

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + Keep it legal Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

KD45935

Standard Text-Books.

MATHEMATICAL WORKS,

BY GEO. R. PERKINS, LL.D.,

Perkins' Arithmetical Series

Embraces four text-books, which cover the whole ground, from the first lesson of the beginner in counting, to the most abstruse and intricate operations embraced in the science. Their distinguishing features, as a whole, and the points on which their claim to superiority rests, are as follows :

1. They are complete. Nothing connected with the subject is omitted.

2. Each number follows that which precedes it naturally and easily.

3. They are consistent with each other.

4. They are philosophically arranged. The easier parts take precedence of the more difficult; and nothing is anticipated to the bewilderment of the pupil.

5. They are inductive. General laws are deduced from individual cases.

6. They are practical, constructed with direct reference to the wants of the pupil when he shall enter on the actual business of life.

7. Rules and explanations are given tersely. Their point is not lost in a mass of words.

8. The examples, particularly those given first under the rules, do not involve tedious operations.

9. Each rule is illustrated by every variety of example that can fall under it.

10. The examples are so constructed as to require *thought* on the part of the pupil.

11. A principle once taught is not allowed to be forgotten. In one form or other it is made the subject of constant meview.

ed by GOOGLC

Standa Text-Boolzs.

12. Finally, these the shortest, simplet, and most easy to be embered modes of performing the different operations of the they treat.

~F ! 1

I. PRHARY ARITHMETIC. into 160 pages. Price 21 cents.—This work presupposes no independent of Arithmetic. V commences with Elementary principle and lays a sure foundation for what is to follow.

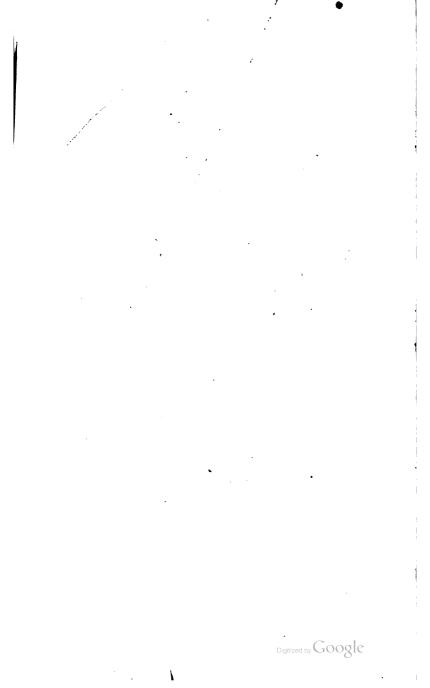
II. ELEMENTARY ARITHMETIC. 1₁₀₀. 847 pages. ^{frice} 42 cents.—From the Primary the pupil process to the Elemetary, in which it is aimed to discipline the mind, t_{develop} the sasoning powers, and to prepare the pupil for the advaced dependents of Mathematics. In the author's treatment of <u>ulgar</u> Fections, Percentage, and Interest, his new method of figure cash balance in Equation of Payments, and his improved the of Extracting the Cube Root, he has certainly made a greadvance on the other Elementary Arithmetics now before the pace.

III. PRACTICAL ARITHMETIC. 12mo. 856 pt. Price, Cloth, 62 cents.—This work covers nearly the same and as the Elementary, differing from it principally in present a greater number of examples. It may, therefore, either fow the Elementary, or be substituted for it.

IV. HIGHER ARITHMETIC. 12mo. 324 res. Cloth. Price 75 cents.—This is intended as a finishing bodor those who would complete a thorough arithmetical course.

Perkins' Algebraic Seies.

I. ELEMENTS OF ALGEBRA. 12mo. 24 ages. Price 75 cents.—Adapted to the use of Common School and Academies.

.

•

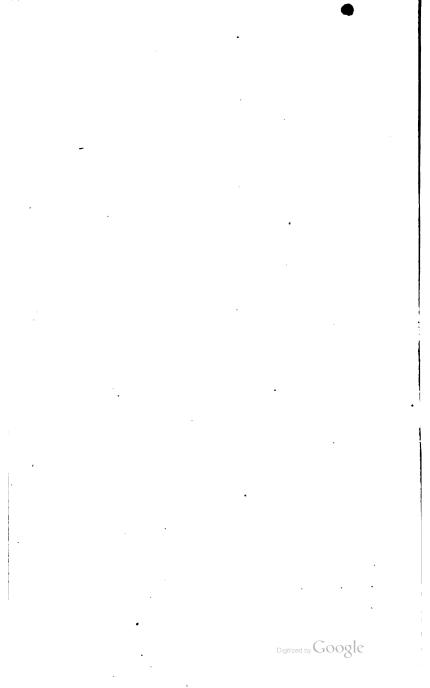
۰.

· · ·

•

,

•

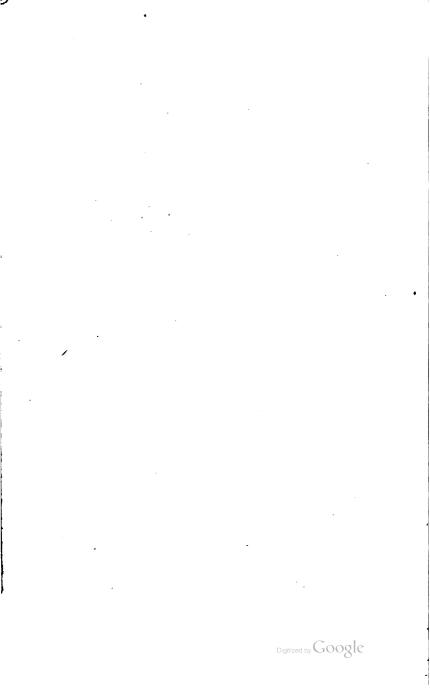
٠

•

.

•

•

XENOPHON'S ANABASIS,

WITH

Explanatory Hotes,

FOR THE

USE OF SCHOOLS AND COLLEGES IN THE UNITED STATES.

BT

JAMES R. BOISE,

PROFESSOR OF GREEK IN THE UNIVERSITY OF MICHIGAN.

WITH KIEPERT'S MAP,

SHOWING THE ENTIRE ROUTE OF THE TEN THOUSAND.

AND

AN INTRODUCTION TO THE ANABASIS, ·

TRANSLATED FROM HERTLEIN,

NEW YORK: D. APPLETON AND COMPANY, 443 & 445 BBOADWAY.

1861.

K D45935

Entered according to Act of Congress, in the year 1856, By D. APPLETON & COMPANY, in the Clerk's Office of the District Court of the United States for the Bouthern District of New York.

20

THE REV. FRANCIS WAYLAND, D. D., LL. D., LATE PRESIDENT OF BROWN UNIVERSITY,

THIS EDITION OF THE ANABASIS

Is Bespectfully Inserideb,

AS A SLIGHT TOKEN OF GRATEFUL REMEMBRANCE FOR MANY FAVORS, AND FOR INVALUABLE SUGGESTIONS ON THE STUDY AND TRACHING OF THE ANCIENT LANGUAGES,

BY HIS FORMER PUPIL,

THE EDITOR.

Digitized by Google

PREFACE.

SINCE the notes which accompany the latest American editions of the Anabasis were written, the following excellent editions have appeared in Germany:

1. Kühner's Anabasis, published in 1852, with a Latin Commentary, and with critical annotations on the text. Dr. Kühner is well known to scholars in this country through his excellent Grammars of the Greek language, translated by Messrs. Edwards & Taylor, of Andover, Mass., and also through his Latin Grammar, translated by Professor Champlin, of Waterville College, Maine. His edition of the Anabasis exhibits the same critical scholarship and sound judgment as his other works.

2. An edition by K. Matthiae, also published in 1852, with German notes, and an appendix containing a Lexicon and Grammar adapted to the Anabasis.

3. Several different editions by K. W. Krüger. Of these, the editor has in his possession the edition of 1845, which is an enlargement of the edition of 1830, the first

PREFACE.

which was published with German notes: also the edition of 1849, which contains a *delectus emendationum* and a Greek-German Lexicon of the Anabasis; and lastly the edition of 1850, with numerous and very valuable grammatical notes in German.

4. F. K. Hertlein's Anabasis. This belongs to the deservedly popular series of Greek and Latin authors with German notes, published by Weidmann, in Leipsic. The grammatical notes, though not so numerous and full as those of Krüger, are always to the point: and are indeed often so similar to those of Krüger, as to give some plausibility to the charge of plagiarism in this part of the work. Hertlein has also added in his 2d edition, 1854, extensive geographical notes, taken by permission from the works of Kiepert. Thus we have in Hertlein's edition unquestionably the most complete and accurate geographical commentary, which has ever been published with a school edition of the Anabasis.

While therefore in the preparation of this edition, the older helps in such a work have not been neglected, it has been the chief aim of the editor to embody as fully as possible the results of the most recent investigations bearing on this subject. Free use has consequently been made of the labors particularly of Krüger and of Hertlein; while, at the same time, the fact has not been lost sight of, that the classical schools of this country are behind those of Germany, and that simpler and more elementary explanations are therefore often

vi

PREFACE.

necessary in a work prepared for American schools. The geographical notes are almost exclusively translated from Kiepert as cited by Hertlein.

The grammatical references are to Kühner's Greek Grammar, translated by Messrs. Edwards & Taylor, and published by Messrs. D. Appleton & Company, of New York. It was deemed superfluous in a school edition to make references to the grammatical works of Jelf, Buttmann, and Matthiae, which are at present seldom, if ever, used by the pupils in our schools: nor was it thought expedient to add references to Kühner's Elementary Greek Grammar, or to the excellent works of Champlin, Kendrick, Sophocles, Crosby, and Mc-Clintock. The careful learner who uses either of these grammars in preference to that of Kühner will generally find by the aid of his index or table of contents the principle in question.

The text of this edition is intended to be an exact reprint of that of Hertlein. It will be perceived that $\rho\rho$ appears without the usual breathings; and also, that capital letters are used only for proper names or their derivatives, and to commence distinct paragraphs (not single sentences). This is in conformity with the series of Weidmann and of Teubner. A table, exhibiting the passages in which Hertlein varies from L. Dindorf's edition, published by Teubner in 1851, has been appended to the text.

The editor cannot refrain from expressing in this connection, his high appreciation of the excellent edi-

vii

tion of the Anabasis published in this country in 1843, by Rev. Dr. J. J. Owen. This work has been constantly examined in connection with those above mentioned, and for the suggestions thence derived, as well as for many personal favors, the editor desires to express his grateful acknowledgments.

UNIVERSITY OF MICHIGAN, ANN ARBOR, June, 1856.

Digitized by Google

viii

INTRODUCTION.

§ 1. Among the most distinguished of ancient authors, whose works still present, after the lapse of more than two thousand years, an inexhaustible fountain of the noblest enjoyment and the richest instruction, XENOPHON, an Athenian, son of Gryllus, has justly acquired a conspicuous position. The year of his birth cannot with certainty be given; and it would seem quite proper in a work of this kind to pass over the investigation of this point, were there not in the Anabasis itself several passages which bear upon it. The third year of the 82d Olympiad = 450 B. C., is the date commonly assumed, having been inferred from the statement of Stesiclides, cited by Diogenes Laertius (II, 56), who places his death in the first year of the 105th Olympiad = 360 B. C., added to the statement of Lucian (in the Marpóßioi ch. 21), that he lived more than ninety years. But the statement of Stesiclides is more than doubtful, because in the Historia Graeca VI, 4, 36, the death of Alexander tyrant of Pherae is mentioned; and this took place, according to Diodorus Siculus (XVI, 14), in the 4th year of the 105th Olympiad; hence Xenophon must have lived several years after 360, B. C. The passages in the Anabasis which bear on this question, are the following :--1st,

in 3, 1, 14, and 25, he alludes to his age as though he might appear too youthful to take the position of commander; 2d, in 3, 2, 37, Xenophon and Timasion are mentioned as the youngest generals; 3d, in 5, 3, 1, all, who were more than forty years of age, are represented as taking ship, while Xenophon, with those who were younger, continues the march by land, and in 7, 3, 46, he is spoken of as commander of those who had not yet passed the thirtieth year of their age; 4th, in 7, 6, 34, it is implied that he had no children. All of these passages. however, fail to justify the assertion that Xenophon was scarcely more than 26 or 27 years of age at that time; since, when generals were chosen by the popular vote, it was customary to elect only those who were men of experience, and somewhat advanced in years; and, for this reason, the first two passages above referred to, prove nothing decisive. Nor does the fact, that Proxenus was only about thirty years of age (Anab. 2, 6, 20), Agias and Socrates about thirty-five (2, 6, 30), and Menon much younger (2, 6, 28), bear at all on this question; because these generals were not chosen by their own soldiers. So also the two passages cited under the 3d head, prove nothing with certainty; for the leader might be older than the men whom he commanded, inasmuch as he commonly went on horseback, and could thus more easily bear the fatigues of the march than the common soldier who must go on foot. The last passage above cited, presents nothing from which any positive conclusion can be drawn respecting the age of Xenophon. On the contrary, it is implied in 7, 2, 38, that he was of such an age that he might be supposed to have a marriageable daughter. Furthermore, Diogenes Laertius (II, 22), and Strabo (IX, 2, p. 251, Tauchn.), relate that Xenophon was engaged in the battle of Delium (which occurred Olymp. LXXXIX, 1 = 424, B. C.). Now as the Athenians did not perform military duty beyond the borders of Attica before the twentieth year of their age, Krüger* concludes that Xenophon may have been born about

* De Xenophontis vita. Hal. Sax. 1822.

Olymp. LXXXIV, 1 = 444, B. C., and consequently that he may have been about forty-four years of age at the time of the expedition into Upper Asia.

Of Xenophon's youth we know little. It appears from Anab. 7, 8, 4, that he belonged to a family of considerable wealth; and it cannot be doubted that he received a careful education. To the culture of his mind were doubtless added those gymnastic exercises which always constituted an important part of an Athenian education : he shows, at least in his own writings, a great fondness for horsemanship, and for the chase. On his spiritual development, no person exerted so great an influence as Socrates, to whom he has consecrated an offering of genuine love and admiration in his literary works. That he was also a hearer of the celebrated Sophist Prodicus, of Ceos, is related by Philostratus in the Lives of the Sophists. I, 12; from which passage it also appears that he spent some time in Bœotia as a prisoner. Here he appears to have contracted that friendship for Proxenus which exerted on the events of his subsequent life so marked an influence.

Induced by Proxenus (Anab. 3, 1, 4), he repaired in the year 401, B. C. to Asia Minor, where he was introduced to the younger Cyrus, whom he accompanied in the expedition against Artaxerxes II. The principal motives which led him to follow Cyrus, were probably the desire of military renown, and the hope of increasing his fortune, which most likely had been greatly impaired, like that of many other Athenians, in the disasters attending and following the Peloponnesian war. These motives overcame the scruples which he at first experienced in view of the hostility of Cyrus towards Athens, and the consequent probability that he might incur the jealousy of his native city.

After the battle of Cunaxa, and after most of the Grecian generals had been taken and executed by the treachery of the Persians, Xenophon was the first to animate the drooping spirits of the Greeks and from this time forth he was the soul of every enterprise in the celebrated retreat of the ten thousand. The remnant of these, after their return, were united with the troops of the Spartan Thibron (or Thimbron), to defend the Greek colonies in Asia Minor against the Persians. In the expedition under Thibron and his successor Dercylidas, Xenophon appears also to have taken part; perhaps as leader of the Κύρειοι (cf. 3, 2, 17). It is at least certain that he accompanied Agesilaus, first in his military operations against the Persians in the year 396, B. C., and afterwards in 394, B. C., in his march through Thrace and Thessaly to Bosotia; and that in the battle of Coronea he fought on the side of the Lacedæmonians against his own fellow-citizens. This proceeding, which has been severely censured by some modern scholars, especially by Niebuhr, will be viewed in a much milder light when all of the circumstances as well as the prevailing opinions of the time are taken into consideration. The Greeks, notwithstanding their subdivision into many States, considered themselves as united into one people by a common language and religion, as well as by similar customs and institutions. Hence as a general rule those who were banished, did not hesitate to join in war with another State against their paternal city, under the idea that they were only contending for their own rights against a party which was hostile to themselves. The censure which has on this account fallen on Xenophon, belongs, therefore, not so much to him as to the age in which he lived.

Xenophon was banished (probably soon after he passed over with the army from Europe into Asia, Anab. 7, 7, 57), for the reason that he had entered into the service of Cyrus, who, through the most active support given to the Lacedæmonians in the Peloponnesian war, had been the principal cause of that result which was so disastrous to Athens. The situation in which Xenophon was placed, fully explains, if it does not justify, his conduct. To this must be added the general admiration for the Spartan constitution, which culti-

XII

vated men at Athens then felt, owing to the corruption of the democracy, \bigoplus which admiration Xenophon participated; and also that friendship and respect for Agesilaus, of which his writings afford abundant evidence.

Through the influence of his friend Agesilaus, Xenophon received as a reward for his important services in the war, a valuable estate at Scillus, in that part of Elis which had been taken by Sparta. Here, with a part of the spoils which were saved from the Persian expedition, he built and consecrated to Artemis that sanctuary which he so pleasantly describes in the Anab. 5, 3. Here in the enjoyment of rural quietude and leisure, such as a life of toil had fitted him to appreciate, he probably composed the greater part of his works. He was not however permitted to continue in the quiet possession of his estate. After the power of Sparta had been for ever broken in the battle of Leuctra (371, B. C.), the Eleans regained possession of Scillus, and compelled Xenophon to abandon his residence. The last years of his life were spent at Corinth: nor did his recall from banishment, effected by the influence of Eubulus, induce him to return to Athens. He, however, sent thither his two sons Grvllus and Diodorus, to join the army which the Athenians furnished, for aid to the Lacedæmonians just before the battle of Mantinea. Gryllus fell in battle while bravely fighting; and the Athenians claimed for him the honor of having mortally wounded the great Theban commander. Xenophon received the tidings of the death of Gryllus with the deepest sorrow; yet he bore the affliction in a manner worthy of the greatest men of antiquity. The year of his death is no more certain than that of his birth. Still we may assume that it did not occur before Olymp. CVI, 2 = 355, B. C., since it scarcely admits of a doubt that the small work $\pi \phi \rho o i \hat{\eta} \pi \epsilon \rho i \pi \rho \sigma \sigma \delta \omega v$ was written after the Social war which lasted from Olymp. CV, 3, to CVI, 1.

 \sim § 2. Of the character of Xenophon, we are able to obtain a very complete view from his writings, especially from the

Anabasis. His leading traits were a refined susceptibility for all that is noble and good, mildness of disposition, fondness for pleasantry united with a firmness and decision which were invincible even in the most trying situations, a heart formed for friendship, and a remarkable devotion to persons of distinguished excellence; which, while it proves his sympathies to have been generous, at the same time not unfrequently obscures the clearness of his vision as a historian. Notwithstanding his fondness for philosophical studies, the pious faith of his ancestors lives in him undisturbed;—a fact which at first view appears surprising, but which is understood on the ground that Xenophon contemplated philosophy only in its bearings on real life, while from those more profound inquiries which Plato pursued, Xenophon stood almost entirely aloof.

§ 3. As an author, his practical nature leads him to treat principally of the events of his time, of the art of war, of political economy, and of the duties of the citizen in his relation to the state, as well as to the family. His writings therefore may be divided into historical, military, political, and philosophical. To his historical works belong the Anabasis, of which we shall have occasion to speak more fully below, and the Historia Greeca (Έλληνικά), consisting of seven books which are a continuation of the work of Thucydides, and which contain a history of Greece from the twenty-first year of the Peloponnesian war down to the battle of Mantinea (from 410 to 362, B. C.); and to the same class of works belongs also the Agesilaus. The $\pi \pi a \rho \chi \kappa \delta s$ is a military treatise on the duties of a leader of cavalry; and to the same subject belongs also, for the most part, the tract $\pi\epsilon\rho i$ imministic. So also in close connection with these works, stands the Kurnyerikós, a treatise on hunting, the practice of which Xenophon considers an excellent school preparatory for war. His political writings comprise several smaller works; one on the Lacedæmonian State, another on the Athenian State (this latter, however, is probably not the work of Xenophon), a treatise on revenues, and a

Digitized by Google

XIV

tract on the tyrant Hiero ($\Lambda \alpha \kappa \epsilon \delta \alpha \iota \mu o \nu i \omega \tau \pi \sigma \lambda \iota \tau \epsilon i a$, " $\Lambda \theta \eta \nu a i \omega \tau$ $\pi \sigma \lambda \iota \tau \epsilon i a$, $\Pi \delta \rho \sigma \iota \eta$ $\pi \epsilon \rho \iota$) $\pi \rho \sigma \sigma \delta \delta \omega \tau$, $\Pi \epsilon \rho \omega \tau \eta$ $\Pi \tau \rho \sigma \tau \sigma \sigma \sigma \sigma$). To his philosophical writings belong the Memoirs of Socrates, ' $\Lambda \pi \sigma - \mu \nu \eta \mu \sigma r \epsilon \iota \mu \pi \sigma \tau \sigma \sigma$, the Banquet ($\Sigma \iota \mu \pi \sigma \sigma \sigma \sigma \sigma$), the Oeconomicus ($O i \kappa \sigma \nu \sigma \mu \kappa \sigma \sigma \sigma$), and the Apology of Socrates ($\Sigma \omega \kappa \rho a \tau \sigma \sigma \sigma \sigma$ $\pi \sigma \lambda \sigma \sigma \mu \sigma \sigma \sigma \sigma \sigma \sigma$), which is perhaps supposititious. To all these various classes belongs the $K \nu \rho \sigma \nu \pi a \iota \delta \epsilon i a$, a sort of didactic, historical romance, in which Xenophon sets forth his own ideal of an accomplished ruler in the person of the elder Cyrus.

Most of Xenophon's writings are not less distinguished for their outward form, than for their valuable and important con-Though his style is simple and unadorned (whence he tents. has been called & aperings had logies xapakting), yet it glides along in an easy and charming manner, for the most part in a uniform and quiet stream. Though he seldom rises above this simplicity to a more elevated diction, yet he is by no means wanting in oratorical impressiveness and convincing clearness. He uses metaphors and other rhetorical figures somewhat sparingly, but is nice and tasteful in the choice of words, without being over-anxious for variety of expression. Nor is he very thoughtful to give a periodic roundness to his entire sentences or great regularity to the several parts : on the contrary he often passes in the midst of a sentence from one construction to another, after the manner of lively conversation : so that in few of the better Greek authors does the anacoluthon occur so often. With such characteristics of style, so far removed from all poetical coloring, it is the more surprising that he should so often employ single words, which, by other Attic writers, are used only in poetry. It would be injustice to Xenophon to suppose that this frequent use of poetic words arises from an effort to adorn his style; since this would be as tasteless and inept, as if one should seek to adorn a simple garment with here and there a purple patch. It is much rather to be explained on the ground of his protracted residence in foreign lands, and his intercourse with Greeks of various tribes and dialects, especially with the Lacedæmonians, among whom words, which were merely poetic with the Athenians, may have been in common use; and hence quite naturally adopted by Xenophon from his ordinary language into his writings. On account of this and some other peculiarities of style, the ancient grammarians did not reckon Xenophon among the pure Atticists. But the general estimate of his character as a writer, is clearly shown by the appellation, Attic Muse, or Attic Bee (names so often given him), and also by the judgment of Cicero and of Quintilian.*

§ 4. To attempt any thing like a general estimate of the value and importance of Xenophon's entire works, would require too much space; we cannot, however, in this introduction to a historical work, neglect to present very briefly some of the most important points relating to his character as a historian; and in this view not simply the Anabasis requires consideration, but also especially the Hellenica. This work, although of the highest value, and in certain parts admirable, is on the whole the least finished of Xenophon's more extended writings, being as it would seem not so much a finished work, as a rough sketch, in which the author aimed less to present a full historic development, than to set forth particular points of interest to himself. * * * *

§ 5. The Anabasis on the contrary, unquestionably the most attractive of Xenophon's writings, resembles a landscape in full sunlight. Every thing lies bright and open before our eyes: nothing stands in the shade, so as to give greater prominence to other objects: every thing appears in its proper

* Cic. Orat. § 32, (Xenophontis) sermo est ille quidem melle dulcior ; and § 62. Xenophontis voce Musas quasi locutas ferunt.—Quintilian X, 1, 82. Quid ego commemorem Xenophontis illam jucunditatem inaffectatam, sed quam nulla consequi affectatio possit i ut ipsae sermonem finxisse Gratiae videantur, et, quod de Pericle veteris comaediae testimonium est, in hunc transferri justissime possit, in labris ejus sedisse quandam persuadendi deam.

stature and coloring : nothing is exaggerated, nothing is presented in too brilliant hues. The most remarkable events are described with the same ease and freedom as the most commonplace. ۰ Aside from these excellencies, the Anabasis is important also on this account, because it presents a new step in the historic art, in which the author writes the history of his own deeds. This is at least the case from the beginning of the third book, where Xenophon for the first time becomes conspicuous. Furthermore, we have in this work the most important information respecting the contemporary condition of Greece, as well as of the Persian empire. The knowledge of still other countries and nations was also very greatly promoted by the Anabasis, since the author communicates the most valuable information respecting regions which till then were scarcely known by name, and which even at a later period were not accurately described. Finally it is a most important work for the study of the Grecian military system. In every thing relating to this subject, the author shows the highest intelligence. * * * Much. however, especially in the beginning of the work, which the reader would fain know, and which is of importance, as well as much which is actually communicated, is passed over too lightly; and hence, as a mere historical work, the Anabasis cannot be compared with the great artistic productions of Thucydides, Sallust and Tacitus.

έπι βάλατταν, Θεμιστογένει τῷ Συρακοσίω γέγραπται, some persons have formerly denied that Xenophon was the author of the Anabasis. In opposition to this view, we are to consider the exact correspondence of the Anabasis with the other acknowledged writings of Xenophon, not simply in language, but also in their entire spirit,-in religious views, in fondness for military tactics, for horses and for the chase, as well as a great variety of particulars which cannot be enumerated here. In a word, the unprejudiced reader cannot entertain a doubt that Xenophon only could have written in the way in which the Anabasis is actually written.* Furthermore, the testimony of antiquity is undivided that Xenophon was the author of the Anabasis. How then are we to explain the fact that, in the passage of the Hellenica above cited, Xenophon should refer not to his own work, but to that of Themistogenes. It cannot be said in reply that the Hellenica was written before the Anabasis, and on this account he was unable to refer to his own work on this subject: for although it cannot with certainty be determined in what year the Anabasis actually was written, yet it is quite certain that it was completed earlier than the Hellenica. The latter was not finished before Olymp. CV. 4-357, B. C. (cf. §1, above); while the Anabasis must have been written before the recovery of Scillus by the Eleans, that is before Olymp. CII, 2 = 371 B. C., otherwise some allusion would doubtless have been made in 5, 3, to the loss of his estate. † Doubtless the true key to the difficulty is furnished by Plutarch, who says that Xenophon published the Anabasis under the name of Themistogenes, to render it more credible.

* The investigation is carried out in a complete and exact manner in the tract by C. W. Krüger, de authentia et integritate Anabaseos Xenophonteao. Halis. Sax. 1824.

[†]That the composition of the Anab. is to be dated at least 18 or 20 years after the return of Xenophon, appears evident, irrespective of other indications, from the fact that in describing his residence at Scillus, 5, 3, 10, he speaks of sons that were already grown up, while in 7, 6, 34, he implies that he still had no children.

(Mor. p. 345. e.). Perhaps also he wished to avoid giving offence to certain Spartans of distinction, whose conduct he does not approve of. cf. 7, 1, 2, & 7, 2, 6, where he speaks of Anaxibius; also 7, 2, 7 & 12, et seqq., where he speaks of Aristarchus.

§ 7. If we inquire after the sources whence Xenophon drew the materials for the Anabasis, we shall find the first and most important to have been his own personal recollections, or rather his own journal: for it is necessary to assume the existence of such a journal as the foundation of the work, since no memory would have been adequate to retain so many particulars, the geographical and statistical notices, especially the many numerical statements and other things of the kind." In the present form of the work, we may imagine that the discursive and irregular character of the original journal is still perceptible. Whether Xenophon resorted to other sources of information, can, with a single exception, neither be affirmed True, another account of the expedition by nor denied. Sophaenetus (without doubt the general of this name often mentioned by Xenophon), is said to have been written; and from this, the historian Ephorus, and from him again Diodorus seem to have taken their representation. It is remarkable that in the narrative of Sophaenetus, the name of Xenophon first appears in connection with the difficulties in Thrace. From a comparison of Diodorus with Xenophon, there is no

* This journal must certainly have contained the distances between the places, or at least the number of marches and some indication whether they were longer or shorter. (The number of parasangs is often too great, as in 1, 2, 5, being given on the assumption that five is an ordinary day's march.) This journal must have contained also some geographical notices, the correctness of which has been generally confirmed by modern researches. It cannot however have been very full, since mistakes occur even near the beginning of the work (cf. note 1, 2, 23.) The journal seems also to terminate on the arrival of the Greeks near the country of the Carduchians. The march through Armenia and thence homeward, is almost entirely described from memory. (Kiepert.) evidence that the latter had the work of Sophaenetus before him. In a single passage (1, 8, 26), Xenophon refers to Ctesias. This man, a Greek from Cnidus in Caria, resided a long time at the Persian court as royal physician, and after his return home in 399 B. C. wrote a work consisting of twenty-three books, entitled $\Pi \epsilon \rho \sigma \iota \kappa \dot{\alpha}$, of which we now have only the extracts in Photius and certain fragments.

§ 8. The scene of the events described in the Anabasis is for the most part the Persian empire. Darius II, the ninth king since the founding of the empire by Cyrus, died in the year 404 B. C. He was succeeded by his eldest son Arsakes, under the name Artaxerxes (i. e. according to Herod, 6, 98, μέγας ἀρήιος, great warrior). His younger brother Cyrus claimed however to be the rightful heir to the throne, because Arsakes was born while Darius was still in private life, and because he himself was the first-born after Darius became king. Cyrus and his mother Parysatis (i. e. child of a Peri, Fairy-child), by whom he was supported in his claims, were able to appeal to the example of Xerxes, who was preferred to his older brothers because they were born before their father Darius Hystaspis ascended the throne. Well might Cyrus with the consciousness of his right and of his own kingly qualities, cherish the thought of gaining the ascendancy. This thought first became a purpose, when Tissaphernes, satrap of Caria, although he had been treated in a friendly manner by Cyrus, accused him of plotting against the king, so that Cyrus was apprehended, and was rescued from death only by the entreaties of his mother. After this occurrence, immediately on his return to Asia Minor, he commenced the preparations for carrying his purpose into execution. He had been first sent to Asia Minor by his father in the year 407 B. C. having the rank of Karanos or commander in chief of all the royal forces which were stationed between the river Halys and the Ægean sea. While occupying this position, he had actively supported the Spartans against the Athenians, perhaps with

the idea of securing the support of Sparta at some future day in carrying out his own plans. Accordingly on his return to Asia Minor, he commenced negotiations with the Lacedaemonians (Hellen. 3, 1, 1,). With their customary prudence, however, they were unwilling to engage in open hostilities with Persia, and confined themselves to such secret assistance as they were able to afford to Cyrus, permitting him to enlist troops in Greece. He now took into his service various Greek adventurers, who enlisted toops under different pretences. The most important of these persons was Clearchus the Spartan, who, on account of open opposition to the government at home, had been condemned to death. It seems, however, that this reception of Clearchus was not an offence to Sparta, for Cyrus would have been extremely careful on this point; and that Clearchus even after his condemnation enjoyed in some degree the confidence of the Spartan magistrates. (Cf. Isoc. 8, 98, and 12, 104.). The number of Grecian mercenaries, when Cyrus commenced his march, amounted to 14,000, a small force compared with the myriads of soldiers under the Persian king, but in view of their bravery and military skill, a formidable enemy. The march commenced from Sardis in the spring of 401 B. C. If we assume with Koch (der Zug der Zehntausend S. 140) the 9th of March to have been the day on which they set out, the battle of Cunaxa would fall on the 3d of Sept. 401 B. C., and the arrival of the army in Cotyora on the 3d of April, 400 B. C. It is probable that the army was in Thrace with Seuthes in December, 400, and January, 399 B. C., and that the union of the forces with those of Thibron at Pergamus took place in February, 399 B. C.

Digitized by Google

.

٠.

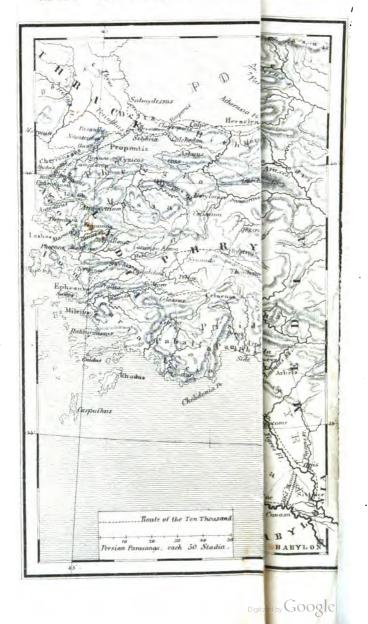
3

,

Ì

MAP SHOWING THE PERT.

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ

KYPOY ANABASIS.

·

BOOK I.

Δαρείου και Παρυσάτιδος γίγνονται παίδες δύο, 1 πρεσβύτερος μέν Άρταξέρξης, νεώτερος δε Κύρος. έπει δε ήσθένει Δαρείος και υπώπτευε τελευτήν του βίου, έβούλετο τω παίδε άμφοτέρω παρείναι. ό μέν 2 ούν πρεσβύτερος παρών ετύγχανε Κύρον δε μεταπέμπεται από της αρχής, ης αυτον σατράπην εποίησε, καλ στρατηγόν δε αυτόν απέδειξε πάντων, όσοι eis Καστωλού πεδίον άθροίζονται. άναβαίνει ούν ό Κύρος λαβών Τισσαφέρνην ώς φίλον, και των Ελλήνων δε έχων όπλίτας ἀνέβη τριακοσίους, ἄρχοντα δε αὐτῶν Εενίαν Παρράσιον. έπει δε έτελεύτησε Δαρείος, και 3 κατέστη είς την βασιλείαν Άρταξέρξης, Τισσαφέρνης διαβάλλει τον Κύρον πρός τον άδελφόν, ώς έπιβουλεύοι αὐτῶ. ὁ δὲ πείθεταί τε καὶ συλλαμβάνει Κῦρον ώς αποκτενών ή δε μήτηρ εξαιτησαμένη αυτόν αποπέμπει πάλιν έπι την άρχήν. ό δ' ώς άπηλθε κιν-4 δυνεύσας και ατιμασθείς, βουλεύεται, ὅπως μήποτε ἔτι έσται έπι τῷ ἀδελφῷ, ἀλλ', ἡν δύνηται, βασιλεύσει άντ' έκείνου. Παρύσατις μέν δη ή μήτηρ ύπηρχε τώ Κύρφ, φιλοῦσα αὐτὸν μᾶλλον ή τὸν βασιλεύοντα 'Αρταξέρξην. όστις δ' ἀφικνείτο τῶν παρὰ βασιλέως 5 πρός αὐτόν, πάντας οῦτω διατιθεὶς ἀπεπέμπετο, ὥστε

1

αὐτῷ μάλλον φίλους εἶναι η βασιλεί. και τῶν παρ έαυτώ δε βαρβάρων επεμελείτο ώς πολεμείν τε ίκανοι 6 είησαν και εύνοϊκώς έχοιεν αύτῷ. την δε Έλληνικην δύναμιν ήθροιζεν ώς μάλιστα εδύνατο επικρυπτόμενος, όπως ότι απαρασκευότατον λάβοι βασιλέα. ώδε ουν έποιείτο την συλλογήν. όπόσας είχε φυλακάς έν ταις πόλεσι, παρήγγειλε τοις φρουράρχοις εκάστοις λαμβά-. νειν άνδρας Πελοποννησίους ότι πλείστους και βελτίστους, ώς επιβουλεύοντος Τισσαφέρνους ταις πόλεσι. καί γαρ ήσαν αι 'Ιωνικαί πόλεις Τισσαφέρνους το άρχαΐον, ἐκ βασιλέως δεδομέναι, τότε δ' ἀφεστήκεσαν 7 πρός Κῦρον πασαι πλην Μιλήτου. ἐν Μιλήτω δὲ Τισσαφέρνης προαισθόμενος τα αυτά ταῦτα βουλευομένους, αποστήναι πρός Κύρον, τούς μέν αύτων απέκτεινε, τούς δ' ἐξέβαλεν. ό δὲ Κῦρος ὑπολαβών τοὺς φεύγοντας, συλλέξας στράτευμα ἐπολιόρκει Μίλητον καί κατά γήν καί κατά βάλατταν, καί έπειρατο κατάγειν τους έκπεπτωκότας. και αυτη αυ άλλη πρόφασις 8 ην αὐτῷ τοῦ ἀθροίζειν στράτευμα. πρὸς δὲ βασιλέα πέμπων ήξίου άδελφος ων αύτου δοθήναι οι ταύτας τας πόλεις μαλλον ή Τισσαφέρνην άρχειν αυτών, και ή μήτηρ συνέπραττεν αυτώ ταυτα ώστε βασιλεύς της μέν πρός έαυτον έπιβουλής ούκ ήσθάνετο, Τισσαφέρνει δε ενόμιζε πολεμούντα αυτόν αμφί τα στρατεύματα δαπανάν . ώστε ούδεν ήχθετο αυτών πολεμούντων. καλ γαρ δ Κύρος απέπεμπε τούς γιγνομένους δασμούς βασιλεί έκ των πόλεων ων Τισσαφέρνης ετύγχανεν έχων. 9 άλλο δε στράτευμα αὐτῷ συνελέγετο ἐν Χερρονήσω τη καταντιπέρας 'Αβύδου τόνδε τον τρόπον. Κλέαρχος Λακεδαιμόνιος φυγάς ήν τούτω συγγενόμενος ό Κύρος ήγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίους δαρεικούς. ό δε λαβών το χρυσίον στράτευμα συνέλεξεν από τούτων των χρημάτων, και έπολέμει έκ Χερρονήσου δρμώμενος τοις Θραξί τοις ύπερ Έλλήσποντον οικούσι, και

ώφέλει τους Ελληνας ώστε και χρήματα συνεβάλλοντο αύτώ είς την τροφήν των στρατιωτών αί Έλλησποντιακαί πόλεις έκοῦσαι. τοῦτο δ' αὐ οῦτω τρεφόμενον ελάνθανεν αὐτῷ τὸ στράτευμα. 'Αρίστιππος δὲ 10 ό Θετταλός ξένος ών ετύγχανεν αυτώ, και πιεζόμενος ύπο των οίκοι άντιστασιωτών έρχεται πρός τον Κύρον, και αιτει αυτόν εις δισχιλίους ξένους και τριών μηνών μισθόν, ώς ούτω περιγενόμενος αν των αντιστασιωτών. ό δε Κύρος δίδωσιν αὐτῷ εἰς τετρακισχιλίους και έξ μηνών μισθόν, και δείται αύτου μη πρόσθεν καταλύσαι πρός τούς αντιστασιώτας πρίν αν αντώ συμβουλεύσηται. ούτω δε αύ το έν Θετταλία ελάνθανεν αυτώ τρεφόμενον στράτευμα. Πρόξενον δε τον Βοιώτιον 11 Εένον όντα αύτω έκέλευσε λαβόντα άνδρας ότι πλείστους παραγενέσθαι, ώς είς Πισίδας βουλόμενος στρατεύεσθαι, ώς πράγματα παρεχόντων των Πισιδών τη έαυτοῦ χώρα. Σοφαίνετον δὲ τὸν Στυμφάλιον καὶ Σωκράτην τον 'Αγαιόν, ξένους όντας και τούτους, ἐκέλευσεν ανδρας λαβόντας ελθειν ότι πλείστους, ώς πολεμήσων Τισσαφέρνει σύν τοις φυγάσι των Μιλησίων. και έποίουν ούτως ούτοι.

Έπει δ' έδόκει ήδη πορεύεσθαι αὐτῷ ἄνω, τὴν μὲν 2 πρόφασιν ἐποιεῖτο ὡς Πισίδας βουλόμενος ἐκβαλεῖν παντάπασιν ἐκ τῆς χώρας· καὶ ἀθροίζει ὡς ἐπὶ τούτους τό τε βαρβαρικὸν καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἐνταῦθα στράτευμα· καὶ παραγγέλλει τῷ τε Κλεάρχῷ λαβόντι ἤκειν ὅσον ἡν αὐτῷ στράτευμα, καὶ τῷ ᾿Αριστίππῷ συναλλαγέντι πρὸς τοὺς οἴκοι ἀποπέμψαι πρὸς ἑαυτὸν δ εἰχε στράτευμα, καὶ Ξενία τῷ ᾿Αρκάδι, δς αὐτῷ προεστήκει τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξενικοῦ, ἤκειν παραγγέλλει λαβόντα τοὺς ἄνδρας πλὴν ὁπόσοι ἰκανοὶ ἦσαν τὸς ἀκροπόλεις ψυλάττειν. ἐκάλεσε δὲ καὶ τοὺς 2 Μίλητον πολιορκοῦντας, καὶ τοὺς ψυγάδας ἐκέλευσε σὐν αὐτῷ στρατεύεσθαι, ὑποσχόμενος αὐτοῖς, εἰ καλῶς

καταπράξειεν έφ' α έστρατεύετο, μή προσθεν παύσασθαι, πρίν αὐτοὺς καταγάγοι οἴκαδε. οἱ δὲ ήδέως ἐπείθοντο · επίστευον γλρ αὐτώ· καὶ λαβόντες τὰ ὅπλα 3 παρήσαν είς Σάρδεις. Ξενίας μεν δή τους έκ των πόλεων λαβών παρεγένετο είς Σάρδεις, όπλίτας είς τετρακισχιλίους · Πρόξενος δε παρήν έχων όπλίτας μέν eis πεντακοσίους και χιλίους, γυμνήτας δε πεντακοσίους, Σοφαίνετος δε ό Στυμφάλιος όπλίτας έχων χιλίους, Σωκράτης δε ό 'Αχαιός όπλίτας έχων ώς πεντακοσίους, Πασίων δε ό Μεγαρεύς τριακοσίους μεν όπλίτας, τριακοσίους δε πελταστάς έχων παρεγένετο. ήν δε και ούτος και ό Σωκράτης των άμφι Μίλητον 4 στρατευομένων. ούτοι μέν είς Σάρδεις αὐτῷ ἀφίκοντο. Τισσαφέρνης δε κατανοήσας ταῦτα, καὶ μείζονα ἡγησάμενος είναι ή ώς έπι Πισίδας την παρασκευήν, πορεύεται ώς βασιλέα ή έδύνατο τάχιστα, ίππέας έχων ώς 5 πεντακοσίους. και βασιλεύς μέν δή, έπει ήκουσε παρά Τισσαφέρνους τόν Κύρου στόλον, αντιπαρεσκευάζετο.

Κύρος δε έχων ούς είρηκα ώρματο άπο Σάρδεων. και έξελαύνει δια της Αυδίας σταθμούς τρεις, παρασάγγας είκοσι και δύο, έπι τον Μαίανδρον ποταμόν. τούτου το εύρος δύο πλέθρα γέφυρα δε έπην έζευγμένη ο πλοίοις έπτά. τουτον διαβάς έξελαύνει δια Φρυγίας σταθμόν ένα, παρασάγγας ὀκτώ, εἰς Κολοσσάς, πόλιν οἰκουμένην, εὐδαίμονα καὶ μεγάλην. ἐνταῦθα ἔμεινεν ήμέρας έπτά και ήκε Μένων δ Θετταλός, δπλίτας έχων χιλίους και πελταστάς πεντακοσίους, Δόλοπας 7 και Αινιάνας και Όλυνθίους. Εντεύθεν εξελαύνει σταθμούς τρείς, παρασάγγας είκοσιν, είς Κελαινάς, τής Φρυγίας πόλιν οἰκουμένην, μεγάλην καὶ εὐδαίμονα. ένταῦθα Κύρφ βασίλεια ην και παράδεισος μέγας, άγρίων Αηρίων πλήρης, α έκεινος έθήρευεν άπο ίππου, όπότε γυμνάσαι βούλοιτο έαυτόν τε καλ τους ίππους. δια μέσου δε τοῦ παραδείσου δεί δ Μαίανδρος ποταμός.

Digitized by Google

4

αί δε πηγαί αὐτοῦ εἰσιν ἐκ τῶν βασιλείων ἡεί δε καί διά τής Κελαινών πόλεως. έστι δε και μεγάλου βασι- 8 λέως βασίλεια έν Κελαιναΐς έρυμνα έπι ταΐς πηγαΐς τοῦ Μαρσύου ποταμοῦ ὑπὸ τῃ ἀκροπόλει· ῥεῖ δὲ καὶ ούτος δια της πόλεως και εμβάλλει εις τον Μαίανδρον. τοῦ δὲ Μαρσύου τὸ εῦρός ἐστιν είκοσι καὶ πέντε ποδών. ένταθα λέγεται 'Απόλλων έκδειραι Μαρσύαν, νικήσας ερίζοντά οι περί σοφίας, και το δέρμα κρεμάσαι έν τῷ άντρω, όθεν αί πηγαί δια δε τοῦτο ό ποταμός καλείται Μαρσύας. ένταῦθα Ξέρξης, ὅτε ἐκ τῆς 9 Έλλάδος ήττηθείς τη μάχη ἀπεχώρει, λέγεται οἰκοδομήσαι ταῦτά τε τὰ βασίλεια και την Κελαινών άκρόπολιν. ένταθα έμεινε Κύρος ήμέρας τριάκοντα. και ήκε Κλέαρχος δ Λακεδαιμόνιος, φυγάς, έχων όπλίτας χιλίους και πελταστάς Θράκας όκτακοσίους και τοξότας Κρήτας διακοσίους. αμα δε και Σωσίας παρήν ό Συρακόσιος έχων όπλίτας τριακοσίους και Σοφαίνετος ό 'Αρκάς έχων όπλίτας χιλίους. και ένταῦθα Κῦρος ἐξέτασιν καὶ ἀριθμὸν τῶν Ἐλλήνων έποίησεν έν τῷ παραδείσω, και έγένοντο οι σύμπαντες όπλιται μέν μύριοι και χίλιοι, πελτασται δε άμφι τους δισχιλίους. έντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμους δύο, 10 παρασάγγας δέκα, είς Πέλτας, πόλιν οἰκουμένην. ένταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας τρεῖς · ἐν αἶς Ξενίας ὁ 'Αρκὰς τα Λύκαια έθυσε και αγώνα έθηκε τα δε αθλα ήσαν στλεγγίδες χρυσαί εθεώρει δε τον άγωνα και Κύρος. έντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς δύο, παρασάγγας δώδεκα, είς Κεραμών αγοράν, πόλιν οἰκουμένην, ἐσχάτην πρός τη Μυσία χώρα. εντεύθεν εξελαύνει σταθμούς τρείς, 11 παρασάγγας τριάκοντα, είς Καύστρου πεδίον, πόλιν οἰκουμένην. ἐνταῦθ' ἔμεινεν ἡμέρας πέντε· καὶ τοῖς στρατιώταις ώφείλετο μισθός πλέον ή τριών μηνών, καί πολλάκις ίόντες έπι τὰς θύρας ἀπήτουν. δ δε έλπίδας λέγων διήγε και δήλος ην ανιώμενος ου γαρ ην

5

12 πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι. ἐνταῦθαάφικνείται Έπύαξα ή Συεννέσιος γυνή του Κιλίκων βασιλέως παρά Κύρον και ελέγετο Κύρω δούναι χρήματα πολλά. τη δ' ουν στρατιά τότε απέδωκε Κύρος μισθον τεττάρων μηνών. είχε δε ή Κίλισσα καί φύλακας περί αυτήν Κίλικας και 'Ασπενδίους. ελέγετο 13 δε και συγγενέσθαι Κύρον τη Κιλίσση. εντεύθεν δε έξελαύνει σταθμούς δύο, παρασάγγας δέκα, είς Θύμβριου, πόλιν οἰκουμένην ένταῦθα ην παρά την όδον κρήνη ή Μίδου καλουμένη τοῦ Φρυγών βασιλέως, ἐφ' ή λέγεται Μίδας τον Σάτυρον Αηρεύσαι οίνω κεράσας 4 αυτήν. έντευθεν έξελαύνει σταθμούς δύο, παρασάγγας δέκα, είς Τυριάειον, πόλιν οἰκουμένην. ένταῦθα έμεινεν ήμέρας τρείς. και λέγεται δεηθήναι ή Κίλισσα Κύρου επιδείξαι το στράτευμα αυτή. βουλόμενος ούν έπιδείξαι έξέτασιν ποιείται έν τῷ πεδίφ των Έλλήνων · · · καλ τών βαρβάρων. ἐκέλευσε δὲ τοὺς Ελληνας, ὡς νόμος αὐτοῖς εἰς μάχην, οὕτω ταχθηναι καὶ στηναι, συντάξαι δε έκαστον τούς εαυτού. ετάχθησαν ούν επί τεττάρων. είχε δε το μεν δεξιον Μένων και οι συν αὐτῷ, τὸ δὲ εὐώνυμον Κλέαρχος καὶ οἱ ἐκείνου, τὸ δὲ 1; μέσον οι άλλοι στρατηγοί. έθεώρει ουν ό Κύρος πρώτον μέν τούς βαρβάρους. οί δε παρήλαυνον τεταγμένοι κατά ίλας και κατά τάξεις είτα δε τους "Ελληνας, παρελαύνων έφ' άρματος και ή Κίλισσα έφ' άρμαμάξης. είχον δε πάντες κράνη χαλκά και χιτώνας φοινικούς και κνημίδας και τας ασπίδας έκκεκαλυμ-17 μένας. ἐπειδή δὲ πάντας παρήλασε, στήσας τὸ ἄρμα πρὸ τῆς φάλαγγος, πέμψας Πίγρητα τὸν ἑρμηνέα παρά τούς στρατηγούς των Έλλήνων ἐκέλευσε προβαλέσθαι τὰ ὅπλα καὶ ἐπιχωρήσαι ὅλην τὴν φάλαγγα. οί δε ταῦτα προεῖπον τοῖς στρατιώταις · καὶ ἐπεὶ ἐσάλπυγξε, προβαλλόμενοι τὰ ὅπλα ἐπήεσαν. ἐκ δὲ τούτου βάττον προϊόντων σύν κραυγή άπό του αύτομάτου

δρόμος έγένετο τοις στρατιώταις έπι τας σκηνας, τών δε βαρβάρων φόβος πολύς και άλλοις και ή τε 18 Κίλισσα έφυγεν έκ της άρμαμάξης και οι έκ της άγοράς καταλιπόντες τὰ ώνια έφυγον οι δε "Ελληνες σύν γέλωτι έπι τας σκηνας ήλθον. ή δε Κίλισσα ίδοῦσα τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν τάξιν τοῦ στρατεύματος έθαύμασε. Κύρος δε ήσθη τον έκ των Ελλήνων είς τούς βαρβάρους φόβον ίδών. εντεύθεν έξελαύνει 19 σταθμούς τρείς, παρασάγγας είκοσιν, είς Ίκόνιον, τής Φρυγίας πόλιν έσχάτην. ένταῦθα ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας. έντεῦθεν έξελαύνει διὰ τῆς Λυκαονίας σταθμοὺς πέντε, παρασάγγας τριάκοντα. ταύτην την χώραν επέτρεψε διαρπάσαι τοις Έλλησιν ώς πολεμίαν ούσαν. έντεῦ-20 θεν Κύρος την Κίλισσαν είς την Κιλικίαν αποπέμπει την ταχίστην όδόν, και συνέπεμψεν αυτή στρατιώτας ούς Μένων είχε και αυτόν. Κύρος δε μετά των άλλων έξελαύνει διὰ Καππαδοκίας σταθμούς τέτταρας, παρασάγγας είκοσι και πέντε, προς Δάναν, πόλιν οικουμένην, μεγάλην και εύδαίμονα. ένταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς: έν & Κύρος απέκτεινεν ανδρα Πέρσην Μεγαφέρνην, φοινικιστήν βασίλειον, και ετερόν τινα των υπάρχων δυνάστην, αίτιασάμενος επιβουλεύειν αύτω. εντεύθεν 21 έπειρωντο είσβάλλειν είς την Κιλικίαν. ή δε είσβολή ήν όδος άμαξιτος ορθία ίσχυρως και αμήχανος είσελθειν στρατεύματι, εί τις εκώλυεν. ελέγετο δε και Συέννεσις είναι έπι των άκρων φυλάττων την είσβολήν δι' δ έμεινεν ήμέραν έν τῷ πεδίφ. τῆ δ' ὑστεραία ήκεν άγγελος λέγων, ὅτι λελοιπώς εἴη Συέννεσις τὰ ἄκρα, έπει ήσθετο, ότι το Μένωνος στράτευμα ήδη έν Κιλι. κία ην είσω των ορέων, και ότι τριήρεις ήκουε περιπλεούσας απ' Ίωνίας είς Κιλικίαν Ταμών έχοντα τάς Λακεδαιμονίων και αύτου Κύρου. Κύρος δ' ουν ανέβη 22 έπι τα δρη ούδενος κωλύοντος, και είδε τας σκηνάς, οῦ οἱ Κίλικες ἐφύλαττον. ἐντεῦθεν δὲ κατέβαινεν εἰς

πεδίον μέγα και καλόν, επίρρυτον, και δένδρων παντοδαπών σύμπλεων και άμπέλων. πολύ δε και σήσαμον καί μελίνην και κέγχρον και πυρούς και κριθάς φέρει. όρος δ' αύτο περιέχει όχυρον και ύψηλον πάντη έκ 23 θαλάττης είς θάλατταν. καταβάς δε διά τούτου τοῦ πεδίου ήλασε σταθμούς τέτταρας, παρασάγγας πέντε και είκοσιν, είς Ταρσούς, τής Κιλικίας πόλιν μεγάλην και εύδαίμονα. ένταθθα ήσαν τα Συεννέσιος βασίλεια τοῦ Κιλίκων βασιλέως. διὰ μέσης δὲ τῆς πόλεως ῥεί 24 ποταμός Κύδνος όνομα, εύρος δύο πλέθρων. ταύτην την πόλιν έξέλιπον οι ένοικουντες μετά Συεννέσιος είς χωρίον όχυρον έπι τα όρη πλήν οι τα καπηλεία έχοντες · έμειναν δε και οι παρά την βάλατταν οικούντες 25 έν Σόλοις και έν Ισσοις. Έπύαξα δε ή Συεννέσιος γυνή προτέρα Κύρου πέντε ήμέρας είς Ταρσούς άφίκετο. έν δε τη ύπερβολη των όρων των είς το πεδίον δύο λόχοι του Μένωνος στρατεύματος απώλοντο οί μεν έφασαν άρπάζοντάς τι κατακοπήναι ύπο των Κιλίκων, οί δε ύπολειφθέντας, και ου δυναμένους εύρειν τὸ άλλο στράτευμα οὐδὲ τὰς όδοὺς εἶτα πλανωμένους 26 απολέσθαι · ήσαν δ' ούν ούτοι έκατον όπλιται. οι δ' άλλοι έπει ήκου, τήν τε πόλιν τούς Ταρσούς διήρπασαν, διά τόν όλεθρον των συστρατιωτών όργιζόμενοι, καί τὰ βασίλεια τὰ έν αὐτη. Κῦρος δὲ ἐπεὶ εἰσήλασεν είς την πόλιν μετεπέμπετο τον Συέννεσιν προς έαυτόν · ό δ' ούτε πρότερον ούδενί πω κρείττονι έαυτοῦ είς χείρας έλθειν έφη ούτε τότε Κύρω ίέναι ήθελε, 27 πρίν ή γυνή αυτόν έπεισε καί πίστεις έλαβε. μετά δέ ταῦτα ἐπεὶ συνεγένοντο ἀλλήλοις, Συέννεσις μέν έδωκε Κύρω χρήματα πολλά είς την στρατιάν, Κύρος δε έκείνω δώρα, α νομίζεται παρά βασιλεί τίμια, ίππον χρυσοχάλινον καί στρεπτόν χρυσούν και ψέλια καί ἀκινάκην χρυσοῦν καὶ στολήν Περσικήν, καὶ τήν χώραν μηκέτι άρπάζεσθαι, τὰ δὲ ήρπασμένα ἀνδράποδα, ήν που έντυγχάνωσιν, απολαμβάνειν.

Ένταῦθα ἔμεινε Κῦρος καὶ ή στρατιὰ ήμέρας εἶκο-3 σιν οί γαρ στρατιώται ούκ έφασαν ίέναι τοῦ πρόσω. ύπώπτευον γαρ ήδη έπι βασιλέα ίέναι · μισθωθήναι δε ούκ έπι τούτω έφασαν. πρώτον δε Κλέαργος τούς αύτου στρατιώτας έβιάζετο ίέναι · οι δε αύτόν τε έβαλ-· λον καλ τα ύποζύγια τα έκείνου, έπελ ήρξατο προϊέναι. Κλέαρχος δε τότε μεν μικρόν εξέφυγε το υή κατα-2 πετρωθήναι · υστερον δ', έπει έγνω, ότι ου δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν εκκλησίαν των αυτού στρατιωτων και πρώτον μέν εδάκρυε πολύν χρόνον έστώς. οί δε δρώντες εθαύμαζον και εσιώπων είτα ελεξε τοιάδε. *Ανδρες στρατιώται, μή βαυμάζετε, ότι χαλε- 3 πώς φέρω τοις παρούσι πράγμασιν. έμοι γαρ Κύρος ξένος έγένετο, καί με φεύγοντα έκ της πατρίδος τά τε άλλα ετίμησε και μυρίους έδωκε δαρεικούς ούς εγώ λαβών ούκ είς το ίδιον κατεθέμην έμοι, άλλ' ούδε καθηδυπάθησα, άλλ' είς ύμας έδαπάνων. και πρώτον μεν 4 έπι τους Θράκας έπολέμησα και υπέρ της Έλλάδος έτιμωρούμην μεθ' ύμων, έκ τής Χερρονήσου αὐτοὺς έξελαύνων βουλομένους άφαιρεισθαι τους ένοικουντας Ελληνας την γην. επειδή δε Κύρος εκάλει, λαβών ύμας επορευόμην, ίνα, εί τι δέοιτο, ωφελοίην αὐτὸν άνθ' ών ευ έπαθον υπ' έκείνου. έπει δε υμεις ου βού- 5 λεσθε συμπορεύεσθαι, ἀνάγκη δή μοι ἡ ὑμῶς προδόντα τη Κύρου φιλία χρήσθαι ή πρός έκεινον ψευσάμενον μεθ' ύμων ίέναι. εί μεν δη δίκαια ποιήσω ούκ οίδα, αίρήσομαι δ' ούν ύμας, και συν ύμιν δ, τι αν δέη πείσομαι. και ούποτε έρει ούδεις, ώς έγω "Ελληνας άγαγών είς τους βαρβάρους προδούς τους Ελληνας την των βαρβάρων φιλίαν είλόμην, άλλ' έπει ύμεις έμοι 6 ού θέλετε πείθεσθαι ούδε επεσθαι, έγω σύν ύμιν εψομαι καί ὅ, τι αν δέη πείσομαι. νομίζω γαρ ύμας έμοι είναι καί πατρίδα και φίλους και συμμάχους, και σύν ύμιν μεν αν οίμαι είναι τίμιος, όπου αν ω, ύμων δε 1*

έρημος ών ούκ αν ίκανος είναι οίμαι ουτ' αν φίλου ώφελήσαι οῦτ αν έχθρον ἀλέξασθαι. ὡς ἐμοῦ οῦν ίόντος όποι αν και ύμεις, ούτω την γνώμην έχετε. 7 ταῦτα εἰπεν οἱ δὲ στρατιῶται, οί τε αὐτοῦ ἐκείνου και οι άλλοι, ταῦτα ἀκούσαντες, ὅτι οὐ φαίη παρὰ βασιλέα πορεύεσθαι, επήνεσαν παρα δε Εενίου και Πασίωνος πλείους ή δισχίλιοι λαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκευοφόρα έστρατοπεδεύσαντο παρὰ Κλεάρχω. 8 Κύρος δε τούτοις απορών τε και λυπούμενος μετεπέμπετο τον Κλέαρχον. δ δε ίεναι μεν ούκ ήθελε, λάθρα δε των στρατιωτών πέμπων αύτώ άγγελον έλεγε βαρρείν, ώς καταστησομένων τούτων είς το δέον μεταπέμπεσθαι δ' ἐκέλευεν αὐτόν · αὐτὸς δ' οὐκ ἔφη ἰέναι. 9 μετά δε ταῦτα συναγαγών τούς θ' εαυτοῦ στρατιώτας και τους προσελθόντας αυτώ και των άλλων τον βουλόμενον έλεξε τοιάδε. Ανδρες στρατιωται, τα μεν δη Κύρου δήλον ότι ούτως έχει πρός ήμας ώσπερ τα ημέτερα πρός έκεινον ούτε γάρ ημεις έκεινου έτι στρατιωται, έπεί γε ού συνεπόμεθα αύτω, ούτε έκεινος έτι 10 ήμιν μισθοδότης. ότι μέντοι αδικεισθαι νομίζει υφ' . ήμων οίδα · ώστε και μεταπεμπομένου αύτου ούκ έθέλω έλθειν, το μέν μέγιστον, αισχυνόμενος, ότι σύνοιδα έμαυτώ πάντα έψευσμένος αὐτόν, ἔπειτα καὶ δεδίως μη λαβών με δίκην έπιθη ών νομίζει ύπ' έμου ήδικη-11 σθαι. έμοι ούν δοκεί ούχ ωρα είναι ήμιν καθεύδειν ούδ' αμελείν ήμων αυτών, αλλά βουλεύεσθαι δ, τι γρή ποιείν έκ τούτων. καὶ ἕως τε μένομεν αὐτοῦ, σκεπτέον μοι δοκεί είναι, όπως ἀσφαλέστατα μενούμεν, εί τε ήδη δοκεί απιέναι, δπως ασφαλέστατα απιμεν, και όπως τὰ ἐπιτήδεια ἕξομεν· άνευ γὰρ τούτων οῦτε 12 στρατηγού ούτε ίδιώτου δφελος ούδέν. δ δ' ανηρ πολλοῦ μεν άξιος φίλος & αν φίλος ή, χαλεπώτατος δ' έχθρος & αν πολέμιος ή. έχει δε δύναμιν και πεζην και ίππικην και ναυτικήν, ην πάντες δμοίως δρωμέν τε

και επιστάμεθα και γαρ ούδε πόρρω δοκούμεν μοι αύτοῦ καθήσθαι · ὥστε ὥρα λέγειν ὅ, τι τις γιγνώσκει άριστον είναι. ταῦτα εἰπών ἐπαύσατο. ἐκ δὲ τούτου 13 · άνίσταντο οί μέν έκ τοῦ αὐτομάτου, λέξοντες & έγγνωσκον, οί δε και ύπ' εκείνου εγκέλευστοι, επιδεικνύντες, οία είη ή απορία ανευ τής Κύρου γνώμης και μένειν καὶ ἀπιέναι. εἶς δὲ δὴ εἶπε, προσποιούμενος σπεύδειν 14 ώς τάχιστα πορεύεσθαι είς την Έλλάδα, στρατηγούς μεν ελέσθαι άλλους ώς τάχιστα, εἰ μη βούλεται Κλέαργος απάγειν τα δ' επιτήδεια αγοράζεσθαι ή δ' άγορα ήν έν τῷ βαρβαρικῷ στρατεύματι και συσκευάζεσθαι ελθόντας δε Κύρον αιτείν πλοία, ώς άποπλέοιεν έαν δε μη διδώ ταυτα, ηγεμόνα αιτείν Κυρον, δστις δια φιλίας της χώρας απάξει έαν δε μηδε ήγεμόνα διδώ, συντάττεσθαι την ταχίστην, πέμψαι δε καί προκαταληψομένους τα άκρα, όπως μή φθάσωσι μήτε Κύρος μήτε οι Κίλικες καταλαβόντες, ών πολλούς καί πολλά χρήματα έχομεν άνηρπακότες. ούτος μέν δή τοιαύτα είπε μετά δε τούτον Κλέαργος είπε τοσούτον. 'Ως μέν στρατηγήσοντα έμε ταύτην 15 την στρατηγίαν μηδείς ύμων λεγέτω. πολλά γάρ ένορώ, δι' & έμοι τούτο ου ποιητέον ώς δε τώ άνδρι δν αν έλησθε πείσομαι ή δυνατόν μάλιστα, ίνα ειδήτε ότι καὶ ἄρχεσθαι ἐπίσταμαι ὡς τις καὶ ἄλλος μάλιστα άνθρώπων. μετά τοῦτον άλλος ἀνέστη, ἐπιδεικνύς μέν 16 την εύήθειαν του τα πλοία αίτειν κελεύοντος, ώσπερ πάλιν τον σπόλον Κύρου μή ποιουμένου, έπιδεικνύς δε ώς εύηθες είη ήγεμόνα αιτείν παρά τούτου, 🕉 λυμαινόμεθα την πράξιν. εί δε καί τω ήγεμόνι πιστεύσομεν & αν Κύρος διδώ, τί κωλύει και τα ακρα ήμιν κελεύειν Κύρον προκαταλαμβάνειν; έγω γαρ δκυοίην 17 μέν αν είς τα πλοία εμβαίνειν α ήμιν δοίη, μη ήμας αύταις ταις τριήρεσι καταδύση, φοβοίμην δ' αν τώ ήγεμόνι & αν δοίη Επεσθαι, μη ήμας αγάγη όθεν ούχ

οίόν τε έσται έξελθειν, βουλοίμην δ' αν ακοντος απιών Κύρου λαθείν αὐτὸν ἀπελθών· ὃ οὐ δυνατόν ἐστιν. 18 αλλ' έγώ φημι ταῦτα μὲν φλυαρίας εἶναι · δοκεί δέ μοι άνδρας ελθόντας πρός Κύρον οίτινες επιτήδειοι σύν Κλεάρχω έρωταν έκεινον, τί βούλεται ήμιν χρήσθαι. καί έαν μέν ή πράξις ή παραπλησία οίαπερ και πρόσθεν έχρητο τοις ξένοις, επεσθαι και ήμας, και μη 19 κακίους είναι των πρόσθεν τούτω συναναβάντων εάν δε μείζων ή πράξις της πρόσθεν φαίνηται και επιπονωτέρα και έπικινδυνοτέρα, άξιοῦν ή πείσαντα ήμας άγειν η πεισθέντα πρός φιλίαν ἀφιέναι· οὕτω γὰρ και επόμενοι αν φίλοι αυτώ και πρόθυμοι εποίμεθα και απιώντες ασφαλώς αν απίοιμεν. δ, τι δ' αν πρός ταῦτα λέγη, ἀπαγγεῖλαι δεῦρο· ἡμῶς δ' ἀκούσαντας 20 πρός ταῦτα βουλεύεσθαι. ἔδοξε ταῦτα, καὶ ἄνδρας ελόμενοι σύν Κλεάρχω πέμπουσιν, οι ήρώτων Κύρον τα δόξαντα τη στρατιά. ό δ' απεκρίνατο, ότι ακούοι 'Αβροκόμαν, έχθρον άνδρα, έπι τῷ Εὐφράτη ποταμῷ είναι, απέχοντα δώδεκα σταθμούς πρός τουτον ούν έφη βούλεσθαι έλθειν κάν μεν ή εκει, την δίκην έφη χρήζειν επιθείναι αυτώ, ήν δε φεύγη, ήμεις εκεί πρός 21 ταῦτα βουλευσόμεθα. ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ αἰρετοὶ άναγγέλλουσι τοις στρατιώταις τοις δε ύποψία με ην, ότι άγει πρός βασιλέα, όμως δε εδόκει έπεσθαι. προσαιτοῦσι δὲ μισθόν · δ δὲ Κῦρος ὑπισχνεῖται ἡμιόλιον πασι δώσειν ου πρότερον έφερον, αντί δαρεικού τρία ήμιδαρεικά του μηνός τώ στρατιώτη. ότι δε έπι βασιλέα άγοι ούδε ένταῦθα ήκουσεν οὐδεὶς έν γε τώ φανερώ.

4 Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμούς δύο, παρασάγγας δέκα, ἐπὶ τὸν Ψάρον ποταμόν, οῦ ἢν τὸ εῦρος τρία πλέθρα. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα, παρασάγγας πέντε, ἐπὶ τὸν Πύραμον ποταμόν, οῦ τὸ εῦρος στάδιον. ἐντεῦθεν ἐζελαύνει σταθμοὺς δύο, παρασάγγας πεντε-

καίδεκα, είς Ισσούς, της Κιλικίας έσχάτην πόλιν, έπι τη βαλάττη οικουμένην, μεγάλην και ευδαίμονα. · ένταῦθα ἕμειναν ἡμέρας τρεῖς· καὶ Κύρω παρήσαν ai 2 έκ Πελοποννήσου νήες τριάκοντα καί πέντε καί έπ αὐταῖς ναύαρχος Πυθαγόρας Λακεδαιμόνιος. ήγεῖτο δ' αὐτῶν Ταμώς Αἰγύπτιος ἐξ Ἐφέσου, ἔχων ναῦς ἑτέρας Κύρου πέντε και είκοσιν, αις επολιόρκει Μίλητον, ότι Τισσαφέρνει φίλη ην, και συνεπολέμει Κύρω πρός αὐτόν. παρήν δὲ καὶ Χειρίσοφος Λακεδαιμόνιος ἐπὶ 3 τών νεών, μετάπεμπτος ύπο Κύρου, έπτακοσίους έχων όπλίτας, ών έστρατήγει παρά Κύρφ. αι δε νήες ώρμουν παρά την Κύρου σκηνήν. ένταθθα και οί παρ' Αβροκόμα μισθοφόροι Έλληνες αποστάντες ήλθον παρά Κῦρον, τετρακόσιοι ὑπλιται, και συνεστρατεύοντο έπὶ βασιλέα. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμὸν ἕνα, παρα-4 σάγγας πέντε, έπι πύλας της Κιλικίας και της Συρίας. ήσαν δε ταῦτα δύο τείχη και τὸ μεν έσωθεν τὸ πρὸ της Κιλικίας Συέννεσις είχε και Κιλίκων φυλακή το δὲ ἔξω τὸ πρὸ τῆς Συρίας βασιλέως ἐλέγετο φυλακὴ φυλάττειν. διὰ μέσου δὲ ῥεῖ τούτων ποταμὸς Κάρσος όνομα, εύρος πλέθρου. άπαν δὲ τὸ μέσον τῶν τειγῶν ήσαν στάδιοι τρείς και παρελθείν ούκ ήν βία ήν γαρ ή πάροδος στενή και τα τείχη είς την βάλατταν καθήκοντα, υπερθεν δ' ήσαν πέτραι ήλίβατοι· έπι δε τοις τείχεσιν αμφοτέροις έφειστήκεσαν πύλαι. ταύτης 5 ένεκα τής παρόδου Κύρος τας ναύς μετεπέμψατο, όπως όπλίτας ἀποβιβάσειεν είσω καὶ ἔξω τῶν πυλῶν, καὶ βιασάμενοι τούς πολεμίους παρέλθοιεν, ει φυλάττοιεν έπι ταις Συρίαις πύλαις, όπερ ώετο ποιήσειν ό Κυρος τον 'Αβροκόμαν, έχοντα πολύ στράτευμα. 'Αβροκόμας δε ού τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπεὶ ἤκουσε Κῦρον ἐν Κιλικία όντα, αναστρέψας έκ Φοινίκης παρά βασιλέα απήλαυνεν, έχων, ώς ελέγετο, τριάκοντα μυριάδας στρατιας. έντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ Συρίας σταθμὸν ἕνα, παρασάγγας 6

πέντε, είς Μυρίανδον, πόλιν οἰκουμένην ὑπὸ Φοινίκων έπι τη βαλάττη έμποριον δ' ην το χωρίον και ώρμουν αυτόθι δλκάδες πολλαί. ένταῦθ' ἔμειναν 7 ήμερας επτά και Ξενίας δ 'Αρκάς, στρατηγός, και Πασίων ό Μεγαρεύς έμβάντες είς πλοίον και τα πλείστου άξια ενθεμενοι απέπλευσαν, ώς μεν τοις πλείστοις έδόκουν, φιλοτιμηθέντες, ότι τούς στρατιώτας αὐτῶν τοὺς παρὰ Κλέαρχον ἀπελθόντας, ὡς ἀπιόντας είς την Έλλάδα πάλιγ και ου προς βασιλέα, εία Κύρος τον Κλέαρχον έχειν. έπει δ' ήσαν άφανεις, διήλθε λόνος. ὅτι διώκει αὐτοὺς Κῦρος τριήρεσι·καὶ οἱ μεν εύχοντο ώς δολίους όντας αύτους ληφθήναι, οί δ' 8 Φκτειρον, εί άλώσοιντο. Κύρος δε συγκαλέσας τούς στρατηγούς είπεν 'Απολελοίπασιν ήμας Ξενίας και Πασίων. άλλ' εὐ γε μέντοι ἐπιστάσθωσαν, ὅτι οῦτε άποδεδράκασιν οίδα γαρ δηη οίχονται ούτε άποπεφεύγασιν έχω γαρ τριήρεις ώστε έλειν το έκεινων πλοίον. άλλα μα τους θεούς ούκ έγωγε αύτους διώξω, ούδ' έρει ούδείς, ώς έγώ, έως μεν αν παρή τις, χρώμαι, έπειδαν δε απιέναι βούληται, συλλαβών και αύτους κακώς ποιώ και τα χρήματα αποσυλώ. αλλα ίόντων, είδότες, ότι κακίους είσι περί ήμας ή ήμεις περί έκείνους. καίτοι έγω γε αὐτῶν καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ἐν Τράλλεσι φρουρούμενα · άλλ' οὐδὲ τούτων στερήσονται, άλλ' απολήψονται της πρόσθεν ένεκα περί έμε 9 άρετής. και ό μέν ταῦτα εἶπεν οι δε "Ελληνές, εί τις και αθυμότερος ην πρός την ανάβασιν, ακούοντες την Κύρου αρετήν ήδιον και προθυμότερον συνεπορεύοντο.

Μετὰ ταῦτα Κῦρος ἐξελαύνει σταθμοὺς τέτταρας, παρασάγγας είκοσιν, ἐπὶ τὸν Χάλον ποταμόν, ὄντα τὸ εῦρος πλέθρου, πλήρη δ' ἰχθύων μεγάλων καὶ πραέων, οῦς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον καὶ ἀδικεῖν οὐκ είων, οὐδὲ τὰς περιστεράς. αἱ δὲ κῶμαι, ἐν αἶς ἐσκήνουν, Παρυ-

σάτιδος ήσαν, είς ζώνην δεδομέναι. έντεῦθεν έξελαύνει 10 σταθμούς πέντε, παρασάγγας τριάκοντα, έπι τας πηγας τοῦ Δαράδακος ποταμοῦ, οῦ τὸ εῦρος πλέθρου. ένταῦθα ἦσαν τὰ Βελέσυος βασίλεια τοῦ Συρίας άρξαντος, καί παράδεισος πάνυ μέγας και καλός, έχων πάντα, όσα ώραι φύουσι Κύρος δ' αυτόν έξέκοψε καί τὰ βασίλεια κατέκαυσεν. έντεῦθεν ἐξελαύνει στα- 11 θμούς τρείς, παρασάγγας πεντεκαίδεκα, έπι τον Εύφράτην ποταμόν, δντα το ευρος τεττάρων σταδίων. και πόλις αυτόθι ώκειτο μεγάλη και ευδαίμων Θάψακος δνόματι. ένταθα έμειναν ήμέρας πέντε καλ Κύρος μεταπεμιγάμενος τούς στρατηγούς των Έλλήνων έλεγεν, ότι ή όδος έσοιτο προς βασιλέα μέγαν είς Βαβυλώνα και κελεύει αύτους λέγειν ταυτα τοις στρατιώταις και αναπείθειν έπεσθαι. οί δε ποιή-12 σαντες εκκλησίαν απήγγελλον ταυτα· οι δε στρατιώται έχαλέπαινον τοῖς στρατηγοῖς, καὶ ἔφασαν αὐτοὺς πάλαι ταῦτ' εἰδότας κρύπτειν, καὶ οὐκ ἔφασαν ἰέναι, έαν μή τις αυτοίς χρήματα διδώ, ώσπερ και τοίς προτέροις μετά Κύρου άναβασι παρά τον πατέρα του Κύρου, και ταῦτα οὐκ ἐπι μάχην ἰόντων, ἀλλὰ καλοῦντος τοῦ πατρός Κῦρον. ταῦτα οἱ στρατηγοὶ Κύρω 13 ἀπήγγελλον ὁ δ' ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἑκάστφ δώσειν πέντε άργυρίου μνας, έπαν είς Βαβυλώνα ήκωσι, καί τον μισθον έντελή μέχρι αν καταστήση τους Ελληνας eis 'Ιωνίαν πάλιν. το μέν δη πολύ του Έλληνικου ούτως επείσθη. Μένων δε πρίν δήλον είναι, τί ποιήσουσιν ρί άλλοι στρατιώται, πότερον έψονται Κύρφ ή ού, συνέλεξε τὸ αὐτοῦ στράτευμα χωρὶς τῶν ἄλλων καλ έλεξε τάδε. *Ανδρες, έάν μοι πεισθητε, ούτε κιν- 14 δυνεύσαντες ούτε πονήσαντες των άλλων πλέον προτιμήσεσθε στρατιωτών ύπο Κύρου. τί ουν κελεύω ποιήσαι ; νῦν δεῖται Κῦρος ἕπεσθαι τοὺς Έλληνας έπι βασιλέα · έγω ούν φημι ύμας χρήναι διαβήναι τον

Εὐφράτην ποταμὸν πρὶν δῆλον εἶναι, ὅ, τι οἱ ἄλλοι 15 [«]Ελληνες ἀποκρινοῦνται Κύρφ. ἡν μὲν γὰρ ψηφίσωνται ἐπεσθαι, ὑμεῖς δόξετε αἶτιοι εἶναι ἄρξαντες τοῦ διαβαίνειν, καὶ ὡς προθυμοτάτοις οὖσιν ὑμῖν χάριν εἶσεται Κῦρος καὶ ἀποδώσει· ἐπίσταται δ' εἴ τις καὶ ἄλλος· ἡν δ' ἀποψηφίσωνται οἱ ἄλλοι, ἄπιμεν μὲν ἅπαντες τοὕμπαλιν, ὑμῖν δὲ ὡς μόνοις πειθομένοις πιστοτάτοις χρήσεται καὶ εἰς φρούρια καὶ εἰς λοχαγίας, καὶ ἄλλου οὖτινος ἀν δέησθε οἶδα ὅτι ὡς φίλου 16 τεύξεσθε Κύρου. ἀκούσαντες ταῦτα ἐπείθοντο καὶ διέβησαν πρὶν τοὺς ἅλλους ἀποκρίνασθαι. Κῦρος δ'

ἐπεὶ ἦσθετο διαβεβηκότας, ἥσθη τε καὶ τῷ στρατεύματι πέμψας Γλοῦν εἶπεν. Ἐγὼ μέν, ὡ ἄνδρες, ἤδη ὑμᾶς ἐπαινῶ· ὅπως δὲ καὶ ὑμεῖς ἐμὲ ἐπαινέσετε ἐμοὶ

17 μελήσει, ή μηκέτι με Κύρον νομίζετε. οἱ μεν δη στρατιῶται ἐν ἐλπίσι μεγάλαις ὅντες εὕχοντο αὐτὸν εὐτυχησαι· Μένωνι δὲ καὶ δῶρα ἐλέγετο πέμψαι μεγαλοπρεπῶς. ταῦτα δὲ ποιήσας διέβαινε· συνείπετο δὲ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα αὐτῷ ἅπαν· καὶ τῶν διαβαινόντων τὸν ποταμὸν οὐδεὶς ἐβρέχθη ἀνωτέρω τῶν

- 18 μαστών ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. οἱ δὲ Θαψακηνοὶ ἔλεγον, ὅτι οὐπώποθ' οῦτος ὁ ποταμὸς διαβατὸς γένοιτο πεζῆ, εἰ μὴ τότε, ἀλλὰ πλοίοις ὑ τότε ᾿Αβροκόμας προϊὼν κατέκαυσεν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῆ. ἐδόκει δὴ βείον εἶναι καὶ σαφῶς ὑποχωρῆσαι τὸν ποταμὸν Κύρο ὡς
- 19 βασιλεύσοντι. ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς Συρίας σταθμοὺς ἐννέα, παρασάγγας πεντήκοντα, καὶ ἀφικνοῦνται πρὸς τὸν ᾿Αράξην ποταμόν. ἐνταῦθα ἦσαι κῶμαι πολλαὶ μεσταὶ σίτου καὶ οἶνου. ἐνταῦθα ἔμειν ναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο.

5 Ἐντεῦθεν ἐξελαύνει διὰ τῆς ᾿Αραβίας τὸν Εὐφράτην ποταμὸν ἐν δεξιῷ ἔχων σταθμοὺς ἐρήμους πέντε, παρασάγγας τριάκοντα καὶ πέντε. ἐν τούτῷ δὲ τῷ τόπῷ ἦν μὲν ἡ γῆ πεδίον ἅπαν ὁμαλόν, ὥσπερ

βάλαττα, άψινθίου δè πληρες· εί δέ τι και άλλο ένην ύλης ή καλάμου, απαντα ήσαν εὐώδη, ὥσπερ ἀρώματα· δένδρου δ' ούδεν ένην. Αηρία δε παντοία, πλείστοι μεν 2 όνοι άγριοι, πολλοί δε στρουθοί οι μεγάλοι ενήσαν δε και ωτίδες και δορκάδες. ταῦτα δὲ τὰ Αηρία οι ίππεῖς ένίστε έδίωκον. και οι μεν όνοι, επεί τις διώκοι, προδραμόντες έστασαν πολύ γαρ των ίππων έτρεχον θάττον· καί πάλιν, έπει πλησιάζοιεν οι ίπποι, ταυτόν έποίουν, και ούκ ην λαβειν, εί μη διαστάντες οι ίππεις θηρώεν διαδεχόμενοι τοις ίπποις. τα δε κρέα των άλισκομένων ην παραπλήσια τοις ελαφείοις, άπαλώτερα δέ. στρουθον δε ούδεις έλαβεν οι δε διώξαντες 3 των ίππέων ταχύ έπαύοντο πολύ γαρ απεσπάτο φεύγουσα, τοις μέν ποσί δρόμφ, ταις δε πτέρυξιν, αίρουσα, ώσπερ ίστίω χρωμένη. τὰς δὲ ἀτίδας ἄν τις ταχὺ άνιστή, έστι λαμβάνειν· πέτονται γαρ βραχύ, ώσπερ πέρδικες, και ταχύ άπαγορεύουσι. τα δε κρέα αύτων 4 ήδιστα ήν. πορευόμενοι δε δια ταύτης τής γώρας άφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Μάσκαν ποταμόν, τὸ εῦρος πλεθριαΐον. ένταῦθα ην πόλις ἐρήμη, μεγάλη, ὄνομα δ' αύτη Κορσωτή· περιερρείτο δ' αύτη ύπο του Μάσκα κύκλφ. ένταῦθ' ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. έντεύθεν έξελαύνει σταθμούς ερήμους τρείς και δέκα, 5 παρασάγγας ένενήκοντα, τον Ευφράτην ποταμον έν δεξιά έχων, και άφικνείται έπι Πύλας. έν τούτοις τοίς σταθμοίς πολλά των υποζυγίων απώλετο υπό λιμού ού γαρ ην γόρτος ούδε άλλο ούδεν δένδρον, άλλα ψιλή ήν απασα ή χώρα. οι δε ενοικούντες όνους άλέτας παρά τον ποταμόν δρύττοντες καί ποιούντες είς Βαβυλώνα ήγον και έπώλουν και άνταγοράζοντες σίτον έζων. το δε στράτευμα ο σίτος επέλιπε, και πρίασθαι 6 ούπ 🙀 εἰ μη ἐν τη Λυδία ἀγορά ἐν τῷ Κύρου βαρβαρτης, την καπίθην ἀλεύρων η ἀλφίτων τεττάρων δ δè σίγλος δύναται ἑπτὰ ὀβολοὺς καὶ ἡμιωσήλα

βόλιον 'Αττικούς · ή δε καπίθη δύο χοίνικας 'Αττικάς έχώρει. κρέα ουν έσθίοντες οι στρατιωται διεγίγνοντο. 7 ñν δε τούτων των σταθμών ούς πάνυ μακρούς ήλαυνεν, όπότε ή πρός ύδωρ βούλοιτο διατελέσαι ή πρός χιλόν. και δή ποτε στενοχωρίας και πηλού φανέντος ταις άμάξαις δυσπορεύτου επέστη δ Κύρος σύν τοις περί αὐτὸν ἀρίστοις καὶ εὐδαιμονεστάτοις, καὶ ἔταξε Γλοῦν καί Πύγρητα λαβόντας τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ συν-8 εκβιβάζειν τὰς ἁμάξας. ἐπεὶ δ' ἐδόκουν αὐτῷ σχολαίως ποιείν, ωσπερ όργη ἐκέλευσε τούς περί αὐτον Πέρσας τούς κρατίστους συνεπισπεύσαι τας άμάξας. ένθα δή μέρος τι τής εὐταξίας ήν θεάσασθαι. ῥίνκαντες γάρ τούς πορφυρούς κάνδυς όπου έτυχεν έκαστος. έστηκώς, ίεντο ώσπερ αν δράμοι τις περί νίκης καί μάλα κατὰ πρανοῦς γηλόφου, έχοντες τούτους τε τοὺς πολυτελείς χιτώνας και τας ποικίλας αναξυρίδας. ένιοι δε και στρεπτούς περί τοις τραγήλοις και ψέλια περί ταις χερσίν εύθύς δε σύν τούτοις είσπηδήσαντες είς τον πηλον βάττον ή ώς τις αν ώετο μετεώρους 9 έξεκόμισαν τας άμάξας. το δε σύμπαν δηλος ην Κυρος ώς σπεύδων πάσαν την όδον και ου διατρίβων όπου μή επισιτισμού ένεκα ή τινος άλλου αναγκαίου έκαθέζετο, νομίζων, όσφ μέν αν θαττον έλθοι, τοσούτω άπαρασκευαστοτέρω βασιλεί μαγείσθαι, όσω δε σγολαιότερον, τοσούτω πλέον συναγείρεσθαι βασιλεί στράτευμα. και συνιδείν δ' ήν τώ προσέχοντι τον νοῦν ή βασιλέως ἀρχὴ πλήθει μεν χώρας καὶ ἀνθρώπων ίσχυρα ούσα, τοις δε μήκεσι των όδων και τω διεσπάσθαι τας δυνάμεις ασθενής, εί τις δια ταχέων 10 τον πόλεμον έποιείτο. πέραν δε τοῦ Εὐφράτου ποταμού κατά τούς έρήμους σταθμούς ήν πόλις εύδαίμων και μεγάλη, όνομα δε Χαρμάνδη. εκ ταύτης οι στρατιωται ήγόραζον τα επιτήδεια, σχεδίαις διαβαίνοντες ώδε. διφθέρας, ας είχον σκεπάσματα, επίμπλασαν

χόρτου κούφου, είτα συνήγον και συνέσπων, ώς μή άπτεσθαι της κάρφης το ύδωρ επι τούτων διέβαινον και ελάμβανον τα επιτήδεια, οίνον τε εκ της βαλάνου πεποιημένον τής από τοῦ φοίνικος καὶ σῖτον μελίνης. τούτο γαρ ην έν τη χώρα πλειστον. αμφιλεξάντων δέ 11 τι ένταθθα τών τε του Μένωνος στρατιωτών και τών τοῦ Κλεάρχου ὁ Κλέαρχος κρίνας ἀδικεῖν τὸν τοῦ Μένωνος πληγάς ενέβαλεν. ό δε ελθών πρός το εαυτού στράτευμα έλεγεν ακούσαντες δ' οί στρατιωται έχαλέπαινον καί ώργίζοντο ίσχυρώς τώ Κλεάρχω. τη δε 12 αὐτῃ ἡμέρα Κλέαρχος ἐλθών ἐπὶ τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐκεῖ κατασκεψάμενος τὴν ἀγορὰν ἀφιππεύει έπι την έαυτου σκηνήν δια του Μένωνος στρατεύματος συν όλίγοις τοις περί αυτόν Κύρος δε ούπω ήκεν, άλλ' έτι προσήλαυνε. των δε Μένωνος στρατιωτών ξύλα σχίζων τις ώς είδε τον Κλέαρχον διελαύνοντα, ίησι τη άξίνη και ούτος μέν αύτου ημαρτεν άλλος δε λίθω και άλλος, είτα πολλοί, κραυγής γενομένης. ό δε κατα- 13 φεύγει είς το έαυτοῦ στράτευμα, και εὐθὺς παραγγέλλει είς τὰ ὅπλα· καὶ τοὺς μὲν ὅπλίτας αὐτοῦ έκέλευσε μείναι τὰς ἀσπίδας πρός τὰ γόνατα θέντας, αύτος δε λαβών τους Θράκας και τους ίππεις, οι ήσαν αὐτώ ἐν τῷ στρατεύματι πλείους ἡ τετταράκοντα. τούτων δε οι πλείστοι Θράκες, ήλαυνεν έπι τους Μένωνος, ώστ' έκείνους έκπεπληχθαι και αυτόν Μένωνα, και τρέχειν έπι τα όπλα. οι δε και έστασαν απορούντες τώ πράγματι. ό δε Πρόξενος, έτυχε γαρ ύστερος 14 προσιών και τάξις αυτώ έπομένη των όπλιτων, εύθύς ούν είς το μέσον αμφοτέρων άγων έθετο τα όπλα καί έδειτο του Κλεάργου μή ποιείν ταυτα. ό δ' έχαλέπαιτιστι αύτου όλίγου δεήσαντος καταλευσθήναι πράστη προι τὸ αὐτοῦ πάθος, ἐκέλευέ τε αὐτὸν ἐκ τοῦ μέστη πόστασθαι. ἐν τούτῷ δὲ ἐπήει καὶ Κῦρος καὶ 15 έπύ το πράγμα· εὐθὺς δ' ἕλαβε τὰ παλτὰ εἰς

19

τὰς χείρας καὶ σừν τοῖς παροῦσι τῶν πιστῶν ἦκεν 16 ἐλαύνων εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει τάδε. Κλέαρχε καὶ Πρόξενε καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρόντες Ἐλληνες, οἰκ ἴστε ὅ, τι ποιεῖτε. εἰ γάρ τινα ἀλλήλοις μάχην συνάψετε, νομίζετε ἐν τῆδε τῆ ἡμέρα ἐμέ τε κατακεκόψεσθαι καὶ ὑμῶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον· κακῶς γὰρ τῶν ἡμετέρων ἐχόντων πάντες οὖτοι οῦς ὁρῶτε βάρβαροι πολεμιώτεροι ἡμῖν ἔσονται τῶν παρὰ βασιλεῖ ὄντων. 17 ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέαρχος ἐν ἑαυτῷ ἐγένετο· καὶ παυσάμενοι ἀμφότεροι κατὰ χώραν ἔθεντο τὰ ὅπλα.

6 Ἐντεῦθεν προϊόντων ἐφαίνετο ἴχνια ἵππων καὶ κόπρος· εἰκάζετο δ' εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχιλίων ἵππων. οὖτοι προϊόντες ἔκαιον καὶ χιλὸν καὶ εἴ τι ἄλλο χρήσιμον ἦν. ᾿Ορόντης δέ, Πέρσης ἀνήρ, γένει τε προσήκων βασιλεῖ καὶ τὰ πολέμια λεγόμενος ἐν τοῖς ἀρίστοις Περσῶν ἐπιβουλεύει Κύρω, καὶ πρόσθεν

2 πολεμήσας, καταλλαγείς δέ. οὐτος Κύρφ εἶπεν, εἰ αἰτῷ δοίη ἰππέας χιλίους, ὅτι τοὺς προκατακαίοντας ἱππέας ἡ κατακάνοι ἂν ἐνεδρεύσας ἡ ζώντας πολλοὺς αἰτῶν ἕλοι καὶ κωλύσειε τοῦ καίειν ἐπιόντας, καὶ ποιήσειεν ὥστε μήποτε δύνασθαι αὐτοὺς ἰδόντας τὸ Κύρου στράτευμα βασιλεῖ διαγγεῖλαι. τῷ δὲ Κύρφ ἀκούσαντι ταῦτα ἐδόκει ὡφέλιμα εἶναι, καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν λαμβάνειν μέρος παρ' ἐκάστου τῶν ἡγεμόνων.

3 ό δ' 'Ορόντης, νομίσας έτοίμους είναι αὐτῷ τοὺς ἰππέας, γράφει ἐπιστολὴν παρὰ βασιλέα, ὅτι ήξοι ἔχων ἱππεῶς ὡς ἀν δύνηται πλείστους· ἀλλὰ φράσαι τοῦς ἑαυτοῦ ἱππεῦσιν ἐκέλευεν ὡς φίλιον αὐτὸν ὑποδέχεσθαι. ἐνῆν δὲ ἐν τῆ ἐπιστολῆ καὶ τῆς πρόσθεν φιλίας ὑπομνήματα καὶ πίστεως. ταύτην τὴν ἐπιστολὴν δίδωσι πιστῷ ἀνδρί, ὡς ῷετο. ὁ δὲ λαβὼν Κύρφ δίδω-4 σιν. ἀναγνοὺς δὲ αὐτὴν ὁ Κῦρος συλλαμβάνει 'Ορόντην, καὶ συγκαλεῦ εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν Περσῶν τοὺς ἀρίστους τῶν περὶ αὐτὸν ἑπτά, καὶ τοὺς τῶν 'Ελλήνων

στρατηγούς ἐκέλευεν ὑπλίτας ἀγαγεῖν, τούτους δὲ θέ-σθαι τὰ ὅπλα περὶ τὴν αὐτοῦ σκηνήν. ἱοἱ δὲ ταῦτα έποίησαν, άγαγόντες ώς τρισχιλίους όπλίτας. Κλέαρ-5 χον δε και είσω παρεκάλεσε σύμβουλον, δη γε και αυτώ και τοις άλλοις έδόκει προτιμηθηναι μάλιστα των Έλ-λήνων. ἐπεί δ' έξηλθεν, ἐξήγγειλε τοις φίλοις την κρίσιν τοῦ 'Ορόντου ὡς ἐγένετο· οὐ γὰρ ἀπόρρητον ἡν. έφη δὲ Κῦρον ἄρχειν τοῦ λόγου ώδε. Παρεκάλεσα 6 υμας, ανδρές φίλοι, όπως συν υμίν βουλευόμενος ό, τι δίκαιόν έστι καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων, τοῦτο πράξω περί 'Ορόντου τουτουί. τοῦτον γὰρ πρῶτον μέν δ έμος πατήρ έδωκεν υπήκοον είναι έμοι έπει δέ ταχθείς, ώς ἕφη αὐτός, ὑπὸ τοῦ ἐμοῦ ἀδελφοῦ οῦτος ἐπολέμησεν ἐμοὶ ἔχων τὴν ἐν Σάρδεσιν ἀκρόπολιν, καὶ έγω αυτών προσπολεμών εποίησα ώστε δόξαι τούτω τοῦ πρὸς ἐμὲ πολέμου παύσασθαι καὶ δεξιὰν ἔλαβον καλ έδωκα, μετὰ ταῦτα, ἔφη, ὦ ᾿Ορόντα, ἔστιν ὅ, τι σε 7 ἠδίκησα ; ἀπεκρίνατο ὅτι οῦ. πάλιν δὲ ὁ Κῦρος ἠρώτα, Ο υκούν ύστερον, ώς αὐτὸς σừ ὁμολογεῖς, οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ άδικούμενος άποστάς είς Μυσούς κακώς έποίεις την ἐμήν χώραν ὅ, τι ἐδύνω; ἔφη δ ᾿Ορόντης. Οὐκοῦν, ἔφη ὅ Κῦρος, ὅπότ' αῦ ἔγνως τὴν σεαυτοῦ δύναμιν, ἐλθών ἐπὶ τὸν τῆς ᾿Αρτέμιδος βωμὸν μεταμέλειν τέ σοι έφησθα καί πείσας έμε πιστά πάλιν έδωκάς μοι και έλαβες παρ' έμου; και ταυθ' ώμολόγει δ 'Ορόντης. Τι ούν, έφη ο Κύρος, άδικηθείς ύπ' έμου νυν το τρίτον 8 έπιβουλεύων μοι φανερός γέγονας; εἰπόντος δὲ τοῦ Ορόντου ότι ούδεν άδικηθείς ήρώτησεν ό Κύρος αὐτόν, Ομολογείς ούν περί έμε άδικος γεγενήσθαι; 'Η γάρ ἀνάγκη, ἔφη ὁ Ἐρόντης. ἐκ τούτου πάλιν ἡρώτησεν ὁ Κῦρος, Ἐτι οὖν ἂν γένοιο τῷ ἐμῷ ἀδελφῷ πολέμιος, έμοι δè φίλος και πιστός; ό δè ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδ' εἰ γενοίμην, ώ Κυρε, σοί γ' άν ποτε έτι δόξαιμι. πρός 9 ταῦτα Κῦρος είπε τοῖς παροῦσιν, Ο μέν ἀνὴρ τοιαῦτα

21

μέν πεποίηκε, τοιαῦτα δὲ λέγει ὑμῶν δὲ σὺ πρῶτος, ῶ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην ὅ, τι σοι δοκεῖ. Κλέαρχος δὲ εἰπε τάδε. Συμβουλεύω ἐγῶ τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκποδῶν ποιεῖσθαι ὡς τάχιστα, ὡς μηκέτι δέŋ τοῦτον ψυλάττεσθαι, ἀλλὰ σχολὴ ἦ ἡμῖν τὸ κατὰ τοῦτον εἶναι

- 10 τούς έθελοντὰς φίλους τούτους εὖ ποιεῖν. ταύτη δὲ τῆ γνώμῃ ἔφη καὶ τοὺς ἄλλους προσθέσθαι. μετὰ ταῦτα κελεύοντος Κύρου ἕλαβον τῆς ζώνης τὸν ᾿Ορόντην ἐπὶ βανάτῷ ἅπαντες ἀναστάντες, καὶ οἱ συγγενεῖς εἶτα δὲ ἐξῆγον αὐτὸν οἶς προςετάχθη. ἐπεὶ δὲ εἶδον αὐτὸν οἶπερ πρόσθεν προσεκύνουν, καὶ τότε προσεκύ
- 11 νησαν, καίπερ είδότες, ὅτι ἐπὶ βάνατον ἄγοιτο. ἐπεὶ δὲ εἰς τὴν ᾿Αρταπάτου σκηνὴν εἰσήχθη τοῦ πιστοτάτου τῶν Κύρου σκηπτούχων, μετὰ ταῦτα οὕτε ζῶντα ᾿Ορόντην οὕτε τεθνηκότα οὐδεὶς εἰδε πώποτε, οὐδὲ ὅπως ἀπέθανεν οὐδεἰς εἰδὼς ἕλεγεν· εἴκαζον δὲ ἄλλοι ἄλλως· τάφος δὲ οὐδεἰς πώποτε αὐτοῦ ἐφάνη.

'Εντεύθεν έξελαύνει διὰ τῆς Βαβυλωνίας σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας δώδεκα. ἐν δὲ τῷ τρίτῷ σταθμῷ Κῦρος ἐξέτασιν ποιεῖται τῶν Έλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐν τῷ πεδίῷ περὶ μέσας νύκτας· ἐδόκει γὰρ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἕω ῆξειν βασιλέα σὺν τῷ στρατεύματι μαχούμενον· καὶ ἐκέλευε Κλέαρχον μὲν τοῦ δεξιοῦ κέρως ἡγεῖσθαι, Μένωνα δὲ τὸν Θετταλὸν τοῦ εὐωνύ-

2 μου, αὐτὸς δὲ τοὺς ἑαυτοῦ διέταξε. μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν ἅμα τῆ ἐπιούσῃ ἡμέρα ἤκοντες αὐτόμολοι παρὰ μεγάλου βασιλέως ἀπήγγελλον Κύρω περὶ τῆς βασιλέως στρατιᾶς. Κῦρος δὲ συγκαλέσας τοὺς στρατη γοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἐλλήνων συνεβουλεύετό τε. πῶς ἂν τὴν μάχην ποιοῦτο, καὶ αὐτὸς παρήνει βαρρύ 3 νων τοιάδε. *Ω ἄνδρες "Ελληνες, οὐκ ἀνθρώπωι ἀπορῶν βαρβάρων συμμάχους ὑμῶς ἅγω, ἀλλὰ νομί ζων ἀμείνονας καὶ κρείττους πολλῶν βαρβάρων ὑμῶς εἶναι, διὰ τοῦτο προσέλαβον. ὅπως οὖν ἔσεσθε ἄνδρε

7

άξιοι της έλευθερίας ής κέκτησθε και ύπερ ής ύμας έγω εύδαιμονίζω. εύ γαρ ίστε ότι την ελευθερίαν ελοίμην άν άντι ών έχω πάντων και άλλων πολλαπλασίων. όπως δε και είδητε είς οίον έρχεσθε αγώνα, εγώ ύμας 4 είδως διδάξω. το μέν γαρ πλήθος πολύ και κραυγή πολλή έπίασιν αν δε ταυτα ανάσχησθε, τὰ άλλα καί αισχύνεσθαί μοι δοκώ, οίους ήμιν γνώσεσθε τους έν τη χώρα δντας ανθρώπους. ύμων δε ανδρών δντων καί ευτόλμων γενομένων, έγω ύμων τον μεν οικαδε βουλόμενον απιεναι τοις οίκοι ζηλωτόν ποιήσω απελθείν, πολλούς δε οίμαι ποιήσειν τα παρ' έμοι ελέσθαι αντί των οίκοι. ένταθθα Γαυλίτης παρών, φυγάς Σάμιος, 5 πιστός δε Κύρω, είπε, Καλ μήν, & Κύρε, λέγουσι τινες, ότι πολλά ύπισχνή νυν διά το έν τοιούτω είναι του κινδύνου προσιόντος · άν δε ευ γενηταί τι, ου μεμνησθαί σέ φασιν ένιοι δε ούδ', εί μεμνώό τε και βούλοιο δύνασθαι αν αποδούναι δσα ύπισχνη. ακούσας ταύτα 6 έλεξεν ό Κύρος, 'Αλλ' έστι μέν ήμιν, & άνδρες, ή άρχη ή πατρώα πρός μέν μεσημβρίαν μέχρι ου δια καθμα ου δύνανται οἰκείν άνθρωποι, πρός δε άρκτον μέχρι οῦ διὰ χειμώνα τα δ' έν μέσφ τούτων πάντα σατραπεύουσιν οί τοῦ έμοῦ ἀδελφοῦ φίλοι. ην δ' ήμεις νικήσωμεν, 7 ήμας δεί τους ήμετέρους φίλους τούτων έγκρατεις ποιήσαι. ώστε οὐ τοῦτο δέδοικα, μη οὐκ ἔχω ὅ, τι δῶ έκάστω των φίλων, αν ευ γένηται, αλλα μή ούκ έχω ίκανούς οίς δώ. ύμων δε των Έλλήνων και στέφανον έκάστω χρυσούν δώσω. οι δε ταύτα άκούσαντες αυτοί 8 τε ήσαν πολύ προθυμότεροι και τοις άλλοις έξήγγελλον. είσήεσαν δε παρ' αυτόν οι τε στρατηγοί και τών άλλων Έλλήνων τινές άξιοῦντες εἰδέναι, τί σφισιν έσται, έαν κρατήσωσιν. ό δε εμπιπλας απάντων την γνώμην απέπεμπε. παρεκελεύοντο δε αυτώ πάντες, 9 όσοιπερ διελέγοντο, μη μάχεσθαι, άλλ' δπισθεν έαυτων τάττεσθαι. έν δε τῷ καιρῷ τούτφ Κλέαρχος ὦδε πως

28

ήρετο τον Κύρον. Οίει γάρ σοι μαχεισθαι, & Κύρε,

τον άδελφόν; Νη Δί', έφη ο Κυρος, είπερ γε Δαρείου καὶ Παρυσάτιδός ἐστι παῖς, ἐμὸς δὲ ἀδελφός, οὐκ 10 αμαχεί ταῦτ' ἐγὼ λήψομαι. ἐνταῦθα δη ἐν τη έξοπλισία αριθμός έγένετο των μέν Έλλήνων ασπίς μυρία και τετρακοσία, πελτασταί δε δισχίλιοι και πεντακόσιοι, των δε μετά Κύρου βαρβάρων δέκα μυριάδες 11 και άρματα δρεπανηφόρα άμφι τα είκοσι. των δε πολεμίων ελέγοντο είναι εκατόν και είκοσι μυριάδες καί άρματα δρεπανηφόρα διακόσια. άλλοι δε ήσαν έξακισχίλιοι ίππεις, ων Αρταγέρσης ήρχεν ούτοι δέ 12 πρό αὐτοῦ βασιλέως τεταγμένοι ήσαν. τοῦ δὲ βασιλέως στρατεύματος ήσαν άρχοντες και στρατηγοί και ήγεμόνες τέτταρες, τριάκοντα μυριάδων εκαστος, 'Αβροκόμας, Τισσαφέρνης, Γωβρύας, 'Αρβάκης. τούτων δε παρεγένοντο εν τη μάχη ενενήκοντα μυριάδες και άρματα δρεπανηφόρα έκατον και πεντήκοντα. Άβροκόμας δε ύστέρησε της μάχης ήμέρας πέντε, έκ Φοινί-13 κης έλαύνων. ταῦτα δὲ ἤγγελλον πρὸς Κῦρον οἱ αὐτομολήσαντες έκ των πολεμίων παρά μεγάλου βασιλέως πρό τής μάχης, και μετά την μάχην οι υστερον ελή-14 φθησαν των πολεμίων ταυτά ήγγελλον. έντευθεν δέ Κύρος έξελαύνει σταθμον ένα, παρασάγγας τρείς, συντεταγμένω τώ στρατεύματι παντί και τώ Έλληνικώ και τώ βαρβαρικώ φετο γαρ ταύτη τη ήμέρα μαχείσθαι βασιλέα κατά γάρ μέσον τον σταθμόν τοῦτον τάφρος ην όρυκτη βαθεία, το μεν ευρος όργυιαί 15 πέντε, το δε βάθος, δργυιαί τρείς. παρετέτατο δε ή τάφρος άνω δια τοῦ πεδίου ἐπὶ δώδεκα παρασάγγας μέχρι τοῦ Μηδίας τείχους. Γένθα δή είσιν αι διώρυχες, από τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ βέουσαι εἰσὶ δὲ τέτταρες, το μεν εύρος πλεθριαΐαι, βαθείαι δε ίσχυρῶς, καὶ πλοῖα πλεῖ ἐν αὐταῖς σιταγωγά · εἰσβάλλουσι δε είς τον Ευφράτην, διαλείπουσι δ' εκάστη παρα-

σάγγην, γέφυραι δ' έπεισιν.] ην δε παρά τον Εύ- 18 φράτην πάροδος στενή μεταξύ τοῦ ποταμοῦ και τῆς τάφρου ώς είκοσι ποδών το εύρος ταύτην δε την τάφρον βασιλεύς μέγας ποιεί αντί ερύματος, επειδή πυνθάνεται Κύρον προσελαύνοντα. ταύτην δή την 17 πάροδον Κυρός τε και ή στρατια παρήλθε και έγένοντο είσω της τάφρου. ταύτη μέν ουν τη ημέρα ουκ έμαγέσατο βασιλεύς, άλλ' ύποχωρούντων φανερά ήσαν και ίππων και ανθρώπων ίχνη πολλά. ένταῦθα Κῦρος 18 Σιλανόν καλέσας τόν 'Αμβρακιώτην μάντιν έδωκεν αὐτῷ δαρεικούς τρισχιλίους, ὅτι τῃ ἐνδεκάτῃ ἀπ' ἐκείνης της ήμέρας πρότερον θυόμενος είπεν αυτώ, ότι βασιλεύς ού μαχείται δέκα ήμερων, Κύρος δ' είπεν, Ούκ άρα έτι μαχείται, εί έν ταύταις ού μαχείται ταίς ήμέραις · έαν δ' άληθεύσης, υπισχνουμαί σοι δέκα τάλαντα. τοῦτο τὸ χρυσίον τότε ἀπέδωκεν, ἐπεὶ παρήλθον αί δέκα ήμέραι. έπει δ' έπι τη τάφρω ουκ 19 έκώλυε βασιλεύς το Κύρου στράτευμα διαβαίνειν, έδοξε και Κύρω και τοις άλλοις απεγνωκέναι του μάχεσθαι· ώστε τη ύστεραία Κύρος επορεύετο ημελημένως μαλλον. τη δε τρίτη επί τε τοῦ ἄρματος καθή-20 μενος την πορείαν έποιειτο και όλίγους έν τάξει έγων προ αύτοῦ, τὸ δὲ πολὺ αὐτῶ ἀνατεταραγμένον ἐπορεύετο και των δπλων τοις στρατιώταις πολλά έπι άμαξων ήγοντο και υποζυγίων.

Καὶ ἦδη τε ἦν ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσαν καὶ πλη- 8 σίον ην δ σταθμός ένθα έμελλε καταλύειν, ηνίκα Πατηγύας, ανηρ Πέρσης, των αμφί Κυρον πιστων, προφαίνεται ελαύνων ανα κράτος ίδρουντι τώ ίππω, και εύθυς πασιν οις ενετύγχανεν εβόα και βαρβαρικώς και έλληνικώς, ότι βασιλεύς σύν στρατεύματι πολλώ προσέρχεται ώς είς μάχην παρεσκευασμένος. ένθα 2 δή πολύς τάραχος έγένετο · αὐτίκα γὰρ ἐδόκουν οἱ "Ελληνες και πάντες δε ατάκτοις σφίσιν επιπεσείσθαι.

2

3 Καί Κῦρός τε καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἄρματος τὸν Θώρακα ένέδυ και άναβας έπι τον ίππον τα παλτά είς . τὰς χεῖρας ἔλαβε, τοῖς τε ἄλλοις πᾶσι παρήγγελλεν έξοπλίζεσθαι και καθίστασθαι είς την εαυτού τάξιν 4 έκαστον. ένθα δη σύν πολλή σπουδή καθίσταντο, Κλέαρχος μέν τὰ δεξιὰ τοῦ κέρατος ἔχων πρὸς τῷ Ευφράτη ποταμώ, Πρόξενος δε εχόμενος, οι δ' άλλοι μετά τοῦτον, Μένων δὲ καὶ τὸ στράτευμα τὸ εὐώνυμον 5 κέρας έσχε τοῦ Έλληνικοῦ. τοῦ δὲ βαρβαρικοῦ ίππεις μεν Παφλαγόνες εις χιλίους παρα Κλέαρχον έστησαν έν τῷ δεξιῷ καὶ τὸ Ελληνικὸν πελταστικόν, ἐν δὲ τῷ εὐωνύμω 'Αριαίός τε ὁ Κύρου ὕπαρχος καὶ τὸ ἄλλο 6 βαρβαρικόν. Κύρος δε και οι ππεις τούτου όσον έξακόσιοι ωπλισμένοι θώραξι μέν αυτοί και παραμηριδίοις και κράνεσι πάντες πλην Κύρου Κυρος δε ψιλην έχων την κεφαλην είς την μάχην καθίστατο λέγεται δέ και τους άλλους Πέρσας ψιλαίς ταις κεφαλαίς έν 7 τῷ πολέμω διακινδυνεύειν. οἱ δ' ίπποι πάντες οἱ μετα Κύρου είχον και προμετωπίδια και προστερνίδια είχον 8 δε και μαχαίρας οι ίππεις Έλληνικάς. και ήδη τε ην μέσον ήμέρας και ούπω καταφανείς ήσαν οι πολέμιοι. ήνίκα δε δείλη εγίγνετο, εφάνη κονιορτος ώσπερ νεφέλη λευκή, χρόνω δε ου συχυώ υστερον ωσπερ μελανία τις έν τώ πεδίω έπι πολύ. ότε δε εγγύτερον εγργυνοντο, τάχα δη και χαλκός τις ήστραπτε και αι λόγχαι και 9 αί τάξεις καταφανείς έγίγνοντο. και ήσαν ίππεις μέν λευκοθώρακες έπι του εύωνύμου των πολεμίων Τισσαφέρνης έλέγετο τούτων άρχειν έχόμενοι δε τούτων γερροφόροι, έχόμενοι δε όπλιται σύν ποδήρεσι ξυλίναις άσπίσιν, Αιγύπτιοι δ' ούτοι ελέγοντο είναι άλλοι δ' ίππεις, άλλοι τοξόται πάντες δ' ούτοι κατά έθνη έν πλαισίω πλήρει ανθρώπων ἕκαστον τὸ ἔθνος ἐπορεύετο· 10 πρό δε αυτών άρματα διαλείποντα συχνόν απ' άλλήλων τὰ δὴ δρεπανηφόρα καλούμενα είχον δὲ τὰ δρέπανα

έκ των άξόνων είς πλάγιον ἀποτεταμένα καὶ ὑπὸ τοῖς δίφροις είς γην βλέποντα, ώς διακόπτειν ότω έντυγχάνοιεν. ή δε γνώμη ήν ώς είς τας τάξεις των Ελλήνων ελωντα και διακόψοντα. δ μέντοι Κύρος είπεν, ότε καλέσας 11 παρεκελεύετο τοις Ελλησι την κραυγήν των βαρβάρων ανέχεσθαι, έψεύσθη τοῦτο οἰ γάρ κραυγή άλλά συγή ώς ανυστον και ήσυχή έν ίσω και βραδέως προσήεσαν. καί έν τούτω Κύρος παρελαύνων αυτός σύν 12 Πίγρητι τῷ ἑρμηνεῖ καὶ ἄλλοις τρισίν ή τέτταρσι τῷ Κλεάρχω έβόα άγειν το στράτευμα κατα μέσον το των πολεμίων, ὅτι ἐκεί βασιλεύς εἴη· κῶν τοῦτ', ἔφη, νικωμεν, πάνθ' ήμιν πεποίηται. δρών δε ό Κλέαργος το 13 μέσον στίφος και ακούων Κύρου έξω όντα τοῦ ΓΕλληνικού] εύωνύμου βασιλέα. τοσούτον γάρ πλήθει περιήν βασιλεύς ώστε μέσον των έαυτοῦ ἔχων τοῦ Κύρου εύωνύμου έξω ήν άλλ' όμως ό Κλέαρχος ούκ ήθελεν άποσπάσαι άπο του ποταμού το δεξιον κέρας, φοβούμενος μή κυκλωθείη εκατέρωθεν, τῷ δὲ Κύρο ἀπεκρίνατο ότι αυτώ μέλοι όπως καλώς έχοι. και έν τούτω τώ14 καιρώ το μέν βαρβαρικον στράτευμα όμαλώς προήει, το δε Έλληνικον έτι έν τω αύτω μένον συνετάττετο έκ των έτι προσιόντων. και ό Κύρος παρελαύνων ου πάνυ πρός αυτώ τώ στρατεύματι κατεθεάτο εκατέρωσε άποβλέπων είς τε τούς πολεμίους και τούς φίλους.

ίδων δε αυτόν άπό του Έλληνικου Ξενοφών 'Αθηναίος, 15 ύπελάσας ώς συναντήσαι ήρετο, εί τι παραγγέλλοι· ό δ' επιστήσας είπε και λέγειν εκέλευε πασιν, ὅτι και τὰ ἰερὰ καλὰ και τὰ σφάγια καλά. ταῦτα δὲ λέγων 16 Ιορύβου ήκουσε διὰ τῶν τάξεων ἰόντος, και ήρετο, τίς ὁ Ιόρυβος είη. ὁ δὲ Κλέαρχος είπεν, ὅτι τὸ σύν-Οημα παρέρχεται δεύτερον ήδη. και δς ἐθαύμασε, τίς παραγγέλλει, και ήρετο, ὅ, τι είη τὸ σύνθημα. ὁ δ' ἀπεκρίνατο ὅτι Ζεὺς σωτὴρ και νίκη. ὁ δὲ Κῦρος 17 ἀκούσας, 'Αλλὰ δέχομαί τε, ἔφη, και τοῦτο ἔστω.

ταῦτα δ' εἰπών εἰς τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἀπήλαυνε· καὶ οὐκέτι τρία ή τέτταρα στάδια διειχέτην τω φάλαγγε άπ' άλλήλων, ήνίκα έπαιάνιζόν τε οί Έλληνες καί 18 προήρχοντο αντίοι ίέναι τοις πολεμίοις. ώς δε πορευομένων έξεκύμαινέ τι της φάλαγγος, το επιλειπόμενον ήρξατο δρόμω θείν και αμα εφθεγξαντο πάντες, οίόνπερ τώ Ένυαλίω έλελίζουσι, και πάντες δε έθεον. λέγουσι δέ τινες, ώς και ταις ασπίσι πρός τα δόρατα 1 έδούπησαν φόβον ποιοῦντες τοῖς ἵπποις. πρὶν δè τό ξευμα εξικνείσθαι εκκλίνουσιν οι βάρβαροι και φεύγουσι. και ένταθα δη έδίωκον μέν κατα κράτος οι Έλληνες, έβόων δε άλλήλοις μη θειν δρόμω, άλλ' εν 🛥 τάξει ἕπεσθαι. τὰ δ' ἅρματα ἐφέροντο τὰ μὲν δι αὐτῶν τῶν πολεμίων, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν Έλλήνων κενά ήνιόχων. οί δ' έπει προίδοιεν, διίσταντο έστι δ' ὅστις καὶ κατελήφθη [ὥσπερ ἐν ἱπποδρόμω] ἐκπλαγείς και ούδεν μέντοι ούδε τουτον παθειν έφασαν, ούδ' άλλος δε των Έλλήνων έν ταύτη τη μάχη έπαθεν ούδεις ούδέν, πλην έπι τω εύωνύμω τοξευθηναί τις 21 ελέγετο. Κύρος δ' όρων τους Ελληνας νικώντας το καθ' αυτους και διώκοντας, ήδόμενος και προσκυνούμενος ήδη ώς βασιλεύς ύπο των άμφ' αυτόν, ούδ' ως έξήχθη διώκειν, άλλά συνεσπειραμένην έχων την των συν έαυτώ έξακοσίων ίππέων τάξιν έπεμελείτο, ό, τι ποιήσει βασιλεύς. και γαρ ήδει αυτον ότι μέσον έχοι 22 τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος. και πάντες δ' οι των βαρβάρων ἄρχοντες μέσον έχοντες το αύτων ήγουνται, νομίζοντες ούτω και έν ασφαλεστάτω είναι, ήν ή ή ίσχυς αυτών έκατέρωθεν, και εί τι παραγγείλαι χρήζοιεν, έν ήμίσει αν χρόνω αισθάνεσθαι το στράτευμα. 23 καί βασιλεύς δή τότε μέσον έχων τής αύτου στρατιάς δμως έξω έγένετο τοῦ Κύρου εὐωνύμου κέρατος. ἐπεί δε ούδεις αύτφ έμάχετο έκ τοῦ ἀντίου οὐδε τοῖς αὐτοῦ τεταγμένοις έμπροσθεν, επεκαμπτεν ώς είς κύκλωσιν.

ένθα δή Κύρος δείσας μή δπισθεν γενόμενος κατακόψη 24 το Έλληνικον ελαύνει αντίος και εμβαλών σύν τοις έξακοσίοις νικά τούς πρό βασιλέως τεταγμένους καλ είς φυγήν έτρεψε τούς έξακισχιλίους, και άποκτείναι λέγεται αυτός τη έαυτου χειρί 'Αρταγέρσην τον άρχοντα αὐτῶν. ὡς δ' ή τροπή ἐγένετο, διασπείρονται 25 και οι Κύρου εξακόσιοι είς το διώκειν δρμήσαντες, πλην πάνυ όλίγοι αμφ' αυτόν κατελείφθησαν, σχεδόν οι δμοτράπεζοι καλούμενοι. σύν τούτοις δε ων καθορά 26 βασιλέα και το άμφ' έκεινον στιφος και εύθυς ούκ ήνέσχετο, άλλ' είπών, Τον άνδρα όρω, ίετο έπ' αὐτον καί παίει κατά το στέρνον και τιτρώσκει διά τοῦ θώρακος, ώς φησι Κτησίας & ιατρός, και ιασθαι αυτός το τραθμά φησι. παίοντα δ' αὐτὸν ἀκογτίζει τις παλ-27 τώ ύπο τον όφθαλμον βιαίως · και ένταῦθα μαχόμενοι και βασιλεύς και Κύρος και οι άμφ' αύτους ύπερ έκατέρου, όπόσοι μεν των άμφι βασιλέα απέθνησκον Κτησίας λέγει παρ' έκείνω γαρ ήν Κύρος δε αὐτός τε ἀπέθανε καὶ ὀκτώ οἱ ἄριστοι τῶν περὶ αὐτὸν ἔκειντο έπ' αὐτῷ. 'Αρταπάτης δ' ὁ πιστότατος αὐτῷ τῶν 28 σκηπτούχων θεράπων λέγεται, έπειδη πεπτωκότα είδε Κύρον, καταπηδήσας από του ίππου περιπεσείν αύτώ. και οι μέν φασι βασιλέα κελευσαί τινα έπισφάξαι 29 αύτον Κύρφ, οι δ' έαυτον επισφάξασθαι σπασάμενον τον ακινάκην είχε γαρ χρυσούν, και στρεπτόν δέ έφόρει και ψέλια και τάλλα ώσπερ οι άριστοι Περσών ετετίμητο γαρ ύπο Κύρου δι' ευνοιάν τε καί πιστότητα.

Κύρος μέν οὖν οὕτως ἐτελεύτησεν, ἀνὴρ ῶν Περ- 9 σῶν τῶν μετὰ Κῦρον τὸν ἀρχαίον γενομένων βασιλικώτατός τε καὶ ἄρχειν ἀξιώτατος, ὡς παρὰ πάντων ὁμολογεῖται τῶν Κύρου δοκούντων ἐν πείρα γενέσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ ἔτι παῖς ῶν, ὅτ' ἐπαιδεύετο καὶ σὺν 2 τῷ ἀδελφῷ καὶ σὺν τοῖς ἅλλοις παισί, πάντων πάντα

- 3 κράτιστος ἐνομίζετο. πάντες γὰρ οἱ τῶν ἀρίστων Περσῶν παιδες ἐπὶ ταις βασιλέως θύραις παιδεύονται ἐνθα πολλὴν μέν σωφροσύνην καταμάθοι ἄν τις, αἰσχρὸν δ'
- 4 οὐδὲν οὕτ' ἀκοῦσαι οὕτ' ἰδεῖν ἔστι. βεῶνται δ' οἱ παίδες καὶ τοὺς τιμωμένους ὑπὸ βασιλέως καὶ ἀκούουσι, καὶ ἄλλους ἀτιμαζομένους· ὥστε εὐθὺς παίδες ὄντες μαν-
- 5 θάνουσιν ἄρχειν τε καὶ ἄρχεσθαι. ἔνθα Κῦρος αἰδημονέστατος μὲν πρῶτον τῶν ἡλικιωτῶν ἐδόκει εἶναι, τοῖς τε πρεσβυτέροις καὶ τῶν ἑαυτοῦ ὑποδεεστέρων μᾶλλον πείθεσθαι, ἔπειτα δὲ φιλιππότατος καὶ τοῖς ἵπποις ἄριστα χρῆσθαι · ἕκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων, τοξικῆς τε καὶ ἀκοντίσεως, φιλο-
- 6 μαθέστατον είναι και και και και πελετηρότατον. ἐπεὶ δὲ τῆ ήλικία ἔπρεπε, καὶ φιλοθηρότατος ῆν καὶ πρὸς τὰ ŷŋρία μέντοι φιλοκινδυνότατος. καὶ ἄρκτον ποτὲ ἐπιφερομένην οὐκ ἔτρεσεν, ἀλλὰ συμπεσῶν κατεσπάσθη ἀπὸ τοῦ ἵππου, καὶ τὰ μὲν ἔπαθεν, ῶν καὶ τὰς ὠτειλὰς φανερὰς εἰχε, τέλος δὲ κατέκανε· καὶ τὸν πρῶτον μέν-7 τοι βοηθήσαντα πολλοῖς μακαριστὸν ἐποίησεν. ἐπεὶ δὲ κατεπέμφθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς σατράπης Λυδίας τε καὶ Φρυγίας τῆς μεγάλης καὶ Καππαδοκίας, στρατήγὸς δὲ καὶ πάντων ἀπεδείχθη, οἶς καθήκει εἰς Καστωλοῦ πεδίον ἀθροίζεσθαι, πρῶτον μὲν ἐπέδειξεν αὐτὸν ὅτι περὶ πλείστου ποιοῖτο, εἴ τῷ σπείσαιτο καὶ εἴ τῷ συν-
- 8 θοῖτο καὶ εἴ τῷ ὑπόσχοιτό τι, μηδὲν ψεύδεσθαι. καὶ γὰρ οὖν ἐπίστευον μὲν αὐτῷ aἰ πόλεις ἐπιτρεπόμεναι, ἐπίστευον δ' οἱ ἄνδρες · καὶ εἴ τις πολέμιος ἐγένετο, σπεισαμένου Κύρου ἐπίστευε μηδὲν ἂν παρὰ τὰς σπονδὰς
- 9 παθείν. τοιγαροῦν ἐπεὶ Τισσαφέρνει ἐπολέμησε, πᾶσαι αἱ πόλεις ἑκοῦσαι Κῦρον είλοντο ἀντὶ Τισσαφέρνους πλὴν Μιλησίων· οὖτοι δέ, ὅτι οὐκ ἤθελε τοὺς φεύ-10 γοντας προέσθαι, ἐφοβοῦντο αὐτόν. καὶ γὰρ ἔργφ ἐπεδείκνυτο καὶ ἔλεγεν, ὅτι οὐκ ἄν ποτε προοῖτο, ἐπεὶ ἅπαξ φίλος αὐτοῦς ἐγένετο, οὐδ' εἰ ἔτι μὲν μείους

30

γένοιντο, έτι δε κάκιον πράξειαν. φανερός δ' ήν και 11 εί τις τι άγαθον ή κακον ποιήσειεν αυτόν, νικάν πειρώμενος · και εύχην δέ τινες αύτοῦ έξέφερον, ώς εύχοιτο τοσούτον χρόνον ζην, έστε νικώη και τούς εί και τούς κακώς ποιοῦντας ἀλεξόμενος. καὶ γὰρ οὖν πλεῖστοι 12 ὅἡ αὐτῷ ἑνί γε ἀνδρὶ τῶν ἐφ ἡμῶν ἐπεθύμησαν καὶ χρήματα και πόλεις και τα ξαυτών σώματα προέσθαι. ου μέν δη ουδέ τουτ άν τις είποι, ώς τους κακούργους 13 και άδίκους εία καταγελάν, άλλ' άφειδέστατα πάντων έτιμωρείτο. πολλάκις δ' ην ίδειν παρά τας στειβομένας δδούς και ποδών και χειρών και όφθαλμών στερομένους ανθρώπους ωστ' έν τη Κύρου αρχή έγένετο και "Ελληνι και βαρβάρφ μηδέν άδικοῦντι ἀδεώς πορεύεσθαι όποι τις ήθελεν, έχοντι ό, τι προχωροίη. τούς γε μέντοι άγαθούς είς πόλεμον ωμολόγητο δια-14 φερόντως τιμαν. και πρώτον μεν ην αυτώ πόλεμος προς Πισίδας και Μυσούς στρατευόμενος ουν και αὐτὸς εἰς ταύτας τὰς χώρας οῦς ἑώρα ἐθέλοντας κινδυνεύειν, τούτους και άρχοντας εποίει ής κατεστρέφετο χώρας, έπειτα δε και άλλη δώροις ετίμα. ώστε φαί-15 νεσθαι τούς μέν άγαθούς εύδαιμονεστάτους, τούς δε κακούς δούλους τούτων άξιουν είναι. τοιγαρούν πολλή ήν αφθονία αύτω των θελόντων κινδυνεύειν, όπου τις οίοιτο Κύρον αἰσθήσεσθαι. εἴς γε μὴν δικαιοσύνην εἴ 16 τις αὐτῷ φανερὸς γένοιτο ἐπιδείκνυσθαι βουλόμενος, περί παντός εποιείτο τούτους πλουσιωτέρους ποιείν τών έκ τοῦ ἀδίκου φιλοκερδούντων. καὶ γὰρ οὖν ἄλλα 17 τε πολλά δικαίως αὐτῷ διεχειρίζετο καὶ στρατεύματι άληθινώ έχρήσατο. και γαρ στρατηγοί και λοχαγοί ου χρημάτων ένεκα προς έκεινον έπλευσαν, άλλ' έπει έγνωσαν κερδαλεώτερον είναι Κύρω καλώς πειθαρχείν ή το κατά μηνα κέρδος. άλλα μην εί τίς γέ τι αυτώ 18 προστάξαντι καλώς υπηρετήσειεν, ούδενί πώποτε άχάριστον είασε την προθυμίαν. τοιγαρούν κράτιστοι δή

ύπηρέται παντὸς ἔργου Κύρω ἐλέχθησαν γενέσθαι· 19 εί δέ τινα δρώη δεινόν όντα οίκονόμον έκ του δικαίου και κατασκευάζοντά τε ης άρχοι χώρας και προσόδους ποιούντα, ούδένα αν πώποτε ἀφείλετο, ἀλλ' ἀεὶ πλείω προσεδίδου · ώστε και ήδέως ἐπόνουν και βαρραλέως έκτωντο καί δ έπέπατο αῦ τις ήκιστα Κύρον ἔκρυπτεν. ού γαρ φθονών τοις φανερώς πλουτούσιν έφαίνετο, άλλα πειρώμενος χρήσθαι τοις των αποκρυπτομένων 20 χρήμασι. φίλους γε μην όσους ποιήσαιτο και εύνους γνοίη όντας και ίκανους κρίνειε συνεργούς είναι ό, τι τυγχάνοι βουλόμενος κατεργάζεσθαι, δμολογειται πρός 21 πάντων κράτιστος δη γενέσθαι θεραπεύειν. και γαρ αὐτὸ τοῦτο, οὖπερ αὐτὸς ἕνεκα φίλων ὤετο δεῖσθαι, ώς συνεργούς έχοι, και αύτος έπειρατο συνεργός τοις φίλοις κράτιστος είναι τούτου ότου έκαστον αίσθά-22 νοιτο επιθυμούντα. δώρα δε πλείστα μεν οίμαι είς γε ων ανήρ ελάμβανε δια πολλά ταυτα δε πάντων δή μάλιστα τοις φίλοις διεδίδου, πρός τους τρόπους έκάστου σκοπών και ότου μάλιστα δρώη έκαστον δεό-23 μενον. καί όσα τώ σώματι αύτου κόσμον πέμποι τις ή ώς είς πόλεμον ή ώς είς καλλωπισμόν, και περί τούτων λέγειν αὐτὸν ἔφασαν, ὅτι τὸ μὲν ἑαυτοῦ σῶμα ούκ αν δύναιτο τούτοις πασι κοσμηθήναι, φίλους δέ καλώς κεκοσμημένους μέγιστον κόσμον ανδρί νομίζοι. 24 καί τὸ μέν τὰ μεγάλα νικαν τούς φίλους εῦ ποιούντα ούδεν θαυμαστόν, επειδή γε και δυνατώτερος ήν το δε τη επιμελεία περιείναι των φίλων και τω προθυμείσθαι γαρίζεσθαι, ταῦτα ἔμοιγε μᾶλλον δοκεῖ ἀγαστὰ είναι. 25 Κῦρος γὰρ ἔπεμπε βίκους οἶνου ἡμιδεεῖς πολλάκις, ὁπότε πάνυ ήδυν λάβοι, λέγων ότι ούπω δη πολλού χρόνου τούτου ήδίονι οίνω επιτύχοι. τοῦτον οῦν σοὶ ἔπεμψε και δειταί σου τήμερον τουτον έκπιειν σύν οις μάλιστα 26 φιλεῖς. πολλάκις δὲ χῆνας ἡμιβρώτους ἔπεμπε καὶ άρτων ήμίσεα και άλλα τοιαῦτα, ἐπιλένειν κελεύων

τον φέροντα. Τούτοις ήσθη Κύρος. βούλεται ουν καί σε τούτων γεύσασθαι. ὅπου δε χιλός σπάνιος πάνυ 27 είη, αὐτὸς δ' ἐδύνατο παρασκευάσασθαι διὰ τὸ πολλούς έχειν ύπηρέτας και δια την επιμέλειαν, διαπέμπων ἐκέλευε τούς φίλους τοις τὰ ἑαυτών σώματα άγουσιν ίπποις έμβάλλειν τούτον τον χιλόν, ώς μή πεινώντες τούς έαυτοῦ φίλους ἄγωσιν. εἰ δὲ δή ποτε 28 πορεύοιτο καί πλείστοι μέλλοιεν όψεσθαι, προσκαλών τούς φίλους έσπουδαιολογείτο, ώς δηλοίη ούς τιμά. ώστε έγωγε έξ ών ακούω ούδένα κρίνω ύπο πλειόνων πεφιλήσθαι ούτε Έλλήνων ούτε βαρβάρων. τεκμήριον 29 δε τούτου και τόδε. παρά μεν Κύρου δούλου όντος ούδεις απήει προς βασιλέα, πλην Ορόντας έπεχείρησε. και ούτος δη δυ ώετο πιστόν οι είναι ταχύ αυτόν εύρε Κύρφ φιλαίτερον ή έαυτώ παρά δε βασιλέως πολλολ πρός Κύρον απηλθον, επειδή πολεμιοι αλλήλοις εγένοντο, και ούτοι μέντοι οι μάλιστα υπ' αυτού αγαπώμενοι, νομίζοντες παρά Κύρω όντες άγαθοι άξιωτέρας άν τιμής τυγγάνειν ή παρά βασιλεί. μέγα δε τεκμή-30 ριον καλ το έν τη τελευτή του βίου αύτώ γενόμενον, ότι και αυτός ην άγαθός και κρίνειν όρθως εδύνατο τούς πιστούς και εύνους και βεβαίους. αποθνήσκοντος 31. γαρ αύτοῦ πάντες οι παρ' αὐτὸν φίλοι καὶ συντράπεζοι απέθανον μαχόμενοι ύπερ Κύρου πλην 'Αριαίου. ούτος δὲ τεταγμένος ἐτύγχανεν ἐπὶ τῷ εὐωνύμῷ τοῦ ίππικοῦ ἄρχων· ὡς δ' ἤσθετο Κῦρον πεπτωκότα, έφυγεν έχων και το στράτευμα παν, ού ήγειτο.

Ένταῦθα δὴ Κύρου ἀποτέμνεται ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ χεὶρ 10 ἡ δεξιά. βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ διώκων εἰσπίπτει εἰς τὸ Κύρειον στρατόπεδον· καὶ οἱ μὲν μετὰ ᾿Αριαίου οὐκέτι ἴστανται, ἀλλὰ φεύγουσι διὰ τοῦ αῦτῶν στρατοπέδου εἰς τὸν σταθμόν, ἔνθεν ὥρμηντο· τέτταρες δ' ἐλέγοντο παρασάγγαι εἶναι τῆς ὅδοῦ. Βασιλεὺς δὲ καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τά τε ἄλλα πολλὰ 2

2*

διαρπάζουσι και την Φωκαίδα την Κύρου παλλακίδα 3 την σοφήν και καλήν λεγομένην είναι λαμβάνει. ή δε Μιλησία ή νεωτέρα ληφθείσα ύπο των άμφι βασιλέα έκφεύγει γυμνή πρός των Έλλήνων οι έτυχον έν τοις σκευοφόροις ὅπλα ἔχοντες, καὶ ἀντιταχθέντες πολλούς μέν των άρπαζόντων απέκτειναν, οι δε και αυτών απέθανον ου μην έφυγόν γε, αλλα και ταύτην έσωσαν και άλλα όπόσα έντος αύτων και χρήματα και άνθρω-4 ποι έγένοντο πάντα έσωσαν. ένταθθα διέσχον άλλήλων βασιλεύς τε και οι "Ελληνες ώς τριάκοντα στάδια, οί μέν διώκοντες τούς καθ' αύτούς ώς πάντας νικώντες, 5 οι δ' άρπάζοντες ώς ήδη πάντες νικωντες. ' έπει δ' ήσθοντο οί μέν Ελληνες, ότι βασιλεύς σύν τώ στρατεύματι έν τοις σκευοφόροις είη, βασιλεύς δ' αύ ήκουσε Τισσαφέρνους, ότι οι "Ελληνες νικώεν το καθ' αυτούς και είς το πρόσθεν οίχονται διώκοντες, ένταῦθα δη βασιλεύς μέν άθροίζει τε τούς έαυτοῦ καὶ συντάττεται, ό δὲ Κλέαρχος ἐβουλεύετο Πρόξενον καλέσας πλησιαίτατος γαρ ην, εί πέμποιέν τινας ή πάντες ίοιεν έπι το 6 στρατόπεδον αρήξοντες. έν τούτω καί βασιλεύς δήλος ην προσιών πάλιν, ώς έδόκει, όπισθεν. και οί μεν Έλληνες στραφέντες παρεσκευάζοντο ώς ταύτη προσιόντος και δεξόμενοι, ό δε βασιλεύς ταύτη μεν ούκ ήγεν, ή δε παρήλθεν έξω τοῦ εἰωνύμου κέρατος, ταύτη καὶ ἀπήγαγεν, ἀναλαβών καὶ τοὺς ἐν τῇ μάχῃ κατὰ τοὺς Ελληνας αύτομολήσαντας και Τισσαφέρνην και τούς σύν αύτφ. 7 δ γαρ Τισσαφέρνης έν τη πρώτη συνόδω ούκ έφυγεν. άλλα διήλασε παρά τον ποταμόν κατά τους "Ελληνας πελταστάς. διελαύνων δε κατέκανε μεν οὐδένα, διαστάντες δ' οι "Ελληνες έπαιον και ήκόντιζον αυτούς. Ἐπισθένης δὲ Ἀμφιπολίτης ἦρχε τῶν πελταστῶν καὶ 8 ελέγετο φρόνιμος γενέσθαι. ό δ' ουν Τισσαφέρνης ώς μείον έχων απηλλάγη, πάλιν μέν ούκ αναστρέφει, είς δε το στρατόπεδον άφικόμενος το των Ελλήνων έκει

34

συντυγχάνει βασιλεί, και όμου δη πάλιν συνταξάμενοι έπορεύοντο. έπει δ' ήσαν κατά το εύώνυμον των Έλ- 9 λήνων κέρας, έδεισαν οι Ελληνες, μη προσάγοιεν πρός τὸ κέρας καὶ περιπτύξαντες ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατακόντειαν και έδόκει αυτοίς αναπτύσσειν το κέρας και ποιήσασθαι όπισθεν τον ποταμόν. έν 🕹 δε ταῦτα 10 έβουλεύοντο και δή βασιλεύς παραμειλάμενος είς το αὐτὸ σχήμα κατέστησεν ἀντίαν τὴν φάλαγγα, ὥσπερ τό πρώτον μαχούμενος συνήει. ώς δε είδον οι "Ελληνες έγγύς τε όντας και παρατεταγμένους, αθθις παιανίσαντες επήεσαν πολύ ετι προθυμότερον ή το πρόσθεν. οι δ' αῦ βάρβαροι οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐκ 11 πλέονος ή το πρόσθεν έφευγον οι δ' έπεδίωκον μέχρι κώμης τινός · ένταῦθα δ' έστησαν οι Ελληνες · ύπερ 12 γαρ της κώμης γήλοφος ην, έφ' ου ανεστράφησαν οί άμφι βασιλέα, πεζοι μέν ουκέτι, των δε ίππέων δ λόφος ένεπλήσθη, ώστε το ποιούμενον μη γιγνώσκειν. καί τὸ βασίλειον σημεῖον ὁρâν ἔφασαν, ἀετόν τινα χρυσούν έπι πέλτης [έπι ξύλου] ανατεταμένον. έπει 13 δε και ένταθθ' έχώρουν οι "Ελληνες, λείπουσι δή και τον λόφον οι ίππεις. ου μήν έτι άθρόοι άλλ' άλλοι άλλοθεν. έψιλοῦτο δ' ὁ λόφος των ίππέων. τέλος δὲ και πάντες απεγώρησαν. δ ούν Κλέαρχος ούκ ανεβί-14 βαζεν έπι του λόφου, άλλ' ύπο αύτον στήσας το στράτευμα πέμπει Λύκιον τον Συρακόσιον και άλλον έπι του λόφου και κελεύει κατιδόντας τα ύπερ του λόφου τί έστιν απαγγείλαι. και ό Δύκιος ήλασε τε 15 και ίδων άπαγγελλει, ότι φεύγουσιν ανα κράτος. σχεδον δ' ότε ταῦτα ην καὶ ηλιος εδύετο. ενταῦθα δ' 16 έστησαν οι "Ελληνες και θέμενοι τα δπλα ανεπαύοντο. καί αμα μεν εθαύμαζον, ότι ούδαμού Κύρος φαίνοιτο ούδ' άλλος απ' αύτου ούδεις παρείη ού γαρ ήδεσαν αὐτὸν τεθνηκότα, ἀλλ' εἴκαζον ἡ διώκοντα οἶχεσθαι ἡ καταληψόμενόν τι προεληλακέναι και αυτοί έβου-17 λεύοντο, εἰ αὐτοῦ μείναντες τὰ σκευοφόρα ἐνταῦθα ἄγοιντο ἡ ἀπίοιεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. ἔδοξεν οῦν αὐτοῖς ἀπιέναι· καὶ ἀφικνοῦνται ἀμφὶ δόρπηστον ἐπὶ 18 τὰς σκηνάς. ταύτης μὲν τῆς ἡμέρας τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. καταλαμβάνουσι δὲ τῶν τε ἄλλων χρημάτων τὰ πλεῖστα διηρπασμένα καὶ εἶ τι σιτίον ἡ ποτὸν ἦν, καὶ τὰς ἁμάξας, μεστὰς ἀλεύρων καὶ οἶνου, ἁς παρεσκευάσατο Κῦρος, ἵνα, εἶ ποτε σφοδρὰ τὸ στράτευμα λάβοι ἔνδεια, διαδοίη τοῖς ἕλλησιν· ἡσαν δ' αὖται τετρακόσιαι, ὡς ἐλέγοντο, ἅμαξαι· καὶ ταύτας τότε οἱ 19 σὺν βασιλεῦ διήρπασαν. ὥστε ἄδειπνοι ἦσαν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων· ἦσαν δὲ καὶ ἀνάριστοι· πρὶν γὰρ δὴ καταλῦσαι τὸ στράτευμα πρὸς ἅριστον βασιλεὺς ἐφάνη. ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα οὕτω διεγένοντο.

BOOK II.

Ως μέν ουν ήθροίσθη Κύρω το Έλληνικόν, ότε 1 έπι τον άδελφον Άρταξέρξην έστρατεύετο, και όσα έν τῆ ἀνόδῷ ἐπράχθη καὶ ὡς ἡ μάχη ἐγένετο καὶ ὡς Κύρος ετελεύτησε και ώς επί το στρατόπεδον ελθόντες οί Ελληνες έκοιμήθησαν οἰόμενοι τὰ πάντα νικαν καί 2 Κύρον ζην, έν τω έμπροσθεν λόγω δεδήλωται. άμα δε τη ήμέρα συνελθόντες οι στρατηγεί έθαύμαζον, ότι Κύρος ούτε άλλον πέμπει σημανούντα, δ, τι χρή ποιείν, ούτε αύτος φαίνοιτο. έδοξεν ούν αύτοις συσκευασαμένοις & είχον και έξοπλισαμένοις προϊέναι είς το 3 πρόσθεν, έως Κύρφ συμμίζειαν. ήδη δε έν όρμη όντων άμα ήλίω ανίσχοντι ήλθε Προκλής ό Τευθρανίας άρχων, γεγονώς από Δαμαράτου τοῦ Λάκωνος, καὶ Γλοῦς ό Ταμώ. ούτοι έλεγον ότι Κύρος μέν τέθνηκεν, Άριαίος δε πεφευγώς έν τῷ σταθμῷ είη μετά τῶν άλλων βαρ-

βάρων δθεν τη προτεραία δρμηντο, και λέγοι ότι ταύτην μέν την ημέραν περιμείνειεν αν αύτούς, εἰ μέλλοιεν ήκειν, τη δε άλλη απιέναι φαίη έπι 'Ιωνίας, δθενπερ ήλθε. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι 4 Ελληνες πυνθανόμενοι βαρέως έφερον. Κλέαρχος δε τάδε είπεν. 'Αλλ' ὤφελε μέν Κυρος ζην έπει δέ τετελεύτηκεν, απαγγέλλετε 'Αριαίω, ότι ήμεις νικωμέν τε Baσιλέα, καί, ώς δρατε, ούδεις έτι ήμιν μάχεται, και εί μη ύμεις ήλθετε, έπορευόμεθα αν έπι βασιλέα. έπαγγελλόμεθα δε 'Αριαίω, έαν ένθάδε έλθη, είς τον βρόνον τον βασίλειον καθιείν αὐτόν τῶν γὰρ μάχη νικώντων καί τὸ ἄρχειν ἐστί. ταῦτ' εἰπών ἀποστέλλει τοὺς ἀγγέ- 5 λους καί σύν αὐτοῖς Χειρίσοφον τὸν Λάκωνα καὶ Μένωνα τον Θετταλόν. και γαρ αυτος Μένων έβούλετο. ην γαρ φίλος και ξένος 'Apialov. οι μεν φχουτο, 6 Κλέαρχος δε περιέμενε. το δε στράτευμα επορίζετο σιτον όπως έδύνατο έκ των υποζυγίων, κόπτοντες τούς Βοῦς καὶ ὄνους· ξύλοις δ' ἐχρῶντο, μικρον προϊόντες άπὸ τῆς φάλαγγος οῦ ἡ μάχη ἐγένετο, τοῖς τε οἰστοῖς πολλοίς ούσιν, ούς ηνάγκαζον οι Ελληνες εκβάλλειν τούς αὐτομολοῦντας παρὰ βασιλέως, καὶ τοῖς γέρροις και ταις ασπίσι ταις ξυλίναις ταις Αιγυπτίαις · πολλαι δε και πέλται και αμαξαι ήσαν φέρεσθαι έρημοι οις πασι χρώμενοι κρέα εψοντες ήσθιον εκείνην την ήμεραν. και ήδη τε ήν περί πλήθουσαν άγοραν και έρ- 7 χονται παρά βασιλέως και Τισσαφέρνους κήρυκες, οι μεν άλλοι βάρβαροι. ην δ' αυτών Φαλίνος είς "Ελλην. δς ετύγχανε παρά Τισσαφέρνει ων και εντίμως έχων. καί γαρ προσεποιείτο επιστήμων είναι των αμφί τάξεις τε και όπλομαχίαν. ούτοι δε προσελθόντες και 8 καλέσαντες τούς των Έλλήνων άρχοντας λέγουσιν, ότι βασιλεύς κελεύει τούς "Ελληνας, έπει νικών τυγγάνει καί Κύρον απέκτονε, παραδόντας τα όπλα ίόντας έπι τας βασιλέως θύρας ευρίσκεσθαι αν τι δύνωνται

9 άγαθόν. ταῦτα μὲν εἶπον οἱ βασιλέως κήρυκες οἱ δὲ Έλληνες βαρέως μέν ήκουσαν, όμως δε Κλέαρχος τοσούτον είπεν, ότι ού των νικώντων είη τα όπλα παραδιδόναι · άλλ', έφη, ύμεις μέν, ω άνδρες στρατηγοί, τούτοις αποκρίνασθε ό, τι κάλλιστόν τε καί αριστον έχετε έγω δε αύτικα ήξω. εκάλεσε γάρ τις αὐτὸν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπως ἴδοι τὰ ἱερὰ ἐξηρημένα. 10 έτυχε γαρ θυόμενος. ένθα δη απεκρίνατο Κλεάνωρ μεν δ 'Αρκας πρεσβύτατος ών, ότι πρόσθεν αν αποθάνοιεν ή τὰ ὅπλα παραδοίησαν Πρόξενος δὲ ὁ Θηβαΐος, 'Αλλ' έγώ, έφη, ώ Φαλίνε, θαυμάζω, πότερα ώς κρατών βασιλεύς αίτει τὰ ὅπλα ἡ ὡς διὰ φιλίαν δώρα. εί μέν γαρ ώς κρατών, τί δεί αυτόν αίτειν και ου λαβειν ελθόντα ; ει δε πείσας βούλεται λαβειν, λεγέτω, τί έσται τοῖς στρατιώταις, ἐὰν αὐτῷ ταῦτα 11 χαρίσωνται. πρός ταῦτα Φαλινος είπε, Βασιλεύς νικάν ήγειται, επεί Κύρον απέκτονε. τίς γαρ αυτώ εστιν όστις της ἀρχής ἀντιποιεῖται ; νομίζει δὲ καὶ ὑμῶς ἑαυ τοῦ εἶναι, ἔχων ἐν μέσῃ τῇ ἑαυτοῦ χώρα καὶ ποταμῶ» έντος άδιαβάτων και πλήθος ανθρώπων έφ' ύμας δυνάμενος άγαγείν, όσον ούδ', εἰ παρέχοι ὑμίν, δύναισθε αν 12 αποκτείναι. μετά τούτον Θεόπομπος 'Αθηναίος είπεν, ⁹Ω Φαλίνε, νυν, ώς συ όρβς, ήμιν ουδεν έστιν άγαθον άλλο εἰ μὴ ὅπλα καὶ ἀρετή. ὅπλα μεν οὖν ἔχοντες οἰόμεθα αν καὶ τῷ ἀρετῷ χρῆσθαι, παραδόντες δ' αν ταῦτα καὶ τῶν σωμάτων στερηθήναι. μὴ οὖι οἴου τὰ μόνα άγαθὰ ήμιν όντα ύμιν παραδώσειν, άλλα σύν τούτοις καί περί των υμετέρων αγαθών μαχούμεθα. 13 ακούσας δε ταῦτα ὁ Φαλινος ἐγέλασε καὶ είπεν, ᾿Αλλά φιλοσόφω μεν έοικας, ώ νεανίσκε, και λέγεις οὐκ ἀχάριστα· ίσθι μέντοι ανόητος ών, ει οίει την υμετέραν 14 άρετην περιγενέσθαι αν τής βασιλέως δυνάμεως. άλλους δέ τινας έφασαν λέγειν υπομαλακιζομένους, ώς και Κύρφ πιστοι έγένοντο και βασιλεί αν πολλού αξιοι

γένοιντο, εί βούλοιτο φίλος γενέσθαι και είτε άλλο τι θέλοι χρήσθαι, είτ' έπ' Αίγυπτον στρατεύειν, συγκαταστρέψαιντ' αν αυτώ. έν τούτω Κλέαρχος ήκε, 15 και ήρώτησεν, εί ήδη αποκεκριμένοι είεν. Φαλινος δε ύπολαβών είπεν, Ούτοι μέν, ώ Κλέαρχε, άλλος άλλα λέγει· σύ δ' ήμιν είπε τί λέγεις. δ δ' είπεν, Έγώ σε, 16 ώ Φαλίνε, ασμενος έώρακα, οίμαι δε και οι άλλοι πάντες σύ τε γαρ "Ελλην εί και ήμεις τοσούτοι όντες, όσους σύ δράς. έν τοιούτοις δε όντες πράγμασι συμβουλευόμεθά σοι, τί χρη ποιείν περί ων λέγεις. σύ 17 ούν πρός θεών συμβούλευσον ήμιν δ, τι σοι δοκεί κάλλιστον καί αριστον είναι, καί ο σοι τιμήν οίσει είς τόν έπειτα χρόνον άναλεγόμενον, δτι Φαλινός ποτε πεμφθείς παρά βασιλέως κελεύσων τούς Ελληνας τά όπλα παραδούναι ξυμβουλευομένοις ξυνεβούλευσεν αιτοις τάδε. οίσθα δέ, ότι ανάγκη λέγεσθαι έν τη Έλλάδι à αν συμβουλεύσης. ό δε Κλέαρχος ταῦτα 18 υπήγετο, βουλόμενος και αυτόν τον παρά βασιλέως πρεσβεύοντα ξυμβουλεύσαι μή παραδούναι τὰ όπλα, όπως εὐέλπιδες μάλλον είεν οι "Ελληνες. Φαλίνος δέ υποστρέψας παρά την δόξαν αύτοῦ είπεν, Ἐγώ, εἰ μέν 19 τών μυρίων ελπίδων μία τις ύμιν έστι σωθήναι πολεμούντας βασιλεί, συμβουλεύω μή παραδιδόναι τα όπλα· εί δέ τοι μηδεμία σωτηρίας έστιν έλπις άκοντος βασιλέως, συμβουλεύω σώζεσθαι ύμιν όπη δυνατόν. Κλέαρχος δε πρός ταῦτα εἶπεν, 'Αλλά ταῦτα μεν δη 20 συ λέγεις παρ' ήμων δε απάγγελλε τάδε, ότι ήμεις οίόμεθα, εἰ μέν δέοι βασιλεί φίλους είναι, πλείονος άν άξιοι είναι φίλοι έχοντες τα δπλα ή παραδόντες άλλω, εί δε δέοι πολεμείν, άμεινον αν πολεμείν έχοντες τὰ ὅπλα ἡ ἄλλφ παραδόντες. ὁ δὲ Φαλίνος εἶπε, 21 Ταῦτα μέν δη ἀπαγγελοῦμεν. ἀλλὰ καὶ τάδε ὑμῖν είπειν έκέλευσε βασιλεύς, ότι μένουσι μέν αύτου σπονδαι είησαν, προϊούσι δε και άπιούσι πόλεμος. είπατε

ούν καὶ περὶ τούτου, πότερα μενεῖτε καὶ σπονδαί εἰσιν 22 ἡ ὡς πολέμου ὄντος παρ' ὑμῶν ἀπαγγελῶ. Κλέαρχος δ' ἔλεξεν, ᾿Απάγγελλε τοίνυν καὶ περὶ τούτου, ὅτι καὶ ἡμῖν ταὐτὰ δοκεῖ, ἅπερ καὶ βασιλεῖ. Τί οὖν ταῦτά ἐστιν ; ἔφη ὁ Φαλῖνος. ἀπεκρίνατο Κλέαρχος, *Ην μὲν μένωμεν, σπονδαί, ἀπιοῦσι δὲ καὶ προϊοῦσι πόλε-23 μος. ὁ δὲ πάλιν ἠρώτησε, Σπονδὰς ἡ πόλεμον ἀπαγγελῶ ; Κλέαρχος δὲ ταὐτὰ πάλιν ἀπεκρίνατο, Σπονδαὶ μὲν μένουσιν, ἀπιοῦσι δὲ ἡ προϊοῦσι πόλεμος. ὅ, τι δὲ ποιήσοι οὐ διεσήμηνε.

Φαλίνος μέν δη φχετο και οι συν αυτφ. οι δε 2 παρά 'Αριαίου ήκον, Προκλής και Χειρίσοφος Μένων δε αύτοῦ ἕμενε παρα Αριαίω. οῦτοι δε ἔλεγον, ὅτι πολλούς φαίη 'Αριαΐος είναι Πέρσας έαυτοῦ βελτίους, ούς ούκ αν ανασχέσθαι αύτου βασιλεύοντος άλλ' εί βούλεσθε συναπιέναι, ήκειν ήδη κελεύει τής νυκτός. 2 εἰ δὲ μή, αὐτὸς πρωὶ ἀπιέναι φησίν. ὁ δὲ Κλέαρχος είπεν, 'Αλλ' ούτω χρή ποιείν · έαν μεν ήκωμεν, ωσπερ λέγετε εί δε μή, πράττετε όποιον αν τι υμιν οίησθε μάλιστα συμφέρειν. δ, τι δε ποιήσοι ούδε τούτοις. 3 είπε. μετά δε ταῦτα ήδη ήλίου δύνοντος συγκαλέσας τούς στρατηγούς και λοχαγούς έλεξε τοιάδε. Έμοί, ω άνδρες, θυομένω ίέναι έπι βασιλέα ούκ έγίγνετο τα ίερά. και εικότως άρα ούκ έγγνετο ώς γαρ έγω νυν πυνθάνομαι, έν μέσω ήμων και βασιλέως ό Τίγρης ποταμός έστι ναυσίπορος, δν ούκ αν δυναίμεθα άνευ πλοίων διαβήναι · πλοΐα δὲ ήμεῖς οὐκ ἔχομεν. οὐ μὲν δή αύτοῦ γε μένειν οἶόν τε · τὰ γὰρ ἐπιτήδεια οὐκ ἔστιν έχειν ίέναι δε παρά τους Κύρου φίλους πάνυ καλά 4 ήμιν τα ίερα ήν. ώδε ούν χρή ποιείν· απιόντας δειπνείν δ, τι τις έχει επειδάν δε σημήνη τω κέρατι ώς άναπαύεσθαι, συσκευάζεσθε επειδάν δε το δεύτερον, άνατίθεσθε έπι τα υποζύγια έπι δε τώ τρίτω έπεσθε τῷ ήγουμένω, τὰ μέν υποζύγια έχοντες πρός τοῦ

ποταμού, τὰ δὲ ὅπλα ἔξω. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρα- 5 τηγοί και λοχαγοί απήλθον και εποίουν ούτω. και το λοιπον ό μεν ήρχεν, οί δε επείθοντο, ούχ ελόμενοι, άλλα δρώντες, ότι μόνος έφρόνες οία δει τον άρχοντα, οί δ' άλλοι απειροι ήσαν. αριθμός δε τής όδου, ήν 6 ήλθον έξ 'Εφέσου της 'Ιωνίας μέχρι της μάχης, σταθμοί τρεῖς και ἐνενήκοντα, παρασάγγαι πέντε και τριάκοντα καί πεντακόσιοι, στάδιοι πεντήκοντα καί έξακισχίλιοι και μύριοι · από δε της μάχης ελέγοντο είναι είς Βαβυλώνα στάδιοι έξήκοντα και τριακόσιοι. έν- 7 τεῦθεν, ἐπεὶ σκότος ἐγένετο, Μιλτοκύθης μέν ὁ Θρậξ έχων τούς τε ίππέας τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τετταράκοντα καί των πεζων Θρακων ώς τριακοσίους ηύτομόλησε πρὸς βασιλέα. Κλέαρχος δὲ τοῖς ἄλλοις 8 ήγειτο κατά τὰ παρηγγελμένα, οι δ' είποντο. κaì άφικνούνται είς τον πρώτον σταθμον παρά Άριαΐον καί την έκείνου στρατιάν άμφι μέσας νύκτας και έν τάξει θέμενοι τα όπλα ξυνήλθον οι στρατηγοί και λοχαγοί των Έλλήνων παρά 'Αρισίον και ώμοσαν οί τε "Ελληνες και 'Αριαίος και των σύν αυτώ οι κράτιστοι μήτε προδώσειν άλλήλους σύμμαχοί τε έσεσθαι. οί δε βάρβαροι προσώμοσαν και ήγήσεσθαι άδόλως. ταῦτα δ' ὦμοσαν, σφάξαντες ταῦρον καὶ λύκον καὶ 9 κάπρον και κριόν είς ασπίδα, οι μεν Ελληνες βάπτοντες ξίφος, οί δε βάρβαροι λόγχην. επεί δε τα πιστα 10 έγένετο, είπεν ὁ Κλέαρχος, ᾿Αγε δή, ὡ ᾿Αριαῖε, ἐπείπερ ό αὐτὸς ὑμῖν στόλος ἐστὶ καὶ ἡμῖν, εἰπέ, τίνα γνώμην έχεις περί της πορείας, πότερον απιμεν ήνπερ ήλθομεν ή άλλην τινά έννενοηκέναι δοκείς όδον κρείττω. 5 δ' είπεν, "Ην μεν ήλθομεν απιόντες παντελώς αν 11 ύπο λιμού απολοίμεθα ύπαρχει γαρ νύν ήμιν ούδεν των επιτηδείων. επτακαίδεκα γαρ σταθμών των εγγυτάτω οὐδὲ δεῦρο ἰόντες ἐκ τῆς χώρας οὐδὲν εἴχομεν λαμβάνειν ένθα δέ τι ήν, ημεις διαπορευόμενοι κατε-

- δαπανήσαμεν. νῦν δ' ἐπινοοῦμεν πορεύεσθαι μακρο-12 τέραν μέν, τῶν δ' ἐπιτηδείων οἰκ ἀπορήσομεν. πορευτέον δ' ἡμῖν τοὺς πρώτους σταθμοὺς ὡς ἀν δυνώμεθα μακροτάτους, ἵνα ὡς πλεῖστον ἀποσπασθῶμεν τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος ἡν γὰρ ἅπαξ δύο ἡ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπόσχωμεν, οἰκέτι μὴ δύνηται βασι λεὺς ἡμᾶς καταλαβεῖν. ὀλίγῷ μὲν γὰρ στρατεύματι οὐ τολμήσει ἐφέπεσθαι· πολὺν δ' ἔχων στόλον οἰ δυνήσεται ταχέως πορεύεσθαι. ἴσως δὲ καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπανιεῖ. ταύτην, ἔφη, τὴν γνώμην ἔχω ἔγωγε.
- 13 ^{*}Ην δὲ αῦτη ή στρατηγία οὐδὲν ἄλλο δυναμένη ή ἀποδρâναι ή ἀποφυγεῖν ή δὲ τύχη ἐστρατήγησε κάλλιον. ἐπεὶ γὰρ ἡμέρα ἐγένετο, ἐπορεύοντο ἐν δεξιậ ἔχοντες τὸν ἥλιον, λογιζόμενοι ἥξειν ἅμα ἡλίφ δύνοντι εἰς κώμας τῆς Βαβυλωνίας χώρας καὶ τοῦτο μὲν οἰκ
- 14 έψεύσθησαν. ἕτι δὲ ἀμφὶ δείλην ἔδοξαν πολεμίους δραν ὑππέας καὶ τῶν τε Ἐλλήνων οῦ μὴ ἔτυχον ἐν ταῖς τάξεσιν ὄντες εἰς τὰς τάξεις ἔθεον, καὶ ᾿Αριαῖος, ἐτύγχανε γὰρ ἐφ' ἁμάξης πορευόμενος, διότι ἐτέτρωτο,
- 15 καταβάς έθωρακίζετο καὶ οἱ σὺν αὐτῷ. ἐν ῷ δὲ ὡπλίζοντο ἡκον λέγοντες οἱ προπεμφθέντες σκοποί, ὅτι οὐχ ἱππεῖς εἰσιν ἀλλ' ὑποζύγια νέμοιντο. καὶ εὐθὸς ἔγνωσαν πάντες, ὅτι ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεύς· καὶ γὰρ καὶ καπνὸς ἐφαίνετο ἐν κώμαις οὐ πρόσω.
- 16 Κλέαρχος δὲ ἐπὶ μὲν τοὺς πολεμίους οἰκ ἦγεν· ἤδει γὰρ καὶ ἀπειρηκότας τοὺς στρατιώτας καὶ ἀσίτους ὄντας· ἤδη δὲ καὶ ὀψὲ ἦν· οὐ μέντοι οὐδὲ ἀπέκλινε, φυλαττόμενος μὴ δοκοίη φεύγειν, ἀλλ εὐθύωρον ἄγων ἅμα τῷ ἡλίω δυομένω εἰς τὰς ἐγγυτάτω κώμας τοὺς πρώτους ἔχων κατεσκήνωσεν, ἐξ ῶν διήρπαστο ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ στρατεύματος καὶ αὐτὰ τὰ ἀπὸ τῶν 17 οἰκιῶν ξύλα. οἱ μὲν οὖν πρῶτοι ὅμως τρόπω τινὶ ἐστρατοπεδεύσαντο, οἱ δὲ ὕστεροι σκοταῖοι προσιόντες

42

ώς ετύγχανον εκαστοι ηὐλίζοντο, καὶ κραυγήν πολλήν έποίουν καλούντες άλλήλους, ώστε καλ τούς πολεμίους άκούειν · ώστε οί μέν έγγύτατα των πολεμίων και έφυγον έκ των σκηνωμάτων. δήλον δε τουτο τη ύστεραία 18 έγένετο ούτε γαρ ύποζύγιον ετ' ούδεν έφάνη ούτε στρατόπεδον ούτε καπνός ούδαμοῦ πλησίον. ἐξεπλάγη δέ, ώς έοικε, καί βασιλεύς τη έφόδω του στρατεύματος. έδήλωσε δε τοῦτο οις τη ύστεραία επραττε. προϊούσης 19 μέντοι της νυκτός ταύτης και τοις "Ελλησι φόβος έμπίπτει, και βόρυβος και δούπος ήν, οίον εικός φόβου έμπεσόντος γίγνεσθαι. Κλέαρχος δε Τολμίδην Ήλειον, 20 δυ ετύγχανεν έχων παρ' εαυτώ κήρυκα άριστον τών τότε, τουτον ανειπείν έκέλευσε σιγήν κατακηρύξαντα, ότι προαγορεύουσιν οι άρχοντες, δς αν τον αφέντα τον όνον είς τα όπλα μηνύση, ότι λήψεται μισθον τάλαντον αργυρίου. έπει δε ταῦτα ἐκηρύχθη, ἔγνωσαν οί 21 στρατιώται, ότι κενός δ φόβος είη και οι άρχοντες σωοι. αμα δε δρθρω παρήγγειλεν ο Κλέαρχος eis τάξιν τὰ ὅπλα τίθεσθαι τοὺς Ελληνας ήπερ είχον ὅτε ήν ή μάχη.

- Ο δὲ δὴ ἔγραψα, ὅτι βασιλεὺς ἐξεπλάγη τῆ ἐφόδφ, 3 τῆδε δῆλον ἦν. τῆ μὲν γὰρ πρόσθεν ἡμέρα πέμπων τὰ ὅπλα παραδιδόναι ἐκέλευε, τότε δὲ ἅμα ἡλίφ ἀνατέλ-
- λοντι κήρυκας ἐπεμψε περὶ σπονδών. οἱ δ' ἐπεὶ ἡλθον 2 πρὸς τοὺς προφύλακας, ἐζήτουν τοὺς ἄρχοντας. ἐπειδὴ δὲ ἀπήγγελλον οἱ προφύλακες, Κλέαρχος τυχών τοτε τὰς τάξεις ἐπισκοπών εἶπε τοῦς προφύλαξι κελεύειν
- τοὺς κήρυκας περιμένειν, ἄχρι ἂν σχολάση. ἐπεὶ δὲ 3 • κατέστησε τὸ στράτευμα ὥστε καλῶς ἔχειν ὁρᾶσθαι πάντη φάλαγγα πυκνήν, τῶν δὲ ἀόπλων μηδένα καταφανή εἶναι, ἐκάλεσε τοὺς ἀγγέλους, καὶ αὐτός τε προῆλθε τούς τε εὐοπλοτάτους ἔχων καὶ εὐειδεστάτους τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν καὶ τοῦς ἄλλοις στρατηγοῖς ταὐτὰ ἔφρασεν. ἐπεὶ δὲ ἦν πρὸς τοῦς ἀγγέλοις, ἀνηρώτα, 4

1

τί βούλοιντο. οί δ' έλεγον, ότι περί σπονδών ήκοιεν, άνδρες, οίτινες ίκανοι έσονται τά τε παρά βασιλέως τοις Ελλησιν απαγγείλαι και τα παρα των Ελλήνων 5 βασιλεί. ό δε άπεκρίνατο, 'Απαγγέλλετε τοίνυν αὐτῷ, ότι μάχης δεί πρώτον άριστον γαρ ούκ έστιν ούδ' δ τολμήσων περί σπονδών λέγειν τοις Ελλησι μή πορί-6 σας αριστον. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ άγγελοι ἀπήλαυνον, και ήκον ταχύ . ώ και δήλον ήν, ότι έγγύς που βασιλεύς ην η άλλος τις, & επετέτακτο ταυτα πράττειν έλεγον δέ, ὅτι εἰκότα δοκοίεν λέγειν βασιλεί, καὶ ήκοιεν ήγεμόνας έχοντες, οι αυτούς, έαν σπονδαι γένων-7 ται, άξουσιν ένθεν έξουσι τα επιτήδεια. ό δε ήρώτα, εί αυτοις τοις ανδράσι σπένδοιτο τοις ιουσι και απιουσιν, η και τοις άλλοις έσοιντο σπονδαί. οι δέ, "Απασιν, έφασαν, μέχρι αν βασιλεί τα παρ' ύμων διαγ-8 γελθή. ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπον, μεταστησάμενος αὐτοὺς ό Κλέαρχος έβουλεύετο και έδόκει τας σπονδας ποιείσθαι ταχύ και καθ' ήσυχίαν έλθειν τε έπι τα έπιτήδεια 9 καὶ λαβεῖν. ὁ δὲ Κλέαρχος εἶπε, Δοκεῖ μὲν κἀμοὶ ταῦτα οὐ μέντοι ταχύ γε ἀπαγγελῶ, ἀλλὰ διατρίψω, έστ' αν όκνήσωσιν οι άγγελοι, μη άποδόξη ήμιν τας σπονδάς ποιήσασθαι· οίμαι γε μέντοι, έφη, και τοις ήμετέροις στρατιώταις τον αυτόν φόβον παρέσεσθαι. έπει δε εδόκει καιρός είναι, απήγγελλεν, ότι σπένδοιτο, 10 και εύθυς ήγεισθαι ἐκέλευε προς τάπιτήδεια. και οι μέν ήγοῦντο, Κλέαρχος μέντοι ἐπορεύετο τὰς μέν σπονδας ποιησόμενος, το δε στράτευμα έχων έν τάξει, καλ αὐτὸς ὦπισθοφυλάκει. καὶ ἐνετύγχανον τάφροις καὶ αύλωσιν ύδατος πλήρεσιν, ώς μη δύνασθαι διαβαίνειν άνευ γεφυρών άλλ' έποιούντο διαβάσεις έκ των φοινίκων, οι ήσαν έκπεπτωκότες, τους δε και εξέκοπτον. 11 καί ένταῦθα ην Κλέαρχον καταμαθείν ώς ἐπεστάτει, έν μέν τη άριστερά χειρί το δόρυ έχων, έν δε τη δεξιά βακτηρίαν και εί τις αυτώ δοκοίη των πρός τουτο

τεταγμένων βλακεύειν, έκλεγόμενος τον έπιτήδειον έπαισεν άν, καὶ ἅμα αὐτὸς προσελάμβανεν εἰς τὸν πηλον έμβαίνων ώστε πάσιν αίσχύνην είναι μη ού συσπουδάζειν. και ετάχθησαν μεν πρός αυτοῦ οί 12 τριάκοντα έτη γεγονότες. έπει δε και Κλέαρχον έώρων σπουδάζοντα, προσελάμβανον καὶ οἱ πρεσβύτεροι. πολύ δε μάλλον ο Κλέαρχος έσπευδεν, υποπτεύων μη 13 άει ούτω πλήρεις είναι τας τάφρους ύδατος ου γαρ ην ώρα οία το πεδίον άρδειν άλλ' ίνα ήδη πολλά προφαίνοιτο τοις "Ελλησι δεινά είς την πορείαν, τούτου ένεκα βασιλέα υπώπτευεν έπι το πεδίον το υδωρ αφεικέναι. πορευόμενοι δε αφίκοντο είς κώμας, δθεν απέ-14 δειξαν οι ήγεμόνες λαμβάνειν τα έπιτήδεια. ένην δε σιτος πολύς και οίνος φοινίκων και όξος έψητον από τών αὐτών. αὐταὶ δὲ αἰ βάλανοι τών φοινίκων, οἴaς 15 μέν έν τοις "Ελλησιν έστιν ίδειν, τοις οικέταις απέκειντο, αί δε τοις δεσπόταις αποκείμεναι ήσαν απόλεκτοι, θαυμάσιαι το κάλλος και το μέγεθος, ή δε όψις ηλέκτρου ούδεν διέφερε. τας δέ τινας ξηραίνοντες τραγήματα απετίθεσαν. και ήν και παρα πότον ήδυ μέν, κεφαλαλγές δέ. ένταῦθα καὶ τὸν ἐγκέφαλον τοῦ φοί-16 νικος πρώτον έφαγον οί στρατιώται, και οί πολλοί έθαύμασαν τό τε είδος και την ιδιότητα της ήδονης. ήν δε σφόδρα και τοῦτο κεφαλαλιγές. ὁ δε φοινιξ, όθεν έξαιρεθείη δ έγκέφαλος, όλος avalvero.

.

1

Ἐνταῦθα ἐμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ παρὰ μεγάλου 17 βασιλέως ἡκε Τισσαφέρνης καὶ ὁ τῆς βασιλέως γυναικὸς ἀδελφὸς καὶ ἀλλοι Πέρσαι τρεῖς · δοῦλοι δὲ πολλοὶ εἴποντο. ἐπεὶ δὲ ἀπήντησαν αὐτοῖς οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγοί, ἕλεγε πρῶτος Τισσαφέρνης δι' ἑρμηνέως τοιάδε. Ἐγώ, ὡ ἄνδρες Ἐλληνες, γείτων οἰκῶ τῆ 18 Ἐλλάδι, καὶ ἐπεὶ ὑμᾶς εἶδον εἰς πολλὰ κακὰ καὶ ἀμήχανα ἐμπεπτωκότας, εὕρημα ἐποιησάμην, εἴ πως δυναίμην παρὰ βασιλέως αἰτήσασθαι δοῦναι ἐμοὶ ἀποσῶσαι

ύμας είς την Έλλάδα. οίμαι γαρ αν ούκ αχαρίστως μοι έχειν ούτε πρός ύμων ούτε πρώς της πάσης Έλ-19 λάδος. ταῦτα δὲ γνοὺς ἠτούμην βασιλέα, λέγων αὐτῷ, ότι δικαίως αν μοι χαρίζοιτο, ότι αυτώ Κυρόν τε έπιστρατεύοντα πρώτος ήγγειλα και βοήθειαν έχων άμα τη άγγελία άφικόμην, και μόνος των κατά τους Έλληνας τεταγμένων ούκ έφυγον, άλλα διήλασα καί συνέμιξα βασιλεί έν τῷ υμετέρφ στρατοπέδφ, ένθα βασιλεύς αφίκετο, έπει Κύρον απέκτεινε, και τούς ξύν Κύρφ βαρβάρους έδίωξα σύν τοισδε τοις παρούσι νύν 20 μετ' έμοῦ, οἴπερ αὐτῷ εἰσι πιστότατοι. καὶ περὶ μέν τούτων υπέσχετό μοι βουλεύσασθαι ερέσθαι δέ με ύμας ἐκέλευσεν έλθόντα, τίνος ἕνεκεν ἐστρατεύσατε ἐπ αὐτόν. καὶ συμβουλεύω ὑμῖν μετρίως ἀποκρίνασθαι, ίνα μοι εύπρακτότερον ή, έάν τι δύνωμαι άγαθον ύμιν 21 παρ' αὐτοῦ διαπράξασθαι. πρὸς ταῦτα μεταστάντες οί "Ελληνες έβουλεύοντο και απεκρίναντο, Κλέαρχος δ' έλεγεν 'Ημείς ούτε συνήλθομεν ώς βασιλεί πολεμήσοντες οῦτ' ἐπορευόμεθα ἐπὶ βασιλέα, ἀλλὰ πολλὰς προφάσεις Κύρος εύρισκεν, ώς και σύ εί οίσθα, ίνα ύμας τε απαρασκευάστους λάβοι και ήμας ενθάδε 22 αναγάγοι. έπει μέντοι ήδη αυτόν έωρωμεν έν δεινώ όντα, ήσχύνθημεν καί θεούς και άνθρώπους προδούναι αὐτόν, ἐν τῷ πρόσθεν χρόνφ παρέχοντες ήμας αὐτοὺς 23 εῦ ποιείν. ἐπεὶ δὲ Κῦρος τέθνηκεν, οὕτε βασιλεί ἀντιποιούμεθα της άρχης ουτ' έστιν ότου ένεκα βουλοίμεθ αν την βασιλέως χώραν κακώς ποιείν, ούδ' αὐτον άποκτειναι αν έθέλοιμεν, πορευοίμεθα δ' αν οικαδε, εί τις ήμας μη λυποίη άδικουντα μέντοι πειρασόμεθα σύν τοις θεοις αμύνασθαι εάν μέντοι τις ήμας και ευ ποιών ύπάρχη, και τούτου είς γε δύναμιν ούχ ήττησό-24 μεθα εῦ ποιοῦντες. ὁ μὲν οὕτως εἶπεν ἀκούσας δὲ ὁ Τισσαφέρνης έφη, Ταῦτα ἐγὼ ἀπαγγελῶ βασιλεῖ καὶ ύμιν πάλιν τα παρ' έκείνου · μέχρι δ' αν έγω ήκω αι

σπονδαί μενόντων άγοραν δε ήμεις παρέξομεν. και 25 είς μεν την υστεραίαν ούχ ηκεν ωσθ' οι "Ελληνες έφρόντιζον τη δε τρίτη ήκων έλεγεν, ότι διαπεπραγμένος ήκοι παρά βασιλέως δοθήναι αύτω σώζειν τούς Έλληνας, καίπερ πάνυ πολλών άντιλεγόντων, ώς οὐκ άξιον είη βασιλεί άφειναι τούς έφ' έαυτον στρατευσαμένους. τέλος δε είπε, και νυν έξεστιν υμιν πιστα 26 λαβεῖν παρ' ήμῶν ή μὴν φιλίαν παρέξειν ὑμῖν τὴν χώραν και αδόλως απάξειν είς την Ελλάδα αγοραν παρέγοντας δπου δ' αν μη ή πρίασθαι, λαμβάνειν ύμας έκ της χώρας έάσομεν τα έπιτήδεια. ύμας δ'27 αῦ ήμιν δεήσει ομόσαι ή μην πορεύεσθαι ώς δια φιλίας άσινώς σίτα και ποτὰ λαμβάνοντας, ὅπόταν μὴ ἀγορὰν παρέχωμεν, ήν δε παρέχωμεν άγοράν, ώνουμένους έξειν τὰ ἐπιτήδεια. ταῦτα ἔδοξε, καὶ ὤμοσαν καὶ δεξιὰς 28 έδοσαν Τισσαφέρνης και ό της βασιλέως γυναικός άδελφός τοις των Έλλήνων στρατηγοίς και λοχαγοίς και έλαβον παρά των Έλλήνων. μετά δε ταῦτα Τισ-29 σαφέρνης είπε, Νύν μέν δη άπειμι ώς βασιλέα· έπειδάν δε διαπράξωμαι & δέομαι, ήξω συσκευασάμενος ώς απάξων ύμας είς την Έλλάδα και αύτος απιών έπι την έμαυτοῦ ἀρχήν.

Μετὰ ταῦτα περιέμενον Τισσαφέρνην οι τε Έλ-4 ληνες και Άριαΐος έγγὺς ἀλλήλων ἐστρατοπεδευμένοι ήμέρας πλείους ή εἴκοσιν. ἐν δὲ ταύταις ἀφικνοῦνται πρὸς ᾿Αριαΐον και οἱ ἀδελφοὶ και οἱ ἄλλοι ἀναγκαΐοι και πρὸς τοὺς σὺν ἐκείνῷ Περσῶν τινες, παρεθάρρυνόν τε και δεξίὰς ἔνιοι παρὰ βασιλέως ἔφερον μὴ μνησικακήσειν βασιλέα αὐτοῖς τῆς σὺν Κύρῷ ἐπιστρατείας μηδὲ ἄλλου μηδενὸς τῶν παρῷχημένων. τοὅτων δὲ 2 γυγνομένων ἔνδηλοι ήσαν οἱ περὶ ᾿Αριαῖον ἦττον προσέχοντες τοῖς ἕλλησι τὸν νοῦν. ὥστε και διὰ τοῦτο τοῖς μὲν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων οἰκ ἤρεσκον, ἀλλὰ προσιόντες τῷ Κλεάρχῷ ἔλεγον και τοῖς ἅλλοις στρα-

- 3 τηγοῖς, Τί μένομεν ; ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα, ὅτι βασιλεὺς ἡμῶς ἀπολέσαι ῶν περὶ παντὸς ποιήσαιτο, ἵνα καὶ τοῦς. ἄλλοις ἕ Ελλησι φόβος ἢ ἐπὶ βασιλέα μέγαν στρατεύειν ; καὶ νῦν μὲν ἡμῶς ὑπάγεται μένειν διὰ τὸ διεσπάρθαι αὐτῷ τὸ στράτευμα· ἐπὴν δὲ πάλιν ἁλισθῦ αὐτῷ ἡ στρατιά, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἐπιθήσεται ἡμῖν.
- 4 ίσως δέ που η ἀποσκάπτει τι η ἀποτειχίζει, ὡς ἄπορος η ή ὁ δδός. οὐ γάρ ποτε ἑκών γε βουλήσεται ἡμᾶς ἐλθόντας εἰς τὴν Ἐλλάδα ἀπαγγείλαι, ὡς ἡμεῖς τοσοίδε ὅντες ἐνικῶμεν τὸν βασιλέα ἐπὶ ταῖς βύραις αὐτοῦ καὶ
- 5 καταγελάσαντες ἀπήλθομεν. Κλέαρχος δὲ ἀπεκρίνατο τοῦς ταῦτα λέγουσιν, Ἐγὼ ἐνθυμοῦμαι μὲν καὶ ταῦτα πάντα· ἐννοῶ δ' ὅτι, εἰ νῦν ἄπιμεν, δόξομεν ἐπὶ πολέμῷ ἀπιέναι καὶ παρὰ τὰς σπονδὰς ποιεῖν. ἔπειτα πρῶτον μὲν ἀγορὰν οὐδεὶς παρέξει ἡμῖν οὐδὲ ὅθεν ἐπισιτιούμεθα· αὖθις δὲ ὁ ἡγησόμενος οὐδεὶς ἔσται· καὶ ἅμα ταῦτα ποιούντων ἡμῶν εὐθὺς ᾿Αριαῖος ἀφεστήξει· ὥστε φίλος ἡμῖν οὐδεὶς λελείψεται, ἀλλὰ καὶ οἱ πρό-
- 6 σθεν δντες πολέμιοι ήμιν έσονται. ποταμός δ' εἰ μέν τις καὶ ἄλλος ἄρα ήμιν ἐστι διαβατέος οὐκ οἶδα· τὸν δ' οὖν Εὐφράτην οἴδαμεν ὅτι ἀδύνατον διαβῆναι κωλυόντων πολεμίων. οὐ μὲν δή, ἂν μάχεσθαί γε δέῃ, ἱππεις εἰσιν ήμιν ξύμμαχοι, τῶν δὲ πολεμίων ἱππεις εἰσιν οἱ πλειστοι καὶ πλείστου ἄξιοι· ὥστε νικῶντες μὲν τίνα ἂν ἀποκτείναιμεν ; ήττωμένων δὲ οὐδένα οἶόν
- 7 τε σωθήναι. ἐγὼ μὲν οὖν βασιλέα, ῷ οὕτω πολλά ἐστι τὰ σύμμαχα, εἴπερ προθυμεῖται ἡμᾶς ἀπολέσαι, οὐκ οἶδα ὅ, τι δεῖ αὐτὸν ὀμόσαι καὶ δεξιὰν δοῦναι καὶ θεοὺς ἐπιορκῆσαι καὶ τὰ ἑαυτοῦ πιστὰ ἄπιστα ποιῆσαι Ελλησί τε καὶ βαρβάροις. τοιαῦτα πολλὰ ἐλεγεν.
- 8 'Εν δὲ τούτῷ ἦκε Τισσαφέρνης ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ὡς εἰς οἰκον ἀπιὼν καὶ 'Ορόντας τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἦγε δὲ καὶ τὴν βυγατέρα τὴν βασιλέως ἐπὶ

γάμω. έντεῦθεν δὲ ήδη Τισσαφέρνους ήγουμένου και 9 άγοραν παρέχοντος έπορεύοντο έπορεύετο δε καλ Αριαίος το Κύρου βαρβαρικον έχων στράτευμα άμα Τισσαφέρνει και 'Ορόντα και ξυνεστρατοπεδεύετο σύν έκείνοις. οι δε "Ελληνες ύφορωντες τούτους αυτοί έφ' 10 έαυτῶν ἐχώρουν ἡγεμόνας ἔχοντες. ἐστρατοπεδεύοντο δε εκάστοτε απέχοντες αλλήλων παρασάγγην και μείον · έφυλάττοντο δε άμφότεροι ώσπερ πολεμίους άλλήλους, και εύθυς τουτο υποψίαν παρειχεν. ένιοτε 11 δε και ξυλιζόμενοι έκ τοῦ αὐτοῦ και χόρτον και άλλα τοιαῦτα ξυλλέγοντες πληγάς ἐνέτεινον ἀλλήλοις · ὥστε και τούτο έχθραν παρείχε. διελθόντες δε τρείς στα-12 θμούς άφίκοντο πρός το Μηδίας καλούμενον τείγος. καλ παρήλθον είσω αύτου. ην δε ώκοδομημένον πλίνθοις οπταίς έν ασφάλτω κειμέναις, εύρος είκοσι ποδών, ύψος δε εκατόν μηκος δ' ελέγετο είναι είκοσι παρασαγγών απέχει δε Βαβυλώνος ού πολύ. εντεύθεν 13 δ' επορεύθησαν σταθμούς δύο, παρασάγγας οκτώ. και διέβησαν διώρυχας δύο, την μεν επι γεφύρας, την δ' έζευγμένην πλοίοις έπτά αυται δ' ήσαν άπο τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ· κατετέτμηντο δὲ ἐξ αὐτῶν και τάφροι έπι την χώραν, αι μεν πρωται μεγάλαι, έπειτα δ' ελάττους. τέλος δε και μικροί οχετοί, ώσπερ έν τη Έλλάδι έπι τας μελίνας και άφικνοῦνται έπι του Τύγρητα ποταμόν πρός ώ πόλις ήν μεγάλη και πολυάνθρωπος, ή δνομα Σιττάκη, απέγουσα τοῦ ποταμοῦ σταδίους πεντεκαίδεκα. οἱ μέν οῦν "Ελ-14 ληνες παρ' αυτήν έσκήνησαν έγγιος παραδείσου μεγάλου καί καλού και δασέος παντοίων δένδρων, οι δε βάρβαροι διαβεβηκότες τον Τίγρητα ου μέντοι καταφανείς ήσαν. μετά δε το δείπνον έτυχον έν περιπάτω 15 όντες πρό των όπλων Πρόξενος καί Εενοφών καί προσελθών ανθρωπός τις ηρώτησε τούς προφύλακας, ποῦ ầν ίδοι Πρόξενον η Κλέαρχον Μένωνα δὲ οὐκ

8

έζήτει, και ταῦτα παρ' 'Αριαίου ῶν τοῦ Μένωνος ξένου. 16 έπει δε Πρόξενος είπεν, ότι αυτός είμι δν ζητεις, είπεν ό άνθρωπος τάδε. Έπεμψε με 'Αριαίος και 'Αρτάοζος, πιστοί όντες Κύρφ και ύμιν εύνοι, και κελεύουσι φυλάττεσθαι, μη ύμιν επίθωνται της νυκτός οι βάρβαροι · έστι δε στράτευμα πολύ εν τω πλησίον παρα-17 δείσω. και έπι την γέφυραν του Τίγρητος ποταμού πέμψαι κελεύουσι φυλακήν, ώς διανοείται αὐτὴν λῦσαι Τισσαφέρνης τής νυκτός, έαν δύνηται, ώς μή διαβήτε, άλλ' έν μέσφ άποληφθητε του ποταμού και της διώ-18 ρυγος. ακούσαντες ταῦτα δγουσιν αὐτὸν παρά τὸν Κλέαρχον και φράζουσιν & λέγει. ό δε Κλέαρχος 19 ακούσας έταράχθη σφόδρα και έφοβειτο. νεανίσκος δέ τις των παρόντων έννοήσας είπεν, ώς ούκ ακόλουθα είη τό τε επιθήσεσθαι και λύσειν την γέφυραν. δήλον γαρ ότι επιτιθεμένους ή νικαν δεήσει ή ήττασθαι. έαν μέν ούν νικώσι, τί δει αύτους λύειν την γέφυραν; ούδε γάρ, αν πολλαί γέφυραι ώσιν, εχοιμεν αν όποι 20 φυγόντες ήμεις σωθώμεν. έαν δε ήμεις νικώμεν, λελυμένης της γεφύρας ούχ έξουσιν έκεινοι όποι φύγωσιν. ούδε μην βοηθήσαι πολλών όντων πέραν ούδεις αύτοις 21 δυνήσεται λελυμένης της γεφύρας. ακούσας δε δ Κλέαρχος ταυτα ήρετο τον άγγελον, πόση τις είη χώρα ή έν μέσφ τοῦ Τίγρητος καὶ τῆς διώρυχος. ὁ δὲ είπεν, ότι πολλή και κώμαι ένεισι και πόλεις πολλαι 22 καί μεγάλαι. τότε δη και έγνώσθη, ότι οι βάρβαροι τόν άνθρωπου ύποπέμψαιεν, όκνοῦντες μη οί Ελληνες διελόντες την γέφυραν μένοιεν έν τη νήσφ ερύματα έχοντες ένθεν μέν τον Τύγρητα, ένθεν δε την διώρυχα, τα δ' έπιτήδεια έχοιεν έκ της έν μέσφ χώρας πολλής και άγαθής ούσης και των έργασομένων ένόντων, είτα δε και αποστροφή γένοιτο, εί τις βούλοιτο βασιλέα 23 κακώς ποιείν. μετά ταῦτα ἀνεπαύοντο· ἐπὶ μέντοι την γέφυραν δμως φυλακην έπεμψαν · και ούτε έπέθετο

50

οὐδεὶς οὐδαμόθεν οὕτε πρὸς τὴν γέφυραν οὐδεὶς ἦλθε τῶν πολεμίων, ὡς οἱ φυλάττοντες ἀπήγγελλον. ἐπειδὴ 24 δ' ἔως ἐγένετο, διέβαινον τὴν γέφυραν ἐζευγμένην πλοίοις τριάκοντα καὶ ἑπτὰ ὡς οἶόν τε μάλιστα πεφυλαγμένως· ἐξήγγελλον γάρ τινες τῶν παρὰ Τισσαφέρνους Έλλήνων, ὡς διαβαινόντων μέλλοιεν ἐπιθήσεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ψευδῆ ἦν· διαβαινόντων μέντοι ὁ Γλοῦς αὐτοῖς ἐπεφάνη μετ' ἄλλων σκοπῶν, εἰ διαβαίνοιεν τὸν ποταμόν· ἐπειδὴ δὲ εἶδεν, ὅχετο ἀπελαύνων.

'Από δε τοῦ Τίγρητος ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τέτ-25 ταρας, παρασάγγας είκοσιν, έπι τον Φύσκον ποταμόν. το εύρος πλέθρου έπην δε γέφυρα. και ένταθα ώκειτο πόλις μεγάλη, ή δνομα ? Ωπις πρός ήν απήντησε τοις Έλλησιν δ Κύρου και Άρταξέρξου νόθος άδελφος άπο Σούσων και Έκβατάνων στρατιάν πολλήν άγων ώς βοηθήσων βασιλεί και επιστήσας το εαυτού στρά-. τευμα παρερχομένους τοὺς Έλληνας ἐθεώρει. ὁ δὲ 26 Κλέαρχος ήγειτο μέν είς δύο, έπορεύετο δε άλλοτε και άλλοτε έφιστάμενος. όσον δε [αν] χρόνον το ήγούμενον του στρατεύματος επιστήσειε, τοσούτον ην άνάγκη χρόνον δι' όλου του στρατεύματος γίγνεσθαι την επίστασιν ώστε το στράτευμα και αυτοίς τοίς Έλλησι δόξαι πάμπολυ είναι, και τον Πέρσην έκπεπλήγθαι θεωρούντα. έντεύθεν δε έπορεύθησαν δια 27 της Μηδίας σταθμούς έρήμους έξ, παρασάγγας τριάκοντα, είς τὰς Παρυσάτιδος κώμας της Κύρου και βασιλέως μητρός. ταύτας Τισσαφέρνης Κύρω έπεγγελών διαρπάσαι τοις "Ελλησιν επέτρεψε πλην ανδραπόδων. ένην δε σίτος πολύς και πρόβατα και άλλα 28 χρήματα. έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τέτταρας, παρασάγγας είκοσι, τον Τίγρητα ποταμόν έν άριστερά έχοντες. έν δε τώ πρώτω σταθμώ πέραν τοῦ ποταμοῦ πόλις ὦκεῖτο μεγάλη καὶ εὐδαίμων ὄνομα

Καιναί, έξ ής οἱ βάρβαροι διῆγον ἐπὶ σχεδίαις διφθερίναις ἄρτους, τυρούς, οἶνον.

- Μετά ταῦτα ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸν Ζαπάταν ποτα-5 μόν, τὸ εὖρος τεττάρων πλέθρων. καὶ ἐνταῦθα ἔμειναν ήμέρας τρείς · ἐν δὲ ταύταις ὑποψίαι μὲν ήσαν, φανερά 2 δε ούδεμία έφαίνετο επιβουλή. έδοξεν ούν τώ Κλεάρχω ξυγγενέσθαι τῷ Τισσαφέρνει και εί πως δύναιτο παῦσαι τας υποψίας, πριν έξ αυτών πόλεμον γενέσθαι. καὶ ἔπεμψέ τινα ἐροῦντα, ὅτι ξυγγενέσθαι αὐτῷ χρήζει. 3 δ δε ετοίμως εκέλευεν ήκειν. επειδή δε ξυνήλθον, λέγει ό Κλέαρχος τάδε. 'Εγώ, & Τισσαφέρνη, οίδα μεν ήμιν δρκους γεγενημένους και δεξιάς δεδομένας μη άδικήσειν άλλήλους • φυλαττόμενον δε σε τε όρω ώς πολεμίους 4 ήμας και ήμεις δρώντες ταυτα αντιφυλαττόμεθα. έπει δε σκοπών ου δύναμαι ούτε σε αίσθεσθαι πειρώμενον ήμας κακώς ποιείν, έγώ τε σαφώς οίδα, ότι ήμεις γε ούδ' έπινοουμεν τοιούτον ούδέν, έδοξέ μοι είς λόγους σοι έλθειν, όπως, εί δυναίμεθα, έξέλοιμεν άλλήλων την 5 απιστίαν. και γαρ οίδα ανθρώπους ήδη τους μέν έκ διαβολής, τούς δε και έξ υποψίας οι φοβηθέντες άλλήλους, φθάσαι βουλόμενοι πρίν παθεΐν, ἐποίησαν ἀνήκεστα κακά τούς ούτε μέλλοντας ούτ' αύ βουλομένους 6 τοιούτον ούδέν. τας ούν τοιαύτας αγνωμοσύνας νομίζων συνουσίαις μάλιστα αν παύεσθαι, ήκω και διδάσκειν σε βούλομαι, ώς σὺ ήμιν οὐκ ὀρθώς ἀπιστείς. 7 πρώτον μέν γάρ και μέγιστον οι θεών ήμας δρκοι κωλύουσι πολεμίους είναι άλλήλοις. όστις δε τούτων σύνοιδεν αύτῷ παρημεληκώς, τοῦτον ἐγὼ οὖποτ' ἂν εύδαιμονίσαιμι. τον γαρ θεών πόλεμον ούκ οίδα ούτ άπο ποίου αν τάχους φεύγων τις αποφύγοι ουτ' είς ποίον αν σκότος αποδραίη ούθ' όπως αν είς εχυρόν χωρίον ἀποσταίη. πάντη γὰρ πάντα τοῖς θεοῖς ὕποχα
- 8 καὶ πανταχῆ πάντων ἴσον οἱ θεοὶ κρατοῦσι. περὶ μὲν δὴ τῶν θεῶν τε καὶ τῶν ὅρκων οὕτω γιγνώσκω, παο'

οίς ήμεις την φιλίαν συνθέμενοι κατεθέμεθα. των δ' άνθρωπίνων σε έγω έν τω παρόντι νομίζω μέγιστον είναι ήμιν αγαθόν. σύν μέν γαρ σοι πασα μέν όδος 9 εύπορος, πας δε ποταμός διαβατός, των τε επιτηδείων ούκ απορία. άνευ δε σοῦ πασα μεν δια σκότους ή όδός. ούδεν γαρ αυτής επιστάμεθα πας δε ποταμός δύσπορος, πας δε όχλος φοβερός, φοβερώτατον δ' ερημία. μεστή γάρ πολλής απορίας έστίν. εί δε δή και μα-10 νέντες σε κατακτείναιμεν, άλλο τι αν ή τον εύεργέτην κατακτείναντες πρός βασιλέα τον μέγιστον έφεδρον dyωνιζοίμεθα; δσων δε δή και οίων dν ελπίδων έμαυτόν στερήσαιμι, εί σέ τι κακόν έπιχειρήσαιμι ποιείν, ταῦτα λέξω. ἐγώ γὰρ Κῦρον ἐπεθύμησά μοι φίλον 11 γενέσθαι, νομίζων των τότε ικανώτατον είναι ευ ποιείν δν βούλοιτο σε δε νυν όρω τήν τε Κύρου δύναμιν καλ χώραν έχοντα καλ την σεαυτού άρχην σώζοντα, την δέ βασιλέως δύναμιν, ή Κύρος πολεμία έχρητο, σολ ταύτην ξύμμαχον ούσαν τούτων δε τοιούτων 12 όντων τίς ούτω μαίνεται όστις ου βούλεταί σοι φίλος είναι; άλλά μην έρω γάρ και ταύτα, έξ ών έχω ελπίδας και σε βουλήσεσθαι φίλον ήμιν είναι. οίδα μέν γάρ υμίν Μυσούς λυπηρούς όντας, ούς 13 νομίζω αν σύν τη παρούση δυνάμει ταπεινούς ύμιν παρασχείν, οίδα δε και Πισίδας · ἀκούω δε και άλλα έθνη πολλά τοιαύτα είναι, & οίμαι αν παύσαι ένοχλούντα άει τη υμετέρα εύδαιμονία. Αιγυπτίους δέ, οίς μάλιστα ύμας νύν γιγνώσκω τεθυμωμένους, ούχ όρω ποία δυνάμει συμμάχω χρησάμενοι μαλλον αν κολάσαισθε της νύν σύν έμοι ούσης. άλλα μην έν γε 14 τοις πέριξ οικούσι συ εί μεν βούλοιό τω φίλος είναι, ώς μέγιστος αν είης, εί δέ τίς σε λυποίη, ώς δεσπότης άναστρέφοιο έχων ήμας ύπηρέτας, οί σοι ούκ αν τοῦ μισθού ένεκα μόνον υπηρετοίμεν, άλλα και τής χάριτος ής σωθέντες ύπο σοῦ σοὶ αν ἔχοιμεν δικαίως. ἐμοὶ μὲν 15

δη ταῦτα πάντα ἐνθυμουμένω οὕτω δοκεί βαυμαστὸν εἶναι τὸ σὲ ἡμῖν ἀπιστεῖν, ὥστε καὶ ἡδιστ' ἀν ἀκούσαιμι τὸ ὄνομα, τίς οὕτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν ὥστε σε πεῖσαι λέγων, ὡς ἡμεῖς σοι ἐπιβουλεύομεν. Κλέαρχος μὲν οὖν τοσαῦτα εἶπε· Τισσαφέρνης δὲ ὡδε ἀπημείφθη.

- 16 'Αλλ' ήδομαι μέν, & Κλέαρχε, ἀκούων σου φρονίμους λόγους· ταῦτα γὰρ γυγνώσκων εἴ τι ἐμοὶ κακὸν βουλεύοις, ἅμα ἄν μοι δοκεῖς καὶ σαυτῷ κακόνους εἶναι. ὡς δ' ἂν μάθης, ὅτι οὐδ' ἂν ὑμεῖς δικαίως οὕτε βασι-
- 17 λει οὕτ' ἐμοι ἀπιστοίητε, ἀντάκουσον. εἰ γὰρ ὑμᾶς ἐβουλόμεθα ἀπολέσαι, πότερά σοι δοκοῦμεν ἱππέων πλήθους ἀπορειν ἢ πεζῶν ἢ ὅπλίσεως, ἐν ϳ ὑμᾶς μὲν βλάπτειν ἱκανοι εἶημεν ἅν, ἀντιπάσχειν δὲ οὐδεις κίν-
- 18 δυνος ; ἀλλὰ χωρίων ἐπιτηδείων ὑμῦν ἐπιτίθεσθαι ἀπορεῦν ἄν σοι δοκοῦμεν ; οῦ τοσαῦτα μὲν πεδία ἡμῦν φίλια ὅντα σὺν πολλῷ πόνῷ διαπορεύεσθε, τοσαῦτα δὲ ὅρη ὑμῦν ὁρᾶτε ὅντα πορευτέα, ὰ ἡμῶν ἔξεστι προκαταλαβοῦσιν ἄπορα ὑμῦν παρέχειν, τοσοῦτοι δ' εἰσὶ ποταμοὶ ἐφ' ῶν ἔξεστιν ἡμῶν ταμιεύεσθαι ὁπόσοις ἂν ὑμῶν βουλώμεθα μάχεσθαι ; εἰσὶ δ' αὐτῶν οῦς οὐδ' ἂν παντάπασι διαβαίητε, εἰ μὴ ἡμεῦς ὑμᾶς διαπορεύοιμεν.
- 19 εἰ δ' ἐν πᾶσι τούτοις ἡττώμεθα, ἀλλὰ τό γέ τοι πῦρ κρεῖττον τοῦ καρποῦ ἐστιν· ὃν ἡμεῖς δυναίμεθ' ἂν κατακαύσαντες λιμὸν ὑμῖν ἀντιτάξαι, ῷ ὑμεῖς οὐδ',
- 20 εἰ πάνυ ἀγαθοὶ εἴητε, μάχεσθαι αν δύναισθε. πῶς αν οῦν ἔχοντες τοσούτους πόρους πρὸς τὸ ὑμῶν πολεμεῖν, καὶ τούτων μηδένα ἡμῶν ἐπικίνδυνον, ἔπειτα ἐκ τούτων πάντων τοῦτον αν τὸν τρόπον ἐξελοίμεθα δς μόνος μὲν πρὸς θεῶν ἀσεβής, μόνος δὲ πρὸς ἀνθρώπων 21 αἰσχρός; παντάπασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων
- καὶ ἀνάγκῃ ἐχομένων, καὶ τούτων πονηρῶν, οἴτινͼς ἐθέλουσι δι' ἐπιορκίας τε πρὸς βεοὺς καὶ ἀπιστίας πρὸς ἀνθρώπους πράττειν τι. οὐχ οὕτως ἡμεῖς, ὦ Κλέαρχε,

ούτε ἀλόγιστοι οὔτε ἠλίθιοί ἐσμεν. ἀλλὰ τί δὴ ὑμâς 22 ἐξὸν ἀπολέσαι οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἤλθομεν; εὖ ἴσθι ὅτι ὁ ἐμὸς ἔρως τούτου αἴτιος τοῦ τοῦς Ἐλλησιν ἐμὲ πιστὸν γενέσθαι, καὶ ῷ Κῦρος ἀνέβη ξενικῷ διὰ μισθοδοσίας πιστεύων, τούτῷ ἐμὲ καταβῆναι δι' εὐεργεσίας ἰσχυρόν. ὅσα δέ μοι ὑμεῖς χρήσιμοι ἔσεσθε τὰ μὲν καὶ 23 σừ εἶπας, τὸ δὲ μέγιστον ἐγὼ οἶδα· τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ τῆ κεφαλῆ τιάραν βασιλεῖ μόνῷ ἔξεστιν ὀρθὴν ἔχειν, τὴν δ' ἐπὶ τῆ καρδία ἴσως ἂν ὑμῶν παρόντων καὶ ἔτερος εὐπετῶς ἔχοι.

Ταῦτα εἰπών ἔδοξε τῷ Κλεάρχω ἀληθή λέγειν·24 και είπεν, Ούκούν, έφη, οίτινες τοιούτων ημίν είς φιλίαν υπαρχόντων πειρώνται διαβάλλοντες ποιήσαι πολεμίους ήμας αξιοί είσι τα έσχατα παθείν; Καλ 25 έγω μέν γε, έφη ό Τισσαφέρνης, εί βούλεσθέ μοι οί τε στρατηγοί και οι λογαγοι έλθειν, έν τώ έμφανει λέξω τούς πρός έμε λέγοντας ώς σύ έμοι έπιβουλεύεις και τη συν έμοι στρατιά. Έγω δέ, έφη ό Κλέαρχος, άξω 26 πάντας, και σοι αι δηλώσω δθεν έγω περί σου άκούω. έκ τούτων δη των λόγων δ Τισσαφέρνης φιλοφρονού-27 μενος τότε μεν μένειν τε αυτόν εκέλευσε και σύνδειπνον εποιήσατο. τη δε ύστεραία ο Κλεαρχος ελθών έπι το στρατόπεδον δήλός τ' ήν πάνυ φιλικώς οίόμενος διακείσθαι τώ Τισσαφέρνει και α έλεγεν έκείνος άπήγγελλεν, έφη τε χρήναι ίέναι παρά Τισσαφέρνην ούς εκέλευσε, και οι αν ελεγχθωσι διαβάλλοντες των Ελλήνων, ώς προδότας αὐτοῦς καὶ κακόνους τοῖς Ελλησιν όντας τιμωρηθήναι. ύπώπτευε δε είναι τον δια-28 βάλλοντα Μένωνα, είδως αὐτὸν καὶ συγγεγενημένον Τισσαφέρνει μετ' 'Αριαίου και στασιάζοντα αυτώ και έπιβουλεύοντα, ὅπως τὸ στράτευμα ἅπαν πρὸς ἑαυτὸν λαβών φίλος ή Τισσαφέρνει. έβούλετο δε και ό 29 Κλέαρχος απαν το στράτευμα προς έαυτον έχειν την γνώμην και τους παραλυπούντας έκποδών είναι. των

55

δὲ στρατιωτῶν ἀντέλεγόν τινες αὐτῷ μὴ ἰέναι πάντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ στρατηγοὺς μηδὲ πιστεύειν Τισσα-30 φέρνει. ὁ δὲ Κλέαρχος ἰσχυρῶς κατέτεινεν, ἔστε διεπράξατο πέντε μὲν στρατηγοὺς ἰέναι, εἶκοσι δὲ λοχαγούς · συνηκολούθησαν δὲ ὡς εἰς ἀγορὰν καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ὡς διακόσιοι.

'Επεί δε ήσαν επί ταῖς θύραις ταῖς Τισσαφέρνους, 31 οί μέν στρατηγοί παρεκλήθησαν είσω, Πρόξενος Βοιώτιος, Μένων Θετταλός, 'Αγίας 'Αρκάς, Κλέαρχος Λάκων, Σωκράτης 'Αχαιός οι δε λοχαγοί επί θύραις 32 έμενον. οὐ πολλῷ δὲ ὕστερον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου οί τ' ένδον ξυνελαμβάνοντο και οι έξω κατεκόπησαν. μετά δε ταῦτα τῶν βαρβάρων τινες ίππεων διὰ τοῦ πεδίου ελαύνοντες ώτινι εντυγχάνοιεν Ελληνι ή δούλω 33 ή ελευθέρω πάντας έκτεινον. οι δε Έλληνες τήν τε ίππασίαν αὐτῶν ἐθαύμαζον ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὁρῶντες καί δ, τι έποίουν ημφεγνόουν, πρίν Νίκαρχος 'Αρκάς ήκε φεύγων τετρωμένος είς την γαστέρα και τά έντερα έν ταις χερσιν έχων, και είπε πάντα τα γεγενη-34 μένα. ἐκ τούτου δη οί "Ελληνες έθεον ἐπὶ τὰ ὅπλα πάντες έκπεπληγμένοι και νομίζοντες αυτίκα ηξειν 35 αύτους έπι το στρατόπεδον. οί δε πάντες μεν ούκ ήλθον, 'Αριαίος δε και 'Αρτάοζος και Μιθριδάτης, οί ήσαν Κύρω πιστότατοι · δ δε των Ελλήνων έρμηνευς έφη καί τον Τισσαφέρνους άδελφον σύν αύτοις δραν και γιγνώσκειν ξυνηκολούθουν δε και άλλοι Περσών 36 τεθωρακισμένοι εἰς τριακοσίους. οὖτοι ἐπεὶ ἐγγὺς ήσαν, προσελθείν ἐκέλευον εἴ τις εἴη τῶν Ἐλλήνων ἡ στρατηγὸς ἡ λοχαγός, ἕνα ἀπαγγείλωσι τὰ παρὰ βασι-37 λέως. μετά ταῦτα ἐξηλθον φυλαττόμενοι τῶν Ελλήνων στρατηγοί μέν Κλεάνωρ 'Ορχομένιος καί Σοφαίνετος Στυμφάλιος, ξύν αυτοίς δε Εενοφών 'Αθηναίος, όπως μάθοι τὰ περί Προξένου· Χειρίσοφος δ' ἐτύγχανεν απών έν κώμη τινί ξύν αλλοις επισιτιζόμενος.

έπει δε έστησαν είς επήκοον, είπεν Άριαιος τάδε. 38 Κλέαρχος μέν, ω άνδρες Έλληνες, έπει έπιορκών τε έφάνη καί τας σπουδάς λύων, έχει την δίκην και τέθνηκε, Πρόξενος δε και Μένων, ότι κατήγγειλαν αὐτοῦ την έπιβουλήν, έν μεγάλη τιμή είσιν. ύμας δε [6] βασιλεύς τὰ ὅπλα ἀπαιτεῖ· αύτοῦ γὰρ εἶναί φησιν, έπείπερ Κύρου ήσαν τοῦ ἐκείνου δούλου. πρὸς ταῦτα 39 άπεκρίναντο οί "Ελληνες, έλεγε δε Κλεάνωρ δ'Οργομένιος. 'Ω κάκιστε ανθρώπων 'Αριαίε και οι άλλοι, όσοι ήτε Κύρου φίλοι, ούκ αισχύνεσθε ούτε θεούς ούτ άνθρώπους, οίτινες όμόσαντες ήμιν τούς αύτούς φίλους και έχθρους νομιείν, προδόντες ήμας συν Τισσαφέρνει τῷ ἀθεωτάτφ τε καὶ πανουργοτάτφ τούς τε ἄνδρας αύτούς οίς ώμνυτε ώς απολωλέκατε και τούς άλλους ήμας προδεδωκότες ξυν τοις πολεμίοις έφ' ήμας έρχεσθε. δ δε 'Αριαίος είπε, Κλέαρχος γαρ πρόσθεν έπι-40 βουλεύων φανερός έγένετο Τισσαφέρνει τε καί 'Ορόντα, και πασιν ήμιν τοις ξύν τούτοις. έπι τούτοις Ξενο-41 φῶν τάδε εἶπε. Κλέαρχος μέν τοίνυν εἰ παρά τοὺς όρκους έλυε τας σπουδάς, την δίκην έχει · δίκαιον γαρ άπόλλυσθαι τους έπιορκοῦντας. Πρόξενος δε και Μένων επείπερ είσιν υμέτεροι μεν ευεργέται, ήμέτεροι δε στρατηγοί, πέμψατε αὐτοὺς δεῦρο· δήλον γὰρ ὅτι φίλοι γε όντες άμφοτέροις πειράσονται και ύμιν και ήμιν τὰ βέλτιστα Ευμβουλεύειν. πρòς ταῦτα οἱ βάρ-42 βαροι πολύν χρόνον διαλεχθέντες άλλήλοις απηλθον ούδεν αποκρινάμενοι.

Οί μεν δη στρατηγοί οὕτω ληφθέντες ἀνήχθησαν 6 ώς βασιλέα καὶ ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλὰς ἐτελεύτησαν, εἶς μεν αὐτῶν Κλέαρχος ὁμολογουμένως ἐκ πάντων τῶν ἐμπείρως αὐτοῦ ἐχώντων δόξας γενέσθαι ἀνηρ καὶ πολεμικὸς καὶ φιλοπόλεμος ἐσχάτως. καὶ 2 γὰρ δη ἕως μεν πόλεμος ην τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς ᾿Αθηναίους παρέμενεν, ἐπεὶ δὲ εἰρήνη ἐγένετο, 3*

57

πείσας την αύτοῦ πόλιν ώς οἱ Θρậκες ἀδικοῦσι τοὺς Ελληνας και διαπραξάμενος ώς εδύνατο παρά των έφόρων έξέπλει ώς πολεμήσων τοις ύπερ Χερρονήσου 3 και Περίνθου Θραξίν. έπει δε μεταγνόντες πως οί έφοροι ήδη έξω δυτος αύτοῦ ἀποστρέφειν αὐτὸν ἐπειρώντο έξ 'Ισθμού, ένταύθα ούκέτι πείθεται, άλλ' φχετο 4 πλέων είς Έλλήσποντον. έκ τούτου και έθανατώθη ύπο των έν τη Σπάρτη τελων ώς απειθων. ήδη δε φυγάς ων έρχεται πρός Κύρον, και όποίοις μέν λόγοις έπεισε Κῦρον ἄλλη γέγραπται, δίδωσι δὲ αὐτῷ Κῦρος 5 μυρίους δαρεικούς όδε λαβών ουκ επί ραθυμίαν ετράπετο, άλλ' άπο τούτων των χρημάτων συλλέξας στράτευμα έπολέμει τοις Θραξί, και μάχη τε ένίκησε και άπό τούτου δή έφερε και ήγε τούτους και πολεμών διεγένετο μέχρι Κῦρος ἐδεήθη τοῦ στρατεύματος τότε 6 δε απηλθεν ώς Εύν εκείνω αυ πολεμήσων. ταυτα ουν φιλοπολέμου μοι δοκεί ανδρός έργα είναι, όστις έξον μεν ειρήνην έχειν άνευ αισχύνης και βλάβης αιρειται πολεμείν, έξον δε ραθυμείν βούλεται πονείν ώστε πολεμείν, έξυν δε χρήματα έχειν ακινδύνως αίρειται πολεμών μείονα ταῦτα ποιείν ἐκείνος δὲ ὥσπερ εἰς παιδικά ή είς άλλην τινά ήδονην ήθελε δαπανάν είς 7 πόλεμον. ούτω μέν φιλοπόλεμος ην πολεμικός δέ αῦ ταύτη ἐδόκει είναι, ὅτι φιλοκίνδυνός τε ήν καὶ ήμέρας καί νυκτός άγων έπι τούς πολεμίους και έν τοις δεινοις φρόνιμος, ώς οι παρόντες πανταχού πάντες 8 ώμολόγουν. και άρχικός δ' έλέγετο είναι ώς δυνατόν έκ τοῦ τοιούτου τρόπου, οἶον κἀκείνος είχεν. ἱκανὸς μέν γάρ ως τις καί άλλος φροντίζειν ήν, όπως έχοι ή στρατιά αύτῷ τὰ ἐπιτήδεια, και παρασκευάζειν ταῦτα, ίκανος δε και έμποιήσαι τοις παρούσιν, ώς πειστέον 9 είη Κλεάργω. τοῦτο δ' ἐποίει ἐκ τοῦ χαλεπὸς είναι. και γαρ δράν στυγνός ην και τη φωνη τραχύς, εκόλαζέ τε ἀεὶ ἰσχυρῶς, καὶ ὀργῇ ἐνίστε, ὡς καὶ αὐτῷ

μεταμέλειν έσθ' ότε. και γνώμη δ' εκόλαζεν ακολάστου γαρ στρατεύματος ούδεν ήγειτο δφελος είναι, άλλα και λέγειν αυτόν έφασαν, ώς δέοι τον στρατιώ-10 την φοβείσθαι μάλλον τον άρχοντα ή τους πολεμίους, ει μέλλοι ή φυλακός φυλάξειν ή φίλων ἀφέξεσθαι ή άπροφασίστως ίέναι πρός τούς πολεμίους. έν μεν 1] ούν τοις δεινοις ήθελον αυτού ακούειν σφόδρα και ούκ άλλον ήρουντο οί στρατιώται και γάρ το στυγνον τότε φαιδρόν αύτοῦ έν τοῖς προσώποις έφασαν φαίνεσθαι και το χαλεπον έρρωμένον προς τους πολεμίους έδόκει είναι, ώστε σωτήριον και ουκέτι χαλεπόν έφαίνετο. ὅτε δ' ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο καὶ ἐξείη προς 12 άλλους ἀρχομένους ἀπιέναι, πολλοί αὐτὸν ἀπέλειπον. τό γάρ επίχαρι ούκ είχεν, άλλ' άει χαλεπός ήν και ώμός · ώστε διέκειντο πρός αύτον οι στρατιώται ώσπερ παίδες πρός διδάσκαλον. και γαρ ουν φιλία μεν και 13 εύνοία επομένους ούδεποτε είχεν οίτινες δε ή ύπο πόλεως τεταγμένοι ή ύπο του δείσθαι ή άλλη τινί ανάγκη κατεχόμενοι παρείησαν αὐτῷ, σφόδρα πειθομένοις έχρητο. έπει δε ήρξαντο νικάν ξύν αύτω τούς 14 πολεμίους, ήδη μεγάλα ην τα χρησίμους ποιούντα είναι τους ξύν αύτώ στρατιώτας. τό τε γάρ πρός τους πολεμίους βαρραλέως έχειν παρήν και το την παρ' εκείνου τιμωρίαν φοβείσθαι αύτους ευτάκτους εποίει. τοιούτος μέν δή άρχων ήν άρχεσθαι δε ύπο άλλων ού 15 μάλα εθέλειν ελέγετο. ην δε ότε ετελεύτα άμφι τα πεντήκοντα έτη.

Πρόξευος δὲ ὁ Βοιώτιος εὐθὺς μὲν μειράκιον ῶν 16 ἐπεθύμει γενέσθαι ἀνἢρ τὰ μεγάλα πράττειν ἱκανός· καὶ διὰ ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν ἔδωκε Γοργία ἀργύριον τῷ Λεοντίνῳ. ἐπεὶ δὲ συνεγένετο ἐκείνῳ, ἱκανὸς νομί-17 σας ἤδη εἶναι καὶ ἄρχειν καὶ φίλος ῶν τοῦς πρώτοις μὴ ἡττᾶσθαι εἰεργετῶν, ἦλθεν εἰς ταύτας τὰς σὺν Κύρῷ πράξεις· καὶ ῷετο κτήσεσθαι ἐκ τούτων ὄνομα

μέγα καὶ δύναμιν μεγάλην καὶ χρήματα πολλά; 18 τοσούτων δ' επιθυμών σφόδρα ενδηλον αυ και τουτο είγεν, ότι τούτων ούδεν αν βέλοι κτασθαι μετα άδικίας, άλλα σύν τῷ δικαίφ καὶ καλῷ ῷετο δείν τούτων 19 τυγχάνειν, άνευ δε τούτων μή. άρχειν δε καλών μεν και αγαθών δυνατός ην. ου μέντοι ουτ' αίδω τοις στρατιώταις έαυτοῦ οὔτε φόβον ίκανὸς ἐμποιήσαι, άλλα και ήσχύνετο μάλλον τους στρατιώτας ή οί άρχόμενοι έκεινον, και φοβούμενος μαλλον ην φανερός το απεχθάνεσθαι τοις στρατιώταις ή οι στρατιώται 20 το απιστείν έκείνω. Φετο δε αρκείν προς το αρχικον είναι και δοκείν τον μέν καλώς ποιούντα έπαινείν, τον δε αδικούντα μη επαινείν. τοιγαρούν αύτω οί μεν καλοί τε κάγαθοι των συνόντων εύνοι ήσαν, οι δε άδικοι έπεβούλευον ώς εύμεταχειρίστω όντι. ότε δε απέθνήσκεν ήν έτων ώς τριάκοντα.

Μένων δε ό Θετταλός δήλος ην επιθυμών μεν 21 πλουτείν ισχυρώς, επιθυμών δε άρχειν, όπως πλείω λαμβάνοι, επιθυμών δε τιμασθαι, ίνα πλείω κερδαίνοι. φίλος τε έβούλετο είναι τοις μέγιστα δυναμένοις, ίνα 22 αδικών μη διδοίη δίκην. έπι δε το κατεργάζεσθαι ών έπιθυμοίη συντομωτάτην Φετο όδον είναι δια του έπιορκείν τε και ψεύδεσθαι και έξαπαταν, το δ' άπλουν 23 καί τὸ ἀληθές ἐνόμιζε τὸ αὐτὸ τῷ ἠλιθίω είναι. στέργων δε φανερός μεν ην ουδένα, ότω δε φαίη φίλος είναι, τούτω ένδηλος έγίγνετο έπιβουλεύων. και πολεμίου μέν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων 24 ώς καταγελών άει διελέγετο. και τοις μέν τών πολεμίων κτήμασιν ούκ έπεβούλευε χαλεπόν γαρ φετο είναι τα των φυλαττομένων λαμβάνειν τα δε των φίλων μόνος Φετο είδέναι βάστον δν αφύλακτα λαμβά-25 νειν. και όσους μέν αισθάνοιτο επιόρκους και άδίκους ώς εὐ ώπλισμένους ἐφοβεῖτο, τοῖς δ' ὁσίοις καὶ ἀλήθειαν ασκούσιν ώς ανάνδροις επειρατο χρήσθαι.

ώσπερ δέ τις αγάλλεται έπι θεοσεβεία και αληθεία 28 και δικαιότητι, ούτω Μένων ηγάλλετο τω έξαπαταν δύνασθαι, τῶ πλάσασθαι ψευδη, τῷ φίλους διαγελαν. τον δε μη πανουργον των απαιδεύτων αεί ενόμιζεν είναι. καί παρ' ois μέν έπεχείρει πρωτεύειν φιλία, διαβάλλων τους πρώτους τούτους ώετο δείν κτήσασθαι. τὸ δὲ πειθομένους τοὺς στρατιώτας παρέχεσθαι 27 έκ τοῦ συναδικείν αὐτοῖς ἐμηχανῶτο. τιμασθαι δὲ και βεραπεύεσθαι ήξίου επιδεικνύμενος, ότι πλείστα δύναιτο και έθέλοι αν άδικειν. εύεργεσίαν δε κατέλεγεν, δπότε τις αὐτοῦ ἀφίστατο, ὅτι χρώμενος αὐτῷ ούκ απώλεσεν αύτόν. και τα μεν δη αφανή έξεστι 28 περί αύτοῦ ψεύδεσθαι, & δε πάντες Ισασι τάδ' έστί. παρα 'Αριστίππω μέν έτι ώραίος ων στρατηγείν διεπράξατο των ξένων, Αριαίφ δε βαρβάρφ όντι, ότι μειρακίοις καλοίς ήδετο, οἰκειότατος έτι ώραιος ῶν έγένετο, αύτος δε παιδικά είχε Θαρύπαν άγένειος ων γενειώντα. αποθνησκόντων δε των συστρατηγών, ότι 29 έστράτευσαν έπι βασιλέα ξύν Κύρφ, ταύτα πεποιηκώς ούκ άπέθανε, μετά δε τον των άλλων βάνατον στρατηγών τιμωρηθείς ύπο βασιλέως απέθανεν, ούγ ώσπερ Κλέαρχος και οι άλλοι στρατηγοι αποτμηθέντες τάς κεφαλάς, όσπερ τάχιστος θάνατος δοκεί είναι, άλλά ζων αίκισθείς ένιαυτον ώς πονηρός λέγεται της τελευτής τυχείν.

'Αγίας δε δ 'Αρκας και Σωκράτης δ 'Αχαιος και 30 τούτω ἀπεθανέτην. τούτων δε οῦθ' ὡς ἐν πολέμῷ κακῶν οὐδεις κατεγέλα οῦτ' εἰς φιλίαν αὐτοὺς ἐμέμφετο. ἤστην δε ἄμφω ἀμφι τὰ πέντε και τριάκοντα ἔτη ἀπὸ γενεᾶς.

BOOK III.

- Οσα μέν δη έν τη άναβάσει τη μετα Κύρου οι 1 Έλληνες έπραξαν μέχρι της μάχης, και όσα, επεί Κύρος ετελεύτησεν, εγένετο απιόντων των Έλλήνων σύν Τισσαφέρνει έν ταις σπονδαίς, έν τω πρόσθεν 2 λόνω δεδήλωται. έπει δε οί τε στρατηγοί συνειλημμένοι ήσαν και των λοχαγών και των στρατιωτών οί συνεπόμενοι απολώλεσαν, έν πολλη δη απορία ήσαν οί "Ελληνες, έννοούμενοι μέν, δτι έπι ταις βασιλέως θύραις ήσαν, κύκλω δε αυτοις πάντη πολλά και έθνη και πόλεις πολέμιαι ήσαν, αγοράν δε ούδεις έτι παρέξειν έμελλεν, απείχον δε της Έλλάδος ου μείον ή μύρια στάδια, ήγεμων δ' ούδεις της όδου ήν, ποταμοί δε διειργον αδιάβατοι εν μέσφ της οίκαδε όδου, προύδεδώκεσαν δε αύτους και οι συν Κύρω αναβάντες βάρβαροι, μόνοι δε καταλελειμμένοι ήσαν ούδε ίππέα ουδένα σύμμαχον έχοντες, ώστε εύδηλον ήν, ότι νικώντες μέν ούδένα αν κατακάνοιεν, ήττηθέντων δε αύτων 3 οὐδεὶς ἁν λειφθείη. ταῦτα ἐννοούμενοι καὶ ἀθύμως έχοντες όλίγοι μεν αυτών είς την έσπέραν σίτου εγεύσαντο, όλίγοι δε πῦρ ἀνέκαυσαν, ἐπὶ δε τὰ ὅπλα πολλοί οὐκ ήλθον ταύτην την νύκτα, ἀνεπαύοντο δε ὅπου έτύγχανεν έκαστος, ου δυνάμενοι καθεύδειν υπό λύπης και πόθου πατρίδων, γονέων, γυναικών, παίδων, οθς ούποτ' ενόμιζον ετι όψεσθαι. ούτω μεν δη διακείμενοι πάντες άνεπαύοντο.
- 4

⁹Ην δέ τις έν τη στρατιά Ξενοφών 'Αθηναίος, δς ούτε στρατηγός ούτε λοχαγός ούτε στρατιώτης ών συνηκολούθει, άλλὰ Πρόξενος αὐτὸν μετεπέμψατο οἴκοθεν ξένος ῶν ἀρχαίος· ὑπισχνείτο δὲ αὐτῷ, εἰ ἔλθοι, φίλον αὐτὸν Κύρφ ποιήσειν, δν αὐτὸς ἔφη κρείττω έαυτῷ νομίζειν της πατρίδος. ὁ μέντοι Ξενοφών άνα- 5 γνούς την έπιστολην ανακοινούται Σωκράτει τω 'Αθηvalu περί της πορείας. και ό Σωκράτης ύποπτεύσας μή τι πρός της πόλεως επαίτιον είη Κύρφ φίλον γενέσθαι, ότι έδόκει ό Κύρος προθύμως τοις Λακεδαιμονίοις έπι τας 'Αθήνας συμπολεμήσαι, συμβουλεύει τώ Εενοφώντι έλθόντα είς Δελφούς ανακοινώσαι τώ θεώ περί της πορείας. ελθών δ' ό Ξενοφών επήρετο τον Απόλ- 6 λω, τίνι αν θεών θύων και ευχόμενος κάλλιστ' αν και άριστα έλθοι την όδόν, ην επινοεί, και καλώς πράξας σωθείη. και ανείλεν αυτώ ό 'Απόλλων θεοίς οις έδει θύειν. έπει δε πάλιν ήλθε, λέγει την μαντείαν τώ 7 Σωκράτει. ό δ' ακούσας ήτιατο αυτόν, ότι ου τουτο πρώτον ήρώτα, πότερον λώον είη αύτώ πορεύεσθαι ή μένειν, άλλ' αὐτὸς κρίνας ἰτέον είναι τοῦτ' ἐπυνθάνετο, όπως αν κάλλιστα πορευθείη. ἐπεὶ μέντοι οὕτως ήρου, ταῦτ', ἔφη, χρη ποιεῖν, ὅσα ὁ θεὸς ἐκέλευσεν. ὁ μὲν 8 δη Ξενοφων ούτω, Αυσάμενος οίς ανείλεν ό θεός, έξέπλει και καταλαμβάνει έν Σάρδεσι Πρόξενον και Κυρον μέλλοντας ήδη δρμαν την άνω όδόν, και συνεστάθη Κύρω. προθυμουμένου δε τοῦ Προξένου καὶ ὁ Κῦρος 9 συμπρούθυμείτο μείναι αύτόν είπε δε ότι, επειδάν τάχιστα ή στρατεία λήξη, εύθυς αποπέμψειν αυτόν. έλέγετο δε ό στόλος είναι είς Πισίδας. έστρατεύετο 10 μέν δη ούτως έξαπατηθείς, ούχ ύπο Προξένου ου γαρ ήδει την έπι βασιλέα δρμην ούδε άλλος ούδεις των Έλλήνων πλην Κλεάρχου· ἐπεὶ μέντοι εἰς Κιλικίαν ήλθον, σαφές πασιν ήδη έδόκει είναι, ότι ό στόλος είη έπι βασιλέα. φοβούμενοι δε την όδον και άκοντες δμως οι πολλοι δι' αισχύνην και αλλήλων και Κύρου συνηκολούθησαν ων είς και Ξενοφων ήν. επεί δε 11 άπορία ην, έλυπειτο μέν σύν τοις άλλοις και ούκ έδύνατο καθεύδειν · μικρόν δ' υπνου λαχών είδεν όναρ. έδοξεν αὐτῷ βροντής γενομένης σκηπτός πεσείν εἰς

63

την πατρώαν οικίαν, και έκ τούτου λάμπεσθαι πάσαν. 12 περίφοβος δ' εὐθὺς ἀνηγέρθη, καὶ τὸ ὄναρ πῆ μὲν έκρινεν αγαθόν, ότι έν πόνοις ών και κινδύνοις φώς μέγα ἐκ Διος ίδειν έδοξε· πη δε και έφοβειτο, ὅτι ἀπο Διός μέν βασιλέως το όναρ έδόκει αυτώ είναι, κύκλω δε εδόκει λάμπεσθαι το πυρ, μη ου δύναιτο εκ της χώρας έξελθειν της βασιλέως, άλλ' είργοιτο πάντοθεν 13 ὑπό τινων ἀποριών. ὑποιόν τι μέντοι ἐστὶ τὸ τοιοῦτον όναρ ίδειν έξεστι σκοπείν έκ των συμβάντων μετα τὸ ὄναρ. γίγνεται γὰρ τάδε. εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνηγέρθη πρώτον μεν έννοια αὐτῷ ἐμπίπτει, τί κατάκειμαι; ή δε νύξ προβαίνει - άμα δε τη ήμερα είκος τους πολεμίους ήξειν. εί δε γενησόμεθα επί βασιλεί, τί έμποδών μή ούχι πάντα μεν τα χαλεπώτατα επιδόντας, πάντα δε τα δεινότατα παθόντας υβριζομένους απο-14 θανείν ; όπως δ' άμυνούμεθα ούδεις παρασκευάζεται ούδε επιμελείται, άλλα κατακείμεθα ωσπερ εξον ήσυγίαν άγειν. έγω ούν τον έκ ποίας πόλεως στρατηγον προσδοκώ ταῦτα πράξειν; ποίαν δ' ήλικίαν έμαυτώ έλθειν αναμένω; ου γαρ έγωγ έτι πρεσβύτερος έσο-15 μαι, έαν τήμερον προδώ έμαυτον τοις πολεμίοις. έκ τούτου ανίσταται και συγκαλεί τους Προξένου πρώτον λογαγούς. έπει δε συνήλθον, ελεξεν, Έγώ, ω ανδρες λογαγοί, ούτε καθεύδειν δύναμαι, ωσπερ, οίμαι, ούδ' 16 ύμεῖς, οὔτε κατακείσθαι έτι, δρών, ἐν οίοις ἐσμέν. δί μέν γάρ πολέμιοι δήλον ότι ου πρότερον πρός ήμας τον πόλεμον έξέφηναν πριν ένόμισαν καλώς τα έαυτων παρεσκευάσθαι, ήμων δ' ούδεις ούδεν αντεπιμε-17 λείται, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιούμεθα. καὶ μὴν εἰ ύφησόμεθα καὶ ἐπὶ βασιλεῖ γενησόμεθα, τί οἰόμεθα πείσεσθαι; δς και του δμομητρίου και του δμοπατρίου άδελφοῦ καὶ τεθνηκότος ήδη ἀποτεμών τὴν κεφαλήν και την χειρα ανεσταύρωσεν ήμας δέ, οις κηδεμών μέν ούδεις πάρεστιν, έστρατεύσαμεν δε έπ' αύτον ώς

64

. δούλον αντί βασιλέως ποιήσοντες και αποκτενούντες, εί δυναίμεθα, τί αν οἰόμεθα παθεῖν; ἀρ' οὐκ αν ἐπὶ 18 παν έλθοι, ώς ήμας τα έσχατα αικισάμενος πασιν άνθρώποις φόβον παράσχοι τοῦ στρατεῦσαί ποτε ἐπ αὐτόν ; ἀλλ' ὅπως τοι μη ἐπ' ἐκείνω γενησόμεθα πάντα ποιητέον. έγω μέν ούν, έστε μέν αί σπονδαί ήσαν, 19 ούποτε έπαυόμην ήμας μέν οικτείρων, βασιλέα δε καί τούς σύν αὐτῷ μακαρίζων, διαθεώμενος αὐτῶν ὅσην μεν χώραν και οίαν έχοιεν, ώς δε αφθονα τα επιτήδεια, όσους δε θεράποντας, όσα δε κτήνη, χρυσον δέ, εσθητα δέ · τὰ δ' αῦ τῶν στρατιωτῶν δπότε ἐνθυμοίμην, ὅτι 20 των μεν αγαθών πάντων ούδενος ήμιν μετείη, εί μη πριαίμεθα, ότου δ' ώνησόμεθα ήδειν έτι όλίγους έχοντας, άλλως δέ πως πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια ή ώνουμένους ὅρκους ἤδη κατέχοντας ήμας ταῦτ' οὖν λογιζόμενος ένίοτε τὰς σπονδὰς μᾶλλον ἐφοβούμην ή νῦν τον πόλεμον. έπει μέντοι έκεινοι έλυσαν τας σπον-21 δάς, λελύσθαι μοι δοκεί και ή εκείνων υβρις και ή ήμετέρα ύποψία. ἐν μέσφ γὰρ ήδη κεῖται ταῦτα τὰ άγαθα άθλα όπότεροι αν ήμων άνδρες αμείνονες ώσιν, άγωνοθέται δ' οι θεοί είσιν, οι σύν ήμιν, ώς το είκός, έσονται. ούτοι μέν γαρ αύτους έπιωρκήκασιν ήμεις 22 δε πολλά δρώντες άγαθά στερρώς αὐτών ἀπειχόμεθα διά τούς τών θεών δρκους. ώστε έξειναι μοι δοκεί ίέναι ἐπὶ τὸν ἀγῶνα πολὺ σὺν φρονήματι μείζονι ἡ τούτοις. έτι δ' έχομεν σώματα ικανώτερα τούτων 23 και ψύχη και βάλπη και πόνους φέρειν έχομεν δέ καί ψυχάς σύν τοις θεοις αμείνονας. οι δε ανδρες καί τρωτοί και θνητοι μάλλον ήμων, ήν οι θεοί, ώσπερ τὸ πρόσθεν, νίκην ήμιν διδῶσιν. ἀλλ' ἴσως γὰρ καί 24 άλλοι ταῦτ' ἐνθυμοῦνται, πρὸς τῶν θεῶν μὴ ἀναμένωμεν άλλους έφ' ήμας έλθειν παρακαλούντας έπι τα κάλλιστα έργα, άλλ' ήμεις άρξωμεν του έξορμησαι καί τους άλλους έπι την άρετήν. φάνητε των λοχαγῶν ἄριστοι καὶ τῶν στρατηγῶν ἀξιοστρατηγότερο. 25 κἀγὼ δέ, εἰ μὲν ὑμεῖς ἐθέλετε ἐξορμῶν ἐπὶ ταῦτα, ἕπεσθαι ὑμῖν βούλομαι, εἰ δ' ὑμεῖς τάττετέ με ἡγεῖσθαι, οὐδὲν προφασίζομαι τὴν ἡλικίαν, ἀλλὰ καὶ ἀκμάζειν ἡγοῦμαι ἐρύκειν ἀπ' ἐμαυτοῦ τὰ κακά.

Ο μέν ταῦτ' ἔλεξεν, οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀκούσαντες 26 ταῦτα ἡγεῖσθαι ἐκέλευον πάντες, πλην 'Απολλωνίδης τις ην βοιωτιάζων τη φωνη · ούτος δ' είπεν, ότι φλυαροίη όστις λέγοι άλλως πως σωτηρίας αν τυχείν ή βασιλέα πείσας, ει δύναιτο, και αμα ήρχετο λέγειν 27 τὰς ἀπορίας. ὁ μέντοι Ξενοφῶν μεταξῦ ὑπολαβών ἔλεξεν ὦδε. ³Ω βαυμασιώτατε ἄνθρωπε, σύ γε οὐδὲ δοων γιγνώσκεις ούδε ακούων μέμνησαι. εν ταυτώ γε μέντοι ήσθα τούτοις, ότε βασιλεύς, έπει Κύρος απέθανε, μέγα φρονήσας έπι τούτω πέμπων ἐκέλευε παρα-28 διδόναι τὰ ὅπλα. ἐπεὶ δὲ ἡμεῖς οὐ παραδόντες, ἀλλ' έξωπλισμένοι έλθόντες παρεσκηνήσαμεν αὐτῷ, τί οὐκ έποίησε πρέσβεις πέμπων και σπονδάς αίτων και 29 παρέχων τα έπιτήδεια, έστε σπονδών έτυχεν; έπει δ' αύ οί στρατηγοί και λοχαγοί, ώσπερ δή σύ κελεύεις, είς λόγους αὐτοῖς ἄνευ ὅπλων ἦλθον πιστεύσαντες ταῖς σπονδαίς, ου νυν έκεινοι παιόμενοι, κεντούμενοι, υβριζόμενοι ούδε αποθανείν οι τλήμονες δύνανται, και μάλ, οίμαι, έρωντες τούτου; & σύ πάντα είδως τούς μέν ἀμύνεσθαι κελεύοντας φλυαρεῖν φής, πείθειν δὲ πάλιν 30 κελεύεις ίόντας ; έμοι δέ, ω άνδρες, δοκεί τον άνθρωπον τουτον μήτε προσίεσθαι είς ταύτο ήμιν αύτοις άφελομένους τε την λοχαγίαν σκεύη άναθέντας ώς τοιούτω χρήσθαι. ούτος γλρ και την πατρίδα καταισχύνει και πασαν την Έλλάδα, ότι Έλλην ων τοι-31 ουτός έστιν. έντευθεν υπολαβών 'Αγασίας Στυμφάλιος είπεν, 'Αλλά τούτω γε ούτε της Βοιωτίας προσήκει ούδεν ούτε της Έλλάδος παντάπασιν, έπει έγω αύτον είδον ώσπερ Λυδών αμφότερα τα ώτα τετρυπημένον.

και είχεν ούτως. τούτον μέν ουν απήλασαν οι δέ 32 άλλοι παρά τάς τάξεις ίόντες, όπου μέν στρατηγός σωος είη, τον στρατηγον παρεκάλουν, όπόθεν δε οίχοιτο, τον υποστρατηγόν, όπου δ' αυ λοχαγός σώος είη, τον λοχαγόν. έπει δε πάντες συνήλθον, είς το 33 πρόσθεν των όπλων εκαθέζοντο και εγένοντο οί συνελθόντες στρατηγοί και λοχαγοί άμφι τους έκατόν. ότε δε ταῦτα ην, σχεδὸν μέσαι ησαν νύκτες. ενταῦθα 34 Ιερώνυμος Ήλειος πρεσβύτατος ων των Προξένου λοχαγών ήρχετο λέγειν ώδε. 'Ημίν, ω άνδρες στρατηγοί και λοχαγοί, δρώσι τα παρόντα έδοξε και αυτοίς συνελθείν και ύμας παρακαλέσαι, όπως βουλευσαίμεθα εί τι δυναίμεθα άγαθόν. λέξον δ', έφη, και σύ, ω Εενοφων, απερ και προς ήμας. εκ τούτου λέγει τάδε Έενοφων. 'Αλλά ταῦτα μέν δη πάντες ἐπιστάμεθα, 35 ότι βασιλεύς και Τισσαφέρνης ούς μεν εδυνήθησαν συνειλήφασιν ήμων, τοις δ' άλλοις δήλον ότι επιβουλεύουσιν, ώς, ην δύνωνται, απολέσωσιν. ημίν δέ γε, οίμαι, πάντα ποιητέα ώς μήποτ' έπι τοις βαρβάροις γενώμεθα, άλλα μαλλον, ήν δυνώμεθα, εκείνοι εφ' ήμιν. ευ τοίνυν επίστασθε, ότι ύμεις τοσούτοι όντες, 36 όσοι νύν συνεληλύθατε, μέγιστον έχετε καιρόν. οί γαρ στρατιώται ούτοι πάντες πρός ύμας βλέπουσι, καν μέν ύμας δρωσιν αθύμους, πάντες κακοί έσονται, ην δε ύμεις αύτοί τε παρασκευαζόμενοι φανεροί ήτε επί τούς πολεμίους και τούς άλλους παρακαλήτε, εὐ ἴστε ότι έψονται ύμιν και πειράσονται μιμείσθαι. Ισως 37 δέ τοι και δίκαιόν έστιν υμας διαφέρειν τι τούτων. ύμεις γάρ έστε στρατηγοί, ύμεις ταξίαρχοι και λοχαγοί, και ότε εἰρήνη ήν, ὑμεῖς και χρήμασι και τιμαῖς τούτων έπλεονεκτείτε και νυν τοίνυν, έπει πόλεμός έστιν, άξιοῦν δεί ύμας αὐτοὺς ἀμείνους τε τοῦ πλήθους είναι καὶ προβουλεύειν τούτων καὶ προπονείν, ήν που δέη. και νῦν πρώτον μέν οἴομαι αν ὑμας 38

μέγα δνήσαι το στράτευμα, εί επιμεληθείητε δπως άντι των απολωλότων ώς τάχιστα στρατηγοί και λοχαγοί αντικατασταθώσιν. άνευ γάρ αρχόντων ούδέν αν ούτε καλόν ούτε αγαθόν γένοιτο, ώς μέν συνελόντι είπειν, ούδαμου, έν δε δή τοις πολεμικοις παντάπασιν. ή μεν γαρ εύταξία σώζειν δοκεί, ή δε άταξία 39 πολλούς ήδη απολώλεκεν. επειδαν δε καταστήσησθε τούς άρχοντας όσους δεί, ην και τούς άλλους στρατιώτας συλλέγητε και παραθαρρύνητε, οίμαι αν υμας 40 πάνυ έν καιρώ ποιήσαι. νυν μέν γάρ ίσως και ύμεις αἰσθάνεσθε, ὡς ἀθύμως μὲν ἦλθον ἐπὶ τὰ ὅπλα, ἀθύμως δε πρός τας φυλακάς. ώστε ούτω γ' εχόντων ούκ οίδα δ, τι άν τις χρήσαιτο αύτοις είτε νυκτός δέοι τι 41 είτε και ήμέρας. ην δέ τις αυτών τρέψη τας γνώμας, ώς μη τοῦτο μόνον ἐννοῶνται, τί πείσονται, ἀλλά καί 42 τί ποιήσουσι, πολύ εύθυμότεροι έσονται. επίστασθε γαρ δή, ὅτι οὐτε πληθός ἐστιν οὕτε ἰσχὺς ή ἐν τώ πολέμω τας νίκας ποιούσα, άλλ' όπότεροι αν σύν τοις Seois ταis ψυχαis έρρωμενέστεροι ίωσιν έπι τουs πολεμίους, τούτους ώς έπι το πολύ οι έναντίοι ου δέχον-43 ται. έντεθύμημαι δ' έγωγε, ω άνδρες, και τοῦτο, ὅτι, όπόσοι μέν μαστεύουσι ζην έκ παντός τρόπου έν τοις πολεμικοίς, ούτοι μέν κακώς τε καί αίσχρώς ώς έπι τό πολύ αποθνήσκουσιν, όπόσοι δε τον μεν βάνατον έγνώκασι πασι κοινόν είναι και άναγκαιον άνθρώποις, περί δε του καλώς αποθνήσκειν αγωνίζονται, τούτους όρω μαλλόν πως είς το γήρας αφικνουμένους και έως 44 αν ζώσιν ευδαιμονέστερον διάγοντας. α και ήμας δεί νῦν καταμαθόντας, έν τοιούτω γάρ καιρώ έσμεν, αὐτούς τε ανδρας αγαθούς είναι και τούς άλλους παρα-45 καλείν. ό μέν ταῦτ' εἰπών ἐπαύσατο. μετὰ δὲ τοῦτον είπε Χειρίσοφος, 'Αλλά πρόσθεν μέν, & Ξενοφών, τοσούτον μόνον σε εγίγνωσκον, όσον ήκουον 'Αθηναίον elvai, νῦν δὲ καὶ ἐπαινῶ σε ἐφ' οἶς λέγεις τε καὶ

πράττεις, καὶ βουλοίμην ἂν ὅτι πλείστους είναι τοιούτους· κοινὸν γὰρ ἂν εἶη τὸ ἀγαθόν. καὶ νῦν, ἔφη, μὴ 46 μέλλωμεν, ὥ ἄνδρες, ἀλλ' ἀπελθόντες ἤδη αἰρεῖσθε οἰ δεόμενοι ἄρχοντας, καὶ ἐλόμενοι ἤκετε εἰς τὸ μέσον τοῦ στρατοπέδου καὶ τοὺς αἰρεθέντας ἄγετε· ἔπειτ' ἐκεῖ συγκαλοῦμεν τοὺς ἄλλους στρατιώτας. παρέστω δ' ἡμῖν, ἔφη, καὶ Τολμίδης ὁ κῆρυξ. καὶ ἅμα ταῦτ' εἰ-47 πὼν ἀνέστη, ὡς μὴ μέλλοιτο, ἀλλὰ περαίνοιτο τὰ δέοντα. ἐκ τούτου ἡρέθησαν ἄρχοντες ἀντὶ μὲν Κλεάρχου Τιμασίων Δαρδανεύς, ἀντὶ δὲ Σωκράτους Ἐανθικλῆς ᾿Αχαιός, ἀντὶ δὲ ᾿Αγίου Κλεάνωρ ᾿Αρκάς, ἀντὶ δὲ Μένωνος Φιλήσιος ᾿Αχαιός, ἀντὶ δὲ Προξένου Ἐενοφῶν ᾿Αθηναῖος.

Έπει δε ήρηντο, ήμέρα τε σχεδον υπέφαινε και εις 2 το μέσον ήκον οι άρχοντες. και έδοξεν αύτοις προφύλακας καταστήσαντας συγκαλείν τούς στρατιώτας. έπει δε και οι άλλοι στρατιώται συνηλθον, ανέστη πρώτον μέν Χειρίσοφος ό Λακεδαιμόνιος και έλεξεν ώδε. 'Ω άνδρες στρατιώται, χαλεπά μέν τὰ παρόντα, 2 όπότε ανδρών στρατηγών τοιούτων στερόμεθα και λοχαγών καί στρατιωτών, πρός δ' έτι καί οί αμφί 'Αριαΐον, οι πρόσθεν σύμμαχοι όντες, προδεδώκασιν ήμας. όμως δε δεί εκ των παρόντων ανδρας αγαθούς 3 τε ελθείν και μη υφίεσθαι, άλλα πειρασθαι, όπως, ην μεν δυνώμεθα, καλώς νικώντες σωζώμεθα εί δε μή, άλλα καλώς γε αποθνήσκωμεν, υποχείριοι δε μηδέποτε γενώμεθα ζωντες τοις πολεμίοις. οιομαι γαρ αν ήμας τοιαῦτα παθεῖν, οἶα τοὺς ἐχθροὺς οἱ θεοὶ ποιήσειαν. έπι τούτω Κλεάνωρ Ορχομένιος ανέστη και έλεξεν ώδε. 4 'Αλλ' δρατε μέν, ω ανδρες την βασιλέως επιορκίαν και ασέβειαν, δρατε δε την Τισσαφέρνους απιστίαν, όστις λέγων ώς γείτων τε είη της Έλλάδος και περί πλείστου αν ποιήσαιτο σωσαι ήμας, και έπι τούτοις αὐτὸς ὀμόσας ἡμῖν, αὐτὸς δεξιὰς δούς, αὐτὸς ἐξαπα

τήσας συνέλαβε τους στρατηγούς, και οὐδε Δία ξένιον βδέσθη, ἀλλὰ Κλεάρχω και ὑμοτράπεζος γενόμενος αὐτοῖς τούτοις έξαπατήσας τους ἄνδρας ἀπολώλεκεν.

- 5 'Αριαίος δέ, δν ημείς ηθέλομεν βασίλέα καθιστάναι, καὶ ἐδώκαμεν καὶ ἐλάβομεν πιστὰ μη προδώσειν ἀλλήλους, καὶ οὖτος οὖτε τοὺς βεοὺς δείσας οὖτε Κῦρον τὸν τεθνηκότα aἰδεσθείς, τιμώμενος μάλιστα ὑπὸ Κύρου ζῶντος, νῦν πρὸς τοὺς ἐκείνου ἐχθίστους ἀποστὰς
- 6 ήμᾶς τοὺς Κύρου φίλους κακῶς ποιεῖν πειρᾶται. ἀλλὰ τούτους μὲν οἱ θεοὶ ἀποτίσαιντο· ἡμᾶς δὲ δεῖ ταῦτα ὁρῶντας μήποτε ἐξαπατηθῆναι ἔτι ὑπὸ τούτων, ἀλλὰ μαχομένους ὡς ἂν δυνώμεθα κράτιστα τοῦτο, ὅ, τι ἂν δοκῆ τοῖς θεοῖς, πάσχειν.
- 7 Έκ τούτου Ξενοφῶν ἀνίσταται ἐσταλμένος ἐπὶ πόλεμον ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, νομίζων, εἰτε νίκην διδοῖεν οἱ βεοί, τὸν κάλλιστον κόσμον τῷ νικῶν πρέπειν, εἰτε τελευτῶν δέοι, ὀρθῶς ἔχειν τῶν καλλίστων ἑαυτὸν ἀξιώσαντα ἐν τούτοις τῆς τελευτῆς τυγχάνειν· τοῦ λόγου
- 8 δε ήρχετο ώδε. Την μεν των βαρβάρων επιορκίαν τε και απιστίαν λέγει μεν Κλεάνωρ, επίστασθε δε και ύμεις, οίμαι. εί μεν ούν βουλευόμεθα πάλιν αυτοις δια φιλίας ίέναι, ανάγκη ήμας πολλην αθυμίαν έχειν, δρώντας και τους στρατηγούς, οι δια πίστεως αυτοις έαυτους ένεχείρισαν, οία πεπόνθασιν ει μέντοι διανοούμεθα σύν τοις όπλοις ών τε πεποιήκασι δίκην επιθείναι αύτοις καί το λοιπον διά παντός πολέμου αύτοις ίέναι, σύν τοις θεοις πολλαί ήμιν και καλαι έλπίδες είσι 9 σωτηρίας. τοῦτο δὲ λέγοντος αὐτοῦ πτάρνυταί τις. άκούσαντες δ' οι στρατιώται πάντες μιβ δρμή προσεκύνησαν τον θεόν, και Ξενοφων είπε, Δοκεί μοι, & άνδρες, έπει περι σωτηρίας ήμων λεγόντων, οίωνος του Διὸς τοῦ σωτήρος ἐφάνη, εὖξασθαι τῷ θεῷ τούτω θύσειν σωτήρια όπου αν πρώτον είς φιλίαν χώραν άφικώμεθα, συνεπεύξασθαι δε και τοις άλλοις θεοις

θύσειν κατά δύναμιν. καὶ ὅτῷ δοκεῖ ταῦτ', ἔφη, ἀνατεινάτω την χείρα. και ανέτειναν απαντες. έκ τούτου εύξαντο και έπαιώνισαν. έπει δε τά των θεών καλώς είχεν, ήρχετο πάλιν ώδε. 'Ετύγχανον λέγων, ότι πολ-10 λαί και καλαί έλπίδες ήμιν είεν σωτηρίας. πρώτον μέν γαρ ήμεις μέν έμπεδουμεν τούς των θεων όρκους. οί δε πολέμιοι επιωρκήκασί τε καί τας σπονδάς καί τούς δρκους λελύκασιν. ούτω δ' έχόντων είκος τοις μέν πολεμίοις έναντίους είναι τούς θεούς, ήμιν δε συμμάχους, οίπερ ίκανοι είσι καὶ τοὺς μεγάλους ταχὺ μικρούς ποιείν και τούς μικρούς, καν έν δεινοίς ώσι, σώζειν εὐπετῶς, ὅταν βούλωνται. ἔπειτα δέ, ἀναμνή-11 σω γαρ ύμας και τους των προγόνων των ήμετέρων κινδύνους, ίνα είδητε, ώς αγαθοίς τε ύμιν προσήκει είναι σώζονται τε σύν τοις θεοις και έκ πάνυ δεινών οί ἀγαθοί· ἐλθόντων μέν γὰρ Περσών καὶ τών σύν αύτοις παμπληθεί στόλο ώς αφανιούντων αύθις τας Αθήνας, υποστήναι αυτοίς Αθηναίοι τολμήσαντες ένικησαν αυτούς. και ευξάμενοι τη Αρτέμιδι όπό-12 σους αν κατακάνοιεν των πολεμίων τοσαύτας χιμαίρας καταθύσειν τη θεώ, έπει ούκ είχον ίκανας εύρειν, έδο-Εεν αύτοις κατ' ένιαυτον πεντακοσίας θύειν, και έτι και νῦν ἀποθύουσιν. Επειτα ὅτε Ξέρξης ὕστερον ἀγεί-13 ρας την αναρίθμητον στρατιαν ήλθεν επί την Έλλάδα, και τότε ενίκων οι ημέτεροι πρόγονοι τους τούτων προγόνους καί κατά γην καί κατά θάλατταν. ων έστι μέν τεκμήρια δράν τα τρόπαια, μέγιστον δε μαρτύριον ή έλευθερία των πόλεων, έν αις ύμεις έγένεσθε καί έτράφητε οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον δεσπότην, ἀλλά τοὺς θεούς προσκυνείτε. τοιούτων μέν έστε προγόνων. ού 14 μέν δή τοῦτό γε ἐρῶ, ὡς ὑμεῖς καταισχύνετε αὐτούς. άλλ' ούπω πολλαί ήμέραι άφ' ου άντιταξάμενοι τούτοις τοις έκείνων έκγονοις πολλαπλασίους υμών αυτών ένικατε σύν τοις θεοις. και τότε μέν δή περί τής 15

Κύρου βασιλείας ανδρες ήτε αγαθοί · νῦν δ', ὁπότε περί της ύμετέρας σωτηρίας δ άγών έστι, πολύ δήπου ύμᾶς προσήκει καὶ ἀμείνονας καὶ προθυμοτέρους εἶναι. 16 άλλα μην και βαρραλεωτέρους νυν πρέπει είναι πρός τούς πολεμίους. τότε μέν γαρ απειροι οντες αύτων τό τε πλήθος αμετρον δρώντες όμως ετολμήσατε συν τώ πατρίω φρονήματι ίέναι είς αύτούς · νῦν δὲ ὁπότε και πειραν ήδη έχετε αυτών, ότι θέλουσι και πολλαπλάσιοι όντες μη δέχεσθαι ύμας, τι έτι ύμιν προσήκει 17 τούτους φοβεισθαι; μηδε μέντοι τουτο μείον δόξητε έχειν, εί οί Κύρειοι πρόσθεν σύν ήμιν ταττόμενοι νύν άφεστήκασιν. έτι γαρ ούτοι κακίονες είσι των ύφ ήμων ήττημένων έφευγον γούν πρός έκείνους καταλιπόντες ήμας. τους δε θέλοντας φυγής άρχειν πολυ κρειττον σύν τοις πολεμίοις ταττομένους ή έν τη ήμε-18 τέρα τάξει όραν. εί δέ τις αθ ύμων άθυμει, ότι ήμιν μέν ούκ είσιν ίππεις, τοις δε παλεμίοις πολλοί πάρεισιν, ένθυμήθητε, ότι οι μύριοι ιππεις ούδεν άλλο ή μύριοί είσιν άνθρωποι ύπο μέν γαρ ίππου έν μάχη ούδεις πώποτε ούτε δηχθεις ούτε λακτισθεις απέθανεν, οί δε άνδρες είσιν οι ποιούντες δ, τι αν εν ταις μάγαις 19 γίγνηται. οὐκοῦν τῶν γε ίππέων πολύ ήμεῖς ἐπ' ἀσφαλεστέρου οχήματός έσμεν οι μέν γαρ έφ' ίππων κρέμανται, φοβούμενοι ούχ ήμας μόνον, άλλα και το καταπεσείν ήμεις δ' ἐπὶ γῆς βεβηκότες πολὺ μὲν ίσχυρότερον παίσομεν, ήν τις προσίη, πολύ δε μάλλον ότου αν βουλώμεθα τευξόμεθα. ενι μόνω προέχουσιν οι ίππεις ήμας φεύγειν αυτοις ασφαλέστερόν έστιν 20 ή ήμιν. εί δε δη τας μεν μάχας βαρρειτε, ότι δε οικέτι ήμιν Τισσαφέρνης ήγήσεται οὐδε βασιλεύς ἀγοράν παρέξει, τοῦτο ἄχθεσθε, σκέψασθε πότερον κρεῖττον Τισσαφέρνην ήγεμόνα έχειν, δς επιβουλεύων ήμιν φανερός έστιν, ή ούς αν ήμεις άνδρας λαβόντες ήγεισθαι κελεύωμεν, οδ είσονται, ότι, ήν τι περί ήμας άμαρτά-

νωσι, περί τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ σώματα ἁμαρτάτα δε επιτήδεια πότερον ωνείσθαι κρείττον 21 νουσι. έκ της άγορας ής ούτοι παρείχον, μικρά μέτρα πολλού άργυρίου, μηδέ τοῦτο ἔτι ἔχοντας, ἡ αὐτοὺς λαμβάνειν, ήνπερ κρατωμεν, μέτρω χρωμένους, όπόσω αν έκαστος βούληται. εί δε ταῦτα μεν γιγνώσκετε ὅτι κρείττονα, 22 τούς δε ποταμούς απορον νομίζετε είναι και μεγάλως ήγεῖσθε ἐξαπατηθήναι διαβάντες, σκέψασθε, εἰ ἄρα τοῦτο καὶ μωρότατον πεποιήκασιν οἱ βάρβαροι. πάντες μέν γαρ οί ποταμοί, ην και πρόσω των πηγών αποροι ώσι, προϊούσι πρός τὰς πηγὰς διαβατοί γίγνονται οὐδὲ τὸ γόνυ βρέχοντες. εἰ δὲ μήθ' οἱ ποταμοὶ διήσουσιν. 23 ήγεμών τε μηδείς ήμιν φανείται, ούδ' ως ήμιν γε άθυμητέον. ἐπιστάμεθα γὰρ Μυσούς, οῦς οὐκ ἂν ἡμῶν φαίημεν βελτίους είναι, οι βασιλέως ακοντος έν τη βασιλέως χώρα πολλάς τε και ευδαίμονας και μεγάλας πόλεις οικούσιν, επιστάμεθα δε Πισίδας ωσαύτως, Λυκάονας δε και αύτοι είδομεν ότι έν τοις πεδίοις τα έρυμνα καταλαβόντες την τούτων χώραν καρπουνται. και ήμας 24 δ' αν έφην έγωγε χρήναι μήπω φανερούς είναι οίκαδε ώρμημένους, άλλα κατασκευάζεσθαι ώς αὐτοῦ που οίκήσοντας. οίδα γαρ ότι καί Μυσοίς βασιλεύς πολλούς μέν ήγεμόνας αν δοίη, πολλούς δ' αν όμήρους τοῦ ἀδόλως ἐκπέμψειν, καὶ ὁδοποιήσειέ γ' αν αὐτοῖς και εί συν τεθρίπποις βούλοιντο απιέναι. και ήμιν γ' αν οίδ' ότι τρίς ασμενος ταυτ' εποίει, εί εώρα ήμας μένειν παρασκευαζομένους. άλλα γαρ δέδοικα, μή, 25 αν απαξ μάθωμεν άργοι ζην και έν αφθόνοις βιοτεύειν καλ Μήδων δε καλ Περσών καλαΐς καλ μεγάλαις γυναιξί και παρθένοις όμιλειν, μή, ώσπερ οι λωτοφάγοι, έπιλαθώμεθα της οίκαδε όδου. δοκεί ουν μοι είκος και 26 δίκαιον είναι πρώτον είς την Έλλάδα και πρός τους οικείους πειρασθαι αφικνείσθαι και επιδείξαι τοις "Ελλησιν, ότι έκόντες πένονται, έξον αυτοίς τους νύν

73

δίκοι ακλήρους πολιτεύοντας ένθάδε κομισαμένους πλουσίους δραν. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες, πάντα ταῦτα τἀγαθὰ 27 δήλον ότι των κρατούντων έστί. τουτο δη δει λέγειν, πως αν πορευοίμεθά τε ως ασφαλέστατα καί, εἰ μάχεσθαι δέοι, ώς κράτιστα μαχοίμεθα. πρώτον μεν τοί-νυν, έφη, δοκεί μοι κατακαύσαι τὰς ἁμάξας, ἃς ἔχομεν, ίνα μη τὰ ζεύγη ήμων στρατηγή, άλλα πορευώμεθα όπη αν τη στρατιά συμφέρη. έπειτα και τας σκηνας συγκατακαύσαι. αύται γάρ αύ όχλον μέν παρέχουσιν άγειν, συνωφελούσι δ' οὐδεν οὕτε είς τὸ μάχεσθαι οὕτ' 28 είς τὸ τὰ ἐπιτήδεια ἔχειν. ἔτι δὲ καὶ τῶν ἄλλων σκευών τα περιττα απαλλάξωμεν, πλην δσα πολέμου ένεκεν ή σίτων ή ποτών έχομεν, ίνα ώς πλείστοι μέν ήμων έν τοις υπλοις ώσιν, ώς ελάχιστοι δε σκευοφορωσι. κρατουμένων μεν γαρ επίστασθε ότι πάντα άλλότρια ήν δε κρατώμεν, καί τούς πολεμίους δεί 29 σκευοφόρους ήμετέρους νομίζειν. λοιπόν μοι είπειν όπερ και μέγιστον νομίζω είναι. δράτε γαρ και τους πολεμίους ότι ου πρόσθεν έξενεγκείν ετόλμησαν πρός ήμας πόλεμον πριν τούς στρατηγούς ήμων συνέλαβον, νομίζοντες όντων μέν των άρχόντων και ήμων πειθομένων ίκανούς είναι ήμας περιγενέσθαι τω πολέμω, λαβόντες δε τους άρχοντας αναρχία αν και αταξία 30 ενόμιζον ήμας απολέσθαι. δεί ούν πολύ μεν τούς άρχοντας έπιμελεστέρους γενέσθαι τους νυν των πρόσθεν, πολύ δε τούς άρχομένους εύτακτοτέρους και πει-31 θομένους μαλλον τοις άρχουσι νυν ή πρόσθεν. ήν δέ τις απειθη, ην ψηφίσησθε τον αεί ύμων εντυγχανοντα σύν τώ άρχοντι κολάζειν, ούτως οι πολέμιοι πλείστον έψευσμένοι έσονται τηδε γαρ τη ημέρα μυρίους όψονται ανθ' ένος Κλεάρχους τους ούδ' ένι επιτρέψοντας 32 κακῷ είναι. ἀλλὰ γὰρ καὶ περαίνειν ἤδη ὥρα· ἴσως γαρ οί πολέμιοι αυτίκα παρέσονται. ότω ούν ταύτα δοκεί καλώς έχειν, επικυρωσάτω ώς τάχιστα, ίνα έργω

περαίνηται. εἰ δέ τι ἄλλο βέλτιον ἡ ταύτη, τολμάτω καὶ ὁ ἰδιώτης διδάσκειν πάντες γὰρ κοινῆς σωτηρίας δεόμεθα.

Μετά ταῦτα Χειρίσοφος εἶπεν, 'Αλλ' εἰ μέν τινος 33 άλλου δεί πρός τούτοις οίς λέγει Ξενοφων, και αυτίκα έξέσται ποιείν · & δε νύν είρηκε δοκεί μοι ώς τάχιστα νηφίσασθαι άριστον είναι· καὶ ὅτφ δοκεῖ ταῦτα, ἀνατεινάτω την χείρα. ανέτειναν απαντες. αναστάς δέ 34 πάλιν είπε Ξενοφών, 'Ω ανδρες, ακούσατε ών προσδείν δοκεί μοι. δήλον ότι πορεύεσθαι ήμας δεί όπου έξομεν τα επιτήδεια. ακούω δε κώμας είναι καλας ου πλείον είκοσι σταδίων απεχούσας ουκ αν ουν βαυ-35 μάζοιμι, εί οι πολέμιοι, ώσπερ οι δειλοί κύνες τούς μέν παριόντας διώκουσί τε και δάκνουσιν, ην δύνωνται, τούς δε διώκοντας φεύγουσιν, εί και αυτοί ήμιν απιούσιν επακολουθοίεν. ίσως ούν ασφαλέστερον ήμιν πο-36 ρεύεσθαι πλαίσιον ποιησαμένους των δπλων, ίνα τα σκευοφόρα και ό πολύς όχλος έν ασφαλεστέρω ή. εί ούν νύν αποδειχθείη, τίνα χρή ήγεισθαι του πλαισίου και τα πρόσθεν κοσμείν και τίνας έπι των πλευρών έκατέρων είναι, τίνας δ' όπισθοφυλακείν, ούκ άν, όπότε οί πολέμιοι έλθοιεν, βουλεύεσθαι ήμας δέοι, άλλα γρώμεθ' αν εύθύς τοις τεταγμένοις. εί μεν ούν άλλος τις 37 βέλτιον όρậ, άλλως έχέτω εί δὲ μή, Χειρίσοφος μέν ήγείσθω, επειδή και Λακεδαιμόνιός εστι των δε πλευρων έκατέρων δύο των πρεσβυτάτων στρατηγώ έπιμελείσθων οπισθοφυλακώμεν δ' ήμεις οι νεώτατοι, έγώ. τε καί Τιμασίων, το νυν είναι. το δε λοιπον πειρώμενοι 38 ταύτης τής τάξεως, βουλευσόμεθα δ, τι αν αεί κράτιστον δοκή είναι. εί δέ τις άλλο όρφ βέλτιον, λεξάτω. έπει δε ούδεις αντέλεγεν, είπεν, "Οτω δοκεί ταῦτα, ανατεινάτω την χειρα. έδοξε ταῦτα. Νῦν τοίνυν, ἔφη, 39 ἀπιόντας ποιειν δει τὰ δεδογμένα. καὶ ὅστις τε ὑμῶν τούς οικείους επιθυμει ίδειν, μεμνήσθω άνηρ άγαθός

είναι · οὐ γὰρ ἔστιν ἄλλως τούτου τυχεῖν · ὅστις τε ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικῶν · τῶν μὲν γὰρ νικώντων τὸ κατακαίνειν, τῶν δὲ ἡττωμένων τὸ ἀποθνήσκειν ἐστί · καὶ εἴ τις δὲ χρημάτων ἐπιθυμεῖ, κρατεῖν πειράσθω · τῶν γὰρ νικώντων ἐστὶ καὶ τὰ ἑαυτῶν σώζειν καὶ τὰ τῶν ἡττωμένων λαμβάνειν.

- 3 Τούτων λεχθέντων ἀνέστησαν καὶ ἀπελθόντες κατέκαιον τὰς ἁμάξας καὶ τὰς σκηνάς, τῶν δὲ περιττῶν ὅτου μὲν δέοιτό τις μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, τὰ δὲ ἄλλα εἰς τὸ πῦρ ἐρρίπτουν. ταῦτα ποιήσαντες ἠριστοποιοῦντο. ἀριστοποιουμένων δὲ αὐτῶν ἔρχεται Μιθριδάτης σὺν ἱππεῦσιν ὡς τριάκοντα, καὶ καλεσάμενος 2 τοὺς στρατηγοὺς εἰς ἐπήκοον λέγει ῶδε. Ἐγώ, ὡ ἄνδρες ¨Ελληνες, καὶ Κύρῷ πιστὸς ἦν, ὡς ὑμεῖς ἐπίστασθε, καὶ νῦν ὑμῖν εὖνους· καὶ ἐνθάδε εἰμὶ σὺν πολλῷ φόβῷ διάγων. εἰ οὖν ὁρῷην ὑμᾶς σωτήριόν τι βουλευομένους, ἔλθοιμι ἂν πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς βεράποντας πάντας ἔχων. λέξατε οὖν πρός με, τί ἐν νῷ ἔχετε,
- ώς φίλου τε καὶ εὔνουν καὶ βουλόμενον κοινῆ σὺν ὑμῶν 3 τὸν στόλον ποιεῖσθαι. βουλευομένοις τοῖς στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀποκρίνασθαι τάδε· καὶ ἔλεγε Χειρίσοφος· Ἡμῶν δοκεῖ, εἰ μέν τις ἐậ ἡμâς ἀπιέναι οἴκαδε, διἀπορεύεσθαι τὴν χώραν ὡς ἂν δυνώμεθα ἀσινέστατα· ἡν δέ τις ἡμᾶς τῆς ὁδοῦ ἀποκωλύῃ, διαπολεμεῖν τούτφ
- 4 ώς αν δυνώμεθα κράτιστα. ἐκ τούτου ἐπειρατο Μιθριδάτης διδάσκειν, ὡς ἄπορον εἰη βασιλέως ἄκοντος σωθηναι. ἕνθα δη ἐγιγνώσκετο, ὅτι ὑπόπεμπτος εἰη· καὶ γὰρ τῶν Τισσαφέρνους τις οἰκείων παρηκολούθει
- 5 πίστεως ένεκα. καὶ ἐκ τούτου ἐδόκει τοῖς στρατηγοῖς βέλτιον εἶναι δόγμα ποιήσασθαι τὸν πόλεμον ἀκήρυκτον εἶναι, ἔστ' ἐν τῆ πολεμία εἶεν· διέφθειρον γὰρ προσιόντες τοὺς στρατιώτας, καὶ ἕνα γε λοχαγὸν διέφθειραν Νίκαρχον ᾿Αρκάδα, καὶ ῷχετο ἀπιών νυκτὸς σὺν ἀνθρώποις ὡς εἴκοσι.

Μετά ταῦτα ἀριστήσαντες καὶ διαβάντες τον Ζα- 6 πάταν ποταμον έπορεύοντο τεταγμένοι, τα ύποζύγια και τον δχλον έν μέσφ έχοντες. ού πολύ δε προεληλυθότων αυτών επιφαίνεται πάλιν ό Μιθριδάτης ίππέας έχων ώς διακοσίους και τοξότας και σφενδονήτας ώς τετρακοσίους μάλα έλαφρούς και εύζώνους. και 7 προσήει μέν ώς φίλος ών πρός τοις Έλληνας, έπει δ' έγγυς έγένοντο, έξαπίνης οι μέν αυτών έτόξευον καί ίππεῖς καὶ πεζοί, οἱ δ' ἐσφενδόνων καὶ ἐτίτρωσκον. οἱ δε όπισθοφύλακες των Έλλήνων επασχον μεν κακώς, άντεποίουν δ' οὐδέν οί τε γὰρ Κρήτες βραγύτερα των Περσών ετόξευον και άμα ψιλοί όντες είσω των όπλων κατεκέκλειντο, οί τε ακοντισταί βραγύτερα ηκόντιζον ή ώς εξικνείσθαι των σφενδονητων. Εκ τούτου Έενο- 8 φωντι έδόκει διωκτέον είναι και έδίωκον των τε όπλι-. των καί των πελταστων οι έτυχον σύν αύτω όπισθοφυλακοῦντες διώκοντες δε οὐδένα κατελάμβανον των πολεμίων. ούτε γαρ ίππεις ήσαν τοις Ελλησιν ούτε 9 οί πεζοί τους πεζούς έκ πολλού φεύγοντας έδύναντο καταλαμβάνειν έν όλίγω χωρίω. πολύ γαρ ούχ οίόν τε ην από του άλλου στρατεύματος διώκειν. οί δε 10 βάρβαροι ίππεις και φεύγοντες αμα ετίτρωσκον είς τούπισθεν τοξεύοντες από των ίππων, όπόσον δε προδιώξειαν οι Ελληνες, τοσούτον πάλιν επαναχωρείν μαχομένους έδει. ώστε της ημέρας όλης διηλθον ού 11 πλέον πέντε και είκοσι σταδίων, άλλα δείλης αφίκοντο είς τας κώμας. ένθα δη πάλιν αθυμία ην. και Χειρίσοφος και οί πρεσβύτατοι των στρατηγών Εενοφώντα ήτιωντο, ότι έδίωκεν από της φάλαγγος και αυτός τε έκινδύνευε και τους πολεμίους ουδέν μαλλον έδύνατο βλάπτειν. ἀκούσας δὲ Ξενοφῶν ἔλεγεν ὅτι ὀρθῶς 12 ήτιώντο και αυτό τὸ ἔργον αὐτοῖς μαρτυροίη. ἀλλ' έγώ, έφη, ήναγκάσθην διώκειν, έπειδη έώρων ήμας έν τώ μένειν κακώς μέν πάσχοντας, αντιποιείν δε ου

77

1 δυναμένους. έπειδη δε έδιώκομεν, αληθη, έφη, ύμεις λέγετε · κακώς μέν γάρ ποιείν ούδεν μάλλον έδυνάμεθα 14 τούς πολεμίους, άνεγωρούμεν δε πάνυ χαλεπώς. τοίς ούν θεοίς χάρις, ότι ου σύν πολλή ρώμη, αλλα σύν όλίγοις ήλθον, ώστε βλάψαι μέν μή μεγάλα, δηλώσαι 15 δε ών δεόμεθα. νῦν γάρ οἱ μεν πολέμιοι τοξεύουσι καί σφενδονώσιν όσον ούτε οι Κρητες αντιτοξεύειν δύνανται ούτε οι έκ χειρός βάλλοντες έξικνεισθαι. όταν δε αύτους διώκωμεν, πολύ μεν ούχ οίόν τε χωρίον άπο του στρατεύματος διώκειν, έν όλίγω δε ούδ' εί ταχύς είη πεζός πεζόν αν διώκων καταλάβοι έκ τόξου Ιδ ρύματος. ήμεις ούν ει μέλλομεν τούτους είργειν ώστε μή δύνασθαι βλάπτειν ήμας πορευομένους, σφενδονητων τε την ταχίστην δει και ίππέων. ακούω δ' είναι έν τώ στρατεύματι ήμων 'Ροδίους, ών τούς πολλούς φασιν έπίστασθαι σφενδονάν, και το βέλος αυτών και 17 διπλάσιον φέρεσθαι των Περσικών σφενδονών. έκείναι γάρ διά το χειροπληθέσι τοις λίθοις σφενδονάν έπι βραγύ έξικνούνται, οι δε 'Ρόδιοι και ταις μολυ-13 βδίσιν επίστανται χρήσθαι. ην ούν αυτών επισκεψώμεθα τίνες πέπανται σφενδόνας, και τούτω μεν δώμεν αὐτῶν ἀργύριον, τῷ δὲ ἄλλας πλέκειν ἐθέλοντι άλλο ἀργύριον τελώμεν, και τώ σφενδονάν έντεταγμένω έθέλοντι άλλην τινά ατέλειαν εύρίσκωμεν, ίσως 19 τινές φανούνται ίκανοι ήμας ώφελειν. όρω δε και ίππους δντας έν τῷ στρατεύματι, τους μέν τινας παρ' έμοί, τούς δε τώ Κλεάρχω καταλελειμμένους, πολλούς δε και άλλους αίχμαλώτους σκευοφορούντας. αν ουν τούτους πάντας έκλέξαντες σκευοφόρα μεν αντιδώμεν, τούς δε ίππους είς ίππέας κατασκευάσωμεν, ίσως καί 20 ούτοί τι τους φεύγοντας ανιάσουσιν. έδοξε ταύτα. καί ταύτης της νυκτός σφενδονηται μέν είς διακοσίους έγένοντο, ίπποι δε και ιππεις έδοκιμάσθησαν τη ύστεραία είς πεντήκοντα, και σπολάδες και θώρακες αυτοίς

78

ἐπορίσθησαν, καὶ ἵππαρχος δὲ ἐπεστάθη Λύκιος ὁ Πολυστράτου Ἀθηναῖος.

Μείναντες δε ταύτην την ημέραν τη άλλη επορεύ- 4 ουτο πρωιαίτερον αναστάντες. χαράδραν γαρ αύτούς έδει διαβήναι, έφ' ή έφοβουντο μή επιθούντο αύτοις διαβαίνουσιν οι πολέμιοι. διαβεβηκόσι δε αυτοίς 2 πάλιν φαίνεται ό Μιθριδάτης, έχων ίππέας χιλίους, τοξότας δε και σφενδονήτας είς τετρακισχιλίους. τοσούτους γαρ ήτησε Τισσαφέρνην και έλαβεν, υποσγόμενος, αν τούτους λάβη, παραδώσειν αὐτῶ τοὺς "Ελ-. ληνας, καταφρονήσας, ὅτι ἐν τῇ πρόσθεν προσβολῇ όλύγους έχων έπαθε μέν οὐδέν, πολλά δὲ κακά ἐνόμιζε ποιησαι. έπει δε οί "Ελληνες διαβεβηκότες απείχον 3 τής χαράδρας όσον όκτω σταδίους, διέβαινε και ό Μιθριδάτης έχων την δύναμιν. παρήγγελτο δε τών τε πελταστών οθς έδει διώκειν και των δπλιτών. και τοις ίππευσιν είρητο βαρρουσι διώκειν ώς έφεψομένης ίκανής δυνάμεως. έπει δε ό Μιθριδάτης κατειλήφει 4 και ήδη σφενδόναι και τοξεύματα έξικνουντο, έσήμηνε τοις Ελλησι τη σάλπιγγι, και εύθυς έθεον όμόσε οις είρητο και οι $i\pi\pi\epsilon$ ις ήλαυνον οι δε ούκ εδεξαντο, άλλ' έφευνον έπι την χαράδραν. έν ταύτη τη διώξει τοις 5 βαρβάροις των τε πεζων απέθανον πολλοί και των ίππέων έν τη χαράδρα ζωοί ελήφθησαν είς οκτωκαίδεκα. τούς δε αποθανόντας αυτοκέλευστοι οι Ελληνες ηκίσαντο, ώς ὅτι φοβερώτατον τοῖς πολεμίοις εἴη ὁρâν. και οι μεν πολέμιοι ούτω πράξαντες απηλθον, οι δε 6 Ελληνες ασφαλώς πορευόμενοι το λοιπον της ημέρας άφίκοντο έπι τον Τίγρητα ποταμόν. ένταθθα πόλις 7 ην ερήμη μεγάλη, όνομα δ' αυτή ην Λάρισσα φκουν δ' αὐτὴν τὸ παλαιὸν Μῆδοι. τοῦ δὲ τείχους ἡν αὐτῆς το εύρος πέντε και είκοσι πόδες, ύψος δ' έκατόν του δε κύκλου ή περίοδος δύο παρασάγγαι . ώκοδόμητο δε πλίνθοις κεραμίναις κρηπίς δ' ύπην λιθίνη το ύψος

79

- 8 είκοσι ποδών. ταύτην βασιλεύς ὁ Περσών, ὅτε παρὰ Μήδων τὴν ἀρχὴν ἐλάμβανον Πέρσαι, πολιορκών οὐδενὶ τρόπῷ ἐδύνατο ἑλεῖν ἡλιον δὲ νεφέλη προκαλύψασα ἠφάνισε μέχρι ἐξέλιπον οἱ ἄνθρωποι, καὶ οὕτως
- 9 ἑάλω. παρὰ ταύτην τὴν πόλιν ἦν πυραμὶς λιθίνη, τὸ μὲν εὖρος ἑνὸς πλέθρου, τὸ δὲ ὕψος δύο πλέθρων. ἐπὶ ταύτης πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἦσαν ἐκ τῶν πλη-
- 10 σίον κωμών ἀποπεφευγότες. ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα, παρασάγγας ἕξ, πρὸς τεῖχος ἔρημον μέγα πρὸς [τŷ] πόλει κείμενον ὅνομα δὲ ἦν τŷ πόλει Μέσπιλα Μῆδοι δ' αὐτήν ποτε ῷκουν. ἦν δὲ ἡ μὲν κρηπὶς λίθου ξεστοῦ κογχυλιάτου, τὸ εὖρος πεντή-
- 11 κοντα ποδών και τὸ ὕψος πεντήκοντα. ἐπι δὲ ταύτῃ ἐπωκοδόμητο πλίνθινον τεῖχος, τὸ μὲν εὖρος πεντήκοντα ποδών, τὸ δὲ ὕψος ἑκατόν τοῦ δὲ κύκλου ἡ περίοδος ἑξ παρασάγγαι. ἐνταῦθα ἐλέγετο Μήδεια γυνὴ βασιλέως καταφυγεῖν, ὅτε ἀπώλεσαν τὴν ἀρχὴν
- 12 ὑπὸ Περσῶν Μῆδοι. ταύτην δὲ τὴν πόλιν πολιορκῶν ὁ Περσῶν βασιλεὺς οἰκ ἐδύνατο οὔτε χρόνῷ ἐλεῖν οὔτε βία· Ζεὺς δ' ἐμβροντήτους ποιεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας, καὶ οῦτως ἑάλω.
- 13 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμὸν ἕνα, παρασάγγας τέτταρας. εἰς τοῦτον δὲ τὸν σταθμὸν Τισσαφέρνης ἐπεφάνη, οὕς τε αὐτὸς ἱππέας ἦλθεν ἔχων καὶ τὴν ᾿Ορόντου δύναμιν τοῦ τὴν βασιλέως θυγατέρα ἔχοντος καὶ οῦς Κῦρος ἔχων ἀνέβη βαρβάρους καὶ οῦς ὁ βασιλέως ἀδελφὸς ἔχων βασιλεῖ ἐβοήθει, καὶ πρὸς τούτοις ὅσους βασιλεὺς ἔδωκεν αὐτῷ, ὥστε τὸ στράτευμα πάμ-14 πολυ ἐφάνη. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένετο, τὰς μὲν τῶν τάξεων εἶχεν ὅπισθεν καταστήσας, τὰς δὲ εἰς τὰ πλάγια παραγαγὼν ἐμβάλλειν μὲν οὐκ ἐτόλμησεν οὐδ' ἐβούλετο διακινδυνεύειν, σφενδονῶν δὲ παρήγγειλε καὶ τοξεύειν. 15 ἐπεὶ δὲ διαταχθέντες οἱ Ῥόδιοι ἐσφενδύνησαν καὶ οἱ [Σκύθαι] τοξόται ἐτόξευσαν καὶ οὐδεὺς ἡμάρτανεν ἀν

δρός, ούδε γαρ εί πάνυ προύθυμειτο βάδιον ην, και ό Τισσαφέρνης μάλα ταχέως έξω βελών απεχώρει και αί άλλαι τάξεις ἀπεχώρησαν. καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας οἱ 16 μέν έπορεύοντο, οί δ' είποντο και ουκέτι έσινοντο οί βάρβαροι [τή τότε ἀκροβολίσει]· μακρότερον γαρ οί Υρόδιοι των τε Περσων έσφενδόνων και των πλείστων τοξοτών. μεγάλα δε και τα τόξα τα Περσικά έστιν 17 ώστε γρήσιμα ην όπόσα άλίσκοιτο των τοξευμάτων τοις Κρησί, και διετέλουν χρώμενοι τοις των πολεμίων τοξεύμασι, και έμελέτων τοξεύειν ανω ίέντες μακράν. εύρίσκετο δε και νεύρα πολλά έν ταις κώμαις και μόλυβδος, ώστε χρήσθαι είς τας σφενδόνας. και ταύτη 18 μέν τη ήμέρα, έπει κατεστρατοπεδεύοντο οι Έλληνες κώμαις επιτυχόντες, απηλθον οι βάρβαροι μείον έχοντες έν τη τότε ακροβολίσει την δ' έπιουσαν ημέραν έμειναν οι "Ελληνες και έπεσιτίσαντο. ήν γαρ πολύς σίτος έν ταις κώμαις. τη δ' υστεραία έπορεύοντο δια τοῦ πεδίου, καὶ Τισσαφέρνης είπετο ἀκροβολιζόμενος. ένθα δη οι Ελληνες έγνωσαν, ότι πλαίσιον ισόπλευρον 19 πονηρά τάξις είη πολεμίων επομένων. ανάγκη γάρ έστιν, ην μέν συγκύπτη τα κέρατα του πλαισίου η όδοῦ στενοτέρας οὕσης ἡ ὀρέων ἀναγκαζόντων ἡ γεφύρας, ἐκθλίβεσθαι τοὺς ὑπλίτας καὶ πορεύεσθαι πονήρως αμα μέν πιεζομένους αμα δε και ταραττομένους. ώστε δυσχρήστους είναι ανάγκη ατάκτους όντας. όταν 20 δ' αῦ διασχή τὰ κέρατα, ἀνάγκη διασπασθαι τους τότε έκθλιβομένους και κενόν γίγνεσθαι το μέσον των κεράτων, καλ άθυμειν τούς ταύτα πάσχοντας των πολεμίων έπομένων. και όπότε δέοι γέφυραν διαβαίνειν ή άλλην τινά διάβασιν, έσπευδεν έκαστος βουλόμενος φθάσαι πρώτος και εὐεπίθετον ην ἐνταῦθα τοῖς πολεμίοις. έπει δε ταῦτα ἔγνωσαν οι στρατηγοί, ἐποιήσαντο εξ 21 λόγους ανα έκατον ανδρας, και λογαγούς επέστησαν και άλλους πεντηκοντήρας και άλλους ένωμοτάρχας.

4*

ούτοι δε πορευόμενοι οι λοχαγοί, δπότε μεν συγκύπτοι τα κέρατα, υπέμενον υστεροι, ωστε μη ένοχλειν τοις 22 κέρασι, τότε δε παρήγον έζωθεν των κεράτων. όπότε δε διάσχοιεν αι πλευραί του πλαισίου, το μέσον αν έξεπίμπλασαν, εἰ μέν στενότερον εἰη τὸ διέχον, κατὰ λόχους, εί δε πλατύτερον, κατά πεντηκοστῦς, εί δε πάνυ πλατύ, κατ' ένωμοτίας. ώστε άει έκπλεων είναι 23 το μέσον. εί δε και διαβαίνειν τινα δέοι διάβασιν ή γέφυραν, ούκ έταράττοντο, άλλ' έν τώ μέρει οι λοχαγοί διέβαινον και εί που δέοι τι της φάλαγγος, επιπαρήσαν ούτοι. τούτφ τῷ τρόπφ ἐπορεύθησαν σταθμούς 24 τέτταρας. ήνίκα δε τον πέμπτον επορεύοντο είδον βασίλειόν τι καί περί αὐτὸ κώμας πολλάς, τὴν δὲ όδὸν πρός το χωρίον τοῦτο διὰ γηλόφων ὑψηλών γιγνομένην, οί καθήκον από του όρους, υφ' φ ήν κώμη. και είδον μέν τους γηλόφους άσμενοι οί "Ελληνες, ώς είκός, 25 των πολεμίων δντων ίππέων έπει δε πορευόμενοι έκ τοῦ πεδίου ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν πρῶτον γήλοφον καὶ κατέβαινον ώς έπι τον έτερον αναβαίνειν, ένταῦθα έπιγίγνονται οί βάρβαροι και από του ύψηλου είς το πρα-26 νές έβαλλον, έσφενδόνων, ετόξευον ύπο μαστίγων, καί πολλούς κατετίτρωσκον και έκράτησαν των Έλλήνων γυμνήτων και κατέκλεισαν αυτούς είσω των όπλων. ώστε παντάπασι ταύτην την ημέραν ἄχρηστοι ήσαν έν τῷ ὄχλφ ὄντες και οι σφενδονηται και οι τοξόται. 27 έπει δε πιεζόμενοι οι Έλληνες επεχείρησαν διώκειν, σχολή μεν επί το άκρον αφικνούνται όπλιται όντες, 28 οἱ δὲ πολέμιοι ταχὺ ἀπεπήδων. πάλιν δὲ ὁπότε ἀπίοιεν πρός τὸ ἄλλο στράτευμα, ταὐτὰ ἔπασχον, καὶ έπι τοῦ δευτέρου γηλόφου ταὐτὰ ἐγίγνετο, ὥστε ἀπὸ τοῦ τρίτου γηλόφου έδοξεν αὐτοῖς μη κινεῖν τοὺς στρατιώτας, πρίν από της δεξιας πλευρας του πλαισίου 29 ανήγαγον πελταστάς πρός το όρος. έπει δ' ούτοι έγένοντο ύπερ των επομένων πολεμίων, οὐκέτι επετί-

θεντο οί πολέμιοι τοις καταβαίνουσι, δεδοικότες, μη άποτμηθείησαν καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτῶν γένοιντο οἱ πολέμιοι. ούτω το λοιπον της ήμέρας πορευόμενοι, οί 30 μέν έν τη όδω κατά τους γηλόφους, οί δε κατά το όρος έπιπαριόντες, άφίκοντο είς τὰς κώμας και ιατρούς κατέστησαν όκτώ, πολλοί γαρ ήσαν οι τετρωμένοι. ένταῦ-31 θα έμειναν ήμέρας τρεῖς καὶ τῶν τετρωμένων ἕνεκα καὶ άμα ἐπιτήδεια πολλά είχον, άλευρα, οίνον, κριθάς ίπποις συμβεβλημένας πολλάς. ταῦτα δὲ συνενηνεγμένα ην τω σατραπεύοντι της χώρας. ιετάρτη δ' ήμέρα καταβαίνουσιν είς το πεδίον. έπει δε κατέλαβεν αυ-32 τούς Τισσαφέρνης σύν τη δυνάμει, έδίδαξεν αυτούς ή άνάγκη κατασκηνήσαι ου πρώτον είδον κώμην και μή πορεύεσθαι έτι μαγομένους πολλοί γαρ ήσαν απόμαχοι, οί τετρωμένοι και οι έκείνους φέροντες και οί τών φερόντων τὰ ὅπλα δεξάμενοι. ἐπεὶ δὲ κατεσκή-33 νησαν και έπεχείρησαν αυτοις άκροβολίζεσθαι οι βάρβαροι πρός την κώμην προσιόντες, πολύ περιήσαν οί Ελληνες πολύ γαρ διέφερεν έκ χώρας δρμωμένους άλέξασθαι ή πορευομένους έπιουσι τοις πολεμίοις μάγεσθαι. ήνίκα δ' ήν ήδη δείλη, ώρα ήν απιέναι τοις 34 πολεμίοις ούποτε γαρ μείον απεστρατοπεδεύοντο οί βάρβαροι τοῦ Έλληνικοῦ ἑξήκοντα σταδίων, Φοβούμενοι, μή τής νυκτός οι "Ελληνες επιθώνται αυτοίς. πονηρόν γάρ νυκτός έστι στράτευμα Περσικόν. οί τε 35 γαρ ίπποι αυτοίς δέδενται και ώς έπι το πολύ πεποδισμένοι είσι του μη φεύγειν ένεκα, εί λυθείησαν, έάν τέ τις βόρυβος γύγνηται, δεί επισάξαι τον ίππον Πέρση ανδρί και χαλινώσαι δεί και θωρακισθέντα αναβήναι έπι τον ίππον. ταῦτα δὲ πάντα χαλεπα νύκτωρ καί βορύβου όντος. τούτου ένεκα πόρρω απεσκήνουν των Έλλήνων. έπει δε εγίγνωσκον αυτούς οι Έλλη-36 νες βουλομένους απιέναι και διαγγελλομένους, εκήρυξε τοις Ελλησι συσκευάζεσθαι ακουόντων των πολεμίων.

και χρόνον μέν τινα έπέσχον της πορείας οι βάρβαροι, έπειδη δε όψε εγίγνετο, απήεσαν ου γαρ εδόκει λυσιτελείν αύτοις νυκτός πορεύεσθαι και κατάγεσθαι έπι 37 το στρατόπεδον. έπειδη δε σαφώς απιόντας ήδη εώρων οί "Ελληνες, έπορεύοντο και αυτοί αναζεύξαντες και διήλθον όσον έξήκοντα σταδίους. και γίγνεται τοσούτον μεταξύ των στρατευμάτων, ωστε τη ύστεραία ούκ έφάνησαν οι πολέμιοι οὐδὲ τῆ τρίτη, τῆ δὲ τετάρτη νυκτός προελθόντες καταλαμβάνουσι χωρίον ύπερδέξιον οι βάρβαροι, ή έμελλον οι Ελληνες παριέναι, άκρωνυχίαν όρους, ύφ' ην ή κατάβασις ην είς το πε-38 δίον. ἐπειδή δὲ ἑώρα Χειρίσοφος προκατειλημμένην την ακρωνυχίαν, καλεί Ξενοφώντα από της ουράς και κελεύει λαβόντα τούς πελταστάς παραγενέσθαι είς τό 39 πρόσθεν. ό δε Ξενοφών τούς μεν πελταστάς ούκ ήγεν. έπιφαινόμενον γαρ ξώρα Τισσαφέρνην και το στράτευμα παν αυτός δε προσελάσας ήρώτα, Τί καλείς; ό δε λέγει αὐτῷ, Έξεστιν δραν· προκατείληπται γαρ ήμιν ό ύπερ της καταβάσεως λόφος, και ούκ έστι 40 παρελθείν, εί μη τούτους αποκόψομεν. αλλα τί ουκ ήγες τούς πελταστάς; ό δε λέγει, ότι ούκ εδόκει αὐτώ έρημα καταλιπείν τὰ ὅπισθεν πολεμίων ἐπιφαινομένων. 'Αλλά μην ώρα γ', έφη, βουλεύεσθαι, πώς τις 41 τούς άνδρας άπελậ άπό τοῦ λόφου. ἐνταῦθα Ξενοφῶν όρα του όρους την κορυφην ύπερ αύτου του έαυτων στρατεύματος ούσαν, και άπο ταύτης έφοδον έπι τον λόφον, ένθα ήσαν οι πολέμιοι, και λέγει, Κράτιστον, ώ Χειρίσοφε ήμιν ίεσθαι ώς τάχιστα έπι το άκρον. ήν γαρ τουτο λάβωμεν, ου δυνήσονται μένειν οι υπέρ τής όδου. άλλά, εί βούλει, μένε έπι τώ στρατεύματι, έγω δ' έθέλω πορεύεσθαι εί δε χρήζεις, πορεύου έπι 42 τὸ ὄρος, ἐγὼ δὲ μενῶ αὐτοῦ. ᾿Αλλὰ δίδωμί σοι, ἔφη ό Χειρίσοφος, όπότερον βούλει έλέσθαι. εἰπών ό Εενοφών, ότι νεώτερός έστιν, αίρειται πορεύεσθαι,

Digitized by Google

-7

κελεύει δέ οι συμπέμψαι από του στόματος ανδρας. μακρον γαρ ήν από τής ουρας λαβείν. και ό Χειρί-43 σοφος συμπέμπει τους από του στόματος πελταστάς. έλαβε δε τούς κατά μέσον τοῦ πλαισίου. συνέπεσθαι δ' ἐκέλευσεν αὐτῷ καὶ τοὺς τριακοσίους οῦς αὐτὸς εἶχε των επιλεκτων επί τω στόματι του πλαισίου. εντεύ-44 θεν έπορεύοντο ώς εδύναντο τάχιστα. οι δ' επί τοῦ λόφου πολέμιοι ώς ένόησαν αὐτῶν τὴν πορείαν ἐπὶ τὸ άκρον, εύθύς και αύτοι ώρμησαν άμιλλασθαι έπι το άκρον. και ένταθα πολλή μέν κραυγή ήν του Έλλη-45 νικού στρατεύματος διακελευομένων τοις έαυτων, πολλή δε κραυγή των αμφί Τισσαφέρνην τοις εαυτων διακελευομένων. Ξενοφών δε παρελαύνων επί τοῦ ίππου 46 παρεκελεύετο, "Ανδρες, νῦν ἐπὶ τὴν Ἐλλάδα νομίζετε άμιλλασθαι, νυν πρός τούς παίδας και τας γυναϊκας, νυν όλίγον πονήσαντες άμαχει την λοιπην πορευσόμεθα. Σωτηρίδης δε ό Σικυώνιος είπεν, Ούκ έξ ίσου, 47 ώ Ξενοφών, έσμέν σύ μέν γαρ έφ' ίππου όχη, έγω δε χαλεπώς κάμνω την ασπίδα φέρων. και δς ακού-48 σας ταῦτα καταπηδήσας ἀπὸ τοῦ ἴππου ἀθεῖται αὐτον έκ τής τάξεως, και την ασπίδα αφελόμενος ώς έδύνατο τάχιστα έχων έπορεύετο · ετύγχανε δε καί θώρακα έχων τον ίππικόν ωστε επιέζετο. και τοις μέν έμπροσθεν υπάγειν παρεκελεύετο, τοις δε όπισθεν παριέναι μόλις έπομένοις. οι δ' άλλοι στρατιώται 49 παίουσι και βάλλουσι και λοιδορούσι τον Σωτηρίδην, έστε ηνάγκασαν λαβόντα την ασπίδα πορεύεσθαι. δ δε αναβάς, εως μεν βάσιμα ην επί του ίππου ηγεν, έπει δε άβατα ήν, καταλιπών τον ίππον έσπευδε πεζη. και φθάνουσιν έπι τώ ακρω γενόμενοι τούς πολεμίους.

^{*}Ενθα δη οί μέν βάρβαροι στραφέντες έφευγον η 5 έκαστος έδύνατο, οί δ' Έλληνες είχον το άκρον. οί δε ἀμφὶ Γισσαφέρνην καὶ 'Αριαῖον ἀποτραπόμενοι ἄλλην

όδδν φχοντο. οί δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον καταβάντες εἰς τὸ πεδίον ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν κώμῃ μεστῇ πολλῶν ἀγαθῶν. ἦσαν δὲ καὶ ἄλλαι κῶμαι πολλαὶ πλήρεις πολλῶν ἀγαθῶν ἐν τούτῷ τῷ πεδίῷ παρὰ τὸν Τίγρητα 2 ποταμόν. ἡνίκα δ' ἦν δείλη, ἐξαπίνης οἱ πολέμιοι ἐπιφαίνονται ἐν τῷ πεδίῷ, καὶ τῶν Ἑλλήνων κατέκοψάν τινας τῶν ἐσκεδασμένων ἐν τῷ πεδίῷ καθ' ἁρπαγήν· καὶ γὰρ νομαὶ πολλαὶ βοσκημάτων διαβιβαζόμεναι εἰς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ κατελήφθησαν.

- 3 ἐνταῦθα Τισσαφέρνης καὶ οἱ σὺν αὐτῷ καίειν ἐπεχείρησαν τὰς κώμας. καὶ τῶν Ἑλλήνων μάλα ἠθύμησάν τινες, ἐννοούμενοι, μὴ τὰ ἐπιτήδεια, εἰ καίοιεν, οὐκ
- 4 ἔχοιεν ὅπόθεν λαμβάνοιεν. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀπήεσαν ἐκ τῆς βοηθείας· ὅ δὲ Ἐενοφῶν ἐπεὶ κατέβη, παρελαύνων τὰς τάξεις, ἡνίκα ἀπὸ τῆς βοη-
- 5 θείας ἀπήντησαν οἱ "Ελληνες, ἔλεγεν, 'Ορᾶτε, ὥ ἄνδρες "Ελληνες, ὑφιέντας τὴν χώραν ἤδη ἡμετέραν εἶναι; ἃ γάρ, ὅτε ἐσπένδοντο, διεπράττοντο, μὴ καίειν τὴν βασιλέως χώραν, νῦν αὐτοὶ καίουσιν ὡς ἀλλοτρίαν. ἀλλ' ἐάν που καταλίπωσί γε αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια,
- 6 ὄψονται καὶ ἡμᾶς ἐνταῦθα πορευομένους. ἀλλ', ὥ Χειρίσοφε, ἔφη, δοκεῖ μοι βοηθεῖν ἐπὶ τοὺς καίοντας ὡς ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας. ὁ δὲ Χειρίσοφος εἶπεν, Οὕκουν ἔμοιγε δοκεῖ· ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς, ἔφη, καίωμεν, καὶ οῦτω Ṣᾶττον παύσονται.
- ⁷ Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὰς σκηνὰς ἀπῆλθον, οἱ μὲν ἄλλοι περὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν, στρατηγοὶ δὲ καὶ λοχαγοὶ συνῆλθον. καὶ ἐνταῦθα πολλὴ ἀπορία ἦν. ἔνθεν μὲν γὰρ ὄρη ἦν ὑπερύψηλα, ἔνθεν δὲ ὁ ποταμὸς τοσοῦτος τὸ βάθος ὡς μηδὲ τὰ δόρατα ὑπερέχειν πειρωμένοις
 ⁸ τοῦ βάθους. ἀπορουμένοις δ' αὐτοῖς προσελθών τις ἀνὴρ Ῥόδιος εἶπεν, Ἐγὼ θέλω, ὡ ἀνδρες, διαβιβάσαι ὑμῶς κατὰ τετρακισχιλίους ὁπλίτας, ἀν ἐμοὶ ὡν δέομαι ὑπηρετήσητε καὶ τάλαντον μισθὸν πορίσητε.

έρωτώμενος δε ότου δέοιτο, Άσκῶν, ἔφη, δισχιλίων 9 δεήσομαι · πολλά δ' όρω ταῦτα πρόβατα καὶ αἶγας καί βούς καί όνους, à αποδαρέντα και φυσηθέντα δαδίως αν παρέχοι την διάβασιν. δεήσομαι δε και τών 10 δεσμών οις χρήσθε περί τα ύποζύγια τούτοις ζεύξας τούς ασκούς πρός αλλήλους, δρμίσας έκαστον ασκόν λίθους άρτήσας και άφεις ώσπερ άγκύρας είς το ύδωρ, διαγαγών και άμφοτέρωθεν δήσας, επιβαλώ ύλην και γην επιφορήσω. ότι μεν ούν ου καταδύσεσθε αυτίκα 11 μάλα είσεσθε πας γαρ ασκός δύο ανδρας έξει του μη καταδύναι · ωστε δε μη όλισθάνειν η ύλη και η γη σχήσει. ἀκούσασι ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς τὸ μέν έν-12 θύμημα χαρίεν έδόκει είναι, το δ' έργον αδύνατον. ήσαν γαρ οί κωλύσοντες πέραν πολλοί ίππεις, οι εύθυς τοις πρώτοις ούδεν αν επέτρεπον τούτων ποιείν. εν-13 ταῦθα τὴν μέν ὑστεραίαν ἐπανεχώρουν εἰς τοὕμπαλιν [η] πρός Βαβυλώνα είς τας ακαύστους κώμας, κατακαύσαντες ένθεν έξήεσαν ωστε οι πολέμιοι ου προσήλαυνον, άλλα έθεώντο και δμοιοι ήσαν θαυμάζειν, όποι ποτε τρέψονται οι Έλληνες και τί έν νώ έχοιεν. ένταῦθα οἱ μέν άλλοι στρατιῶται ἀμφὶ τὰ ἐπιτήδεια 14 ήσαν οί δε στρατηγοί και οί λοχαγοί πάλιν συνήλθον, καί συναγαγόντες τούς έαλωκότας ήλεγχον την κύκλω πάσαν χώραν τίς έκάστη είη. οι δ' έλεγον, ότι τα 15 μέν πρός μεσημβρίαν της έπι Βαβυλώνα είη και Μηδίαν, δι' ήσπερ ήκοιεν, ή δε πρός εω επί Σουσά τε καί Ἐκβάτανα φέροι, ἔνθα βερίζειν καὶ ἐαρίζειν λέγεται βασιλεύς, ή δε διαβάντι τον ποταμον προς έσπέραν έπι Αυδίαν και 'Ιωνίαν φέροι, ή δε δια των ορέων και πρός άρκτον τετραμμένη ότι είς Καρδούχους άγοι. τούτους δε έφασαν οίκειν ανα τα δρη και πολεμικούς 16 είναι, καί βασιλέως ούκ ακούειν, άλλα και έμβαλειν ποτε είς αύτους βασιλικήν στρατιάν δώδεκα μυριάδας. τούτων δε οιδένα απονοστήσαι δια την δυσχωρίαν.

87

όπότε μέντοι πρός τὸν σατράπην τὸν ἐν τῷ πεδίφ σπείσαιντο, καὶ ἐπιμιγνύναι σφῶν τε πρὸς ἐκείνους 17 καὶ ἐκείνων πρὸς ἑαυτούς. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατηγοὶ ἐκάθισαν χωρὶς τοὺς ἑκασταχόσε φάσκοντας εἰδέναι, οὐδὲν δῆλον ποιήσαντες, ὅποι πορεύεσθαι ἔμελλον. ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς ἀναγκαῖον εἰναι διὰ τῶν ὀρέων εἰς Καρδούχους ἐμβαλεῖν· τούτους γὰρ διελθόντας ἔφασαν εἰς ᾿Αρμενίαν ἥξειν, ἡς ᾿Ορόντας ἡρχε πολλῆς καὶ εὐδαίμουος. ἐντεῦθεν δ' εὕπορον 18 ἔφασαν εἶναι, ὅποι τις ἐθέλοι πορεύεσθαι. ἐπὶ τούτοις ἐθύσαντο, ὅπως, ὁπηνίκα καὶ δοκοίη τῆς ὥρας, τὴν πορείαν ποιοῖντο· τὴν γὰρ ὑπερβολὴν τῶν ὀρέων ἐδεδοίκεσαν μὴ προκαταληφθείη· καὶ παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπνήσαιεν, συνεσκευασμένους πάντας ἀναπαύεσθαι, καὶ ἕπεσθαι, ἡνίκ' ἄν τις παραγγέλλη.

Enemenced Met. 11 1865. BOOK IV. M.F.P.

 Όσα μὲν δὴ ἐν τῆ ἀναβάσει ἐγένετο μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα μετὰ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς ἁς βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῷ ἀναβάντες Ἐλληνες ἐσπείσαντο, καὶ ὅσα παραβάντος τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ Γισσαφέρνους ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἐλληνας ἐπακολουθοῦντος τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος, ἐν τῷ πρό-2 σθεν λόγῷ δεδήλωται. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἔνθα ὁ μὲν Γύγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχεια ὅρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς διὰ τῶν ὀρέων πορευτέον εἶναι.
 ἤκουον γὰρ τῶν ἁλισκομένων, ὅτι, εἰ διέλθοιεν τὰ Καρ δούχεια ὅρη, ἐν τῆ ᾿Αρμενία τὰς πηγὰς τοῦ Γίγρητος ποταμοῦ, ἦν μὲν βούλωνται, διαβήσονται, ἦν δὲ μὴ

βούλωνται, περιίασι. καὶ τοῦ Εὐφράτου δὲ τὰς πηγας ελέγετο ου πρόσω τοῦ Τίγρητος είναι, και ἔστιν ούτως έχον. την δ' είς τους Καρδούχους έμβολην ώδε 4 ποιούνται, αμα μεν λαθείν πειρώμενοι, αμα δε φθάσαι πριν τούς πολεμίους καταλαβείν τα άκρα. έπειδη ήν 5 άμφι την τελευταίαν φυλακήν και έλείπετο τής νυκτός όσον σκοταίους διελθείν το πεδίον, τηνικαύτα άναστάντες από παραγγέλσεως πορευόμενοι αφικνούνται αμα τη ήμέρα πρός τὸ ὄρος. ἔνθα δη Χειρίσοφος μεν ήγειτο 6 τοῦ στρατεύματος λαβών τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνήτας πάντας, Ξενοφων δε σύν τοις οπισθοφύλαξιν όπλίταις είπετο ούδένα έχων γυμνητα ούδεις γαρ κίνδυνος έδόκει είναι, μή τις άνω πορευομένων έκ τοῦ όπισθεν επίσποιτο. και επι μεν το ακρον αναβαίνει 7 Χειρίσοφος πρίν τινα αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων έπειτα δ' ύφηγείτο · έφείπετο δε άει το ύπερβάλλον του στρατεύματος είς τας κώμας τας έν τοις άγκεσί τε και μυχοις των ορέων. ένθα δη οι μέν Καρδούχοι έκλιπόντες 8 τάς οικίας έχοντες και γυναικας και παιδας έφευγον έπι τὰ ὄρη. τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλά ην λαμβάνειν, ήσαν δε και χαλκώμασι παμπόλλοις κατεσκευασμέναι αί οικίαι, ών ούδεν έφερον οι "Ελληνες, ούδε τους άνθρώπους έδίωκον, υποφειδόμενοι, εί πως έθελήσειαν οί Καρδούχοι διίέναι αύτους ώς δια φιλίας της χώρας, επείπερ βασιλεί πολέμιοι ήσαν τα μέντοι επιτήδεια, 9 ότω τις επιτυγχάνοι, ελάμβανον ανάγκη γαρ ήν. οί δε Καρδούγοι ούτε καλούντων υπήκουον ούτε άλλο φιλικόν οὐδέν ἐποίουν. ἐπεί δὲ οἱ τελευταίοι τῶν Έλ-10 λήνων κατέβαινον είς τὰς κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταίοι, δια γαρ το στενήν είναι την όδον όλην την ήμέραν ή ανάβασις αυτοίς έγένετο και κατάβασις είς τας κώμας, τότε δη συλλεγέντες τινές των Καρδούχων τοις τελευταίοις επέθεντο, και απέκτεινάν τινας και λίθοις και τοξεύμασι κατέτρωσαν, όλίγοι τινές όντες.

έξ ἀπροσδοκήτου γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἐλληνικόν.
11 εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν
διαφθαρῆναι πολὺ τοῦ στρατεύματος. καὶ ταύτην μὲν
τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμαις ηὐλίσθησαν· οἱ δὲ
Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαιον κύκλω ἐπὶ τῶν ὀρέων
12 καὶ συνεώρων ἀλλήλους. ἅμα δὲ τῆ ἡμέρα συνελθοῦσι
τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς τῶν Ἐλλήνων ἔδοξε τῶν
τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ δυνατώτατα πορεύεσθαι
ἔχοντας, καταλιπόντας τἆλλα, καὶ ὁπόσα ἢν νεωστὶ
αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῆ στατιậ πάντα ἀφεῖναι.
13 σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ
ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις
ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε τὰ ἐπιτήδεια ἔδει
πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων.
δόξαν δὲ ταῦτα ἐκήρυξαν οῦτω ποιεῖν.

Έπει δε αριστήσαντες επορεύοντο, επιστάντες έν 14 στενώ οι στρατηγοί, εί τι ευρίσκοιεν των ειρημένων μή άφειμένον, άφηροῦντο, οἱ δ' ἐπείθοντο, πλήν εἴ τίς τι έκλεψεν, οίον ή παιδός ἐπιθυμήσας ή γυναικός των εύπρεπών. και ταύτην μέν την ήμέραν ούτως έπορεύθησαν, τὰ μέν τι μαχόμενοι τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι. 15 είς δè τὴν ὑστεραίαν γίγνεται χειμών πολύς, άναγκαῖον δ' ην πορεύεσθαι · ού γαρ ην ίκανα τα επιτήδεια. και ήγειτο μέν Χειρίσοφος, ωπισθοφυλάκει δε Εενοφων. 16 και οι πολέμιοι ισχυρώς επετίθεντο, και στενών δντων των χωρίων έγγυς προσιόντες ετόξευον και εσφενδόνων ωστε ήναγκάζοντο οί Ελληνες επιδιώκοντες καλ πάλιν αναχάζοντες σχολή πορεύεσθαι και βαμινα παρήγγελλεν ό Ξενοφών υπομένειν, ότε οι πολέμιοι 17 ίσχυρως έπικέοιντο. ένθα ό Χειρίσοφος άλλοτε μέν, ότε παρεγγυώτο, υπέμενε, τότε δε ουχ υπέμενεν, άλλ' ήγε ταχέως και παρηγγύα Επεσθαι, ώστε δήλον ήν, ότι πραγμά τι είη· σχολή δ' ούκ ήν ίδειν παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς σπουδῆς · ὥστε ή πορεία ὁμοία φυγῦ

έγίγνετο τοις όπισθοφύλαξι. και ένταῦθα ἀποθνήσκει 18 άνηρ άγαθός Λακωνικός Κλεώνυμος τοξευθείς δια της άσπίδος και της σπολάδος eis τας πλευράς, και Baslas 'Αρκάς διαμπερές είς την κεφαλήν. έπει δε άφίκοντο 19 έπι σταθμόν, εύθυς ώσπερ είχεν ό Ξενοφών ελθών πρός τον Χειρίσοφον ητιατο αυτόν, ότι ουχ υπέμεινεν, άλλ' ήναγκάζοντο φεύγοντες άμα μάχεσθαι. και νῦν δύο καλώ τε κάγαθω άνδρε τέθνατον, και ούτε άνελέσθαι ούτε βάψαι έδυνάμεθα. ἀποκρίνεται ὁ Χειρίσοφος, 20 Βλέψον, ἔφη, πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδέ, ὡς ἕβατα πάντα έστί· μία δὲ αῦτη όδὸς ην ὁρậς ὀρθία, καὶ ἐπὶ ταύτη ἀνθρώπων ὁρâν ἔξεστί σοι ὅχλον τοσοῦτον, οῦ κατειληφότες φυλάττουσι την έκβασιν. ταῦτ' ἐγω ἔσπευ-21 δον και δια τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι πρίν κατειλήφθαι την υπερβολήν οι δ' ήγεμόνες οθς έχομεν ού φασιν είναι άλλην όδόν. ό δε 22 Εενοφων λέγει, 'Αλλ' έγω έχω δύο ανδρας. έπει γαρ ήμιν πράγματα παρείχου, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπερ ἡμâς καὶ ἀναπνεῦσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν τινας αὐτών, καὶ ζῶντας προὐθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ένεκεν, όπως ήγεμόσιν είδόσι την χώραν χρησαίμεθα.

Καὶ εἰθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους ἦλεγχον διά-23 λαβόντες, εἴ τινα εἰδεῖεν ἄλλην ὁδὸν ἡ τὴν φανεράν. ὁ μὲν οὖν ἔτερος οἰκ ἔφη καὶ μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένων ἐπεὶ δὲ οἰδὲν ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὁρῶντος τοῦ ἑτέρου κατεσφάγη. ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν, ὅτι 24 οὖτος μὲν διὰ ταῦτα οὐ φαίη εἰδέναι, ὅτι αὐτῷ ἐτύγχανε Βυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτῷ ἐτύγχανε βυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτῷ δ᾽ ἔφη ἡγήσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν. ἐρωτώμενος δ', εἰ εἴη τι ἐν αὐτῷ δυσπάριτον χωρίον, 25 ἔφη εἶναι ἄκρον, ὃ εἰ μή τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν. ἐνταῦθα ἐδόκει συγκαλέσαντας 26 λοχαγοὺς καὶ πελταστὰς καὶ τῶν ὅπλιτῶν λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτῶν, εἴ τις αὐτῶν ἔστιν ὅστις ἀνὴρ

άγαθός ἐθέλοι ἀν γενέσθαι καὶ ὑποστὰς ἐθελοντὴς πο 27 ρεύεσθαι. ὑφίσταται τῶν μὲν ὁπλιτῶν ᾿Αριστώνυμος Μεθυδριεὺς ᾿Αρκὰς καὶ ᾿Αγασίας Στυμφάλιος ᾿Αρκάς, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρράσιος ᾿Αρκὰς καὶ οὖτος ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος · ἐγὼ γάρ, ἔφη, οἶδα, ὅτι ἕψονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἡγουμένου. 28 ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν, εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων ταξιάρχων ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. ὑφίσταται ᾿Αριστέας Χῖος, ὅς πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῆ στρατιậ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

2 Καὶ ἦν μὲν δείλη ἦδη, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμφαγόντας πορεύεσθαι. καὶ τὸν ἦγεμόνα δήσαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς, καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἢν λάβωσι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τỹ ἡμέρα τῆ σάλπυγγι σημαίνειν· καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανερὰν ἔκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες ὡς ἂν δύνωνται

- 2 τάχιστα. ταῦτα συνθέμενοι οἱ μὲν ἐπορεύοντο πλήθος ὡς δισχίλιοι· καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανσῦ· Ἐενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας ἡγεῖτο πρὸς τὴν φανερὰν ἔκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῦ ὁδῷ οἱ πολέμιοι προσέχοιεν
- 3 τον νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν οἱ περιιόντες. ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδρα οἱ ὀπισθοφύλακες, ἢν ἔδει δια βάντας πρὸς τὸ ὅρθιον ἐκβαίνειν, τηνικαῦτα ἐκυλίνδουν οἱ βάρβαροι ὁλοιτρόχους ἁμαξιαίους καὶ μείζους καὶ ἐλάττους, οῦ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας πταίοντες διεσφενδονῶντο· καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἶόν
- 4 τ' ην τη εἰσόδω. ἕνιοι δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μη ταύτη δύναιντο, ἄλλη ἐπειρῶντο · καὶ ταῦτα ἐποίουν μέχρι σκότος ἐγένετο · ἐπεὶ δὲ ῷοντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπιόντες, τότε ἀπηλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον · ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὅντες αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακήσαντες. οἱ μέντοι πολέμιοι, [φοβούμενοι δηλον ὅτι,] οὐδὲν ἐπαύσαντο δι'

δλης της νυκτός κυλινδούντες τούς λίθους· τεκμαίρεσθαι δ' ην τῷ ψόφω. οι δ' ἔχοντες τον ήγεμόνα κύ- 5 κλω περιιόντες καταλαμβάνουσι τους φύλακας άμφί πῦρ καθημένους καὶ τοὺς μὲν κατακανόντες τοὺς δὲ καταδιώξαντες αύτοι ένταυθ' έμενον ώς το άκρον κατέχοντες. οί δ' ου κατείχον, άλλα μαστός ην υπερ αυ- 6 τών, παρ' δν ην ή στενή αυτη όδός, έφ' ή έκάθηντο οί φύλακες. έφοδος μέντοι αυτόθεν έπι τους πολεμίους ήν, οί ἐπὶ τῇ φανερậ ὑδῷ ἐκάθηντο. καὶ τὴν μὲν νύκτα 7 ένταῦθα διήγαγον ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέφαινεν, ἐπορεύοντο σιγή συντεταγμένοι έπι τούς πολεμίους και γαρ δμίχλη έγένετο, ώστε έλαθον έγγυς προσελθόντες. έπει δε είδον άλλήλους, ή τε σάλπιγξ έφθεγξατο και άλαλάξαντες ίεντο έπι τους άνθρώπους οι δε ουκ έδέξαντο, άλλα λιπόντες την όδον φεύγοντες όλίγοι άπέθνησκον εύζωνοι γαρ ήσαν. οι δε άμφι Χειρίσο- 8 φον ακούσαντες της σάλπιγγος εύθύς ίεντο άνω κατα τήν φανεράν όδόν. άλλοι δε των στρατηγών κατά άτριβεις όδους έπορεύοντο ή έτυχον εκαστοι όντες, καί άναβάντες ώς εδύναντο άνίμων άλλήλους τοις δόρασι. και ούτοι πρώτοι συνέμιζαν τοις προκαταλαβούσι το 9 χωρίον. Ξενοφών δε έχων των οπισθοφυλάκων τούς ήμίσεις έπορεύετο ήπερ οι τον ήγεμόνα έχοντες εύοδωτάτη γαρ ήν τοις υποζυγίοις τους δε ήμισεις όπισθεν των ύποζυγίων εταξε. πορευόμενοι δ' εντυγχά-10 νουσι λόφω ύπερ της όδου κατειλημμένω ύπο των πολεμίων, ούς ή ἀποκόψαι ήν ἀνάγκη ή διεζεῦχθαι ἀπὸ των άλλων Έλλήνων. και αυτοί μέν αν έπορεύθησαν ήπερ οι άλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐκ ἡν άλλη ἡ ταύτη έκβήναι. ένθα δή παρακελευσάμενοι άλλήλοις προσ-11 βάλλουσι πρός τον λόφον όρθίοις τοις λόχοις, ου κυκλφ, άλλά καταλιπόντες αφοδον τοις πολεμίοις, εί Βούλοιντο φεύγειν. καὶ τέως μὲν αὐτοὺς ἀναβαίνον-12 τας όπη εδύναντο εκαστος οι βάρβαροι ετόξευον και

93

έβαλλον, έγγυς δ' ου προσίεντο, άλλα φυγή λείπουσι τό χωρίον. και τοῦτόν τε παρεληλύθεσαν οι Ελληνες και έτερον δρωσιν έμπροσθεν λόφον κατεχόμενον έπι 13 τοῦτον αῦθις ἐδόκει πορεύεσθαι. ἐννοήσας δ' ὁ Ξενοφών, μή, εί έρημον καταλείποι τον ήλωκότα λόφον, και πάλιν λαβόντες οι πολέμιοι επιθοιντο τοις ύποζυγίοις παριοῦσιν, ἐπὶ πολὺ δ' ἦν τὰ ὑποζύγια ἅτε διὰ στενής τής όδου πορευόμενα, καταλείπει έπι του λόφου λοχαγούς Κηφισόδωρον Κηφισοφώντος 'Αθηναίον καί 'Αμφικράτην 'Αμφιδήμου 'Αθηναΐον και 'Αρχαγόραν 'Αργείον φυγάδα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο έπι τον δεύτερον λόφον, και τῷ αὐτῷ τρόπῷ και τοῦ-14 τον αίρουσιν. έτι δ' αυτοίς τρίτος μαστός λοιπός ήν πολύ δρθιώτατος δ υπέρ της έπι τῷ πυρι καταληφθεί-15 σης φυλακής τής νυκτός ύπο των έθελοντων. έπει δ' έγγυς έγένοντο οι Έλληνες, λείπουσιν οι βάρβαροι άμαχητί τον μαστόν, ώστε θαυμαστον πασι γενέσθαι και υπώπτευον δείσαντας αυτούς, μη κυκλωθέντες πολιορκοίντο, απολιπείν. οί δ' αρα από του ακρου καθορώντες τα όπισθεν γιγνόμενα πάντες έπι τους 16 οπισθοφύλακας έχώρουν. και Ξενοφων μεν συν τοις νεωτάτοις ανέβαινεν έπι το άκρον, τους δε άλλους εκελευσεν υπάγειν, όπως οι τελευταίοι λόχοι προσμίξειαν, καί προελθόντας κατά την όδον έν τῷ όμαλῷ 17 θέσθαι τὰ ὅπλα εἶπε. καὶ ἐν τούτῷ τῷ χρόνῷ ἦλθεν Αρχαγόρας δ Άργειος πεφευγώς και λέγει ώς απεκόπησαν από του πρώτου λόφου και ότι τεθνασι Κηφισόδωρος και 'Αμφικράτης και άλλοι όσοι μη άλλόμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο. 18 ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ἦκον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῷ μαστῷ καὶ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' έρμηνέως περί σπονδών και τούς νεκρούς απήτει. 19 οι δε έφασαν αποδώσειν εφ' ώ μη καίειν τας κώμας. συνωμολόγει ταῦτα ὁ Ξενοφών. ἐν ῷ δὲ τὸ μὲν ἄλλο

στράτευμα παρήει, οί δε ταῦτα διελέγοντο, πάντες οί έκ τούτου του τόπου συνερρύησαν. ένταῦθα ίσταντο οί πολέμιοι. και έπει ήρξαντο καταβαίνειν από του 20 μαστού πρός τούς άλλους, ένθα τὰ ὅπλα ἐκειντο, Γεντο . δη οί πολέμιοι πολλώ πλήθει και βορύβω· και έπει έγένοντο έπι της κορυφής του μαστου, άφ' ου Εενοφών κατέβαινεν, έκυλίνδουν πέτρας και ένος μεν κατέαξαν το σκέλος, Ξενοφώντα δε ό ύπασπιστής έχων την άσπίδα ἀπέλιπεν Εὐρύλοχος δὲ Λουσιεὺς 'Αρκάς 21 προσέδραμεν αὐτῷ ὑπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος απεχώρει, και οι άλλοι προς τους συντεταγμένους ἀπηλθον. ἐκ δὲ τούτου πῶν ὑμοῦ ἐγένετο 22 το Ελληνικόν, και έσκήνησαν αύτου έν πολλαις και καλαΐς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδείοις δαψιλέσι καὶ γὰρ οἶνος πολύς ήν, δν έν λάκκοις κονιατοίς είχον. Εενοφών δέ 23 και Χειρίσοφος διεπράξαντο ώστε λαβόντες τους νεκρούς απέδοσαν τον ήγεμόνα και πάντα εποίησαν τοις άποθανούσιν έκ των δυνατων, ώσπερ νομίζεται ανδράσιν αγαθοίς. τη δε ύστεραία ανευ ήγεμόνος επορεύοντο 24 μαχόμενοι δ' οι πολέμιοι και όπη είη στενον χωρίον προκαταλαμβάνοντες εκώλυον τας παρόδους. όπότε 25 μέν ουν τους πρώτους κωλύοιεν, Ξενοφων δπισθεν έκβαίνων πρός τὰ όρη έλυε την απόφραξιν της παρόδου τοις πρώτοις ανωτέρω πειρώμενος γίγνεσθαι των κωλυοντων, όπότε δε τοις όπισθεν επιθοιντο, Χειρίσοφος 26 έκβαίνων και πειρώμενος ανωτέρω γίγνεσθαι των κωλυόντων έλυε την απόφραξιν της παρόδου τοις όπισθεν και άει ούτως έβοήθουν άλλήλοις και ίσχυρως άλλήλων επεμέλοντο. ην δε και όπότε αυτοίς τοις 27 άναβασι πολλά πράγματα παρείχον οι βάρβαροι πάλιν καταβαίνουσιν ελαφροί γαρ ήσαν, ώστε και έγγύθεν φεύγοντες αποφεύγειν ούδεν γαρ είχον άλλο ή τόξα και σφενδόνας άριστοι δε τοξόται ήσαν είχον 28 δε τόξα εγγύς τριπήχη, τὰ δε τοξεύματα πλέον η

διπήχη· είλκον δε τάς νευράς, δπότε τοξεύοιεν, πρός το κάτω του τόξου τώ αριστερώ ποδί προσβαίνοντες. τα δε τοξεύματα εχώρει δια των ασπίδων και δια των **βωράκων.** έχρωντο δε αυτοίς οι "Ελληνες, επει λάβοιεν, ακοντίοις έναγκυλώντες. έν τούτοις τοις χωρίοις οί Κρήτες χρησιμώτατοι έγένοντο. ήρχε δε αυτών Στρατοκλής Κρής.

3

Ταύτην δ' αῦ την ημέραν ηὐλίσθησαν ἐν ταῖς κώμαις ταις ύπερ του πεδίου του παρά τον Κεντρίτην ποταμόν, εύρος ώς δίπλεθρον, δς δρίζει την Αρμενίαν καί την των Καρδούγων γώραν. και οι Ελληνες ένταῦθα ἀνεπαύσαντο ἄσμενοι ἰδόντες πεδίον ἀπεῖχε δε των ορέων ό ποταμός ώς εξ ή έπτα στάδια των 2 Καρδούχων. τότε μέν ουν ηυλίσθησαν μάλα ήδέως και τάπιτήδεια έχοντες και πολλά των παρεληλυθότων πόνων μνημονεύοντες. έπτὰ γὰρ ἡμέρας, ὅσασπερ

- έπορεύθησαν δια των Καρδούχων, πάσας μαχόμενοι διετέλεσαν, και έπαθον κακά όσα ούδε τα σύμπαντα ύπο βασιλέως και Τισσαφέρνους. ώς ούν απηλλαγμένοι τούτων ήδέως έκοιμήθησαν.
- "Αμα δè τŷ ἡμέρα όρωσιν ίππεῖς που πέραν τοῦ 3 ποταμοῦ ἐξωπλισμένους ὡς κωλύσοντας διαβαίνειν, πεζούς δ' έπι ταις όχθαις παρατεταγμένους άνω των ίππέων ώς κωλύσοντας είς την 'Αρμενίαν έκβαίνειν.
- 4 ήσαν δ' ούτοι 'Ορόντου και 'Αρτούχου, 'Αρμένιοι και Μαρδόνιοι και Χαλδαΐοι μισθοφόροι. ελέγοντο δε οί Χαλδαίοι έλεύθεροί τε καὶ ἄλκιμοι είναι· ὅπλα δ'
- 5 είχον γέρρα μακρά και λόγχας. αι δε όχθαι αυται, έφ' ών παρατεταγμένοι ούτοι ήσαν, τρία ή τέτταρα πλέθρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπεῖχον ὁδὸς δὲ μία ἡ ὁρωμένη ην άγουσα άνω ώσπερ χειροποίητος ταύτη έπει-
- 6 ρώντο διαβαίνειν οι Ελληνες. επεί δε πειρωμένοις τό τε ύδωρ ύπερ των μαστών έφαίνετο, και τραχύς ήν ό ποταμός μεγάλοις λίθοις και όλισθηροίς, και ούτ' έν

τώ ύδατι τα όπλα ην έχειν εί δε μή, ήρπαζεν ό ποταμός · επί τε της κεφαλης τα όπλα εί τις φέροι, γυμνοί εγίγνοντο πρός τα τοξεύματα και τάλλα βέλη. άνεχώρησαν ούν και αύτου έστρατοπεδεύσαντο παρά τον ποταμόν · ένθα δε αύτοι την πρόσθεν νύκτα ήσαν, 7 έπι τοῦ ὅρους ἑώρων τοὺς Καρδούχους πολλοὺς συνειλεγμένους έν τοις όπλοις. ένταθθα δή πολλή άθυμία ήν τοις "Ελλησιν, δρώσι μέν του ποταμού την δυσπορίαν, δρώσι δε τούς διαβαίνειν κωλύσοντας, δρώσι δε τοῖς διαβαίνουσιν ἐπικεισομένους τοὺς Καρδούχους όπισθεν. ταύτην μέν ούν την ημέραν και την νύκτα 8 έμειναν έν πολλή άπορία όντες. Ξενοφων δε όναρ είδεν έδοξεν έν πέδαις δεδέσθαι, αυται δε αυτώ αυτόμαται περιρρυήναι, ώστε λυθήναι και διαβαίνειν όπόσον έβούλετο. έπει δε δρθρος ήν, έρχεται πρός τον 9 Χειρίσοφον και λέγει, ὅτι ἐλπίδας ἔχει καλῶς ἔσεσθαι, καί διηγείται αύτῷ τὸ ὄναρ. ὁ δὲ 📅 ετό τε καί ὡς τάχιστα έως υπέφαινεν έθύοντο πάντες παρόντες οί στρατηγοί και τὰ ίερὰ καλὰ ην εὐθὺς ἐπι τοῦ πρώτου. και απιόντες από των ίερων οι στρατηγοί και λοχαγοί παρήγγελλον τη στρατιά αριστοποιείσθαι. και αριστώντι τώ Εενοφώντι προσέτρεχον δύο νεανί-10 σκω. ήδεσαν γαρ πάντες, ὅτι ἐξείη αὐτῷ καὶ ἀριστώντι και δειπνούντι προσελθείν και, εί καθεύδοι, έπεγείραντα είπειν, εί τις τι έχοι των πρός τόν πόλεμον. και τότε έλεγον, ότι τυγχάνοιεν φρύγανα συλ-11 λέγοντες ώς έπι πυρ, κάπειτα κατίδοιεν έν τω πέραν έν πέτραις καθηκούσαις έπ' αυτόν τον ποταμον γέροντά τε καί γυναικα και παιδίσκας ώσπερ μαρσίπους ίματίων κατατιθεμένους έν πέτρα αντρώδει. ίδοῦσι δέ 12 σφισι δόξαι ασφαλές είναι διαβήναι ούδε γαρ τοις πολεμίοις ίππεῦσι προσβατόν είναι κατά τοῦτο. έκδύντες δ' έφασαν έχοντες τὰ έγχειρίδια γυμνοί ώς νευσόμενοι διαβαίνειν πορευόμενοι δε πρόσθεν δια-

βήναι πρίν βρέξαι τὰ αἰδοία· καὶ διαβάντες καὶ λα-13 βόντες τα ιμάτια πάλιν ήκειν. εύθύς ούν ό Ξενοφων αύτός τε έσπενδε και τοις νεανίσκοις έγχειν εκέλευε και εύχεσθαι τοις φήνασι θεοις τά τε όνείρατα και τον πόρον και τα λοιπα αγαθα έπιτελέσαι. σπείσας δ' εύθύς ήγε τούς νεανίσκους παρά τον Χειρίσοφον, καί 14 διηγούνται ταὐτά. ἀκούσας δὲ καὶ ὁ Χειρίσοφος σπονδας εποίει. σπείσαντες δε τοις μεν άλλοις παρήγγελλον συσκευάζεσθαι, αὐτοί δε συγκαλέσαντες τους στρατηγούς έβουλεύοντο, όπως αν κάλλιστα διαβαίεν καί τούς τε έμπροσθεν νικώεν και ύπο των όπισθεν 15 μηδέν πάσχοιεν κακόν. και έδοξεν αυτοις Χειρίσοφον μέν ήγεισθαι και διαβαίνειν έχοντα το ήμισυ του στρατεύματος, τὸ δ' ημισυ ἔτι ὑπομένειν σὺν Ξενοφώντι, τα δε ύποζύγια και τον όχλον έν μέσφ τούτων διαβαί-16 νειν. έπει δε καλώς ταῦτα είχεν έπορεύοντο ήγοῦντο δ' οι νεανίσκοι εν αριστερά έχοντες τον ποταμόν όδος 17 δε ήν επί την διάβασιν ώς τέτταρες στάδιοι. πορευομένων δ' αυτών αντιπαρήεσαν αι τάξεις των ιππέων. έπειδή δε ήσαν κατά την διάβασιν και τας όχθας του ποταμού, έθεντο τὰ ὅπλα, καὶ αὐτὸς πρῶτος Χειρίσοφος στεφανωσάμενος και αποδύς ελάμβανε τα όπλα καί τοις άλλοις πασι παρήγγελλε, και τους λοχαγούς έκέλευεν άγειν τούς λόχους όρθίους, τούς μέν έν άρι-18 στερά τούς δ' έν δεξιά έαυτοῦ. καὶ οἱ μέν μάντεις έσφαγιάζοντο είς τον ποταμόν οί δε πολέμιοι ετόξευόν 19 τε καί έσφενδόνων · άλλ' ούπω έξικνούντο. έπει δε καλά ην τα σφάγια, επαιάνιζον πάντες οι στρατιώται καί ανηλάλαζον, συνωλόλυζον δε καί αί γυναϊκες απασαι· πολλαί γάρ ήσαν έταιραι έν τώ στρατεύματι. 20 και Χειρίσοφος μέν ένέβαινε και οι συν έκείνω. ό δε Έενοφων των όπισθοφυλάκων λαβών τους εύζωνοτάτους έθει ανα κράτος πάλιν έπι τον πόρον τον κατα την έκβασιν την είς τα των Άρμενίων όρη, προσποι-

Digitized by Google

98

ούμενος ταύτη διαβάς αποκλείσειν τούς παρά τόν ποταμόν ίππεις. οί δε πολέμιοι δρώντες μεν τούς αμφί 21 Χειρίσοφον εύπετως το ύδωρ περώντας, δρώντες δε τούς άμφι Εενοφώντα θέοντας είς τούμπαλιν, δείσαντες μη αποκλεισθείησαν φεύγουσιν ανα κράτος ώς πρός την από του ποταμού έκβασιν άνω. έπει δε κατά την όδον έγένοντο, έτεινον άνω πρός το όρος. Λύκιος δ' ό την τάξιν έγων των ιππέων και Αισγίνης 22 ό την τάξιν έχων των πελταστών των αμφί Χειρίσοφον, επεί εώρων ανα κράτος φεύγοντας, είποντο οί δε στρατιώται έβόων μη απολείπεσθαι αλλα συνεκβαίνειν έπι το όρος. Χειρίσοφος δ' αῦ ἐπεί διέβη, τοὺς μεν 23 ίππέας οὐκ ἐδίωκεν, εὐθὺς δὲ κατὰ τὰς προσηκούσας όχθας έπι τον ποταμον έξέβαινεν έπι τους άνω πολεμίους. οι δε άνω, δρώντες μεν τούς εαυτών ίππεας φεύγοντας, δρώντες δ' δπλίτας σφίσιν επιόντας, εκλείπουσι τα ύπερ του ποταμού άκρα. Εενοφων δ', έπει 24 τὰ πέραν ξώρα καλῶς γιγνόμενα, ἀπεχώρει τὴν ταχίστην πρός το διαβαίνον στράτευμα και γαρ οι Καρδούχοι φανεροί ήδη ήσαν είς το πεδίον καταβαίνοντες ώς επιθησόμενοι τοις τελευταίοις. και Χειρίσοφος 25 μέν τα άνω κατείχε, Λύκιος δε σύν όλίγοις επιχειρήσας επιδιώξαι έλαβε των σκευοφόρων τα υπολειπόμενα καί μετά τούτων έσθητά τε καλήν και έκπώματα. και τα μεν σκευοφόρα των Έλλήνων και ό όχλος 26 άκμην διέβαινε, Ξενοφών δε στρέψας πρώς τούς Καρδούγους άντία τὰ ὅπλα ἔθετο, καὶ παρήγγειλε τοῦς λοχαγοίς κατ' ένωμοτίας ποιήσασθαι ξκαστον τον έαυτοῦ λόχον, παρ' ἀσπίδας παραγαγόντας την ἐνωμοτίαν έπι φάλαγγος και τους μέν λοχαγούς και τους ένωμοτάρχας πρός των Καρδούχων ίέναι, ουραγούς δέ καταστήσασθαι πρός τοῦ ποταμοῦ. οἱ δὲ Καρδοῦχοι 27 ώς έώρων τους όπισθοφύλακας του όχλου ψιλουμένους και όλίγους ήδη φαινομένους, θαττον δή επήεσαν ώδας

τινας άδοντες. ό δε Χειρίσοφος, έπει τα παρ' αυτώ άσφαλώς είχε, πέμπει παρά Εενοφώντα τούς πελταστάς και σφενδονήτας και τοξότας και κελεύει ποιείν 28 5, τι αν παραγγέλλη. ίδων δε αύτους διαβαίνοντας δ Εενοφών πέμψας άγγελον κελεύει αύτοῦ μειναι έπι τοῦ ποταμοῦ μη διαβάντας. όταν δ' ἄρξωνται αὐτοί διαβαίνειν, έναντίους ένθεν και ένθεν σφών έμβαίνειν ώς διαβησομένους, διηγκυλωμένους τους ακοντιστάς και επιβεβλημένους τούς τοξότας μή πρόσω δε του 29 ποταμού προβαίνειν. τοις δε παρ' εαυτώ παρήγγειλεν, επειδάν σφενδόνη εξικνήται και ασπίς ψοφή, παιανίσαντας θείν είς τούς πολεμίους έπειδαν δέ άναστρέψωσιν οι πολέμιοι και έκ του ποταμού ό σαλπυγκτής σημήνη το πολεμικόν, αναστρέψαντας έπι δόρυ ήγεισθαι μέν τούς ουραγούς, θειν δε πάντας και διαβαίνειν ότι τάχιστα ή εκαστος την τάξιν είχεν, ώς μή έμποδίζειν άλλήλους. ότι ούτος άριστος έσοιτο, 30 δς αν πρώτος έν τώ πέραν γένηται. οι δε Καρδούχοι δρώντες όλίγους ήδη τούς λοιπούς, πολλοί γαρ καί των μένειν τεταγμένων φχοντο επιμελησόμενοι οί μέν ύποζυγίων, οί δε σκευών, οί δ' εταιρών, ενταύθα δή επέκειντο θρασέως και ήρχοντο σφενδονάν και τοξεύειν. 31 οι δε "Ελληνες παιανίσαντες ώρμησαν δρόμω έπ' αυτούς · οί δε ούκ εδέξαντο · και γαρ ήσαν ωπλισμένοι ώς μέν έν τοις δρεσιν ικανώς πρός το έπιδραμείν και φεύγειν, πρός δε το είς χειρας δέχεσθαι ουχ ικανώς. 32 έν τούτω σημαίνει δ σαλπιγκτής και οι μέν πολέμιοι έφευγον πολύ έτι βάττον, οί δ' Έλληνες τάναντία στρέψαντες έφευγον δια τοῦ ποταμοῦ ὅτι τάχιστα. 33 των δε πολεμίων οι μέν τινες αισθόμενοι πάλιν έδραμον έπι τον ποταμόν και τοξεύοντες όλίγους έτρωσαν, οί δὲ πολλοί και πέραν ὄντων τῶν Έλλήνων ἔτι 34 φανεροί ήσαν φεύγοντες. οι δε υπαντήσαντες ανδριζόμενοι καί προσωτέρω τοῦ καιροῦ προϊόντες ὕστερον

τών μετά Ξενοφώντος διέβησαν πάλιν και ετρώθησάν τινες και τούτων.

Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέ- 4 ρας έπορεύθησαν δια της Αρμενίας πεδίον απαν και λείους γηλόφους οὐ μεῖον ή πέντε παρασάγγας οὐ γαρ ήσαν έγγνες του ποταμού κώμαι δια τους πολέμους τους πρός τους Καρδούχους. είς δε ην αφίκοντο κώ- 2 μην μεγάλη τε ην καί βασίλειον είχε τώ σατράπη και έπι ταις πλείσταις οικίαις τύρσεις έπησαν έπιτήδεια δ' ήν δαψιλή. έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν στα- 3 θμούς δύο, παρασάγγας δέκα, μέχρι υπερηλθον τας πηγας τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμούς τρείς, παρασάγγας πεντεκαίδεκα, έπι τον Τηλεβόαν ποταμόν. ούτος δ' ην καλός μέν, μέγας δ' ου κώμαι δε πολλαί περί τον ποταμόν ήσαν. ό δὲ τόπος οῦτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἡ πρὸς ἑσπέραν. 4 υπαρχος δ' ήν αυτής Τιρίβαζος, ό και βασιλεί φίλος γενόμενος, και δπότε παρείη, ουδείς άλλος βασιλέα έπι τον ίππον ανέβαλλεν. ούτος προσήλασεν ίππέας 5 έχων, καί προπέμψας έρμηνέα είπεν, ότι βούλοιτο διαλεγθήναι τοις άργουσι. τοις δε στρατηγοις έδοξεν άκουσαι και προσελθόντες είς επήκοον ήρώτων, τί θέλοι. ό δε είπεν, ότι σπείσασθαι βούλοιτο εφ' φ 6 μήτε αὐτὸς τοὺς Έλληνας ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους καίειν τάς οικίας, λαμβάνειν τε τάπιτήδεια, όσων δέοιντο. έδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τού-TOIS.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς τρεῖς διὰ πε- 7 δίου, παρασάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Γιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἀπέχων ὡς δέκα σταδίους· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασίλεια καὶ κώμας πέριξ πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτηδείων μεστάς. στρατοπε- 8 δευομένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιὼν πολλή· καὶ ἕωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγούς κατά τὰς κώμας · οὐ γὰρ ἑώρων πολέμιον οὐ. δένα καὶ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι διὰ τὸ πληθος τῆς χιόνος.

- 9 ένταῦθα εἶχον πάντα τὰ ἐπιτήδεια, ὅσα ἐστὶν ἀγαθά, ἱερεῖα, σῖτον, οἴνους παλαιοὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὅσπρια παντοδαπά. τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κατίδοιεν στράτευμα
- 10 καὶ νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοιτο. ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. ἐντεῦθεν συνῆλθον· καὶ
- 11 γὰρ ἐδόκει διαιθριάζειν. νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρυψε καὶ τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους· καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν ἡ χιών· καὶ πολὺς ὅκνος ἡν ἀνίστασθαι· κατακειμένων γὰρ ἀλεεινὸν ἦν ἡ χιὼν
- 12 ἐπιπεπτωκυῖα, ὅτῷ μὴ παραρρυείη. ἐπεὶ δὲ Ἐενοφῶν ἐτόλμησε γυμνὸς ἀναστὰς σχίζειν ξύλα, τάχα ἀναστάς τις καὶ ἄλλος ἐκείνου ἀφελόμενος ἔσχίζεν. ἐκ δὲ τούτου καὶ οἱ ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ ἕκαιον καὶ ἐχρίοντο·
- 13 πολύ γὰρ ἐνταῦθα εὑρίσκετο χρίσμα, ῷ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καὶ ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν καὶ τερεβίνθινον. ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον εὑρίσκετο.
- 14 Μετὰ ταῦτα ἐδόκει πάλιν διασκηνητέον είναι εἰς τὰς κώμας εἰς στέγας. ἔνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῆ κραυγῆ καὶ ἡδονῆ ἦεσαν ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δέ, ὅτε τὸ πρότερον ἀπήεσαν, τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν, ὑπὸ τῆς αἰθρίας δίκην ἐδίδοσαν κακῶς 15 σκηνοῦντες. ἐντεῦθεν ἔπεμψαν νυκτὸς Δημοκράτην Γεμενίτην ἄνδρας δόντες ἐπὶ τὰ ὅρη, ἔνθα ἔφασαν οἱ ἀποσκεδαννύμενοι καθορῶν τὰ πυρά· οὖτος γὰρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεῦσαι τοιαῦτα, τὰ ὅντα 16 τε ὡς ὅντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὅντα. πορευθεἰς δὲ τὰ μὲν πυρὰ οὐκ ἔφη ἰδεῖν, ἄνδρα δὲ συλλαβὼν ἦκεν ἅγων ἔχοντα τόξον Περσικὸν καὶ φαρέτραν καὶ

σάγαριν, οίανπερ αί 'Αμαζόνες έχουσιν. ἐρωτώμενος 17 δὲ τὸ ποδαπὸς είη, Πέρσης μὲν ἔφη είναι, πορεύεσθαι δ' από τοῦ Τιριβάζου στρατεύματος, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι. οι δ' ήρώτων αὐτὸν τὸ στράτευμα ὅπόσον τε είη και έπι τίνι συνειλεγμένον. ό δε είπεν, ότι Τιρί-18 βαζος είη έχων τήν τε έαυτοῦ δύναμιν καὶ μισθοφόρους Χάλυβας και Ταόχους παρεσκευάσθαι δε αὐτον ἔφη ώς έπι τη ύπερβολη του όρους έν τοις στενοίς, ήπερ μοναχή είη πορεία, ενταύθα επιθησόμενον τοις Έλλησιν. ἀκούσασι τοις στρατηγοις ταῦτα ἔδοξε τὸ 19 στράτευμα συναγαγείν. και εύθυς φύλακας καταλιπόντες και στρατηγόν έπι τοις μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον επορεύοντο έχοντες ήγεμόνα τον άλόντα άνθρωπον. ἐπειδη δε ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη, οἱ πελτα-20 σταί προϊόντες και κατιδόντες το στρατόπεδον ούκ έμειναν τούς όπλίτας, άλλ' άνακραγόντες έθεον έπι το στρατόπεδον. οἱ δὲ βάρβαροι ἀκούσαντες τὸν θόρυ-21 βον οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον· ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες των βαρβάρων και ίπποι ήλωσαν είς είκοσι καί ή σκηνή ή Τιριβάζου έάλω και έν αυτή κλίναι άργυρόποδες και έκπώματα και οι άρτοκόποι και οι οινοχόοι φάσκοντες είναι. επειδή δε επύθοντο ταύτα οί 22 των δπλιτων στρατηγοί, έδόκει αυτοις άπιέναι την ταχίστην έπι το στρατόπεδον, μή τις επίθεσις γένοιτο τοις καταλελειμμένοις, και εύθυς ανακαλεσάμενοι τη τάλπιγγι απήεσαν, και αφίκοντο αυθημερον επι το ττρατόπεδον.

Τŷ δ' ύστεραία έδόκει πορευτέον είναι ὅπῃ δύναιντο 5 εάχιστα πρίν ἡ συλλεγήναι τὸ στράτευμα πάλιν καὶ καταλαβεῖν τὰ στενά. συσκευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλής ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ῷ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Γιρίβαζος, κατεστρατοπεδεύσαντο. ἐντεῦ- 2 -θεν ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖ, παρασάγγας

πεντεκαίδεκα, έπι τον Εὐφράτην ποταμόν, και διέβαινον αὐτον βρεχόμενοι προς τον ὀμφαλόν. ἐλέγοντο

- 3 δὲ αὐτοῦ aἱ πηγαὶ οὐ πρόσω εἶναι. ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας πεντεκαίδεκα. ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπὸς καὶ ἄνεμος βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει παντάπασιν
- 4 ἀποκαίων πάντα καὶ πηγνὺς τοὺς ἀνθρώπους. ἔνθα δὴ τῶν μάντεών τις εἶπε σφαγιάσασθαι τῷ ἀνέμῷ, καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξε λῆξαι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος. ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὀργυιά· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα.
- 5 διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ καίοντες Εύλα δ' ἦν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά οἱ δὲ ὀψὲ προσιόντες Εύλα οἰκ εἶχον. οἱ οὖν πάλαι ἤκοντες καὶ πῦρ καίοντες οἰ προσίεσαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῦεν αὐτοῦς πυροὺς ἢ ἄλλο [τι] εἶτι ἔχοιεν βρωτόν.
- 6 ἕνθα δη μετεδίδοσαν ἀλλήλοις ῶν εἶχον ἕκαστοι. ἔνθα δὲ τὸ πῦρ ἐκαίετο διατηκομένης τῆς χιόνος βόθροι ἐγίγνοντο μεγάλοι ἔστε ἐπὶ τὸ δάπεδον οῦ δη παρην
- 7 μετρείν τὸ βάθος τῆς χιόνος. ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ὅλην ἐπορεύοντο διὰ χιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμίασαν. Ξενοφῶν δ' ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν ἀν-
- 8 θρώπων ήγνόει, δ, τι τὸ πάθος εἴη. ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπείρων, ὅτι σαφῶς βουλιμιῶσι, κἄν τι φάγωσιν, ἀναστήσονται, περιιῶν περὶ τὰ ὑποζύγια, εἴ πού τι ὅρῷη βρωτόν, διεδίδου καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους παρατρέχειν τοῦς βουλιμιῶσιν. ἐπειδὴ
- 9 δέ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο. πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφικνεῖται, καὶ ὑδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης πρὸς τῆ κρήνῃ γυναῖκας καὶ κόρας καταλαμβάνει ἔμπροσθεν 10 τοῦ ἐρύματος. αὖται ἠρώτων αὐτούς, τίνες εἶεν. ὁ δ'

έρμηνεύς είπε περσιστί, ότι παρά βασιλέως πορεύονται πρός τον σατράπην. αί δε άπεκρίναντο, ότι ούκ ένταῦθα εἴη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρασάγγην. οἱ δ', έπει όψε ήν, πρός τον κωμάρχην συνεισέρχονται eis το έρυμα σύν ταις ύδροφόροις. Χειρίσοφος μέν ούν και 11 όσοι έδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος ἐνταῦθα ἐστρατο-πεδεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέσαι έν τη όδφ ένυκτέρευσαν ασιτοι καί άνευ πυρός και ένταῦθά τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτών. έφείποντο δε τών πολεμίων συνειλεγμένοι 12 τινές και τα μη δυνάμενα των υποζυγίων ήρπαζον και άλλήλοις έμάχοντο περί αὐτῶν. έλείποντο δὲ καὶ τῶν στρατιωτών οί τε διεφθαρμένοι ύπο της χιόνος τούς όφθαλμούς οί τε ύπὸ τοῦ ψύχους τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσεσηπότες. ἦν δὲ τοῖς μὲν ὀφθαλμοῖς ἐπι-13 κούρημα τής χιόνος, εί τις μέλαν τι έχων πρό των όφθαλμών πορεύοιτο, τών δε ποδών, εί τις κινοίτο καί μηδέποτε ήσυχίαν έχοι και είς την νύκτα υπολύοιτο. όσοι δε ύποδεδεμένοι έκοιμώντο, είσεδύοντο είς τούς 14 πόδας οι ιμάντες και τα υποδήματα περιεπήγνυντο. και γαρ ήσαν, έπειδη έπέλιπε τα άρχαια υποδήματα, καρβάτιναι πεποιημέναι έκ των νεοδάρτων βοών. δια 15 τας τοιαύτας ούν ανάγκας ύπελείποντό τινες τών στρατιωτών και ιδόντες μέλαν τι χωρίον δια το έκλελοιπέναι αυτόθι την χιόνα είκαζον τετηκέναι και τετήκει δια κρήνην τινά, η πλησίον ην ατμίζουσα έν νάπη. ένταθθ' έκτραπόμενοι έκάθηντο και ούκ έφασαν πορεύεσθαι. ό δε Εενοφων έχων όπισθοφύλακας ώς ήσθετο, 16 έδειτο αυτών πάση τέχνη και μηχανή μη απολείπεσθαι, λέγων, ότι έπονται πολλοί πολέμιοι συνειλεγμένοι, και τελευτών έχαλέπαινεν. οι δε σφάττειν έκέλευον οι γαρ αν δύνασθαι πορευθήναι. ένταθθα 17 έδοξε κράτιστον είναι τούς επομένους πολεμίους φοβήσαι, εί τις δύναιτο, μη επίοιεν τοις κάμνουσι. και ην 5*

105

μέν σκότος ήδη, οί δε προσήεσαν πολλώ θορύβο αμφλ 19 ών είχον διαφερόμενοι. ένθα δη οί μεν οπισθοφύλακες **άτε** ύγιαίνοντες έξαναστάντες έδραμον είς τούς πολεμίους. οι δε κάμνοντες άνακραγόντες δσον ήδύναντο μέγιστου τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δόρατα ἔκρουσαυ. οἱ δὲ πολέμιοι δείσαυτες ῆκαυ ἑαυτοὺς κατὰ τῆς χιόνος είς την νάπην, και ουδείς έτι ουδαμού έφθέγξατο. ·9 και Ξενοφών μέν και οι σύν αυτώ ειπόντες τοις ασθενοῦσιν, ὅτι τῆ ὑστεραία ἥξουσί τινες ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι πριν τέτταρα στάδια διελθείν έντυγχάνουσιν έν τη όδφ άναπαυομένοις έπι της χιόνος τοις στρατιώταις έγκεκαλυμμένοις, και ούδε φυλακή ούδεμία 20 καθειστήκει και άνίστασαν αὐτούς. οἱ δ' ἔλεγον, ότι οι έμπροσθεν ούχ ύποχωροιεν. ό δε παριών και παραπέμπων των πελταστών τους ισχυροτάτους έκέλευε σκέψασθαι, τί είη το κωλύον. οι δε απήγγελλον, 21 ότι όλον ούτως άναπαύοιτο τὸ στράτευμα. ένταῦθα και οι άμφι Ξενοφώντα ηύλισθησαν αύτου άνευ πυρός και άδειπνοι, φυλακάς οίας έδύναντο καταστησάμενοι. έπει δε πρός ήμεραν ήν, ό μεν Ξενοφών πεμψας πρός τούς ασθενούντας τούς νεωτάτους αναστήσαντας εκέ-22 λευεν αναγκάζειν προϊέναι. έν δε τούτο Χειρίσοφος πέμπει των έκ της κώμης σκεψομένους, πως έχοιεν οί τελευταίοι. οι δε άσμενοι ιδόντες τους μεν ασθενούντας τούτοις παρέδοσαν κομίζειν έπι το στρατόπεδον, αύτοι δε έπορεύοντο, και πριν είκοσι στάδια διεληλυθέναι ήσαν πρός τη κώμη, ένθα Χειρίσοφος ηὐλίζετο. 23 έπει δε συνεγένοντο άλλήλοις, έδοξε κατά τας κώμας άσφαλές είναι τας τάξεις σκηνούν. και Χειρίσοφος μέν αύτοῦ ἔμενεν, οί δὲ ἄλλοι διαλαχόντες ας ἑώρων 21 κώμας έπορεύοντο έκαστοι τούς έαυτων έχοντες. ένθα δή Πολυκράτης 'Αθηναίος λοχαγός ἐκέλευσεν ἀφιέναι έαυτόν και λαβών τους εύζώνους, θέων έπι την κώμην, ην ειλήχει Εενοφων, καταλαμβάνει πάντας ένδον τους

106

κωμήτας καί τον κωμάρχην, και πώλους είς δασμόν βασιλεί τρεφομένους επτακαίδεκα, και την θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐννάτην ἡμέραν γεγαμημένην ὁ δ' ἀνὴρ αυτής λαγώς φχετο θηράσων και ουχ ήλω έν ταις κώμαις. αί δ' οίκίαι ήσαν κατάγειοι, το μέν στόμα 25 ώσπερ φρέατος, κάτω δ' ευρείαι αί δε είσοδοι τοις μέν υποζυγίοις όρυκται, οι δε άνθρωποι κατέβαινον έπι κλίμακος. έν δε ταις οικίαις ήσαν αίγες, οίες, βόες, δρυιθες, και τὰ ἔκγονα τούτων τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλώ ένδον έτρέφοντο. ήσαν δε καί πυροί και 26 κριθαί και όσπρια και οίνος κρίθινος έν κρατήρσιν. ένησαν δε και αύται αι κριθαι ισοχειλεις, και κάλαμοι ένεκκιντο, οι μέν μείζους οι δε ελάττους, γόνατα ουκ έχουτες· τούτους δ' έδει, δπότε τις διψώη, λαβόντα 27 είς τὸ στόμα μύζειν. καὶ πάνυ ἄκρατος ην, εἰ μή τις ύδωρ επιχεοι και πάνυ ήδυ συμμαθόντι το πόμα ήν. ό δὲ Ξενοφῶν τὸν μεν ἄρχοντα τῆς κώμης ταύτης σύν-28 δειπνον έποιήσατο και βαρρείν αύτον έκέλευε λέγων, ότι ούτε των τέκνων στερήσοιτο τήν τε οικίαν αυτού άντεμπλήσαντες των επιτηδείων απίασιν, ην αγαθόν τι τώ στρατεύματι έξηγησάμενος φαίνηται, έστ' αν έν άλλω έθνει γένωνται. ό δε ταῦτα ὑπισχνεῖτο, και 29 φιλοφρονούμενος οίνον έφρασεν ένθα ην κατορωρυγμένος. ταύτην μέν ουν την νύκτα διασκηνήσαντες ούτως ἐκοιμήθησαν ἐν πασιν ἀφθόνοις πάντες οί στρατιώται, έν φυλακή έχοντες τον κωμάρχην και τα τέκνα αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς. τῆ δ' ἐπιούση ἡμέρα Ξενο- 30 φών λαβών τον κωμάρχην προς Χειρίσοφον έπορεύετο. όπου δè παρίοι κώμην, ἐτρέπετο πρός τους ἐν ταῖς κώμαις και κατελάμβανε πανταχού εύωχουμένους και εύθυμουμένους, και ούδαμόθεν άφίεσαν πρίν παραθείναι αύτοις αριστον ούκ ην δ' όπου ού παρετίθεσαν έπι 31 την αυτην τράπεζαν κρέα άρνεια, ερίφεια, χοίρεια, μόσχεια, δρνίθεια, σύν πολλοις άρτοις, τοις μέν πυρί-

107

32 νοις τοις δε κριθίνοις. όπότε δε τις φιλοφρονούμενός τω βούλοιτο προπιείν, είλκεν επί τον κρατήρα, ένθεν έπικύψαντα έδει ροφούντα πίνειν ώσπερ βούν. και τώ κωμάρχη έδίδοσαν λαμβάνειν δ, τι βούλοιτο. δ δε άλλο μέν ούδεν εδέχετο, όπου δε τινα των συγγενών 33 ίδοι, πρός έαυτον αεί ελάμβανεν. επεί δ' ήλθον πρός Χειρίσοφον, κατελάμβανον κάκείνους σκηνούντας έστε. φανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις, καὶ διακονούντας 'Αρμενίους παίδας σύν ταις βαρβαρικαίς στολαίς τοίς δε παισίν έδεικνυσαν ώσπερ ένεοις, ό, τι 34 δέοι ποιείν. έπει δ' άλλήλους έφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καί Ξενοφών, κοινή δή άνηρώτων τον κωμάρχην δια τοῦ περσίζοντος έρμηνέως, τίς είη ή χώρα. ό δ' έλεγεν, ότι 'Αρμενία. και πάλιν ήρώτων, τίνι οί ίπποι τρέφοιντο. ό δ' έλεγεν, ότι βασιλεί δασμός. την δε πλησίον χώραν έφη είναι Χάλυβας, και την 35 δδον έφραζεν ή είη. και αυτον τότε μεν φχετο άγων Ξενοφών πρός τους έαυτου οἰκέτας, και ίππον δν είλήφει παλαίτερον δίδωσι τώ κωμάρχη άναθρέψαντι καταθύσαι, ὅτι ήκουσεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἡλίου, δεδιώς μη αποθάνη έκεκάκωτο γαρ ύπο της πορείας. αύτος δε των πώλων λαμβάνει, και των άλλων στρα-36 τηγών και λοχαγών έδωκεν εκάστω πώλον. ήσαν δ' οί ταύτη ίπποι μείονες μέν των Περσικών, θυμοειδέστεροι δέ πολύ. ένταῦθα δη και διδάσκει ὁ κωμάρχης περί τούς πόδας των ίππων και των ύποζυγίων σακία περιειλείν, όταν δια τής χιόνος άγωσιν άνευ γαρ των σακίων κατεδύοντο μέχρι της γαστρός.

6

'Επεί δ' ήμέρα ην όγδόη, τον μεν ήγεμόνα παραδίδωσι Χειρισόφω, τους δ' οἰκέτας καταλείπει τῷ κωμάρχη, πλην τοῦ υίοῦ τοῦ ἄρτι ήβάσκοντος· τοῦτον δ' Ἐπισθένει 'Αμφιπολίτη παραδίδωσι φυλάττειν, ὅπως, εἰ καλῶς ήγήσαιτο, ἔχων καὶ τοῦτον ἀπίοι. καὶ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ εἰσεφόρησαν ὡς ἐδύναντο πλεῖστα, καὶ

ἀναζεύξαντες ἐπορεύοντο. ἡγεῖτο δ' αὐτοῖς ὁ κωμάρ- 2 χης λελυμένος διὰ χιόνος· καὶ ἦδη τε ἦν ἐν τῷ τρίτῷ σταθμῷ, καὶ Χειρίσοφος αὐτῷ ἐχαλεπάνθη, ὅτι οὐκ εἰς κώμας ήγεν. δ δ' έλεγεν, ότι ουκ είεν έν τφ τόπο τούτω. ό δε Χειρίσοφος αὐτὸν ἔπαισε μέν, ἔδησε δ' 3 ού. ἐκ δὲ τούτου ἐκείνος τῆς νυκτὸς ἀποδρὰς ῷχετο καταλιπών τον υίόν. τοῦτό γε δη Χειρισόφω καλ Ξενοφῶντι μόνον διάφορον ἐν τη πορεία ἐγένετο, ή τοῦ ἡγεμόνος κάκωσις και ἀμέλεια. Ἐπισθένης δε ήράσθη τε τοῦ παιδὸς καὶ οἶκαδε κομίσας πιστοτάτω έχρητο. μετά τοῦτο ἐπορεύθησαν ἑπτά σταθμούς ἀνὰ 4 πέντε παρασάγγας της ημέρας παρά τον Φασιν ποταμόν, εύρος πλεθριαΐον. έντεῦθεν ἐπορεύθησαν στα- 5 θμούς δύο, παρασάγγας δέκα έπι δε τη είς το πεδίον ύπερβολή ἀπήντησαν αὐτοῖς Χάλυβες καὶ Ταόχοι καὶ Φασιανοί. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ κατείδε τοὺς πολε- 6 μίους έπι τη υπερβολή, επαύσατο πορευόμενος, απέχων είς τριάκοντα σταδίους, ίνα μή κατά κέρας άγων πλησιάση τοις πολεμίοις παρήγγειλε δε και τοις άλλοις παράγειν τους λόχους, ὅπως ἐπὶ φάλαγγος γένοιτο τὸ στράτευμα. ἐπεὶ δὲ ἦλθον οἱ ὀπισθοφύ- 7 λακες, συνεκάλεσε τούς στρατηγούς και λοχαγούς και έλεξεν ώδε. Οἱ μὲν πολέμιοι, ὡς ὁρᾶτε, κατέχουσι τας υπερβολας του όρους ώρα δε βουλεύεσθαι, όπως ώς κάλλιστα αγωνιούμεθα. έμοι μέν ουν δοκεί πα-8 ραγγείλαι μέν αριστοποιείσθαι τοις στρατιώταις, ήμας δὲ βουλεύεσθαι, εἴτε τήμερον εἶτε αὖριον δοκεῖ ὑπερ-Βάλλειν τὸ ὅρος. Ἐμοὶ δέ γε, ἔφη ὁ Κλεάνωρ, δοκεῖ, 9 έπαν τάχιστα αριστήσωμεν, έξοπλισαμένους ώς τάχιστα ίέναι έπι τους άνδρας. εί γαρ διατρίψομεν την τήμερον ήμέραν, οί τε νῦν ήμᾶς δρῶντες πολέμιοι **βαρραλεώτεροι έσονται και άλλους είκος τούτων** βαρρούντων πλείους προσγενέσθαι. μετά τοῦτον Ξενο-10 φων είπεν, Έγω δ' ούτω γιγνώσκω. εί μεν ανάγκη

έστι μάχεσθαι, τοῦτο δεί παρασκευάσασθαι, ὅπως ὡς κράτιστα μαχούμεθα εἰ δὲ βουλόμεθα ὡς ῥậστα ύπερβάλλειν, τοῦτό μοι δοκεί σκεπτέον είναι, ὅπως ελάχιστα μέν τραύματα λάβωμεν, ώς ελάχιστα δε 11 σώματα ανδρών αποβάλωμεν. το μεν ούν όρος έστι το δρώμενον πλέον ή έφ' έξήκοντα στάδια, ανδρες δ' ούδαμοῦ φυλάττοντες ήμας φανεροί είσιν άλλ' ή κατ' αὐτὴν τὴν όδόν πολύ οῦν κρεῖττον τοῦ ἐρήμου ὅρους και κλέψαι τι πειρασθαι λαθόντας και άρπάσαι φθάσαντας, εί δυναίμεθα, μάλλον η πρός ισχυρά χωρία 2 και ανδρας παρεσκευασμένους μάχεσθαι. πολύ γάρ βάου δρθιου άμαχει ίέναι η δμαλές ένθεν και ένθεν πολεμίων δντων, και νύκτωρ άμαχει μαλλον αν τα προ ποδών δρώη τις ή μεθ' ήμεραν μαχόμενος, και ή τραχεία τοις ποσιν άμαχει ιουσιν εύμενεστέρα ή ή όμαλή 13 τὰς κεφαλὰς βαλλομένοις. καὶ κλέψαι οὐκ ἀδύνατόν μοι δοκεί είναι έξον μεν νυκτός ίέναι, ώς μη δρασθαι, έξον δε απελθείν τοσούτον ώς μη αίσθησιν παρέχειν. δοκούμεν δ' άν μοι ταύτη προσποιούμενοι προσβάλλειν έρημοτέρω αν τω άλλω όρει χρήσθαι μένοιεν 14 γαρ αύτου μαλλον άθρόοι οι πολέμιοι. άταρ τί έγω περί κλοπής συμβάλλομαι; υμας γαρ έγωγε, ω Χειρίσοφε, ακούω τους Λακεδαιμονίους, δσοι έστε των όμοίων, εὐθὺς ἐκ παίδων κλέπτειν μελετâν, καὶ οὐκ αίσχρον είναι άλλα καλον κλέπτειν δσα μη κωλύει 15 νόμος. όπως δε ώς κράτιστα κλέπτητε και πειρασθε λανθάνειν, νόμιμον άρα ύμιν έστιν, έαν ληφθητε κλέπτοντες, μαστιγοῦσθαι. νῦν οῦν μάλα σοι καιρός ἐστιν έπιδείξασθαι την παιδείαν, και φυλάξασθαι μέντοι, μη ληφθώμεν κλέπτοντες του δρους, ώς μή πολλάς πλη-16 γας λάβωμεν. 'Αλλα μέντοι, έφη δ Χειρίσοφος, κάγω ύμας τους Αθηναίους ακούω δεινούς είναι κλέπτειν τα δημόσια καί μάλα όντος δεινοῦ τοῦ κινδύνου τώ κλέπτοντι, και τους κρατίστους μέντοι μάλιστα, είπερ

ύμιν οι κράτιστοι άρχειν άξιουνται ωστε ώρα και σοι έπιδείκνυσθαι την παιδείαν. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη 17 ὁ Ξενοφῶν, ἕτοιμός εἰμι τοὺς ὀπισθοφύλακας ἔχων, έπειδαν δειπνήσωμεν, ίέναι καταληψόμενος το όρος. έχω δὲ καὶ ἡγεμόνας· οἱ γὰρ γυμνῆτες τῶν ἐφεπομένων ήμιν κλωπων έλαβόν τινας ένεδρεύσαντες και τούτων " πυνθάνομαι, ὅτι οὐκ ἄβατόν ἐστι τὸ ὄρος, ἀλλὰ νέμεται αίξι και βουσίν ωστε, εάνπερ απαξ λάβωμέν τι τοῦ ὄρους, βατὰ καὶ τοῖς ὑποζυγίοις ἔσται. ἐλπίζω δὲ 18 ούδε τούς πολεμίους μενείν έτι, επειδάν ίδωσιν ήμας έν τῷ ὑμοίφ ἐπὶ τῶν ἄκρων οὐδὲ γὰρ νῦν ἐθέλουσι καταβαίνειν ήμιν είς το ίσον. ό δε Χειρίσοφος είπε, 19 Καί τι δεί σε ίεναι και λιπείν την οπισθοφυλακίαν; άλλα άλλους πέμψον, αν μή τινες έθελούσιοι φαίνωνται. ἐκ τούτου 'Αριστώνυμος Μεθυδριεύς ἔρχεται δπλί-20 τας έχων και 'Αριστέας Χίος γυμνήτας και Νικόμαχος Οιταίος γυμνήτας και σύνθημα εποιήσαντο, όπότε έχοιεν τὰ ἄκρα, πυρὰ καίειν πολλά. ταῦτα συνθέ-21 μενοι ήρίστων έκ δε τοῦ ἀρίστου προήγαγεν ὁ Χειρίσοφος τὸ στράτευμα πâν ὡς δέκα σταδίους πρὸς τούς πολεμίους, δπως ώς μάλιστα δοκοίη ταύτη προσάξειν.

Ἐπειδη δὲ ἐδείπνησαν καὶ νὺξ ἐγένετο, οἱ μὲν 22 ταχθέντες ῷχοντο, καὶ καταλαμβάνουσι τὸ ὅρος, οἱ δὲ ἄλλοι αὐτοῦ ἀνεπαύοντο. οἱ δὲ πολέμιοι ἐπεὶ ἦσθοντο ἐχόμενον τὸ ὅρος, ἐγρηγόρεσαν καὶ ἕκαιον πυρὰ πολλὰ διὰ νυκτός. ἐπειδη δὲ ἡμέρα ἐγένετο, Χειρίσοφος μὲν 23 Βυσάμενος ἦγε κατὰ τὴν ὁδόν, οἱ δὲ τὸ ὅρος καταλαβόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἐπήεσαν. τῶν δ' αὖ πολεμίων 24 τὸ μὲν πολὺ ἔμενεν ἐπὶ τῆ ὑπερβολῆ τοῦ ὅρους, μέρος δ' αὐτῶν ἀπήντα τοῖς κατὰ τὰ ἄκρα. πρὶν δὲ ὁμοῦ εἶναι τοὺς πολλοὺς ἀλλήλοις συμμιγνύασιν οἱ κατὰ τὰ ἄκρα, καὶ νικῶσιν οἱ Ἐλληνες καὶ διώκουσιν. ἐν 25 τούτῷ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ πεδίου οἱ μὲν πελτασταὶ τῶν

Έλλήνων δρόμφ έθεον πρός τούς παρατεταγμένους, Χειρίσοφος δὲ βάδην ταχὺ ἐφείπετο σὺν τοῦς ὑπλίταις. 26 οἱ δὲ πολέμιοι οἱ ἐπὶ τῇ ὁδῷ ἐπειδὴ τὸ ἄνω ἑώρων ἡττώμενον, φεύγουσι και απέθανον μέν ου πολλοί αυ τών, γέρρα δε πάμπολλα ελήφθη δ οι Ελληνες ταίς 27 μαχαίραις κόπτοντες άχρεια εποίουν. ώς δ' άνέβησαν, θύσαντες και τρόπαιον στησάμενοι κατέβησαν είς τὸ πεδίον, καὶ εἰς κώμας πολλών καὶ ἀγαθῶν γεμούσας ήλθον.

'Εκ δè τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους σταθμοὺς 7 πέντε, παρασάγγας τριάκοντα και τα επιτήδεια επελιπε γωρία γαρ φκουν ισχυρά οι Ταόχοι, έν οις και

- 2 τα επιτήδεια πάντα είχον ανακεκομισμένοι. επεί δ' ἀφίκοντο πρὸς χωρίον, ὅ πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν οὐδ' οἰ-κίας, συνεληλυθότες δ' ἦσαν αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναίκες και κτήνη πολλά, Χειρίσοφος μέν πρός τουτο προσέβαλλεν εύθυς ήκων επειδή δε ή πρώτη τάξις $d\pi$ έκαμνεν, άλλη προσήει και αύθις άλλη ού γαρ ήν
- 3 άθρόοις περιστήναι, άλλα ποταμώς ήν κύκλω. έπειδή δε Ξενοφών ήλθε σύν τοις όπισθοφύλαξι και πελτασταίς και όπλίταις, ένταῦθα δη λέγει Χειρίσοφος, Eis καλον ήκετε το γαρ χωρίον αίρετέον τη γαρ στρατιά ούκ έστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον.
- 4 ένταῦθα δη κοινη έβουλεύοντο καὶ τοῦ Ξενοφώντος έρωτώντος, τί τὸ κωλύον είη εἰσελθείν, είπεν ὁ Χειρίσοφος, ['Αλλά] μία αύτη πάροδός έστιν ην όρας. όταν δέ τις ταύτη πειραται παριέναι, κυλινδούσι λίθους ύπερ ταύτης της ύπερεχούσης πέτρας. ός δ' αν καταληφθή, ούτω διατίθεται. αμα δ' έδειξε συντετριμ-
- 5 μένους ανθρώπους και σκέλη και πλευράς. *Ην δε τούς λίθους αναλώσωσιν, έφη ό Εενοφών, άλλο τι ή ούδεν κωλύει παριέναι; ου γάρ δη έκ του έναντίου δρώμεν εί μη όλίγους τούτους άνθρώπους, και τούτων 6 δύο ή τρεῖς ώπλισμένους. τὸ δὲ χωρίον, ὡς καὶ σừ

όρậς, σχεδον τρία ήμίπλεθρά έστιν δ δεί βαλλομένους διελθείν. τούτου δὲ ὅσον πλέθρον δασὺ πίτυσι διαλειπούσαις μεγάλαις, ἀνθ' ὡν ἐστηκότες ἄνδρες τί ἀν πάσχοιεν ἡ ὑπὸ Ψῶν φερομένων λίθων ἡ ὑπὸ τῶν κυλινδουμένων; τὸ λοιπὸν οὖν ἤδη γίγνεται ὡς ἡμίπλεθρον, ὁ δεῖ, ὅταν λωφήσωσιν οἱ λίθοι, παραδραμεῖν. 'Αλλὰ εὐθύς, ἔφη ὁ Χειρίσοφος, ἐπειδὰν ἀρξώμεθα εἰς 7 τὸ δασὺ προσιέναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί. Αὐτὸ ἄν, ἔφη, τὸ δέου εἰη· βαττον γὰρ ἀναλώσουσι τοὺς λίθους. ἀλλὰ πορευώμεθα ἕνθεν ἡμῖν μικρόν τι παραδραμεῖν ἕσται, ἡν δυνώμεθα, καὶ ἀπελθεῖν ῥάδιον, ἡν βουλώμεθα.

Έντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ 8 Καλλίμαχος Παρράσιος λοχαγός τούτου γαρ ή ήγεμονία ην των οπισθοφυλάκων λοχαγών εκείνη τη ήμερα. οί δὲ ἄλλοι λοχαγοί ἔμενον ἐν τῷ ἀσφαλεί. μετὰ τούτο ούν απηλθον ύπο τα δένδρα ανθρωποι ώς έβδομήκοντα, οὐκ ἀθρόοι, ἀλλὰ καθ' ἕνα, ἕκαστος φυλατ-. τόμενος ως ἐδύνατο. ἀΑγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ 9 'Αριστώνυμος Μεθυδριεύς, και ούτοι των οπισθοφυλάκων λοχαγοί όντες, και άλλοι δέ, έφέστασαν έξω των δένδρων ου γαρ ην ασφαλές έν τοις δένδροις έστάναι πλείον ή τον ένα λόχον. ένθα δη Καλλίμαχος 10 μηχαναταί τι προέτρεχεν από του δένδρου, υφ' & ην αὐτός, δύο καὶ τρία βήματα · ἐπεὶ δὲ οἱ λίθοι φέροιντο, άνεχάζετο εύπετως έφ' έκάστης δε προδρομής πλέον ή δέκα αμαξαι πέτρων ανηλίσκοντο. δ δε Άγασίας 11 ώς όρậ τον Καλλίμαχον α έποίει, και το στράτευμα παν θεώμενον, δείσας, μη ου πρωτος παραδράμοι είς τὸ χωρίον, οὖτε τὸν ᾿Αριστώνυμον πλησίον ὄντα παρακαλέσας ούτε Ευρύλοχον τον Λουσιέα εταίρους όντας ούτε άλλον ούδένα χωρεί αὐτός, καὶ παρέρχεται πάντας. ό δε Καλλίμαχος ώς έώρα αὐτὸν παριόντα, ἐπι-12 λαμβάνεται αύτου της ίτυος εν δε τούτω παρέθει

αὐτοὺς 'Αριστώνυμος Μεθυδριεύς, και μετὰ τοῦτου Εὐρύλοχος Λουσιεύς· πάντες γὰρ οὖτοι ἀντεποιοῦντο ἀρετῆς καὶ διηγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἰροῦσι τὸ χωρίον. ὡς Ŋὰρ ἄπαξ εἰσέδρα-13 μον, οὐδεἰς πέτρος ἄνωθεν ἠνέχθη. ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἡν θέαμα, αἱ γὰρ γυναῖκες ῥιπτοῦσαι τὰ παιδία εἶτα καὶ ἑαυτὰς ἐπικατερρίπτουν, καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύτως. ἔνθα δὴ καὶ Αἰνείας Στυμφάλιος λοχαγὸς ἰδών τινα βέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτὸν στολὴν ἔχοντα καλὴν ἐπι-14 λαμβάνεται ὡς κωλύσων. ὁ δὲ αὐτὸν ἐπισπᾶται, καὶ ἀμφότεροι ῷχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. ἐντεῦθεν ἄνθρωποι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὄνοι πολλοὶ καὶ πρόβατα.

Έντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμούς 15 έπτά, παρασάγγας πεντήκοντα. ουτοι ήσαν ων διήλθον άλκιμώτατοι, καί είς χείρας ήεσαν. είχον δέ θώρακας λινούς μέχρι του ήτρου, αντί δè των πτερύ-16 γων σπάρτα πυκνά έστραμμένα. είχον δε και κνημιδας και κράνη και παρά την ζώνην μαχαίριον δσου ξυήλην Λακωνικήν, ω έσφαττον ων κρατείν δύναιντο, και αποτέμνοντες αν τας κεφαλας έχοντες επορεύοντο, και ήδον και έχόρευον, δπότε οι πολέμιοι αυτούς όνεσθαι έμελλον. είχον δε και δόρυ ώς πεντεκαίδεκα 17 πηχῶν μίαν λόγχην ἔχον. οὖτοι ἐνέμενον ἐν τοῖς πολίσμασιν έπει δε παρέλθοιεν οι Έλληνες, είποντο άει μαχόμενοι. Φκουν δε έν τοις όχυροις, και τα έπιτήδεια έν τούτοις ανακεκομισμένοι ήσαν ωστε μηδέν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς "Ελληνας, ἀλλὰ διετράφησαν 18 τοις κτήνεσιν, & έκ των Ταόχων έλαβον. έκ τούτου οί "Ελληνες αφίκοντο έπι τον Αρπασον ποταμόν, ευρος τεττάρων πλέθρων. έντεῦθεν ἐπορεύθησαν δια Σκυθινών σταθμούς τέτταρας, παρασάγγας είκοσι, δια πεδίου είς κώμας εν αίς έμειναν ήμέρας τρείς και 19 έπεσιτίσαντο. έντεῦθεν δε ηλθον σταθμούς τέτταρας,

παρασάγγας είκοσι, προς πόλιν μεγάλην και είδαίμονα και οικουμένην, ή έκαλειτο Γυμνίας. έκ ταύτης ό τῆς χώρας ἄρχων τοῖς "Ελλησιν ἡγεμόνα πέμπει, όπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς.20 έλθων δ' έκεινος λέγει, ότι άξει αυτούς πέντε ήμερων είς χωρίον, όθεν όψονται βάλατταν εί δε μή, τεθνάναι επηγγελλετο. και ήγούμενος επειδή ενέβαλεν είς την έαυτοις πολεμίαν, παρεκελεύετο αίθειν και φθείρειν την χώραν 🕺 και δήλον έγένετο, ότι τούτου ένεκα έλθοι, ού τής των Έλλήνων εύνοίας. και αφικνούνται 21 έπι τὸ ὄρος τῆ πέμπτῃ ἡμέρα. ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν Θήχης. έπειδη δε οι πρώτοι έγενοντο έπι του δρους και κατείδον την βάλατταν, κραυγή πολλή εγένετο. άκούσας δε ό Εενοφών και οι όπισθοφύλακες φήθησαν 22 έμπροσθεν άλλους επιτίθεσθαι πολεμίους είποντο γάρ και όπισθεν οι έκ της καιομένης χώρας, και αυτών οι οπισθοφύλακες απέκτεινάν τε τινας και εζώγρησαν ένέδραν ποιησάμενοι, και γέρρα έλαβον δασειών βοών ώμοβόεια άμφι τα είκοσιν. έπειδη δε (ή) βοη πλείων 23 τε εγίγνετο και εγγύτερον και οι αει επιώντες έθεον δρόμφ έπι τους άει βοώντας και πολλώ μείζων έγίγνετο ή βοή όσω δη πλείους έγίγνοντο, έδόκει δη μειζόν τι είναι τω Ξενοφωντι· και αναβάς έφ' ίππον και Λύκιον 24 και τους ίππέας αναλαβών παρεβοήθει και τάχα δη άκούουσι βοώντων των στρατιωτών, Θάλαττα, βάλαττα, καί παρεγγυώντων. ένθα δη έθεον απαντες και οί όπισθοφύλακες, και τα υποζύγια ήλαύνετο και οι ίπποι. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα 25 δή περιέβαλλον άλλήλους και στρατηγούς και λοχαγούς δακρύοντες. και έξαπίνης ότου δη παρεγγνήσαντος οί στρατιώται φέρουσι λίθους και ποιούσι κολωνόν μέγαν. ένταῦθα ἀνετίθεσαν δερμάτων πληθος ἀμο-26 βοείων και βακτηρίας και τα αιχμάλωτα γέρρα, και δ ήγεμών αύτός τε κατέτεμνε τὰ γέρρα καὶ τοῦς ἄλλοις

- Г жилонно мен нита ти трани от Сларо, итполнит ран исто ти трани стан фийот сотой са перт Петного са бареной бела. та с иссле та так систолик са даве толлой, так ти гологити. состо де беде, ейтой, ой полноток. са то дия то траната се Макрота стан стан так сист от траната.
- : Полого и полоти и технолого вод Мастания година тех таханатик бела ту проту с на аналит и ту трана, во брабе тур те
- ב ישי אבונטאים אם יי יש במלחשה. פאש לי טודים בישר איזיינט איזי אבעיבושרעריש או פאש לי טודים בישר איזיינט איז אושר איזי ארעיבושרער או געיבוער איזיינט איזיינט בעבריינט איזי בישר אושרע ושלערו אבעינט איז איזיין אועריינט געיבו איזי אוער געיבוער איזיינט איזיין איזיין יישרעינט געיבוער איז אוערע איז דעערע איזיין יישרעינט געיבוער איז אוערע איז דעערע איזיין אוערעי יישרעינט געיבוערע איז אוערעינט איזיין אוערעינט איזיין איזיין
- З на с Ликиние толите нени и клуже кай трехунес полно истичното то дисловно поратечениети исти на библике истобаните кай хивоос на сово обо
- Эле и танстрень и Зановать то техтаини и ини ини вании дебажени, херох, ини и вании и вании и вании. как оции, ини ини инти такий вани как в ра ть колосо, ин ини такий такий вани.

3 δέλω αντολ διαλεχούροι. 'Ελλ' ούδο καλύει, έφη, αλλά διαλεχου και μαθε πρώταν, τίνες είσιν. οί δ' νει δτα Μάσρανες. 'Ερώτα τοίνυν, άντιπεταιχαται και χρήζουσιν ήμῶν δ' άποκρίκαντα, 'Οτι και όμεῖς ἐπὶ μαι ξρχοσθε. λέγειν ἐκέλευον οἰ αικτῶς γε ποιήστωντες, άλλά βασιλεϊ όμεθα εἰς τήν Έλλάδα, και ἐπὶ ήμεθα εἰς τήν Έλλάδα, και ἐπὶ ήμεθα εἰς τήν Έλλάδα, και ἐπὶ

Digitized by GOOGIC

δοίεν αν τούτων τὰ πιστά. οἱ δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. ἐντεῦθεν διδόασιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ελλησιν, οἱ δὲ Ελληνες ἐκείνοις Ἑλληνικήν· ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι· βεοὺς δὲ ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

Μετά δε τά πιστά εύθύς οι Μάκρωνες τά δένδρα 8 συνεξέκοπτον τήν τε όδον ώδοποίουν, ώς διαβιβάσοντες, έν μέσοις άναμεμιγμένοι τοις Ελλησι, και άγοραν οίαν έδύναντο παρείχον, και παρήγαγον έν τρισιν ήμέραις, έως έπι τὰ Κόλχων δρια κατέστησαν τους Έλληνας. ένταῦθα ην ὄρος μέγα, προσβατὸν δέ καὶ ἐπὶ 9 τούτου οί Κόλχοι παρατεταγμένοι ήσαν. και το μέν πρώτον οι "Ελληνες αντιπαρετάξαντο κατά φάλαγγα, ώς ούτως άξοντες πρός το όρος. έπειτα δε έδοξε τοις στρατηγοίς βουλεύσασθαι συλλεγείσιν, όπως ώς κάλλιστα άγωνιοῦνται. Ελεξεν οῦν Ξενοφων, ὅτι δοκεί 10 παύσαντας την φάλαγγα λόχους δρθίους ποιήσαι ή μέν γαρ φάλαγξ διασπασθήσεται εύθύς τη μέν γαρ άνοδον τη δε εύοδον ευρήσομεν το όρος και εύθυς τούτο άθυμίαν ποιήσει, όταν τεταγμένοι είς φάλαγγα ταύτην διεσπασμένην δρωσιν. έπειτα, ήν μέν έπι πολλούς 11 τεταγμένοι προσάγωμεν, περιττεύσουσιν ήμων οί πολέμιοι καί τοις περιττοις χρήσονται ό, τι αν βούλωνται· έαν δε έπ' όλίγων τεταγμένοι ίωμεν, ούδεν αν είη θαυμαστόν ει διακοπείη ήμων ή φάλαγξ ύπο άθρόων και βελών και άνθρώπων πολλών έμπεσόντων. εί δέ πη τοῦτο ἔσται, τῆ ὅλη φάλαγγι κακὸν ἔσται. άλλά μοι δοκεί ορθίους τούς λόχους ποιησαμένους 12 τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς λόχοις όσον έξω τους έσχάτους λόχους γενέσθαι των πολεμίων κεράτων και ούτως εσόμεθα της τε των πολεμίων φάλαγγος έξω οι έσχατοι λόχοι, και δρθίους άγοντες οι κράτιστοι ήμων πρωτοι προσίασιν, ή τε αν εύοδον ή, ταύτη έκαστος άξει ο λόχος. και είς τε το 13 διαλείπον οὐ ῥάδιον ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰσελθείε ἐνθεν καὶ ἐνθεν λόχων ὄντων, διακόψαι τε οὐ ῥάδιον ἔσται λόχον ὄρθιον προσιόντα. ἐάν τέ τις πιέζηται τῶν λόχων, ὁ πλησίον βοηθήσει. ἤν τε εἶς πῃ δυνηθῃ τῶν λόχων ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀναβῆναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ 14 τῶν πολεμίων. ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίουν ὀρθίους τοὺς λόχους. Ξενοφῶν δὲ ἀπιῶν ἐπὶ τὸ εἰώνυμον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ἔλεγε τοῖς στρατιώταις, *Ανδρες, οῦτοί εἰσιν οῦς ὁρᾶτε μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδῶν τὸ μὴ ἤδη εἶναι ἐνθα πάλαι ἐσπεύδομεν· τούτους, ἤν πως δυνώμεθα, καὶ ὠμοὺς δεῖ καταφαγεῖν.

- 15 'Επεί δ' ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο καὶ τοὺς λόχους ὀρθίους ἐποιήσαντο, ἐγένοντο μὲν λόχοι τῶν ὁπλιτῶν ἀμφὶ τοὺς ὀγδοήκοντα, ὁ δὲ λόχος ἕκαστος σχεδὸν εἰς τοὺς ἑκῶτόν· τοὺς δὲ πελταστὰς καὶ τοὺς τοξότας τριχῆ ἐποιήσαντο, τοὺς μὲν τοῦ εὐωνύμου ἔξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δὲ κατὰ μέσον, σχεδὸν ἑξακο-
- 16 σίους ἐκάστους. ἐκ τούτου παρηγγύησαν οἶ στρατηγοὶ εὐχεσθαι· εὐξάμενοι δὲ καὶ παιανίσαντες ἐπορεύοντο. καὶ Χειρίσοφος μὲν καὶ Ξενοφῶν καὶ οἱ σὺν αὐτοῦς πελτασταὶ τῆς τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω γενόμενοι
- 17 ἐπορεύοντο· οί δὲ πολέμιοι ὡς εἶδον αὐτούς, ἀντιπαραθέοντες οἱ μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν οἱ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάσθησαν, καὶ πολὺ τῆς αὐτῶν φάλαγγος ἐν τῷ
- 18 μέσφ κενὸν ἐποίησαν. ἰδόντες δὲ αὐτοὺς διαχάζοντας οἱ κατὰ τὸ ᾿Αρκαδικὸν πελτασταί, ὡν ἦρχεν Αἰσχίνης ὁ ᾿Ακαρνάν, νομίσαντες φεύγειν ἀνακραγόντες ἔθεον· καὶ οῦτοι πρῶτοι ἐπὶ τὸ ὅρος ἀναβαίνουσι· συνεφείπετο δὲ αὐτοῦς καὶ τὸ ᾿Αρκαδικὸν ὅπλιτικόν, ὡν ἦρχε 19 Κλεάνωρ ὁ ᾿Ορχομένιος. οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο
- 19 Κλεανώρ ο Ορχομενιος. Οι σε πολεμισι, ως ηρχανίο Θείν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ φυγῃ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο. οἱ δὲ ἕλληνες ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν πολλαῖς κώμαις καὶ τἀπιτήδεια πολλὰ ἐχούσαις. 20 καὶ τὰ μὲν ἅλλα οὐδὲν ἦν, ὅ, τι καὶ ἐθαύμασαν· τὰ δὲ

σμήνη πολλὰ ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν κηρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶν πάντες ἄφρονές τε ἐγίγνοντο καὶ ἤμουν καὶ κάτω διεχώρει αὐτοῖς καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἦδύνατο ἵστασθαι, ἀλλ' οἱ μὲν ὀλίγον ἐδηδοκότες σφόδρα μεθύουσιν ἐφκεσαν, οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις, οἱ δὲ καὶ ἀποθνήσκουσιν. ἔκειντο δὲ οὕτω πολλοὶ ὥσπερ τροπῆς 21 γεγενημένης, καὶ πολλὴ ἦν ἀθυμία. τῆ δ' ὑστεραία ἀπέθανε, μὲν οὐδείς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτήν που ὥραν ἀνεφρόνουν· τρίτη δὲ καὶ τετάρτῃ ἀνίσταντο ὥσπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

Έντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμούς, παρα-22 σάγγας έπτά, και ήλθον έπι βάλατταν είς Τραπεζούντα πόλιν Έλληνίδα, οἰκουμένην έν τώ Εὐξείνω Πόντω, Σινωπέων αποικίαν έν τη Κόλχων χώρα. ένταῦθα ἕμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα ἐν ταῖς τών Κόλχων κώμαις κάντευθεν δρμώμενοι εληίζοντο 23 την Κολχίδα. αγοράν δε παρείχον τώ στρατοπέδω Τραπεζούντιοι, και έδέξαντό τε τους "Ελληνας και Εένια έδοσαν βούς και άλφιτα και οίνον. συνδιεπράτ-24 τοντο δε και υπερ των πλησίον Κόλχων των εν τώ πεδίω μάλιστα οἰκούντων, καὶ ξένια καὶ παρ' ἐκείνων ήλθον βόες. μετά δε τουτο την Αυσίαν, ην εύξαντο, 25 παρεσκευάζοντο ήλθον δ' αύτοις ικανοί βόες αποθυσαι τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι καὶ τῷ 'Ηρακλεῖ ἡγεμόσυνα και τοις άλλοις θεοις à εύξαντο. ἐποίησαν δε και άγωνα γυμνικόν έν τω όρει, ένθαπερ έσκήνουν. είλοντο δε Δρακόντιον Σπαρτιάτην, δς εφυγε παις ων οικοθεν, παίδα ακων κατακτανών ξυήλη πατάξας, δρόμου τ' έπιμεληθήναι καί του άγωνος προστατήσαι. έπειδη δε ή θυσία εγένετο, τα δέρματα παρέδοσαν τώ 26 Δρακοντίω, και ήγεισθαι ἐκέλευον, ὅπου τον δρόμον πεποιηκώς είη. ό δε δείξας ουπερ έστηκότες ετύγχανον, Ούτος ό λόφος, έφη, κάλλιστος τρέχειν όποι άν τις βούληται. Πώς ούν, έφασαν, δυνήσονται παλαίειν

έν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως; ὁ δ' εἶπε, Μαλλόν τι 27 ἀνιάσεται ὁ καταπεσών. ἠγωνίζοντο δὲ παίδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ πλεῖστοι, δόλιχον δὲ Κρῆτες πλείους ἡ ἐξήκοντα ἔθεον, πάλην δὲ καὶ πυγμὴν καὶ παγκράτιον ἔτεροι. καὶ καλὴ θέα ἐγένετο· πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ ἅτε θεωμένων τῶν ἐταίρων 28 πολλὴ φιλονεικία ἐγύγνετο. ἔθεον δὲ καὶ ἕπποι καὶ ἔδει αὐτοὺς κατὰ τοῦ πρανοῦς ἐλάσαντας ἐν τῆ θαλάττῃ ἀναστρέψαντας πάλιν ἄνω πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. καὶ κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκυλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς ὅρθιον μόλις βάδην ἐπορεύοντο οἱ ἕπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ καὶ γέλως καὶ παρακέλευσις ἐγύγνετο αὐτῶν.

BOOK V.

Grand Call

Οσα μέν δη έν τη άναβάσει τη μετα Κύρου 1 έπραξαν οί "Ελληνες, και όσα έν τη πορεία τη μέχρε έπι βάλατταν την έν τῷ Ευξείνω Πόντω, και ώς είς Τραπεζούντα πόλιν Έλληνίδα αφίκοντο, και ώς απέθυσαν & εύξαντο σωτήρια θύσειν, ένθα πρώτον είς φιλίαν γην ἀφίκοιντο, ἐν τῷ πρόσθεν λόγω δεδήλωται. 2 έκ δε τούτου ξυνελθόντες έβουλεύοντο περί της λοιπής πορείας · ἀνέστη δε πρώτος 'Αντιλέων Θούριος καλ έλεξεν ώδε. Έγω μεν τοίνυν, έφη, ω άνδρες, άπείρηκα ήδη ξυσκευαζόμενος καὶ βαδίζων καὶ τρέχων καὶ τὰ ὅπλα φέρων καὶ ἐν τάξει ἰών καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαχόμενος, ἐπιθυμῶ δὲ ἦδη παυσάμενος τούτων τών πόνων, έπει βάλατταν έχομεν, πλείν το λοιπον και έκταθείς, ώσπερ 'Οδυσσεύς, καθεύδων άφικέσθαι 3 είς την Έλλάδα. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατιώταs άνεθορύβησαν, ώς εὐ λέγοι καὶ ἄλλος ταὐτὰ έλεγε,

120

καὶ πάντες οἱ παρόντες. ἔπειτα δὲ Χειρίσοφος ἀνέστη καὶ εἶπεν ὡδε. Φίλος μοί ἐστιν, ὡ ἀνδρες, ἀναξίβιος, 4 ναυαρχῶν δὲ [καὶ] τυγχάνει. ἡν οὖν πέμψητέ με, οἰομαι ἀν ἐλθεῶν καὶ τριήρεις ἔχων καὶ πλοῖα τὰ ἡμâς ἄζοντα· ὑμεῖς δὲ εἴπερ πλεῖν βούλεσθε, περιμένετε, ἔστ' ἀν ἐγὼ ἔλθω· ήξω δὲ ταχέως. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατιῶται ἦσθησάν τε καὶ ἐψηφίσαντο πλεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα.

Μετά τοῦτον Ξενοφών ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ώδε. 5 Χειρίσοφος μεν δη έπι πλοία στέλλεται, ημείς δε άναμενούμεν όσα μοι ούν δοκεί καιρός είναι ποιείν έν τή μονή, ταῦτα ἐρῶ. πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορί- 6 ζεσθαι ἐκ τῆς πολεμίας · οὕτε γὰρ ἀγορὰ ἔστιν ίκανὴ ούτε ότου ώνησόμεθα εύπορία, εί μη όλίγοις τισίν ή δε γώρα πολεμία κίνδυνος ούν πολλούς απόλλυσθαι, ην άμελώς τε και άφυλάκτως πορεύησθε έπι τα έπιτήδεια. άλλά μοι δοκεί σύν προνομαίς λαμβάνειν τα 7 επιτήδεια, άλλως δε μη πλανασθαι, ώς σώζησθε, ήμας δε τούτων επιμελείσθαι. έδοξε ταύτα. "Ετι τοίνυν άκούσατε και τάδε. έπι λείαν γαρ ύμων έκπορεύσον- 8 ταί τινες. οίομαι ούν βέλτιον είναι ήμιν είπειν τον μέλλοντα έξιέναι, φράζειν δε καί ὅποι, ἵνα καί το πληθος είδωμεν των έξιόντων και των μενόντων και ξυμπαρασκευάζωμεν έάν τι δέη, καν βοηθησαί τισι καιρός ή, είδωμεν όποι δεήσει βοηθείν, και έάν τις των απειροτέρων έγχειρη ποι, ξυμβουλεύωμεν πειρώμενοι είδέναι την δύναμιν έφ' ούς αν ίωσιν. έδοξε και ταύτα. Έννοεῖτε δὲ καὶ τόδε, ἔφη. σχολὴ τοῖς πολεμίοις ληί- 9 ζεσθαι, καί δικαίως ήμιν επιβουλεύουσιν εχομεν γαρ τα εκείνων υπερκάθηνται δ' ήμων. φύλακας δή μοι δοκεί δείν περί το στρατόπεδον είναι· έαν ούν κατά μέρος [μερισθέντες] φυλάττωμεν και σκοπωμεν, ήττον αν δύναιντο ήμας Αηραν οί πολέμιοι. Ετι τοίνυν τάδε δράτε. εἰ μὲν ἠπιστάμεθα σαφῶς, ὅτι ἥξει πλοῖα 10

Χειρίσοφος άγων ίκανά, οὐδèν âν ἔδει ŵν μέλλω λέγειν νυν δ' έπει τουτο άδηλον, δοκεί μοι πειρασθαε πλοία συμπαρασκευάζειν και αυτόθεν. ην μεν γαρ έλθη, υπαρχόντων ένθάδε έν άφθονωτέροις πλευσού-11 μεθα, έαν δέ μη άγη, τοις ένθάδε χρησόμεθα. όρω δε έγω πλοία πολλάκις παραπλέοντα εί ουν αίτησάμενοι παρά Τραπεζουντίων μακρά πλοΐα κατάγοιμεν καί φυλάττοιμεν αύτα τα πηδάλια παραλυόμενοι, έως αν ίκανὰ τὰ ἄξοντα γένηται, ἴσως αν οὐκ ἀπορήσαιμεν 12 κομιδής οίας δεόμεθα. έδοξε και ταυτα. Έννοήσατε δ', έφη, εί είκος και τρέφειν άπο κοινού ούς αν καταγάγωμεν, όσον αν χρόνον ήμων ένεκεν μένωσι, και ναῦλον Ευνθέσθαι, ὅπως ὡφελοῦντες καὶ ὡφελῶνται. 13 έδοξε και ταυτα. Δοκεί τοίνυν μοι, έφη, ην άρα και ταῦτα ἡμῖν μὴ ἐκπεραίνηται ὥστε ἀρκεῖν πλοῖα, τὰς όδούς, ας δυσπόρους ακούομεν είναι, ταις παρα βάλατταν οικουμέναις πόλεσιν έντείλασθαι δδοποιείν πείσονται γάρ και διά τὸ φοβείσθαι και διά τὸ βούλεσθαι ήμων απαλλαγήναι.

- 14 Ἐνταῦθα δὲ ἀνέκραγον, ὡς οὐ δέοι ὁδοιπορεῖν. ὁ δὲ ὡς ἔγνω τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδέν, τὰς δὲ πόλεις ἑκούσας ἔπεισεν ὁδοποιεῖν, λέγων, ὅτι βᾶττον ἀπαλλάξονται, ἡν εὐποροι γένωνται αἱ ὁδοί.
- 15 έλαβον δè καὶ πεντηκόντερον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ŷ ἐπέστησαν Δέξιππον Λάκωνα περίοικον. οῦτος ἀμελήσας τοῦ ξυλλέγειν πλοῖα ἀποδρὰς ὡχετο ἔξω τοῦ Πόντου ἔχων τὴν ναῦν. οῦτος μὲν οῦν δίκαια ἔπαθεν ὕστερον· ἐν Θρặκῃ γὰρ παρὰ Σεύθῃ πολυπρωγμονῶν τι ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου τοῦ Λάκωνος.
- 16 έλαβον δὲ καὶ τριακόντορον, ἦ ἐπεστάθη Πολυκράτης ᾿Αθηναίος, ὃς ὅπόσα λαμβάνοι πλοία κατῆγεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ τὰ μὲν ἀγώγιμα, εἴ τι ἦγον, ἐξαιρούμενοι φύλακας καθίστασαν, ὅπως σῶα εἴη, τοῖς δὲ 17 πλοίοις ἐχρήσαντο εἰς παραγωγήν. ἐν ῷ δὲ ταῦτα ἦν

έπὶ λείαν ἐξήεσαν οἱ "Ελληνες, καὶ οἱ μὲν ἐλάμβανον οἱ δὲ καὶ οῦ. Κλεαίνετος δ' ἐξαγαγών καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον λόχον πρὸς χωρίον χαλεπὸν αὐτός τε ἀπέθανε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Ἐπεὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ἢν λαμβάνειν ὥστε 2 ἀπαυθημερίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, ἐκ τούτου λαβὼν Ἐενοφῶν ἡγεμόνας τῶν Γραπεζουντίων ἐξάγει εἰς Δρίλας τὸ ἡμισυ τοῦ στρατεύματος, τὸ δὲ ἡμισυ κατέλιπε ψυλάττειν τὸ στρατόπεδον· οἱ γὰρ Κόλχοι, ἅτε ἐκπεπτωκότες τῶν οἰκιῶν, πολλοὶ ἦσαν ἀθρόοι καὶ ὑπερεκάθηντο ἐπὶ τῶν ἄκρων. οἱ δὲ Γραπεζούντιοι ὁπόθεν μὲν 2 τὰ ἐπιτήδεια ῥάδιον ἦν λαβεῖν οἰκ ἦγον· φίλοι γὰρ αὐτοῖς ἦσαν· εἰς τοὺς Δρίλας δὲ προθύμως ἦγον, ὑφ' ὧν κακῶς ἔπασχον, εἰς χωρία τε ὀρεινὰ καὶ δύσβατα καὶ ἀνθρώπους πολεμικωτάτους τῶν ἐν τῷ Πόντῳ.

'Επεί δε ήσαν εν τη άνω χώρα οι Ελληνες, όποια 3 των χωρίων τοις Δρίλαις άλώσιμα είναι έδόκει έμπιπράντες απήεσαν και ούδεν ην λαμβάνειν, ει μη ύς η βούς ή άλλο τι κτήνος το πύρ διαπεφευγός. Εν δε ήν γωρίον μητρόπολις αὐτῶν εἰς τοῦτο πάντες Ευνερρυήκεσαν. περί δε τοῦτο ην χαράδρα ἰσχυρῶς βαθεῖα, και πρόσοδοι χαλεπαί πρός τὸ χωρίον. οι δὲ πελτα- 4 σταλ προδραμόντες στάδια πέντε ή έξ των όπλιτων, διαβάντες την χαράδραν δρώντες πρόβατα πολλά και άλλα γρήματα, προσέβαλλον πρός το γωρίον. Ευνείποντο δε και δορυφόροι πολλοί οι επί τα επιτήδεια έξωρμημένοι · ώστε έγένοντο οι διαβάντες πλείους ή είς δισχιλίους άνθρώπους. έπει δε μαχόμενοι ούκ 5 έδύναντο λαβείν το χωρίον, και γαρ τάφρος ήν περί αὐτὸ εὐρεία ἀναβεβλημένη καὶ σκόλοπες ἐπὶ τῆς ἀναβολής και τύρσεις πυκναί ξύλιναι πεποιημέναι, απιέναι δη έπεχείρουν οι δε έπέκειντο αὐτοῖς. ὡς δε οὐκ 6 έδύναντο αποτρέχειν, ην γαρ έφ' ένος ή κατάβασις έκ τοῦ χωρίου εἰς τὴν χαράδραν, πέμπουσι πρὸς Ξενο7 φωντα, δη ήγειτο τοις όπλίταις. ό δ' ελθών λέγει, ότι έστι χωρίον χρημάτων πολλών μεστόν τουτο ούτε λαβείν δυνάμεθα· ίσχυρον γάρ έστιν· ούτε άπελθείν ράδιον μάχονται γαρ επεξεληλυθότες και ή αφοδος Β γαλεπή. ἀκούσας ταῦτα ὁ Ξενοφῶν προσαγαγῶν πρὸς την γαράδραν τους μέν όπλίτας θέσθαι εκέλευσε τα όπλα, αυτός δε διαβάς σύν τοις λοχαγοις έσκοπειτο, πότερον είη κρειττον απάγειν και τους διαβεβηκότας ή και τους όπλίτας διαβιβάζειν, ώς άλόντος άν του 9 χωρίου. έδόκει γάρ το μέν απάγειν ούκ είναι άνευ πολλών νεκρών, έλειν δ' αν φοντο και οι λοχαγοι το χωρίον. και ό Ξενοφών ξυνεχώρησε τοις ίεροις πιστεύσας οι γαρ μάντεις αποδεδειγμένοι ήσαν, ότι 10 μάγη μεν έσται, το δε τέλος καλύν της εξόδου. καì τούς μέν λογαγούς έπεμπε διαβιβάσοντας τούς όπλίτας, αὐτὸς δ' ἔμενεν ἀναγωρίσας ἅπαντας τοὺς πελ-11 ταστάς, και ούδένα εία ακροβολίζεσθαι. έπει δ' ήκον οί όπλιται, εκέλευσε τον λύχον εκαστον ποιήσαι των λοχαγών ώς αν κράτιστα οίηται αγωνιείσθαι ήσαν γαρ οι λοχαγοί πλησίον αλλήλων, οι πάντα τον γρό-12 νον άλλήλοις περί ανδραγαθίας αντεποιούντο. και οί μέν ταῦτα ἐποίουν· ὁ δὲ τοῖς πελτασταῖς πᾶσι παρήγγελλε διηγκυλωμένους ίέναι, ώς, δπόταν σημήνη, άκοντίζειν δεήσον, και τους τοξότας επιβεβλήσθαι επι ταις νευραίς, ώς, όπόταν σημήνη, τοξεύειν δεήσον, και τούς γυμνήτας λίθων έχειν μεστάς τάς διφθέρας και τούς 13 επιτηδείους επεμθε τούτων επιμεληθήναι. επεί δε πάντα παρεσκεύαστο και οι λοχαγοί και οι υπολογαγοι και οι άξιουντες τούτων μη χείρους είναι πάντες παρατεταγμένοι ήσαν, καὶ ἀλλήλους μὲν δὴ ξυνεώρων. 14 μηνοειδής γαρ δια το χωρίον ή τάξις ήν έπει δ' έπαιάνισαν και ή σάλπιγξ έφθέγξατο, αμα τε τω 'Ενυαλίω ήλάλαξαν και έθεον δρόμφ οι όπλιται, και τα βέλη όμοῦ ἐφέρετο, λόγχαι, τοξεύματα, σφενδόναι, πλείστοι

δ' έκ των χειρών λίθοι, ήσαν δε οι και πύρ προσέ-Φερον. υπό δε του πλήθους των βελων έλιπον οί 15 πολέμιοι τά τε σταυρώματα και τας τύρσεις. ώστε 'Αγασίας Στυμφάλιος και Φιλόξενος Πελληνεύς καταθέμενοι τα δπλα έν χιτώνι μόνον ανέβησαν, και άλλος άλλον είλκε, και άλλος αναβεβήκει, και ήλώκει το χωρίον, ώς έδόκει. και οι μεν πελτασται και οι ψιλοι 16 είσδραμόντες ήρπαζον δ,τι εκαστος εδύνατο · ό δε Εενοφων στας κατά τας πύλας όπόσους εδύνατο κατεκώλυε των δπλιτων έξω πολέμιοι γαρ άλλοι έφαίνοντο έπ άκροις τισίν ίσχυροις. ού πολλού δε χρόνου μεταξύ 17 γενομένου κραυγή τε εγίγνετο ενδον και έφευγον οι μεν και έχοντες & έλαβον, τάχα δέ τις και τετρωμένος και πολύς ην ώθισμος άμφι τα θύρετρα. και έρωτώμενοι οί εκπίπτοντες έλεγον, ότι άκρα τε εστιν ένδον καί οί πολέμιοι πολλοί, οί παίουσιν έκδεδραμηκότες τούς ένδον άνθρώπους. ένταῦθα άνειπεῖν ἐκέλευσε Τολμί-18 δην τον κήρυκα ίέναι είσω τον βουλόμενόν τι λαμβάνειν, και ίεντο πολλοί είσω, και νικώσι τους έκπίπτοντας οι είσωθούμενοι και κατακλείουσι τους πολεμίους πάλιν είς την ἄκραν. και τα μεν έξω της 19 άκρας πάντα διηρπάσθη και έξεκομίσαντο οι "Ελληνες · οί δε όπλιται έθεντο τα όπλα, οί μεν περί τα σταυρώματα, οί δε κατά την όδον την επί την άκραν φέρουσαν. ό δε Ξενοφών και οι λοχαγοι εσκόπουν, 20 ει οιόν τε είη την άκραν λαβειν. ην γαρ ούτως σωτηρία ἀσφαλής, άλλως δε πάνυ χαλεπον εδόκει είναι άπελθείν σκοπουμένοις δε αυτοίς έδοξε παντάπασιν άνάλωτον είναι το χωρίον. ένταῦθα παρεσκευάζοντο 21 την αφοδον, και τους μέν σταυρούς εκαστοι τους καθ' αύτούς διήρουν, και τούς άχρείους και φορτία έχοντας έξεπέμποντο καλ των όπλιτων το πλήθος, καταλιπόντες οι λοχαγοι οις εκαστος επίστευεν. επει δε ήρξαντο 22 άποχωρείν, έπεξέθεον ένδοθεν πολλοί γέρρα και λόγχας

έχουτες καὶ κυημίδας καὶ κράνη Παφλαγονικά, καὶ άλλοι έπι τας οικίας ανέβαινον τας ένθεν και ένθεν 23 τῆς εἰς τὴν ἄκραν φερούσης όδοῦ · ῶστε οὐδὲ διώκειν άσφαλές ην κατά τας πύλας τας είς την ακραν φερούσας. και γαρ ξύλα μεγάλα επερρίπτουν άνωθεν, ώστε χαλεπόν ην και μένειν και απιέναι, και ή νύξ φοβερά 24 ην επιούσα. μαχομένων δε αύτων και απορουμένων θεών τις αύτοις μηχανήν σωτηρίας δίδωσιν. έξαπίνης γαρ ανέλαμψεν οικία των έν δεξιά ότου δη έναψαντος. ώς δ' αύτη ξυνέπιπτεν, έφευγον οι άπο των έν δεξιά 25 οἰκιῶν. ὡς δὲ ἔμαθεν ὁ Ξενοφῶν τοῦτο παρὰ τῆς τύχης, ενάπτειν εκέλευε και τας εν αριστερά οικίας, αί ξύλιναι ήσαν, ώστε και ταχι έκαίοντο. έφευγον 26 ουν και οι άπο τούτων των οικιων. οι δε κατά το στόμα δη έτι μόνοι ελύπουν και δηλοι ησαν ότι επικείσονται έν τη έξόδω τε και καταβάσει. ένταῦθα παραγγέλλει φέρειν ξύλα δσοι ετύγχανον έξω όντες τών βελών είς το μέσον έαυτων καί των πολεμίων. έπει δε ίκανα ήδη ην, ενήψαν ενήπτον δε και τας παρ' αὐτὸ τὸ χαράκωμα οἰκίας, ὅπως οἱ πολέμιοι ἀμφὶ 27 ταῦτα ἔχοιεν. οῦτω μόλις ἀπῆλθον ἀπὸ τοῦ χωρίου, πῦρ ἐν μέσω ἑαυτῶν καὶ τῶν πολεμίων ποιησάμενοι. και κατεκαύθη πασα ή πόλις και αι οικίαι και αι τύρσεις καί τα σταυρώματα καί τάλλα πάντα πλήν τής ἄκρας.

28 Τῆ δὲ ὑστεραία ἀπήεσαν οἱ Ἐλληνες ἔχοντες τὰ ἐπιτήδεια. ἐπεὶ δὲ τὴν κατάβασιν ἐφοβοῦντο τὴν εἰς Τραπεζοῦντα, πρανὴς γὰρ ῆν καὶ στενή, ψευδενέδραν - 29 ἐποιήσαντο καὶ ἀνὴρ Μυσὸς τὸ γένος καὶ τοῦνομα τοῦτο ἔχων τῶν Κρητῶν λαβὼν δέκα ἔμενεν ἐν λασίω χωρίω καὶ προσεποιεῖτο τοὺς πολεμίους πειρᾶσθαι λανθάνειν ai δὲ πέλται aὐτῶν ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε 30 διεφαίνοντο χαλκαῖ οῦσαι. οἱ μὲν οῦν πολέμιοι ταῦτα διορῶντες ἐφοβοῦντο ὡς ἐνέδραν οῦσαν ἡ δὲ στρατιὰ

έν τούτφ κατέβαινεν. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει ἤδη ἰκανὸν ὑπεληλυθέναι, τῷ Μυσῷ ἐσήμηνε φεύγειν ἀνὰ κράτος· καὶ δς ἐξαναστὰς φεύγει καὶ οἱ σừν αὐτῷ. καὶ οἱ μὲν 31 ἄλλοι Κρῆτες, ἁλίσκεσθαι γὰρ ἔφασαν τῷ δρόμῳ, ἐκπεσόντες ἐκ τῆς δδοῦ εἰς ὕλην κατὰ τὰς νάπας κυλινδούμενοι ἐσώθησαν, ὁ Μυσὸς δὲ κατὰ τὴν ὅδὸν φεύγων ἐβόα βοηθεῖν· καὶ ἐβοήθησαν αὐτῷ, καὶ ἀνέλαβον 32 τετρωμένον· καὶ αὐτοὶ ἐπὶ πόδα ἀνεχώρουν βαλλόμενοι οἱ βοηθήσαντες καὶ ἀντιτοξεύοντές τινες τῶν Κρητῶν. οὕτως ἀφίκοντο ἐπὶ τὸ στρατόπεδον πάντες σῷοι ὄντες.

Έπει δε ούτε Χειρίσοφος ήκεν ούτε πλοία ικανά 3' ήν ούτε τα επιτήδεια ήν λαμβάνειν ετι, εδόκει απιτέον είναι. και είς μέν τα πλοΐα τούς τε ασθενοῦντας ένεβίβασαν και τους υπέρ τετταράκοντα έτη και παιδας καί γυναϊκας καί των σκευών όσα μή ανάγκη ήν έχειν. καί Φιλήσιον και Σοφαίνετον τούς πρεσβυτάτους των στρατηγών εἰσβιβάσαντες τούτων ἐκέλευον ἐπιμελεῖσθαι · οί δε άλλοι επορεύοντο · ή δε όδος ώδοποιημένη ήν. και αφικνούνται πορευόμενοι είς Κερασούντα τρι- 2 ταίοι, πόλιν Έλληνίδα έπι βαλάττη, Σινωπέων αποικον, έν τη Κολχίδι χώρα. ένταῦθα ἔμειναν ἡμέρας 3 δέκα· και έξέτασις έν τοις οπλοις έγγνετο και άριθμός, και έγένοντο όκτακισχίλιοι και έξακόσιοι. ούτοι έσώθησαν έκ των άμφι τους μυρίους οι δε άλλοι απώλοντο ύπό τε των πολεμίων και χιόνος και εί τις νόσφ.

'Ένταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμα- 4 λώτων ἀργύριον γενόμενον. καὶ τὴν δεκάτην, ἡν τῷ 'Απόλλωνι ἐξεῖλον καὶ τῇ Ἐφεσία 'Αρτέμιδι, διέλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρισόφου Νέων ὁ 'Ασιναῖος ἕλαβε. Ξενο- 5 φῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ 'Απόλλωνος ἀνάθημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν 'Αθηναίων θησαυρὸν

και ἐπέγραψε τό τε αύτοῦ ὄνομα και τὸ Προξένου, 6 δς σύν Κλεάρχω απέθανε ξένος γαρ ην αύτου. το δε της 'Αρτέμιδος της 'Εφεσίας, ότε απήει συν 'Αγησιλάφ έκ της 'Aσlas την είς Βοιωτούς όδόν, καταλείπει παρὰ Μεγαβύζω τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρω, ὅτι αὐ-τὸς κινδυνεύσων ἐδόκει ἰέναι, καὶ ἐπέστειλεν, ῆν μὲν αὐτὸς σωθή, αὐτῶ ἀποδοῦναι· εἰ δέ τι πάθοι, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τη 'Αρτέμιδι ο, τι οίοιτο χαριείσθαι 7 τη θεώ. έπει δ' έφευγεν ό Ξενοφών, κατοικούντος ήδη αύτοῦ ἐν Σκιλλοῦντι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οἰκισθέντι παρά την Ολυμπίαν αφικνειται Μεγάβυζος είς Ολυμπίαν θεωρήσων, και αποδίδωσι την παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαβῶν χωρίον ὤνεῖται τῆ 8 θεῷ ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. ἔτυχε δὲ διὰ μέσου ῥέων τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. καὶ ἐν Ἐφέσω δὲ παρὰ τον της 'Αρτέμιδος νεών Σελινούς ποταμός παραρρεί, και ιχθύες δε εν αμφοτέροις ένεισι και κόγχαι εν δε τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίω καὶ βήραι πάντων ὁπόσα 9 ἐστὶν ἀγρευόμενα βηρία. ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναόν από του ίερου αργυρίου, και το λοιπόν δε αεί δεκατεύων τα έκ τοῦ ἀγροῦ ὡραῖα θυσίαν ἐποίει τῆ θεώ, και πάντες οι πολιται και οι πρόσχωροι άνδρες καί γυναικές μετειχον τής έορτής. παρείχε δε ή θεός τοις σκηνούσιν άλφιτα, άρτους, οίνον, τραγήματα, καλ των θυομένων από της ίερας νομης λάχος, και των θη-10 ρευομένων δέ. και γαρ θήραν εποιούντο εις την εορτην οί τε Ξενοφώντος παίδες και οι των άλλων πολιτών, οί δε βουλόμενοι και άνδρες ξυνεθήρων και ήλίσκετο τὰ μέν έξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς 11 Φολόης, σύες και δορκάδες και έλαφοι. έστι δε ή χώρα ή ἐκ Λακεδαίμονος εἰς ἘΟλυμπίαν πορεύονται ὡς εἶκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ἐλυμπία Διὸς ἱεροῦ. ἔνι δ' ἐν τῷ ίερῷ χώρφ καὶ ἄλση καὶ ὄρη δένδρων μεστά, ἱκανὰ καὶ σύς και αίγας και βούς τρέφειν και ίππους, ώστε και

τὰ τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλσος ἡμέρων δένδρων ἐφυ-12 τεύθη ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὡραῖα. ὁ δὲ ναὸς ὡς μικρὸς μεγάλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῷ εἰκασται, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν ὡς κυπαρίττινον χρυσῷ ὅντι τῷ ἐν Ἐφέσῷ. καὶ στήλη 13 ἔστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα· ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΔΕ ΕΧΟΝ-ΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΤΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑ-ΤΗΝ ΚΑΤΑΘΤΕΙΝ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΤΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΕΠΙΣΚΕΥ-ΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ ΤΗΙ ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.

Έκ Κερασούντος δε κατά θάλατταν μεν εκομί- 4 ζοντο οίπερ και πρόσθεν, οι δε άλλοι κατα γην έπορεύοντο. έπει δε ήσαν έπι τοις Μοσσυνοίκων όρίοις, 2 πέμπουσιν είς αὐτοὺς Τιμησίθεον τὸν Τραπεζούντιον πρόξενον όντα των Μοσσυνοίκων, έρωτωντες, πότερον ώς διὰ φιλίας ή ώς διὰ πολεμίας πορεύσονται της χώρας. οί δε είπον, ότι ου διήσοιεν επίστευον γαρ τοις χωρίοις. ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος, ὅτι πολέμιοί 3 είσιν αύτοις οι έκ του έπέκεινα. και έδόκει καλέσαι έκείνους, εἰ βούλοιντο ξυμμαχίαν ποιήσασθαι· καὶ πεμφθείς ό Τιμησίθεος ήκεν άγων τους άρχοντας. έπει δε άφίκοντο, συνηλθον οί τε των Μοσσυνοίκων 4 άρχοντες και οί στρατηγοί των Έλλήνων και έλεγε μέν Ξενοφών, ήρμήνευε δὲ Τιμησίθεος· ³Ω ἄνδρες 5 Μοσσύνοικοι, ήμεῖς βουλόμεθα διασωθήναι πρὸς τὴν Ελλάδα πεζη· πλοία γάρ οὐκ ἔχομεν· κωλύουσι δὲ ούτοι ήμας, ούς ακούομεν ύμιν πολεμίους είναι. εί ούν υ βούλεσθε, έξεστιν υμιν ήμας λαβειν ξυμμάχους καί τιμωρήσασθαι, εί τι πώποθ' ύμας ούτοι ήδίκησαν, καί τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τούτους. εἰ δὲ ἡμâς 7 άφήσετε, σκέψασθε, πόθεν αύθις αν τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε ξύμμαχον. προς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων 8 6*

129

των Μοσσυνοίκων, ότι και βούλοιντο ταυτα και δέ-

- 9 χοιντο την ξυμμαχίαν. *Αγετε δή, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τί ήμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι, ἀν ξύμμαχοι ὑμῶν γενώμεθα, καὶ ὑμεῖς τί οἶοί τε ἔσεσθε ἡμῖν ξυμπρᾶξαι
- 10 περὶ τῆς διόδου; οἱ δὲ εἶπον, ὅτι ἰκανοί ἐσμεν εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλειν ἐκ τοῦ ἐπὶ βάτερα τὴν τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων, καὶ δεῦρο ὑμῖν πέμψαι ναῦς τε καὶ ἄνδρας, οἴτινες ὑμῖν ξυμμαχοῦνταί τε καὶ τὴν ὁδὸν ἡγήσονται.
- 11 Ἐπὶ τούτοις πιστὰ δόντες καὶ λαβόντες ὄχοντο. καὶ ἦκον τῆ ὑστεραία ἄγοντες τριακόσια πλοῖα μονό ξυλα καὶ ἐν ἑκάστῷ τρεῖς ἄνδρας, ῶν οἱ μὲν δύο ἐκβάν-12 τες εἰς τάξιν ἔθευτο τὰ ὅπλα, ὁ δὲ εἶς ἔμενε. καὶ οἱ μὲν λαβόντες τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μένοντες ἐξετάξαντο ὥδε. ἔστησαν ἀνὰ ἑκατὸν μάλιστα οἶον χοροὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις, ἔχοντες γέρρα πάντες λευκῶν βοῶν δασέα, εἰκασμένα κιττοῦ πετάλῷ, ἐν δὲ τῆ δεξιậ παλτὸν ὡς ἑξάπηχυ, ἔμπροσθεν μὲν λόγχην 13 ἔχον, ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ τοῦ ξύλου σφαιροειδές. χιτωνίσκους δὲ ἐνεδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων, πάχος ὡς λινοῦ

στρωματοδέσμου, ἐπὶ τῆ κεφαλῆ δὲ κράνη σκύτινα οἰαπερ τὰ Παφλαγονικά, κρώβυλον ἔχοντα κατὰ μέσον, ἐγγύτατα τιαροειδῆ· εἶχον δὲ καὶ σαγάρεις σιδηρᾶς. 14 ἐντεῦθεν ἐξῆρχε μὲν αὐτῶν εἶς, οἱ δὲ ἄλλοι πάντες ἐπορεύοντο ἄδοντες ἐν ἑυθμῷ, καὶ διελθόντες διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν ὅπλων τῶν Ἑλλήνων ἐπορεύοντο εὐθὺς πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπὶ χωρίον, ὃ ἐδόκει ἐπι-

15 μαχώτατον είναι. ຜູ້κείτο δὲ τοῦτο πρὸ τῆς πόλεως τῆς μητροπόλεως καλουμένης αὐτοῦς καὶ ἐχούσης τὸ ἀκρότατον τῶν Μοσσυνοίκων. καὶ περὶ τούτου ὁ πόλεμος ῆν· οἱ γὰρ ἀεὶ τοῦτ' ἔχοντες ἐδόκουν ἐγκρατεῖς είναι καὶ πάντων Μοσσυνοίκων, καὶ ἕφασαν τούτους οὐ δικαίως ἔχειν τοῦτο, ἀλλὰ κοινὸν ὃν καταλαβόντας 16 πλεονεκτεῖν. είποντο δ' αὐτοῦς καὶ τῶν Ἑλλήνων

130

τινές, ού ταχθέντες ύπο των στρατηγών, άλλα άρπαγής ένεκεν. οι δε πολέμιοι προσιόντων τέως μεν ήσύχαζον· έπει δ' έγγυς έγένοντο τοῦ χωρίου, ἐκδραμόντες τρέπονται αὐτούς, καὶ ἀπέκτειναν συχνοὺς τῶν βαρβάρων και των ξυναναβάντων Έλλήνων τινάς, και έδίωκον μέχρι ού είδον τους Ελληνας βοηθούντας. είτα δε ἀποτραπόμενοι ῷχοντο, καὶ ἀποτεμόντες τὰς 17 κεφαλὰς τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυσαν τοῦς τε Ἐλλησι και τοις έαυτων πολεμίοις, και άμα έχόρευον νόμφ τινι άδοντες. οί δε «Ελληνες μάλα ήχθοντο, ότι τούς τε 18 πολεμίους επεποιήκεσαν θρασυτέρους και ότι οί εξελθόντες "Ελληνες συν αυτοις επεφεύγεσαν μάλα όντες συχνοί δούπω πρόσθεν επεποιήκεσαν εν τη στρατεία. Ξενοφών δε ξυγκαλέσας τους "Ελληνας είπεν, 19 *Ανδρες στρατιώται, μηδέν ἀθυμήσητε ἕνεκα τών γε-γενημένων · ἴστε γὰρ ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μεῖον τοῦ κακοῦ γεγένηται. πρώτον μέν γάρ ἐπίστασθε, ὅτι οί 20 μέλλοντες ήμιν ήγεισθαι τῷ ὄντι πολέμιοι είσιν οίσπερ και ήμας ανάγκη. Επειτα δε και των Έλλήνων οι άφροντιστήσαντες της ξυν ημιν τάξεως και ίκανοι ήγησάμενοι είναι ξύν τοις βαρβάροις ταυτά πράττειν απερ συν ήμιν δίκην δεδώκασιν ωστε αθθις ήττον τής ήμετέρας τάξεως ἀπολείψονται. ἀλλ' ὑμῶς δεῖ παρα-21 σκευάζεσθαι, ὅπως καὶ τοῦς φίλοις οὖσι τῶν βαρβάρων δόξετε κρείττους αὐτῶν εἶναι και τοις πολεμίοις δηλώσετε, ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ότε τοις ατάκτοις εμάχοντο.

J

Ταύτην μέν οὖν την ημέραν οῦτως ἔμειναν τη δ' 22 ὑστεραία θύσαντες, ἐπεὶ ἐκαλλιερήσαντο, ἀριστήσαντες, ὀρθίους τοὺς λύχους ποιησάμενοι, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κατὰ ταὐτὰ ταξάμενοι ἐπορεύοντο τοὺς τοξότας μεταξὺ τῶν λόχων ὀρθίων ὄντων ἔχοντες, ὑπολειπομένους δὲ μικρὸν τοῦ στόματος τῶν ὅπλιτῶν. ἦσαν γὰρ τῶν πολεμίων οῦ εὕζωνοι κατα-23

τρέχοντες τοις λίθοις έβαλλον. τούτους ουν ανέστελ λον οι τοξόται και οι πελτασταί. οι δ' άλλοι βάδην έπορεύοντο πρώτον μέν έπι το χωρίον, ἀφ' οῦ τῇ προτεραία οι βάρβαροι ετρέφθησαν και οι ξύν αυτοις. 24 ένταῦθα γὰρ οι πολέμιοι ήσαν ἀντιτεταγμένοι. τοὺς μέν ουν πελταστάς έδέξαντο οί βάρβαροι και έμάχοντο, έπειδή δε έγγυς ήσαν οι όπλιται, ετράποντο. και οι μεν πελτασται εύθυς είποντο διώκοντες άνω πρός την μητρόπολιν, οί δε όπλιται εν τάξει είποντο. 25 έπει δε άνω ήσαν πρός ταις της μητροπόλεως οικίαις, ένταῦθα δη οἱ πολέμιοι ὁμοῦ δη πάντες γενόμενοι ἐμάχοντο και έξηκόντιζον τοις παλτοις, και άλλα δόρατα έχοντες παχέα μακρά, δσα ἀνὴρ αν φέροι μόλις, τού-26 τοις επειρώντο αμύνεσθαι εκ χειρός. επεί δε ούχ υφίεντο οι Ελληνες, αλλ' δμόσε εχώρουν, έφυγον οι βάρβαροι και έντεῦθεν απαντες λιπόντες το χωρίον. ό δε βασιλεύς αὐτῶν ὁ ἐν τῷ μόσσυνι τῷ ἐπ' ἄκρου ώκοδομημένω, δν τρέφουσι πάντες κοινή αυτού μένοντα καί φυλάττουσιν, ούκ ήθελεν έξελθειν, ούδε οι έν τω πρότερον αίρεθέντι χωρίω, άλλ' αύτοῦ σὺν τοῖς μοσ-27 σύνοις κατεκαύθησαν. οι δε "Ελληνες διαρπάζοντες τα χωρία ευρισκον θησαυρούς έν ταις οικίαις άρτων νενημένων πατρίους, ώς έφασαν οι Μοσσύνοικοι, τον δε νέον σίτον ξύν τη καλάμη αποκείμενον ήσαν δε 28 ζειαλ αί πλείσται. καλ δελφίνων τεμάχη έν άμφορεῦσιν εὑρίσκετο τεταριχευμένα καὶ στέαρ ἐν τεύχεσι των δελφίνων, ώ έχρωντο οί Μοσσύνοικοι καθάπερ οί «Ελληνες τῷ έλαίφ· κάρυα δὲ ἐπὶ τῶν ἀνωγαίων ἦν πολλά τα πλατέα, ούκ έχοντα διαφυήν ούδεμίαν. 29 τούτφ και πλείστφ σίτφ έχρῶντο έψοντες και άρτους όπτώντες. οίνος δε εύρισκετο, δς άκρατος μεν όξυς έφαίνετο είναι ύπο της αύστηρότητος, κερασθείς δε ενώδης τε και ήδύς.

30 Οί μέν δή Ελληνες άριστήσαντες ένταῦθα έπο-

ρεύοντο είς το πρόσω, παραδόντες το χωρίον τοις ξυμμαχήσασι των Μοσσυνοίκων. όπόσα δε και άλλα παρήεσαν χωρία των ξύν τοις πολεμίοις όντων, τά ευπροσοδώτατα οι μεν έλειπον, οι δε εκόντες προσεχώρουν. τὰ δὲ πλεῖστα τοιάδε ἦν τῶν χωρίων. ἀπεῖχον 31 αί πόλεις ἀπ' ἀλλήλων στάδια ὀγδοήκοντα, αί δὲ πλείον αί δε μείον αναβοώντων δε αλλήλωι ξυνήκουον εἰς τὴν ἑτέραν ἐκ τῆς ἑτέρας πόλεως · οὕτως ὑψηλή τε καὶ κοίλη ἡ χώρα ἦν. ἐπεὶ δὲ πορευσμενοι ἐν τοῖς φί-32 λοις ήσαν, επεδείκνυσαν αυτοίς παίδας των ευδαιμόνων σιτευτούς, τεθραμμένους καρύοις έφθοις, άπαλούς καί λευκούς σφόδρα καλ ού πολλοῦ δέοντας ίσους τὸ μῆκος και τὸ πλάτος είναι, ποικίλους δὲ τὰ νῶτα και τὰ ἔμπροσθεν πάντα έστιγμένους ανθέμια. έζήτουν δε καί 33 ταις εταίραις αις ήγον οι Ελληνες εμφανώς ξυγγίγνεσθαι νόμος γαρ ην ουτός σφισι. λευκοί δε πάντες οί άνδρες και αί γυναικες. τούτους έλεγον οι στρα-34 τευσάμενοι βαρβαρωτάτους διελθειν και πλειστον τών Έλληνικών νόμων κεχωρισμένους. έν τε γάρ όχλω δντες ἐποίουν ἄπερ αν ἀνθρωποι ἐν ἐρημία ποιήσειαν, ἄλλως δὲ οὐκ αν τολμῷεν, μόνοι τε ὄντες ὅμοια ἐπραττον απερ αν μετ' άλλων όντες, διελέγοντό τε έαυτοις και εγέλων εφ' έαυτων και ώρχουντο εφιστάμενοι όπου τύχοιεν ώσπερ άλλοις επιδεικνύμενοι.

Διὰ ταύτης τῆς χώρας οἱ "Ελληνες, διά τε τῆς 5 πολεμίας καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτὼ σταθμούς, καὶ ἀφικνοῦνται εἰς Χάλυβας. οῦτοι ὀλίγοι ἦσαν καὶ ὑπήκοοι τῶν Μοσσυνοίκων, καὶ ὁ βίος ἦν τοῦς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας· ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται εἰς Τιβαρηνούς. ἡ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν χώρα πολὺ ἦν 2 πεδινωτέρα καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ βαλάττῃ ἦττον ἐρυμνά. καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχρῃζον πρὸς τὰ χωρία προσβάλλειν καὶ τὴν στρατιὰν ὀνηθῆναί τι, καὶ τὰ ξένια, ἑ ἦκε παρὰ Τιβαρηνῶν, οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐπιμεῦναι

- 3 κελεύσαντες, έστε βουλεύσαιντο, έθύοντο. καὶ πολλὰ καταθυσάντων τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντεις πάντες γνώμην, ὅτι οὐδαμῆ προσίοιντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πορευόμενοι δύο ἡμέρας ἀφίκοντο εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ἐλληνίδα, Σινωπέων ἀποίκους, ὅντας δ' ἐν τῆ Γιβαρηνῶν χώρα.
- Μέχρι ἐνταῦθα ἐπέζευσεν ἡ στρατιά. πληθος τῆς καταβάσεως τῆς όδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι μάχης ἄχρι εἰς Κοτύωρα σταθμοὶ ἐκατὸν εἰκοσι δύο, παρασάγγαι ἑξακόσιοι καὶ εἰκοσι, στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι, χρόνου πληθος ὀκτὼ μῆνες.
 ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τετταράκοντα πέντε. ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς βεοῖς ἔθυσαν, καὶ πομπὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀγῶ-
- 6 νας γυμνικούς. τὰ δ' ἐπιτήδεια ἐλάμβανον τὰ μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δ' ἐκ τῶν χωρίων τῶν Κοτυωριτῶν οὐ γὰρ παρεῖχον ἀγορὰν οὐδ' εἰς τὸ τεῖχος τοὺς ἀσθενοῦντας ἐδέχοντο.
- 7 Ἐν τούτῷ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως, ἦν γὰρ ἐκείνων καὶ φόρον ἐκείνοις ἔφερον, καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον δηουμένην. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον · προηγόρει δὲ Ἐκατώνυμος δεινὸς νομι-
- 8 ζόμενος εἶναι λέγειν "Επεμψεν ήμας, ὥ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμας, ὅτι νικατε "Ελληνες ὄντες βαρβάρους, ἐπειτα δὲ καὶ ξυνησθησομένους, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἀκούομεν, πραγμάτων σεσωσμένοι πάρεστε.
- 9 ἀξιοῦμεν δὲ "Ελληνες ὄντες καὶ αὐτοὶ ὑφ' ὑμῶν ὄντων ἘΕλλήνων ἀγαθὸν μέν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδεν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμῶς οὐδὲν πώποτε ὑπήρξαμεν κακῶς 10 ποιοῦντες. Κοτυωρῖται δὲ οὖτοι εἰσὶ μὲν ἡμέτερο.

καμεν βαρβάρους ἀφελόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῶν φέρουσιν οὖτοι τεταγμένον καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζοῦντιοι ὡσαύτως· ὡστε ὅ, τι ἂν τούτους κακὸν ποιήσητε ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. νῦν δὲ 11 ἀκούομεν ὑμᾶς εἶς τε τὴν πόλιν βία παρεληλυθότας ἐνίους σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων βία λαμβάνειν ῶν ἂν δέησθε οὐ πείθοντας. ταῦτ' οὖν οὐκ 12 ἀξιοῦμεν· εἰ δὲ ταῦτα ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῦν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον ὅντινα ἂν δυνώμεθα φίλον ποιεῖσθαι.

Πρός ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπέρ τῶν στρατιω-13 των είπεν, Ημείς δέ, ω άνδρες Σινωπείς, ήκομεν αγαπωντες ότι τὰ σώματα διεσωσάμεθα και τὰ όπλα. ού γαρ ην δυνατόν αμα τε χρήματα άγειν και φέρειν καί τοις πολεμίοις μάχεσθαι. και νυν έπει εις τας 14 Έλληνίδας πόλεις ήλθομεν, έν Τραπεζοῦντι μέν, παρείχον γαρ ήμιν άγοράν, ώνούμενοι είχομεν τα έπιτήδεια, καί ανθ' ών ετίμησαν ήμας και ξένια έδωκαν τη στρατιά, αντετιμώμεν αυτούς, και εί τις αυτοίς φίλος ήν των βαρβάρων, τούτων απειχόμεθα τους δε πολεμίους αὐτῶν, ἐφ' οῦς αὐτοὶ ἡγοῖντο, κακῶς ἐποιοῦμεν όσον έδυνάμεθα. έρωτατε δε αύτους όποίων τινών 15 ήμων έτυχον πάρεισι γαρ ένθάδε ούς ήμιν ήγεμόνας δια φιλίαν ή πόλις ξυνέπεμιψεν. όποι δ' αν ελθόντες 16 άγοραν μη έχωμεν, αν τε είς βάρβαρον γην αν τε είς Έλληνίδα, ούχ ύβρει άλλα άνάγκη λαμβάνομεν τα έπιτήδεια. και Καρδούχους και Ταόχους και Χαλ-17 δαίους καίπερ βασιλέως ούχ υπηκόους όντας όμως καί μάλα φοβερούς όντας πολεμίους έκτησάμεθα δια το άνάγκην είναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγοράν οὐ παρείχον. Μάκρωνας δε καίπερ βαρβάρους όντας, 18 έπει άγοραν οίαν έδύναντο παρείχον, φίλους τε ένομίζομεν είναι και βία ούδεν ελαμβάνομεν των εκείνων. Κοτυωρίτας δέ, ούς ύμετέρους φατε είναι, εί τι αὐτῶν 19

είλήφαμεν, αύτοι αίτιοι είσιν ου γαρ ώς φίλοι προσ. εφέροντο ήμιν, άλλα κλείσαντες τας πύλας ούτε είσω έδέχοντο ούτε έξω αγοράν έπεμπον ήτιωντο δε τόν 20 παρ' ύμων άρμοστην τούτων αίτιον είναι. δ δε λέγεις βία παρελθόντας σκηνούν, ήμεις ήξιουμεν τους κάμνοντας είς τὰς στέγας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέωγον τὰς πύλας, ή ήμας έδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον, ταύτη εἰσελθόντες άλλο μέν ούδεν βίαιον εποιήσαμεν, σκηνούσι δ' έν ταις στέγαις οι κάμνοντες τα ξαυτών δαπανώντες. καί τας πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρο άρμοστη ωσιν οι κάμνοντες ήμων, άλλ' έφ' ήμιν η 21 κομίσασθαι, όταν βουλώμεθα. οι δε άλλοι, ώς δράτε, σκηνούμεν υπαίθριοι έν τη τάξει, παρεσκευασμένοι, αν μέν τις εύ ποιη, αντ' εύ ποιείν, αν δε κακώς, αλέξα-22 σθαι. & δε ήπείλησας ώς, ην υμίν δοκή? Κορύλαν και Παφλαγόνας ξυμμάχους ποιήσεσθε έφ' ήμας, ήμεις δέ, ην μεν ανάγκη ή, πολεμήσομεν και αμφοτέροις. ήδη γάρ και άλλοις πολλαπλασίοις ύμων έπολεμήσαμεν αν δε δοκή ήμιν, και φίλον ποιούμεθα τον 23 Παφλαγόνα. ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ύμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλαττίων. πειρασόμεθα ούν συμπράττοντες αύτῷ ῶν ἐπιθυμεῖ φίλοι γίηνεσθαι.

24 'Εκ τούτου μάλα μέν δήλοι ήσαν οἱ ξυμπρέσβεις τῷ Έκατωνύμῷ χαλεπαίνοντες τοῦς εἰρημένοις, παρελθὼν δ' αὐτῶν ἄλλος εἰπεν, ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἤκοιεν, ἀλλὰ ἐπιδείξοντες, ὅτι φίλοι εἰσί. καὶ ξενίοις, ἤν μὲν ἕλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῦ δεξόμεθα, νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι ὰ δύναν-25 ται · ὅρῶμεν γὰρ πάντα ἀληθή ὄντα, ὰ λέγετε. ἐκ τούτου ξένιά τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρῖται καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἐλλήνων ἐξένιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ ἐπιτήδεια διελέγοντο τά τε ἄλλα καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἐπυνθάνοντο καὶ ῶν ἑκάτεροι ἐδέοντο. Ταύτη μέν τῆ ἡμέρα τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο. τῆ 6 δὲ ὑστεραία ξυνέλεξαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς στρατιώτας, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς περὶ τῆς λοιπῆς πορείας παρακαλέσαντας τοὺς Σινωπέας βουλεύεσθαι. εἴτε γὰρ πεζῆ δέοι πορεύεσθαι, χρήσιμοι ἀν ἐδόκουν εἶναι οἱ Σινωπεῖς ἡγούμενοι· ἔμπειροι γὰρ ἦσαν τῆς Παφλαγονίας· εἴτε κατὰ βάλατταν, προσδεῖν ἐδόκει Σινωπέων· μόνοι γὰρ ἀν ἐδόκουν ἱκανοὶ εἶναι πλοῖα παρασχεῖν ἀρκοῦντα τῆ στρατιậ. καλέσαντες οὖν τοὺς πρέσβεις ξυνεβου- 2 λεύοντο, καὶ ἠξίουν ἕκληνας ὅντας ἕκλησι τούτϣ πρῶτον καλῶς δέχεσθαι τῷ εὕνους τε εἶναι καὶ τὰ βέλτιστα ξυμβουλεύειν.

'Αναστὰς δὲ Έκατώνυμος πρῶτον μὲν ἀπελογή- 3 σατο περί οῦ εἶπεν ὡς τὸν Παφλαγόνα φίλον ποιήσοιντο, ότι ούχ ώς τοις Έλλησι πολεμησόντων σφών είποι, άλλ' ότι έξον τοις βαρβάροις φίλους είναι τους Έλληνας αίρήσονται. έπει δε ξυμβουλεύειν εκέλευον, 4 έπευξάμενος ώδε είπεν. Εί μεν ξυμβουλεύοιμι α βέλτιστά μοι δοκεί είναι, πολλά μοι κάγαθα γένοιτο εί δὲ μή, τἀναντία. αῦτη γὰρ ἡ ἱερὰ ξυμβουλἡ λεγομένη είναι δοκεί μοι παρείναι · νύν γάρ δή, άν μέν εύ ξυμβουλεύσας φανώ, πολλοί έσεσθε οι επαινουντές με, αν δε κακώς, πολλοί έσεσθε οι καταρώμενοι. πράγματα ο μέν ούν οίδ' ότι πολύ πλείω έξομεν, έαν κατα βάλατταν κομίζησθε· ήμας γαρ δεήσει τα πλοία πορίζειν. ην δε κατά γην στέλλησθε, ύμας δεήσει τους μαχομένους είναι. όμως δε λεκτέα α γιγνώσκω εμπειρος 6 γάρ είμι και της χώρας των Παφλαγόνων και της δυνάμεως. έχει γὰρ ἀμφότερα, καὶ πεδία κάλλιστα και δρη ύψηλότατα. και πρώτον μεν οίδα εύθυς ή την 7 είσβολην ανάγκη ποιείσθαι ου γαρ έστιν άλλη ή ή τὰ κέρατα τοῦ ὄρους τῆς όδοῦ καθ' ἐκάτερά ἐστιν ὑψηλά, α κρατείν κατέχοντες και πάνυ όλίγοι δύναιντ' άν. τούτων δε κατεχομένων οὐδ' αν οἱ πάντες άνθοωποι

δύναιντ' αν διελθείν. ταῦτα δὲ καὶ δείξαιμι αν, εἴ μοι 8 τινα βούλοισθε Ευμπέμψαι. Επειτα δε οίδα και πεδία όντα και ίππείαν, ην αυτοι οι βάρβαροι νομίζουσι κρείττω είναι άπάσης της βασιλέως ίππείας. και νυν ούτοι ού παρεγένοντο βασιλεί καλούντι, άλλα μείζον • φρονεί ό άρχων αὐτῶν. εἰ δὲ καὶ δυνηθείτε τά τε ὄρη κλέψαι ή φθάσαι λαβόντες καὶ ἐν τῷ πεδίφ κρατήσαι μαχόμενοι τούς τε ίππεις τούτων και πεζών μυριάδας πλείον ή δώδεκα, ήξετε έπι τούς ποταμούς, πρώτον μέν τον Θερμώδοντα, εύρος τριών πλέθρων, δν χαλεπόν οίμαι διαβαίνειν άλλως τε και πολεμίων πολλών μέν έμπροσθεν όντων, πολλών δε όπισθεν επομένων. δεύτερον δ' Ίριν, τρίπλεθρον ώσαύτως τρίτον δ' "Αλυν, οι μείον δυοίν σταδίοιν, δν οικ αν δύναισθε άνευ πλοίων διαβήναι · πλοία δε τίς έσται ό παρέχων; ώς δ' αύτως και ό Παρθένιος άβατος · έφ' δν έλθοιτε

- 10 άν, εἰ τὸν ᾿Αλυν διαβαίητε. ἐγὼ μὲν οὖν οὐ χαλεπὴν ὑμῖν εἶναι νομίζω τὴν πορείαν, ἀλλὰ παντάπασιν ἀδύνατον. ἂν δὲ πλέητε, ἔστιν ἐνθένδε μὲν εἰς Σινώπην παραπλεῦσαι, ἐκ Σινώπης δὲ εἰς Ἡράκλειαν ἐξ Ἡρακλείας δὲ οὖτε πεζῷ οὖτε κατὰ βάλατταν ἀπορία · πολλὰ γὰρ καὶ πλοῖά ἐστιν ἐν Ἡρακλεία.
- 11 Ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἔλεξεν, οἱ μὲν ὑπώπτευον φιλίας ἕνεκα τῆς Κορύλα λέγειν καὶ γὰρ ἦν πρόξενος αὐτῷ οἱ δὲ καὶ ὡς δῶρα ληψόμενον διὰ τὴν ξυμβουλὴν ταύτην οἱ δὲ ὑπώπτευον καὶ τούτου ἕνεκα λέγειν, ὡς μὴ πεζῷ ἰόντες τὴν Σινωπέων τι χώραν κακὸν ἐργάζοιντο. οἱ δ' οὖν ἕλληνες ἐψηφίσαντο κατὰ βάλατταν τὴν πο-
- 12 ρείαν ποιείσθαι. μετά ταῦτα Ἐκνοφῶν εἶπεν, ³Ω Σινωπεῖς, οἱ μὲν ἄνδρες ήρηνται πορείαν ην ὑμεῖς ξυμβουλεύετε· οὕτω δὲ ἔχει· εἰ μὲν πλοῖα ἔσεσθαι μέλλει ἰκανὰ ἀριθμῷ ὡς ἕνα μη καταλείπεσθαι ἐνθάδε, ήμεῖς δὲ πλέοιμεν ἄν· εἰ δὲ μέλλοιμεν οἱ μὲν καταλείψεσθαι, οἱ δὲ πλεύσεσθαι, οἰκ ἃν ἐμβαίημεν εἰς τὰ πλοῖα.

γιγνώσκομεν γάρ, ότι, όπου μεν αν κρατώμεν, δυναί-13 μεθ' αν και σώζεσθαι και τα επιτήδεια εχειν· ει δε που ήττους τών πολεμίων ληφθησόμεθα, εύδηλον δη ότι εν ανδραπόδων χώρα εσόμεθα. ακούσαντες ταῦτα 14 οι πρέσβεις εκέλευον πέμπειν πρέσβεις. και πέμπουσι Καλλίμαχου 'Αρκάδα και 'Αρίστωνα 'Αθηναΐον και Σαμόλαν 'Αχαιόν. και οι μεν φχοντο.

Έν δὲ τούτῷ τῷ χρόνῷ Ξενοφῶντι, δρῶντι μὲν 15 όπλίτας πολλούς των Έλλήνων, όρωντι δέ και πελταστάς πολλούς και τοξότας και σφενδονήτας και ίππεις δε και μάλα ήδη δια την τριβην ικανούς, όντας δ' έν τῷ Πόντω, ένθα οὐκ αν ἀπ' ὀλίγων χρημάτων τοσαύτη δύναμις παρεσκευάσθη, καλὸν αὐτῷ ἐδόκει είναι και χώραν και δύναμιν τη Έλλάδι προσκτήσα-σθαι πόλιν κατοικίσαντας. και γενέσθαι αν αυτφ 16 έδόκει μεγάλη, καταλογιζομένω τό τε αύτων πληθος και τούς περιοικούντας τον Πόντον. και έπι τούτοις έθύετο πρίν τινι είπειν των στρατιωτών Σιλανόν παρακαλέσας, τον Κύρου μάντιν γενόμενον, τον 'Αμ-Βρακιώτην. ό δε Σιλανός δεδιώς, μη γένηται ταῦτα 17 και καταμείνη που ή στρατιά, εκφέρει είς το στράτευμα λόγον, ότι Εενοφών βούλεται καταμειναι την στρατιάν και πόλιν οικίσαι και έαυτώ όνομα και δύναμιν περιποιήσασθαι. αὐτὸς δ' ὁ Σιλανὸς ἐβούλετο 18 ότι τάχιστα είς τὴν Έλλάδα ἀφικέσθαι · οῦς γὰρ παρὰ Κύρου έλαβε τρισχιλίους δαρεικούς, ότε τας δέκα ήμέρας ηλήθευσε θυόμενος Κύρω, διεσεσώκει. των δε 19 στρατιωτών, έπει ήκουσαν, τοις μεν εδόκει βέλτιστον είναι καταμείναι, τοις δε πολλοις ου. Τιμασίων δε ό Δαρδανεύς και Θώραξ ό Βοιώτιος πρός έμπόρους τινάς παρόντας των Ηρακλεωτών και Σινωπέων λέγουσιν, ότι, εἰ μὴ ἐκποριοῦσι τῆ στρατιậ μισθὸν ὥστε ἔχειν τα επιτήδεια εκπλέοντας, ότι κινδυνεύσει μειναι τοσαύτη δύναμις έν τῷ Πόντω. βουλεύεται γαρ Ξενοφών

καὶ ἡμῶς παρακαλεῖ, ἐπειδὰν ἔλθῃ τὰ πλοῖα, τότε εἰ-20 πεῖν ἐξαίφνης τῇ στρατιῷ, "Ανδρες, νῦν μὲν ὁρῶμεν ἡμῶς ἀπόρους ὄντας καὶ ἐν τῷ ἀπόπλῷ ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια καὶ ὡς οἴκαδε ἀπελθόντας ὀνῆσαί τι τοὺς οἴκοι· εἰ δὲ βούλεσθε τῆς κύκλῷ χώρας περὶ τὸν Πόντον οἰκουμένης ἐκλεξάμενοι ὅπῃ ἂν βούλησθε κατασχεῖν, καὶ τὸν μὲν ἐθέλοντα ἀπιέναι οἴκαδε, τὸν δὲ ἐθέλοντα μένειν αὐτοῦ, πλοῖα δ' ὑμῦν πάρεστιν, ὥστε ὅπῃ ἂν 21 βούλησθε ἐξαίφνης ἂν ἐπιπέσοιτε. ἀκούσαντες ταῦτα οἱ ἔμποροι ἀπήγγελλον ταῖς πόλεσι· ξυνέπεμψε δ' αὐτοῦς Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς Εὐρύμαχόν τε τὸν Δαρδανέα καὶ Θώρακα τὸν Βοιώτιον τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐροῦντας. Σινωπεῖς δὲ καὶ Ἡρακλεῶται ταῦτα ἀκούσαντες πέμπουσι πρὸς τὸν Τιμασίωνα καὶ κελεύουσι προστα-

- τεῦσαι λαβόντα χρήματα, ὅπως ἐκπλεύση ἡ στρατιά. 22 ὁ δὲ ἄσμενος ἀκούσας ἐν ξυλλόγῷ τῶν στρατιωτῶν ὅντων λέγει τάδε. Οὐ δεῖ προσέχειν μονἢ, ὦ ἀνδρες, οὐδὲ τῆς Ἑλλάδος οὐδὲν περὶ πλείονος ποιείσθαι. ἀκούω δέ τινας βύεσθαι ἐπὶ τούτῷ οὐδ' ὑμῖν λέγοντας.
- 23 ὑπισχυοῦμαι δὲ ὑμῖν, ἂν ἐκπλέητε, ἀπὸ νουμηνίας μισθοφορὰν παρέξειν Κυζικηνὸν ἑκάστῷ τοῦ μηνός · καὶ ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν Τρῷάδα, ἔνθεν καί εἰμι ψυγάς, καὶ ὑπάρξει ὑμῦν ἡ ἐμὴ πόλις · ἑκόντες γάρ με δέξον-
- 24 ται. ἡγήσομαι δὲ αὐτὸς ἐγὼ ἔνθεν πολλὰ χρήματα λήψεσθε. ἔμπειρος δέ εἰμι τῆς Αἰολίδος καὶ τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Τρφάδος καὶ τῆς Φαρναβάζου ἀρχῆς πάσης, τὰ μὲν διὰ τὸ ἐκείθεν εἶναι, τὰ δὲ διὰ τὸ ξυνεστρατεῦσθαι ἐν αὐτῆ σὺν Κλεάρχω τε καὶ Δερκυλίδα.
- 25 ἀναστὰς αὖθις Θώραξ ὁ Βοιώτιος, ὃς ἀεὶ περὶ στρατηγίας Ἐενοφῶντι ἐμάχετο, ἔφη, εἰ ἐξέλθοιεν ἐκ τοῦ Πόντου, ἔσεσθαι αὐτοῖς Χερρόνησον, χώραν καλὴν καὶ εὐδαίμονα, ὥστε τῷ βουλομένῷ ἐνοικεῖν, τῷ δὲ μὴ βουλομένῷ ἀπιέναι οἴκαδε. γελοῖον δὲ εἶναι ἐν τῆ Ἑλλάδι οῦσης χώρας πολλῆς καὶ ἀφθόνου ἐν τῆ βαρβάρων

μαστεύειν. έστε δ' άν, έφη, ἐκεῖ γένησθε, κἀγώ, κα-26 θάπερ Τιμασίων, υπισχνουμαι υμίν την μισθοφοράν. ταῦτα δὲ ἔλεγεν εἰδώς ἁ Τιμασίωνι οι Ἡρακλεῶται καὶ οί Σινωπείς ύπισχυούντο ώστε έκπλειν. ό δε Ξενο-27 φών έν τούτω έσίγα. άναστάς δε Φιλήσιος και Λύκων οί 'Αγαιοί έλεγον ώς δεινόν είη ίδία μεν Εενοφώντα πείθειν τε καταμένειν και θύεσθαι υπέρ της μονής μή κοινούμενον τη στρατιά, είς δε το κοινον μηδεν άγορεύειν περί τούτων. ώστε ήναγκάσθη ό Ξενοφών άναστήναι καὶ εἰπεῖν τάδε. Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, θύομαι μέν, 28 ώς δρατε, δπόσα δύναμαι καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ έμαυτοῦ, ὅπως ταῦτα τυγχάνω καὶ λέγων καὶ νοῶν καὶ πράττων, δποία μέλλει ύμιν τε κάλλιστα και άριστα έσεσθαι και έμοί. και νυν έθυόμην περι αυτου τούτου, εί αμεινον είη αρχεσθαι λέγειν είς ύμας και πράττειν περί τούτων ή παντάπασι μηδε απτεσθαι του πράγματος. Σιλανός δέ μοι ό μάντις απεκρίνατο, το μέν 29 μέγιστον, τα ίερα καλα είναι ήδει γαρ και έμε ούκ . ἄπειρον ὄντα διὰ τὸ ἀεὶ παρεῖναι τοῖς ἱεροῖς· ἔλεξε δέ, ότι έν τοις ίεροις φαίνοιτό τις δόλος και έπιβουλή έμοι, ώς άρα γιγνώσκων, ὅτι αὐτὸς ἐπεβούλευε διαβάλλειν με πρός ύμας. έξήνεγκε γαρ τον λόγον, ώς έγω πράττειν ταῦτα διανοοίμην ήδη οὐ πείσας ὑμῶς. ἐγὼ δὲ εί 30 μεν εώρων απορούντας ύμας, τουτ' αν εσκόπουν, αφ' ού αν γένοιτο ώστε λαβόντας ύμας πόλιν τον μεν βουλόμενον αποπλείν ήδη, τον δε μη βουλόμενον, επεί κτήσαιτο ίκανα ώστε και τους έαυτου οικείους ώφελησαί τι. έπει δε όρω ύμιν και τα πλοία πέμποντας 31 **Ηρακλεώτας και Σινωπείς ωστε έκπλειν, και μισθ**ον υπισχνουμένους ύμιν άνδρας από νουμηνίας, καλόν μοι δοκεί είναι σωζομένους ένθα βουλόμεθα μισθον τής σωτηρίας λαμβάνειν, και αὐτός τε παύομαι ἐκείνης τῆς διανοίας, και όπόσοι πρός έμε προσήεσαν λέγοντες, ώς χρή ταῦτα πράττειν, παύεσθαί φημι χρήναι. οὕτω γὰρ 32

γιγνώσκω· όμοῦ μέν ὄντες πολλοί, ὥσπερ νυνί, δοκείτε άν μοι καί έντιμοι είναι καί έχειν τα έπιτήδεια. έν γαρ τω κρατείν έστι και το λαμβάνειν τα των ήττόνων · διασπασθέντες δ' αν και κατά μικρά γενομένης τής δυνάμεως ούτ' αν τροφήν δύναισθε λαμβάνειν ούτε 33 γαίροντες αν απαλλάξαιτε. δοκεί ουν μοι απερ ύμιν, έκπορεύεσθαι είς την Έλλάδα, και έαν τις μείνη ή άπολιπών ληφθή πρίν έν άσφαλει είναι παν το στράτευμα, κρίνεσθαι αὐτὸν ὡς ἀδικοῦντα. καὶ ὅτω δοκεῖ, έφη, ταῦτα, ἀράτω τὴν χεῖρα. ἀνέτειναν ὅπαντες. 34 δ δε Σιλανός έβόα, και επεχείρει λέγειν, ώς δίκαιον είη απιέναι τον βουλόμενον. οι δε στρατιώται ουκ ήνείχοντο, άλλ' ήπείλουν αύτω, ότι, εί λήψονται άπο-35 διδράσκοντα, την δίκην επιθήσοιεν. εντεύθεν επεί έγνωσαν οι Ηρακλεώται, ότι έκπλειν δεδογμένον είη καί Ξενοφών αυτός έπεψηφικώς είη, τὰ μέν πλοία πέμπουσι, τὰ δὲ χρήματα à ὑπέσχοντο Τιμασίωνι 36 καί Θώρακι έψευσμένοι ήσαν τής μισθοφοράς. ένταῦθα δὲ ἐκπεπληγμένοι ήσαν καὶ ἐδεδίεσαν τὴν στρατιάν οι την μισθοφοράν υπεσχημένοι. παραλαβόντες ούν ούτοι και τους άλλους στρατηγούς οίς ανεκεκοίνωντο α πρόσθεν έπραττον, πάντες δ' ήσαν πλήν Νέωνος τοῦ 'Ασιναίου, δς Χειρισόφω ὑπεστρατήγει, Χειρίσοφος δὲ οὕπω παρήν, ἔρχονται πρὸς Ξενοφώντα, καί λέγουσιν ότι μεταμέλοι αυτοΐς, και δοκοίη κράτιστον είναι πλείν είς Φάσιν, έπει πλοία έστι, καί 37 κατασχείν την Φασιανών χώραν. Αἰήτου δὲ υίδοῦς έτύγγανε βασιλεύων αὐτῶν. Ξενοφῶν δε ἀπεκρίνατο, ότι ούδεν αν τούτων είποι είς την στρατιάν. ύμεις δε ξυλλέξαντες, έφη, εί βούλεσθε, λέγετε. ένταῦθα ἀποδείκνυται Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς γνώμην ούκ ἐκκλησιάζειν, ἀλλὰ τούς αύτοῦ ἕκαστον λοχαγούς πρώτον πειρασθαι πείθειν. και απελθόντες ταυτ' έποίουν.

Ταῦτα οἶν οἱ στρατιῶται ἀνεπύθοντο πραττόμενα. 7 καὶ ὁ Νέων λέγει, ὡς Ξενοφῶν ἀναπεπεικὼς τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς διανοεῖται ἄγειν τοὺς στρατιώτας ἐξαπατήσας πάλιν εἰς Φασιν. ἀκούσαντες δ' οἱ στρα- 2 τιῶται χαλεπῶς ἔφερον, καὶ ξύλλογοι ἐγίγνοντο καὶ κύκλοι ξυνίσταντο, καὶ μάλα φοβεροὶ ἦσαν, μὴ ποιήσειαν, οἶα καὶ τοὺς τῶν Κόλχων κήρυκας ἐποίησαν καὶ τοὺς ἀγορανόμους· ὅσοι γὰρ μὴ εἰς τὴν βάλατταν κατέφυγον κατελεύσθησαν. ἐπεὶ δὲ ἦσθάνετο Ξενο- 3 φῶν, ἔδοξεν αὐτῷ ὡς τάχιστα ξυναγαγεῖν αὐτῶν ἀγοράν, καὶ μὴ ἐἂσαι ξυλλεγῆναι αὐτομάτους· καὶ ἐκέλευσε τὸν κήρυκα ξυλλέγειν ἀγοράν. οἱ δ' ἐπεὶ τοῦ 4 κήρυκος ἤκουσαν, ξυνέδραμον καὶ μάλα ἑτοίμως· ἐνταῦθα Ξενοφῶν τῶν μὲν στρατηγῶν οὐ κατηγόρει, ὅτι ἦλθον πρὸς αὐτόν, λέγει δὲ ῶδε.

'Ακούω τινὰ διαβάλλειν, ὦ ἄνδρες, ἐμὲ ὡς ἐγὼ ἄρα 5 έξαπατήσας ύμας μέλλω άγειν είς Φασιν. ακούσατε ουν μου πρός θεών, και έαν μέν έγω φαίνωμαι άδικών, ου χρή με ενθενδε απελθείν πρίν αν δω δίκην αν δ' ύμιν φαίνωνται άδικούντες οι έμε διαβάλλοντες, ούτως αὐτοῖς χρησθε ὥσπερ ἄξιον. ὑμεῖς δ', ἔφη, ἴστε δή- 6 που, δθεν ηλιος ανίσχει και όπου δύεται, και ότι, έαν μέν τις είς την Έλλάδα μέλλη ίέναι, προς έσπέραν δεί πορεύεσθαι ήν δέ τις βούληται είς τους βαρβάρους, τούμπαλιν πρός έω. έστιν ούν όστις τούτο αν δύναιτο υμας έξαπατήσαι, ως ήλιος ένθεν μεν ανίσχει, δύεται δε ενταῦθα, ενθα δε δύεται, ανίσχει δ' εντεῦθεν; άλλα μην και τουτό γε έπίστασθε, ότι βορέας μεν έξω τοῦ Πόντου εἰς τὴν Ἐλλάδα φέρει, νότος δὲ εἴσω εἰς Φασιν, και λέγετε, όταν βορρας πνέη, ώς καλοι πλοί είσιν είς την Έλλάδα. τουτο ούν έστιν όπως τις αν ύμας έξαπατήσαι, ώστε έμβαίνειν, όπόταν νότος πνέη: άλλά γάρ όπόταν γαλήνη ή έμβιβω. οὐκοῦν έγω μέν 8 έν ένλ πλοίω πλεύσομαι, ύμεις δε τουλάγιστον έν

143

έκατόν. πως αν ούν έγω ή βιασαίμην ύμας ξύν έμολ 9 πλείν μή βουλομένους ή έξαπατήσας άγοιμι; ποιώ δ' ύμας έξαπατηθέντας και καταγοητευθέντας υπ' έμοῦ ήκειν είς Φασιν και δη και αποβαίνομεν είς την χώραν· γνώσεσθε δήπου, ότι ούκ έν τη Έλλάδι έστέ· και έγω μεν έσομαι ό εξηπατηκώς είς, ύμεις δε οι εξηπατημένοι έγγυς μυρίων έχοντες όπλα. πως αν ουν είς ανήρ μαλλον δοίη δίκην ή ούτω περί αύτου τε καί 10 ύμων βουλευόμενος; άλλ' ουτοί είσιν οι λόγοι άνδρων και ήλιθίων κάμοι φθονούντων, ότι έγω ύφ' ύμων τιμωμαι. καίτοι ού δικαίως γ' αν μοι φθονοιεν. τίνα γαρ αύτων έγω κωλύω ή λέγειν εί τίς τι άγαθον δύναται έν ύμιν, ή μάχεσθαι εί τις εθέλει ύπερ ύμων τε καλ έαυτοῦ, ἡ ἐγρηγορέναι περὶ τῆς ὑμετέρας ἀσφαλείας έπιμελόμενον; τί γάρ; ἄρχοντας αίρουμένων ύμων έγώ τινι έμποδών είμι ; παρίημι, άρχέτω · μόνον άγα-11 θόν τι ποιών ύμας φαινέσθω. άλλά γαρ έμοι μέν άρκει περί τούτων τα είρημένα εί δέ τις ύμων ή αύτος έξαπατηθήναι αν οίεται ταῦτα ή ἄλλον έξαπατήσαι 12 ταῦτα, λέγων διδασκέτω. ὅταν δὲ τούτων άλις ἔχητε, μη απέλθητε, πριν αν ακούσητε, οίον δρω εν τη στρατια αργόμενον πραγμα δ εί επεισι και εσται οίον ύποδείκνυσιν, ώρα ήμιν βουλεύεσθαι ύπερ ήμων αὐτων μη κάκιστοί τε και αισχιστοι άνδρες αποφαινώμεθα καί πρός θεών και πρός άνθρώπων και φίλων και 13 πολεμίων, και καταφρονηθώμεν. ἀκούσαντες δε ταῦτα οί στρατιώται έθαύμασάν τε, ό, τι είη, και λέγειν έκέλευον. ἐκ τούτου άρχεται πάλιν, Ἐπίστασθέ που, ότι χωρία ην έν τοις όρεσι βαρβαρικά, φίλια τοις Κερασουντίοις, όθεν κατιόντες τινές και ίερεια έπώλουν ήμιν και άλλα ών είχον, δοκούσι δέ μοι και ύμων τινες είς τὸ ἐγγυτάτω χωρίον τούτων ἐλθόντες ἀγοράσαντές 14 τι πάλιν απελθείν. τοῦτο καταμαθών Κλεάρετος δ λοχαγός ότι καί μικρόν είη και ἀφύλακτον διὰ τὸ

φίλιον νομίζειν είναι, έρχεται έπ' αύτους της νυκτός ώς πορθήσων, ούδενι ήμων ειπών. διενενόητο δέ, εί 15 λάβοι τόδε το χωρίον, είς μεν το στράτευμα μηκέτι ελθείν, εμβάς δε είς πλοίον, εν ώ ετύγχανον οι ξύσκηνοι αύτοῦ παραπλέοντες, καὶ ἐνθέμενος εί τι λάβοι, άποπλέων οίχεσθαι έξω τοῦ Πόντου, καὶ ταῦτα ξυνωμολόγησαν αυτώ οι έκ του πλοίου σύσκηνοι, ώς έγω νυν αίσθάνομαι. παρακαλέσας ούν δπόσους έπειθεν 16 ήγεν έπι το χωρίον. πορευόμενον δ' αυτον φθάνει ήμέρα γενομένη, καλ ξυστάντες οι άνθρωποι από ίσχυρών τόπων βάλλοντες και παίοντες τόν τε Κλεάρετον . ἀποκτείνουσι καὶ τῶν ἄλλων συχνούς, οἱ δέ τινες καὶ είς Κερασούντα αὐτῶν ἀποχωροῦσι. ταῦτα δ' ην ἐν 17 τη ήμέρα, η ήμεις δευρο έξωρμωμεν πεζη· των δε πλεόντων έτι τινές ήσαν έν Κερασούντι, ούπω άνηγμένοι. μετά τοῦτο, ὡς οἱ Κερασούντιοι λέγουσιν, ἀφικνούνται των έκ του χωρίου τρείς άνδρες των γεραιτέρων πρός τὸ κοινὸν τὸ ἡμέτερον χρήζοντες έλθειν. έπει δ' ήμας ου κατέλαβον, πρός τους Κερασουντίους 18 έλεγον, ότι βαυμάζοιεν, τί ήμιν δόξειεν ελθειν έπ' αυτούς. έπει μέντοι σφείς λέγειν, έφασαν, ότι ούκ από κοινοῦ γένοιτο τὸ πράγμα, ήδεσθαί τε αὐτοὺς καὶ μέλλειν ένθάδε πλείν, ώς ήμιν λέξαι τὰ γενόμενα και τούς νεκρούς κελεύειν αὐτούς βάπτειν λαβόντας τούς τούτου δεομένους. των δ' αποφυγόντων τινές Έλλήνων έτυ-19 χον έτι όντες έν Κερασοῦντι αἰσθόμενοι δε τοὺς βαρβάρρυς όποι ίοιεν αυτοί τε ετόλμησαν βάλλειν τοις λίθοις και τοις άλλοις παρεκελεύοντο. και οι άνδρες αποθνήσκουσι τρείς όντες οι πρέσβεις καταλευσθέντες. έπει δε τοῦτο εγένετο, ερχονται προς ήμας οι Κερα-20 σούντιοι και λέγουσι το πραγμα και ήμεις οι στρατηγοί ακούσαντες ήχθόμεθά τε τοις γεγενημένοις καί έβουλευόμεθα ξύν τοις Κερασουντίοις, ὅπως αν ταφείησαν οί των Έλλήνων νεκροί. συγκαθήμενοι δ' έξωθεν 21

των όπλων έξαίφνης ακούομεν βορύβου πολλού, Παίε, παίε, βάλλε, βάλλε, και τάχα δη δρωμεν πολλούς προσθέοντας λίθους έχοντας έν ταις χερσί, τους δε και 22 αναιρουμένους. και οι μεν Κερασούντιοι, ώς αν και έωρακότες τὸ παρ' έαυτοῖς πρâγμα, δείσαντες ἀποχωροῦσι πρὸς τὰ πλοῖα. ἦσαν δὲ νὴ Δία καὶ ἡμῶν οῦ 23 έδεισαν. έγώ γε μην ηλθον πρός αύτους και ήρώτων, ό, τι έστι τὸ πράγμα. των δὲ ήσαν μὲν οι οὐδὲν ήδεσαν, δμως δε λίθους είχον έν ταις χερσίν. έπει δε είδότι τινί έπέτυχον, λέγει μοι, ότι οι άγορανόμοι δεινότατα ποι-24 οῦσι τὸ στράτευμα. ἐν τούτω τις ὅρα τὸν ἀγορανόμον Ζήλαρχον πρός την βάλατταν ἀποχωροῦντα, καὶ ἀνέκραγεν οί δε ώς ήκουσαν, ώσπερ ή συος άγρίου ή ελά-25 φου φανέντος, ίενται έπ' αὐτόν. οἱ δ' αὐ Κερασούντιοι ώς είδον δρμώντας καθ' αύτούς, σαφώς νομίζοντες έπι σφας ιέσθαι, φεύγουσι δρόμω και έμπίπτουσιν είς την βάλατταν. Ευνεισέπεσον δε και ήμων αυτών τινες, καί έπνίγετο δστις νείν μή ετύγχανεν επιστάμενος. 26 και τούτους τί δοκείτε ; ήδίκουν μέν οὐδέν, έδεισαν δέ, μή λύττα τις ώσπερ κυσίν ήμιν έμπεπτώκοι. εί ουν ταῦτα τοιαῦτα ἔσται, θεάσασθε, οἶα ἡ κατάστασις 27 ήμιν έσται της στρατιάς. ύμεις μέν οι πάντες ούκ έσεσθε κύριοι ούτε άνελέσθαι πόλεμον & αν βούλησθε ούτε καταλύσαι, ίδία δε ό βουλόμενος αξει στράτευμα έφ' ὅ,τι ἀν θέλη. κάν τινες πρός ὑμας ἴωσι πρέσβεις ή εἰρήνης δεόμενοι ή άλλου τινός, κατακανόντες τούτους οί βουλόμενοι ποιήσουσιν ύμας των λόγων μη 28 ακούσαι των πρός ύμας ίόντων. Επειτα δε ούς μεν άν ύμεις απαντες έλησθε άρχοντας, έν ούδεμια χώρα έσονται, όστις δ' αν έαυτον έληται στρατηγον και έθέλη λέγειν, Βάλλε, βάλλε, ούτος έσται ικανός και άργοντα κατακανείν και ίδιώτην δν αν ύμων έθέλη ακριτον, ήν ωσιν οί πεισόμενοι αὐτῷ, ῶσπερ καὶ νῦν ἐγένετο. 29 οία δε ύμιν και διαπεπράχασιν οι αυθαίρετοι ούτοι

146

στρατηγοί σκέψασθε. Ζήλαρχος μέν γαρ δ αγορανόμος εί μέν άδικει ύμας, οίχεται άποπλέων ού δούς ύμιν δίκην· εί δε μη άδικει, φεύγει έκ του στρατεύματος δείσας, μη αδίκως ακριτος αποθάνη. οι δε καταλεύ-30 σαντες τούς πρέσβεις διεπράξαντο ύμιν μόνοις μέν των Έλλήνων είς Κερασούντα μή ασφαλές είναι, αν μή συν ίσχύι αφικνήσθε τους δε νεκρούς, ούς πρόσθεν αύτοι οι κατακανώντες εκέλευον θάπτειν, τούτους διεπράξαντο μηδε ξύν κηρυκίω έτι ασφαλες είναι ανελέσθαι. τίς γαρ έθελήσει κήρυξ ίέναι κήρυκας άπεκτονώς; άλλ' ήμεις Κερασουντίων θάψαι αυτούς έδεήθη-31 μεν. εἰ μέν οὖν ταῦτα καλῶς ἔχει, δοξάτω ὑμῖν, ἵνα ώς τοιούτων έσομένων και φυλακήν ίδία ποιήση τις και τα έρυμνα ύπερδέξια πειράται έχων σκηνούν. εί μέντοι ύμιν δοκεί Αηρίων, άλλα μη ανθρώπων είναι 32 τὰ τοιαῦτα ἔργα, σκοπεῖτε παῦλάν τινα αὐτῶν εἰ δὲ μή, πρός Διός πως ή θεοις θύσομεν ήδέως ποιούντες έργα ἀσεβή, ή πολεμίοις πῶς μαχούμεθα, ήν ἀλλήλους κατακαίνωμεν ; πόλις δε φιλία τίς ήμας δέξεται, ήτις 33 αν δρά τοσαύτην ανομίαν έν ημιν; αγοράν δε τις άξει **βαρρών, ήν περί τὰ μέγιστα τοιαῦτα ἐξαμαρτάνοντες** φαινώμεθα ; ου δε δη πάντων οἰόμεθα τεύξεσθαι επαίνου, τίς αν ήμας τοιούτους όντας επαινέσειεν; ήμεις μέν γαρ οίδ' ότι πονηρούς αν φαίημεν είναι τούς τα τοιαῦτα ποιοῦντας.

Ἐκ τούτου ἀνιστάμενοι πάντες ἕλεγον τοὺς μὲν 34 τούτων ἄρξαντας δοῦναι δίκην, τοῦ δὲ λοιποῦ μηκέτι ἐξεῖναι ἀνομίας ἄρξαι· ἐἀν δέ τις ἄρξη, ἄγεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ βανάτῷ· τοὺς δὲ στρατηγοὺς εἰς δίκας πάντας καταστῆσαι· εἶναι δὲ δίκας καὶ εἴ τι ἄλλο τις ἠδίκητο ἐξ οῦ Κῦρος ἀπέθανε· δικαστὰς δὲ τοὺς λοχαγοὺς ἐπυιήσαντο. παραινοῦντος δὲ Ξενοφῶντος καὶ τῶν 35 μάντεων συμβουλευόντων ἔδοξε καὶ καθῆραι τὸ στράτευμα. καὶ ἐγένετο καθαρμός.

*Εδοξε δε και τους στρατηγούς δίκην ύποσχειν του 8 παρεληλυθότος χρόνου. και διδόντων Φιλήσιος μέν ώφλε καί Εανθικλής τής φυλακής των γαυλικών χρημάτων το μείωμα είκοσι μνας, Σοφαίνετος δέ, ότι άρχων αίρεθεις κατημέλει, δέκα μνας. Εενοφωντος δε κατηγόρησάν τινες φάσκοντες παleσθαι υπ' αυτου και 2 ως ύβρίζοντος την κατηγορίαν έποιουντο. και ό Ξενοφων άναστας εκέλευσεν είπειν τον πρωτον λέξαντα, ποῦ καὶ ἐπλήγη. ὁ δὲ ἀποκρίνεται, "Οπου καὶ τώ 3 ρίγει απωλλύμεθα και χιών πλείστη ην. ό δε είπεν, 'Αλλά μην και χειμωνός γε όντος οιου λέγεις, σίτου δε επιλελοιπότος, οίνου δε μηδ' οσφραίνεσθαι παρόν, ύπὸ δὲ πόνων πολλών ἀπαγορευόντων, πολεμίων δὲ έπομένων, εί έν τοιούτω καιρώ υβριζον, όμολογώ καί των δνων ύβριστότερος είναι, οίς φασιν ύπο της 4 υβρεως κόπον ουκ εγγίγνεσθαι. δμως δε και λέξον,

4 ύβρεως κόπον ούκ έγγιγνεσθαι. ομως δέ και λέξον, ἕφη, ἐκ τίνος ἐπλήγης. πότερον ἦτουν σέ τι καὶ ἐπεί μοι οὐκ ἐδίδους ἔπαιον ; ἀλλ' ἀπήτουν ; ἀλλὰ περὶ

- 5 παιδικών μαχόμενος ; ἀλλὰ μεθύων ἐπαρώνησα ; ἐπεὶ δὲ τούτων οὐδὲν ἔφησεν, ἐπήρετο αὐτόν, εἰ ὅπλιτεύοι. οὐκ ἔφη. πάλιν, εἰ πελτάζοι. οὐδὲ τοῦτ' ἔφη, ἀλλ' ἡμίονον ἐλαύνειν ταχθεὶς ὑπὸ τῶν συσκήνων ἐλεύθερος
- 6 ών. ἐνταῦθα δὴ ἀναγιγνώσκει αὐτὺν καὶ ἤρετο, ᾿Η σὺ εἰ ὁ τὸν κάμνοντα ἀγαγών ; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη· σὺ γὰρ ἠνάγκαζες· τὰ δὲ τῶν ἐμῶν συσκήνων σκεύη διέρριψας.
- 7 'Αλλ' ή μέν διάρριψις, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, τοιαύτη τις ἐγένετο. διέδωκα ἄλλοις ἄγειν καὶ ἐκέλευσα πρὸς ἐμὲ ἀπαγαγεῖν, καὶ ἀπολαβῶν ἅπαντα σῷα ἀπέδωκά σοι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐμοὶ ἀπέδειξας τὸν ἄνδρα. οἶον δὲ τὸ
- 8 πραγμα ἐγένετο ἀκούσατε, ἔφη καὶ γὰρ ἄξιον. ἀνὴρ κατελείπετο διὰ τὸ μηκέτι δύνασθαι πορεύεσθαι. καὶ ἐγὼ τὸν μὲν ἄνδρα τοσοῦτον ἐγίγνωσκον, ὅτι εἶς ἡμῶν εἴη ἡνάγκασα δὲ σὲ τοῦτον ἄγειν, ὡς μὴ ἀπόλοιτο· καὶ γάρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, πολέμιοι ἡμῖν ἐφείποντο.

συνέφη τοῦτο ὁ ἄνθρωπος. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, 9 έπει προύπεμψά σε, καταλαμβάνω αύθις σύν τοις οπισθοφύλαξι προσιών βόθρον ορύττοντα ώς κατορύξοντα τον ανθρωπον, και επιστάς επήνουν σε. επεί 10 δε παρεστηκότων ήμων συνέκαμψε το σκέλος ο ανήρ, άνέκραγον οι παρόντες, ότι ζη ό άνήρ, συ δ' είπας, Όπόσα γε βούλεται ώς έγωγε αὐτὸν οὐκ ἄξω. ένταῦθα ἔπαισά σε· ἀληθη λέγεις· ἔδοξας γάρ μοι είδότι ἐοικέναι, ὅτι ἔζη. Τί οὖν ; ἔφη, ἦττόν τι ἀπέ-11 θανεν, έπει έγώ σοι απέδειξα αυτόν; Και γαρ ήμεις, έφη ό Εενοφων, πάντες αποθανούμεθα τούτου ουν ένεκα ζωντας ήμας δεί κατορυχθήναι; τουτον μέν 12 άνέκραγον πάντες ώς όλίγας παίσειεν άλλους δ' έκέλευε λέγειν, δια τί εκαστος επλήγη. επεί δε ουκ 13 άνίσταντο, αὐτὸς ἔλεγεν, Ἐγώ, ὥ ἄνδρες, ὁμολογῶ παίσαι δη άνδρας ένεκεν αταξίας δσοις σώζεσθαι μεν ήρκει δι' ήμας, έν τάξει τε ίόντων και μαχομένων δπου δέοι. αύτοι δε λιπόντες τας τάξεις προθέοντες άρπάζειν ήθελον και ήμων πλεονεκτείν. ει δε τουτο πάντες έποιοῦμεν, ἅπαντες αν ἀπωλόμεθα. ήδη δε καὶ μαλα-14 κιζόμενόν τινα και ούκ εθέλοντα ανίστασθαι. άλλα προϊέμενον αύτον τοις πολεμίοις και έπαισα και έβιασάμην πορεύεσθαι. έν γαρ τῷ ἰσχυρῷ χειμῶνι καί αυτός ποτε αναμένων τινάς συσκευαζομένους καθεζόμενος συγνών χρόνον κατέμαθον αναστάς μόλις καί τα σκέλη έκτείνας. έν έμαυτω ούν πείραν λαβών έκ 15 τούτου και άλλον, όπότε ίδοιμι καθήμενον και βλακεύοντα, ήλαυνον το γαρ κινείσθαι και ανδρίζεσθαι παρείχε θερμασίαν τινά και ύγρότητα, το δε καθήσθαι και ήσυχίαν έχειν έώρων υπουργόν δυ τώ τε αποπήγνυσθαι τὸ αίμα καὶ τῷ ἀποσήπεσθαι τοὺς τῶν ποδῶν δακτύλους, απερ πολλούς και ύμεις ίστε παθόντας. άλλον δέ γε ίσως ύπολειπόμενόν που δια βαστώνην 16 και κωλύοντα και ύμας τους πρόσθεν και ήμας τους

δπισθεν πορεύεσθαι έπαισα πύξ, όπως μη λόγχη ύπδ 17 των πολεμίων παίοιτο. και γαρ ουν νυν έξεστιν αυτοις σωθείσιν, εί τι ύπ' έμου έπαθον παρά το δίκαιον, δίκην λαβείν. εί δ' έπι τοις πολεμίοις εγένοντο, τί μέγα αν ούτως έπαθον ότου δίκην αν ήξίουν λαμ-18 βάνειν ; άπλοῦς μοι, ἔφη, ὁ λόγος. ἐγὼ γὰρ εἰ μέν έπ' άγαθώ έκόλασά τινα, άξιω υπέχειν δίκην, οίαν και νονείς υίοις και διδάσκαλοι παισί. και γαρ οι ιατροί 19 καίουσι και τέμνουσιν έπ' άγαθώ. εί δε υβρει νομίζετέ με ταῦτα πράττειν, ἐνθυμήθητε, ὅτι νῦν ἐγῶ **βαρρώ σύν τοις θεοις μάλλον ή τότε και θρασύτερός** είμι νυν ή τότε και οίνον πλείω πίνω, άλλ' δμως ού-20 δένα παίω · εν ευδία γαρ δρώ ύμας. όταν δε χειμών ή και βάλαττα μεγάλη έπιφέρηται, ούχ δρατε, ότι και νεύματος μόνου ένεκα χαλεπαίνει μέν πρωρεύς τοις έν πρώρα, χαλεπαίνει δε κυβερνήτης τοις έν πρύμνη; ίκανα γαρ έν τώ τοιούτω και μικρά άμαρτηθέντα πάν-21 τα συνεπιτρίψαι. ότι δε δικαίως επαιον αυτούς καί ύμεις κατεδικάσατε τότε έχοντες ξίφη, ου ψήφους, παρέστητε, και έξην υμιν έπικουρειν αυτοις, εί έβουλεσθε. άλλα μα Δία ούτε τούτοις επεκουρείτε ούτε 22 σύν έμοι τον ατακτούντα έπαιετε. τοιγαρούν έξουσίαν έποιήσατε τοις κακοίς αὐτῶν ὑβρίζειν ἐῶντες αὐτούς. οίμαι γάρ, εί έθέλετε σκοπείν, τους αύτους ευρήσετε 23 και τότε κακίστους και νυν υβριστοτάτους. Βοΐσκος γούν δ πύκτης δ Θετταλός τότε μέν διεμάχετο ώς κάμνων ἀσπίδα μη φέρειν, νῦν δ', ὡς ἀκούω, Κοτυω-24 ριτών πολλούς ήδη αποδέδυκεν. ην ούν σωφρονητε, τούτον τάναντία ποιήσετε ή τούς κύνας ποιούσι. τούς μέν γαρ κύνας τους χαλεπούς τας μέν ήμέρας διδέασι, τάς δε νύκτας άφιασι, τοῦτον δέ, ην σωφρονητε, την 25 νύκτα μέν δήσετε, την δε ημέραν αφήσετε. άλλα γάρ, έφη, θαυμάζω, ότι, εἰ μέν τινι ὑμῶν ἀπηχθόμην, μέμνησθε και ού σιωπάτε, εί δέ τω ή χειμώνα έπεκούρησα

150

η πολέμιον ἀπήρυξα ἡ ἀσθενοῦντι ἡ ἀποροῦντι συνεξεπόρισά τι, τούτων οὐδεὶς μέμνηται, οὐδ' εἴ τινα καλῶς τι ποιοῦντα ἐπήνεσα οὐδ' εἴ τιν' ἀνδρα ὄντα ἀγαθὸν ἐτίμησα ὡς ἐδυνάμην, οὐδὲ τούτων μέμνησθε. ἀλλὰ 26 μὴν καλόν γε καὶ δίκαιον καὶ ὅσιον καὶ ὅδιον τῶν ἀγαθῶν μᾶλλον ἡ τῶν κακῶν μεμνησθαι.

'Εκ τούτου μεν δη ανίσταντο καλ ανεμίμνησκον. καλ περιεγένετο ώστε καλώς έχειν.

BOOK VI.

Έκ τούτου δε έν τη διατριβη οί μεν άπο της 1 άγορας έζων, οι δε και ληιζόμενοι έκ της Παφλαγονίας. έκλώπευον δε και οι Παφλαγόνες ευ μάλα τους αποσκεδαννυμένους, και της νυκτός δε τούς πρόσω σκηνούντας έπειρώντο κακουργείν και πολεμικώτατα πρός άλλήλους είχον έκ τούτων. ό δε Κορύλας, ός 2 έτύγχανε τότε Παφλαγονίας άρχων, πέμπει παρά τους Έλληνας πρέσβεις έγοντας ίππους και στολάς καλάς, λέγοντας, ότι Κορύλας έτοιμος είη τους Έλληνας μήτε άδικειν μήτε άδικεισθαι. οι δε στρατηγοί άπεκρίναντο, 3 ότι περί μέν τούτων σύν τη στρατιά βουλεύσοιντο, έπι ξενία δε εδέχοντο αυτούς παρεκάλεσαν δε και των άλλων ανδρών ούς έδόκουν δικαιοτάτους είναι. θύσαντες δε βοῦς τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἱερεία 4 εύωχίαν μέν άρκοῦσαν παρεῖχον, κατακείμενοι δὲ ἐν στιβάσιν έδείπνουν, και έπινον έκ κερατίνων ποτηρίων, οίς ενετύγχανον εν τη χώρα. επεί δε σπονδαί 5 τ' έγένοντο καί έπαιώνισαν, ανέστησαν πρωτον μέν Θράκες καί πρός αὐλὸν ἀρχήσαντο σὺν τοῦς ὅπλοις και ήλλοντο ύψηλά τε και κούφως και ταις μαχαίραις έχρωντο· τέλος δε ό ετερος τον ετερον παίει, ώς πασιν

XENOPHON'S ANABASIS.

έδόκει πεπληγέναι τον άνδρα· ό δ' έπεσε τεχνικώς 6 πως. και ανέκραγον οι Παφλαγόνες. και ό μεν σκυλεύσας τὰ ὅπλα τοῦ ἑτέρου ἐξήει ἄδων τὸν Σιτάλκαν. άλλοι δε των Θρακών τον έτερον εξέφερον ώς τεθνη-7 κότα ήν δε ούδεν πεπονθώς. μετά τουτο Αινιανες και Μάγνητες ανέστησαν, οι ώρχουντο την καρπαίαν 8 καλουμένην έν τοις ὅπλοις. ὁ δὲ τρόπος τῆς ὀρχήσεως ήν, ό μεν παραθέμενος τα όπλα σπείρει και ζευγηλατεί πυκνά μεταστρεφόμενος ώς φοβούμενος, ληστής δέ προσέρχεται · ό δ' έπειδαν προίδηται, απαντά άρπάσας τὰ ὅπλα καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους καὶ οὖτοι ταῦτ' ἐποίουν ἐν ἡυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν καὶ τέλος ὁ ληστής δήσας τον άνδρα και το ζεύγος απάγει ενίστε δέ και ό ζευγηλάτης τον ληστήν είτα παρά τους βούς 9 ζεύξας ὀπίσω τὼ χεῖρε δεδεμένον ἐλαύνει. μετὰ τοῦτο Μυσός είσηλθεν έν έκατέρα τη χειρί έχων πέλτην, και τοτε μεν ώς δύο αντιταττομένων μιμούμενος ώρχείτο, τοτέ δέ ώς πρός ένα έχρητο ταις πέλταις, τοτέ δ' έδινειτο και έξεκυβίστα έχων τας πέλτας, ώστε 10 όψιν καλήν φαίνεσθαι. τέλος δε το περσικον ώρχειτο κρούων τὰς πέλτας, καὶ ὤκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ 11 ταύτα πάντα έν ρυθμώ έποίει πρός τον αύλόν. έπι δε τούτω επιόντες οι Μαντινείς και άλλοι τινές των 'Αρκάδων αναστάντες έξοπλισάμενοι ως εδύναντο κάλλιστα ήεσάν τε έν ρυθμώ, πρός τόν ενόπλιον ρυθμόν αύλούμενοι, και έπαιώνισαν και ώρχήσαντο ώσπερ έν ταις πρός τούς θεούς προσόδοις. δρώντες δε οί Παφλαγόνες δεινά εποιούντο πάσας τας δρχήσεις εν 12 ὅπλοις είναι. ἐπὶ τούτοις ὁρῶν ὁ Μυσὸς ἐκπεπληγμένους αὐτούς, πείσας τῶν Αρκάδων τινὰ πεπαμένον ορχηστρίδα εἰσάγει σκευάσας ὡς ἐδύνατο κάλλιστα και ασπίδα δούς κούφην αυτή. ή δε ωρχήσατο πυρ-13 ρίχην ελαφρώς. ενταύθα κρότος ην πολύς, και οί Παφλαγόνες ήροντο, εί και γυναικες συνεμάχοντο αύ-

152

τοις. οί δ' έλεγον, ότι αύται και αί τρεψάμεναι είεν βασιλέα ἐκ τοῦ στρατοπέδου. τῆ μὲν οὖν νυκτι ταύτη τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

Τη δε ύστεραία προσηγον αύτους είς το στράτευμα. 14 και έδοξε τοις στρατιώταις μήτε άδικειν Παφλαγόνας μήτε άδικείσθαι. μετά τοῦτο οἱ μέν πρέσβεις φχοντο. οί δε Έλληνες, επειδή πλοία ίκανα εδόκει παρείναι, άναβάντες έπλεον ήμέραν και νύκτα πνεύματι καλώ, έν άριστερά έχοντες την Παφλαγονίαν. τη δ' άλλη 15 αφικνούνται είς Σινώπην και ώρμίσαντο είς Αρμήνην τής Σινώπης. Σινωπείς δε οἰκοῦσι μεν έν τη Παφλαγονική, Μιλησίων δε αποικοί είσιν. ούτοι δε ξένια πέμπουσι τοις "Ελλησιν άλφίτων μέν μεδίμνους τρισγιλίους, οίνου δε κεράμια χίλια και πεντακόσια. και Χειρίσοφος ένταῦθα ηλθε τριήρη ἔχων. και οί μεν 16 στρατιώται προσεδόκων άγοντά τι σφισιν ήκειν ό δ' ήγε μέν ούδέν, απήγγελλε δέ, ότι επαινοίη αύτούς καί 'Αναξίβιος ό ναύαρχος και οι άλλοι, και ότι υπισγνείτο 'Αναξίβιος, εἰ ἀφικνοῖντο ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφοράν αὐτοῖς ἔσεσθαι. καὶ ἐν ταύτη τῆ Αρμήνη ἔμειναν οί 17 στρατιώται ήμέρας πέντε. ώς δὲ τῆς Έλλάδος ἐδόκουν έγγυς γίγνεσθαι, ήδη μαλλον ή πρόσθεν είσήει αύτούς, όπως αν και έχοντές τι οίκαδε αφίκωνται. ήγήσαντο ούν, εί ένα έλοιντο άρχοντα, μαλλον αν ή 18 πολυαρχίας ούσης δύνασθαι τον ένα χρήσθαι τώ στρατεύματι καί νυκτός και ήμέρας, και εί τι δέοι λανθάνειν, μάλλον αν κρύπτεσθαι, και εί τι αυ δέοι φθάνειν, ήττον αν ύστερίζειν ου γάρ αν λόγων δείν πρός άλλήλους, άλλα το δόξαν τω ένι περαίνεσθαι άν. τον δ' έμπροσθεν χρόνον έκ της νικώσης έπραττον πάντα οί στρατηγοί. ώς δε ταῦτα διενοοῦντο, ετράποντο επί 19 τον Ξενοφώντα και οι λοχαγοι έλεγον προσιόντες αὐτῶ, ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω γιγνώσκει, καὶ εὖνοιαν ἐνδεικνύμενος έκαστος έπειθεν αυτόν υποστήναι την

20 αρχήν. ό δε Εενοφων πη μεν εβούλετο ταυτα, νομβ ζων καί την τιμήν μείζω ούτως γίγνεσθαι και πρός τούς φίλους και είς την πόλιν τουνομα μείζον αφίξεσθαι αύτοῦ, τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἁν αἴτιος τῆ 21 στρατιậ γενέσθαι. τὰ μέν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα έπηρεν αυτόν έπιθυμειν αυτοκράτορα γενέσθαι άρχοντα. όπότε δ' αυ ένθυμοιτο, ότι άδηλον μέν παντί άνθρώπω, ὅπη τὸ μέλλον ἕξει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος είη και την προειργασμένην δόξαν αποβαλειν, 22 ήπορείτο. διαπορουμένω δε αυτώ διακρίναι έδοξε κράτιστον είναι τοις θεοις ανακοινωσαι και παραστησάμενος δύο ίερεία έθύετο τῷ Διὶ τῷ βασιλεί, ὅσπερ αὐτῶ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν · καὶ τὸ ὄναρ δὴ ἀπὸ τούτου τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν ἑωρακέναι, δ είδεν, ὅτε ήρχετο έπι τὸ συνεπιμελεισθαι τής στρατιας καθί-23 στασθαι. καὶ ὅτε ἐξ Ἐφέσου δὲ ὡρμῶτο Κύρῷ συσταθησόμενος ἀετὸν ἀνεμιμνήσκετο ἑαυτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ώσπερ δ μάντις δ προπέμπων αυτόν έλεγεν ότι μέγας μεν οιωνός είη και ούκ ιδιωτικός και ένδοξος, επίπονος μεντοι· τα γαρ δρνεα μάλιστα επιτίθεσθαι τώ αετώ καθημένω. ου μέντοι χρηματιστικόν είναι τόν οιωνόν τόν γάρ άετόν 24 πετόμενον μαλλον λαμβάνειν τα επιτήδεια. ούτω δή θυομένω αύτω διαφανώς ό θεός σημαίνει μήτε προσδεισθαι της άρχης μήτε, ει αιροιντο, αποδέχεσθαι. 25 τοῦτο μέν δη οὕτως ἐγένετο. η δὲ στρατιά συνηλθε, και πάντες έλεγον ένα αίρεισθαι και έπει τουτο έδοξε, προεβάλλοντο αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει δηλον είναι, ὅτι αιρήσονται αυτόν, εί τις επιψηφίζοι, ανέστη και ελεξε Tade.

26 Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ήδομαι μεν ὑπὸ ὑμῶν τιμώμενος, εἴπερ ἄνθρωπός εἰμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὐχομαι δοῦναί μοι τοὺς θεοὺς αἴτιόν τινος ὑμῦν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθήναι ὑπὸ ὑμῶν ἄρχοντα Λακε-

154

δαιμονίου ανδρός παρόντος ούτε ύμιν μοι δοκεί συμφέρου είναι, άλλ' ήττον αν δια τουτο τυγχάνειν εί τι δέοισθε παρ' αὐτῶν· ἐμοί τε αῦ οὐ πάνυ τι νομίζω άσφαλὲς είναι τοῦτο. ὁρῶ γάρ, ὅτι καὶ τῇ πατρίδι 27 μου ού πρόσθεν επαύσαντο πολεμούντες πριν εποίησαν πάσαν την πόλιν όμολογειν Λακεδαιμονίους και αυτών ήγεμόνας είναι. έπει δε τοῦτο ωμολόγησαν, εὐθὺς 28 έπαύσαντο πολεμοῦντες και οὐκέτι πέρα ἐπολιόρκησαν την πόλιν. εί ουν ταυτα δρών έγω δοκοίην, όπου δυναίμην, ένταῦθ' ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, έκεινο έννοω, μη λίαν αν ταχύ σωφρονισθείην. δ δέ 29 ύμεις έννοειτε, ότι ήττον αν στάσις είη ένος άρχοντος ή πολλών, εύ ίστε ότι άλλον μεν ελόμενοι ούχ εύρήσετε έμε στασιάζοντα · νομίζω γάρ, δστις έν πολέμω ών στασιάζει πρός άρχοντα, τοῦτον πρός τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν· έαν δε έμε ελησθε, ούκ αν **βαυμάσαιμι, εί τινα εύροιτε και ύμιν και έμοι άχθό**μενον.

Έπει δε ταῦτα εἶπε, πολύ πλείονες έξανίσταντο 30 λέγοντες, ώς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. 'Αγασίας δὲ Στυμφάλιος είπεν, ὅτι γελοῖον εἴη, εἰ οὕτως ἔχοι, εἰ ὀργιούνται Λακεδαιμόνιοι και έαν σύνδειπνοι συνελθόντες μή Λακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αίρωνται. έπει εί ούτω γε τούτο έχει, έφη, οὐδε λοχαγείν ήμιν έξεστιν, ώς ξοικεν, ότι Άρκάδες έσμέν. ένταθθα δη ώς εί είπόντος του 'Αγασίου ανεθορύβησαν. και ό Εενοφών 31 έπει έώρα πλείονος ένδέον, παρελθών είπεν, 'Αλλ', ώ άνδρες, έφη, ώς πάνυ είδητε, όμνύω ύμιν θεούς πάντας καί πάσας, η μην έγώ, έπει την ύμετέραν γνώμην ήσθανόμην, έθυόμην, εί βέλτιον είη υμιν τε έμοι επιτρέψαι ταύτην την άρχην και έμοι υποστήναι· καί μοι οί θεοι ούτως έν τοις ίεροις έσήμηναν ώστε και ιδιώτην αν γνώναι, ότι ταύτης της μοναρχίας απέχεσθαί με δεί. ούτω δη Χειρίσοφον αίρουνται. Χειρίσοφος δ' έπει 32

ήρέθη, παρελθών εἶπεν, Άλλ', ώ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ' ἀν ἐγωγε ἐστασίαζον, εἰ ἀλλον εἴλεσθε· Ξενοφῶντα μέντοι, ἔφη, ἀνήσατε οὐχ ἐλόμενοι· ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ἤδη διέβαλλεν αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον ὅ, τι ἐδύνατο καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος. ὁ δ' ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίωνι μᾶλλον συνάρχειν ἐθελῆσαι Δαρδανεῖ ὅντι τοῦ Κλεάρχου στρατεύματος ἡ ἑαυτῷ

- 33 Λάκωνι ὄντι. ἐπεὶ μέντοι ἐμὲ είλεσθε, ἔφη, καὶ ἐγὼ πειράσομαι ὅ, τι ἀν δύνωμαι ὑμῶς ἀγαθὸν ποιεῖν. καὶ ὑμεῦς οὕτω παρασκευάζεσθε ὡς αὔριον, ἐἀν πλοῦς Ϡ, ἀναξόμενοι· ὁ δὲ πλοῦς ἔσται εἰς Ηράκλειαν· ἅπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρῶσθαι κατασχεῖν· τὰ δ' ἄλλα, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσόμεθα.
- 2 Ἐντεῦθεν τῆ ὑστεραία ἀναγόμενοι πνεύματι ἔπλεον καλῷ ἡμέρας δύο παρὰ γῆν. καὶ παραπλέοντες ἐθεώρουν τήν τε Ἰασονίαν ἀκτήν, ἔνθα ἡ ᾿Αργὼ λέγεται ὅρμίσασθαι, καὶ τῶν ποταμῶν τὰ στόματα, πρῶτον μὲν τοῦ Θερμώδοντος, ἔπειτα δὲ τοῦ Ἱριος, ἔπειτα δὲ τοῦ "Αλυος, μετὰ δὲ τοῦτον τοῦ Παρθενίου· τοῦτον δὲ παραπλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς Ἡράκλειαν, πόλιν Ἑλληνίδα, Μεγαρέων ἄποικον, οῦσαν δ' ἐν τῆ Μαριαν-
- 2 δυνών χώρα. καὶ ὡρμίσαντο παρὰ τῆ ἀΑχερουσιάδι Χερρονήσω, ἐνθα λέγεται ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα καταβῆναι, ἦ νῦν τὰ σημεῖα δεικνύουσι τῆς καταβάσεως, τὸ βάθος πλέον ἢ ἐπὶ δύο στάδια.
- 3 ένταῦθα τοῖς Έλλησιν οἱ Ἡρακλεῶται ξένια πέμπουσιν ἀλφίτων μεδίμνους τρισχιλίους καὶ οἶνου κεράμια δισχίλια καὶ βοῦς εἶκοσι καὶ οἶς ἑκατόν. ἐνταῦθα διὰ τοῦ πεδίου ῥεῖ ποταμὸς Δύκος ὄνομα, εὖρος ὡς δύο πλέθρων.
- 4 Οι δε στρατιώται συλλεγέντες έβουλεύοντο την λοιπην πορείαν πότερον κατά γην ή κατά θάλατταν χρη πορευθηναι έκ τοῦ Πόντου. ἀναστὰς δε Δύκων 'Αχαιὸς εἶπε, Θαυμάζω μέν, ὥ ἄνδρες, τῶν στρατηγών,

ότι ού πειρώνται ήμιν έκπορίζειν σιτηρέσιον τα μέν γὰρ ξένια οὐ μη γένηται τη στρατιά τριῶν ήμερῶν σιτία ὁπόθεν δ' ἐπισιτισάμενοι πορευσόμεθα οὐκ έστιν, έφη. έμοι ούν δοκεί αιτείν τους Ηρακλεώτας μη έλαττον ή τρισχιλίους κυζικηνούς · άλλος δ' είπε 5 μη έλαττον ή μυρίους και έλομένους πρέσβεις αυτίκα μάλα ήμων καθημένων πέμπειν πρός την πόλιν, καλ είδέναι ό, τι αν απαγγέλλωσι, και πρός ταῦτα βουλεύεσθαι. έντεῦθεν προὐβάλλοντο πρέσβεις πρῶτον 6 μέν Χειρίσοφον, ότι άρχων ήρητο, είσι δ' οι καί Ξενοφώντα. οί δε ίσχυρως απεμάχοντο · αμφοίν γαρ ταυτά έδόκει μη ἀναγκάζειν πόλιν Έλληνίδα και φιλίαν δ, τι μη αυτοί έθέλοντες διδοίεν. έπει δ' ούτοι έδόκουν 7 άπρόθυμοι είναι, πέμπουσι Λύκωνα 'Αχαιόν καί Καλλίμαχον Παρράσιον και 'Αγασίαν Στυμφάλιον. ούτοι έλθόντες έλεγον τὰ δεδογμένα · τὸν δὲ Λύκωνα ἔφασαν καί έπαπειλειν, εί μη ποιήσοιεν ταύτα. ἀκούσαντες 8 δ' οι 'Ηρακλεώται βουλεύσεσθαι έφασαν και εύθυς τά τε χρήματα έκ των άγρων συνηγον και την άγοραν είσω άνεσκεύασαν, και αι πύλαι εκέκλειντο και επί τών τειχών ὅπλα ἐφαίνετο.

Έκ τούτου οἱ ταράξαντες ταῦτα τοὺς στρατηγοὺς 9 ήτιῶντο διαφθείρειν τὴν πρᾶξιν· καὶ συνίσταντο οἱ ᾿Αρκάδες καὶ οἱ ᾿Αχαιοί· προειστήκει δὲ μάλιστα αὐτῶν Καλλίμαχός τε ὁ Παρράσιος καὶ Λύκων ὁ ᾿Αχαιός. οἱ δὲ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς, ὡς αἰσχρὸν εἴη ἄρχειν ἕνα 10 ᾿Αθηναῖον Πελοποννησίων καὶ Λακεδαιμονίων, μηδεμίαν δύναμιν παρεχόμενον εἰς τὴν στρατιάν, καὶ τοὺς μὲν πόνους σφᾶς ἔχειν, τὰ δὲ κέρδη ἄλλους, καὶ ταῦτα τὴν σωτηρίαν σφῶν κατειργασμένων· εἶναι γὰρ τοὺς κατειργασμένους ᾿Αρκάδας καὶ ᾿Αχαιούς, τὸ δ᾽ ἄλλο στράτευμα οὐδὲν εἶναι. καὶ ἦν δὲ τῆ ἀληθεία ὑπὲρ ἤμισυ τοῦ ὅλου στρατεύματος ᾿Αρκάδες καὶ ἀΑχαιοί. εἰ οὖν σωφρονοῖεν οὖτοι, συστάντες καὶ στρατηγοὺς 11

έλόμενοι έαυτῶν καθ' έαυτοὺς ἂν τὴν πορείαν ποιοῖντο 12 καὶ πειρῷντο ἀγαθόν τι λαμβάνειν. ταῦτ' ἔδοξε· καὶ ἀπολιπόντες Χειρίσοφον εἴ τινες ἦσαν παρ' αὐτῷ ᾿Αρκάδες ἢ ᾿Αχαιοὶ καὶ Ἐενοφῶντα συνέστησαν καὶ στρατηγοὺς αἱροῦνται ἑαυτῶν δέκα· τούτους δὲ ἐψηφίσαντο ἐκ τῆς νικώσης ὅ, τι δοκοίη, τοῦτο ποιεῖν. ἡ μὲν οὖν τοῦ παντὸς ἀρχὴ Χειρισόφῷ ενταῦθα κατελύθη ἡμέρα ἕκτῃ ἢ ἑβδόμῃ ἀφ' ἦς ἡρέθη.

13 Ξενοφών μέντοι έβούλετο κοινή μετ' αὐτοῦ τὴν πορείαν ποιείσθαι, νομίζων οὕτως ἀσφαλέστερον εἶναι ἡ ἰδία ἕκαστον στέλλεσθαι· ἀλλὰ Νέων ἔπειθεν αὐτὸν καθ' αὑτὸν πορεύεσθαι, ἀκούσας τοῦ Χειρισόφου, ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐν Βυζαντίω ἁρμοστὴς φαίη τριήρεις ἔχων

- 14 ήξειν εἰς Κάλπης λιμένα ὅπως οὖν μηδεἰς μετάσχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατιῶται ἐκπλεύσειαν ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνεβούλευε. καὶ Χειρίσοφος, ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημένοις, ἅμα δὲ μισῶν ἐκ τούτου τὸ στράτευμα, ἐπιτρέπει αὐτῷ ποιεῖν ὅ, τι
- 15 βούλεται. Ξενοφών δε έτι μεν επεχείρησεν απαλλαγείς της στρατιάς εκπλεύσαι θυομένω δε αυτώ τώ ήγεμόνι Ηρακλεί και κοινουμένω, πότερα λώον και άμεινον είη στρατεύεσθαι έχοντι τούς παραμείναντας τών στρατιωτών ή απαλλάττεσθαι, εσήμηνεν δ θεός
- 16 τοῖς ἱεροῖς συστρατεύεσθαι. οὕτω γίγνεται τὸ στράτευμα τριχŷ, ᾿Αρκάδες μὲν καὶ ᾿Αχαιοὶ πλείους ἡ τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὑπλῖται πάντες, Χειρισόφω δ' ὑπλῖται μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θρậκες, Ξενοφῶντι δὲ ὑπλῖται μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς τριακοσίους · ἱππικὸν δὲ μόνος οῦτος εἶχεν, ἀμφὶ τετταράκοντα ἱππέας.
- Καί οἱ μèν 'Αρκάδες διαπραξάμενοι πλοία παρα των 'Ηρακλεωτών πρώτοι πλέουσιν, ὅπως έξαίφνης ἐπιπεσόντες τοῖς Βιθυνοῖς λάβοιεν ὅτι πλείστα· καὶ

ἀποβαίνουσιν eis Κάλπης λιμένα κατὰ μέσον πως τῆς Θράκης. Χειρίσοφος δ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν 18 Ἡρακλεωτῶν ἀρξάμενος πεζῆ ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας· ἐπεὶ δὲ eis τὴν Θράκην ἐνέβαλε, παρὰ τὴν βάλατταν ἤει· καὶ γὰρ ἤδη ἠσθένει. Ξενοφῶν δὲ πλοῖα 19 λαβῶν ἀποβαίνει ἐπὶ τὰ ὅρια τῆς Θράκης καὶ τῆς Ἡρακλεώτιδος καὶ διὰ μεσογαίας ἐπορεύετο.

[[°]Ον μέν ούν τρόπου ή τε Χειρισόφου άρχη τοῦ 3 παντὸς κατελύθη καὶ τῶν Ἑλλήνων τὸ στράτευμα έσχίσθη έν τοις επάνω είρηται.] "Επραξαν δ' αυτών έκαστοι τάδε. οι μεν Άρκάδες ώς απέβησαν νυκτός 2 είς Κάλπης λιμένα, πορεύονται είς τας πρώτας κώμας, στάδια από βαλάττης ώς τριάκοντα. έπει δε φώς έγένετο, ήγεν εκαστος στρατηγός τὸ αύτοῦ λάχος έπλ κώμην όποία δε μείζων εδόκει είναι σύνδυο λόχους ήγου οί στρατηγοί. συνεβάλουτο δε και λόφου, είς δυ 3 δέοι πάντας άλίζεσθαι και ατε έξαιφνης έπιπεσόντες άνδράποδά τε πολλά έλαβον και πρόβατα πολλά περιεβάλοντο. οί δε Θράκες ήθροίζοντο οί διαφεύγοντες· 4 πολλοί δε διέφευγον πελτασταί όντες όπλίτας έξ αύτων των χειρών. έπει δε συνελέγησαν, πρώτον μεν τώ Σμίκρητος λόχω ένος των Άρκάδων στρατηγών απιόντι ήδη είς το συγκείμενον και πολλά χρήματα άγοντι έπιτίθενται. και τέως μέν έμάγοντο αμα πορευόμενοι 5 οί "Ελληνες, έπι δε διαβάσει χαράδρας τρέπονται αυτούς, καί αὐτόν τε τὸν Σμίκρητα ἀποκτιννύασι καί τους άλλους πάντας άλλου δε λόχου των δέκα στρατηγών τοῦ Ἡγησάνδρου ὀκτώ μόνους κατέλιπον καὶ αὐτὸς Ἡγήσανδρος ἐσώθη. καὶ οἱ ἄλλοι μὲν λοχαγοὶ 6 συνήλθον οι μέν σύν πράγμασιν οι δε άνευ πραγμάτων οί δε Θράκες επεί ευτύχησαν τουτο το ευτύχημα, συνεβόων τε άλλήλους και συνελέγοντο έρρωμένως της νυκτός. και άμα ήμέρα κύκλω ποοί τον λόφον, ένθα οι Έλληνες έστρατοπεδεύοντο, ετάττοντο

καὶ ἱππεῶς πολλοὶ καὶ πελτασταί, καὶ ἀεὶ πλείονες 7 συνέρρεον· καὶ προσέβαλλον πρὸς τοὺς ὅπλίτας ἀσφαλῶς· οἱ μὲν γὰρ Ἐλληνες οὕτε τοξότην εἶχον οὕτε ἀκοντιστὴν οὕτε ἱππέα· οἱ δὲ προσθέοντες καὶ προσελαύνοντες ἀκόντιζον· ὅπότε δὲ αὐτοῦς ἐπίοιεν, ῥαδίως 8 ἀπέφευγον· ἄλλοι δὲ ἄλλῃ ἐπετίθεντο. καὶ τῶν μὲν πολλοὶ ἐτιτρώσκοντο, τῶν δὲ οὐδείς· ὥστε κινηθῆναι οὐκ ἐδύναντο ἐκ τοῦ χωρίου, ἀλλὰ τελευτῶντες καὶ

9 ἀπὸ τοῦ ὕδατος εἶργον αὐτοὺς οἱ Θρậκες. ἐπεὶ δὲ ἀπορία πολλὴ ῆν, διελέγοντο περὶ σπονδῶν· καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὡμολόγητο αὐτοῖς, ὁμήρους δὲ οὐκ ἐδίδοσαν οἱ Θρậκες αἰτούντων τῶν Ἐλλήνων, ἀλλ' ἐν τούτῷ ἴσχετο. τὰ μὲν δὴ τῶν ᾿Αρκάδων οὕτως εἶχε.

10 Χειρίσοφος δὲ ἀσφαλῶς πορευόμενος παρὰ θάλατταν ἀφικνεῖται εἰς Κάλπης λιμένα. Ξενοφῶντι δὲ διὰ τῆς μεσογαίας πορευομένω οἱ ἱππεῖς προκαταθέοντες ἐντυγχάνουσι πρεσβύταις πορευομένοις ποι. καὶ ἐπεἰ ἤχθησαν παρὰ Ξενοφῶντα, ἐρωτῷ αὐτούς, εἴ που

11 ήσθηνται άλλου στρατεύματος όντος Έλληνικοῦ. οἱ δὲ ἔλεγον πάντα τὰ γεγενημένα, καὶ νῦν ὅτι πολιορκοῦνται ἐπὶ λόφου, οἱ δὲ Θρậκες πάντες περικεκυκλωμένοι εἶεν αὐτούς. ἐνταῦθα τοὺς μὲν ἀνθρώπους τούτους ἐφύλαττεν ἰσχυρῶς, ὅπως ἡγεμόνες εἶεν ὅποι δέοι· σκοποὺς δὲ καταστήσας συνέλεξε τοὺς στρατιώτας καὶ

12 έλεξεν, *Ανδρες στρατιώται, τών 'Αρκάδων οἱ μέν τεθνασιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ λόφου τινὸς πολιορκοῦνται. νομίζω δ' ἔγωγε, εἰ ἐκεῖνοι ἀπολοῦνται, οὐδ' ἡμιν εἶναι οὐδεμίαν σωτηρίαν, οὕτω μὲν πολλῶν ὄντων πολεμίων,

13 οὕτω δὲ τεθαρρηκότων. κράτιστον οὖν ἡμῶν ὡς τάχιστα βοηθεῶν τοῦς ἀνδράσιν, ὅπως, εἰ ἔτι εἰσὶ σῷοι, σừ ἐκείνοις μαχώμεθα καὶ μὴ μόνοι λειφθέντες μόνοι καὶ

14 κινδυνεύωμεν. νῦν μέν οὖν στρατοπεδευσώμεθα προελθόντες ὅσον ἂν δοκῆ καιρὸς εἶναι εἰς τὸ δε∰πνοποιεῦσθαι· ἕως δ' ἂν πορευώμεθα, Τιμασίων ἔχων τοὺς

ίππεῖς προελαυνέτω ἐφορῶν ἡμᾶς, καὶ σκοπείτω τὰ έμπροσθεν, ώς μηδεν ήμας λάθη. παρέπεμλε δε και 15 των γυμνήτων ανθρώπους ειζώνους είς τα πλάγια και είς τὰ ακρα, ὅπως, εἴ πού τί ποθεν καθορώεν, σημαίνοιεν · ἐκέλευε δὲ καίειν απαντα ὅτφ ἐντυγχάνοιεν καυσίμω. ήμεις γαρ αποδραίημεν αν ουδαμοι ενθένδε. πολλή μέν γάρ, έφη, είς Ηράκλειαν πάλιν ἀπιέναι, 16 πολλή δε είς Χρυσόπολιν διελθείν οι δε πολέμιοι πλησίον είς Κάλπης δε λιμένα, ενθα Χειρίσοφον είκάζομεν είναι, ει σέσωσται, ελαγίστη όδος. άλλα δη έκει μέν ούτε πλοία έστιν, οίς αποπλευσούμεθα, μένουσι δὲ αὐτοῦ οὐδὲ μιῶς ἡμέρας ἔστι τὰ ἐπιτήδεια. τῶν δὲ 17 πολιορκουμένων απολομένων σύν τοις Χειρισόφου μόνοις κάκιόν έστι διακινδυνεύειν ή τωνδε σωθέντων πάντας είς ταὐτὸν ἐλθόντας κοινη της σωτηρίας έχεσθαι. άλλά χρή παρασκευασαμένους την γνώμην πορεύεσθαι, ώς νυν ή ευκλεώς τελευτήσαι έστιν ή κάλλιστον έργον έργάσασθαι Έλληνας τοσούτους σώσαντας. και ό θεός ίσως άγει ούτως, δς τους μεγα-18 ληγορήσαντας ώς πλέον φρονούντας ταπεινώσαι βούλεται, ήμας δε τους από θεων αρχομένους εντιμοτέρους ἐκείνων καταστήσαι. ἀλλ' ἕπεσθαι χρή καὶ προσέχειν τον νουν, ώς αν το παραγγελλόμενον δύνησθε ποιείν.

Ταῦτ' εἰπὼν ἡγεῖτο. οἱ δ' ἱππεῦς διασπειρόμενοι 19 ἐφ' ὅσον καλῶς εἶχεν ἔκαιον ἡ ἐβάδιζον, καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπιπαριόντες κατὰ τὰ ἄκρα ἔκαιον πάντα ὅσα καύσιμα ἑώρων, καὶ ἡ στρατιὰ δέ, εἴ τινι παραλειπομένῷ ἐντυγχάνοιεν· ὥστε πᾶσα ἡ χώρα αἴθεσθαι ἐδόκει καὶ τὸ στράτευμα πολὺ εἶναι. ἐπεὶ δὲ ὥρα ἡν, 20 κατεστρατοπεδεύσαντο ἐπὶ λόφον ἐκβάντες, καὶ τά τε τῶν πολεμίων πυρὰ ἑώρων, ἀπεῖχον δὲ ὡς τετταράκοντα σταδίους, καὶ αὐτοὶ ὡς ἐδύναντο πλεῖστα πυρὰ ἔκαιον. ἐπεὶ δὲ ἐδείπνησαν τάχιστα, παρηγγέλθη τὰ 21

πυρὰ κατασβεννύναι πάντα. καὶ τὴν μὲν νύκτα φυ λακὰς ποιησάμενοι ἐκάθευδον ἅμα δὲ τῇ ἡμέρα προσευξάμενοι τοῦς θεοῦς καὶ συνταξάμενοι ὡς εἰς μάχην 22 ἐπορεύοντο ῇ ἐδύναντο τάχιστα. Τιμασίων δὲ καὶ οἰ iππεῦς ἔχοντες τοὺς ἡγεμόνας καὶ προελαύνοντες ἐλάνθανον αὑτοὺς ἐπὶ τῷ λόφῷ γενόμενοι, ἔνθα ἐπολιορκοῦντο οἱ "Ελληνες. καὶ οὐχ ὁρῶσιν οὔτε φίλιον στράτευμα οὔτε πολέμιον, καὶ ταῦτα ἀπαγγέλλουσι πρὸς τὸν Ξενοφῶντα καὶ τὸ στράτευμα, γράδια δὲ καὶ γερόντια καὶ πρόβατα ὀλίγα καὶ βοῦς καταλελειμ-23 μένους. καὶ τὸ μὲν πρῶτον θαῦμα ἦν, τί εἶη τὸ γεγενημένον, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν καταλελειμμένων ἐπυνθάνοντο, ὅτι οἱ μὲν Θρậκες εὐθὺς ἀφ' ἑσπέρας ῷχοντο ἀπιόντες, ἕωθεν δὲ καὶ τοὺς "Ελληνας ἔφασαν οἴχεσθαι· ὅπου δέ, οὐκ εἰδέναι.

24 Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἀμφὶ Ἐενοφῶντα, ἐπεὶ ἠρίστησαν, συσκευασάμενοι ἐπορεύοντο, βουλόμενοι ὡς τάχιστα συμμίξαι τοῦς ἄλλοις εἰς Κάλπης λιμένα. καὶ πορευόμενοι ἑώρων τὸν στίβον τῶν ᾿Αρκάδων καὶ ᾿Αχαιῶν κατὰ τὴν ἐπὶ Κάλπης ὅδόν. ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο εἰς τὸ αὐτό, ἄσμενοί τε είδον ἀλλήλους καὶ ἠσπάζοντο

- 25 ώσπερ ἀδελφούς. καὶ ἐπυνθάνοντο οἱ ᾿Αρκάδες τῶν περὶ Ἐενοφῶντα, τί τὰ πυρὰ κατασβέσειαν· ἡμεῖς μὲν γάρ, ἔφασαν, ὦόμεθα ὑμῶς τὸ μὲν πρῶτον, ἐπειδὴ τὰ πυρὰ οὐχ ἑωρῶμεν, τῆς νυκτὸς ἥξειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ οἱ πολέμιοι δέ, ῶς γε ἡμῖν ἐδόκουν, τοῦτο δείσαντες ἀπῆλθον· σχεδὸν γὰρ ἀμφὶ τοῦτον τὸν
- 26 χρόνον ἀπήεσαν. ἐπεὶ δὲ οὖκ ἀφίκεσθε, ὁ δὲ χρόνος ἐξῆκεν, ὦόμεθα ὑμᾶς πυθομένους τὰ παρ' ἡμῖν φοβηθέντας οἶχεσθαι ἀποδράντας ἐπὶ βάλατταν· καὶ ἐδόκει ἡμῖν μὴ ἀπολιπέσθαι ὑμῶν. οῦτως οὖν καὶ ἡμεῖς δεῦρο ἐπορεύθημεν.
- 4 Ταύτην μέν οὖν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ηὐλίζοντο ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ πρὸς τῷ λιμένι. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, δ

ţ

καλείται Κάλπης λιμήν, έστι μέν έν τη Θράκη τη έν τη 'Ασία· ἀρξαμένη δὲ ἡ Θράκη αὕτη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Πόντου μέχρι Ἡρακλείας ἐπὶ δεξιὰ εἰς τον Πόντον είσπλέοντι. και τριήρει μέν έστιν είς 2 Ηράκλειαν έκ Βυζαντίου κώπαις ήμερας μάλα μακρâς πλούς · έν δε τώ μέσω άλλη μεν πόλις ούδεμία ούτε φιλία ούτε Έλληνίς, άλλα Θράκες Βιθυνοί και ούς άν λάβωσι των Έλλήνων ή έκπίπτοντας ή άλλως πως δεινά υβρίζειν λέγονται τους "Ελληνας. ό δε Κάλπης 3 λιμήν έν μέσφ μεν κείται εκατέρωθεν πλεόντων έξ Ηρακλείας και Βυζαντίου, έστι δ' έν τη θαλάττη προκείμενον χωρίον, το μέν είς την βάλατταν καθήκον αύτοῦ πέτρα ἀπορρώξ, ὕψος ὅπη ἐλάχιστον οἰ μεῖον είκοσιν δρηυιών, ό δε αύχην ό είς την ηην άνήκων του χωρίου μάλιστα τεττάρων πλέθρων τὸ εὖρος· τὸ δ' έντὸς τοῦ αὐχένος χωρίον ἱκανὸν μυρίοις ἀνθρώποις οἰκῆσαι. λιμὴν δ' ὑπ' αὐτῇ τῇ πέτρα τὸ πρὸς ἑσπέ- 4 ραν αίγιαλον έχων. κρήνη δε ήδεος ύδατος και άφθονος δέουσα έπ' αυτή τη θαλάττη ύπο τη έπικρατεία τοῦ γωρίου. ξύλα δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, πάνυ δὲ πολλά και καλά ναυπηγήσιμα έπ' αυτή τη βαλάττη. τό δε όρος το έν τῷ λιμένι είς μεσόγαιαν μεν ανήκει 5 όσον έπι είκοσι σταδίους, και τούτο γεώδες και άλιθον· τὸ δὲ παρὰ βάλατταν πλέον η ἐπὶ εἴκοσι σταδίους δασύ πολλοῖς καὶ παντοδαποῖς καὶ μεγάλοις ξύλοις. ή δε άλλη χώρα καλή και πολλή, και κώμαι 6 έν αὐτῆ εἰσι πολλαὶ καὶ εὐ οἰκούμεναι· φέρει γὰρ ἡ γή και κριθάς και πυρούς και δσπρια πάντα και μελίνας καί σήσαμα καί σῦκα ἀρκοῦντα καὶ ἀμπέλους πολλάς και ήδυοίνους και τάλλα πάντα πλην έλαιων. ή μέν χώρα ήν τοιαύτη. έσκήνουν δε έν τῷ αίγιαλῷ 7 πρός τη βαλάττη είς δε το πόλισμα αν γενόμενον ούκ εβούλοντο στρατοπεδεύεσθαι, άλλα εδόκει και το ελθείν ενταύθα έξ επιβουλής είναι, βουλομένων τινών

8 κατοικίσαι πόλιν. τῶν γὰρ στρατιωτῶν οἱ πλεῖστοι ησαν οἰ σπάνει βίου ἐκπεπλευκότες ἐπὶ ταύτην τὴν μισθοφοράν, ἀλλὰ τὴν Κύρου ἀρετὴν ἀκούοντες, οἱ μὲν καὶ ἄνδρας ἄγοντες, οἱ δὲ καὶ προσανηλωκότες χρήματα, καὶ τούτων ἔτεροι ἀποδεδρακότες πατέρας καὶ μητέρας, οἱ δὲ καὶ τέκνα καταλιπόντες ὡς χρήματ' αὐτοῦς κτησάμενοι ήξοντες πάλιν, ἀκούοντες καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρὰ Κύρῷ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ πράττειν. τοιοῦτοι οὖν ὅντες ἐπόθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα σώζεσθαι.

Ἐπειδη δε ὑστέρα ἡμέρα ἐγένετο της εἰς ταὐτον 9 συνόδου, έπ' έξόδω έθύετο Ξενοφών ανάγκη γαρ ήν επί τα επιτήδεια εξάγειν επενόει δε καί τους νεκρούς βάπτειν. έπει δε τα ίερα καλα εγένετο, είποντο και οί Άρκάδες, και τούς μέν νεκρούς τούς πλείστους ένθαπερ έπεσον εκάστους έθαψαν ήδη γαρ ήσαν πεμπταίοι και ούχ οίόν τε αναιρείν έτι ην ένίους δε τούς έκ των δδων συνενεγκόντες έθαψαν έκ των ύπαρχόντων ώς εδύναντο κάλλιστα ούς δε μή εύρισκον, κενοτάφιον 10 αὐτοῖς ἐποίησαν μέγα, καὶ στεφάνους ἐπέθεσαν. ταῦτα δε ποιήσαντες ανεχώρησαν επί το στρατόπεδον. καί τότε μέν δειπνήσαντες έκοιμήθησαν. τη δε ύστεραία συνήλθον οι στρατιώται πάντες συνήγε δε μάλιστα 'Αγασίας [τε] Στυμφάλιος λοχαγός και 'Ιερώνυμος 'Ηλείος λοχαγός και [οί] άλλοι οι πρεσβύτατοι τών 11 'Αρκάδων. και δόγμα εποιήσαντο, εάν τις του λοιπου μνησθή δίχα τὸ στράτευμα ποιείν, βανάτω αὐτὸν ζημιοῦσθαι, καὶ κατὰ χώραν ἀπιέναι ἦπερ πρόσθεν εἶχε το στράτευμα και άρχειν τους πρόσθεν στρατηγούς. καί Χειρίσοφος μέν ήδη τετελευτήκει φάρμακον πιών πυρέττων· τα δ' εκείνου Νέων 'Ασιναίος παρέλαβε.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀναστὰς εἶπε Ξενοφῶν, ³Ω ἄνδρες στρατιῶται, τὴν μὲν πορείαν, ὡς ἔοικε, δῆλον ὅτι πεζῷ ποιητέον· οὐ γὰρ ἔστι πλοῖα· ἀνάγκη δὲ πορεύεσθαι ἦδη· οὐ γὰρ ἔστι μένουσι τὰ ἐπιτήδεια. ἡμεῦς μὲν

164

ουν, έφη, θυσόμεθα · ύμας δε δεί παρασκευάζεσθαι ώς μαχουμένους εί ποτε και άλλοτε οι γαρ πολέμιοι ανατεθαρρήκασιν. ἐκ τούτου ἐθύοντο οἱ στρατηγοί, 13 μάντις δὲ παρῆν Ἀρηξίων Ἀρκάς· ὁ δὲ Σιλανὸς ὁ Αμβρακιώτης ήδη αποδεδράκει πλοΐον μισθωσάμενος γνετο τα ίερά. ταύτην μέν ούν την ημέραν έπαύσαντο. 14 καί τινες ετόλμων λέγειν, ώς ό Ξενοφών βουλόμενος τό χωρίον οικίσαι πέπεικε τον μάντιν λέγειν, ώς τα ίερα ου γίγνεται έπι αφόδω. έντεῦθεν κηρύξας τη 15 αύριον παρείναι έπι την θυσίαν τον βουλόμενον, καί, μάντις εί τις είη, παραγγείλας παρειναι ώς συνθεασόμενον τα ίερά, έθυε· και ένταθα παρήσαν πολλοί. **Αυομένων δ**ε πάλιν είς τρίς επί τη αφόδω ούκ εγίγνετο 16 τα ίερά. ἐκ τούτου χαλεπώς είχον οἱ στρατιώται. και γαρ τα επιτήδεια επέλιπεν, α εχοντες ήλθον, και άγορα ούδεμία παρήν.

Έκ τούτου ξυνελθόντων εἶπε πάλιν Ξενοφῶν, 'Ω 17 ἄνδρες, ἐπὶ μὲν τῷ πορεία, ὡς ὁρῶτε, τὰ ἱερὰ οὖπω γίγνεται· τῶν δ' ἐπιτηδείων ὁρῶ ὑμῶς δεομένους· ἀνάγκη οὖν μοι δοκεῖ εἶναι Αύεσθαι περὶ αὐτοῦ τούτου. ἀναστὰς δέ τις εἶπε, Καὶ εἰκότως ἄρα ἡμῖν οὐ γίγνεται 18 τὰ ἱερά· ὡς γὰρ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου χθὲς ὅκοντος πλοίου ὅκουσά τινος ὅτι Κλέανδρος ὁ ἐκ Βυζαντίου ἁρμοστὴς μέλλει ὅξειν πλοῖα καὶ τριήρεις ἔχων. ἐκ 19 τούτου δὲ ἀναμένειν μὲν πῶσιν ἐδόκει· ἐπὶ δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἀνάγκη ἡν ἐξιέναι· καὶ ἐπὶ τούτῷ πάλιν ἐθύετο εἰς τρίς, καὶ οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά. καὶ ὅδη καὶ ἐπὶ σκηνὴν ἰόντες τὴν Ξευοφῶντος ἕλεγον, ὅτι οὐκ ἔχοιεν τὰ ἐπιτήδεια. ὁ δ' οὐκ ἂν ἔφη ἐξαγαγεῖν μὴ γιγνομένων τῶν ἱερῶν.

Καὶ πάλιν τῆ ὑστεραία ἐθύετο, καὶ σχεδόν τι πασα 20 ή στρατιὰ διὰ τὸ μέλειν ἄπασιν ἐκυκλοῦντο περὶ τὰ ἱερά· τὰ δὲ θύματα ἐπιλελοίπει. οἱ δὲ στρατηγοὶ

- 21 έξῆγον μέν οὕ, συνεκάλεσαν δέ. εἶπεν οὖν Ξενοφῶν, "Ισως οἱ πολέμιοι συνειλεγμένοι εἰσὶ καὶ ἀνάγκη μάχεσθαι. εἰ οὖν καταλιπόντες τὰ σκεύη ἐν τῷ ἐρυμνῷ χωρίφ ὡς εἰς μάχην παρεσκευασμένοι ἴοιμεν, ἴσως ἀν 22 τὰ ἱερὰ μᾶλλον προχωροίη ἡμῖν. ἀκούσαντες δ' οἱ στρατιῶται ἀνέκραγον, ὡς οὐδὲν δέον εἰς τὸ χωρίον ἄγειν, ἀλλὰ ೨ύεσθαι ὡς τάχιστα. καὶ πρόβατα μὲν οὐκέτι ἡν, βοῦς δὲ ὑπὸ ἁμάξης πριάμενοι ἐθύοντο· καὶ Ξενοφῶν Κλεάνορος ἐδεήθη τοῦ ᾿Αρκάδος προθυμεῖσθαι, εἴ τι ἐν τούτφ εἴη. ἀλλ' οὐδ' ὡς ἐγένετο.
- Νέων δε ήν μεν στρατηγός κατά το Χειρισόφου 23 μέρος, έπει δε έώρα τους άνθρώπους ώς είχον δεινώς τή ενδεία, βουλόμενος αὐτοῖς χαρίζεσθαι, εὐρών τινα άνθρωπον Ηρακλεώτην, δη έφη κώμας έγγυς είδεναι, όθεν είη λαβείν τα επιτήδεια, εκήρυξε τον βουλόμενον ίέναι έπι τα έπιτήδεια ως ήγεμόνος έσομένου. έξέρχονται δή σύν δορατίοις και άσκοις και θυλάκοις και 24 άλλοις αγγείοις είς δισχιλίους ανθρώπους. επειδή δε ήσαν έν ταις κώμαις και διεσπείροντο ώς έπι το λαμβάνειν, επιπίπτουσιν αυτοίς οι Φαρναβάζου ίππεις πρώτοι βεβοηθηκότες γαρ ήσαν τοις Βιθυνοις, βουλόμενοι σύν τοις Βιθυνοις, εί δύναιντο, αποκωλύσαι τούς "Ελληνας μή έλθειν είς την Φρυγίαν ούτοι οί ίππεις αποκτείνουσι των ανδρών ου μείον πεντακο-25 σίους · οί δε λοιποί επί το όρος ανεφυγον. εκ τούτου άπαγγέλλει τις ταῦτα τῶν ἀποπεφευγότων εἰς τὸ στρατόπεδον. καί Ξενοφων, έπειδη οὐκ ἐγεγένητο τα ίερὰ ταύτη τη ήμέρα, λαβών βουν ύπὸ ἁμάξης, οὐ γὰρ ην άλλα ίερεία, σφαγιασάμενος έβοήθει και οι άλλοι 26 οι μέχρι τριάκοντα έτων απαντες. και αναλαβόντες τούς λοιπούς άνδρας είς το στρατόπεδον άφικνούνται. καί ήδη μέν αμφί ήλιου δυσμάς ήν και οί Ελληνες μάλ' αθύμως έχοντες έδειπνοποιούντο, και έξαπίνης δια των λασίων των Βιθυνών τινες επιγενόμενοι τοις

166

προφύλαξι τοὺς μὲν κατέκανον τοὺς δὲ ἐδίωξαν μέχρι εἰς τὸ στρατόπεδον. καὶ κραυγῆς γενομένης εἰς τὰ 27 ὅπλα πάντες ἔδραμον οἱ ἐΕλληνες· καὶ διώκειν μὲν καὶ κινεῖν τὸ στρατόπεδον νυκτὸς οὐκ ἀσφαλὲς ἐδόκει εἶναι· δασέα γὰρ ἦν τὰ χωρία· ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις ἐνυκτέρευον φυλαττόμενοι ἱκανοῖς φύλαξι.

Την μέν νύκτα ούτω διήγαγον άμα δε τη ημέρα 5 οί στρατηγοί είς τὸ έρυμνον χωρίον ήγοῦντο οί δέ είποντο άναλαβόντες τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη. πρὶν δὲ άρίστου ώραν είναι άπετάφρευσαν ή ή είσοδος ήν είς τὸ γωρίον, καὶ ἀπεσταύρωσαν ἅπαν, καταλιπόντες τρεῖς πύλας. καὶ πλοῖον ἐξ Ἡρακλείας ἡκεν ἄλφιτα άγον και ίερεια και οίνον. πρωι δ' άναστας Ξενοφών 2 έθύετο επεξόδια, και γίγνεται τα ίερα επί του πρώτου ίερείου. και ήδη τέλος έχόντων των ίερων όρα άετον αίσιον δ μάντις 'Αρηξίων Παρράσιος, και ήγεισθαι κελεύει τον Ξενοφωντα. και διαβάντες την τάφρον 3 τα όπλα τίθενται, και εκήρυξαν αριστήσαντας εξιέναι τούς στρατιώτας σύν τοις όπλοις, τύν δε όχλον και τα άνδράποδα αύτοῦ καταλιπείν. οἱ μέν δὴ άλλοι πάντες 4 έξήεσαν, Νέων δε ου έδόκει γαρ κάλλιστον είναι τουτον φύλακα καταλιπείν των έπι στρατοπέδου. έπει δ' οί λοχαγοί και οι στρατιώται απέλιπον αυτούς, αίσχυνόμενοι μη έφέπεσθαι των άλλων έξιόντων, κατέλιπον αύτοῦ τοὺς ὑπέρ πέντε καὶ τετταράκοντα ἔτη. και ούτοι μεν έμενον, οί δ' άλλοι επορεύοντο. πριν δε 5 πεντεκαίδεκα στάδια διεληλυθέναι ένέτυγον ήδη νεκροίς και την ουράν του κέρατος ποιησάμενοι κατά τους πρώτους φανέντας νεκρούς έθαπτον πάντας, όπόσους επελάμβανε το κέρας. επεί δε τους πρώτους 6 έθαψαν, προαγαγόντες και την ουράν αυθις ποιησάμενοι κατά τούς πρώτους των ατάφων έθαπτον τόν αυτόν τρόπον δπόσους επελάμβανεν ή στρατιά. επεί δε είς την όδον ήκου την έκ των κωμών, ένθα εκειντο άθρόοι, συνενεγκόντες αὐτοὺς ἔθαψαν.

7 "Ηδη δὲ πέρα μεσούσης τῆς ἡμέρας προαγαγόντες τὸ στράτευμα ἔξω τῶν κωμῶν ἐλάμβανον τὰ ἐπιτήδεια, ὅ, τι τις ὅρώη ἐντὸς τῆς φάλαγγος, καὶ ἐξαίφνης ὅρῶσι τοὺς πολεμίους ὑπερβάλλοντας κατὰ λόφους τινὰς ἐκ τοῦ ἐναντίου, τεταγμένους ἐπὶ φάλαγγος, 8 ἱππέας τε πολλοὺς καὶ πεζούς · καὶ γὰρ Σπιθριδάτης καὶ 'Ραθίνης ἡκον παρὰ Φαρναβάζου ἔχοντες τὴν δύναμιν. ἐπεὶ δὲ κατείδον τοὺς Έλληνας οἱ πολέμιοι, ἔστησαν ἀπέχοντες αὐτῶν ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους. ἐκ τούτου εὐθὺς ὁ 'Αρηξίων ὁ μάντις τῶν Ἑλλήνων σφαγιάζεται, καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ πρώτου καλὰ τὰ 9 σφάγια. ἔνθα δὴ Ἐκοφῶν λέγει, Δοκεῦ μοι, ῶ ἄνδρες

- στρατηγοί, ἐπιτάξασθαι τῆ φάλαγγι λόχους φύλακας, ἵνα, ἄν που δέῃ, ὦσιν οἱ ἐπιβοηθήσοντες τῆ φάλαγγι καὶ οἱ πολέμιοι τεταραγμένοι ἐμπίπτωσιν εἰς τετα-
- 10 γμένους καὶ ἀκεραίους. συνεδόκει ταῦτα πᾶσιν. Υμεῖς μὲν τοίνυν, ἔφη, προηγεῖσθε τὴν πρὸς τοὺς ἐναντίους, ὡς μὴ ἑστήκωμεν, ἐπεὶ ῶφθημεν καὶ εἴδομεν τοὺς πολεμίους· ἐγὼ δὲ ήξω τοὺς τελευταίους λόχους κατα-
- 11 χωρίσας ήπερ ύμιν δοκεί. ἐκ τούτου οἱ μέν ήσυχοι προήγον, ὁ δὲ τρεῖς ἀφελών τὰς τελευταίας τάξεις ἀνὰ διακοσίους ἄνδρας τὴν μὲν ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἐπέτρεψεν ἐφέπεσθαι ἀπολιπόντας ὡς πλέθρον· Σαμόλας 'Αχαιὸς ταύτης ήρχε τῆς τάξεως· τὴν δ' ἐπὶ τῷ μέσῷ ἐχώρισεν ἕπεσθαι· Πυρρίας 'Αρκὰς ταύτης ήρχε· τὴν δὲ μίαν ἐπὶ τῷ εἰωνύμῷ· Φρασίας 'Αθηναῖος ταύτη ἐφειστή-
- 12 κει. προϊόντες δέ, ἐπεὶ ἐγένοντο οἱ ἡγούμενοι ἐπὶ νάπει μεγάλφ καὶ δυσπόρφ, ἔστησαν ἀγνοοῦντες, εἰ διαβατέον εἴη τὸ νάπος. καὶ παρεγγυῶσι στρατηγοὺς
- 13 καὶ λοχαγοὺς παριέναι ἐπὶ τὸ ἡγούμενον. καὶ ὁ ឪενοφῶν βαυμάσας, ὅ, τι τὸ ἴσχον εἶη τὴν πορείαν, καὶ ταχὺ ἀκούων τὴν παρεγγυὴν ἐλαύνει ἡ ἐδύνατο τάχιστα. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, λέγει Σοφαίνετος πρεσβύτατος ῶν τῶν στρατηγῶν, ὅτι βουλῆς οἰκ ἄξιον εἴη,

168

Digitized by Google

εί διαβατέον έστι τοιούτον δν το νάπος. και ό Ξενο-14 φών σπουδή ύπολαβών έλεξεν, 'Αλλ' ίστε μέν με, ώ ανδρες, οὐδένα πω κίνδυνον προξενήσαντα ὑμιν ἐθελούσιον ού γαρ δόξης όρω δεομένους ύμας είς ανδρειότητα, άλλα σωτηρίας. νῦν δὲ οὕτως ἔχει· ἀμαχεὶ μὲν 15 ένθενδε ούκ έστιν απελθείν ήν γαρ μή ήμεις ίωμεν έπι τούς πολεμίους, ούτοι ήμιν, όπόταν απίωμεν, ένονται και επιπεσούνται. δράτε δή, πότερον κρείττον 16 ίέναι ἐπί τοὺς ἄνδρας προβαλλομένους τὰ ὅπλα ἡ μεταβαλλομένους δπισθεν ήμων επιόντας τούς πολεμίους θεασθαι. ίστε γε μέντοι, ότι το μεν απιέναι 17 άπο πολεμίων ούδενι καλώ έσικε, το δε εφέπεσθαι και τοίς κακίοσι βάρρος έμποιεί. έγω γούν ήδιον αν σύν ήμίσεσιν εποίμην ή σύν διπλασίοις αποχωροίην. καί τούτους οίδ' ότι επιόντων μεν ήμων ούδ' υμεις ελπίζετε αύτούς δέξασθαι ήμας, απιόντων δε πάντες επιστάμεθα, ὅτι τολμήσουσιν ἐφέπεσθαι. τὸ δὲ διαβάντας 18 όπισθεν νάπος χαλεπόν ποιήσασθαι μέλλοντας μάχεσθαι άρ' ούχι και άρπάσαι άξιον; τοις μέν γαρ πολεμίοις έγω βουλοίμην αν εύπορα πάντα φαίνεσθαι ώστε άποχωρείν ήμας δε και άπο του χωρίου δει διδάσκεσθαι, ότι ούκ έστι μή νικώσι σωτηρία. Βαυμάζω δ' 19 έγωγε καί τὸ νάπος τοῦτο εἴ τις μαλλον Φοβερον νομίζει είναι των άλλων ών διαπεπορεύμεθα χωρίων. πως μέν γαρ διαβατόν το πεδίον, εί μη νικήσομεν τούς ίππέας ; πως δε α διεληλύθαμεν όρη, ην πελτασταί τοσοίδε ἐφέπωνται ; ην δὲ δη και σωθώμεν ἐπι βάλατ-20 ταν, πόσον τι νάπος δ Πόντος : ένθα ούτε πλοία έστι τὰ ἀπάξοντα οὖτε σῖτος, ῷ βρεψόμεθα μένοντες, δεήσει δέ, ην βάττον έκει γενώμεθα, βάττον πάλιν έξιέναι έπι τα έπιτήδεια. ούκοῦν νῦν κρεῖττον ήριστηκότας 21 μάχεσθαι ή αύριον άναρίστους. άνδρες, τά τε ίερα ήμιν καλά οί τε οίωνοι αίσιοι τά τε σφάγια κάλλιστα. ίωμεν έπι τούς άνδρας. ού δεί έτι τούτους, έπει ήμας

8

πάντως είδον, ήδέως δειπνήσαι οὐδ' ὅπου ἀν θέλωσι σκηνήσαι.

Έντεῦθεν οἱ λοχαγοὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον, καὶ οὐδεὶς 22 άντέλεγε. και δη ήγειτο, παραγγείλαη διαβαίνειν ή έκαστος ετύγγανε του νάπους ών θαττον γαρ αθρόον έδόκει αν ούτω πέραν γενέσθαι το στράτευμα ή εί κατά την γέφυραν, η έπι τω νάπει ην, έξεμηρύοντο. 23 έπει δε διέβησαν, παριών παρά την φάλαγγα έλεγεν, *Ανδρες, αναμιμνήσκεσθε όσας δη μάχας συν τοις θεοις όμόσε ίόντες νενικήκατε και οία πάσχουσιν οι πολεμίους φεύγοντες, και τοῦτο ἐννοήσατε, ὅτι ἐπι ταῖς 24 θύραις της Έλλάδος έσμέν. άλλ έπεσθε ηγεμόνι τώ Ηρακλεί και άλλήλους παρακαλείτε ονομαστί. ήδύ τοι ανδρείόν τι καί καλόν νυν είπόντα καί ποιήσαντα 25 μνήμην έν οις έθέλει παρέχειν έαυτοῦ. ταῦτα παρελαύνων έλεγε και αμα υφηγείτο έπι φάλαγγος, και τούς πελταστάς έκατέρωθεν ποιησάμενοι έπορεύοντο έπι τούς πολεμίους. παρηγγέλλετο δε τα μεν δόρατα έπι τον δεξιον ώμον έχειν, έως σημαίνοι τη σάλπιγγι. έπειτα δε είς προσβολήν καθέντας έπεσθαι βάδην και μηδένα δρόμφ διώκειν. ἐκ τούτου σύνθημα παρήει Ζεὺς σωτήρ, Ἡρακλῆς ἡγεμών. οἱ δὲ πολέμιοι ὑπέ-26 μενον, νομίζοντες καλόν έχειν το χωρίον. έπει δ' έπλησίαζον, άλαλάξαντες οι "Ελληνες πελτασται έθεον έπι τους πολεμίους πρίν τινα κελεύειν οι δε πολέμιοι άντίοι ώρμησαν, οί 9' ίππεις και το στίφος των Βιθυ-27 νων και τρέπονται τούς πελταστάς. άλλ' έπει ύπηντίαζεν ή φάλαγξ των όπλιτων ταχύ πορευομένη καί άμα ή σάλπιγξ έφθέγξατο και έπαιώνιζον και μετα ταῦτα ἠλάλαζον καὶ ἅμα τὰ δόρατα καθίεσαν, ἐνταῦθα 28 οὐκέτι ἐδέξαντο οἱ πολέμιοι, ἀλλὰ ἔφευγον. καὶ Τιμασίων μέν έχων τους ίππεις έφειπετο, και απεκτίννυσαν δσουσπερ έδύναντο ώς όλίγοι όντες. των δε πολεμίων το μέν εύώνυμον εύθυς διεσπάρη, καθ' δ οί Έλληνες

ίππεις ήσαν, τὸ δὲ δεξιών, ἄτε οὐ σφόδρα διωκόμενον, έπι λόφου συνέστη. έπει δε είδον οι Έλληνες ύπο-29 μένοντας αύτούς, έδόκει βάστόν τε και ακινδυνότατον είναι ίέναι ήδη έπ' αὐτούς. παιανίσαντες οῦν εὐθὺς έπέκειντο οίδ' ούγ υπέμειναν. και ένταθα οι πελτασταί έδίωκον μέχρι το δεξιον αθ διεσπάρη απέθανον δε όλίγοι. το γαρ ίππικον φόβον παρείχε το των πολεμίων πολύ όν. έπει δε είδον οι Έλληνες τό τε 30 Φαρναβάζου ίππικον έτι συνεστηκός και τούς Βιθυνούς ίππέας πρός τοῦτο συναθροιζομένους και ἀπὸ λόφου τινός καταθεωμένους τα γιγνόμενα, απειρήκεσαν μέν, δμως δε εδόκει και επί τούτους ιτέον είναι ούτως δπως δύναιντο, ώς μη τεθαρρηκότες αναπαύσαιντο. συντα-31 Εάμενοι δη πορεύονται. έντεθθεν οι πολεμιοι ίππεις φεύγουσι κατά του πρανούς όμοίως ώσπερ υπό ίππέων διωκόμενοι · νάπος γαρ αύτούς ύπεδέχετο, δ ούκ ήδεσαν οι Ελληνες, άλλα προαπετράποντο διώκοντες. όψε γαρ ήν. επανελθόντες δε ένθα ή πρώτη συμβολή 32 έγένετο στησάμενοι τρόπαιον απήεσαν έπι βάλατταν περί ήλίου δυσμάς. στάδιοι δ' ήσαν ώς έξήκοντα έπι το στρατόπεδον.

'Εντεύθεν οἱ μὲν πολέμιοι εἰχον ἀμφὶ τὰ ἑαυτῶν 6 καὶ ἀπήγοντο καὶ τοὺς οἰκέτας καὶ τὰ χρήματα ὅποι ἐδύναντο προσωτάτω· οἱ δὲ Ελληνες προσέμενον μὲν Κλέανδρον καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὰ πλοῖα ὡς ἤζοντα, ἐξιόντες δ' ἑκάστης ἡμέρας σὺν τοῖς ὑποζυγίοις καὶ τοῖς ἀνδραπόδοις ἐφέροντο ἀδεῶς πυρούς, κριθάς, οἶνον, ὅσπρια, μελίνας, σῦκα· ἅπαντα γὰρ ἀγαθὰ εἰχεν ἡ χώρα πλὴν ἐλαίου. καὶ ὁπότε μὲν καταμένοι τὸ 2 στράτευμα ἀναπαυόμενον, ἐξῆν ἐπὶ λείαν ἰέναι, καὶ ἐλάμβανον οἱ ἐξιόντες· ὁπότε δὲ ἐξίοι πῶν τὸ στράτευμα, εἶ τις χωρὶς ἀπελθῶν λάβοι τι, δημόσιον ἔδοξεν εἶναι. ἤδη δὲ ἢν πολλὴ πάντων ἀφθονία· καὶ γὰρ ἀγο- 3 ραὶ πάντοθεν ἀφικνοῦντο ἐκ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων και οι παραπλέοντες άσμενοι κατήγοντο, ακούοντες ώς

- 4 οἰκίζοιτο πόλις καὶ λιμὴν εἰŋ. ἔπεμπον δὲ καὶ οἱ πολέμιοι ἤδη, οῦ πλησίον ῷκουν, πρὸς Ἐενοφῶντα, ἀκούοντες, ὅτι οῦτος πολίζει τὸ χωρίον, ἐρωτῶντες, ὅ, τι δέοι ποιοῦντας φίλους εἶναι. ὁ δ' ἐπεδείκνυεν αὐτοὺς τοῖς
- 5 στρατιώταις. καὶ ἐν τούτῷ Κλέανδρος ἀφικνεῖται δύο τριήρεις ἔχων, πλοῖον δ' οὐδέν. ἐτύγχανε δὲ τὸ στράτευμα ἔξω ὃν ὅτε ἀφίκετο καὶ ἐπὶ λείαν τινὲς οἰχόμενοι ἄλλοι ἄλλῃ εἰς τὸ ὅρος, καὶ εἰλήφεσαν πρόβατα πολλά· ὀκνοῦντες δέ, μὴ ἀφαιρεθεῖεν, τῷ Δεξίππῷ λέγουσιν, ὃς ἀπέδρα τὴν πεντηκόντορον ἔχων ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ κελεύουσι διασώσαντα αὐτοῖς τὰ πρόβατα
- 6 τὰ μὲν αὐτὸν λαβεῖν, τὰ δὲ σφίσιν ἀποδοῦναι. εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἀπελαύνει τοὺς περιεστῶτας τῶν στρατιωτῶν καὶ λέγοντας, ὅτι δημόσια εἴη, καὶ τῷ Κλεάνδρῷ ἐλθὼν λέγει, ὅτι ἁρπάζειν ἐπιχειροῦσιν. ὅ δὲ κελεύει
- 7 τον άρπάζοντα ἄγειν προς αύτόν. και ό μεν λαβών ηγέ τινα περιτυχών δ' Άγασίας άφαιρειται και γαρ ην αυτώ ό άγόμενος λοχίτης. οι δ' άλλοι οι παρόντες τών στρατιωτών ἐπιχειροῦσι βάλλειν τον Δέξιππον, ἀνακαλοῦντες τον προδότην. ἔδεισαν δε και τών τριηριτών πολλοι και ἔφευγον εἰς τὴν βάλατταν, και Κλέαν-
- 8 δρος δ' έφευγε. Ξενοφών δε και οι άλλοι στρατηγοι κατεκώλυών τε και τῷ Κλεάνδρῷ ἐλεγον, ὅτι οὐδεν εἰη πρâγμα, ἀλλὰ τὸ δόγμα αἴτιον εἰη τὸ τοῦ στρατεύ-
- 9 ματος ταῦτα γενέσθαι. ὁ δὲ Κλέανδρος ὑπὸ τοῦ Δεξίππου τε ἀνερεθιζόμενος καὶ αὐτὸς ἀχθεσθείς, ὅτι ἐφοβήθη, ἀποπλευσεῖσθαι ἔφη καὶ κηρύξειν μηδεμίαν πόλιν δέχεσθαι αὐτούς, ὡς πολεμίους. ἦρχον δὲ τότε
- 10 πάντων των Έλλήνων οι Λακεδαιμόνιοι. ένταῦθα πονηρον το πραγμα ἐδόκει είναι τοῦς Ελλησι, καὶ ἐδέοντο μὴ ποιεῖν ταῦτα. ὁ δ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔφη γενέσθαι, εἰ μή τις ἐκδώσει τον ἄρξαντα βάλλειν καὶ
- 11 τον ἀφελόμενον. ην δε ον εξήτει Άγασίας, δια τέλους

φίλος τώ Ξενοφωντι· έξ ού και διέβαλεν αυτόν ό Δέξιππος. και έντευθεν, έπειδη απορία ην, συνήγαγον το στράτευμα οι άργοντες και ένιοι μεν αυτών παρ' όλίγον έποιουντο τόν Κλέανδρον, τώ δε Ξενοφωντι ούκ έδόκει φαύλον είναι το πραγμα, άλλ' άναστὰς ἔλεξεν, 2 ανδρες στρατιωται, έμοι δὲ οὐ φαῦλον 12 δοκεί είναι το πράγμα, εί ήμιν ούτως έχων την γνώμην Κλέανδρος απεισιν, ωσπερ λέγει. είσι μέν γαρ ήδη έγγνυς ai Έλληνίδες πόλεις της δε Έλλάδος Λακεδαιμόνιοι προεστήκασιν ικανοί δέ είσι και είς εκαστος Λακεδαιμονίων έν ταις πόλεσιν δ, τι βούλονται διαπράττεσθαι. εί ούν ούτος πρώτον μεν ήμας Βυζαν-13 τίου ἀποκλείσει, ἔπειτα δε τοῖς ἄλλοις ἁρμοσταῖς παραγγελεί είς τὰς πόλεις μη δέχεσθαι ώς ἀπιστοῦντας Λακεδαιμονίοις και ανόμους όντας, έτι δε πρός 'Αναξίβιον τον ναύαρχον ούτος ό λόγος περί ήμων ήξει, χαλεπόν έσται και μένειν και άποπλειν και γαρ έν τη γη άρχουσι Λακεδαιμόνιοι και έν τη βαλάττη τόν νύν χρόνον. ούκουν δεί ούτε ένος ανδρός ένεκα 14 ούτε δυοίν ήμας τους άλλους της Έλλάδος απέχεσθαι, άλλα πειστέον δ, τι αν κελεύωσι και γαρ αι πόλεις ήμων όθεν έσμεν πείθονται αύτοις. έγω μέν ουν, και 15 γαρ ακούω Δέξιππον λέγειν πρός Κλέανδρον, ώς ούκ άν ἐποίησεν 'Αγασίας ταῦτα, εἰ μη ἐγώ αὐτὸν ἐκέλευσα, έγω μεν ούν απολύω και ύμας της αιτίας και 'Αγασίαν, αν αὐτὸς 'Αγασίας φήση ἐμέ τι τούτων αίτιον είναι, και καταδικάζω έμαυτου, εί έγω πετροβοlas ή άλλου τινός βιαίου έξάρχω, της έσχάτης δίκης άξιος είναι, και ύφέξω την δίκην. φημί δε και εί τινα 16 άλλον αιτιάται, χρήναι έαυτον παρασχείν Κλεάνδρω κρίναι ούτω γαρ αν ύμεις απολελυμένοι της airlas είητε. ώς δε νυν έχει, χαλεπόν, εί, οιόμενοι έν τη Έλλάδι και έπαίνου και τιμής τεύξεσθαι, αντι δε τούτων ούδ' δμοιοι τοις άλλοις έσόμεθα, άλλ' ειρξόμεθα έκ των Έλληνίδων πόλεων.

178

Μετά ταῦτα ἀναστάς εἶπεν ᾿Αγασίας, Ἐγώ, ὦ αν-17 δρες, δμνυμι θεούς και θεας ή μην μήτε με Εενοφώντα κελευσαι άφελέσθαι τον άνδρα μήτε άλλον ύμων μηδένα· ιδόντι δέ μοι άνδρα αγαθόν αγόμενον των έμων λογιτών ύπο Δεξίππου, δν ύμεις επίστασθε ύμας προδόντα, δεινόν έδοξεν είναι και αφειλόμην, όμολογω. 8 καλ ύμεῖς μέν μη ἐκδῶτέ με· ἐγὼ δὲ ἐμαυτόν, ὥσπερ Εενοφών λέγει, παρασχήσω κρίναντι Κλεάνδρω ό, τι άν βούληται ποιήσαι. τούτου ένεκα μήτε πολεμείτε Λακεδαιμονίοις σώζοισθέ τε ασφαλώς όποι θέλει έκαστος. συμπέμψατε μέντοι μοι ύμων αύτων ελόμενοι πρός Κλέανδρον οίτινες, αν τι έγω παραλείπω, καί Αλέξουσιν ὑπερ ἐμοῦ καὶ πράξουσιν. ἐκ τούτου ἔδωκεν ή στρατιά ούστινας βούλοιτο προελόμενον ίέναι. δ δέ προείλετο τούς στρατηγούς. μετά ταῦτα ἐπορεύοντο πρός Κλέανδρον 'Αγασίας και οι στρατηγοί και ό 21 αφαιρεθείς ανήρ ύπο 'Αγασίου. και έλεγον οι στρατηγοί, "Επεμψεν ήμας ή στρατιά πρός σε, & Κλέανδρε, και ἐκέλευσέ σε, είτε πάντας αιτιά, κρίναθτά σε αὐτὸν γρήσθαι ό, τι αν βούλη, είτε ένα τινα ή δύο ή και πλείους αίτια, τούτους άξιοῦσι παρασχείν σοι έαυτοὺς είς κρίσιν. είτε ουν ήμων τινα αιτιά, πάρεσμέν σοι ήμεις. είτε και άλλον τινά, φράσον. ούδεις γάρ σοι 21 απέσται, όστις αν ήμιν έθέλη πείθεσθαι. μετά ταύτα παρελθών ό 'Αγασίας είπεν, 'Εγώ είμι, ώ Κλέανδρε, δ ἀφελόμενος Δεξίππου ἄγοντος τοῦτον τὸν ἄνδρα καὶ 22 παίειν κελεύσας Δέξιππον. τοῦτον μέν γάρ οίδα άνδρα άγαθον όντα, Δέξιππον δε οίδα αιρεθέντα ύπο τής στρατιας άρχειν της πεντηκοντόρου ής ήτησάμεθα παρά Τραπεζουντίων έφ' ώτε πλοία συλλέγειν, ώς σωζοίμεθα, και αποδράντα Δέξιππον και προδόντα 23 τούς στρατιώτας, μεθ' ών έσώθη. και τούς τε Τραπεζουντίους απεστερήκαμεν την πεντηκόντορον και κακοί δοκούμεν είναι δια τούτον, αύτοί τε το έπι τούτω

Digitized by Google

174

ἀπολώλαμεν. ἡκουε γάρ, ὥσπερ ἡμεῖς, ὡς ἄπορον εἰη πεζŷ ἀπιόντας τοὺς ποταμούς τε διαβῆναι καὶ σωθῆναι εἰς τὴν Ἑλλάδα. τοῦτον οὖν τοιοῦτον ὄντα ἀφειλόμην. εἰ δὲ σὺ ἦγες ἡ ἄλλος τις τῶν παρὰ σοῦ, καὶ 24 μὴ τῶν παρ' ἡμῶν ἀποδράντων, εὖ ἴσθι ὅτι οὐδὲν ἀν τούτων ἐποίησα. νόμιζε δ', ἐὰν ἐμὲ νῦν ἀποκτείνῃς, δι' ἄνδρα δειλόν τε καὶ πονηρὸν ἄνδρα ἀγαθὸν ἀποκτείνων.

'Ακούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος εἶπεν, ὅτι Δέξιππον 25 μέν ούκ έπαινοίη, εί ταῦτα πεποιηκώς είη οὐ μέντοι έφη νομίζειν οὐδ' εἰ παμπόνηρος ην Δέξιππος βίαν χρήναι πάσχειν αὐτόν, ἀλλὰ κριθέντα, ὥσπερ καλ ύμεις νυν άξιουτε, της δίκης τυχείν. νυν μέν ούν 26 άπιτε καταλιπόντες τόνδε τον άνδρα δταν δ' έγω κελεύσω, πάρεστε πρός την κρίστ. αιτιωμαι δε ούτε την στρατιάν ούτε άλλον ούδενα έτι, επεί γε ούτος αύτός όμολογεί ἀφελέσθαι τὸν ἄνδρα. ὁ δὲ ἀφαιρεθείς 27 είπεν, Έγώ, ω Κλέανδρε, εί και οίει με άδικοῦντά τι άγεσθαι, ούτε έπαιον ούδένα ούτε έβαλλον, άλλ' είπον, ότι δημόσια είη τα πρόβατα ην γαρ των στρατιωτών δόγμα, εί τις, ὑπότε ή στρατιὰ έξίοι, ιδία ληίζοιτο, δημόσια είναι τα ληφθέντα. ταῦτα είπον εκ τούτου 28 με λαβών ούτος ήγεν, ίνα μη φθέγγοιτο μηδείς, άλλ αύτὸς λαβών τὸ μέρος διασώσειε τοῖς λησταῖς παρά την ρήτραν τα χρήματα. πρός ταῦτα ὁ Κλέανδρος είπεν, Έπει τοίνυν τοιούτος εί, κατάμενε, ίνα και περι σοῦ βουλευσώμεθα.

'Εκ τούτου οἱ μèν ἀμφὶ Κλέανδρον ἀρίστων · τὴν 29 δὲ στρατιὰν συνήγαγε Ξενοφῶν καὶ συνεβούλευε πέμψαι ἄνδρας πρὸς Κλέανδρον παραιτησομένους περὶ τῶν ἀνδρῶν. ἐκ τούτου ἔδοξεν αὐτοῖς πέμψαντας 30 στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς καὶ Δρακόντιον τὸν Σπαρτιάτην καὶ τῶν ἄλλων οῦ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι δεῖσθαι Κλεάνδρου κατὰ πάντα τρόπον ἀφεῖναι τῶ ἄνδρε.

- 31 έλθων οὖν ὁ Ἐενοφῶν λέγει, Ἐχεις μέν, ὥ Κλέανδρε, τοὺς ἄνδρας, καὶ ἡ στρατιά σοι ὑφεῖτο, ὅ, τι ἐβούλου ποιῆσαι καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ ἑαυτῶν ἁπάντων· νῦν δέ σε αἰτοῦνται καὶ δέονται δοῦναὶ σφισι τὼ ἄνδρε καὶ μὴ κατακαίνειν· πολλὰ γὰρ ἐν τῷ ἔμπροσθεν 32 χρόνῷ περὶ τὴν στρατιὰν ἐμοχθησάτην. ταῦτα δέ σου τυχόντες ὑπισχνοῦνταί σοι ἀντὶ τούτων, ἡν βούλῃ ἡγεῖσθαι αὐτῶν καὶ ἡν οἱ θεοὶ ἕλεῷ ὥσιν, ἐπιδείξειν σοι καὶ ὡς κόσμιοί εἰσι καὶ ὡς ἑκανοὶ τῷ ἄρχοντι πει-
- θόμενοι τοὺς πολεμίους σὺν τοῖς θεοῖς μὴ φοβεῖσθαι. 33 δέονται δέ σου καὶ τοῦτο, παραγενόμενον καὶ ἄρξαντα έαυτῶν πεῖραν λαβεῖν καὶ Δεξίππου καὶ σφῶν τῶν ἄλλων οἶος ἕκαστός ἐστι, καὶ τὴν ἀξίαν ἑκάστοις νεῖμαι.
- 34 ἀκούσας ταῦτα ὁ Κλέανδρος, 'Αλλὰ ναὶ τὼ σιώ, ἔφη, ταχύ τοι ὑμῖν ἀποκοινοῦμαι. καὶ τώ τε ἄνδρε ὑμῖν δίδωμι καὶ αὐτὸς παρέσομαι καὶ ἡν οἱ θεοὶ παραδιδῶσιν, ἐξηγήσομαι εἰς τὴν Ἑλλάδα. καὶ πολὺ οἱ λόγοι οῦτοι ἀντίοι εἰσὶν ἡ οῦς ἐγὼ περὶ ὑμῶν ἐνίων ἤκουον, ὡς τὸ στράτευμα ἀφίστατε ἀπὸ Λακεδαιμονίων.
- 35 Ἐκ τούτου οἱ μèν ἐπαινοῦντες ἀπῆλθον, ἔχοντες τὼ ἄνδρε· Κλέανδρος δὲ ἐθύετο ἐπὶ τῆ πορεία καὶ ξυνῆν Ἐενοφῶντι φιλικῶς καὶ ξενίαν ξυνεβάλοντο. ἐπεὶ δὲ καὶ ἑώρα αὐτοὺς τὸ παραγγελλόμενον εὐτάκτως ποιοῦντας, καὶ μᾶλλον ἔτι ἐπεθύμει ἡγεμῶν γενέσθαι 36 αὐτῶν. ἐπεὶ μέντοι ᠑υομένφ αὐτῷ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐγίγνετο τὰ ἱερά, συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς εἰπεν, Ἐμοὶ μὲν οὐκ ἐτελέσθη τὰ ἱερὰ ἐξάγειν· ὑμεῖς μέντοι μὴ ἀθυμεῖτε τούτου ἕνεκα· ὑμῖν γάρ, ὡς ἔοικε, δέδοται ἐκκομίσαι τοὺς ἄνδρας· ἀλλὰ πορεύεσθε. ἡμεῖς δὲ ὑμᾶς, ἐπειδὰν ἐκεῖσε ἤκητε, δεξόμεθα ὡς ἂν δυνώμεθα κάλλιστα.
- 37 Ἐκ τούτου ἔδοξε τοῖς στρατιώταις δοῦναι αὐτῷ τὰ δημόσια πρόβατα· ὁ δὲ δεξάμενος πάλιν αὐτοῖς ἀπέ-

176

δωκε. καὶ οῦτος μὲν ἀπέπλει. οἱ δὲ στρατιῶται διαθέμενοι τὸν σῖτον, δν ἦσαν συγκεκομισμένοι, καὶ τἆλλα, ἂ εἰλήφεσαν, ἐξεπορεύοντο διὰ τῶν Βιθυνῶν. ἐπεὶ δὲ 38 οὐδενὶ ἐνέτυχον πορευόμενοι τὴν ὀρθὴν ὁδόν, ὥστε ἔχοντές τι εἰς τὴν φιλίαν διεξελθεῖν, ἔδοξεν αὐτοῦς τοῦμπαλιν ὑποστρέψαντας ἐλθεῖν μίαν ἡμέραν καὶ νύκτα. τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἔλαβον πολλὰ καὶ ἀνδράποδα καὶ πρόβατα· καὶ ἀφίκοντο ἑκταῖοι εἰς Χρυσόπολιν τῆς Καλχηδονίας, καὶ ἐκεῖ ἕμειναν ἡμέρας ἑπτὰ λαφυροπωλοῦντες.

BOOK VII.

Οσα μέν δη έν τη αναβάσει τη μετα Κύρου 1 έπραξαν οι "Ελληνες μέχρι της μάχης, και όσα, έπει Κύρος έτελεύτησεν, έν τη πορεία μέχρι είς τον Πόντον άφίκοντο, καί δσα έκ τοῦ Πόντου πεζη έξιόντες καί έκπλέοντες έποίουν μέχρι έξω τοῦ στόματος έγένοντο έν Χρυσοπόλει της 'Aσlas, έν τῷ πρόσθεν λόγφ δεδήλωται. ἐκ τούτου δε Φαρνάβαζος φοβούμενος το στρά- 2 τευμα μή έπι την αύτου άρχην στρατεύηται, πέμψας πρός 'Αναξίβιου τον ναύαρχον, ό δ' έτυχεν έν Βυζαντίω ών, έδειτο διαβιβάσαι το στράτευμα έκ της 'Aolas, και υπισγνείτο πάντα ποιήσειν αυτώ, δσα δέοι. και 3 'Αναξίβιος μετεπέμψατο τούς στρατηγούς και λοχαγούς των στρατιωτών είς Βυζάντιον, και ύπισχνείτο, εί διαβαίεν, μισθοφοράν έσεσθαι τοις στρατιώταις. οί μέν δη άλλοι έφασαν βουλευσάμενοι απαγγελείν, 4 Ξενοφών δε είπεν αυτώ, ότι απαλλάξοιτο ήδη από τής στρατιάς και βούλοιτο αποπλείν. ό δε 'Αναξίβιος έκέλευσεν αύτον συνδιαβάντα έπειτα ούτως άπαλλάττεσθαι. έφη ούν ταύτα ποιήσειν.

XENOPHON'S ANABASIS.

- 5 Σεύθης δὲ ὁ Θρậξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενοφῶντα συμπροθυμεῖσθαι, ὅπως διαβῆ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ 6 μεταμελήσει. ὁ δ' εἶπεν, 'Αλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαβήσεται· τούτου ἕνεκα μηδὲν τελείτω μήτε ἐμοὶ μήτε ἄλλῷ μηδενί· ἐπειδὰν δὲ διαβῆ, ἐγὼ μὲν ἀπαλλάξομαι, πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὄντας προσφερέσθω ὡς ἂν αὐτῷ δοκῆ ἀσφαλές.
- 7 Ἐκ τούτου διαβαίνουσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ στρατιῶται. καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ ἀναξίβιος, ἐκήρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὅπλα καὶ τὰ σκεύη τοὺς στρατιῶτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ
- 8 ὀκνηρῶς συνεσκευάζοντο. καὶ ὁ Ξενοφῶν Κλεάνδρῷ τῷ ἁρμοστῆ ξένος γεγενημένος προσελθῶν ἀσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀποπλευσούμενος ἤδη. ὁ δὲ αὐτῷ λέγει, Μὴ ποιήσης ταῦτα εἰ δὲ μή, ἔφη, αἰτίαν ἕξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινὲς ἦδη σὲ αἰτιῶνται, ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ
- 9 στράτευμα. ὁ δ' εἶπεν, 'Αλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμὶ τούτου, οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοὶ ἐπισιτισμοῦ δεό-
- 10 μενοι διὰ τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον. 'Αλλ' ὅμως, ἔφη, ἐγώ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μὲν ὡς πορευσόμενον, ἐπειδὰν δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι. Ταῦτα τοίνυν, ἔφη ὁ Ἱενοφῶν, ἐλθόν-
- 11 τες πρός 'Αναξίβιον διαπραξώμεθα. οὕτως ἐλθόντες ἕλεγον ταῦτα. ὁ δὲ ἐκέλευσεν οὕτω ποιεῖν καὶ ἐξιέναι τὴν ταχίστην συνεσκευασμένους, καὶ προσανειπεῖν, δς ἂν μὴ παρῷ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμόν, ὅτι
- 12 αὐτὸς αὐτὸν αἰτιάσεται. ἐντεῦθεν ἐξήεσαν οἶ τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ ἄρδην πάντες πλην ὀλίγων ἔξω ἦσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἰστήκει παρὰ τὰς πύλας ὡς, ὁπότε ἔξω γένοιντο πάντες, συγκλείσων τὰς 13 πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλῶν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος

178

συγκαλέσας τούς στρατηγούς και τούς λοχαγούς έλεξε, Τὰ μέν ἐπιτήδεια, ἔφη, λαμβάνετε ἐκ τῶν Θρακίων κωμών είσι δε αυτόθι πολλαι κριθαι και πυροί και τάλλα τὰ ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χεροόνησον, έκει δε Κυνίσκος υμιν μισθοδοτήσει. έπα-14 κούσαντες δέ τινες των στρατιωτών ταυτα, ή και των λοχαγών τις διαγγέλλει είς το στράτευμα. και οί μέν στρατηγοί έπυνθάνοντο περί του Σεύθου, πότερα πολέμιος είη ή φίλος, και πότερα δια του ίερου δρους δέοι πορεύεσθαι ή κύκλω δια μέσης τής Θράκης. έν ω δε 15 ταῦτα διελέγοντο οι στρατιωται αναρπάσαντες τα όπλα θέουσι δρόμω πρός τας πύλας ώς πάλιν είς τό τείγος είσιόντες. ό δε Έτεόνικος και οί σύν αύτώ ώς είδον προσθέοντας τούς δπλίτας, συγκλείουσι τας πύλας καί τον μοχλον έμβάλλουσιν. οι δε στρατιώται 16 έκοπτόν τε τας πύλας και έλεγον ότι αδικώτατα πάσχοιεν εκβαλλόμενοι είς τους πολεμίους και κατασχίσειν τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μη ἐκόντες ἀνοίξουσιν. άλλοι δε έθεον επί βάλατταν και παρά την γηλην 17 τοῦ τείχους ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι δὲ οῦ ετύγχανον ένδον δντες των στρατιωτών, ώς όρωσι τα έπι ταις πύλαις πράγματα, διακόπτοντες ταις άξίναις τὰ κλείθρα ἀναπεταννύουσι τὰς πύλας, οἱ δ' είσπίπτουσιν.

Ο δὲ Ξενοφῶν ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δείσας, μὴ 18 ἐφ' ἀρπαγὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο τῇ πόλει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ συνεισπίπτει εἶσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὅχλφ. οἱ δὲ Βυζάντιοι ὡς εἶδον τὸ στράτευμα βία εἰσπῖπτον, 19 φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορῶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ σἴκαδε, ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγχανον ὅντες ἔξω ἔθεον, οι δὲ καθεῖλκον τὰς τριήρεις, ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σώζοιντο, πάντες δὲ ῷοντο ἀπολωλέναι ὡς ἑαλωκυίας τῆς πόλεως. ὡ δὲ Ἐτεόνικος εἰς τὴν ἄκραν ἀποφεύγει. ὡ δὲ 20

'Αναξίβιος καταδραμών έπι θάλατταν έν άλιευτικώ πλοίω περιέπλει είς την ακρόπολιν, και εύθυς μεταπέμπεται έκ Καλγηδόνος φρουρούς ου γαρ ικανοί έδόκουν είναι οἱ ἐν τῆ ἀκροπόλει σχεῖν τοὺς ἄνδρας. 21 οι δε στρατιώται ώς είδον τον Εενοφωντα, προσπίπτουσιν αὐτῷ πολλοί καὶ λέγουσι, Νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Εενοφών, ανδρί γενέσθαι. έχεις πόλιν, έχεις τριήρεις, έχεις χρήματα, έχεις άνδρας τοσούτους. νυν άν, εί Βούλοιο, σύ τε ήμας ονήσαις και ήμεις σε μέγαν ποιή-22 σαιμεν. ό δ' απεκρίνατο, 'Αλλ' εῦ τε λέγετε καὶ ποιήσω ταυτα· εί δε τούτων επιθυμειτε, θέσθε τα δπλα έν τάξει ώς τάχιστα βουλόμενος αὐτοὺς κατηρεμίσαι και αυτός τε παρηγγύα ταυτα και τους άλλους 23 ἐκέλευε παρεγγυâν και τίθεσθαι τα ὅπλα. οι δε αὐτοι ύφ' έαυτων ταττόμενοι οί τε όπλιται έν όλιγω χρόνω είς όκτω έγένοντο και οι πελτασται έπι το κέρας έκά-24 τερον παραδεδραμήκεσαν. το δε χωρίον οίον κάλλιστον εκτάξασθαί εστι το Θράκιον καλούμενον, ερημον οικιών και πεδινόν. έπει δε έκειτο τα όπλα και κατηρεμίσθησαν, συγκαλεί Ξενοφών την στρατιάν και λέγει 25 τάδε. "Οτι μεν οργίζεσθε, ω ανδρες στρατιωται, και νομίζετε δεινά πάσχειν έξαπατώμενοι ου βαυμάζω. ήν δε τῷ θυμῷ χαριζώμεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας της έξαπάτης τιμωρησώμεθα καί την πόλι την ούδεν αίτίαν διαρπάσωμεν, ενθυμεισθε α έσται 26 έντεῦθεν. πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις και τοις συμμάχοις. οίος δ' ό πόλεμος αν γένοιτο εἰκάζειν δη πάρεστιν, ἑωρακότας καὶ ἀναμνη-27 σθέντας τα νύν δή γεγενημένα. ημείς γαρ οι 'Αθηναίοι ήλθομεν είς τον πόλεμον τον πρός Λακεδαιμονίους και τούς συμμάχους έχοντες τριήρεις τας μέν έν βαλάττη τάς δ' έν τοις νεωρίοις ούκ ελάττους τριακοσίων, ύπαρχόντων δε πολλών χρημάτων έν τη πόλει καλ προσόδου ούσης κατ' ένιαυτον από τε των ένδήμων καλ

έκ τής ύπερορίας ου μείου χιλίων ταλάντων άρχοντες δε των νήσων άπασων και έν τε τη 'Ασία πολλάς έχοντες πόλεις καὶ ἐν τŷ Εὐρώπη ἄλλας τε πολλάς καί αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἐσμεν, ἔχοντες κατεπολεμήθημεν ούτως, ώς πάντες ύμεις επίστασθε. νῦν δὲ δὴ τί αν οἰόμεθα παθεῖν Λακεδαιμονίοις μὲν καὶ 28 των αρχαίων συμμάχων ύπαρχόντων, 'Αθηναίων δε καί όσοι έκείνοις τότε ήσαν σύμμαχοι πάντων προσγεγενη-· μένων, Τισσαφέρνους δε και των επί θαλάττη άλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ήμιν όντων, πολεμιωτάτου δε αύτοῦ τοῦ άνω βασιλέως, δν ηλθομεν ἀφαιρη. σόμενοί τε την άρχην και άποκτενουντες, εί δυναίμεθα. τούτων δή πάντων όμου όντων έστι τις ούτως άφρων, όστις οίεται αν ήμας περιγενέσθαι; μη προς θεών 29 μαινώμεθα μηδ' αἰσχρῶς ἀπολώμεθα πολέμιοι ὄντες και ταις πατρίσι και τοις ήμετέροις αυτών φίλοις τε και οικείοις. Εν γαρ ταις πόλεσιν είσι πάντες ταις έφ' ήμας στρατευσομέναις, και δικαίως, ει βάρβαρον μέν πόλιν ουδεμίαν ήθελήσαμεν κατασχείν, και ταυτα κρατοῦντες, Έλληνίδα δὲ εἰς ῆν πρώτην πόλιν ἤλθομεν, ταύτην έξαλαπάζομεν. έγω μεν τοίνυν εύχομαι 30 πριν ταυτα έπιδειν υφ' υμών γενόμενα μυρίας έμέ γε κατά γής δργυιάς γενέσθαι. και υμιν δε συμβουλεύω Έλληνας όντας τοις των Έλλήνων προεστηκόσι πειθομένους πειρασθαι των δικαίων τυγχάνειν. έαν δέ μη δύνησθε ταῦτα, ήμῶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γοῦν Έλλάδος μη στέρεσθαι. και νυν μοι δοκεί πέμψαντας 31 'Αναξιβίω είπειν, ότι ήμεις ούδεν βίαιον ποιήσοντες παρεληλύθαμεν είς την πόλιν, άλλ' ην μεν δυνώμεθα παρ' ύμων αγαθόν τι ευρίσκεσθαι, εί δε μή, αλλά δηλώσοντες, ὅτι οὐκ ἐξαπατώμενοι ἀλλὰ πειθόμενοι έξερχόμεθα.

Ταῦτα ἔδοξε, καὶ πέμπουσιν Ἱερώνυμόν τε ἘΗλεῖον 32 ἐροῦντα ταῦτα καὶ Εὐρῦλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλήσιον ἘΑχαιόν. οἱ μὲν ταῦτα ῷχοντο ἐροῦντες.

33 "Ετι δε καθημένων των στρατιωτών προσέρχεται Κοιρατάδης Θηβαΐος, δς οὐ φένγων την Ελλάδα πε-ριήει, ἀλλὰ στρατηγιών καὶ ἐπαγγελλόμενος, εἶ τις ή πόλις ή έθνος στρατηγού δέοιτο και τότε προσελθών έλεγεν ότι έτοιμος είη ήγεισθαι αύτοις είς το Δέλτα καλούμενον της Θράκης, ένθα πολλά και άγαθα λήψοιντο έστε δ' αν μόλωσιν, είς αφθονίαν παρέξειν 34 ξφη καί σιτία και ποτά. ἀκούουσι ταῦτα τοῖς στρατιώταις καί τα παρά 'Αναξιβίου άμα απαγγελλόμενα. άπεκρίνατο γαρ ότι πειθομένοις αύτοις ού μεταμελήσει, άλλά τοις τε οίκοι τέλεσι ταῦτα ἀπαγγελεῖ καὶ αὐτὸς 35 βουλεύσοιτο περί αὐτῶν ὅ, τι δύναιτο ἀγαθόν ἐκ τούτου οί στρατιώται τόν τε Κοιρατάδην δέχονται στρατηγον και έξω τοῦ τείχους ἀπηλθον. ὁ δὲ Κοιρατάδης συντίθεται αύτοις είς την ύστεραίαν παρέσεσθαι έπι το στράτευμα έχων και ίερεια και μάντιν και σιτία και 36 ποτά τη στρατιά. έπει δε εξηλθον, δ Αναξίβιος έκλεισε τας πύλας και έκήρυξεν, όστις αν άλω ένδον 37 ων των στρατιωτων, ότι πεπράσεται. τη δ' υστεραία ό Κοιρατάδης μέν έχων τα ίερεια και τον μάντιν ήκε και άλφιτα φέροντες είποντο αυτώ είκοσιν άνδρες και οίνον άλλοι είκοσιν άνδρες και έλαιων τρείς και σκορόδων είς ανήρ όσον έδύνατο μέγιστον φορτίον και άλλος κρομμύων. ταῦτα δὲ καταθέμενος ὡς ἐπὶ δάσμευσιν 38 έθύετο. Ξενοφων δε μεταπεμψάμενος Κλέανδρον έκέλευε διαπράξαι, όπως είς το τειχός τε είσέλθοι και 39 ἀποπλεύσαι ἐκ Βυζαντίου. ἐλθών δ' ὁ Κλέανδρος, Μάλα μόλις, έφη, διαπραξάμενος ήκω. λέγειν γαρ 'Αναξίβιον, ὅτι οὐκ ἐπιτήδὲιον εἶη τοὺς μὲν στρατιώτας πλησίον είναι του τείχους, Εενοφώντα δε ένδον. τούς Βυζαντίους δε στασιάζειν και πονηρούς είναι πρός άλλήλους. όμως δε είσιέναι, έφη, εκέλευεν, εί μέλλοις 40 σύν αὐτῷ ἐκπλείν. ὁ μὲν δὴ Ξενοφῶν ἀσπασάμενος τούς στρατιώτας είσω τοῦ τείχους ἀπήει σὺν Κλεάνδρο.

ό δὲ Κοιρατάδης τῆ μὲν πρώτη ἡμέρα οὐκ ἐκαλλιέρει οὐδὲ διεμέτρησεν οὐδὲν τοῖς στρατιώταις τῆ δ' ὑστεραία τὰ μὲν ἱερεῖα εἰστήκει παρὰ τὸν βωμὸν καὶ Κοιρατάδης ἐστεφανωμένος ὡς ᠑ύσων προσελθῶν δὲ Τιμασίων ὁ Δαρδανεὺς καὶ Νέων ὁ ᾿Ασιναῖος καὶ Κλεάνωρ ὁ ᾿Ορχομένιος ἔλεγον Κοιρατάδη μὴ ᠑ύειν, ὡς οὐχ ἡγησόμενον τῆ στρατιậ, εἰ μὴ δώσει τὰ ἐπιτήδεια. ὁ δὲ κελεύει διαμετρεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ πολλῶν 41 ἐνέδει αὐτῷ ὥστε ἡμέρας σῖτον ἐκάστῷ γενέσθαι τῶν στρατιωτῶν, ἀναλαβῶν τὰ ἰερεῖα ἀπήει καὶ τὴν στρατηγίαν ἀπειπών.

Νέων δε ό 'Ασιναίος και Φρυνίσκος ό 'Αχαιός και 2 Φιλήσιος ό 'Αχαιός και Ξανθικλής ό 'Αχαιός και Τιμασίων δ Δαρδανεύς επέμενον επί τη στρατιά, και είς κώμας των Θρακών προελθόντες τας κατα Βυζάντιον έστρατοπεδεύοντο. και οι στρατηγοι έστασίαζον, 2 Κλεάνωρ μέν και Φρυνίσκος πρός Σεύθην βουλόμενοι άγειν έπειθε γάρ αὐτούς, καὶ ἔδωκε τῷ μὲν ἴππον, τῷ δὲ γυναῖκα· Νέων δὲ εἰς Χερρόνησον, οἰόμενος, εἰ ύπο Λακεδαιμονίοις γένοιντο, παντός αν προεστάναι τοῦ στρατεύματος. Τιμασίων δὲ προύθυμεῖτο πέραν είς την 'Ασίαν πάλιν διαβήναι, οιόμενος αν οικαδε κατελθείν. και οί στρατιώται ταὐτὰ ἐβούλοντο. δια- 3 τριβομένου δε του χρόνου πολλοί των στρατιωτών, οί μέν τα ὅπλα ἀποδιδόμενοι κατὰ τοὺς χώρους ἀπέπλεον ώς έδύναντο, οί δε και [διδόντες τα όπλα κατα τους χώρους] είς τὰς πόλεις κατεμιγνύοντο. 'Αναξίβιος δ' 4 έχαιρε ταῦτα ἀκούων, διαφθειρόμενον τὸ στράτευμα. τούτων γαρ γιγνομένων ώετο μάλιστα χαρίζεσθαι Φαρναβάζω.

'Αποπλέουτι δε 'Αναξιβίφ εκ Βυζαντίου συναντά 5 'Αρίσταρχος εν Κυζίκφ διάδοχος Κλεάνδρφ Βυζαντίου άρμοστής· ελέγετο δέ, δτι και ναύαρχος διάδοχος Πώλος δσον ου παρείη ήδη εις Έλλήσποντον. και 6

'Αναξίβιος τώ μέν 'Αριστάρχω έπιστέλλει όπόσους αν εύροι εν Βυζαντίο των Κύρου στρατιωτών ύπολε-λειμμένους αποδόσθαι· ό δε Κλέανδρος ούδενα επεπράκει, άλλα και τους κάμνοντας έθεράπευεν οικτείρων και αναγκάζων οικία δέχεσθαι · Αρίσταρχος δ' έπει ήλθε τάγιστα, ούκ ελάττους τετρακοσίων απέδοτο. 7 'Αναξίβιος δε παραπλεύσας είς Πάριον πέμπει παρά Φαρνάβαζον κατά τα συγκείμενα. ό δ' έπει ήσθετο Αρίσταρχόν τε ηκοντα είς Βυζάντιον άρμοστην καί 'Αναξίβιον οὐκέτι ναυαρχοῦντα, 'Αναξιβίου μèν ημέλησε, πρός 'Αρίσταρχου δε διεπράττετο τα αυτά περί τοῦ Κυρείου στρατεύματος, ἄπερ καὶ πρὸς 'Αναξίβιον. Έκ τούτου ό Άναξίβιος καλέσας Ξενοφώντα 8 κελεύει πάση τέχνη καὶ μηχανή πλεῦσαι ἐπὶ τὸ στράτευμα ώς τάχιστα, καί συνέχειν τε αὐτὸ καὶ συναθροίζειν των διεσπαρμένων ώς αν πλείστους δύνηται, καί παραγαγόντα είς την Πέρινθον διαβιβάζειν είς την 'Aσίαν ότι τάχιστα· και δίδωσιν αυτώ τριακόντορον και έπιστολήν και άνδρα συμπέμπει κελεύσοντα τούς Περινθίους ώς τάχιστα Εενοφώντα προ-9 πέμνναι τοις ίπποις έπι το στράτευμα. και ό μεν Εενοφών διαπλεύσας άφικνειται έπι το στράτευμα. οί δε στρατιώται εδέξαντο ήδεως και εύθυς είποντο άσμενοι ώς διαβησόμενοι έκ της Θράκης είς την 'Aσίαν.

10 Ο δὲ Σεύθης ἀκούσας ἥκοντα πάλιν πέμψας πρὸς αὐτὸν κατὰ βάλατταν Μηδοσάδην ἐδεῖτο τὴν στρατιὰν ἄγειν πρὸς ἑαυτόν, ὑπισχνούμενος αὐτῷ, ὅ, τι ῷετο λέγων πείσειν. ὁ δ' ἀπεκρίνατο αὐτῷ, ὅτι οὐδὲν οἶόν 11 τε εἴη τούτων γενέσθαι. καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἀκούσας ῷχετο. οἱ δὲ Ἐλληνες ἐπεὶ ἀφίκοντο εἰς Πέρινθον, Νέων μὲν ἀποσπάσας ἐστρατοπεδεύσατο χωρὶς ἔχων ὡς ὀκτακοσίους ἀνθρώπους· τὸ δ' ἄλλο στράτευμα πῶν ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ τὸ τεῖχος τὸ Περινθίων ἦν.

Μετά ταῦτα Ξενοφῶν μέν ἔπραττε περί πλοίων, 12 όπως ότι τάχιστα διαβαίεν. Εν δε τούτω αφικόμενος 'Αρίσταρχος δ έκ Βυζαντίου άρμοστής, έχων δύο τριήρεις, πεπεισμένος ύπο Φαρναβάζου τοις τε ναυκλήροις άπειπε μη διάγειν έλθών τε έπι το στράτευμα τοις στρατιώταις είπε μη περαιουσθαι είς την 'Aσlav. ό δε 13 Έενοφων έλεγεν, ότι 'Αναξίβιος έκέλευσε και έμε πρός τούτο έπεμψεν ένθάδε. πάλιν δ' 'Αρίσταργος έλεξεν, 'Αναξίβιος μέν τοίνυν οὐκέτι ναύαρχος, ἐγὼ δὲ τῆδε άρμοστής · εί δέ τινα ύμων λήψομαι έν τη βαλάττη, καταδύσω. ταῦτ' εἰπων ὤχετο εἰς τὸ τεῖχος. τῃ δ'14 ύστεραία μεταπέμπεται τους στρατηγούς και λοχαγούς τοῦ στρατεύματος. ἤδη δὲ ὄντων προς τῷ τείχει έξαγγέλλει τις τώ Ξενοφώντι, ότι, εί είσεισι, συλληφθήσεται καί ή αύτοῦ τι πείσεται ή καί Φαρναβάζω παραδοθήσεται. ό δε άκούσας ταῦτα τοὺς μεν προπέμπεται, αὐτὸς δὲ εἶπεν ὅτι θῦσαί τι βούλοιτο. καὶ 15 άπελθών έθύετο, εί παρείεν αύτφ οί θεοί πειράσθαι πρός Σεύθην άγειν το στράτευμα. έώρα γαρ ούτε διαβαίνειν ασφαλές δν τριήρεις έχοντος τοῦ κωλύσοντος, ούτ' έπι Χερρόνησον έλθων κατακλεισθήναι έβούλετο και το στράτευμα έν πολλή σπάνει πάντων γενέσθαι, ένθα πείθεσθαι μέν άνάγκη τώ έκει άρμοστή, τών δέ έπιτηδείων ούδεν έμελλεν έξειν το στράτευμα.

Καὶ ὁ μèν ἀμφὶ ταῦτ ἐἶχεν · οἱ δὲ στρατηγοὶ καὶ 16 λοχαγοὶ ἤκοντες παρὰ τοῦ ᾿Αριστάρχου ἀπήγγελλον, ὅτι νῦν μèν ἀπιέναι σφῶς κελεύει, τῆς δείλης δὲ ἤκειν ἔνθα καὶ δήλη μῶλλον ἐδόκει ἡ ἐπιβουλή. ὁ οὖν 17 Ἐενοφῶν, ἐπεὶ ἐδόκει τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι αὐτῷ καὶ τῷ στρατεύματι ἀσφαλῶς πρὸς Σεύθην ἰέναι, παραλαβῶν Πολυκράτην τὸν ᾿Αθηναῖον λοχαγὸν καὶ παρὰ τῶν στρατηγῶν ἑκάστου ἄνδρα, πλὴν παρὰ Νέωνος, ῷ ἕκαστος ἐπίστευεν, ῷχετο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ Σεύθου στράτευμα ἑξήκοντα στάδια. ἐπεὶ δ᾽ ἐγγὺς ἦσαν αὐτοῦ, 18

έπιτυγχάνει πυροίς έρήμοις. και το μέν πρώτον φέστο μετακεχωρηκέναι ποι τον Σεύθην επεί δε βορύβου τε ήσθετο καί σημαινόντων άλλήλοις των περί Σεύθην, κατέμαθεν, ότι τούτου ένεκα τα πυρα κεκαυμένα είη τῶ Σεύθη πρό τῶν νυκτοφυλάκων, ὅπως οἱ μέν φύλακες μή δρώντο έν τώ σκότει δντες μήτε δπόσοι μήτε δπου είεν, οι δε προσιόντες μη λανθάνοιεν, άλλα δια το φώς 19 καταφανείς είεν επεί δε ήσθετο, προπέμπει τον έρμηνέα, δν ετύγχανεν έχων, και ειπειν κελεύει Σεύθη, ότι Εενοφών πάρεστι βουλόμενος συγγενέσθαι αὐτῷ. οί δε ήροντο, εί δ 'Αθηναίος δ άπο τοῦ στρατεύματος. 20 έπειδη δε έφη ούτος είναι αναπηδήσαντες έδίωκον και όλίγον ύστερον παρήσαν πελτασταί όσον διακόσιοι, καί παραλαβόντες Χενοφώντα καί τους σύν αύτω ήγον 21 πρός Σεύθην. δ δ' ην έν τύρσει μάλα φυλαττόμενος, και ίπποι περί αὐτὴν κύκλω ἐγκεχαλινωμένοι. διὰ γὰρ τόν φόβον τας μέν ημέρας έγίλου τούς ίππους, τας δέ 22 νύκτας έγκεχαλινωμένοις έφυλάττετο. έλέγετο γαρ καί πρόσθεν Τήρης ό τούτου πρόγονος έν ταύτη τη χώρα πολύ έχων στράτευμα ύπο τούτων των άνδρων πολλούς απολέσαι και τα σκευοφόρα αφαιρεθήναι. ήσαν δ' ούτοι Θυνοί, πάντων λεγόμενοι είναι μάλιστα νυκτός πολεμικώτατοι.

23 Ἐπεὶ δ᾽ ἐγγὺς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰσελθεῖν Ἐενοφῶντα ἔχοντα δύο, οὺς βούλοιτο. ἐπειδὴ δὲ ἔνδον ῆσαν, ἠσπάζοντο μὲν πρῶτον ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θράκιον νόμον κέρατα οἶνου προὕπινου · παρῆν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῷ Σεύθῃ, ὅσπερ ἐπρέσβευεν αὐτῷ πάν-24 τοσε. ἔπειτα δὲ Ἐενοφῶν ἤρχετο λέγειν, Ἐπεμψας πρὸς ἐμέ, ὡ Σεύθη, εἶς Καλχηδόνα πρῶτον Μηδοσάδην τὸ στράτευμα ἐκ τῆς ᾿Ασίας, καὶ ὑπισχνούμενός μοι, εἰ ταῦτα πράξαιμι, εὐ ποιήσειν, ὡς ἔφη Μηδοσάδην, εἰ ἀληθῆ

ταῦτ' ein. ὁ δ' ẻφη. Αὐθις ἡλθε Μηδοσάδης οῦτος, ἐπεί έγω διέβην πάλιν έπι το στράτευμα έκ Παρίου, ύπισγνούμενος, εί άγοιμι τὸ στράτευμα πρὸς σέ, τάλλά τέ σε φίλω μοι γρήσεσθαι και άδελφω και τα έπι θαλάττη μοι χωρία, ών σύ κρατεις, έσεσθαι παρά σοῦ. ἐπι 26 τούτοις πάλιν έπήρετο τον Μηδοσάδην, εί έλεγε ταῦτα. ό δε συνέφη και ταῦτα. "Ιθι νυν, ἔφη, ἀφήγησαι τούτω, τί σοι απεκρινάμην έν Καλχηδόνι πρώτον. 'Απε-27 κρίνω, ὅτι τὸ στράτευμα διαβήσοιτο εἰς Βυζάντιον καί ούδεν τούτου ένεκα δέοι τελείν ούτε σοι ούτε άλλω. αύτος δέ, έπει διαβαίης, απιέναι έφησθα και έγενετο ούτως ὥσπερ σύ έλεγες. Τί γὰρ έλεγον, ἔφη, ὅτε κατά 28 Σηλυβρίαν ἀφίκου; Οὐκ ἔφησθα οἶόν τε είναι, ἀλλ' είς Πέρινθον έλθόντας διαβαίνειν είς την 'Ασίαν. Νύν 29 τοίνυν, έφη ό Ξενοφων, πάρειμι και έγω και ούτος Φρυνίσκος είς των στρατηγών και Πολυκράτης ούτος είς των λοχαγών, και έξω είσιν άπο των στρατηγών ό πιστότατος έκάστω πλην Νέωνος τοῦ Λακωνικοῦ. ei οῦν βούλει πιστοτέραν είναι την πράξιν, και έκεί-30 νους κάλεσαι. τὰ δὲ ὅπλα σὺ ἐλθών εἰπέ, ὦ Πολύκρατες, ὅτι ἐγὼ κελεύω καταλιπεῖν, καὶ αὐτὸς ἐκεῖ καταλιπών την μάχαιραν είσιθι.

'Ακούσας ταῦτα ὁ Σεύθης εἶπεν, ὅτι οὐδενὶ ἀν ἀπι-31 στήσειεν 'Αθηναίων· καὶ γὰρ ὅτι συγγενεῖς εἶεν εἰδέναι καὶ φίλους εὕνους ἔφη νομίζειν. μετὰ ταῦτα δ', ἐπεὶ εἰσῆλθον οῦς ἔδει, πρῶτον Ξενοφῶν ἐπήρετο Σεύθην, ὅ, τι δέοἰτο χρῆσθαι τῆ στρατιậ. ὁ δὲ εἶπεν ῶδε. 32 Μαισάδης ἦν πατήρ μοι, ἐκείνου δὲ ἦν ἀρχὴ Μελανδῖται καὶ Θυνοὶ καὶ Τρανίψαι. ἐκ ταύτης οὖν τῆς χώρας, ἐπεὶ τὰ 'Οδρυσῶν πράγματα ἐνόσησεν, ἐκπεσῶν ὁ πατὴρ αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει νόσω, ἐγῶ δ' ἐξετράφην ὀρφανὸς παρὰ Μηδόκω τῶ νῦν βασιλεῖ. ἐπεὶ δὲ νεανίσκος ἐγενόμην, οὐκ ἐδυνάμην ζῆν εἰς ἀλλο-33 τρίαν τράπεζαν ἀποβλέπων· καὶ ἐκαθεζόμην ἐνδίφριος

αὐτῷ ἰκέτης δοῦναί μοι ὁπόσους δυνατὸς εἶη ἄνδρας, ὅπως καὶ τοὺς ἐκβαλόντας ἡμᾶς εἴ τι δυναίμην κακὸν ποιοίην καὶ ζώην μὴ εἰς τὴν ἐκείνου τράπεζαν ἀποβλέ-34 πων ὥσπερ κύων. ἐκ τούτου μοι δίδωσι τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς ἵππους, οῦς ὑμεῖς ὄψεσθε, ἐπειδὰν ἡμέρα γένηται. καὶ νῦν ἐγὼ ζῶ τούτους ἔχων, ληιζόμενος τὴν ἐμαυτοῦ πατρώαν χώραν. εἰ δέ μοι ὑμεῖς παραγένοισθε, οἶμαι ἂν σὺν τοῖς βεοῖς ῥαδίως ἀπολαβεῖν τὴν ἀρχήν. ταῦτ' ἐστὶν ἂ ἐγὼ ὑμῶν δέομαι.

- 35 Τί αν οῦν, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, σὺ δύναιο, εἰ ἔλθοιμεν, τῆ τε στρατιậ διδόναι καὶ τοῖς λοχαγοῖς καὶ τοῖς στρα-
- 36 τηγοῖς ; λέξου, ἵνα οὖτοι ἀπαγγέλλωσιν. ὁ δ' ὑπέσχετο τῷ μὲν στρατιώτῃ κυζικηνόν, τῷ δὲ λοχαγῷ διμοιρίαν, τῷ δὲ στρατηγῷ τετραμοιρίαν, καὶ γῆν, ὁπόσην ἂν βούλωνται, καὶ ζεύγῃ καὶ χωρίον ἐπὶ Ҙα-
- 37 λάττη τετειχισμένον. 'Εάν δέ, ἔφη ὁ Ξενοφῶν, ταῦτα πειρώμενοι μη διαπράξωμεν, ἀλλά τις φόβος ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἦ, δέξη εἰς την σεαυτοῦ, ἐάν τις ἀπιέναι
- 38 βούληται παρά σέ ; ό δ' εἶπε, Καὶ ἀδελφούς γε ποιήσομαι καὶ ἐνδιφρίους καὶ κοινωνοὺς ἁπάντων ὡν ἂν δυνώμεθα κτᾶσθαι. σοὶ δέ, ὡ Ξενοφῶν, καὶ θυγατέρα δώσω καί, εἴ τις σοὶ ἔστι θυγάτηρ, ὡνήσομαι Θρακίω νόμω, καὶ Βισάνθην οἴκησιν δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ τῶν ἐπὶ βαλάττη.
- 3 'Ακούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀπήλαυνον· καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ τῷ στρατο-
- 2 πέδω καὶ ἀπήγγείλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν ᾿Αρίσταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς · τοῖς δ' ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς ᾿Αρίσταρχον ὁδὸν ἐᾶσαι, τὸ δὲ στράτευμα συγκαλέσαι. καὶ συνῆλθον πάντες πλὴν οἱ Νέωνος · οὖτοι δὲ ἀπεῖ-
- 3 χον ώς δέκα στάδια. ἐπεὶ δὲ συνῆλθον, ἀναστὰς Ξενοφῶν εἶπε τάδε. ᾿Ανδρες, διαπλεῖν μὲν ἔνθα βουλόμεθα ᾿Αρίσταρχος τριήρεις ἔχων κωλύει, ὥστε εἰς πλοῖα

ούκ ασφαλές έμβαίνειν ούτος δε ό αύτος κελεύει είς Χερρόνησον βία δια τοῦ ἱεροῦ ὅρους πορεύεσθαι ήν δε κρατήσαντες τούτου έκεισε ελθωμεν, ούτε πωλήσειν έτι ύμας φησιν ώσπερ έν Βυζαντίω, ούτε έξαπατήσεσθαι έτι ύμας, άλλα λήψεσθαι μισθόν, ούτε περιόψεσθαι έτι ώσπερ νυνί δεομένους των επιτηδείων. ούτος 4 μέν ταῦτα λέγει. Σεύθης δέ φησιν, αν πρός ἐκείνον . ἴητε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς. νῦν οὖν σκέψασθε, πότερον ένθάδε μένοντες τοῦτο βουλεύσεσθε ή εἰς τὰ ἐπιτήδεια έπανελθόντες. έμοι μέν ούν δοκεί, έπει ένθάδε ούτε 5 άργύριον έχομεν ώστε άγοράζειν ούτε άνευ άργυρίου έωσι λαμβάνειν τα επιτήδεια, επανελθόντας είς τας κώμας, όθεν οι ήττους έωσι λαμβάνειν, έκει έχοντας τα επιτήδεια ακούοντας, δ, τι τις ύμων δείται, αίρεισθαι, δ, τι αν υμιν δοκή κράτιστον είναι. και ότο, 6 έφη, ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα. ἀνέτειναν ἅπαντες. 'Απιόντες τοίνυν, έφη, συσκευάζεσθε, και επειδάν παραγγέλλη τις, έπεσθε τω ήγουμένω.

Μετά ταῦτα Ξενοφῶν μέν ήγεῖτο, οἱ δ' είποντο. 7 Νέων δε και παρ' Αριστάρχου άλλοι επειθον αποτρέπεσθαι οίδ' ούχ υπήκουον. έπει δ' όσον τριάκοντα σταδίους προεληλύθεσαν, απαντά Σεύθης. και ό Ξενοφων ίδων αυτόν προσελάσαι εκέλευσεν, δπως ότι πλείστων ακουόντων είποι αυτώ α εδόκει συμφέρειν. επεί 8 δε προσηλθεν, είπε Ξενοφών, Ημεις πορευόμεθα όπου μέλλει έξειν το στράτευμα τροφήν · έκει δ' ακούοντες καί σοῦ καὶ τῶν τοῦ Λακωνικοῦ αἰρησόμεθα à άν κράτιστα δοκή είναι. ην ούν ημιν ηγήση όπου πλείστά έστιν επιτήδεια, υπό σου νομιουμεν εξενίσθαι. και ό 9 Σεύθης έφη, Άλλα οίδα κώμας πολλας αθρόας καλ πάντα έχούσας τὰ έπιτήδεια απεχούσας ήμων όσον διελθόντες αν ήδέως άριστώητε. ή Ηγου τοίνυν, έφη ό Εενοφών. έπει δ' αφίκοντο είς αυτάς της δείλης, 10 συνήλθον οι στρατιώται, και είπε Σεύθης τοιάδε.

Έγώ, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν στρατεύεσθαι σὺν ἐμοἰ, καὶ ὑπισχνοῦμαι ὑμῦν δώσειν τοῖς στρατιώταις κυζικηνόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομιζόμενα· ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμήσω. σῖτα δὲ καὶ ποτὰ ὥσπερ καὶ νῦν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνοντες ἕξετε· ὁπόσα δ' ἀν ἁλίσκηται ἀξιώσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέ-11 μενος ὑμῖν τὸν μισθὸν πορίζω. καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανοὶ ἐσόμεθα διώκειν καὶ

- μαστεύειν αν δέ τις άνθιστήται, σύν ύμιν πειρασό-12 μεθα χειρούσθαι. ἐπήρετο δ Έενοφων, Πόσον δὲ ἀπὸ βαλάττης ἀξιώσεις συνέπεσθαί σοι τὸ στράτευμα; δ δ' ἀπεκρίνατο, Οὐδαμῆ πλεῖον ἑπτὰ ἡμερων, μεῖον δὲ πολλαχῆ.
- 13 Μετὰ ταῦτα ἐδίδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ καὶ ἔλεγον πολλοὶ κατὰ ταὐτά, ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι Σεύθης χειμῶν γὰρ εἰη καὶ οὕτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τοῦτο βουλομένῷ δυνατὸν εἰη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλία οὐχ οἶόν τ' εἴη, εἰ δέοι ἀνουμένους ζῆν, ἐν δὲ τῇ πολεμία διατρίβειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφαλέστερον μετὰ Σεύθου ἡ μόνους ὄντων ἀγαθῶν τοσούτων εἰ δὲ μισθὸν 14 προσλήψοιντο, εὕρημα ἐδόκει εἶναι. ἐπὶ τούτοις εἶπε Ξενοφῶν, Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω εἰ δὲ μή, ἐπιψηφιζέτω ταῦτα. ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ ἔδοξε ταῦτα. εὐθὺς δὲ Σεύθῃ εἶπε ταῦτα, ὅτι συστρατεύσοιντο αὐτῷ.

15 Μετά τοῦτο οἱ μὲν ἄλλοι κατὰ τάξεις ἐσκήνησαν, στρατηγοὺς δὲ καὶ λοχαγοὺς ἐπὶ δεῖπνον Σεύθης ἐκά-16 λεσε, πλησίον κώμην ἔχων. ἐπεὶ δ' ἐπὶ ೨ύραις ἦσαν ὡς ἐπὶ δεῖπνον παριόντες, ἦν τις Ἡρακλείδης Μαρωνείτης· οὖτος προσιὼν ἑνὶ ἑκάστῷ οὕστινας ῷετο ἔχειν τι δοῦναι Σεύθη, πρῶτον μὲν πρὸς Παριανούς τινας, οῦ παρῆσαν ψιλίαν διαπραξόμενοι πρὸς Μήδοκον τὸν ᾿Οδρυσῶν βασιλέα καὶ δῶρα ἄγοντες αὐτῷ τε καὶ τῆ γυναικί, ἔλεγεν, ὅτι Μήδοκος μὲν ἄνω εἰη δώδεκα

ήμερών ἀπὸ βαλάττης ὁδόν, Σεύθης δ' ἐπεὶ τὸ στρά-τευμα τοῦτο εἶληφεν, ἄρχων ἔσοιτο ἐπὶ βαλάττη. γείτων ούν ων ικανώτατος έσται ύμας και εν και κακώς 17 ποιείν. ην ούν σωφρονητε, τούτω δώσετε ο, τι άγετε. και αμεινον υμίν διακείσεται ή έαν Μηδόκφ τώ πρόσω οικούντι δώτε. τούτους μέν ούτως έπειθεν. αύθις δέ 18 Τιμασίωνι τώ Δαρδανεί προσελθών, έπει ήκουσεν αύτώ είναι και ἐκπώματα και τάπιδας βαρβαρικάς, έλεγεν, ότι νομίζοιτο, όπότε έπι δειπνον καλέσαι Σεύθης, δωρείσθαι αὐτῷ τοὺς κληθέντας. οῦτος δ' ην μέγας ένθάδε γένηται, ίκανὸς ἔσται σε καὶ οἴκαδε καταγαγεῖν και ένθάδε πλούσιον ποιήσαι. τοιαύτα προύμνατο έκάστω προσιών. προσελθών δε και Ξενοφώντι έλεγε, 19 Συ και πόλεως μεγίστης εί και παρά Σεύθη το σον όνομα μέγιστόν έστι, και έν τηδε τη χώρα ίσως άξιώσεις και τείχη λαμβάνειν, ώσπερ και άλλοι των υμετέρων έλαβον, και χώραν άξιον ουν σοι και μεγαλοπρεπέστατα τιμήσαι Σεύθην. εύνους δέ σοι ων 20 παραινώ· εὐ οίδα γάρ, ὅτι ὅσφ ἁν μείζω τούτφ δωρήση, τοσούτω μείζω ύπο τούτου άγαθα πείση. ακούων ταῦτα Ξενοφῶν ήπόρει οὐ γὰρ διαβεβήκει έχων ἐκ Παρίου εἰ μη παίδα καὶ ὅσον ἐφόδιον.

² Επεί δε είσηλθου έπὶ τὸ δείπνου τῶυ τε Θρακῶυ 21 οἱ κράτιστοι τῶυ παρόντωυ καὶ οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ λοχαγοὶ τῶυ Ελλήνωυ καὶ εἶ τις πρεσβεία παρην ἀπὸ πόλεως, τὸ δείπνου μὲυ ην καθημένοις κύκλω· ἔπειτα δὲ τρίποδες εἰσηνέχθησαυ πᾶσιν· οὖτοι δ' ησαν κρεῶν μεστοὶ νενεμημένωυ, καὶ ἄρτοι ζυμῖται μεγάλοι προσπεπερονημένοι ήσαυ πρὸς τοῖς κρέασι. μάλιστα δ' 22 αἱ τράπεζαι κατὰ τοὺς ξένους ἀεὶ ἐτίθεντο· νόμος γὰρ ην. καὶ πρῶτος τοῦτο ἐποίει Σεύθης· ἀνελόμενος τοὺς ἑαυτῷ παρακειμένους ἄρτους διέκλα κατὰ μικρὸν καὶ διερρίπτει οἶς αὐτῷ ἐδόκει, καὶ τὰ κρέα ὡσαύτως, ὅσου μόνον γεύσασθαι ἑαυτῷ καταλιπών. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ 23

κατὰ ταὐτὰ ἐποίουν, καθ' οῦς αἱ τράπεζαι ἔκειντο. ᾿Αρκὰς δέ τις ᾿Αρύστας ὄνομα, φαγεῖν δεινός, τὸ μὲν διαρριπτεῖν εἶα χαίρειν, λαβών δὲ εἰς τὴν χεῖρα ὅσον τριχοίνικον ἄρτον καὶ κρέα θέμενος ἐπὶ τὰ γόνατα 24 ἐδείπνει. κέρατα δὲ οἶνου περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· ὁ δ' ᾿Αρύστας, ἐπεὶ παρ' αὐτὸν φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἦκεν, εἶπεν ἰδών τὸν Ξενοφῶντα οὐκέτι δειπνοῦντα, Ἐκείνῷ, ἔφη, δός· σχολάζει γὰρ ἦδη, ἐγὼ 25 δὲ οὐδέπω. ἀκούσας Σεύθης τὴν φωνὴν ἠρώτα τὸν οἰνοχόον, τί λέγοι. ὁ δὲ οἰνοχόος εἶπεν· ἑλληνίζειν γὰρ ἤπίστατο. ἐνταῦθα μὲν δὴ γέλως ἐγένετο.

26 'Επεί δε προύχώρει ο πότος, είσηλθεν ανήρ Θράξ ίππον έχων λευκόν, και λαβών κέρας μεστόν είπε, Προπίνω σοι, & Σεύθη, και τον ίππον τοῦτον δωροῦμαι, έφ' ου και διώκων δν αν θέλης αίρήσεις και άπο-27 χωρών οι μή δείσης τον πολέμιον. άλλος παίδα είσαγαγών ούτως έδωρήσατο προπίνων, και άλλος ίμάτια τη γυναικί. και Τιμασίων προπίνων έδωρήσατο φιάλην τε ἀργυρᾶν καὶ τάπιδα ἀξίαν δέκα μνῶν. 28 Γνήσιππος δέ τις 'Αθηναΐος αναστάς είπεν, ότι άρχαίος είη νόμος κάλλιστος τούς μέν έχοντας διδόναι τώ βασιλεί τιμής ένεκα, τοις δε μή έχουσι διδόναι τον βασιλέα, ίνα και έγώ, έφη, έχω σοι δωρεισθαι και 29 τιμάν. ό δε Εενοφών ήπορείτο, ό, τι ποιήσει και γαρ έτύγχανεν ώς τιμώμενος έν τῷ πλησιαιτάτω δίφρω Σεύθη καθήμενος. ό δε Ηρακλείδης εκέλευεν αυτώ τὸ κέρας ὀρέξαι τὸν οἰνοχόον. ὁ δὲ Ξενοφῶν, ἤδη γὰρ ύποπεπωκώς ετύγχανεν, ανέστη βαρραλέως δεξάμενος 30 το κέρας και είπεν, Έγω δέ σοι, ω Σεύθη, δίδωμι έμαυτόν και τους έμους τούτους έταίρους φίλους είναι πιστούς, και οὐδένα ἄκοντα, ἀλλὰ πάντας μᾶλλον ἔτι 31 έμοῦ σοι βουλομένους φίλους είναι. και νῦν πάρεισιν ούδέν σε προσαιτούντες, άλλά και προϊέμενοι και πονείν ύπερ σου και προκινδυνεύειν έθελοντες μεθ' ών,

άν οί θεοι θέλωσι, πολλην χώραν την μεν ἀπολήψη πατρώαν ούσαν, την δε κτήση, πολλούς δε ἶππους, πολλούς δε ἀνδρας και γυναικας κατακτήση, ούς οὐ ληίζεσθαι δεήσει, ἀλλ' αὐτοι φέροντες παρέσονται πρός σε δῶρα. ἀναστὰς ὁ Σεύθης συνεξέπιε και κατεσκε-32 δάσατο μετὰ τοῦτο τὸ κέρας. μετὰ ταῦτα εἰσῆλθον κέρασί τε οίοις σημαίνουσιν αὐλοῦντες και σάλπιγξιν ὡμοβοίναις ῥυθμούς τε και οἶον μαγάδι σαλπίζοντες. και αὐτὸς Σεύθης ἀναστὰς ἀνέκραγέ τε πολεμικὸν και 33 ἐξήλατο ὥσπερ βέλος φυλαττόμενος μάλα ἐλαφρῶς. εἰσήεσαν δε και γελωτοποιοί.

Ως δ' ην ηλιος έπι δυσμαις, ανέστησαν οι "Ελ-34 ληνες και είπον, ότι ώρα νυκτοφύλακας καθιστάναι και σύνθημα παραδιδόναι. και Σεύθην εκέλευον παραγγείλαι, ὅπως εἰς τὰ Ελληνικὰ στρατόπεδα μηδεὶς τῶν Θρακών είσεισι νυκτός οί τε γάρ πολέμιοι Θράκες ήμιν και ύμεις οι φίλοι. ώς δ' έξήεσαν, συνανέστη ό 35 Σεύθης ούδέν τι μεθύοντι έοικώς. έξελθών δ' είπεν αὐτοὺς τοὺς στρατηγοὺς ἀποκαλέσας, Ω ανδρες, οί πολέμιοι ήμων οὐκ ἴσασί πω τὴν ήμετέραν συμμαγίαν. ήν ούν έλθωμεν έπ' αύτους πριν φυλάξασθαι ώστε μή ληφθήναι ή παρασκευάσασθαι ώστε αμύνασθαι, μάλιστα αν λάβοιμεν και ανθρώπους και χρήματα. συνεπήνουν ταῦτα οἱ στρατηγοὶ καὶ ἡγεῖσθαι ἐκέλευον. 36 ό δ' είπε, Παρασκευασάμενοι άναμενείτε είγω δέ, όπόταν καιρός ή, ήξω πρός ύμας, και τους πελταστάς και ύμας αναλαβών ήγήσομαι σύν τοις θεοις. και ό 37 Εενοφων είπε, Σκέψαι τοίνυν, είπερ νυκτός πορευσόμεθα, εί δ Έλληνικός νόμος κάλλιον έχει · μεθ' ήμέραν μέν γαρ έν ταις πορείαις ήγειται του στρατεύματος όποιον αν άει πρός την χώραν συμφέρη, έάν τε όπλιτικόν έάν τε πελταστικόν έάν τε ίππικόν νύκτωρ δε νόμος τοις Ελλησιν ήγεισθαί έστι το βραδύτατον. ούτω γαρ ηκιστα διασπαται τα στρατεύματα καί 38

ήκιστα λανθάνουσιν ἀποδιδράσκοντες ἀλλήλους· οι δε διασπασθέντες πολλάκις καὶ περιπίπτουσιν ἀλλήλοις 39 καὶ ἀγνοοῦντες κακῶς ποιοῦσι καὶ πάσχουσιν. εἶπεν οὖν Σεύθης, 'Ορθῶς τε λέγετε καὶ ἐγὼ τῷ νόμῳ τῷ ὑμετέρῷ πείσομαι. καὶ ὑμῖν μὲν ἡγεμόνας δώσω τῶν πρεσβυτάτων τοὺς ἐμπειροτάτους τῆς χώρας, αὐτὸς δ' ἐφέψομαι τελευταίος τοὺς ἵππους ἔχων· ταχὺ γὰρ πρῶτος, ἀν δέῃ, παρέσομαι. σύνθημα δ' εἶπον 'Αθηναίαν κατὰ τὴν συγγένειαν. ταῦτ' εἰπόντες ἀνεπαύοντο.

- 41 οί δ' ίππεις ώπισθοφυλάκουν. ἐπεὶ δ' ἡμέρα ἦν, ὁ Σεύθης παρήλαυνεν εἰς τὸ πρόσθεν καὶ ἐπήνεσε τὸν Ἐλληνικὸν νόμον· πολλάκις γὰρ ἔφη νύκτωρ αὐτὸς καὶ σὺν ὀλίγοις πορευόμενος ἀποσπασθῆναι σὺν τοις ἵπποις ἀπὸ τῶν πεζῶν· νῦν δ', ὥσπερ δει, ἀθρόοι πάντες ἅμα τῆ ἡμέρα φαινόμεθα. ἀλλὰ ὑμεις μὲν περιμένετε αὐτοῦ καὶ ἀναπαύεσθε, ἐγῶ δὲ σκεψάμενός
- 42 τι ήξω. ταῦτ' εἰπὼν ήλαυνε δι' ὄρους όδόν τινα λαβών. ἐπεὶ δ' ἀφίκετο εἰς χιόνα πολλήν, ἐσκέψατο, εἰ εἰη ἰχνη ἀνθρώπων ἢ πρόσω ἡγούμενα ἢ ἐναντία. 43 ἐπεὶ δὲ ἀτριβῆ ἑώρα τὴν ὅδόν, ἦκε ταχὺ πάλιν καὶ ἔλεγεν, "Ανδρες, καλῶς ἔσται, ῆν θεὸς θέλη · τοὺς γὰρ ἀνθρώπους λήσομεν ἐπιπεσόντες. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἡγήσομαι τοῦς ἵπποις, ὅπως, ἄν τινα ἴδωμεν, μὴ διαφυγὼν σημήνη τοῖς πολεμίοις · ὑμεῖς δ' ἕπεσθε · κὰν λειφθῆτε, τῷ στίβῳ τῶν ἵππων ἕπεσθε. ὑπερβάντες δὲ τὰ ὄρη ήξομεν εἰς κώμας πολλάς τε καὶ εὐδαίμονας.

όπλίτας και έλεγεν, 'Αφήσω ήδη καταθείν τούς μέν ίππέας είς το πεδίον, τους δε πελταστάς έπι τάς κώμας. άλλ' ἕπεσθε ώς αν δύνησθε τάχιστα, ὅπως, ἐάν τις ύφιστήται, αλέξησθε. ακούσας ταῦτα ὁ Ξενοφών 45 κατέβη από τοῦ ἴππου. καὶ δς ἤρετο, Τί καταβαίνεις, έπει σπεύδειν δεί ; Οίδα, έφη, ότι ούκ έμου μόνου δέη. οί δ' όπλιται θάττον δραμοῦνται και ήδιον, έαν και έγω πεζός ήγωμαι. μετά ταῦτα φχετο, καὶ Τιμασίων 46 μετ' αύτοῦ ἔχων ἱππεῖς ὡς τετταράκοντα τῶν Έλλήνων. Εενοφών δε παρηγγύησε τους είς τριάκοντα έτη παριέναι άπο των λόχων ευζώνους. και αυτός μεν ετρόχαζε τούτους έχων, Κλεάνωρ δ' ήγειτο των άλλων Έλλήνων. έπει δ' έν ταις κώμαις ήσαν, Σεύθης έχων όσον 47 τριάκοντα ίππέας προσελάσας είπε, Τάδε δή, & Ξενοφών, α σύ έλεγες έχονται οί άνθρωποι άλλα γαρ έρημοι οι ιππεις οίχονται μοι άλλος άλλη διώκων. και δέδοικα μη συστάντες άθρόοι που κακόν τι έργάσωνται οι πολέμιοι. δεί δε και έν ταις κώμαις καταμένειν τινας ήμων · μεσταί γάρ είσιν ανθρώπων. 'Αλλ' 48 έγω μέν, έφη ό Εενοφων, σύν οις έχω τα άκρα καταλήψομαι · σύ δε Κλεάνορα κέλευε δια τοῦ πεδίου παρατειναι την φάλαγγα παρά τας κώμας. έπει δε ταυτα έποίησαν, συνηλίσθησαν άνδράποδα μέν ώς χίλια, βόες δε δισχίλιοι, πρόβατα άλλα μύρια. τότε μεν δη αὐτοῦ ηὐλίσθησαν.

Τη δ' υστεραία κατακαύσας ό Σεύθης τὰς κώμας 4 παντελώς καὶ οἰκίαν οὐδεμίαν λιπών, ὅπως φόβον ἐνθείη καὶ τοῖς ἄλλοις, οἶα πείσονται, ἂν μὴ πείθωνται, ἀπήει πάλιν. καὶ τὴν μὲν λείαν ἀπέπεμψε διατίθε- 2 σθαι Ἡρακλείδην εἰς Πέρινθον, ὅπως ἂν μισθὸς γένοιτο τοῖς στρατιώταις· αὐτὸς δὲ καὶ οἱ "Ελληνες ἐστρατοπεδεύοντο ἀνὰ τὸ Θυνῶν πεδίον. οἱ δ' ἐκλιπόντες ἔφευγον εἰς τὰ ὅρη. ἦν δὲ χιῶν πολλὴ καὶ ψῦχος 3 οῦτως, ὥστε τὸ ὕδωρ, δ ἐφέροντο ἐπὶ δεῖπνον, ἐπήγνυτο

και ό οίνος ό έν τοις άγγείοις, και των Έλλήνω 4 πολλών και ρίνες απεκαίοντο και ώτα. και τότε δήλον έγένετο, ου ένεκα οι Θρậκες τας αλωπεκίδας έπι ταις κεφαλαίς φορούσι και τοις ώσι, και χιτώνας ου μόνον περί τοις στέρνοις άλλα και περί τοις μηροις, και ζειράς μέγρι τών ποδών έπι των ίππων έχουσιν, άλλ' ου 5 χλαμύδας. ἀφιείς δε των αίχμαλώτων ὁ Σεύθης εἰς τα δρη έλεγεν, ότι, εί μη καταβήσονται οικήσοντες καί πείσονται, ότι κατακαύσει και τούτων τας κώμας και τόν σίτον, καί απολούνται τῷ λιμῷ. ἐκ τούτου κατέβαινον και γυναικές και παίδες και οι πρεσβύτεροι. οί δε νεώτεροι έν ταις ύπο το όρος κώμαις ηύλίζοντο. ο και ό Σεύθης καταμαθών ἐκέλευσε τον Ξενοφώντα τών όπλιτών τούς νεωτάτους λαβόντα συνεπισπέσθαι. και άναστάντες της νυκτός αμα τη ήμερα παρήσαν είς τάς κώμας. και οι μέν πλειστοι έξέφυγον πλησίον γαρ ήν τὸ ὄρος. ὅσους δὲ ἔλαβε κατηκόντισεν ἀφειδώς

Σεύθης.

- 'Επισθένης δ' ην τις 'Ολύνθιος παιδεραστής, δς ίδων παίδα καλον ήβάσκοντα άρτι πέλτην έχοντα μέλλοντα άποθνήσκειν, προσδραμών Ξενοφώντα ίκέ-
- 8 τευσε βοηθήσαι παιδὶ καλῷ. καὶ δς προσελθών τῷ Σεύθη δέεται μὴ ἀποκτεῖναι τὸν παῖδα, καὶ τοῦ Ἐπισθένους διηγεῖται τὸν τρόπον, καὶ ὅτι λόχον ποτὲ συνελέξατο σκοπῶν οὐδὲν ἄλλο ἡ εἴ τινες εἶεν καλοί,
- 9 καὶ μετὰ τούτων ἦν ἀνὴρ ἀγαθός. ὁ δὲ Σεύθης ἤρετο, Ἡ καὶ θέλοις ἄν, ὡ Ἐπίσθενες, ὑπερ τούτου ἀποθανεῖν; ὁ δ' εἶπεν ἀνατείνας τὸν τράχηλον, Παῖε, ἔφη,
- 10 εἰ κελεύει ὁ παῖς καὶ μέλλει χάριν εἰδέναι. ἐπήρετο ὁ Σεύθης τὸν παῖδα, εἰ παίσειεν αὐτὸν ἀντ' ἐκείνου. οὐκ εἴα ὁ παῖς, ἀλλ' ἰκέτευε μηδὲ ἔτερον κατακαίνειν. ἐνταῦθα δὴ ὁ Ἐπισθένης περιλαβών τὸν παῖδα εἶπεν, ¨Ωρα σοι, ὡ Σεύθη, περὶ τοῦδέ μοι διαμάχεσθαι· οὐ 11 γὰρ μεθήσω τὸν παῖδα. ὁ δὲ Σεύθης γελῶν ταῦτα

196

BOOK VII. CHAP. IV.

μεν εία έδοξε δὲ αὐτῷ αὐτοῦ αὐλισθηναι, ἵνα μηδ' ἐκ τούτων τῶν κωμῶν οἱ ἐπὶ τοῦ ὄρους τρέφοιντο. καὶ αὐτὸς μὲν ἐν τῷ πεδίῷ ὑποκαταβὰς ἐσκήνου, ὁ δὲ Ξενοφῶν ἔχων τοὺς ἐπιλέκτους ἐν τῆ ὑπὸ τὸ ὄρος ἀνωτάτω κώμη, καὶ οἱ ἄλλοι ἕΕλληνες ἐν τοῖς ὀρείοις καλουμένοις Θραξὶ πλησίον κατεσκήνησαν.

Ἐκ τούτου ἡμέραι τ' οὐ πολλαὶ διετρίβοντο, καὶ οἱ 13 ἐκ τοῦ ὅρους Θρậκες καταβαίνοντες πρὸς τὸν Σεύθην περὶ σπονδῶν καὶ ὁμήρων διεπράττοντο. καὶ ὁ Ἐενοφῶν ἐλθὼν ἐλεγε τῷ Σεύθη, ὅτι ἐν πονηροῖς τόποις σκηνοῖεν καὶ πλησίον εἶεν οἱ πολέμιοι· ἤδιόν τ' ἂν ἔξω αὐλίζεσθαι ἔφη ἐν ἐχυροῖς χωρίοις μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς στεγνοῖς, ὥστε ἀπολέσθαι. ὁ δὲ Sappεῖν ἐκέλευε καὶ 13 ἔδειξεν ὁμήρους παρόντας αὐτῷ. ἐδέοντο δὲ καὶ τοῦ Ἐενοφῶντος καταβαίνοντές τινες τῶν ἐκ τοῦ ὅρους συμπρᾶξαί σφισι τὰς σπονδάς. ὁ δ' ὡμολόγει καὶ Sappεῖν ἐκέλευε καὶ ἠγγυᾶτο μηδὲν αὐτοὺς κακὸν πείσεσθαι πειθομένους Σεύθη. οἱ δ' ἅρα ταῦτ' ἔλεγον κατασκοπῆς ἕνεκα.

Ταῦτα μèν τῆς ἡμέρας ἐγένετο· εἰς δὲ τὴν ἐπιοῦ-14 σαν νύκτα ἐπιτίθενται ἐλθόντες ἐκ τοῦ ὄρους οἱ Θυνοί. καὶ ἡγεμῶν μèν ἡν ὁ δεσπότης ἑκάστης τῆς οἰκίας· χαλεπὸν γὰρ ἡν ἄλλως τὰς οἰκίας σκότους ὄντος ἀνευρίσκειν ἐν ταῖς κώμαις· καὶ γὰρ aἱ οἰκίαι κύκλῷ περιεσταύρωντο μεγάλοις σταυροῖς τῶν προβάτων ἕνεκα. ἐπεὶ δ' ἐγένοντο κατὰ τὰς βύρας ἑκάστου 15 τοῦ οἰκήματος, οἱ μèν εἰσηκόντιζον, οἱ δὲ τοῖς σκυτάλοις ἕβαλλον, ἁ ἔχειν ἔφασαν ὡς ἀποκόψοντες τῶν δοράτων τὰς λόγχας, οἱ δ' ἐνεπίμπρασαν, καὶ Ἐενοφῶντα ἀνομαστὶ καλοῦντες ἐξιόντα ἐκέλευον ἀποθνήσκειν, ἡ αὐτοῦ ἔφασαν κατακαυθήσεσθαι αὐτόν. καὶ 16 ἡδη τε διὰ τοῦ ὀρόφου ἐφαίνετο πῦρ, καὶ ἐντεθωρακισμένοι οἱ περὶ Ἐενοφῶντα ἔνδον ἦσαν ἀσπίδας καὶ μαχαίρας καὶ κράνη ἔχοντες, καὶ Σιλανὸς Μακέστιος

197

XENOPHON'S ANABASIS.

έτων ήδη ώς όκτωκαίδεκα ών σημαίνει τη σάλπιγγι. και εύθυς έκπηδωσιν έσπασμένοι τα Είφη και οι έκ 17 των άλλων σκηνωμάτων. οι δε Θράκες φεύγουσιν. ώσπερ δη τρόπος ην αυτοίς, δπισθεν περιβαλλόμενοι τάς πέλτας και αύτων ύπεραλλομένων τους σταυρούς έλήφθησάν τινες κρεμασθέντες ένεχομένων των πελτών τοις σταυροις. οι δε και απέθανον διαμαρτόντες των 18 εξόδων οι δε "Ελληνες εδίωκον εξω της κώμης. των δε Ουνών υποστραφέντες τινες έν τω σκότει τους παρατρέχοντας παρ' οἰκίαν καιομένην ἠκόντιζον εἰς τὸ φως έκ τοῦ σκότους καὶ ἔτρωσαν Ἱερώνυμόν τε Εὐοδέα λοχαγόν καί Θεογένην Λοκρόν λοχαγόν απέθανε δε ούδείς · κατεκαύθη μέντοι και έσθής τινων και σκεύη. 19 Σεύθης δε ήκε βοηθήσων σύν επτά ίππεῦσι τοῖς πρώτοις καί τον σαλπιγκτήν έχων τον Θράκιον. και έπείπερ ήσθετο, δσονπερ χρόνον έβοήθει, τοσούτον καί το κέρας έφθέγγετο αυτώ. ώστε και τοῦτο φόβον

- συμπαρέσχε τοις πολεμίοις. ἐπεὶ δ' ἦλθεν, ἐδεξιοῦτό τε καὶ ἔλεγεν, ὅτι οἴοιτο τεθνεῶτας πολλοὺς εὐρήσειν.
- 20 Ἐκ τούτου ὁ Ξενοφῶν δεῖται τοὺς ὁμήρους τε αὐτῷ παραδοῦναι καὶ ἐπὶ τὸ ὅρος, εἰ βούλεται, συστρατεύε-
- 21 σθαι· εἰ δὲ μή, αὐτὸν ἐασαι. τῆ οὖν ὑστεραία παραδίδωσιν ὁ Σεύθης τοὺς ὁμήρους, πρεσβυτέρους ἄνδρας ňδη, τοὺς κρατίστους, ὡς ἔφασαν, τῶν ὀρεινῶν, καὶ αὐτὸς ἔρχεται σὺν τῆ δυνάμει. ňδη δὲ εἶχε καὶ τριπλασίαν δύναμιν ὁ Σεύθης· ἐκ γὰρ τῶν ᾿Οδρυσῶν ἀκούοντες, ἂ πράττοι ὁ Σεύθης, πολλοὶ κατέβαινον συστρατευσόμε-
- 22 νοι. οί δὲ Θυνοί, ἐπεὶ εἶδον ἀπὸ τοῦ ὄρους πολλοὺς μὲν ὅπλίτας, πολλοὺς δὲ πελταστάς, πολλοὺς δὲ ἱππεῖς, καταβάντες ἱκέτευον σπείσασθαι, καὶ πάντα ὡμολόγουν
- 23 ποιήσειν και τὰ πιστὰ λαμβάνειν ἐκέλευον. ὁ δὲ Σεύθης καλέσας τὸν Ξενοφῶντα ἐπεδείκνυεν ὰ λέγοιεν, και οὐκ ἔφη σπείσεσθαι, εἰ Ξενοφῶν βούλοιτο τιμωρή-

σασθαι ωὐτυὺς τῆς ἐπιθέσεως. ὁ δ' εἶπεν, 'Αλλ' ἔγωγε 24 ἰκανὴν νομίζω καὶ νῦν δίκην ἔχειν, εἰ οῦτοι δοῦλοι ἔσονται ἀντ' ἐλευθέρων. συμβουλεύειν μέντοι ἔφη αὐτῷ τὸ λοιπὸν ὁμήρους λαμβάνειν τοὺς δυνατωτάτους κακόν τι ποιεῖν, τοὺς δὲ γέροντας οἶκοι ἐἂν. οἱ μὲν οὖν ταύτῃ πάντες δὴ προσωμολόγουν.

Υπερβάλλουσι δε πρός τούς ύπερ Βυζαντίου Θρά- 5 κας είς το Δέλτα καλούμενον αύτη δ' ήν ουκέτι άρχη Μαισάδου, αλλα Τήρους του 'Οδρύσου [, αρχαίου τινός]. και ό 'Ηρακλείδης ένταῦθα έχων την τιμην της 2 λείας παρήν. και Σεύθης έξαγαγών ζεύγη ήμιονικά τρία, οὐ γὰρ ἦν πλείω, τὰ δὲ ἄλλα βοεικά, καλέσας Έενοφωντα έκέλευε λαβείν, τὰ δὲ άλλα διανείμαι τοις στρατηγοίς και λοχαγοίς. Ξενοφών δε είπεν, Έμοι 3 μέν τοίνυν άρκει και αύθις λαβείν τούτοις δε τοις στρατηγοίς δωρού, οί σύν έμοι ήκολούθησαν, και λοχαγοίς. και των ζευγών λαμβάνει εν μεν Τιμασίων ο 4 Δαρδανεύς, εν δε Κλεάνωρ δ 'Ορχομένιος, εν δε Φρυνίσκος δ 'Αχαιός τα δε βοεικά ζεύγη τοις λοχαγοίς κατεμερίσθη. τον δε μισθον αποδίδωσιν εξεληλυθότος ήδη του μηνός είκοσι μόνον ήμερων ό γαρ Ηρακλείδης έλεγεν, ότι ου πλείον έμπολήσαι. ό ουν Ξενοφών 5 άγθεσθείς είπεν επομόσας, Δοκείς μοι, ώ Ηρακλείδη, ούχ ώς δεί κήδεσθαι Σεύθου. εί γαρ ἐκήδου, ήκες αν φέρων πλήρη τον μισθυν και προσδανεισάμενος, εί μη άλλως έδύνω, και αποδόμενος τα έαυτοῦ ιμάτια.

Ἐντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθη τε καὶ ἔδεισε, ថ μὴ ἐκ τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθείη, καὶ ὅ,τι ἐδύνατο ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς Σεύθην. οἱ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν, 7 ὅτι οὐκ εἶχον τὸν μισθόν· Σεύθης δὲ ἦχθετο αὐτῷ, ὅτι ἐντόνως τοῦς στρατιώταις ἀπήτει τὸν μισθόν. καὶ τέως 8 μὲν ἀεὶ ἐμέμνητο ὡς, ἐπειδὰν ἐπὶ βάλατταν ἀπέλθῃ, παραδώσειν αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνον καὶ Νέον

τείχος ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου οὐδενὸς ἔτι τούτω» ἐμέμνητο. ὁ γὰρ ἡΡακλείδης καὶ τοῦτο διεβεβλήκει, ὡς οὐκ ἀσφαλὲς εἴη τείχη παραδιδόναι ἀνδρὶ δύναμιν ἔχοντι.

- 9 Ἐκ τούτου ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐβουλεύετο, τί χρὴ ποιεῖν περὶ τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι· ὁ δ' Ἡρακλείδης εἰσαγαγὼν τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς πρὸς Σεύθην λέγειν τε ἐκέλευεν αὐτούς, ὅτι οὐδὲν ἂν ἦττον σφεῖς ἀγάγοιεν τὴν στρατιὰν ἢ Ξενοφῶν, τόν τε μισθὸν ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἔκπλεων παρέσεσθαι δυοῖν μηνοῖν, καὶ συστρατεύεσθαι ἐκέλευε.
- 10 καὶ ὁ Τιμασίων εἰπεν, Ἐγὼ μὲν τοίνυν οὐδ', ἂν πέντε μηνῶν μισθὸς μέλλῃ εἰναι, στρατευσαίμην ἂν ἄνευ Ξενοφῶντος. καὶ ὁ Φρυνίσκος καὶ ὁ Κλεάνωρ συνω-
- 11 μολόγουν τῷ Τιμασίωνι. ἐντεῦθεν ὁ Σεύθης ἐλοιδόρει τὸν ἡΗρακλείδην, ὅτι οὐ παρεκάλει καὶ Ξενοφῶντα. ἐκ δὲ τούτου παρακαλοῦσιν αὐτὸν μόνον. ὁ δὲ γνοὺς τοῦ ἡΗρακλείδου τὴν πανουργίαν, ὅτι βούλοιτο αὐτὸν διαβάλλειν πρὸς τοὺς ἄλλους στρατηγούς, παρέρχεται λαβῶν τούς τε στρατηγοὺς πάντας καὶ τοὺς λοχαγούς.
- 12 καὶ ἐπεὶ πάντες ἐπείσθησαν, συνεστρατεύοντο, καὶ ἀφικνοῦνται ἐν δεξιậ ἔχοντες τὸν Πόντον διὰ τῶν Μελινοφάγων καλουμένων Θρακῶν εἰς τὸν Σαλμυδησσόν. ἔνθα τῶν εἰς τὸν Πόντον πλεουσῶν νεῶν πολλαὶ ὀκέλλουσι καὶ ἐκπίπτουσι· τέναγος γάρ ἐστιν ἐπὶ πάμ-
- 13 πολυ τῆς Ααλάττης. καὶ οἱ Θρậκες οἱ κατὰ ταῦτα οἰκοῦντες στήλας ὁρισάμενοι τὰ καθ' αὐτοὺς ἐκπίπτοντα ἕκαστοι ληίζονται· τέως δὲ ἐλεγον, πρὶν ὁρίσασθαι, ἱρπάζοντας πολλοὺς ὑπ' ἀλλήλων ἀποθνή-14 σκειν. ἐνταῦθα εὑρίσκοντο πολλαὶ μὲν κλῖναι, πολλὰ δὲ κιβώτια, πολλαὶ δὲ βίβλοι γεγραμμέναι, καὶ τἆλλα πολλὰ ὅσα ἐν ξυλίνοις τεύχεσι ναύκληροι ἄγουσιν. ἐντεῦθεν ταῦτα καταστρεψάμενοι ἀπήεσαν πάλιν. 15 ἔνθα δὴ Σεύθης εἶχε στράτευμα ἤδη πλέον τοῦ Ἑλλη-

νικοῦ· ἐκ τε γὰρ 'Οδρυσῶν πολὺ ἔτι πλείους καταβεβήκεσαν καὶ οἱ ἀεὶ πειθόμενοι συνεστρατεύοντο. κατηυλίσθησαν δ' ἐν τῷ πεδίφ ὑπὲρ Σηλυβρίας ὅσον τριάκοντα σταδίους ἀπέχοντες τῆς θαλάττης. καὶ 16 μισθὸς μὲν οὐδείς πω ἐφαίνετο· πρὸς δὲ τὸν Ἐενοφῶντα οἴ τε στρατιῶται παγχαλέπως εἶχον ὅ τε Σεύθης οὐκέτι οἰκείως διέκειτο, ἀλλ' ὁπότε συγγενέσθαι αὐτῷ βουλόμενος ἕλθοι, πολλαὶ ἤδη ἀσχολίαι ἐφαίνοντο.

Έν τούτφ τῷ χρόνφ σχεδὸν ἤδη δύο μηνῶν ὄντων 6 άφικνείται Χαρμίνός τε ό Λάκων καί Πολύνικος παρά Θίβρωνος, και λέγουσιν, ότι Λακεδαιμονίοις δοκεί στραιεύεσθαι έπι Τισσαφέρνην, και Θίβρων έκπέπλευκεν ώς πολεμήσων, και δείται ταύτης της στρατιάς και λέγει, ὅτι δαρεικὸς ἐκάστῷ ἔσται μισθὸς τοῦ μηνός, καί τοις λογαγοίς διμοιρία, τοις δε στρατηγοίς τετραμοιρία. έπει δ' ήλθον οι Λακεδαιμόνιοι, εύθυς ό ήρα- 2 κλείδης πυθόμενος, ότι έπι το στράτευμα ήκουσι, λέγει τώ Σεύθη, ότι κάλλιστον γεγένηται οι μέν γαρ Λακεδαιμόνιοι δέονται του στρατεύματος, σύ δε ουκέτι δέη. άποδιδούς δὲ τὸ στράτευμα χαριεῖ αὐτοῖς, σὲ δὲ οὐκέτι άπαιτήσουσι τον μισθόν, άλλ' άπαλλάξονται έκ της χώρας. ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κελεύει παράγειν· 3 και έπει είπον, ότι έπι το στράτευμα ήκουσιν, έλεγεν, ότι το στράτευμα αποδίδωσι, φίλος τε και σύμμαχος είναι βούλεται. καλεί τε αὐτοὺς ἐπὶ ξένια· καὶ ἐξένιζε μεγαλοπρεπώς. Ξενοφώντα δε οὐκ ἐκάλει, οὐδε 4 των άλλων στρατηγών οὐδένα. ἐρωτώντων δὲ τῶν Δακεδαιμονίων, τίς άνηρ είη Εενοφων, άπεκρίνατο, ότι τὰ μέν ἄλλα είη οὐ κακός, φιλοστρατιώτης δέ· καὶ διὰ τοῦτο χεῖρόν ἐστιν αὐτῷ. καὶ οῦ εἶπον, Άλλ' ή δημαγωγεί ό ανήρ τους ανδρας; και ό Ηρακλείδης, Πάνυ μέν ούν, έφη. *Αρ' ούν, έφασαν, μή και ήμων 5 έναντιώσεται της άπαγωγης; 'Αλλ' ην ύμεις, έφη ό

201

Ηρακλείδης, συλλέξαντες αὐτοὺς ὑποσχήσθε τὸν μεσθόν, ὀλίγον ἐκείνῷ προσχόντες ἀποδραμοῦνται σὺν 6 ὑμῶν. Πῶς οὖν ἄν, ἔφασαν, ἡμῶν συλλεγεῶεν ; Αὕριον ὑμῶς, ἔφη ὁ Ἡρακλείδης, πρωὶ ἄξομεν πρὸς αὐτούς · καὶ οἶδα, ἔφη, ὅτι, ἐπειδὰν ὑμῶς ἴδωσιν, ἄσμενοι συν-

- δραμοῦνται. αὕτη μὲν ἡ ἡμέρα οὕτως ἔληξε. 7 Τῆ δ' ὑστεραία ἄγουσιν ἐπὶ τὸ στράτευμα τοὺς Λάκωνας Σεύθης τε καὶ Ἡρακλείδης, καὶ συλλέγεται ἡ στρατιά. τὼ δὲ Λάκωνε ἐλεγέτην, ὅτι Λακεδαιμονίοις δοκεῖ πολεμεῖν Γισσαφέρνει τῷ ὑμᾶς ἀδικήσαντι· ἡν οὖν ἴητε σὺν ἡμῖν, τόν τε ἐχθρὸν τιμωρήσεσθε καὶ δαρεικὸν ἕκαστος οἶσει τοῦ μηνὸς ὑμῶν, λοχαγὸς δὲ τὸ
- 8 διπλοῦν, στρατηγός δὲ τὸ τετραπλοῦν. καὶ οἱ στρατιῶται ἄσμενοἱ τε ἤκουσαν καὶ εὐθὺς ἀνίσταταἱ τις τῶν ᾿Αρκάδων τοῦ Ἐενοφῶντος κατηγορήσων. παρῆν δὲ καὶ Σεύθης, βουλόμενος εἰδέναι, τἱ πραχθήσεται, καὶ ἐν ἐπηκόφ εἰστήκει ἔχων ἑρμηνέα. ξυνίει δὲ καὶ
- 9 αὐτὸς ἐλληνιστὶ τὰ πλεῖστα. ἔνθα δὴ λέγει ὁ ᾿Αρκάς, ᾿Αλλ ἡμεῖς μέν, ὡ Λακεδαιμόνιοι, καὶ πάλαι ἂν ἦμεν παρ' ὑμῖν, εἰ μὴ Ἐκνοφῶν ἡμᾶς δεῦρο πείσας ἀπήγαγεν, ἔνθα δὴ ἡμεῖς μὲν τὸν δεινὸν χειμῶνα στρατευόμενοι καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν οὐδὲν πεπαύμεθα· ὁ δὲ τοὺς ἡμετέρους πόνους ἔχει· καὶ Σεύθης ἐκεῖνον μὲν
- 10 ίδία πεπλούτικεν, ήμας δὲ ἀποστερεῖ τὸν μισθόν· ὥστε ὅ γε πρῶτος λέγων ἐγὼ μέν, εἰ τοῦτον ἴδοιμι καταλευσθέντα καὶ δόντα δίκην ὧν ήμας περιεῖλκε, καὶ τὸν μισθὸν ἄν μοι δοκῶ ἔχειν καὶ οὐδὲν ἐπὶ τοῖς πεπονημένοις ἄχθεσθαι. μετὰ τοῦτον ἄλλος ἀνέστη ὁμοίως καὶ ἄλλος. ἐκ δὲ τούτου ឪενοφῶν ἔλεξεν ὧδε.
- 11 'Αλλά πάντα μέν ἄρα ἄνθρωπου ὄυτα προσδοκάν δεῖ, ὁπότε γε καὶ ἐγὼ νῦν ὑφ' ὑμῶν αἰτίας ἔχω ἐν ῷ πλείστην προθυμίαν ἐμαυτῷ γε δοκῶ συνειδέναι περὶ ὑμῶς παρεσχημένος. ἀπετραπόμην μέν γε ἤδη οἴκαδε ὡρμημένος, οἰ μὰ τὸν Δία οὔτοι πυνθανόμενος ὑμῶς

ευ πράττειν, άλλα μαλλον ακούων έν απόροις είναι, ώς ώφελήσων, εί τι δυναίμην. έπει δε ήλθον, Σεύθου 12 τουτουί πολλούς άγγέλους πρός έμε πέμποντος καί πολλά ύπισχνουμένου μοι, εί πείσαιμι ύμας πρός αύτον έλθειν, τούτο μέν ούκ έπεχείρησα ποιειν, ώς αύτοι ύμεις επίστασθε, ήγον δε όθεν ώόμην τάχιστ αν ύμας είς την 'Ασίαν διαβήναι. ταῦτα γὰρ καὶ βέλτιστα ένόμιζον ύμιν είναι και ύμας ήδειν βουλομένους. έπει 13 δ' 'Αρίσταρχος έλθών σύν τριήρεσιν εκώλυε διαπλείν ήμας, έκ τούτου, όπερ είκος δήπου ήν, συνέλεξα ύμας, όπως βουλευσαίμεθα, ό, τι χρή ποιείν. ούκουν ύμεις 14 άκούοντες μέν Άριστάρχου επιτάττοντος ύμιν είς Χερρόνησον πορεύεσθαι, ακούοντες δε Σεύθου πείθοντος έαυτώ συστρατεύεσθαι, πάντες μεν ελέγετε σύν Σεύθη ίέναι, πάντες δ' έψηφίσασθε ταῦτα. τί οῦν ἐγὼ ἐνταύθα ήδίκησα αγαγών ύμας ένθα πασιν ύμιν έδόκει; έπει γε μην ψεύδεσθαι ήρξατο Σεύθης περί του μι-15 σθού, εί μεν επαινώ αυτόν, δικαίως αν με και αιτιώσθε και μισοιτε εί δε πρόσθεν αυτώ πάντων μάλιστα φίλος ων νυν πάντων διαφορώτατός είμι, πως αν έτι δικαίως ύμας αίρούμενος αντί Σεύθου ύφ' ύμων αιτίαν έχοιμι περί ών πρός τοῦτον διαφέρομαι ; άλλ' είποιτε 16 άν, ότι έξεστι καί τα υμέτερα έχοντα παρα Σεύθου τεγνάζειν. ούκουν δήλον τουτό γε, ότι, είπερ έμοι έτέλει τι Σεύθης, ούχ ούτως έτέλει δήπου, ώς ών τε έμοι δοίη στέροιτο και άλλα υμιν αποτίσειεν, άλλ' οίμαι, εί έδίδου, έπι τούτω αν έδίδου, δπως έμοι δούς μείον μή αποδοίη ύμιν το πλείον. ει τοίνυν ούτως 17 έχειν οίεσθε, έξεστιν ύμιν αὐτίκα μάλα ματαίαν ταύτην την πράξιν αμφοτέροις ήμιν ποιήσαι, έαν πράττητε αυτόν τα χρήματα. δήλον γάρ, ότι Σεύθης, εί έχω τι παρ' αύτοῦ, ἀπαιτήσει με, καὶ ἀπαιτήσει μέντοι δικαίως, έαν μή βεβαιώ την πράξιν αυτώ, έφ' ή έδωροδόκουν. άλλα πολλού μοι δοκώ δείν τα υμέτερα έχειν. 18

όμνύω γάρ ύμιν θεούς απαντας και πάσας μηδ' & έμοι ίδία υπέσχετο Σεύθης έχειν πάρεστι δε και αυτός και 19 ἀκούων σύνοιδέ μοι, εἰ ἐπιορκώ· ἵνα δὲ μᾶλλον θαυμάσητε, συνεπόμνυμι μηδε α οι άλλοι στρατηγοί έλαβον είληφέναι, μη τοίνυν μηδε όσα των λοχαγών ένιοι. 20 και τί δη ταυτ' έποίουν; φμην, ω άνδρες, όσω μαλλον συμφέροιμι τούτω πην τότε πενίαν, τοσούτω μαλλον αὐτὸν φίλον ποιήσεσθαι, ὅπότε δυνασθείη. ἐγὼ δε άμα τε αυτόν όρω ευ πράττοντα, και γιγνώσκω δη 21 αὐτοῦ τὴν γνώμην. εἴποι δή τις ἄν, οὔκουν αἰσχύνη ούτω μωρώς έξαπατώμενος; ναι μα Δία ήσχυνόμην μέντοι, εί ύπο πολεμίου γε όντος έξηπατήθην φίλω δε όντι εξαπαταν αίσχιόν μοι δοκεί είναι ή εξαπα-22 τασθαι. έπεί, εί γε προς φίλους έστι φυλακή, πασαν οίδα ύμας φυλαξαμένους ώς μη παρασχείν τούτφ πρόφασιν δικαίαν μη αποδιδόναι ύμιν α ύπέσχετο. ούτε γαρ ήδικήσαμεν τουτον ούδεν ούτε κατεβλακεύσαμεν τὰ τούτου οὐδὲ μὴν κατεδειλιάσαμεν οὐδὲν ἐφ' ὅ, τι 23 ήμας ούτος παρεκάλεσεν. ἀλλά, φαίητε ἄν, έδει τὰ ένέχυρα τότε λαβείν, ώς μηδ', εί έβούλετο, έδύνατο έξαπαταν. πρός ταῦτα δὲ ἀκούσατε α ἐγὼ οὐκ ἄν ποτε είπον τούτου έναντίον, εἰ μή μοι παντάπασιν άγνώμονες έδοκείτε είναι ή λίαν είς έμε άχάριστοι. 24 αναμνήσθητε γάρ, έν ποίοις τισί πράγμασιν όντες έτυγχάνετε, έξ ων ύμας έγω ανήγαγον προς Σεύθην. ούκ είς μέν Πέρινθον, εί προσητε τη πόλει, 'Αρίσταρχος ύμας ό Λακεδαιμόνιος ούκ εία είσιέναι αποκλείσας τας πύλας, υπαίθριοι δ' έξω έστρατοπεδεύετε, μέσος δε χειμών ήν, άγορậ δε εχρήσθε σπάνια μεν όρωντες 25 τὰ ὤνια, σπάνια δ' ἔχοντες, ὅτων ὠνήσεσθε, ἀνάγκη δε ην μένειν επί Θράκης. τριήρεις γαρ εφορμούσαι έκώλυον διαπλείν εί δε μένοι τις, έν πολεμία είναι, 26 ένθα πολλοί μεν ίππεις ήσαν εναντίοι, πολλοί δε πελτασταί, ήμιν δε όπλιτικόν μεν ήν, & άθρόοι μεν ίσντες

έπι τας κώμας ίσως αν έδυνάμεθα σιτον λαμβάνειν ούδέν τι αφθονον, ότφ δε διώκοντες αν η ανδράποδα ή πρόβατα κατελαμβάνομεν ούκ ήν ήμιν ούτε γαρ ίππικον ούτε πελταστικον έτι έγω συνεστηκός κατέλαβον παρ' ύμεν. εί ούν έν τοιαύτη ανάγκη όντων 27 ύμων μηδ' όντιναούν μισθόν προσαιτήσας Σεύθην σύμμαχον ύμιν προσέλαβον, έχοντα και ίππέας και πελταστάς, ŵν ύμεις προσεδείσθε, ή κακως αν έδόκουν ύμιν βεβουλεύσθαι πρό ύμων; τούτων γαρ δήπου 28 κοινωνήσαντες καί σίτον αφθονώτερον έν ταις κώμαις εύρίσκετε διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τοὺς Θρậκας κατὰ σπουδήν μαλλον φεύγειν, και προβάτων και ανδραπόδων μαλλον μετέσχετε. και πολέμιον οὐκέτι οὐ-29 δένα έωρωμεν, έπειδη το ίππικον ημίν προσεγένετο. τέως δε βαρραλέως ήμιν εφείποντο οι πολέμιοι και ίππικώ και πελταστικώ κωλύοντες μηδαμή κατ' όλίγους αποσκεδαννυμένους τα επιτήδεια αφθονώτερα ήμας πορίζεσθαι. εί δε δη ό συμπαρέχων υμιν ταύ-30 την την ασφάλειαν μη πάνυ πολύν μισθόν προσετέλει της ασφαλείας, τοῦτο δη τὸ σχέτλιον πάθημα καὶ διὰ τοῦτο οὐδαμῆ οἴεσθε χρῆναι ζῶντα ἐμὲ ἐᾶν εἶναι ; νῦν 31 δε δη πως απέρχεσθε; ου διαχειμάσαντες μεν εν άφθόνοις τοις επιτηδείοις, περιττόν δ' έχοντες τοῦτο, εί τι ελάβετε παρά Σεύθου; τὰ γὰρ τῶν πολεμίων έδαπανατε. και ταῦτα πράττοντες οὔτε ἄνδρας ἐπείδετε ύμων αυτών αποθανόντας ούτε ζωντας απεβάλετε. εί δέ τι καλόν πρός τούς έν τη 'Ασία βαρβάρους έπέ-32 πρακτο ύμιν, ού και έκεινο σων έχετε και πρός έκεινοις νῦν ἄλλην εὔκλειαν προσειλήφατε καὶ τοὺς ἐν τŷ Εὐρώπη Θράκας, έφ' ούς έστρατεύσασθε, κρατήσαντες; έγω μεν ύμας φημι δικαίως, άν, ων εμοί χαλεπαίνετε, τούτων τοις θεοις χάριν είδεναι ώς άγαθων. και τα μεν 33 δή ύμέτερα τοιαῦτα. ἄγετε δὲ πρὸς θεῶν καὶ τὰ ἐμὰ σκέψασθε ώς έχει. έγω γάρ, ότε μεν πρότερον απήρα

οἴκαδε, ἔχων μέν ἔπαινον πολύν πρός ύμων ἀπεπορευόμην, έχων δε δι' ύμας και ύπο των άλλων Έλλήνων εύκλειαν. επιστευόμην δε ύπο Λακεδαιμονίων ου γαρ 34 αν με επεμπον πάλιν πρός ύμας. νυν δε απέργομαι πρός μέν Λακεδαιμονίους ύφ' ύμων διαβεβλημένος, Σεύθη δε απηχθημένος ύπερ ύμων, δν ήλπιζον εύ ποιήσας μεθ' ύμων αποστροφήν και έμοι καλήν και παισίν, 35 εἰ γένοιντο, καταθήσεσθαι. ύμεις δ', ύπερ ων έγω άπήγθημαί τε πλείστα καί ταῦτα πολύ κρείττοσιν έμαυτοῦ, πραγματευόμενός τε οὐδὲ νῦν πω πέπαυμαι δ, τι δύναμαι άγαθον ύμιν, τοιαύτην έχετε γνώμην περί 36 έμοῦ. ἀλλ' ἔχετε μέν με οὕτε φεύγοντα λαβόντες οὕτε άποδιδράσκοντα· ην δέ ποιήσητε α λέγετε, ίστε, ότι άνδρα κατακανόντες έσεσθε πολλά μέν δή πρό ύμων άγρυπνήσαντα, πολλά δε σύν ύμιν πονήσαντα και κινδυνεύσαντα καὶ ἐν τῷ μέρει καὶ παρὰ τὸ μέρος, θεῶν δ' ίλεων όντων και τρόπαια βαρβάρων πολλά δή σύν ύμιν στησάμενον, όπως δέ γε μηδενί των Έλλήνων πολέμιοι γένοισθε, παν όσον έγω έδυνάμην πρός ύμας 37 διατεινάμενον. και γαρ ούν νυν ύμιν έξεστιν άνεπιλήπτως πορεύεσθαι όπη αν έλησθε και κατά γήν και κατά βάλατταν. ύμεις δέ, ότι πολλή ύμιν εύπορία φαίνεται, και πλέετε ένθα δη επεθυμείτε πάλαι, δέονταί τε ύμων οι μέγιστον δυνάμενοι, μισθός δε φαίνεται. ήγεμόνες δε ήκουσι Λακεδαιμόνιοι οί κράτιστοι νομιζόμενοι είναι, νύν δή καιρός ύμιν δοκεί είναι ώς τάχι-38 στα έμε κατακανείν; ού μην ότε γε έν τοις απόροις ήμεν, ω πάντων μνημονικώτατοι, άλλα και πατέρα έμε έκαλείτε και άει ώς εύεργέτου μεμνήσθαι υπισχνείσθε. ού μέντοι άγνώμονες ούδε ούτοι είσιν οι νύν ήκοντες έφ' ύμας. ωστε, ως έγω οίμαι, ούδε τούτοις δοκείτε βελτίονες είναι τοιούτοι όντες περί έμέ. ταύτ είπων έπαύσατο.

39

Χαρμίνος δε ό Λακεδαιμόνιος αναστάς είπεν, Άλλ

ού τω σιώ, έμοι μέντοι, [ω άνδρες,] ου δικαίως δοκείτε τῷ ἀνδρὶ τούτῷ χαλεπαίνειν · ἔχω γὰρ καὶ αὐτὸς αὐτῷ μαρτυρήσαι. Σεύθης γαρ έρωτώντος έμοῦ και Πολυνίκου περί Ξενοφώντος, τίς ανήρ είη, άλλο μέν ούδέν είχε μέμψασθαι, άγαν δε φιλοστρατιώτην έφη αὐτὸν είναι. διὸ καὶ χεῖρον αὐτῷ είναι πρὸς ἡμῶν τε τῶν Αακεδαιμονίων και πρός αὐτοῦ. ἀναστὰς ἐπὶ τούτω 40 Ευρύλοχος Λουσιάτης 'Αρκάς είπε, Καί δοκεί γέ μοι, άνδρες Λακεδαιμόνιοι, τοῦτο ὑμῶς πρῶτον ἡμῶν στρατηγήσαι, παρά Σεύθου ήμιν τον μισθον άναπράξαι ή έκόντος ή ακουτος, καὶ μὴ πρότερον ήμῶς ἀπαγαγεῖν. Πολυκράτης δε 'Αθηναίος είπεν αναστάς ύπερ Εενο-41 φῶντος, Όρῶ γε μήν, ἔφη, ὦ ἄνδρες, καὶ Ἡρακλείδην ένταῦθα παρόντα, δς παραλαβών τὰ χρήματα, ἁ ήμεῖς έπονήσαμεν, ταῦτα ἀποδόμενος οὖτε Σεύθη ἀπέδωκεν ούτε ήμιν τὰ γιγνόμενα, ἀλλ' αὐτὸς κλέψας πέπαται. ην ούν σωφρονώμεν, έξόμεθα αύτου ου γάρ δη ούτός γε, έφη, Θράξ έστιν, άλλ' Έλλην ων Ελληνας άδικεῖ.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡρακλείδης μάλα ἐξεπλάγη 42 καὶ προσελθὼν τῷ Σεύθη λέγει, Ἡμεῖς ἡν σωφρονῶμεν, ἄπιμεν ἐντεῦθεν ἐκ τῆς τούτων ἐπικρατείας. καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους ῷχοντο ἀπελαύνοντες εἰς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον. καὶ ἐντεῦθεν Σεύθης πέμπει 43 ᾿Αβροζέλμην τὸν ἑαυτοῦ ἑρμηνέα πρὸς Ξενοφῶντα καὶ κελεύει αὐτὸν καταμεῖναι παρ' ἑαυτῷ ἔχοντα χιλίους ὁπλίτας, καὶ ὑπισχνεῖται αὐτῷ ἀποδώσειν τά τε χωρία τὰ ἐπὶ βαλάττῃ καὶ τἆλλα ὰ ὑπέσχετο. καὶ ἐν ἀπορρήτῷ ποιησάμενος λέγει, ὅτι ἀκήκοε Πολυνίκου, ὡς, εἰ ὑποχείριος ἔσται Λακεδαιμονίοις, σαφῶς ἀποθανοῖτο ὑπὸ Θίβρωνος. ἐπέστελλον δὲ ταῦτα καὶ ἄλλοι πολ-44 λοὶ τῷ Ξενοφῶντι, ὡς διαβεβλημένος εἰη καὶ φυλάττεσθαι δέοι. ὁ δὲ ἀκούων ταῦτα δύο ἱερεῖα λαβὼν ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, πότερά οἱ λῷον καὶ ἄμεινον είη μένειν παρά Σεύθη έφ' οἶς Σεύθης λέγει ή ἀπιέναι σύν τῷ στρατεύματι. ἀναιρεῖ αὐτῷ ἀπιέναι.

- 7 Ἐντεῦθεν Σεύθης μεν ἀπεστρατοπεδεύσατο προσωτέρω· οἱ δὲ ¨Ελληνες ἐσκήνησαν εἰς κώμας ὅθεν ἔμελλον πλεῖστα ἐπισιτισάμενοι ἐπὶ βάλατταν ήξειν. ai δὲ κῶμαι αῦται ἦσαν δεδομέναι ῦπὸ Σεύθου Μηδο-
- 2 σάδη. δρών ουν δ Μηδοσάδης δαπανώμενα τὰ ξαυτοῦ ἐν ταῖς κώμαις ὑπὸ τῶν Ἐλλήνων χαλεπῶς ἔφερε· καὶ λαβῶν ἄνδρα ἘΟδρύσην δυνατώτατον τῶν ἄνωθεν καταβεβηκότων καὶ ὑππέας ὅσον τριάκοντα ἔρχεται καὶ προκαλεῖται Ἐενοφῶντα ἐκ τοῦ Ἐλληνικοῦ στρατεύματος. καὶ δς λαβών τινας τῶν λοχαγῶν καὶ ἄλ-
- 3 λους τῶν ἐπιτηδείων προσέρχεται. ἕνθα δη λέγει Μηδοσάδης, 'Αδικεῖτε, ῶ Ἐενοφῶν, τὰς ἡμετέρας κώμας πορθοῦντες. προλέγομεν οὖν ὑμῖν, ἐγώ τε ὑπὲρ Σεύθου καὶ ὅδε ὁ ἀνηρ παρὰ Μηδόκου ἥκων τοῦ ἄνω βασιλέως, ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας· εἰ δὲ μή, οὐκ ἐπιτρέψομεν ὑμῖν, ἀλλ', ἐὰν ποιῆτε κακῶς την ἡμετέραν χώραν, ὡς πολεμίους ἀλεξόμεθα.
- 4 'Ο δὲ Ξενοφῶν ἀκούσας ταῦτα εἰπεν, ᾿Αλλὰ σοὶ μὲν τοιαῦτα λέγοντι καὶ ἀποκρίνασθαι χαλεπόν · τοῦδε δ' ἕνεκα τοῦ νεανίσκου λέξω, ἵν' εἰδῆ, οἶοί τε ὑμεῖς ἐστε ·
- 5 καὶ οἶοι ἡμεῖς. ἡμεῖς μὲν γάρ, ἔφη, πρὶν ὑμῖν φίλοι γενέσθαι ἐπορευόμεθα διὰ ταύτης τῆς χώρας, ὅποι ἐβουλόμεθα, ῆν μὲν ἐθέλοιμεν πορθοῦντες, ῆν δ' ἐθέ-
- 6 λοιμεν καίοντες, καὶ σὺ ὁπότε πρὸς ἡμᾶς ἔλθοις πρεσβεύων, ηὐλίζου τότε παρ' ἡμῶν οὐδένα φοβούμενος τῶν πολεμίων ὑμεῶς δὲ οὐκ ἦτε εἰς τήνδε τὴν χώραν, ἢ εἴ ποτε ἔλθοιτε, ὡς ἐν κρειττόνων χώρα ηὐλίζεσθε ἐγκε-7 χαλινωμένοις τοῶς ἕπποις. ἐπεὶ δὲ ἡμῶν φίλοι ἐγένεσθε
- 7 χαλινωμένοις τοῖς ἵπποις. ἐπεὶ δὲ ἡμῶν φίλοι ἐγένεσθε καὶ δι' ἡμῶς σὺν θεοῖς ἔχετε τήνδε τὴν χώραν, νῦν δὲ ἐξελαύνετε ἡμῶς ἐκ τῆσδε τῆς χώρας, ἡν παρ' ἡμῶν ἐχόντων κατὰ κράτος παρελάβετε. ὡς γὰρ αὐτὸς οἰσθα,
- 8 οί πολέμιοι οὐχ ίκανοι ήσαν ήμας ἐξελαύνειν. και οὐχ

ὅπως δώρα δοὺς καὶ εὖ ποιήσας ἀνθ' ῶν εὐ ἔπαθες ἀξιοῖς ἡμᾶς ἀποπέμψασθαι, ἀλλ' ἀποπορευομένους ἡμᾶς οὐδ' ἐναυλισθῆναι ὅσον δύνασαι ἐπιτρέπεις. καὶ 9 ταῦτα λέγων οὕτε θεοὺς αἰσχύνη οὕτε τόνδε τὸν ἄνδρα, δς νῦν μέν σε ὁρậ πλουτοῦντα, πρὶν δὲ ἡμῖν φίλον γενέσθαι ἀπὸ ληστείας τὸν βίον ἔχοντα, ὡς αὐτὸς ἔφησθα. ἀτὰρ τί καὶ πρὸς ἐμὲ λέγεις ταῦτα; ἔφη·10 οὐ γὰρ ἕγωγ' ἕτι ἄρχω, ἀλλὰ Λακεδαιμόνιοι, οἶς ὑμεῖς παρεδώκατε τὸ στράτευμα ἀπαγαγεῖν οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες, ὡ βαυμαστότατοι, ὅπως, ὥσπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦγον, οὕτω καὶ χαρισαίμην νῦν ἀποδιδούς.

Ἐπεὶ ταῦτα ἦκουσεν ὁ ἘΟδρύσης, εἶπεν, Ἐγὼ μέν, 11 ῶ Μηδόσαδες, κατὰ τῆς γῆς καταδύομαι ὑπὸ τῆς aiσχύνης ἀκούων ταῦτα. καὶ εἰ μὲν πρόσθεν ἠπιστάμην, ούδ' αν συνηκολούθησά σοι και νυν απειμι. ούδε γαρ αν Μήδοκός με δ βασιλεύς επαινοίη, εί έξελαύνοιμι τους εύεργέτας. ταῦτ' εἰπών ἀναβὰς ἐπὶ τὸν 12 ίππον απήλαυνε και σύν αυτώ οι άλλοι ίππεις πλην τεττάρων ή πέντε. ό δε Μηδοσάδης, ελύπει γαρ αὐτὸν ή χώρα πορθουμένη, ἐκέλευε τὸν Ξενοφῶντα καλέσαι τω Λακεδαιμονίω. και δς λαβών τους έπιτηδειοτάτους 13 προσήλθε τῷ Χαρμίνφ καὶ Πολυνίκφ καὶ ἔλεξεν, ὅτι καλεί αὐτοὺς Μηδοσάδης προερῶν ἄπερ αὐτῶ, ἀπιέναι έκ τής χώρας. οίμαι αν ούν, έφη, ύμας απολαβείν τή 14 στρατιά τον οφειλόμενον μισθόν, εί είποιτε, ότι δεδέηται ύμων ή στρατιά συναναπράξαι των μισθών ή παρ έκόντος ή παρ' ακοντος Σεύθου, και ότι τούτων τυχόντες προθύμως αν συνέπεσθαι υμιν φασι, και ότι δίκαια ύμιν δοκούσι λέγειν, και ότι υπέσχεσθε αυτοίς τότε άπιέναι, όταν τὰ δίκαια έχωσιν οι στρατιώται. ἀκού-15 σαντες οι Λάκωνες ταῦτα ἔφασαν ἐρεῖν καὶ ἄλλα ὁποία αν δύνωνται κράτιστα και εύθυς επορεύοντο έχοντες πάντας τούς επικαιρίους. ελθών δε ελεξε Χαρμίνος.

Εἰ μέν σύ τι ἔχεις, ὦ Μηδόσαδες, πρὸς ἡμâς λέγειτ, 16 εἰ δὲ μή, ήμεῖς πρὸς σὲ ἔχομεν. ὁ δὲ Μηδοσάδης μάλα δη ύφειμένως, 'Αλλ' έγω μεν λέγω, έφη, και Σεύθης τα αυτά, ότι άξιουμεν τους φίλους ήμιν γεγενημένους μή κακώς πάσχειν ύφ' ύμων. ό,τι γαρ αν τούτους κακώς ποιήτε ήμας ήδη ποιοίτε ήμετεροι γάρ είσιν. 17 Ημείς τοίνυν, έφασαν οι Λάκωνες, απίοιμεν αν, όπότε τόν μισθόν έγοιεν οι ταύτα ύμιν καταπράξαντες εί δε μή, ερχόμεθα μεν και νυν βοηθήσοντες τούτοις και τιμωρησόμενοι άνδρας, οί τούτους παρά τούς δρκους ήδίκησαν. ην δε δη και ύμεις τοιουτοι ητε, ενθένδε 18 αρξόμεθα τὰ δίκαια λαμβάνειν. ὁ δὲ Ξενοφῶν εἶπεν, 'Εθέλοιτε δ' αν τούτοις, ω Μηδόσαδες, επιτρέψαι, έπειδη φίλους έφατε είναι ύμιν, έν ών τη χώρα έσμέν, 19 δπότερα αν ψηφίσωνται, είθ' ύμας προσηκεν έκ της χώρας απιέναι είτε ήμας; ό δε ταῦτα μεν οὐκ ἔφη. έκέλευε δε μάλιστα μεν αυτώ τω Λάκωνε ελθειν παρά Σεύθην περί τοῦ μισθοῦ, καὶ οἶεσθαι αν Σεύθην πεῖσαι· εί δε μή, Ξενοφώντα σύν αὐτῷ πέμπειν, καί συμπράξειν ύπισχνείτο. έδειτο δε τας κώμας μη καίειν.

20 Ἐντεῦθεν πέμπουσι Ἐενοφῶντα καὶ σὺν αἰτῷ οἰ ἐδόκουν ἐπιτηδειότατοι εἶναι. ὁ δὲ ἐλθῶν λέγει πρὸς 21 Σεύθην, Οὐδὲν ἀπαιτήσων, ὥ Σεύθη, πάρειμι, ἀλλὰ διδάξων, ἡν δύνωμαι, ὡς οὐ δικαίως μοι ἡχθέσθης, ὅτι ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν ἀπήτουν σε προθύμως ἁ ὑπέσχου αὐτοῖς· σοὶ γὰρ ἔγωγε οὐχ ἦττον ἐνόμιζον συμ-22 φέρον εἶναι ἀποδοῦναι ἡ ἐκείνοις ἀπολαβεῖν. πρῶτον μὲν γὰρ οἶδα μετὰ τοὺς βεοὺς εἰς τὸ φανερόν σε τούτους καταστήσαντας, ἐπεί γε βασιλέα σε ἐποίησαν πολλῆς χώρας καὶ πολλῶν ἀνθρώπων· ὥστε οὐχ οἶόν τέ σοι λανθάνειν οῦτε ἤν τι καλὸν οῦτε ἤν τι αἰσχρὸν 23 ποιήσης. τοιούτῷ δὲ ὅντι ἀνδρὶ μέγα μέν μοι ἐδόκει εἰναι μὴ δοκεῖν ἀχαρίστως ἀποπέμψασθαι ἄνδρας εὐεργἑτας, μέγα δὲ εῦ ἀκούειν ὑπὸ ἑξακισχιλίων ἀν

θρώπων, τὸ δὲ μέγιστον μηδαμῶς ἄπιστον σαυτὸν καταστήσαι ό,τι λέγοις. όρω γάρ των μεν απίστων 24 ματαίους και άδυνάτους και ατίμους τους λόγους πλανωμένους · οίδ' αν φανεροί ωσιν αλήθειαν ασκούντες, τούτων οι λόγοι, ήν τι δέωνται, ούδεν μειον δύνανται άνύσασθαι ή άλλων ή βία· ήν τέ τινας σωφρονίζειν βούλωνται, γιγνώσκω τας τούτων απειλας ούχ ήττον σωφρονιζούσας ή άλλων το ήδη κολάζειν ήν τέ τώ τι ύπισχυώνται οί τοιούτοι άνδρες, ούδεν μείον διαπράτ. τονται ή άλλοι παραχρήμα διδόντες. αναμνήσθητι δέ 25 και σύ, - 1 προτελέσας ήμιν συμμάχους ήμας έλαβες. οίσθ' ὅτι οὐδέν · ἀλλὰ πιστευθείς ἀληθεύσειν ἁ ἔλεγες έπήρας τοσούτους ανθρώπους συστρατεύεσθαί τε καλ κατεργάσασθαί σοι άρχην ου τριάκοντα μόνον άξίαν ταλάντων, όσα οίονται δείν ούτοι νύν απολαβείν, αλλα πολλαπλασίων. οὐκοῦν τοῦτο μέν πρῶτον τὸ πι-26 στεύεσθαί σε τὸ καὶ τὴν βασιλείαν σοι κατεργασάμενον τούτων τών χρημάτων ύπο σου πιπράσκεται. ίθι δη αναμνήσθητι, πως μέγα ηγού τότε καταπράξα-27 σθαι α νυν καταστρεψάμενος έχεις. έγω μεν ευ οίδ' ότι εύξω αν τα νύν πεπραγμένα μαλλόν σοι καταπραχθήναι ή πολλαπλάσια τούτων των χρημάτων γενέσθαι. έμοι τοίνυν μείζον βλάβος και αίσχιον δοκεί 28 είναι το ταῦτα νῦν μὴ κατασχεῖν ἡ τότε μὴ λαβεῖν, δσφπερ χαλεπώτερον έκ πλουσίου πένητα γενέσθαι ή άρχην μη πλουτήσαι, και όσω λυπηρότερον έκ βασιλέως ίδιώτην φανήναι ή άρχην μη βασιλεύσαι. ούκούν 29 επίστασαι μεν, ότι οι νύν σοι υπήκοοι γενόμενοι ου φιλία τη ση επείσθησαν ύπο σου άρχεσθαι, άλλ' άνάγκη, και ότι έπιχειροιεν αν πάλιν ελεύθεροι γίγνεσθαι, εἰ μή τις αὐτοὺς φόβος κατέχοι. ποτέρως οῦν 30 οίει μάλλον αν φοβείσθαι τε αύτούς και σωφρονείν τα πρός σέ, εί δρώέν σοι τούς στρατιώτας ούτω διακειμένους ώς νῦν τε μένοντας άν, εί σύ κελεύοις, αύθις τ'

P

211

άν ταχύ ελθόντας, εί δέοι, άλλους τε τούτων περλ σοῦ ἀκούοντας πολλὰ ἀγαθὰ ταχῦ ἄν σοι, ὅπότε βούλοιο, παραγενέσθαι, η εί καταδοξάσειαν μήτ' αν άλλους σοι έλθειν δι απιστίαν έκ των νυν γεγενημένων τούτους τε αὐτοῖς εὐνουστέρους εἶναι ή σοί; 31 άλλα μήν ούδεν πλήθει γε ήμων λειφθέντες υπείξάν σοι, άλλα προστατών απορία. ούκούν νύν και τούτο κίνδυνος, μη λάβωσι προστάτας αυτών τινας τούτων, οί νομίζουσιν ύπό σου άδικεισθαι, ή και τούτων κρείττονας τούς Λακεδαιμονίους, έαν οι μέν στρατιώται ύπισχνώνται προθυμότερον αὐτοῖς συστρατεύεσθαι, αν τα παρά σου νυν αναπράξωσιν, οι δε Λακεδαιμόνιοι διά τὸ δέεσθαι τῆς στρατιᾶς συναινέσωσιν αὐτοῖς 32 ταῦτα. ὅτι γε μὴν οἱ νῦν ὑπό σοι Θρậκες γενόμενοι πολύ αν προθυμότερον ίοιεν έπι σε ή σύν σοι ούκ άδηλον· σου μέν γαρ κρατούντος δουλεία υπάρχει αυτοίς, 33 κρατουμένου δέ σου έλευθερία. εἰ δὲ καὶ τῆς χώρας προνοείσθαι ήδη τι δεί ώς σής ούσης, ποτέρως αν οίει άπαθή κακών μάλλον αὐτὴν είναι, εἰ οῦτοι οἱ στρατιώται απολαβόντες & εγκαλούσιν ειρήνην καταλιπόντες οίχοιντο, ή εί ούτοί τε μένοιεν ώς έν πολεμία σύ τε άλλους πειρώο πλείονας τούτων έχων άντιστρατο-34 πεδεύεσθαι δεομένους των επιτηδείων; αργύριον δε ποτέρως αν πλείον αναλωθείη, εί τούτοις το όφειλόμενον αποδοθείη, ή εί ταῦτά τε ὀφείλοιτο αλλους τε 35 κρείττονας τούτων δέοι σε μισθουσθαι; άλλά γάρ Ηρακλείδη, ώς προς έμε εδήλου, πάμπολυ δοκεί τοῦτο το άργύριον είναι. η μην πολύ γέ έστιν έλαττον νύν σοι και λαβείν τούτο και άποδούναι ή πριν ήμας έλθειν 36 πρός σε δέκατον τούτου μέρος. ου γαρ αριθμός έστιν ό όρίζων το πολύ και το όλίγον, άλλ' ή δύναμις του τε ἀποδιδόντος καὶ τοῦ λαμβάνοντος σοὶ δὲ νῦν ἡ κατ' ένιαυτον πρόσοδος πλείων έσται ή έμπροσθεν τα πα-37 ρόντα πάντα, à ἐκέκτησο. ἐγὼ μέν, ὦ Σεύθη, ταῦτα

ώς φίλου όντος σου προενοούμην, όπως σύ τε άξιος δοκοίης είναι ών οι θεοί σοι έδωκαν αγαθών εγώ τε μη διαφθαρείην έν τη στρατιά. ευ γαρ ίσθι, ότι νυν έγω 38 ούτ' αν εχθρον βουλόμενος κακώς ποιήσαι δυνηθείην σύν ταύτη τη στρατιά οὕτ' άν, εί σοι πάλιν βουλοίμην βοηθήσαι, ίκανὸς αν γενοίμην ούτω γὰρ πρός με ή στρατιὰ διάκειται. καίτοι αὐτόν σε μάρτυρα σὺν 39 Seoîs είδόσι ποιούμαι, ότι ούτε έχω παρά σού έπι τοîs στρατιώταις ούδεν ούτε ήτησα πώποτε είς το ίδιον τα έκείνων ούτε α ύπέσχου μοι απήτησα δμνυμι δέ σοι 40 μηδε αποδιδόντος δέξασθαι αν, εί μη και οι στρατιωται έμελλον τὰ έαυτων συναπολαμβάνειν. αἰσχρὸν γὰρ ην τα μεν έμα διαπεπράχθαι, τα δ' έκείνων περιιδείν έμε κακώς έχοντα άλλως τε και τιμώμενον υπ' έκείνων. καίτοι Ήρακλείδη γε λήρος πάντα δοκεί είναι πρός 41 τὸ ἀργύριον ἔχειν ἐκ παντὸς τρόπου · ἐγὼ δέ, ὦ Σεύθη, ούδεν νομίζω ανδρί άλλως τε και άρχοντι κάλλιον είναι κτήμα ούδε λαμπρότερον άρετής και δικαιοσύνης και γενναιότητος. ό γαρ ταῦτα ἔχων πλουτεί μέν 42 όντων φίλων πολλών, πλουτεί δε και άλλων βουλομένων γενέσθαι, και ευ μεν πράττων έχει τους συνησθησομένους, έαν δέ τι σφαλη, ου σπανίζει των βοηθησόντων. άλλα γαρ εί μήτε έκ των έμων έργων 43 κατέμαθες, ὅτι σοι ἐκ τῆς ψυχῆς φίλος ἦν, μήτε ἐκ των έμων λόγων δύνασαι τοῦτο γνωναι, ἀλλὰ τοὺς των στρατιωτών λόγους πάντως κατανόησον παρήσθα γαρ και ήκουες α έλεγον οι ψέγειν έμε βουλόμενοι. κατηγόρουν μέν γάρ μου πρός Λακεδαιμονίους, ώς σέ 44 περί πλείονος ποιοίμην ή Λακεδαιμονίους, αὐτοὶ δ' ένεκάλουν έμοί, ώς μαλλον μέλοι μοι όπως τα σα καλως έχοι ή όπως τὰ έαυτων έφασαν δέ με καὶ δωρα έχειν παρά σοῦ. καίτοι τὰ δῶρα ταῦτα πότερον 45 οίει αύτους κακονοιάν τινα ένιδόντας μοι πρός σε αίτιασθαί με έχειν παρά σοῦ ἢ προθυμίαν πολλὴν περί

- 46 σὲ κατανοήσαντας ; ἐγὼ μὲν οἶμαι πάντας ἀνθρώπους νομίζειν εὕνοιαν δεῖν ἀποκεῖσθαι τούτῷ, παρ' οῦ ἂν δῶρά τις λαυβάνῃ. σὺ δὲ πρὶν μὲν ὑπηρετῆσαί τί σοι ἐμὲ ἐδέξω ἡδέως καὶ ὅμμασι καὶ φωνῦ καὶ ξενίοις καὶ ὅσα ἔσοιτο ὑπισχυούμενος οὐκ ἐνεπίμπλασο· ἐπεὶ δὲ κατέπραξας ἂ ἐβούλου καὶ γεγένησαι ὅσον ἐγὼ ἐδυνάυην μέγιστος, νῦν οὕτω με ἄτιμον ὅντα ἐν τοῖς στρα-47 τιώταις τολμậς περιορῶν ; ἀλλὰ μὴν ὅτι σοι δόξει ἀποδοῦναι πιστεύω καὶ τὸν χρόνον διδάξειν σε καὶ αὐτόν γέ σε οὐχὶ ἀνέξεσθαι τοὺς σοὶ προεμένους εἰεργεσίαν ὁρῶντά σοι ἐγκαλοῦντας. δέομαι οῦν σου, ὅταν ἀποδιδῷς, προθυμεῖσθαι ἐμὲ παρὰ τοῦς στρατιώταις τοιοῦτον ποιῆσαι οἶονπερ καὶ παρἑλαβες.
- 48 'Ακούσας ταῦτα ὁ Σεύθης κατηράσατο τῷ αἰτίφ τοῦ μὴ πάλαι ἀποδεδόσθαι τὸν μισθόν· καὶ πάντες Ἡρακλείδην τοῦτον ὑπώπτευσαν εἶναι· ἐγὼ γάρ, ἔφη, οὖτε διενοήθην πώποτε ἀποστερῆσαι ἀποδώσω τε.
 - 49 ἐντεῦθεν πάλιν εἶπεν ὁ Ξενοφῶν, Ἐπεὶ τοίνυν διανοή ἀποδιδόναι, νῦν ἐγώ σου δέομαι δι' ἐμοῦ ἀποδιδόναι, καὶ μὴ περιιδεῖν με διὰ σὲ ἀνομοίως ἔχοντα ἐν τή
 - 50 στρατιά νῦν τε καὶ ὅτε πρὸς σὲ ἀφικόμεθα. ὁ δ' εἶπεν, ἀλλὶ οὖτ᾽ ἐν τοῖς στρατιώταις ἔσῃ δι᾽ ἐμὲ ἀτιμότερος, ἄν τε μένῃς παρ᾽ ἐμοὶ χιλίους μόνους ὁπλίτας ἔχων, ἐγώ σοι τά τε χωρία ἀποδώσω καὶ τἆλλα, ἃ
 - 51 ὑπεσχόμην. ὁ δὲ πάλιν εἶπε, Ταῦτα μὲν ἔχειν οὕτως οὐχ οἶόν τε ἀπόπεμπε δὲ ἡμâς. Καὶ μήν, ἔφη ὁ Σεύθης, καὶ ἀσφαλέστερόν γέ σοι οἶδα ὃν παρ' ἐμοὶ
 - 52 μένειν ή ἀπιέναι. ὁ δὲ πάλιν εἶπεν, ἀΑλλὰ τὴν μὲν σὴν πρόνοιαν ἐπαινῶ· ἐμοὶ δὲ μένειν οὐχ οἶόν τε· ὅπου δ' ἂν ἐγὼ ἐντιμότερος ὦ, νόμιζε καὶ σοὶ τοῦτο ἀγαθὸν 53 ἔσεσθαι. ἐντεῦθεν λέγει Σεύθης, ᾿Αργύριον μὲν οὐκ
 - έχω άλλ' ή μικρόν τι, καὶ τοῦτό σοι δίδωμι, τάλαντον βοῦς δὲ ἑξακοσίους καὶ πρόβατα εἰς τετρακισχίλια καὶ ἀνδράποδα εἰς εἴκοσι καὶ ἑκατόν· ταῦτα λαβών καὶ

214

τοὺς τῶν ἀδικησάντων σε ὁμήρους προσλαβὼν ἄπιθι. γελάσας ὁ Ἐενοφῶν εἶπεν, *Ην οὖν μὴ ἐξικνῆται ταῦτα 54 εἰς τὸν μισθόν, τίνος τάλαντον φήσω ἔχειν ; ἀρ' οὐκ, ἐπειδὴ καὶ ἐπικίνξυνόν μοί ἐστιν, ἀπιόντα γε ἄμεινον ψυλάττεσθαι πέτρους ; ἤκουες δὲ τὰς ἀπειλάς. τότε μὲν δὴ αὐτοῦ ἔμεινε.

Τŷ δ' ύστεραία ἀπέδωκέ τε αὐτοῖς ἀ ὑπέσχετο καὶ 55 τοὺς ταῦτα ἐλάσοντας συνέπεμψεν. οἱ δὲ στρατιῶται τέως μὲν ἐλεγον, ὡς Ξενοφῶν οἴχοιτο ὡς Σεύθην οἰκήσων καὶ ἀ ὑπέσχετο αὐτῷ ἀποληψόμενος· ἐπεὶ δὲ αὐτὸν ἥκοντα εἶδον, ἤσθησάν τε καὶ προσέθεον. Ξενο-56 φῶν δ' ἐπεὶ εἶδε Χαρμῖνόν τε καὶ Πολύνικον, Ταῦτα, ἔφη, καὶ σέσωσται δι' ὑμᾶς τŷ στρατιậ καὶ παραδίδωμι αὐτὰ ἐγὼ ὑμῦν· ὑμεῖς δὲ διαθέμενοι διάδοτε τŷ στρατιậ. οἱ μὲν οῦν παραλαβόντες καὶ λαφυροπώλας καταστήσαντες ἐπώλουν, καὶ πολλὴν εἶχον αἰτίαν. Ξενοφῶν δὲ οὐ προσήει, ἀλλὰ φανερὸς ἦν οἴκαδε πα-57 ρασκευαζόμενος· οὐ γάρ πω ψῆφος αὐτῷ ἐπῆκτο 'Αθήνησι περὶ ψυγῆς. προσελθόντες δὲ αὐτῷ οἱ ἐπιτήδειοι ἐν τῷ στρατοπέδῷ ἐδέοντο μὴ ἀπελθεῖν πρὶν ἀπαγάγοι τὸ στράτευμα καὶ Θίβρωνι παραδοίη.

'Εντεύθεν διέπλευσαν εἰς Λάμψακον, καὶ ἀπαντῷ 8 τῷ Ἐενοφῶντι Ἐὐκλείδης μάντις Φλιάσιος ὁ Κλεαγόρου υίὸς τοῦ τὰ ἐνύπνια ἐν Δυκείφ γεγραφότος. οὖτος συνήδετο τῷ Ἐενοφῶντι, ὅτι ἐσέσωστο, καὶ ἀρώτα αὐτόν, πόσον χρυσίον ἔχοι. ὁ δ' αὐτῷ ἐπομόσας εἰπεν 2 ἢ μὴν ἔσεσθαι μηδὲ ἐφόδιον ἱκανὸν οἴκαδε ἀπιόντι, εἰ μὴ ἀπόδοιτο τὸν ὕππον καὶ ἂ ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν. ὁ δ' αὐτῷ οὐκ ἐπίστευεν. ἐπεὶ δ' ἔπεμψαν Δαμψακηνοὶ 3 ξένια τῷ Ἐενοφῶντι καὶ ἔθυε τῷ ᾿Απόλλωνι, παρεστήσατο τὸν Ἐὐκλείδην· ἰδῶν δὲ τὰ ἱερὰ ὁ Εὐκλείδης εἰπεν, ὅτι πείθοιτο αὐτῷ μὴ εἶναι χρήματα. ᾿Αλλ' οἶδα, ἔφη, ὅτι κἂν μέλλη ποτὲ ἔσεσθαι, φαίνεταί τι ἐμπόδιον, ἐὰν μηδὲν ἄλλο, σὺ σαυτῷ. συνωμολόγει

- 4 ταῦτα ὁ Ἐενοφῶν. ὁ δὲ εἶπεν, Ἐμπόδιος γάρ σοι ὁ Ζεὺς ὁ Μειλίχιός ἐστι, καὶ ἐπήρετο, εἰ ἤδη ποτὲ βύσειεν, ὥσπερ οἶκοι, ἔφη, εἰώθειν ἐγὼ ὑμῦν Αύεσθαι καὶ ὁλοκαυτεῖν. ὁ δ' οὐκ ἔφη ἐξ ὅτου. ἀπεδήμησε τεθυκέναι τούτῷ τῷ βεῷ. συνεβούλευσεν οὖν αὐτῷ βύεσθαι
- 5 καθὰ εἰώθει, καὶ ἔφη συνοίσειν ἐπὶ τὸ βέλτιον. τῆ δὲ ὑστεραία ὁ Ἐενοφῶν προελθῶν εἰς ᾿Οφρύνιον ἐθύετο καὶ ὡλοκαύτει χοίρους τῷ πατρίφ νόμφ, καὶ ἐκαλλιέ-
- 6 ρει. καὶ ταύτῃ τῇ ἡμέρҳ ἀφικνεῖται Βίων καὶ ἅμα Εὐκλείδης χρήματα δώσοντες τῷ στρατεύματι, καὶ ξενοῦνταί τε τῷ Ξενοφῶντι καὶ (τὸν) ἴππον, ὃν ἐν Λαμψάκῷ ἀπέδοτο πεντήκοντα δαρεικῶν, ὑποπτεύοντες αὐτὸν δι' ἔνδειαν πεπρακέναι, ὅτι ἤκουον αὐτὸυ ἤδεσθαι τῷ ἴππῷ, λυσάμενοι ἀπέδοσαν καὶ τὴν τιμὴν οὐκ ἤθελον ἀπολαβεῖν.
- Έντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ τῆς Τρφάδος, καὶ ὑπερβάντες τὴν Ἰδην εἰς ᾿Αντανδρον ἀφικνοῦνται πρῶτον,
 εἰτα παρὰ βάλατταν πορευόμενοι τῆς Λυδίας εἰς Θή βης πεδίον. ἐντεῦθεν δι ᾿Ατραμυττίου καὶ Κερτονίου
 παρ' ᾿Αταρνέα εἰς Καίκου πεδίον ἐλθόντες Πέργαμον

καταλαμβάνουσι της Μυσίας.

'Ενταῦθα δη ξενοῦται Ξενοφῶν παρ' Έλλάδι τη Γογγύλου τοῦ Ἐρετριέως γυναικὶ καὶ Γοργίωνος καὶ

9 Γογγύλου μητρί. αΰτη δ' αὐτῷ φράζει, ὅτι 'Ασιδάτης ἐστὶν ἐν τῷ πεδίῷ ἀνὴρ Πέρσης· τοῦτον ἔφη αὐτόν, εἰ ἔλθοι τῆς νυκτὸς σὺν τριακοσίοις ἀνδράσι, λαβεῖν ἀν καὶ αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παῖδας καὶ τὰ χρήματα·

- 10 είναι δὲ πολλά. ταῦτα δὲ καθηγησομένους ἔπεμψε τόν τε αὐτῆς ἀνεψιὸν καὶ Δαφναγόραν, ὃν περὶ πλείστου ἐποιεῖτο. ἔχων οὖν ὁ Ἐενοφῶν τούτους παρ'
- 11 έαυτῷ ἐθύετο. καὶ Βασίας ὁ ἘΗλείος μάντις παρών εἶπεν, ὅτι κάλλιστα εἴη τὰ ἱερὰ αὐτῷ καὶ ὁ ἀνὴρ ἁλώσιμος εἴη. δειπνήσας οὖν ἐπορεύετο τούς τε λοχαγούς τοὺς μάλιστα φίλους λαβών καὶ πιστοὺς γεγενημένους

216

διὰ παντός, ὅπως εὖ ποιήσαι αὐτούς· συνεξέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ ἄλλοι βιασάμενοι εἰς ἑξακοσίους· οἱ δὲ λοχαγοὶ ἀπήλαυνον, ἵνα μὴ μεταδοῖεν τὸ μέρος, ὡς ἑτοίμων δὴ χρημάτων.

Έπει δε ἀφίκοντο περι μέσας νύκτας, τὰ μεν πέριξ 12 όντα ανδράποδα τής τύρσιος και χρήματα τα πλείστα άπέδρα αὐτοὺς παραμελοῦντας, ὡς τὸν ᾿Ασιδάτην αὐτον λάβοιεν και τα έκείνου. πυργομαχούντες δε έπει 13 ούκ εδύναντο λαβείν την τύρσιν, ύψηλη γαρ ην καί μεγάλη και προμαχεώνας και άνδρας πολλούς και μαχίμους έχουσα, διορύττειν ἐπεχείρησαν τὸν πύργον. ό δε τοίχος ήν επ' όκτω πλίνθων γηίνων το εύρος. 14 άμα δε τη ήμερα διωρώρυκτο και ώς το πρώτον διεφάνη, επάταξεν ενδοθεν βουπόρω τις δβελίσκω διαμπερές τον μηρόν του έγγυτάτω. το δε λοιπον έκτοξεύοντες έποίουν μηδε παριέναι έτι ασφαλες είναι. κεκραγότων δε αὐτῶν καὶ πυρσευόντων ἐκβοηθοῦσιν 15 'Ιταβέλιος μέν έχων την έαυτοῦ δύναμιν, ἐκ Κομανίας δε δπλιται 'Ασσύριοι και 'Υρκάνιοι ίππεις και ούτοι βασιλέως μισθοφόροι ώς ογδοήκοντα, και άλλοι πελτασταί είς όκτακοσίους, άλλοι δ' έκ Παρθενίου, άλλοι δ' έξ 'Απολλωνίας και έκ των πλησίον χωρίων και ίππεῖς.

Ἐνταῦθα δὴ ὥρα ἦν σκοπεῖν, πῶς ἔσται ἡ ἄφοδος 16 καὶ λαβόντες ὅσοι ἦσαν βόες καὶ πρόβατα ἤλαυνον καὶ ἀνδράποδα ἐντὸς πλαισίου ποιἦσάμενοι, οὐ τοῖς χρήμασιν οὕτω προσέχοντες τὸν νοῦν, ἀλλὰ μὴ ψυγὴ εἶη ἡ ἄφοδος, εἰ καταλιπόντες τὰ χρήματα ἀπίοιεν, καὶ οἴ τε πολέμιοι Ͽρασύτεροι εἶεν καὶ οἱ στρατιῶται ἀθυμότεροι· νῦν δὲ ἀπήεσαν ὡς περὶ τῶν χρημάτων μαχούμενοι. ἐπεὶ δὲ ἑώρα Γογγύλος ὀλίγους μὲν τοὺς ⁴Ελ-1? ληνας, πολλοὺς δὲ τοὺς ἐπικειμένους, ἐξέρχεται καὶ αὐτὸς βία τῆς μητρὸς ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, βουλόμενος μετασχεῖν τοῦ ἔργου· συνεβοήθει δὲ καὶ

10

Προκλής έξ 'Αλισάρνης καὶ Τευθρανίας ὁ ἀπὸ Δα-18 μαράτου. οἱ δὲ περὶ Ἐενοφῶντα ἐπεὶ πάνυ ἤδη ἐπιέζοντο ὑπὸ τῶν τοξευμάτων καὶ σφενδονῶν, πορευόμενοι κύκλῳ, ὅπως τὰ ὅπλα ἔχοιεν πρὸ τῶν τοξευμάτων, μόλις διαβαίνουσι τὸν Κάϊκον ποταμόν, τετρωμένοι 19 ἐγγὺς οἱ ἡμίσεις. ἐνταῦθα καὶ 'Αγασίας Στυμφάλιος λοχαγὸς τιτρώσκεται, τὸν πάντα χρόνον μαχόμενος πρὸς τοὺς πολεμίους. καὶ διασώζονται ἀνδράποδα ὡς διακόσια ἔχοντες καὶ πρόβατα ὅσον θύματα.

20 Tŷ δè ὑστεραία Αυσάμενος ὁ Ξενοφῶν ἐξάγει νόκτωρ πῶν τὸ στράτευμα, ὅπως ὅτι μακροτάτην ἔλθοι τŷς Λυδίας, εἰς τὸ μỳ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι φοβεῖσθαι ἀλλ'

- 21 ἀφυλακτεῖν. ὁ δὲ ἀΑσιδάτης ἀκούσας, ὅτι πάλιν ἐπ' αὐτὸν τεθυμένος εἴη Ἐενοφῶν καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι ήξοι, ἐξαυλίζεται εἰς κώμας ὑπὸ τὸ Παρθένιον
- 22 πόλισμα έχούσας. ένταῦθα οἶ περὶ Ξενοφῶντα συντυγχάνουσιν αὐτῷ καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν καὶ γυναῖκα καὶ παίδας καὶ τοὺς ἴππους καὶ πάντα τὰ ὄντα· καὶ
- 23 ούτω τὰ πρότερα ἰερὰ ἀπέβη. ἔπειτα πάλιν ἀφικνοῦνται εἰς Πέργαμον. ἐνταῦθα τὸν θεὸν οὐκ ἦτιάσατο ὁ Ξενοφῶν· συνέπραττον γὰρ καὶ οἱ Λάκωνες καὶ οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ῶστ' ἐξαίρετα λαμβάνειν καὶ ἕππους καὶ ζεύγη καὶ τἆλλα· ὥστε ἱκανὸν εἶναι καὶ ἄλλον ἦδη εῦ ποιεῖν.
- 24 Ἐκ τούτου Θίβρων παραγενόμενος παρέλαβε τὸ στράτευμα καὶ συμμίξας τῷ ἄλλφ Ἐλληνικῷ ἐπολέμει πρὸς Τισσαφέρνην καὶ Φαρνάβαζον.
- 25 [Αρχοντες δὲ οίδε τῆς βασιλέως χώρας ὅσην ἐπήλθομεν. Λυδίας 'Αρτίμας, Φρυγίας 'Αρτακάμας, Λυκαονίας καὶ Καππαδοκίας Μιθριδάτης, Κιλικίας Συέννεσις, Φοινίκης καὶ 'Αραβίας Δέρνης, Συρίας καὶ 'Ασσυρίας Βέλεσυς, Βαβυλῶνος 'Ρωπάρας, Μηδίας 'Αρβάκας, Φασιανῶν καὶ Ἐσπεριτῶν Τιρίβαζος· Καρ δοῦχοι δὲ καὶ Χάλυβες καὶ Χαλδαῖοι καὶ Μάκρωνες

218

καὶ Κόλχοι καὶ Μοσσύνοικοι καὶ Κοῖται καὶ Τιβαρηνοἰ αὐτόνομοι Παφλαγονίας Κορύλας, Βιθυνῶν Φαρνάβαζος, τῶν ἐν Εὐρώπῃ Θρακῶν Σεύθης. ἀριθμὸς δὲ 26 συμπάσης τῆς ὁδοῦ τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως σταθμοὶ διακόσιοι δεκαπέντε, παρασάγγαι χίλιοι ἐκατὸν πεντήκοντα πέντε, στάδια τρισμύρια τετρακισχίλια ἑξακόσια πεντήκοντα. χρόνου πλῆθος τῆς ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἐνιαυτὸς καὶ τρεῖς μῆνες.]

Finished May 11. 1866.

219

A TABLE

showing the variations of HERTLEIN'S Text from that of L. DINDORF, as published by Teubner in 1851.

The reading of Dindorf stands first in each passage.

I, 2, 1 to évravoa] évravoa 2, 3 Meyapeds els] Meyapeds 2, 9 Xŵσις] Σωσίας 2, 10 Κεράμων] Κεραμών 2, 14 Τυριαίον] Τυριάειον Κίο-2, 16 έκκεκαθαρμένας] έκκεκαλυμμένας 2, 22 ξμπλεων] σύμπλεων pert 2, 27 αφαρπάζεσθαι] άρπάζεσθαι (αναρπάζεσθαι C. Matthiae as in I, 3, 14) 8, 1 πρώτος δέ] πρώτον δέ C. Matthiae 8, 2 είτα δέ] είτα 8, 4 πρός 8, 6 5 77] 5 701 3, 10 Eneira de] Eneira τούς Θρ.] έπι τούς Θρ. 8, 15 \$ ar] br ar 8, 17 \$ doin] \$ ar doin 8, 19 arayyeilai] arayγείλαι 4, 2 δτε] δτι 4, 3 ό Λακεδαιμόνιος] Λακεδαιμόνιος 4, 3 'Αβροκόμα] 'Aβροκόμα Krüger 4, 6 Muplardpor] Muplardor 4. 7 διώκοι] 4, 10 Δάρδητος] Δαράδακος 4, 15 είς τούμπαλιν] τούμπαλιν διώκει 4, 15 φίλοι] φίλου 5, 8 ποιείν ώσπερ όργη, έκέλευσε] ποιείν, ώσπερ όργŷ ἐκέλευσε 5,9 δσφ μέν] δσφ μέν αν 5, 18 iππέαs] iππειs 5, 14 το αύτοῦ πάθος] το αύτοῦ πάθος 6, 1 ἔχνη] ἔχνια 6, 3 αύτῷ] αὐτῷ 6, 3 έχων $i\pi\pi\epsilon$ [έχων $i\pi\pi\epsilon$] έχων $i\pi\pi\epsilon$ 6, 4 $\pi\epsilon$ ρί την αὐτοῦ] $\pi\epsilon$ ρί την αὐτοῦ 6, 5 avr@] avr@ 6, 10 έπι δανάτφ] έπι δάνατον 7, 5 όπισχνεί] ύπι-7, 11 δ' aδ] δέ 7, 15 ένθα δή ... έπεισιν] [ένθα δή ... έπεισχη σιν] Krüger 8, 3 Kûpós τε] Kal Kûpós τε 8, 6 [λέγεται ... διακινδυνεύειν] λέγεται ... διακινδυνεύειν 8, 8 où] (où) 8, 13 Έλληνικοῦ] ['EAAnvikoû] Hertlein 8, 13 τδ έαυτοῦ] τῶν έαυτοῦ 8, 20 ipépero] 8, 20 ώσπερ έν ίπποδρόμφ] [ώσπερ έν ίπποδρόμφ] Hertlein **έ**σέροντο 8, 22 huísei] er huísei Bisschop (anott. critt. in Xen. Anab. Lugduni-Bat. 1851) 9, 15 άξιοῦσθαι] άξιοῦν 9, 81 περί αὐτόν] παρ' αὐτόν 10, 12 έπι ξύλου] [έπι ξύλου]

II, 1, 2 πέμποι] πέμπει 1, 3 Δημαράτου] Δαμαράτου 1, 8 άρμώντο] δρμηντο Schneider 2, 5 έδει] δεί 2, 11 ένθα δ' είτι] ένθα δέ τι Schneider 2, 15 νέμοιτο] νέμοιντο 8, 1 τώδε] τήδε 8, 8 ταῦ-

4, 1 παροιχομένων] τα] ταύτα Zeune 3, 27 πορεύσεσθαι] πορεύεσθαι 4, 4 [τδν] βασιλέα] τον βασιλέα παρφχημένων 4, 6 ίσμεν] οίδαμεν 4, 17 παρά την γ.] έπι την γ. 4, 19 σωθείμεν] σωθώμεν 4, 26 δσον δè] δσον δè [au] 5, 2 χρήζοι] χρήζει 5, 13 av κολάσεσθε] av κολάσαισθe Hertlein 5, 18 πεδία & ύμεις] πεδία ήμικ 5, 22 αίτως τό] 5, 23 elnes] elnas 5, 81 ent rais Supars Eueror] ent Suαίτιος τοῦ pais Ep. 5, 83 hupiyvoov] hupeyvoov Buttmann (Aust. gr. Sprachl § 86 5, 38 βασιλεύς [δ] βασιλεύς 6, 12 άρχοντας αρχομένους Anm. 6)

III, 1, 2 ἀπωλώλεσαν] ἀπολώλεσαν 1, 6 κάλλιστα] κάλλιστ' ἁν 1, 17 δμοπατρίου] τοῦ δμοπατρίου 2, 12 δπόσους] δπόσους αν 2 37 άλλο τι] άλλος τις 8,7 εγένετο] εγένοντο 3, 12 altigrto] ntigrto 4, 10 πρός τη πόλει] πρός [τη] πόλει Krüger and Poppo 4, 15 Σκύθαι] [Σκύθαι] Krüger 4, 16 τη τότε ακροβολίσει] [τη τότε ακροβολίσει] Muret 4, 22 ανεξεπίμπλασαν] αν εξεπίμπλασαν Krüger 4, 23 επιπαρή- $\epsilon \sigma \alpha \nu$] $\epsilon \pi i \pi \alpha \rho \eta \sigma \alpha \nu$ 4, 24 ή κώμη] κώμη 4, 25 άναβα $i \epsilon \nu$] άναβα $i \nu \epsilon i \nu$ 4, 80 of µèv tỹ ôbộ] of µèv êv tỹ ôbộ Bisschop 4, 31 Kal Kpilds] Kpilds 4, 33 διέφερον] διέφερεν 4, 33 δρμώντες] δρμωμένους Schneider after Suidas 4, 83 πορευόμενοι] πορευομένους 4, 86 λύειν] λυσιτελείν 4, 47 oxeî] oxŷ 5, 13 τούμπαλιν] τούμπαλιν [ή] 5, 14 αίχμαλώ-5, 17 anovoartes de] anovoartes τους] έαλωκότας

IV, 1, 14 ὑποστάντες] ἐπιστάντες Ρορρο 1, 19 δάψαι αὐτώ] δάψαι 1, 20 ἀποκρίνεται πρός ταῦτα] ἀποκρίνεται 1, 20 τδε] ἰδέ 1, 24 οὐ φαίη διὰ ταῦτα] διὰ ταῦτα οὐ φαίη 1, 24 τυγχάνει] ἐτύγχανε 1, 27 ύφίστανται] ύφίσταται 3, 4 Μάρδοι] Μαρδόνιοι 3, 12 πρόσβατον] προσβατόν Krüger 3, 12 πρόσθεν διαβαίνειν] πρόσθεν διαβήναι 3. 29 and 32 aalminths] oalminths 4, 17 modamos] to modamos 5, 1 mply] 5, 5 άλλο τι εί τι] άλλο [τι] εί τι Bornemann 5, 10 πορεύ- $\pi \rho l \gamma \hbar$ οιντο] πορεύονται 5, 10 ἀπέχοι] ἀπέχει 5, 11 την όδον] ἐν τη όδφ 5, 14 αὐτοῖς πεποιημέναι] πεποιημέναι 6, 19 λείπειν] λιπεῖν 6, 22 ώς ήσθοντο] έπει ήσθοντο 6, 24 άλλήλων] άλλήλοις 7, 10 δύο ή τρία] δύο καί τρία 7, 13 Αἰνέας] Αἰνείας 7, 23 βοή πλείων] (ή) βοή πλείων Krüger 8, 1 την των] την τε των 8, 2 ύπερδέξιον] ύπερ 8, 8 διήγαγον] παρήγαγον 8, 17 έαυτῶν] αὐτῶν 8, 18 ἀνὰ ຽຍຊະເຫຼ κράτος] ἀνακραγόντες 8, 23 ἐλήζοντο] ἐληίζοντο 8, 26 δπου αν] Snot by Krüger

V, 1, 4 δè καl] δè [καl] Krüger 1, 9 μερισθέντες] [μερισθέντες]
Kräger has omitted it 1, 10 πλευσόμεθα] πλευσούμεθα 1, 12 κατάγωμεν] καταγάγωμεν 2, 14 όμόσε] όμοῦ 2, 21 κατέλιπον δè] καταλιπόντες 2, 26 φορεῖν] φέρειν 8, 6 Ϋν δέ τι πάθοι
8, 9 σκηνώσιν] σκηνοῦσιν 8, 13 ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ] ΤΟΝ ΔΕ ΕΧΟΝΤΑ

4, 4 έλεξε] έλεγε 4, 6 εί τί ποτε] εί τι πώποθ' 4, 20 απερ ήμω] απερ σύν ήμιν 4, 21 δόξητε and δηλώσητε] δόξετε and δηλώσετε 4, 32 ανθέμιον] ανθέμια 4, 34 έφ' έαυτοις] έφ' έαυτών Krüger 5, 8 ἀποικίαν] ἀποίκους 5, 7 φόρους] φόρον 5, 11 λαμβάνειν] βία λαμβάνειν 5, 20 αύτων] έαυτων 5, 22 ποιήσομεν] ποιούμεθα 5, 25 ών] καί ών 6, 12 ήμεις αν πλέοιμεν] ήμεις δε πλέοιμεν αν 6, 15 innéas] inneîs 6, 16 ró re abrûv] ró re abrûv 6, 24 rôs μέν and της δέ] τὰ μέν and τὰ δέ 6, 38 ἀπολιπών τινα] ἀπολιπών 6, 38 ededolkerar ededlerar 7, 5 adikeir and adikeir adikwr and adi-7, 13 απηλθον] απελθείν Lion, vulg. ελθείν κούντες 7, 80 àpixreîσθαι] ἀφικνήσθε 8, 2 τόν πρώτον πρώτου] τόν πρώτου 8. 4 ¿dídas] έδίδους 8, 6 ἀπαγαγών] ἀγαγών Krüger, vulg. ἀπάγων

VI, 1, 1 ληζόμενοι] ληιζόμενοι 1, 16 τριήρεις] τριήρη 1, 22 έορακέναι] ἑωρακέναι 1, 23 δνπερ] ὥσπερ 2, 4 σῖτα] σιτία 2, 6 ἕστι δ' ot] εἰσὶ δ' ot 2, 11 ἑαυτούς τε] ἑαυτοὺς 2, 13 αὐτῶν] αὐτῶῦ Krüger 3, 1 Dindorf places this on the margin 3, 3 διαφυγόντες] διαφεύγοντες 3, 4 διέφυγον] διέφευγον 3, 16 ἀποπλευσόμεθα] ἀποπλευσούμεθα 3, 16 μένουσί τε] μένουσι δὲ 3, 26 ἀπολείπεσθαι] ἀπολιπέσθαι 4, 9 [καλὰ] καλὰ 4, 9 μέγα καὶ πυρὰν μεγάλην] μέγα 4, 10 'Αγασίας τε] 'Αγασίας [τε] 4, 10 καὶ οἱ ἄλλοι] καὶ [οἰ] ἄλλοι 4, 15 κηρύξας Ξενοφῶν] κηρύξας 4, 22 βοῦν] βοῦς 5, 4 τοῦ στρατοπέδου] στρατοπέδου 6, 3 κατῆγον] κατήγοντο Cobet (Mnemosyne Jahrg. 1852, 2. St.) 6, 15 οἶν ἀπολύω] μὲν οδν ἀπολύω 6, 27 λήζοιτο] ληίζοιτο 6, 29 συνῆγε] συνήγαγε 6, 31 ἐφεῖτο] ὑφεῖτο

VII, 1, 1 πλέοντες] έκπλέοντες 1, 2 την αύτοῦ] την αύτοῦ 1, 8 ἀποπλευσόμενος] ἀποπλευσούμενος 1, 26 έορακότας] έωρακότας 1, 28 Λακεδαιμονίων μέν και των 'Αχαιων] Λακεδαιμονίοις μέν και των άρχαίων Pflugk (ἀρχαίων given by H. Stephens as a various reading) 1, 33 σîτα] σιτία 1, 35 σîτα] σιτία 1, 36 bs by] boris by 1, 37 άλλοι είκοσι] άλλοι είκοσιν άνδρες 1, 37 ἀνηρ] είς ἀνηρ 1, 89 μέλλοι] μέλλοις Krüger 2, 6 εδρη] εδροι 2, 25 παρά δαλάττη] έπι δαλάττη 2, 26 ίθι νῦν] ίθι νυν 2, 34 ληζόμενος] ληιζόμενος 2, 37 δέξει] δέξη 3, 20 πείσει] πείση 3, 29 ποιήσοι] ποιήσει 3, 31 ἀπολήψει, κτήσει and κατακτήσει] ἀπολήψη, κτήση and κατακτήση 8, 31 λήζεσθαι] ληίζεσθαι 3, 31 πρός σε] πρός σε 3, 34 ύμιν και ήμων] ήμων και ύμεις 3, 86 άναμένετε] άναμενειτε 3, 45 δέει] δέη 3, 46 ίππέας] ίππεῖς 4, 2 δπως μισθός γένηται] δπως αν μισθός γένοιτο 4, 8 δείται] δέεται 4, 10 μηδέτερον] μηδέ ετερον 4, 11 Ινα μή] Ινα μηδ' 4, 12 ήμέραι οὐ] ήμέραι τ' οὐ Schneider 4, 12 σκηνώεν] σκηνοιεν 4, 19 σαλπικτήν] σαλπιγκτήν 5, 1 άρχαίου τινός] [άρχαίου τινός] Κrüger 5, 5 σαυτοῦ] ἐαυτοῦ 5, 8 παραδώσοι] παραδώσειν 5, 13 λήζονται] ληί-(ονται 6, 1 αφικνοῦνται] αφικνεῖται 6, 2 δέει] δέη 6, 21 αἰσχύνει] αἰσχύνη 6, 22 huas and huir] buas and buir 6, 24 mpoorioite] mpoorite Borne-6, 36 κατακεκανότες] κατακανόντες 6, 37 õte] õti mann 6, 87 πλείτε] πλέετε 6, 41 ένετος ύπο] άναστας ύπερ 6, 44 avaipeî dè] àraipeî 7, 7 νῦν δή] νῦν δέ 7, 9 αἰσχύνει] αἰσχύνη 7, 11 enel δέ] έπει 7, 31 δείσθαι] δέεσθαι 7, 35 το δέκατον] δέκατον 7, 49 Siaνοεί] διανοή 7, 50 [ori] log 8, 3 iepeîa] iepa 8, 6 Bitwy] Biwy 8, 6 ίππον] (τον) ίππον Poppo 8, 8 Κερτωνοῦ] Κερτονίου 8, 16 Tà ανδράποδα] ανδράποδα 8, 20 ώστε μή] eis το μή 8, 25 and 26 άρχοντες ... μηνες.] [άρχοντες ... μηνες.]

Digitized by Google

NOTES.

•

10*

EXPLANATION OF THE PRINCIPAL ABBREVIATIONS USED IN THE NOTES.

I. Commentators on the Anabasis.

Krüg.	•		Krüger.	Hert.		Hertlein.
Kühn.		•	Kühner.	Matt.		Matthiae.

II. Other Authorities.

L. & S.--Liddell & Scott's Greek-English Lexicon. American edition.

And. & St.-Andrews & Stoddard's Latin Grammar.

Gr. or Gram.--Kühner's Greek Grammar (larger edition), published by D. Ap pleton & Co., N. Y.

Dic. Antiqq.—Dictionary of Greek and Roman Antiquities. By Dr. William Smith. Little & Brown, Boston, 1849.

III. Works of Xenophon.

Cyr. or Cyrop					•	Cyropaedia.	
Mem.			•			Memorabilia.	
Hellen.						Hellenica, or Historia Graeca.	
Ages.	•		•	•	•	Agesilaus.	
Cyneg.				•	•	Cynegeticus, or de Venatione.	

IV. Other Authors.

Plat	Plato.	Dem	Demosthenes.
Thucyd	Thucydides.	Diod. Sic.	Diodorus Siculus.
Herod	Herodotus.	Plut	Plutarch.

V. Miscellaneous.

CL (= confer)	compare, see.
sc. (- scilicet)	namely, to wit, understand.
к.т.л	καl τὰ λοιπά == etc.
art	article.
comm	commonly.
lit	literally.
syn	synecdoche.
meton	metonymy.
c. (= cum)	with.
Xen. is often used	instead of the full name Xenophon.

The remaining abbreviations, as gen. for genitive, and the like, are thought to be sufficiently obvious without particular explanation.

.

NOTES.

BOOK FIRST.

[•]Οσα ἐν τŷ ἀναβάσει τŷ μετὰ Κύρου οἱ Ἐλληνες ἔπραξαν μέχρι τŷς μάχης,—the Anabasis proper; that is, the march upward to the vicinity of Babylon, including an account of the battle of Cunaxa.

CHAP. I.

The occasion and manner of raising the army.

§ 1. Darius II., called Nothus, was king of Persia from 423 to 404, B. C. — $\Delta apelov$ kal Hap. $\gamma (\gamma vorrat: lit. there are born of Darius etc.$ $<math>\Delta apelov$ is gen. of origin or author. Gram. § 273, 1; $\gamma (\gamma vorrat: is the$ historical present, which is more common in Greek than in Latin. Gram. $§ 255, Rem. 1. Cf. just below <math>\mu era\pi \ell \mu rerat, \lambda va\beta alvet, \delta la\beta d\lambda \lambda etc.$ $\pi a \tilde{l} des$ δto : instead of two children, Ctesias the Greek physician employed by Darius and Artaxerxes mentions thirteen. It appears from 1, 8, 26, and 27, that Xen. had read the works of Ctesias. We must assume, therefore, that he says in this place $\pi a \tilde{l} des \delta to$, not because he supposed that Darius and Parysatis had only two sons, but because only two are particularly considered; or because all except Artaxerxes and Cyrus dia young. This latter statement rests on the authority of Ctesias (Persica, c. 49, cited by Grote). — Artaxerxes II., called Mnemon, reigned from 404 to 361. — $\tau e\lambda ev \tau \eta v$: often occurs like $\delta p \chi \eta$ without the article. Cf. 2, 6, 29. Mem. 1, 5, 2. ϵn $\tau e\lambda ev \tau \eta$ $\tau o \tilde{l} \beta lov$.

§ 2. $\mu \epsilon \nu$, which cannot properly be translated into English, serves in general to call attention to the fact that the clause in which it stands is to be distinguished from another clause which follows. The following clause is commonly as here introduced by $\delta \epsilon$. Both of these particles are always postpositive. —— $\pi a \rho \omega \nu$ cannot be translated literally; the Eng. idiom

NOTES.

requires an infin., bappened to be present. For the verbs with which the particip. is used as a complement instead of the infin., see Gram. § 310, 4. ---- µeranéµnerau: sends for, suggesting by the middle voice the idea to come to himself (Gram. § 250.); hence the construction $d\pi \partial \tau \eta s d\rho$. by which it is followed. ---- kal στρατηγόν δέ: a transition to an independent from a relative clause. So in 1, 8, 26, and often. The command of the forces which assembled in the plain of Castolus (in Lydia), had belonged to Tissaphernes; but he had been succeeded in 407, B. C. by Cyrus, and hence arose without doubt the secret enmity of Tissaphernes to Cyrus. ---- àspol (orras: are wont to assemble, to be reviewed annually by the governor $(\sigma a \tau \rho d \pi \eta s)$ of the province. —— is $\phi(\lambda o r)$: as a friend, on the supposition of his being a friend. is denotes that which appears to be, or is represented to be. It is frequently used thus before participles. Cf. is an orrever § 3. — ava $\beta a i rei \dots a r \epsilon \beta \eta$: such changes from the historical present to the past are very frequent. For similar repetitions of the same word, cf. 1, 7, 13; 1, 10, 3. Allusion is made again to this first expedition of Cyrus to Babylon in 1, 3, 18, and 1, 4, 12. ---- Haoodgiov: the Parrhasians were an Arcadian people.

§ 3. κατέστη els την βασιλείαν: became established in the kingdom. A verb of rest is here followed by a construction which denotes motion—an elliptical form of expression not uncommon. — ús: saying that, to the effect that; — ėπιβουλεύοι: oratio obliqua, Gram. § 345. — ús àποκτενῶν: as if to put him (Cyrus) to death. Cf. note on ús § 2. The fut. particip. is often used as in Latin to denote a purpose. — αὐτόν belongs to ἀποπέμτει as well as to ἐξαιτησαμένη.

§ 4. δs : as, when, ut. — $\delta \pi \omega s$: used here as a relative adv. how, in what way. Cf. 4, 6, 7; 4, 8, 9. — $\epsilon \pi l \tau \hat{\varphi}$: in the power of. $\epsilon \pi l$ with the dat. is also used in this sense with $\gamma (\gamma ve\sigma \theta a... Cf. 8, 1, 13, and 5, 8, 17)$ — $i\pi \hat{\eta} \rho \gamma e$: favored. Cf. 5, 6, 23.

§ 5. $\delta\sigma\tau\iotas$: although singular is collective, and hence may relate to $\pi d\nu\tau as$ which is plural. — Observe the notion of repeated action expressed by the present and imperf. $\delta\iota ar\iota\theta\epsilon(s, \lambda\pi\epsilon\pi\epsilon'\mu\pi\epsilon\tauo, \lambda\phi\mu\kappa\tau\epsilon'\iota\tauo.$ — $\tau \bar{\omega}\nu$ mapà $\beta a\sigma\iota\lambda\epsilon' as$: a condensed form of expression very common in Greek as well as in English for $\tau \bar{\omega}\nu$ mapà $\beta a\sigma\iota\lambda\epsilon'$ mapà $\beta a\sigma\iota\lambda\epsilon' as$. $\beta a\sigma\iota\lambda\epsilon' s$, when spoken of the Persian king, seems to be viewed as a proper name; and hence the use of the article with this word as with proper names generally is extremely variable. See Gram. § 244. 7. — $\tau \bar{\omega}\nu$ $\beta a\rho\beta d\rho\omega\nu$ $\epsilon \pi\epsilon \mu\epsilon\lambda\epsilon^2\tau o$ is $\epsilon = \epsilon \pi\epsilon \mu\epsilon\lambda\epsilon^2\tau o$ is ol $\beta d\rho\beta a\rhool$: he paid attention to the barbarians that they etc.; instead of, he paid attention that the barbarians etc. An instance of what may be called anticipation or prolepsis, commonly called attraction. It is particularly frequent with $\epsilon \pi \mu\epsilon\lambda\delta\rho\mual$. — $\epsilon broi <math>\kappa \bar{\omega}s$ $\xi_{\kappa}\epsilon_{\kappa}$: to be friendly. An adv. with $\xi_{\kappa}\epsilon_{\kappa}$ instead of an adject, with

elvai is a frequent idiom, e. g. 3, 2, 37, allas ξ_{Xeiv} , to be otherwise; 4, 3; 16, kalûs ξ_{Xeiv} , to be well; 3, 1, 3, àbhuas ξ_{Xeiv} , to be dispirited. — elycav instead of elev is not uncommon; but see note on mapadolycar, 2, 1, 10.

§ 6. The implies that the Grecian force here mentioned was something already well known; a common use of the article. ---- nopouler and $\dot{\epsilon}\pi o_i\epsilon_{i\tau o}$: observe that the imperf. here denotes an action in its continuance. not as in § 5, repeated action. See Gram. § 256. ---- 871 qualifies àrapaσκευότατον : ws and δτι like the Latin quam are often used to qualify the superlative degree. When is used the expression is often still further strengthened by the proper part of δύναμαι. Thus just above, ώς μάλιστα $\delta \delta v \mu a \tau o$, the very most he was able, as much as possible. ---- $\delta \pi \delta \sigma a s \dots \delta \kappa d$ orous: in this sentence the demonstrative to which the relative ontoras refers is omitted. Gram. § 331. Rem. 3. Expressed more fully it would be δπόσας είχε φυλακάς έν ταις πόλεσι, τούτων (των φυλακών) τοις φρουpapyois Exagrants maphyyeire: whatever garrisons he had in the cities, to the several commanders (of these) he sent orders etc. See also Gram. § 332, 8. ---- Ile Anonypholous: the Peloponnesians, especially the Arcadians were employed more than any of the other Greeks as mercenaries. ---- is in-Boulsvortos : for the force of is, cf. note on § 2. ---- kal ydp, etenim, since also. — $\frac{1}{2}\sigma a_{Y}$: has the force of the pluperf., cf. note on $\frac{1}{2}\tau'_{YX}a_{YX}a_{YX}$ § 8. ----- èn Basiliéus : with the passive, èn instead of ind is unusual in Attic prose. It denotes properly the idea of source rather than of cause. Cf. $\epsilon\kappa$ πάντων 2, 6, 1.

§ 7. $\pi \rho o a \iota \sigma \theta \delta \mu e \nu o s$: having become aware beforehand, i. e. before an open rupture with Cyrus. —— $\beta o \nu \lambda e \nu o \mu \ell \nu o s$: for the use of the particip, instead of the infin. (where we should translate by a finite mood), see Gram. § 310, 4, (a). —— $\lambda \pi o \sigma \tau \hat{\eta} \nu a \iota \pi \rho \delta s$ Kûpor, to revolt to Cyrus, is explanatory of $\tau \lambda$ airt $\tau a \ddot{\iota} \tau a$. In $\lambda \pi o \sigma \tau \hat{\eta} \nu a \iota$ the single act is considered; but in $\tau \lambda$ airt $\tau a \ddot{\iota} \tau a$. In $\lambda \pi o \sigma \tau \hat{\eta} \nu a \iota$ the single act is considered; but in $\tau \lambda$ airt $\tau a \dot{\iota} \tau a$. In $\lambda \pi o \sigma \tau \hat{\eta} \nu a \iota$ the single act is considered; but in $\tau \lambda$ airt $\tau a \dot{\iota} \tau a$. In $\lambda \pi o \sigma \tau \hat{\eta} \nu a \iota$ the single act is considered; but in $\tau \lambda$ airt $\tau a \dot{\iota} \tau a$. In $\lambda \pi o \sigma \tau \hat{\eta} \nu a \iota$ the single act is considered; but in $\tau \lambda$ airt $\tau a \dot{\iota} \tau a$. In $\lambda \pi o \sigma \tau \hat{\eta} \nu a \iota$ the single act is considered; but in $\tau \lambda$ airt $a \dot{\iota} \tau a$ is the various transactions which it involved. —— $\tau \sigma \delta s \phi e^{i\gamma} \rho \nu \tau$ τas and $\tau \sigma \delta s$ is the reactions which it involved. —— $\tau \sigma \delta s \phi e^{i\gamma} \rho \nu \tau$ τas and $\tau \sigma \delta s$ is the enere used for variety of expression. $i \kappa \beta d \lambda \lambda \epsilon u \nu$ (used just above) signifies to banish; and to this $i \kappa \pi (\pi \tau \epsilon u \nu \text{ corresponds as a pas$ $aive, meaning to be banished; <math>\phi e^{i\gamma} \epsilon u \nu$, to flee, to be a fugitive, to be in a state of banishment; $\kappa a \tau d \gamma \epsilon u \nu$, to restore (to one's home), spoken of exiles. — $\kappa a \ldots ..a \delta$: the emphatic idea is placed between these connectives, as between $o i \delta \delta \epsilon \ldots a \delta$ and $\kappa a \ldots .. \delta \epsilon \ldots a \pi \tau \eta$ is the subject and $\pi \rho \phi \phi a \sigma us$ the predicate of $\eta \nu \ldots \tau \sigma \delta$ $\delta \theta \rho o (\xi \epsilon u \tau)$ the infinitive used substantively and dependent on $\pi \phi \phi \phi a \sigma u$. Gram. § 308, 11.

§ 8. ωv : the participle in Greek as in Latin denotes the various ideas of time, cause, or condition. The prominent notion here is that of cause, $d\delta\epsilon\lambda\phi\deltas$ δv abrov, because he was a brother of his. As $d\delta\epsilon\lambda\phi\deltas$ stands without - the article, it is indefinite. δ άδελφδs αυτοῦ would mean his brother. of (dat. of the substantive personal pronoun 8d pers.) is distinguished in meaning from airo in that it is reflexive, and from favro in that it is a reflexive for a dependent clause. of is regularly enclitic in the Attic dialect, but retains the accent here because it is emphatic. ---- πολεμούντα which denotes prominently the notion of time, while he was engaged in war, expresses also the cause or reason of damayay. Cf. note on by. ---- abroy. i. e. Kupor. ---- Borre is followed here by a finite mood, and means so that. wherefore, consequently, denoting a result. With the infin. (as above § 5), it means so as to, denoting an end in view. ---- obdér, in nothing, in no respect ; a more emphatic negative than our. It is accus. synec. Gram. § 279. 7. Cf. τοῦτο ἄχθεσθε 3, 2, 20. — γιγνομένους, arising, accruing. ---- δy is the object of $\xi_{\chi \omega \gamma}$ which would naturally take the accus. ξ_s . The relative is attracted to the case of the antecedent. Gram. § 332, 6. ---- ervyxaver Exav is to be translated by the pluperfect, a tense which does not occur so often in Greek as in English. Cf. note on Joar § 6.

§ 9. τη points out the phrase καταντιπέρας 'Αβύδου as qualifying Xepporhow. For an explanation of this position of the article, see Gram. § 245, 3. Instead of the Cherronesus opposite to Abydus, the name "Thracian Cherronesus" was afterwards adopted. --- τόνδε τον τρόπον, in the following manner. For the construction of robrov, see Gram. § 278, Rem. 3. The pronouns ode, roudode, roodode, and the adv. ade commonly denote what follows; obros, rowiros, rovoiros, and obras commonly refer to what precedes. ---- hydron ... didwow : such a change in tense is not uncommon in Greek. In § 2 ($\dot{a}ra\beta a (r\epsilon i \dots \dot{a}r\epsilon \beta \eta)$ the tense is changed from pres. to past. ---- dapeneous : named from Darius. In a similar way the English, French, and German gold coins are named from the reigning sovereign. For a print of one of these Persian coins, see Dic. Antiqq. art. Daricus. The dapeneds was also called $\sigma \tau a \tau h \rho$; it was worth about \$3,50. --- àxó, with, denoting the means. Not a very common use of this preposition. —— $\epsilon\kappa$... $\delta\rho\mu\omega\mu\epsilon\nu\sigma s$: the present denotes something continued or repeated ;- repeatedly rushing out from Cherronesus ; or in the English idiom, making his head-quarters at Cherronesus. ---- Opati depends on έπολέμει. ---- τοῦτο belongs to τὸ στράτευμα. ----- τρεφόμενον ἐλάνθανεν : lit. in being supported escaped observation, or in an Eng. idiom, was supported secretly. ---- airo depends on recourser.

§ 10. $&\nu$: cf. note on maple § 1. — kal before mie duperos connects $i\tau i\gamma \chi are and i \chi erail, another instance of change in tense. Cf. note § 9.$ $— <math>\tau v$ other dr.: the adv. is often used adjectively. Gram. § 262, d. — alreî takes two accusatives abror and $\mu u\sigma \delta \sigma$. Gram. § 280, 3. eis dur $\chi h o \sigma \sigma$, as well as $\tau \mu u \sigma \delta r$. For $\mu \sigma \sigma \delta r$: — pay sufficient for two thousand mercenaries and for three months. — δs , as if, on the

supposition that. Cf. note § 2. — as belongs to represent produces and renders it conditional. Without as it would mean, as if thus having been superior to etc., or, as if he had thus been superior to etc. It now means, as if he would be superior etc. The participle or infinitive takes as when on changing the clause into an independent sentence, the optat., or indicative of a historic tense with as would be required. — For the government of abrow after defined, see Gram. § 273, 5, (b). — $\pi p \delta \sigma \theta \epsilon_{Y} \dots \pi p (\nu, until)$; a common form of pleonasm, employed for the sake of emphasis. — $\kappa a \tau a \lambda v \sigma a \pi p \delta s$, to come to an agreement with — as with the acr. subjunct, corresponds to the Latin future perfect, $\pi \rho | \nu \kappa. \tau. \lambda$., lit. until he shall have conferred with kim (i. e. Cyrus).

§ 11. δs : as if, on the ground that. Cf. note § 2. — els Hurlöas: the name of the people instead of the name of the country, as frequently in Latin. The Pisidians were a warlike people inhabiting a mountainous region S. E. from Lydia. They had never been fully subdued by the Persians. — $\pi \rho d\gamma \mu a \tau a \pi a \rho \epsilon \chi \epsilon u r : to give trouble. Cf. note 4, 1, 17. —$ $<math>\chi \tau \nu \mu \phi d\lambda \iota v :$ from Stymphalus in Arcadia. — kal $\tau o \ell \tau \sigma v s :$ these also, 1. e. Sophaenetus and Socrates as well as Proxenus, and Aristippus. — $\sigma \ell \nu$, with, in company with; $\pi o \lambda \epsilon \mu \epsilon \hat{\nu} \sigma \ell \nu$, to carry on war in company with; $\pi o \lambda \epsilon \mu \epsilon \hat{\nu} \tau \iota \nu_1$, els $\tau \iota \nu_3$, or $\pi \rho \delta s \tau \iota \nu_3$, to carry on war against any one.

СНАР. П.

The march from Sardis to Tarsus. First, on pretence of making an expedition against the Pisidians, Cyrus marches to Celaenae their ancient capital; thence he returns to Keramon Agora and commences his march eastward. Before arriving at the Cilician pass, he is met by Epyaxa wife of Syennesis the King of Cilicia. He meets with no obstacle at the pass, and soon after his arrival at Tarsus, Syennesis surrenders to him.

orpdrevua: having taken all the army which he had. The antecedent here stands in the relative clause. Cf. note on oxfords ... indorous 1, 1, 6. See also Gram. § 332, 8. ---- συναλλαγέντι πρόs: having become reconciled to. Cf. $\kappa a \tau a \lambda \hat{v} \sigma a \cdot \pi \rho \delta s 1, 1, 10.$ — $\delta \epsilon l \chi \epsilon \sigma \tau \rho \delta \tau \epsilon v \mu a : the army which he had;$ another instance of the antecedent in the relative clause. The antecedent is separated from the relative by an intervening word, and stands without the article, as usual. Gr. § 332, 8. --- τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι ξεν.: for the allusion, see 1, 1, 6. where it appears that the Ionian cities are meant. The clause dy rais roher has the position and force of an adjective,-lit. the in the cities mercenary force, i. e. in an Eng. idiom, the mercenary force which was in the cities. For the government of Ecricov see Gram. § 275, 1. ----- $\lambda a\beta \delta r \tau a$. In the preceding sentence we have the dat. $\lambda a\beta \delta r \tau i$ where it stands in immediate connection with Khedoxo the object of rapayyéhλει. Here λαβόντα being removed from the personal object Eeríq is connected more intimately with $f_{i\kappa\epsilon_i\nu}$, and is in the accus. because the infin. regularly takes its subject in that case. See Gram. § 307, 2. Many instances of this kind where an adjunct stands in the accus. instead of dat. or gen. will be noticed in the Anab.

§ 2. $i\pi\sigma\sigma\chi \delta\mu evos$: having promised. Cyrus had taken great pains to inspire confidence in his promises as we learn from 1, 9, 7. — el καλώs ... $i\sigma\tau\rho\alpha\tau\epsilon \delta\epsilon\tau o:$ if he should succeed well in those things for which he was making an expedition. The antecedent of \mathcal{E} (which would be $\tau aira$) is not expressed. — $\pi ai\sigma a\sigma \sigma a$ is dependent on $i\sigma \sigma\sigma\chi \delta\mu evos$. The infin. future commonly follows verbs of promising and hoping. For instances of the present or a orist with these verbs, see 2, 3, 20; 6, 3, 17; 7, 6, 38; 7, 7, 31. For the difference in meaning between the present, future, and arist with these verbs, see Gram. § 257, 2, Rem. 2. — $\pi\rho\delta\sigma\thetaev \ldots \pi\rho fv = cf.$ note 1, 1, 10. — $\pi\alpha\rho\eta\sigma\alpha v$ els: a verb of rest followed by an expression denoting motion. $\pi\alpha\rho\eta\sigma\alpha v$ they were present, directs the mind more to the completion of the march and the arrival at the place of destination. Hence we may translate, they arrived at Sardis. Cf. 7, 2, 5; 7, 4, 6.

§ 3. Evias $\mu \epsilon \nu$ $\delta \eta$: Xenias accordingly, i. e. in accordance with the orders mentioned above in § 1. — $\delta \pi \lambda (\tau as is in apposition with <math>\tau obs \epsilon \kappa$ $\tau \bar{\omega} \nu \pi \delta \lambda \epsilon \omega \nu = \tau obs \epsilon \nu \tau a \hat{s} \pi \delta \lambda \epsilon \sigma \iota \epsilon \kappa \tau \bar{\omega} \nu \pi \delta \lambda \epsilon \omega \nu$. Cf. note on $\tau \bar{\omega} \nu \tau a \rho \lambda$ $\beta a \sigma \iota \lambda \epsilon \omega \nu = \tau o bs$, $a b o \iota t$; very common with numerals. — $\bar{\eta} \nu$ is predicated of $o \delta \tau \sigma s$ and is understood with $\delta \Sigma \omega \kappa \rho d \tau \eta s$; see Gram. § 242, 1, (b). — $\tau \bar{\omega} \nu \ldots \sigma \tau \rho a \tau \epsilon \upsilon \rho \mu \epsilon \nu \omega r$: partitive gen. depending on $\bar{\eta} \nu$. Gram. § 273, 3, (a): were of those (or among those) who were engaged in military operations etc.

§ 4. µelfora agrees with raparker/p: having thought the preparation to be greater than as if against the Pieldians, i. e. having thought the preparation to be too great to be destined merely against the Pieldians. —— is gas-

 $\lambda \epsilon a$: to the king; is as a preposition used only before the names of persons.

§ 5. 84, accordingly. Cf. § 3, above. ---- mapd, from; in this sense only with the genitive and commonly denoting communication from ; $d\pi \phi$. from (a place); ex, from, implying out of. ---- Zápotewy. Sardis was the ancient capital of Lydia, and the residence of Cyrus as governor of Lesser Asia. As we learn from Herodotus 5, 52, it was connected with Nineveh. Babylon, and Susa by a well-constructed road, on which traveled a regular post; and that too as early as the time of the old Assyrian empire. This road passed through the central and more level regions of Asia Minor. and reached the Euphrates at Melite. From this road, another equally ancient and as much traveled ran from the high plains of Phrygia in a S. E. direction, starting at Caystrupedion, passing along the northern side of the Taurus range, and crossing the Cilician pass into Syria. This would have been the shortest and most convenient route for Cyrus in the prosecution of his actual design; but having given out as the object of his military preparations an expedition against the Pisidians, he chose at first a still more southerly route which led him to Celaenae, the ancient capital of Phrygia. — $\sigma \tau a \theta \mu \delta s$ properly means the place where one stops after a day's march; then also as here the day's march itself. ---- $\pi a \rho a \sigma d \gamma$ yns : a Persian measure of length equal to 30 stadia, somewhat more than an English league.

§ 6. $oi\kappa ov\mu \epsilon v\eta v$: well inhabited, populous. — $\bar{\eta}\kappa\epsilon$ though imperf. in form seems to be used as an aorist. The verbs which in the present have a perf. signification (as is the case with $\bar{\eta}\kappa\omega$) often have the imperf. in the sense of the aorist (Krüg.). — Menon as we learn from 2, 6, 28. had received the command of his forces from Aristippus, who was mentioned also in 1, 1, 10. — $\bar{\eta}\kappa\epsilon$... $\bar{\epsilon}\chi\omega v$: lit. came having, may more conveniently be rendered came with. So also $\bar{\epsilon}\gamma\omega v$, $\lambda\alpha\beta\omega v$, may often in connections like this be translated with. — The Dolopians and Aenianians were Thessalian tribes. Olynthus was the principal city of the Chalcidian peninsula in Thrace.

---- elow ex: prepositions or adverbs which denote motion are not unfrequently joined with elva. Cf. 1, 7, 6; 2, 4, 13 and 15.

§ 9. $\tau \hat{y} \mu d\chi p$: in the battle, i. e. in the well known battle at Salamis. For the use of the article here, see Gram. § 244. — $\eta \tau \tau \eta \theta \epsilon (s: having been defeated. <math>\eta \tau \tau d \phi \mu a$ is ordinarily used, as here, instead of the passive form of $\nu \kappa d \omega$. — $\theta \rho \hat{\eta} \kappa as$ and $K_\rho \hat{\eta} \tau as$ are used adjectively. Cf. note 3, 4, 26. The Cretan archers were celebrated; and hence were often employed as mercenaries. — $\Sigma \phi p a (\nu e \tau o s)$ in the conjecture that a wrong name has been introduced either here or in § 8. Probably the name $K\lambda \epsilon d \nu \omega \rho$ or 'Ay(as should stand in one of these places, as Sophaenetus, Cleanor, and Agias were the three Arcadian generals. Cf. 2, 5, 31, and 37. — $\kappa a t \epsilon \gamma \epsilon \nu \sigma r$ is during the amounted to etc. — $d \mu \omega t$ robs $\delta \iota \sigma \chi \iota \lambda (\omega s)$ is entire number of two thousand. The article is often thus used with general statements of number. See Gram. § 246, 9.

§ 10. errever. To make an attack on the Pisidians, Cyrus would need to march towards the S. E.; but as he really contemplated no such attack, and as a direct march to Caystrupedion or Tyriaeum would disclose his actual intentions, he turns back in nearly the opposite direction till he reaches the Mysian frontier. The reasons for this are not mentioned by Xen., as he passes rapidly over this portion of his narrative. τα Λύκαια έθυσε : celebrated with sacrifices the Lycaean festival-an Arcadian festival in honor of Pan, the Arcadian Zeus. Sow here takes an accus. of cognate meaning. --- orheyyides. Boeckh (in the Staatshaush. d. Ath. 11. 330.) suggests that these may have been ornaments for the head, perhaps in the form of a comb; and this suggestion is now generally received among scholars. ---- Kepaµŵv àyopd. This is the only mention made of this place. It may afterwards among the Greeks and Romans have had another name. It is probable that it occupied the site of the modern city Ushak, on the great military road from Smyrna to the east. See map. —— doxany moos, bordering on.

§ 11. errever. From this point he ventures to proceed more directly eastward. ---- πόλιν is in apposition with Katorpov πedior, which like Kepaµŵν àyopá has the force of one compound word. ---- ἀφείλετο, was due. ---- $\pi \lambda \ell o \nu$: one would expect here $\pi \lambda \ell o \nu$ which would also be grammatical; but the adverbs $\pi\lambda \acute{eor}$, $\mu \acute{eor}$, and $\acute{\epsilon}\lambda a \tau \tau or$ are often joined thus to a substantive. Cf. 3, 2, 34; 4, 7, 9, and 10. ---- in ras Supas: to his doors, i. e. to the doors of Cyrus. ---- any rouv : they demanded it as something due. Such is the ordinary meaning of amaureiv, as distinguished from airtir which means simply to demand. So in like manner anodidoral, to give something which is due. Cf. also another 3, 2, 12. - in the state of the solution of the state of the st $\delta_{i\eta\gamma\epsilon}$: lit. he continued expressing hopes, i. 0. he continued to solace them with hopes. ---- diplos for : lit. he was plain being troubled. In English we should say, he was plainly troubled; or, it was plain that he was troubled. The personal instead of the impersonal construction with Shos, parepos, and words of similar meaning is very common. Gram. § 310, Rem. 3. --- rods τοῦ K. τρόπου: in keeping with the character of Cyrus. ---- έχοντα agrees with the implied subject of anodidoral. Cf. note on Aaborra § 1 above. ----- Notice the clear distinction in this sentence between ob and $\mu\eta$, the former as the objective, the latter as the subjective negative.

§ 12. δ^* obv introduces a fact as opposed to a mere report or supposition. Certain is it however that he then gave etc. Cf. 1, 3, 5. — $\phi \phi \lambda a x a x a$ is from $\phi \phi \lambda a \xi$, a guard (spoken of a single person); $\phi v \lambda a x d x in 1, 1, 6$. is from $\phi v \lambda a x h$, a guard, a garrison (collective). Krüg. reads $\phi v \lambda a x h v$ in this place. — 'Aowevblows: from Aspendus, a city on the Eurymedon in Pamphylia. — $\sigma v \gamma v v \ell \sigma \theta a$, spoken here of improper intercourse.

§ 13. πapd , near. Cf. 3, 4, 9. For the syntax of this preposition, see Gr. § 297. — $\kappa a \lambda o u \ell \epsilon \eta$, so called. In later writers $o \delta \tau \omega$ was expressed for this idea with this participle. — $\tau d \tau \Sigma d \tau u \rho o \tau$, the Satyr, i. e. Silenus. The fountain here spoken of is now called by the Turkish name Olu Bunar, i. e. great fountain. It is identified by its situation in a narrow pass between the mountains and Lake Akschehr.

§ 14. $\tau \hat{\omega} r$ 'EAA/*puer* and $\tau \hat{\omega} r$ $\beta a \rho \beta d \rho \omega r$ limit $i \xi \dot{\epsilon} \tau a \sigma i r$; they are thrown to the end of the sentence to give them a more emphatic position.

§ 15. is volues ($\bar{\eta}\nu$) airois eis $\mu d\chi \eta \nu$: sc. $\tau d\tau \tau \epsilon \sigma \theta a i$ suggested by $\tau a \chi \theta \bar{\eta} \nu a ... - \tau a \chi \theta \bar{\eta} \nu a i$ and $\sigma \tau \bar{\eta} \nu a i$ have for their subject robs "EAAnvas and depend on $i \kappa i \lambda \epsilon v \sigma \epsilon ... = \bar{\epsilon} \kappa a \sigma \tau \rho \nu$, sc. $\sigma \tau \rho a \tau \eta \gamma \delta \nu$, the subject of $\sigma v \nu$ - $\tau d \xi a i$ and likewise dependent on $i \kappa \epsilon \lambda \epsilon v \sigma \epsilon$... $e \pi i$ $\tau \epsilon \tau \tau d \rho \omega \nu$, four deep. Cf. note 5, 2, 6. ... oi $i \kappa \epsilon i \nu o \sigma$ (which in distinction from obros denotes an object more remote) not unfrequently as here refers to an object just mentioned. Cf. 1, 3, 1; 2, 6, 19.

* 16. mapehairw, I pass along, is predicated either of a person riding

or of one on foot, as may be seen from this section. —— кат' thas, as companies of horse ; ката rdtess, in companies of foot. —— тор' EAAnvas, sc. $\partial e de d p e i.$ — $d p \mu a$, a war-chariot ; $d p \mu d \mu a t a$, a covered carriage used especially for women and children ; $d \mu a t a$, a heavy wagon for carrying loads. —— $\chi t r w ras$: for a full description of this garment see Dic. Antiqq. art. Tunica. —— After $d \sigma \pi / \delta a$ s the best manuscripts have $\partial \kappa \kappa \kappa \kappa a \lambda \nu \mu \ell \kappa a$ s, uncovered, instead of $\partial \kappa \kappa \kappa \kappa a \delta a \rho \mu \ell \kappa a$, burnished, the word which stands in many editions. That the shield had commonly a covering ($\sigma d \gamma \mu a$) seems not to admit of a doubt.

§ 17. $\mu \ell \sigma \eta s$: cf. note 1, 2, 7. — προβαλέσθαι τὰ δπλα: to hold out before them their armor, i. a. to hold their shields before them as if for defence, and their spears as if for an attack. — φάλαγγα is the subject of $\ell \pi_{1\chi} \omega \rho \eta \sigma a$. — $\ell \sigma d\lambda \pi_{1\gamma} \xi \epsilon$, the trumpet sounded; $\delta \sigma a\lambda \pi_{1\gamma} \kappa_{1\gamma} \epsilon$ is comm. suggested as being understood; so in 3, 4, 36, with $\ell \kappa \eta \rho v \xi \epsilon$ the corresponding noun $\kappa \eta \rho v \xi$ is suggested. — $\ell \kappa \tau \sigma \delta \tau \sigma v$, upon this, hereupon, — a very frequent expression in the Anab. — προϊδντων: gen. abs., sc. τών 'Eλλήνων. — $\Delta \pi \delta \tau \sigma \hat{v}$ airoµdτου, of their own accord. — $\ell \pi \tau \lambda s \sigma \kappa \eta - \nu d s$, towards the tents, i. e. of the barbarians. So it is usually understood; and the clause of "Eλληνες... $\ell \pi \ell \tau \lambda s \sigma \kappa \eta \nu d s \eta \lambda \theta o \nu$ in § 18 is interpreted as meaning the Greeks went back to their (own) tents etc. Krüg. on the other hand understands $\ell \pi \ell \tau \lambda s \sigma \kappa \eta \nu d s$ in both places to mean the tents of the Greeks.

§ 18. $\phi \delta \beta os$, sc. $\tilde{\eta} v$. The omission of $\tilde{\eta} v$ is much more unusual than of $\delta \sigma \tau i$. — $\kappa a l$... $\kappa a l$... $\tau \tilde{\epsilon}$... $\kappa a l$. It is not easy to translate all of these connectives. And there was much fear both to others of the barbarians and particularly ($\kappa a l$) both the Cilician women fled... and those who were of the market-place etc. — $\tilde{\epsilon} \phi v \gamma e \kappa \tau \eta s$ $\tilde{a} \rho \mu a \mu d \tilde{\iota} \eta s$, fled from her charict, because (says Hert.) she forgot in her haste and confusion that she could flee faster in her chariot than on foot; or as Matt. supposes, because her chariot was drawn by oxen or mules and hence she could actually flee faster on foot. Krüg. and others with less propriety interpret the phrase differently. — oi $\delta \kappa \tau \eta s \dot{\alpha} \gamma o \rho \tilde{a} s$. Cf. note on $\tau \tilde{\omega} \nu \pi a \rho \lambda \delta \omega s$, l, l, 5, and $\tau o b s \delta \kappa \tau \tilde{\omega} \nu \pi \delta \lambda \omega \omega 1$, 2, 8. — $\tau \delta \nu \dots \phi \delta \beta \omega \tau$. That which intervenes between the article and nonn is commonly of the nature of an adjective. Lit. the from the Greeks into the barbarians fear; i. e. the fear with which the Greeks inspired the barbarians.

§ 19. Iconium was the chief city of Lycaonia in the Macedonian and Roman times. Lycaonia in the time of Xen. was limited to the northern alope of Taurus, and the plain at the foot of this mountain range. The inhabitants having possession of certain strongholds refused submission to the Persians. This doubtless was the excuse of Cyrus for giving the

236

country up to indiscriminate plunder. Xen. alludes to the Lycaonians again in 8, 2, 28. — odraw agrees with $\chi \omega \rho a w$.

§ 20. 'Errevêver. From Iconium he had marched through Lycaonia thirty parasangs, probably continuing in a S. E. direction. This would bring him near the city Laranda, from which a steep mountain path leads directly $(\tau h \nu \tau \alpha \chi (\sigma \tau \eta \nu \delta \delta \sigma))$ to Tarsus. But as this path was not sufficiently safe for the whole army, it was necessary to proceed in a N. E. direction, so as to reach the main road from Cappadocia to Cilicia. This road led from Mazaca southward through Tyana (here called Dana), whose ruins under the name of Kilissa Hissar are yet conspicuous. — $d\sigma \tau \delta \nu$, i. e. Menon. — $\delta \nu \delta$, in which time. — $\phi \sigma \mu \nu \sigma \tau \eta \nu$: this is commonly thought to mean purpuratum, a courtier of such rank that he was entitled to wear purple. But with this meaning, as Krüg. suggests $\beta a \sigma (\lambda \epsilon \omega \nu)$ would seem out of place. Hence with much plausibility he translates it purple-dyer. This may have been at the Persian court an important office. — kal... $\delta \nu \sigma \sigma \tau \mu$: and a certain other person, a chief man of the under-officers. — altractures, s.c. abrobs.

§ 21. ή είσβολή, the entrance. This was the so-called Κιλίκιαι πύλαι, which Alexander the Great found equally unguarded. (Arrian. Anab. II. 4, 4.) It is a narrow way artificially cut from the rock, in a natural ravine through which runs the river Sarus. —— κal ἀμήχανος είσελθεῖν == he dungarov elserdeir, which it was impracticable to enter etc. Cf. note on δήλos fy 1, 2, 11. ---- δι' δ έμεινεν : wherefore he remained. Kupos the principal subject of the narrative is readily supplied with $\xi_{\mu\epsilon\nu\nu\epsilon\nu}$. ----- ϵ_{ν} $\tau \hat{\varphi} \pi \epsilon \delta(\varphi)$. This plain is directly north of the pass, and even in the Roman paig, sc. $\eta \mu \epsilon \rho q$. —— $\lambda \epsilon \lambda o i \pi \dot{\omega} s \epsilon i \eta$: a circumlocution for the pluperf. optat. For the oratio oblique, see Gram. § 845. — $\frac{1}{2}\nu$ instead of $\epsilon i\eta$,—the indic. denoting more distinctly than the optat. a definite fact. For the interchange of the indic. and optat. in the oratio obliqua, see Gram. § 345, Rem. 5. Cf. also note 2, 2, 15. - 571 after fovero is declarative, after ral it is causal, and is connected logically, not with fordero, but with Aeromas ein. ---- Trippers is the object of Exorta: because he heard that Tamos had gallies etc. For the accus. and particip. (Taudov Exorta) instead of the accus, and infin. see Gram. § 310, 4. ---- rds and the words following it qualify tothoeis.

\$ 22. οὐδενὸς κωλύοντος: gen. abs. — οῦ, a relative adv., where. — ἐφύλαττον, had kept guard. Cf. note on ἐτύγχανεν ἕχων, 1, 1, 8. — σύμπλεων, an adj. qualifying πεδίον, being of the Attic 2d declens. — αὐτό, i. e. τὸ πεδίον.

§ 28. σταθμούς τέτταρας. Xen. has here by mistake predicated the whole distance from Dana to Tarsus of the short space from the pass to Tarsus. See Introduc. § 7. — Tapool and 'Issoel are unusual forms in other writers, always Tapools, and 'Issoel are unusual forms the neut. plur. Several other instances of the same kind occur in the Anab., e. g. in 1, 4, 4; 1, 4, 10; 1, 5, 1. et al. — Sroµa, accus. synec.; so also edges. — $\pi \lambda \ell \theta_{\mu\nu\nu}$ depends on $\pi \sigma \tau \alpha \mu \delta s$.

§ 24. ἐξέλιπον εἰs: an abbreviated expression for ἐκλιπόντες ἔφυγον εἰs, abandoned and fied to etc. ἐπὶ τὰ ὄρη also implies a verb of motion.

§ 25. $\delta\rho\bar{\omega}\nu$. Xen. uses also the uncontracted form $\delta\rho\bar{\epsilon}\omega\nu$. Cf. 1, 2, 21; 3, 4, 19; 3, 5, 17. — $\tau\bar{\omega}\nu$ els $\tau\delta$ medior. The construction implies the idea of motion, the mountains (extending) into the plain. — of $\rho\bar{\epsilon}\nu$: one would expect here ral of $\mu\bar{\epsilon}\nu$ or obs of $\mu\bar{\epsilon}\nu$. Similar instances of asyndeton (Gram. § 325.) occur 2, 1, 6; 2, 3, 24. — $\delta\rho\pi d(\rho\tau as agrees with the$ subject of rarakonfival, airois understood. — elta πλανωμένουs ἀπολέobal, after that (i. e. after being unable to find the rest of the army or the $roads) perished in wandering. — <math>\delta'$ obv: cf. note § 12. — After ϵ rarior, Krüg. and Küh. introduce ϵ raoros, a hundred heavy-armed men (to) eack (company). Hert. in a note approves of this reading.

§ 26. $\pi \rho ds$ éaurór, (to come) to himself. — $\kappa \rho e (\tau \tau \sigma v)$, more powerful. — obser(πw ... els xeïpas èldeîr, that he had never yet gone into the power of any one etc. For another meaning of els xeïpas lévau, cf. 4, 7, 15. — Kúp φ (sc. els xeïpas) lévau. — $\pi l \sigma \tau e s = \pi \iota \sigma \tau d$ in 1, 6, 7. — Élaße, sc. Zuéureoss.

§ 27. Kûpos $\delta \ell_1$ sc. $\ell \delta \omega \kappa \epsilon$. In Greek as in Latin, a verb belonging to several ideas is often expressed with the first and understood with the others. — $\tau h \nu \chi \omega \rho a \nu \ldots \delta \rho \pi d \langle \epsilon \sigma \theta a \rangle$ depends on $\ell \delta \omega \kappa \epsilon$; so also $\delta \pi s - \lambda a \mu \beta d \nu \epsilon \nu$ with its object $\tau \delta \ldots \delta a \nu \delta \rho d \pi o \delta a$: lit. Cyrus gave to him that his country should no longer be plundered etc. — $\hbar \nu$ mov $\ell \nu \tau \nu \gamma \chi d \nu \omega \sigma \nu \nu$, if they (i. e. Syennesis and the Cilicians) should any where meet with (them, i. e. the slaves). The general rule would require the optative. Gram. § 327. 2. For the subjunct, here, cf. note 1, 3, 14, $\ell \delta \nu \mu h \delta \upsilon \delta \phi$.

CHAP. III.

The Greeks refuse to proceed farther, suspecting the real object of the expedition; but on being assured that Cyrus was leading them against Abrocamas, who was somewhere on the Euphrates, and with the promise of higher pay, they consent to resume the march. Clearchus is the principal agent in bringing about this result.

§ 1. obx Equation likes, negabant se ituros esse, denied that they would go, or more simply, refused to go. likes in the indic. infin. and particip. is often future in meaning. Gr. § 181. Rem. 5. — $\tau o\hat{v}$ apore is of the nature of a partitive gen., (a step) of the way forwards, or simply forwards. ----- oix épasar, translate as above, they denied. ---- $d\pi$ robre, for this purpose, i. e. to go against the king. ---- $\pi \rho \bar{\omega} \tau \sigma r$, in the first place. Some editions have $\pi \rho \bar{\omega} \tau \sigma s$, and then we should render it was the first place. Some pare in Latin the use of primus and primum. ----- $d\beta d$ (ero: the imperf. tense often denotes the beginning of an action, and hence the idea of trying, attempting. So here, he tried to compel. Cf. $\dot{\omega} t \sigma \tau \sigma \sigma x 4, 5, 19$. $\dot{\omega} t - \sigma \tau \epsilon \lambda \lambda \sigma v 5, 4, 23. ---- \epsilon \beta a \lambda \lambda \sigma v, cast (stones or other missiles) at him.$ $<math>\tau \sigma is \lambda (\theta \sigma s is expressed with \beta d \lambda \lambda \epsilon uv in 5, 7, 19.$

§ 2. µinpóv, a little; is often as here best rendered by our word scarcely. — τὸ μὴ καταπετρωθήναι is grammatically the object of εξέφυγε : he scarcely escaped that he should not be stoned to death, or more simply, he scarcely escaped being stoned to death. For this use of $\mu \eta$ with the infin. after verbs of hindering, abstaining etc. see Gr. § 318, 8. According to the English idiom, the negative would be omitted. --- durhoerau. The general rule would require here Suraro; but the direct form of discourse often takes the place of the indirect, even in the midst of a sentence. Gr. § 345, 5. - εδάκρνε ... εστώς, standing he wept, or in more idiomatic English, he stood and wept. fords is perf. in form but present in meaning. Gr. § 193. Rem. 3. —— $\epsilon l \tau a$ and $\ell \pi \epsilon \epsilon \tau a$ (without $\delta \epsilon$) are often used as correlatives of πρώτον μέν or of some similar expression. Cf. 3, 2, 27; and in § 10 below to use usyrotov ... Exerta. - Toidde, talia, somewhat as follows, denoting that the language of Clearchus is not reported with the utmost accuracy; $\tau d\delta \epsilon$, as follows, would denote more exactness in the report. The same distinction prevails between rotairs and raira referring to what precedes.

§ 3. *äröpes* before the names of persons was the common mode of respectful address. — $\mu\eta$, like me in Latin, always used in prohibitions, as something merely conceived by the mind. — $\phi\epsilon \phi\gamma \sigma \tau a$: cf. note 1, 1, 7. — oùx els τ d low . . . $\epsilon\mu ol$, I did not lay (them) up for my own private advantage. — $\lambda\lambda$ ' oùde kaundoundunga, mor did I even expend (them) for pleasure.

§ 4. $\epsilon\tau\mu\omega\rhoo\delta\mu\eta\nu$, so. $ab\tau obs. -----\mu\epsilon\theta^* \delta\mu\hat{\omega}\nu$: for the difference between $\mu\epsilon\tau d$ with the gen. and $\sigma b\nu$ with the dat., see Gr. § 294. ------ $\beta o\nu$ - $\lambda o\mu\epsilon \nu \sigma v$ agrees with $ab\tau obs$. The participle denotes the notion of time, of cause, or of condition; and may often be conveniently rendered by a finite verb with one of the particles when, because, or if; so here, while they wished, or because they wished. ---- "E $\lambda\lambda\eta\nu\alpha$ s and $\gamma\eta\nu$ both depend on $\dot{\alpha}\phi a\mu$ $\rho\epsilon i\sigma\theta au$. Gr. § 280. ---- ϵt τi $\delta\epsilon i\sigma\tau o$, if he should need any thing. $\delta\epsilon i\rho\mu\alpha u$ bakes for the most part only neuter pronouns, very seldom neuter adjectives, in the accus. ----- $\dot{\alpha}\nu\theta^*$ $\delta\nu = \dot{\alpha}\nu\tau 1$ $\tau ob\tau\omega\nu$ ä: in return for those things which I had experienced as favors (ϵb) etc., or more freely, in return for the favors which I had received etc. § 5. προδόντα agrees with the implied subject of $\chi \rho \hat{\eta} \sigma \theta a \iota$. The dat. προδόντι agreeing with μοι would also be grammatical. Cf. note on λa βόντα 1, 2, 1. — δ' οδν: cf. note 1, 2, 12. — σὺν ὑμῦν . . . πείσομαι : with you I will suffer whatever may be necessary. πείσομαι as future of πάσχω takes its object in the accus.; as fut. mid. of πείθω, in the dat. — οὕποτε...οὐδείs. For two or more negatives in the same clause, see Gr. § 318, 6. — Ελληναs and τοὐs Ελληναs. The former is indefinite, implying any Greeks ; the latter is definite, denoting the Greeks just referred to, i. e. those whom he may have led among the barbarians.

§ 6. $i\mu ol$ $\xi\pi \epsilon \sigma \theta a$, to follow me; $\sigma b \nu \delta \mu \hat{\nu} \xi \psi o \mu a$, I will follow in company with you. $\xi\pi \epsilon \sigma \theta a$ took the dat. alone, $\sigma \delta \nu$ with the dat., $\xi\mu a$ with the dat., or $\mu \epsilon \tau d$ with the gen., the specific idea being varied with each expression. — $b \nu \epsilon \delta \nu a$ the specific idea being varied with each inative ($\tau(\mu o s)$) with the infin., see Gr. § 307, 4. — $\delta \mu \hat{\nu} \nu \xi \rho \eta \rho s \delta \nu$, being bereft of you. For the government of $\delta \mu \hat{\nu} \nu$, see Gr. § 271, 3. — $\delta s \epsilon \mu o \hat{\nu} \kappa. \tau. \lambda$.: gen. abs.; as if I were about to go etc. On the meaning of δs , cf. note 1, 1, 2., and on the fut. signification of $i\delta \nu \tau o s$, cf. note § 1. above. — $\delta \mu \epsilon \hat{s}$, sc. $i\eta \tau \epsilon$.

§ 7. of $\tau \epsilon$ abrow ekclou, both those of him himself, i. e. both his own; kal of $\xi\lambda\lambda\omega$, and the others, i. e. those of the other generals. — $\delta\tau_i$ with its clause is explanatory of $\tau awa:$ these things, that he refused etc. more $\delta \epsilon \sigma \delta a_i$, the pres. infin. used in lively narration instead of the fut. infin.; in the same way that ob more $\delta \omega a \omega e \delta a_i$ and $\delta \omega a \omega e \delta a_i$. — ob $\phi a(n: oratio obliqua. Gr. § 345, 4. — <math>\epsilon \pi j \nu e \sigma a_i$, sc. $a \omega \tau \delta \nu$. maps in this section is used with the three oblique cases : maps with the gen. (the "whence-case") means, from the side of, or simply, from; with the dat. (the "where-case") by the side of, or simply, by; with the accus. (the "whither-case") to the side of, or simply, to.

§ 9. τοὺς προσελθόντας αὐτῷ : those who had come to him, i. e. from Xenias and Pasion. αὐτῷ depends on προσελθόντας. "Many verbs of motion compounded with the prepositions eis, πρός, ἐπί, etc., take their object in the dative." Gr. § 284, 2, Rem. 2. — $\tau \delta r$ $\beta sulfarerow, the one$ $who desired, i. e. any one who desired, is limited by <math>\tau \tilde{w}r$ $\tilde{w} \lambda \lambda wr$ as gen. of the whole. — The rhetorical skill displayed in the following address deserves particular attention. — $\tau \lambda \mu \delta r \delta h$ Kúpov $\kappa.\tau.\lambda.$, it is plain that the relations of Cyrus towards us are just the same as ours towards him, i. e. as we have ceased to sustain towards him the relation of soldiers in his employment, so he has ceased to sustain towards us the relation of paymaster.

§ 10. μ erameµmoµévou aùroû: gen. abs. sc. μ e: though he continues to send for me. — rd µèv µéyısrov, chieffy. The correlative clause is žmeira instead of žmeira dé. Cf. note on elra § 2 above. — mdvra èψeυσµévos aùróv, having deceived him in all things. In § 5 above, we have another construction, mpds èkeivov ψευσdµενον, having been false to him. — dedias µh, fearing that. After verbs of fearing, µh is translated like the Latin ne. — $\delta v =$ robrow &, Gr. § 332, 6. The clause runs thus, fearing that having taken me he may inflict punishment for those things in which he supposes etc.

§ 11. καθεύδειν, to sleep, must here of course be understood figuratively. — $\dot{\eta}u\ddot{u}v$ $u\dot{v}\tau\dot{u}v$; for the form, see Gr. § 88; dependent on $\dot{d}\mu\epsilon\lambda\epsilon \hat{u}v$, Gr. § 274, 1, (b), to neglect ourselves. — δ , τ_i (or as some editors write $\delta \tau_i$) from $\delta\sigma\tau_i s$, is the interrogative for an indirect question, as $\tau (s \tau i)$ is the interrogative for a direct question. — $\dot{\epsilon}\kappa$ $\tau ob\tau \omega v$, in consequence of these things, in the present circumstances; but $\dot{\epsilon}\kappa$ $\tau ob\tau \omega v$ in § 13, means hereupon. — $u\dot{\sigma}\tau\hat{v}$, here, an adv. — $\sigma\kappa\epsilon\pi\tau\dot{\epsilon}\omega$ elvau, sc. $\dot{\eta}\mu\hat{v}v$, that we must consider etc. For the construction of the verbal in $\tau\dot{\epsilon}os$, see Gr. § 284, 3, (12). — $\delta\pi\mu\mu\epsilon v$, future. Cf. note § 1 above. — $\delta\phi\epsilon\lambda os$ $o\dot{v}\delta\epsilon v$, sc. $\dot{\epsilon}\sigma\tau_i$, there is no profit either in general etc.

§ 12. $\delta drh\rho$, i. e. Cyrus. — $\pi \circ \lambda \lambda \circ \hat{v}$ depends on $\delta \xi_{100}$ as gen. of price. Gr. § 275, 8, worthy of much, valuable. — $\delta \chi \partial \rho \delta s = inimicus : \pi \circ \lambda \epsilon \mu \iota os = hostis. — <math>\pi dr \tau \epsilon s$ $\delta \mu \circ (ws, all alike, all without exception. — <math>\kappa a$ $\gamma d\rho$, since also. — $a \dot{v} \tau \circ \hat{v}$, gen. of the pers. pron. dependent on $\pi \delta \rho \rho \omega$. Gr. § 273, Rem. 4, (c). — $\delta \rho a$, sc. $\delta \sigma \tau (\nu, it is time.$

§ 13. ἐκ τούτου, hereupon; cf. note § 11. After him would be expressed by μετὰ τοῦτου; cf. § 14 below, and 3, 1, 45. — λέξοντες, to say; fut. act. particip. denoting purpose as in Latin. Gr. § 312, 4, (c). — ὑπ' ἐκείνου, by him, i. e. Clearchus. — o'la (from olos), of what nature; how great would be expressed by δση (from δσος).

§ 14. els dè dh. The three clauses oi $\mu \epsilon \nu$, oi de, and els dè dh are correlative, the last being made emphatic by δh : render them, some..., others..., but one particularly... $-----\epsilon \lambda \epsilon \sigma \theta a$: depends on $\epsilon l\pi \epsilon$, proposed to choose. $---------\epsilon l$ μh $\beta o \delta \lambda \epsilon \tau a$: for liveliness of narration instead of ϵl μh $\beta o \delta \lambda o \tau o$. --------h d' $\delta \gamma o \rho d$... $\sigma \tau \rho a \tau \epsilon \delta \mu a \sigma \tau$. This clause is not a part of the speech, but is thrown in by the narrator to show how absurd the speech

was. ---- ovorevágeobai like éxéobai depends on else : so also the remaining infinitives in this section. ---- executive agrees with the implied subject of alteir; and that they having gone should demand etc. ---- tar uh didg. As the Greeks not unfrequently pass abruptly from the oratio obligua to the oratio recta, so dependent clauses of the oratio obliqua often take the form of the oratio recta. Here the regular form of the oratio obliqua would be ei un didoin. Cf. note 1, 4, 12. So also andfei instead of anaydyoi on the same principle. ---- the taxlotne, sc. obler, in the speediest (manner). For the construction, see Gr. § 279, Rem. 8. ---- προκαταληψομένους, persons to preoccupy etc., the object of $\pi \epsilon \mu \psi a \mu$. Cf. note on $\lambda \epsilon \epsilon$ orres § 13. φθάσωσι καταλαβόντες, may have anticipated us in having occupied (them). For the construction of $\phi\theta drw$, $\tau v \gamma \chi drw$, $\lambda a r \theta drw$, etc., with a participle, see Gr. § 310, 4, (1). — Sr, relating to of Kinkes, limits both monhous and xphuara; with the former, it is a partitive gen. (or more properly gen. of the whole), with the latter, a gen. of possession. ---- Exoper homasbres : a complete transition to the oratio recta, which was already indicated by using the subj. and indic. instead of the optat. just before. The particip. and verb, as often elsewhere, may here be rendered into English by two connected verbs :- from whom we have taken and now possess many captives and much treasure. ---- Togovrov, thus much, i. e. only thus much, directing attention to the brevity of his speech.

§ 15. &s ... or parnylar, as if I were about to take this command; either the accus. or the gen. abs. may follow is or Somep. Gr. § 312, 6. orparmylar is accus. of kindred meaning after orparmyhoorra. Gr. § 278, 1, 2. ----- $\lambda e \gamma \epsilon \tau \omega$ takes as object, not $\epsilon \mu \epsilon$ alone, but the whole clause, ω_s στρατηγίαν. It may be rendered, let no one of you entertain an opinion as if etc. With the meaning of *Leyére* here, cf. that of *Léyets* 2, 1, 15. ---duol... ποιητέον. For the construction of the verbal, see Gr. § 284, 3, (12). ---- ώs δέ, sc. ἕκαστοs λεγέτω suggested by μηδείs λεγέτω, but let each one entertain the opinion that I etc. $---\tau \hat{\varphi} \hat{a} \hat{v} \hat{b} \hat{\rho} \hat{i}$: cf. note on $\pi \hat{\epsilon} \hat{\sigma} \hat{\sigma}$ µaı 1, 3, 5. — by by $\epsilon \lambda \eta \sigma \theta \epsilon$, whom you shall have chosen. By with the aor. subjunct. has the meaning of a fut. perf. Gr. § 255, Rem. 9. h δυνατόν μάλιστα, lit. in what way it is possible the most, or more simply, the most possible, most implicitly. ---- reloopau stands by a change of construction for second perception, which would correspond to the construction of στρατηγήσοντα. ---- δτι καλ άρχεσθαι επίσταμαι. It was universally admitted that he knew how to govern $(a_{\rho\chi\epsilon\nu})$; hence the force of *kal* before άρχεσθαι :--- that I know how to be governed also. ---- μάλιστα ανθρώπων is added to the foregoing expression for the sake of emphasis; lit. as any other one also especially of men, i. e. as well as any other one among men.

§ 16. τοῦ ... κελεύοντος, of the person urging etc.; gen. limiting etfleux. — ὅσπερ ... ποιουμένου: gen. abs. of. note § 15. Krüg. and Hert. would omit the negative $(\mu \eta)$ in this clause, and render it thus, just as though Cyrus would make the expedition back again, and so have no occasion to use the ships. This interpretation is rendered very probable by a comparison with 1, 4, 5. Matthiae expresses the same idea by omitting maker. Kühner following Bornemann renders, quasi retro Cyrus navigaturus non esset,-an intelligible and possible interpretation, but less probable than the one above given. Others render #daw by posthac, which Küh. pronounces impossible, ---- ποιουμένου instead of ποιησομένου, --- the lively Greek often conceiving of the future as already present. See Gr. § 255, Rem. 3. ---- mapd with the gen.; cf. note 1, 2, 5. See also the construction of aireiv § 14. ---- & is attracted by its antecedent freuden from the accus. to the dat. See Gr. § 332, 6. For the force of av with the pres. subjunct., see Gr. § 260, 3, (c). Cf. also note on δν αν έλησθε § 15. ---- $\tau i \dots \pi \rho o \kappa a \tau a \lambda a \mu \beta d \nu \epsilon i \nu$. Krüg. understands this passage thus, what himders that Cyrus (as he can work against us in other matters, so also) should give orders to occupy the heights before us (for the purpose of intercepting us)? Hertlein more suitably to the connection understands it as ironical and intended to show the absurdity of asking ships or a guide from Cyrus : thus, what hinders our urging Cyrus also to preoccupy the heights for us (i. e. for our advantage)?

§ 17. 'Eyé is not expressed unless there is some emphasis on it. un, lest, used after okroinv as after a verb of fearing. ---- adrais rais rais hpeor, lit. with the ships themselves, i. e. as we sometimes say ships and all. For the government of $\tau \rho i \eta \rho \epsilon \sigma i$, see Gr. § 283, 2. — §: cf. note § 16. - δr with $\delta o(\eta$ is omitted in some editions on the ground that the optat. with dv must be the principal clause of a conditional sentence, while here it stands in a relative clause. Yet instances of the kind before us seem to be well established (cf. 1, 5, 9), and the ar suggests here very pertinently an implied condition, thus-whom he should give (if indeed he should give one). ---- 80er = excioe 80er, to a place from which, the antecedent of a relative adverb like that of a relative pronoun being often omitted. ----aydyn and Eorai instead of aydyoi and En. Cf. note on tay un dibi § 14 above. ---- akortos Kúpou, gen. abs.; ékúv and akuv in the gen. abs. have the force of participles, örros or örrar being very seldom expressed with them. A few passages also occur where eroluwy stands absolutely without örror (cf. 7, 8, 11). With these exceptions the omission of av in the gen. abs. is rare and poetic. — λαθεῖν αὐτὸν ἀπελθών, lit. to elude him in having gone away, i. e. to go away without his notice.

§ 18. $\phi\lambda\nu\alpha\rho(as: accus. plur. predicate of <math>\epsilon l\nu\alpha\iota$; has esse nugas. $-\tau t \dots \chi\rho\eta\sigma\theta\alpha\iota$, for what he wishes to employ us. For τl in an indirect question instead of 5, τl , see Gr. § 344, Rem. 1. For the government of τl , see Gr. § 278, 4. $-\tau J$, subjunct. pres. 8d pers. sing. $-\tau \sigma l q \pi \epsilon \rho =$

rousóry olarree, the antecedent being omitted and the relative being attracted to its case. The relative olarree would depend on $\chi \rho \eta \sigma \sigma a$ as an accus of cognate meaning, the Greek being able to say (according to Krüger) $\pi \rho \tilde{a}_{\xi \nu} \chi \rho \eta \sigma \sigma a$, as he would say $\chi \rho \eta \sigma v \chi \rho \eta \sigma \sigma a$. We should render, similar to that in which he formerly also employed the mercenaries. For the allusion, cf. 1, 1, 2. — $\tau \circ \delta \tau \varphi$, i. e. K $\delta \rho \varphi$, depends on $\sigma \delta \nu$ in composition.

§ 19. $\tau \eta s$ πρόσθεν, sc. πράξεωs, depends on the comparatives which follow. πρόσθεν has here the construction of an adjective. Adverbs are often thus used in Greek. Gr. § 262, d. — $\Delta \xi_{io} \tilde{v} v$ and below $\delta \pi a \gamma \gamma \epsilon \tilde{i}$. $\lambda a v$ and $\beta ou \lambda \epsilon \acute{v} \epsilon \sigma \theta a v$ with its subject accus depend on $\delta o \kappa \epsilon \tilde{i}$ § 18. — $\hbar \dots \hbar :$ either that he having persuaded should lead us or etc., dependent on $\Delta \xi_{io} \tilde{v} v$. The Greeks would probably be persuaded not so much by arguments as by higher pay ($\delta \phi \rho o i s \kappa a \chi \rho h \mu a \sigma v v)$ Cyrop. 1, 5, 3. — $\pi \rho b s$ $\phi i \lambda lar$, in a friendly manner. Cf. $\pi \rho b s \delta \rho \gamma h v$, in an angry manner, and $\pi \rho b s$ $\hbar \delta \sigma \tau h v$, in a fattering manner. Thucyd. 2, 65. — $\Delta \phi i \epsilon \sigma a i s following,$ we should follow friendly to him etc.

§ 20. Edge $\tau a \tilde{v} \tau a$: notice the asyndeton (omission of the connective). Cf. 3, 2, 39; 3, 3, 20; 4, 2, 19; 4, 4, 6. Similar instances, when the verb stands first and the demonstrative follows, are numerous. — τa ddfarra $\tau \hat{y}$ $\sigma \tau \rho a \tau a \hat{z}$; lit. the things which seemed good for the army, i. e. what had been resolved on for the army. — $\delta \tau i$ axobox $\kappa.\tau.\lambda$. Cyrus here discloses a part of the truth, that the Greeks might be led to conjecture the rest, and thus by degrees become familiar with the project of marching against the king. Abrocamas is mentioned again in 1, 7, 12. — $\tau \eta v \delta(\kappa \eta v, the merited punishment.$ Cf. 2, 5, 38, and 41.

§ 21. of alperol, those who were chosen. Cf. ardpas $i\lambda \delta \mu e \nu oi \kappa.\tau.\lambda$. § 20 — $i\gamma ei$, used for vivacity of expression instead of $i\gamma oi$. — $\pi \rho or au <math>\tau o \hat{v} \sigma i$. The preposition in composition signifies in addition, i. e. in addition to the pay which they had before received. — $\eta \mu i \delta \lambda i o \nu \dots \delta$: a half more than that which etc. $\delta \equiv \tau o \dot{\nu} \tau o \nu \delta$, the relative depending on $\check{\epsilon} \phi e \rho o \nu$ and the antecedent on $\dot{\eta} \mu i \delta \lambda i o \nu$ which has the force of a comparative. Gr. § 275, 2. Others take $\delta \equiv \tau o \hat{\nu} \mu i \sigma \theta o \hat{\nu} \delta \nu$, instead of regarding it as a neuter pronoun used substantively. — $\tau o \hat{\nu} \mu \eta \nu \delta s$, monthly. Gr. § 273, i, (b). — $\tau \hat{\phi} \sigma \tau \rho \pi \tau i \delta \tau \eta$, to the soldier, i. e. to each soldier. For the value of the Daric, see note 1, 1, 9. — $\check{\epsilon} \nu \gamma \epsilon \tau \hat{\phi} \phi a \nu \epsilon \rho \hat{\phi}$, adverbial, at least openly. Cf. $\dot{\epsilon} \nu \tau \hat{\phi} \dot{\epsilon} \mu \phi a \nu \epsilon \hat{i}, 2, 5, 25$.

CHAP. IV.

The march from Tarsus to the Euphrates. Manner of passing the Pylae Syriae;—desertion of Xenias and Pasion;—conduct of Cyrus towards them;—arrival at Thapsacus on the Euphrates;—Cyrus discloses his real object;—dissatisfaction of the army;—at length, influenced by fresh promises and by the example of Menon, the whole army crosses the Euphrates.

§ 1. $\Psi d\rho os$ is written $\Xi d\rho os$ in other Greek authors; it is now called Seihân. The river Pyramus is now called Dschehân. The city Issus afterwards became celebrated as the scene of the great battle between Alexander and Darius 111. — olwoupérnr, situated. Cf. $\delta \kappa e i r o 1, 4, 11;$ 4, 8, 22. It sometimes means inhabited (1, 2, 6.), in opposition to the idea $\ell \rho \eta \mu \eta$, deserted. Cf. 1, 5, 4; and 3, 4, 7.

§ 2. ai in Ietamorrifoou rijes: the clause in Ieta has the position and force of an adjective. Gr. § 245, Rem. 3. The ships from Peloponnesus have already been mentioned 1, 2, 21. — in airais, over them, denoting command. Cf. in § 3. in two rear, upon the ships, denoting situation only. — $\frac{1}{2}\gamma eiro$ abrar, led them, i. e. as commander in chief, while Pythagoras was subordinate in command, and admiral of the Peloponnesian ships only. After the death of Cyrus, this Tamos fled to Psammetichus king of Egypt and was there executed by order of the king. — it 'Eqérou is to be connected with $\frac{1}{2}\gamma eiro$, conducted from Ephesus. imoluópket, and ouveroléµet: cf. note on $\frac{1}{2}r'\gamma \chi aver 1$, 1, 8. — mpòs abrór, against him, i. e. against Tissaphernes.

§ 3. $\mu \epsilon \tau d\pi \epsilon \mu \pi \tau os$: for the force of the verbal adject. in $-\tau os$, see Gr. § 234, 1, (i); cf. alperol, 1, 3, 21. — 'A βροκόμα: gen. sing. 1st declens., see Gr. § 44, Rem. 2. This whole clause is a condensed expression, equivalent to ol παρ' 'A βροκόμα μισθοφόροι "Ελληνες παρ' 'A βροκόμα ἀποστάντες, the mercenary Greeks with Abrocamas having revolted from Abrocamas etc. Cf. note on τŵν παρὰ βασιλέωs 1, 1, 5.

§ 4. $\ell \tau \tau \epsilon \tilde{\upsilon} \theta \epsilon \nu$, thence, i. e. from the city Issi, or as commonly written Issus. — $\pi \delta \lambda as \kappa.\tau.\lambda$. Three mountain passes led into the Cilician plain: one over Mt. Taurus, through which Cyrus had already gone before reaching Tarsus; the other two, between Cilicia and Syria. Of these, the route nearest the sea, which Cyrus now chose (and which contained in reality two passes), was called the Syrian, and that farthest from the sea, the Amanic pass. $\pi \delta \lambda as$ stands here without the article, as is often the case with the names of places. — $\tilde{\eta}\sigma a\nu \ldots \tau \epsilon(\chi\eta)$, and these were two walls. Thus Xen. describes somewhat indefinitely the passes themselves, because they were fortified by two $\tau \epsilon(\chi\eta)$. Observe in this clause $\tilde{\eta}\sigma a\nu$ with the neut. plur. Gr. § 241, 4, (b). — $\pi \rho \delta$, before, on the side of. denote this idea $\pi\rho\delta s$ was more commonly used. — $\delta i\lambda \ \mu \ell\sigma ov$, through the midst. $\mu\ell\sigma ov$ used substantively often stands without the article; cf. 1, 7, 6; 1, 8, 13. — $\epsilon\delta\rho os \ \pi\lambda\ell\theta\rho ov$: the latter word depends on $\pi\sigma\tau\alpha-\mu\delta s$, the former is acc. by synec. — $\hbar\sigma av$ agrees in number with the predicate. Cf. $\hbar v$ 6, 2, 10; and 7, 2, 32. — $\delta i\kappa \ \hbar v$, impers. it was not possible. — $\hbar\lambda\ell\beta\alpha\tau oi$: a poetic word. Cf. Introduction; latter part of § 3. — $\ell\phi\epsilon i\sigma\tau\hbar\kappa\epsilon\sigma av$: compounded of $\ell\pi\ell$ and $\ell\sigma\tau\eta\mu i$. Recollect that $\ell\sigma\tau\eta\mu i$ is intrans. in the perf. pluperf. and 2d aor. act., and that the perf. and pluperf. act. are pres. and imperf. in meaning. — This section may be better understood by the following diagram.

§ 5. $k\pi\sigma\beta\iota\beta d\sigma \epsilon_{i\epsilon\nu}$: from $k\pi\sigma\beta\iota\beta d\omega$, a transitive verb, to be carefully distinguished from $k\pi\sigma\beta a l \nu \omega$ (intrans.): that he might land heavy-armed men etc. — $\epsilon l \sigma \omega$, within, i. e. between the two walls or fortresses; $\xi \xi \omega$, without, i. e. on the Syrian side; $\pi \nu \lambda \bar{\omega} \nu$ limits both $\epsilon l \sigma \omega$ and $\xi \xi \omega$. See Gr. § 273, 8, (c). — $\kappa a l \beta \mu \sigma \sigma \mu \nu \omega \nu \omega$ limits both $\epsilon l \sigma \omega$ and $\xi \xi \omega$. See Gr. § 273, 8, (c). — $\kappa a l \beta \mu \sigma \sigma \mu \nu \omega \nu \omega$ limits both $\epsilon l \sigma \omega$ and $\xi \xi \omega$. See Gr. § 273, 8, (c). — $\kappa a l \beta \mu \sigma \sigma \mu \nu \omega \nu \omega$, and that they (i. e. Cyrus and his army) having forced the enemy etc. For a similar change of subject in two succeeding clauses, from the commander alone to the commander with his troops, cf. § 19. — $\phi \nu \lambda d \pi \tau \sigma \iota \varepsilon \nu$, sc. ol $\pi \sigma \lambda \ell \mu \omega \iota$. — $\delta \pi \epsilon \rho$, which very thing, i. e. the keeping guard at the Syrian pass. — $\epsilon \chi \sigma \tau a$: the participle denotes the various ideas of time, cause, and condition. Here the notion of cause seems most prominent, because he had a large army. — $\sigma \delta$ instead of its usual position (immediately before the verb) here stands before $\tau \sigma \delta \tau \sigma$, thus anticipating more distinctly the following antithesis. — $K \tilde{\nu} \rho \sigma \nu \ldots \delta \tau \sigma$, that Cyrus was etc. For the accus. and particip. instead of the accus, and infin. see Gr. § 310, 4.

§ 6. Muplardor. Hertlein, apparently following Kiepert, gives this as the true form of the word for the time of Xenophon, instead of the later form Muplardor, which is found in most editions. — f_{ν} . Xen. might have written $\delta \sigma rl$, the place is a commercial factory, for the language was still true when he wrote the account; but the past tense is not unfrequently introduced thus instead of the present in a narration. Cf. $\delta \nu \delta \mu \iota \langle o \nu 1, 4, 9.$ $\delta \chi \omega \rho \epsilon \iota 1, 5, 6, and <math>f_{\nu} 1, 4, 1.$ — $\delta \lambda \kappa d\delta \epsilon s$. For an account of the different kinds of ships, see Dic. Antiqq. art. navis. — $\delta \rho \mu o \nu \nu$: from $\delta \rho - \mu \epsilon \omega$, to be carefully distinguished from $\delta \rho \mu \omega \omega$. § 7. &s... is $\delta frow$, as they seemed to the most; the personal, instead of the more usual impersonal construction. — $\phi i\lambda \sigma \tau \mu \eta \theta \delta \tau \tau s$, being jealous. The allusion is explained in 1, 3, 7. — $\tau \sigma bs$ $\sigma \tau \rho \pi \tau \delta \tau \sigma \tau s$ is the object of $\xi_{\chi ew}$: because Cyrus allowed Clearchus to retain etc. — Observe the important force of $\tau \sigma \delta s$ before $\pi ap \lambda K \lambda \delta ap \chi ov$: their soldiers, those who had gone to Clearchus. Without $\tau \sigma \delta s$ it would mean, their soldiers (implying all of them) after having gone away to Clearchus. — & s: cf. note 1, 1, 2. — eta: imperf. 3d pers. sing. of $\delta d\omega$, with the augment el-. See Gr. § 122, 3. — $\& \delta \chi o \sigma \tau \sigma s$ distinguished from $\beta o \delta \lambda \rho \mu a$ and $\& \theta \delta \lambda \omega$ notes an earnest desire. — $\& s \ldots \delta \sigma \tau as$: cf. note on & s 1, 1, 2. — $\& \lambda \& \sigma \sigma \sigma \tau \sigma c$ observe that all the parts of this verb even those which are act. or mid. in form are pass. in meaning.

§ 9. ήδιον and προθυμότερον: for the comparison of adverbs, see Gr. § 85. --- ouveropetorro, proceeded in company with (him, i. e. Cyrus). For the special force of the imperf. tense, see Gr. § 256, 2. ---- Xdros: now called Kuweik. Lower in its course it flows through Haleb, the $Xa\lambda v\beta \omega v$ of the ancients. The name $Xd\lambda os$ seems allied to the name Χαλυβών. ---- πλέθρου limits ποταμόν. Cf. πλέθρων 1, 2, 23. ----- βεούς. According to the Syrian legend, Semiramis was changed into a dove and her mother Derceto into a fish. Diodor. 2, 4, and 20. Hence these animals were held as sacred by the Syrians. The worship of fishes was especially prevalent in the neighboring city, sacred to Derceto, called by the Greeks 'Iepánolis, by the Syrians Bambyce (so on the map), or Old-Nineveh (from nin i. e. fish). ---- Evousor and elwy: cf. note on hy § 6. ---είων : cf. εία § 7. —— οὐδὲ τὰς περιστεράς, 80. ἀδικεῖν είων. —— εἰς ζώ $y\eta y$: the tribute from different provinces in the Persian empire was often devoted to the supply of the various wants of the Persian queens. In like manner (as we learn from Thucyd. 1, 138.) the Persian king gave to Themistocles the province of Magnesia to supply him with bread, Lampsacus, with wine, and Myus with viands.

§ 10. $\Delta apdőa\xi$. This river has not yet been identified in modera times. Its situation however can be determined pretty nearly by the distances given in the Anab., and this is farther confirmed by the site of the city afterwards called Barbalissus, by the Syrians, Bar-Bâlasch (i. e. field of Bâlasch == Belesys), now called Bâlia. — $o\tilde{v} \ \tau \delta \ \epsilon \delta \rho os \ \pi \lambda \epsilon \delta \rho ov$: the full construction according to Krüger is $o\tilde{v} \ \tau \delta \ \epsilon \delta \rho \delta \ \epsilon \sigma \tau \iota \ \epsilon \delta \rho os \ \pi \lambda \epsilon \delta \rho ov,$ $whose width is (that of) a hundred feet. — <math>\tau o\tilde{v} \ \ldots \ \delta \rho \xi arros,$ the one having governed Syria, i. e. the person who had been governor of Syria (up to the time when Cyrus arrived). — $a\dot{v}\sigma \dot{v}$, i. e. $\pi apd\delta \epsilon \iota \sigma ov$.

§ 11. $\epsilon \pi$]... $\pi \sigma \tau a \mu \delta \nu$: Hert, understands this to mean along the river. supposing Cyrus to have reached the Euphrates at the place called on the map Daradax, and from thence to have proceeded along in the neighborhood of the river without following its numerous windings. But the usual interpretation to the river seems to be a more natural expression of $\epsilon \pi$ $\tau \delta \nu \dots \pi \sigma \tau a \mu \delta \nu$: and it would seem also that Cyrus first reached the Euphrates at Thapsacus, because the width of the river is first mentioned at that place. ---- rerrápour oradion is pronounced by Kiepert to be a mistake either of the pen or of the memory for $\tau \epsilon \tau \tau d\rho \omega \nu \pi \lambda \epsilon \theta \rho \omega \nu$. φκείτο : cf. note on οἰκουμένην 1, 4, 1. ---- Θάψακοs : the name is derived from a Syriac word, signifying ford, or ferry. The ruins of the ancient city are near a ford of the Euphrates, a little above the present city Rakka, called in the Macedonian period Nicephorium. ---- ovóµarı: the accus. öroμa is a more common construction. Cf. 1, 2, 23. — βασιλέα: cf. note on $\beta a \sigma i \lambda \epsilon v s 1$, 1, 5. — $\dot{a} \nu a \pi \epsilon (\theta \epsilon i \nu \nu differs from \pi \epsilon (\theta \epsilon i \nu , in implying)$ that a previous opinion must first be refuted, or a previous determination checked, and then some other opinion or determination made to take its place. $\pi \epsilon (\theta \epsilon i \nu \text{ means simply to persuade, } d \nu a \pi \epsilon (\theta \epsilon i \nu, to bring over by per$ masion.

§ 12. abrobs ... $\kappa\rho\delta\pi\tau\epsilon\iota r$: that they, knowing these things long before, concealed them. Contrary to the usual construction of the verba declarandi, $\phi\eta\mu i$ almost always takes the accus. and infin. instead of $\delta\tau\iota$ or δs with a finite mood. — $\delta\iota\kappa$ & $\phi\alpha\sigma\alpha r$: cf. note 1, 3, 1. — $\ell\lambda r$... $\delta\iota\delta\phi$, instead of ϵi ... $\delta\iota\deltao\eta$. Cf. note on this same expression 1, 3, 14. — $\ell\lambda r \mu\eta$, unless. — τls , some one. The reference is of course to Cyrus. — $\delta\sigma\pi\epsilon\rho \kappa al$, so. $\tau\alpha\tilde{\nu}\tau a$ $\ell\delta\delta\theta\eta$, as also was given etc. For the allusion, see 1, 1, 2. — $\kappa al \tau \alpha\tilde{\nu}\tau a$, and that too. $\tau\alpha\tilde{\nu}\tau a$ may be explained here by understanding $\ell\delta\delta\theta\eta$, although the phrase $\kappa al \tau \alpha\tilde{\nu}\tau a$ often has the force of a conjunction. See Gr. § 312, Rem. 8. — $l\delta\nu\tau\omega\nu$, sc. $a\dot{\nu}\tau\tilde{\omega}\nu$, gen. abs. The dat. $lo\tilde{\upsilon}\sigma\iota\nu$ agreeing with $\tau o\hat{s} \pi\rho\sigma\tau$. might have been expected. Cf. $\pi\rho\sigma\delta\sigma\tau\omega\nu$ 1, 2, 17. and $\ell\chi\delta\sigma\tau\omega\nu$ 3, 1, 40.

§ 13. δάσειν. The fut. infin. is the usual construction after verbs of hoping and promising; yet see παύσασβαι 1, 2, 2. βουλεύσασθαι 2, 3, 20.

248

§ 14. προτιμήσεσθε: mid. in form, but pass. in meaning,—you shall be honored before the other etc. πλέον though pleonastic, imparts additional force to προ- in composition. —— δμῶς χρῆναι διαβῆναι, that it is expedient for you to cross. δμῶς is the subj. of διαβῆναι, χρῆναι is impers. and dependent on φημi. —— ἀποκρινοῦνται. For the formation of the fut. in liquid verbs, see Gr. § 149.

§ 15. hr... Unplowran: lit. for if they shall have voted. in with the subjunct. aor. is a dependent fut. perf. Gr. § 255, Rem. 9. We should commonly say simply, for if they vote. ---- atrion : an adject. qualifying Speis : you will seem to be a cause, i. e. of their voting to follow. ---- ap-Earres: the particip. denotes here most prominently the notion of cause, while the other ideas of time and of condition are also involved. We may render it, because you began etc. Cf. note on Exorra § 5 above. ---- xdow cidéval and àmodidoval : in Latin gratiam habere and referre : to be grateful and to repay a favor, or to return thanks. elseral is fut. of olda. See Gr. § 195. ---- el τις καί άλλος : cf. 1, 3, 15. ---- ἀποψηφίσωνται, sc. ἕπεσθαι. άπο-, away, from, has a privative or negative sense. ---- ύμιν ... els: but you as if alone yielding he will employ (as) most faithful both for etc.---ка) а́ллоv... Kúpov: and any other thing, whatever you shall need, I know that you will obtain from Cyrus as a friend. Two methods of explaining the construction of andou are proposed. It may depend as gen. on revierobe, since ruyxdrew can take two genitives (cf. 5, 7, 33), or it may be instead of EARo by inverted attraction (in which the antecedent is attracted to the case of the relative). Gr. § 332, Rem. 11.

§ 16. $\delta ia\beta \in \beta\eta\kappa \delta \tau as$, so. $ab\tau o \delta s$: that they had crossed over; accus. and particip. after a verbum sentiendi. — $\epsilon l \pi \epsilon v : cf.$ note on $\epsilon \lambda \epsilon \gamma \epsilon 1, 8, 8.$ $\eta \delta \eta \ldots \epsilon \pi a u \kappa \vartheta$? for the present I applaud you; or, for the present I thank you. Cf. $\epsilon \pi a u \kappa \vartheta$? 7, 7, 52. — $\epsilon \pi a u \kappa \epsilon \sigma \epsilon r \epsilon$: the fut. act. of $\epsilon \pi a u \kappa \omega$ is much less frequent than the fut. mid. — $\eta \ldots v \omega u (\zeta \epsilon \tau \epsilon : or no longer think me$ (to be) Cyrus. His generosity was well known.

§ 17. ol στρατιώται : the soldiers, i. e. those of Menon. ---- Mérare :

11*

to Menon, or for Menon; dat. commodi, limiting $\pi \ell \mu \psi a_i$, but not as a verse of motion. To denote the person or place where the motion ends, after a verb expressing or implying motion, a preposition with the accus. is used. In § 16 $\tau \hat{\varphi}$ $\sigma \tau \rho a \tau e \ell \mu a \tau_i$ limits elver, not $\pi \ell \mu \psi a$ s. The same principle is also familiar in Latin. — $\kappa al \tau \hat{w} \cdot \ldots ob \delta els :$ and no one of those who were crossing the river etc. Krüg. and Matt omit $\tau \hat{w} r$ and understand $a \hat{\nu} - \hat{w} \hat{v}$, —and no one of them while crossing etc. Hert. retains $\tau \hat{w} r$ and also understands $a \hat{\nu} \tau \hat{w} r$, which seems inadmissible. The first interpretation presents no real difficulty.

§ 18. $\delta_{ia}\beta_{arbs}\ldots \pi \epsilon \langle \tilde{g} \rangle$: passable on foot, fordable. For the meaning of the verbals in $-\tau \delta s$, see Gr. § 234, 1, (i). — $\epsilon l \mu \eta$: except; used after negations. Cf. 1, 5, 6; 2, 1, 12; 4, 7, 5. — $\delta \lambda \Lambda d$: but only; cf. 3, 2_r 13. In this clause understand $\delta_{ia}\beta_{arbs}$: but (that it was passable only) with boats. — $\delta_{ia}\beta \tilde{g}$: another instance added to several that we have already noticed, in which the subjunct, stands instead of the optat. in a clause dependent on a past tense of the indic. See Gr. § 327^{*}. 1, and 2. — $-\tau \delta \nu \pi \sigma \tau a \mu \delta \nu$ is the subject of $\delta \pi \sigma \chi a \rho \eta \sigma a \mu$ both together depend on $\delta \delta \kappa \epsilon_{i}$,—that the river manifestly receded before Cyrus as if etc. The statement of the Thapsacenes is considered by Grote as "a mere piece of flattery to Cyrus." For other similar instances of oriental flattery, see Grote ch. 69, and note on this passage.

§ 19. $\mathbb{Z}upias$. This name, as also Aram in the Old Test., was given to the land both east and west of the Euphrates. It was not till the Roman period that the name was limited to the country between the Euphrates and the Mediterranean; for it was not till after the Macedonian conquest that the name *Mecomorauia* became generally applied to the land between the Tigris and Euphrates. — 'Apátns. This name, signifying "water-flowing," was applied to several rivers in the Aramaean country. Here it is applied to the only tributary of the lower Euphrates, which in all other ancient writings is called Chabôr (Xaβápas or 'Aβóppas). The Arabs now call it Chabûr. In the Roman period, the important frontier fortress Circesium stood here.

CHAP. V.

March on the left bank of the Euphrates to a point opposite Charmande. Sufferings of the army in the desert ;—dangerous quarrel of Clearchus and Menon, in which the Greeks generally become involved ;—settled by the expostulation of Cyrus.

§ 1. 'A $\rho \alpha \beta i \alpha s$. This is an ethnographic name given to the southern part of Mesopotamia, because this region, owing in part to the depth of the channel of the Euphrates, was nearly destitute of water and of vegetation; and consequently was inhabited only by roving tribes of Arabs, as is also the case at the present day. — $\delta \rho \eta \mu ovs$, in a desert country. — $\delta \pi av$ is sometimes explained as qualifying $\delta \mu a \lambda \delta v$; but in 4, 4, 1, it is used in the same sense as here and is necessarily an adject. So here it is more natural to consider it an adject, qualifying $\pi \epsilon \delta (ov.$ In that region the earth was altogether a plain level as a sea. Cf. Thucyd. 6, 21. Herod. 1, 52. — et τ_{15} and et τ_1 may often be best rendered wherever. So here :— and whatever else also there was in (this region) of brush or reed etc. — $\delta \pi av \tau a$ refers to et τ_1 as collective in meaning. Cf. abrobs 1, 4, 8. — $\delta \sigma av$ agrees with a neuter plur. See Gr. § 241. Rem. 5. (b). Cf. 1, 2, 23. — $\delta v \eta v = \delta \tau \eta v = \tau \eta \delta \tau \phi$.

§ 2. Supla παντοΐα, sc. ένην. — διώκοι and πλησιάζοιεν. The optat. is not unfrequently as here used in an iterative sense. Gr. § 327^{b} , 2. προδραμώντες, from προτρέχω. — έστασαν: syncopated pluperf. 3d pers. plur.; used in the sense of the imperf. Gr. § 193. — πολύ: an adv. qualifying Sûττον, much swifter. — ταὐτὸν ἐποίουν, they did the same thing. For the form ταὐτόν instead of τὸ αὐτό, see Gr. § 92, Rem. 2. λαβεῖν, sc. αὐτούς. — δια- in composition with στάντες signifies apart, at intervals. — διαδεχώμενοι τοῖς ἵπποις: relieving (one another) with their horses. — τοῖς ἐλαφείοις, sc. κρέασιν, the flesh of stags, venison.

§ 4. $\pi\lambda\epsilon\theta\rho\iotaa\partial\sigma$. In this entire distance of five days' march only short, narrow, and except in the rainy season dry ravines are found; so that the language of Xen. is applicable only to a canal which is filled from the Euphrates, and is situated at about this distance from Chabôr. Together with the river it forms the large island Werdi, and on this Corsote must have stood. — $\pi\epsilon\rho\iota\epsilon\rho\rho\epsilon\partial\tau \sigma$ κόκλφ must not be taken in too strict a sense. In 4, 7, 2. and in 7, 1, 14. κόκλφ cannot mean entirely round: and Isocrates says of the Nile κύκλφ abrhν (Egypt) $\pi\epsilon\rho\iota\epsilon\chi\omega\nu$. For the imperf. here, cf. note on $\frac{3}{7}\nu$ 1, 4, 6. — Máσκa : see Gr. § 44, Rem. 2.

§ 5. Πόλαs. This was not a mountain pass like the Πόλαι τη̂s Κιλικίαs καl τη̂s Συρίαs (1, 4, 4.), but rather a gentle descent from the high desert region which they had just traversed to the well watered and fruitful lowlands of Babylonia. Very likely also at this point a fortress may have been established, marking the boundary between two satrapies. — oùdd $\delta\lambda\lambda o$ oùddv bévôpov: nor any thing else even a tree. — oi évoucoûvres, so $\tau a \delta \tau y$ $\tau \hat{y}$ $\chi \delta \rho q$. — brows $\delta\lambda \delta \tau as$. The latter noun, grammatically in apposition with the former, is added to give it the specific meaning millstone. According to the grammarians, bros denoted the upper and $\mu \delta \lambda s$ the lower mill-stone. It is also suggested that the upper mill-stone may have been called bros from the fact that the ass was very commonly employed in turning it. — fryor, sc. brows $\delta\lambda \delta \tau as$. . . $\delta \zeta \omega r$, and subsisted by purchasing corn in return; so. $\tau \hat{\omega}r$ $\delta r \omega r$ $\delta\lambda \epsilon \tau \hat{\omega}r$; $\delta \zeta \omega r$: imperf. of $\zeta d\omega$.

§ 6. πρίασθαι : used only in the sor. ; referred to ώνέσμαι as a present. ---- $i v \tau \hat{y}$ Audia àyopa. We learn from Herod. 1, 155, and 157. that the elder Cyrus, after the conquest of Lydia forbade the use of arms to the inhabitants, and that henceforth they devoted their attention to trade.----έν τψ ... βαρβαρικψ : το βαρβαρικόν, the barbarian (army), is used like τδ Έλληνικόν 1, 4, 13. — την καπίθην : in apposition with σίτον understood, the object of mplassau. --- Tettapar slydar: gen. of price. Gr. § 275, 3. It will be perceived that $\sigma(\gamma)$ is the Greek form of the word shekel which occurs so often in the Old Testament. ----- oborous : object of Surara. Gr. § 279, 6. ---- 'Atticous agrees with the principal word όβολούs, although the more remote. The ὀβολόs was one-sixth of a δραχμή, which was about one-sixth of an American dollar in value. How high the price here mentioned was, may be seen by a comparison with the prices at Athens. In the time of Socrates, four choenixes of peeled barley were worth one obolus. Boeckh, Staatshaush. d. Ath. 1. 102. By computation it will be seen that the price of corn in the army of Cyrus at this time compared with the price at Athens was as sixty to one. ---- With έσθίοντες διεγίγνοντο compare λέγων διήγε 1, 2, 11; διετέλουν χρώμενοι 8, 4, 17.

§ 7. $\frac{3}{7}\nu$ offs, some. So also we find $\frac{1}{\epsilon}\sigma\tau\mu$ or $\frac{3}{7}\nu$ $\frac{3}{6}\nu$ for the gen.; $\frac{1}{\epsilon}\sigma\tau\mu$ or $\frac{3}{7}\nu$ offs for the dat. In all these expressions the verb has merely the force of a prefix; and the two words together equal, in the gen. $\frac{1}{\epsilon}\mu$ offs the dat. In all these expressions the verb has merely the force of a prefix; and the two words together equal, in the gen. $\frac{1}{\epsilon}\mu$ offs therefore taken together depend on $\frac{3}{7}\lambda$ are secures of cognate meaning. Lits some of these stages he marched very long; i.e. some of these stages which he accomplished were very long. — β obtairs, another example of the iterative optative. Cf. $\frac{1}{\delta}\mu$ solution, $\frac{1}{\delta}\eta$, $\frac{1}{\delta}\eta$, $\frac{1}{\delta}\eta$. In 4.5, 11. we find the expression $\frac{1}{\delta}\mu$ region $\frac{1}{\delta}\tau$ and $\frac{1}{\delta}\eta$ is often used to introduce that which is specially emphatic. And what was worthy of special notice, on a certain occasion when etc. — σ represents, gen. abs. The case absolute in Greek as in Latin is best translated by one of the words, when, because, or if; according as the notion of time, cause, or condition is most prominent. For the gender and number of φ arérros see Gr. § 242. 1. (b). — $\tau o \hat{\nu} \beta$. $\sigma \tau \rho a \tau o \hat{\nu}$, depends on $\lambda a \beta \delta \sigma \tau a s$, the gen. denoting of, a part of. Gr. § 273, 3.

§ 8. $\sigma u r \epsilon \pi i \sigma \pi \epsilon \tilde{v} \sigma u$ (comp. $\sigma t r$, $\epsilon \pi i$, $\sigma \pi \epsilon t \delta w$); $\sigma t r$, with, often denotes assistance (cf. $\sigma u r \epsilon \kappa \beta \beta \delta \epsilon u r$ sup.), to assist in hastening on the vagons. — $\tilde{\eta} r$, impers., it was possible. — $\kappa d u \delta u s$, see Dic. Antiqq. art. Candys. — $\tilde{\ell} r v \chi \epsilon r \delta \sigma \tau \eta \kappa \delta s$, happened to be standing. Cf. $\pi a \rho \delta r \ell \tau \gamma \chi a r \epsilon$, 1. 1. 2; $\tilde{\epsilon} \sigma \tau \eta \kappa \delta s$, happened to be standing. Cf. $\pi a \rho \delta r \ell \tau \gamma \chi a r \epsilon$, 1. 1. 2; $\tilde{\epsilon} \sigma \tau \eta \kappa \delta s$, perf. in form, always pres. in meaning. — $\pi \epsilon \rho l \nu (\kappa \eta s, for vic$ $tory, in allusion to the Grecian games. — <math>\kappa a l \mu \delta \lambda a$, even very, qualifying $\pi \rho a v \sigma \delta s$. $\tilde{\epsilon} \chi \sigma r \sigma s$ and $\mu \delta \lambda a$, even very, qualifying $\pi \rho a v \sigma \delta s$. $\tilde{\epsilon} \chi \sigma r \sigma s$. The Parsians had adopted the rich and expensive dress of the Medes. — $\delta \tilde{\alpha} \tau \tau \sigma v \tilde{\eta} \delta s$, lit. sooner than as ; i. e. sooner than, the Eng. idiom not allowing us to translate δs , unless by an awk ward transposition of the words, thus, in a way sooner than, etc. — $\tau l s \delta u$ $\tilde{\epsilon} \epsilon \sigma \delta s \delta s \delta s$, crederes. — $\mu \epsilon \epsilon \delta \rho \sigma v s$, raised aloft; qualifies $\tau \delta s \dot{\alpha} \mu \delta \xi s$.

§ 9. $\tau \delta$ $\sigma \delta \mu \pi a \tau$, lit. as to the whole, i. e. in general. — δs after $\delta \eta \lambda \delta s$ $\delta \sigma \tau_1$ (or $\eta \nu$) is unusual. Cf. $\delta \eta \lambda o s \eta \nu \delta \nu_1 \delta \mu_{e\nu} o s 1, 2, 11. and the note on$ $that passage. — <math>\delta \pi o \nu \ \mu \eta$, lit. where not, i. e. (in an Eng. idiom) except where he halted etc. — $\delta \sigma \phi \ \mu^{2} \nu \dots \tau \sigma \sigma \sigma \sigma \phi, quanto \dots tanto, lit. by how$ much . . . by so much, i. e. (in the Eng. idiom) the more . . . the more. — $<math>\delta \nu$ with $\delta \lambda \theta o_1$, being in a dependent clause is contrary to the general rule, Gr. § 260, (4), (a): it suggests the condition $\epsilon l \delta \lambda \theta o_1 \dots \mu \alpha \chi \epsilon \delta \sigma \theta a_1$ fut. infin., dependent on $\nu \rho \mu (\zeta \omega \nu, \dots - \sigma \chi \sigma \lambda \alpha \omega \sigma \tau \rho \sigma, sc. \delta \lambda \theta o_1 \dots - \mu \alpha \chi \epsilon \delta \sigma \theta a_1$ is $\epsilon \nu \eta a \lambda \sigma \delta \eta h \lambda \eta$. And to the person directing his attention towards it, the king's government was also (lit.) to discover being strong, i. e. was manifestly strong etc. — kal $\tau \phi$ $\delta l \epsilon \sigma \pi \delta \sigma \theta \alpha \tau \dots \delta \lambda$ and in the fact that the forces were wide apart. — $\delta \sigma \theta \epsilon \tau h s$ qualifies $\delta \rho \chi \eta$. — $\delta \lambda \sigma \alpha - \chi \epsilon \omega r$, adverbial, quickly. — $\delta \pi \sigma \epsilon \tau \delta s$. The mood, but not the tense ($\sigma \omega \epsilon \epsilon \tau \epsilon s$) of direct narration is here retained. This sentence gives a brief but striking description of the character of the Persian empire.

§ 10. $\pi \epsilon \rho a \nu$, on the other side of, i. e. on the west bank of the river; the army having crossed over to the eastern side at Thapsacus. \dots Sua-Baivortes, sc. $\tau \delta \nu$ ποταμόν. \dots δυφθέραs. Tanned sheep-skins, inflated and sewed together, are still used very commonly by the Kourds and Arabs in crossing the Tigris and Euphrates. $\dots \epsilon \pi (\mu \pi \lambda a \sigma a \nu from \pi (\mu - \pi \lambda \eta \mu) \dots \sigma \nu \nu \epsilon \sigma \pi \omega)$, they sewed them together. $\dots \tau \delta$ Söap, subject of ämtesdau, so that the water should not touch etc. is before the infin. instead of ämte is frequent in Xen.; e. g. 1, 8, 10; 2, 3, 10; 2, 6, 9; for the negative $\mu \eta$ instead of so, see Gr. § 318. 3. (f). $\tau \eta s$ before $\delta \pi \delta$ $\tau v v v$ $\phi o i runs connects this phrase as an adjective to <math>\beta a \lambda d s$. row. As the Greeks were not familiar with the fruit of the palm tree (the date), they had no one word by which to express the idea; hence the circumlocution, $\eta \beta \delta \lambda a rov \eta \delta \pi \delta \tau v v \phi o i runs, the fruit of the palm tree. Palm wine and the date are described more particularly 2, 3, 15 and 16.$ $----- <math>\tau v v \tau v$ refers indefinitely, without regard to gender, to $\mu \epsilon \lambda i r \eta s$ considered simply as a thing.

§ 11. $\dot{\alpha}\mu\phi_i\lambda\epsilon_j^i d\nu\tau\omega\nu \tau_i$ (= $\pi\epsilon\rho i \tau_i\nu\sigma_s$), disputing about something. $\tau\hat{\omega}\nu \tau\epsilon$... kal $\tau\hat{\omega}\nu \tau\sigma\hat{\upsilon}$ K $\lambda\epsilon d\rho\chi\sigma\nu$, both the soldiers of Menon and those of Clearchus; gen. abs. with $\dot{\alpha}\mu\rho_i\lambda\epsilon_j^i d\nu\tau\omega\nu$. $\tau\dot{\upsilon}\tau \tau\hat{\upsilon}$ $\tau\hat{\upsilon}$ $\pi\hat{\upsilon}$ $\tau\hat{\upsilon}\hat{\upsilon}$ Mérwuros, sc. $\sigma\tau\rho\alpha$ - $\tau_i\omega\tau\eta\nu$. It seems that the quarrel had originated between two single men belonging to these generals respectively, and that their other soldiers had by degrees been drawn into it. $\pi\lambda\eta\gamma\dot{\alpha}s$ $\dot{\epsilon}\nu\dot{\epsilon}\beta\alpha\lambda\epsilon\nu$, sc. $a\dot{\nu}\tau\hat{\varphi}$, inflicted blows (on him). $\dot{\epsilon}\lambda\epsilon\gamma\epsilon\nu$, related (the affair).

§ 12. $\tau \sigma i s \pi \epsilon \rho l \ ab \tau \delta r$, lit. those around him, i. e. his attendants. ______ free, imperf. in form, but a orist or pluperf. in meaning. Cf. note 1, 2, 6. If rendered as an imperf. here it would plainly contradict $\pi \rho \sigma \sigma h a v r e.$ $\eta \sigma \iota \tau j \delta t r r$ Suidas supposes an ellipsis of $\tau \delta r K \lambda \epsilon a \rho \chi \sigma r$ after $\eta \sigma \iota$, and this suggestion has been generally followed; but it is somewhat doubtful. An ellipsis of the gen. would seem more natural. Cf. Soph. Aj. 154. $\tau \delta r r v \chi \delta r \iota s$. It is perhaps still better to consider the verb as intrans. Cf. L. & S. sub voce. $\tau j \delta t r r r$, dat. of instrument. Lit. he throws with his aze; in the Eng. idiom, he throws his axe. _____ obtros the same as $\tau r s$ above. _____ ab \tau o v. i. e. Clearchus. For the government, see Gr. § 271, 2. _____ K \lambda os, sc. $\eta \sigma i$.

§ 13. παραγγέλλει εἰς τὰ ὅπλα, sc. ἰέναι. The elliptical expression corresponds to the idea of haste here involved. — τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ γόνατα δέντας, placing their shields upon their knees; thus signifying that they were ready for an attack. — τούτων, i. e. the horsemen. οἰ πλεξστοι, sc. ἦσαν. — τοὺς Μένωνος. Cf. οἰ ἐκείνου, 1, 2, 15. — ἐκπεπλῆχθαι (from ἐκπλήττω), were terrified. — οἰ δὲ καί, others also; οἰ δέ being used here as though οἱ μέν had gone before. — ἔστασαν, see Gr. § 193.

§ 14. $\tau d\xi_{15} \kappa.\tau.\lambda.$, a division of the heavy-armed men following him, so. $\xi \tau v \chi \epsilon \pi \rho \sigma v v v \sigma \lambda c$. The $\tau d\xi_{15}$, according to 6, 5, 11., consisted of 200 men. $--- \sigma \delta v$ indicates that the sentence, which had been broken off by the parenthetical clause $\xi \tau v \chi \epsilon \gamma d\rho$, $\kappa.\tau.\lambda.$, is here resumed. So in Latin igitur. Cf. 6, 6, 15. $--- \lambda \mu \rho \sigma \tau \epsilon \rho \omega v$, of both parties, i. e. Clearchus and Menon with their respective forces; dependent on $\tau \lambda \mu \epsilon \sigma \sigma v$ used substantively. $--- \xi \delta \epsilon \tau \sigma \tau \lambda \delta \pi \lambda a$. For the three meanings of $\lambda \epsilon \sigma \delta a \iota \tau \lambda \delta \pi \lambda a$, see L. & S. sub $\tau (\theta \eta \mu \iota IX$. Here it means, he halted; while his soldiers laid their shields down before them and stuck their spears in the ground. ---- abroũ... καταλευσθήνα, when he (i. e. Clearchus) wanted little of being stoned to death. ----- πρậωs λέγοι, (sc. Mένων,) he spoke lightly etc. -----αύτοῦ refers back to the leading subject of the sentence δ δέ, i. e. Κλέαρχος.

§ 15. $i\nu$ robr φ , sc. $\tau\hat{\varphi}$ xp $\delta r\varphi$. — $\tau\hat{a} \pi a\lambda \tau d$. The article is used because it is assumed as a fact well known that the $\pi a\lambda \tau d$ belonged to his ordinary armor. — $\sigma\hat{\nu}r$ roîs $\pi a\rho o\hat{\nu}\sigma \iota \tau\hat{\omega}r \pi \iota\sigma\tau\hat{\omega}r$, with those who were present of his most faithful attendants; implying perhaps that part of them had not yet come up, being still on the march.

§ 16. of $\delta\lambda\lambda o_i$, in apposition with $\delta\mu\epsilon\hat{s}$ understood. Observe that the nom. is here connected by $\kappa a'$ to the voc. Examples of this kind, when $\sigma \phi$, or $\delta\mu\epsilon\hat{s}$ is understood, are frequent. —— $\kappa\alpha\tau\alpha\kappa\epsilon\delta\psi\epsilon\sigma\theta a$: fut. perf., with pass. meaning. As it expresses the notion of finished action, the future event is conceived of as already having taken place; hence, as certain. —— $\delta\delta\tau\sigma i$... $\beta d\rho\beta a\rho oi$. A common noun with a demonstrative pronoun requires also the article before it. See Gr. § 246. 3. In this clause $\delta b_s \delta \rho \tilde{\alpha} \tau \epsilon$ expresses emphatically the idea of the article, and hence stands instead of it. —— $\pi o\lambda\epsilon \mu \iota \dot{\alpha} \tau \epsilon \rho oith it.$ For any $\hbar\mu\epsilon \tau \epsilon \rho \omega r$, our affairs; gen. abs. with $\epsilon \chi \dot{\alpha} r \omega r$. Compare with $\kappa \alpha \kappa \hat{\omega} s \epsilon \chi \dot{\alpha} r \tau \omega r$ (being in a bad condition) edvolk $\dot{\omega} s \epsilon \chi o \epsilon r 1$, 1, 5.

§ 17. ϵ_{F} ϵ_{aurq} $\epsilon_{\gamma}\epsilon_{rero}$: lit. became in himself, which is very similar to the English expression by which this is to be rendered, came to himself. ϵ_{F} with the dat. as distinguished from ϵ_{Is} with the accus. after a verb expressing or implying motion denotes the idea of remaining in. This is inferred from the notion of rest belonging to the dat. — rard $\chi \phi_{\rho ar}$, in their respective places ; rard with the accus. often denoting the idea of distribution. — $\epsilon_{\theta erro}$ rd $\delta \pi \lambda a$, laid aside their arms, encamped. Not used in precisely the same sense as above, § 14. Cf. note on that passage.

CHAP. VI.

Trial and condemnation of Orontes for conspiracy against Cyrus.

§ 1. 'Errevêler, cf. 1, 5, 5 and 10. — προϊόντων, while they were advancing; gen. abs. sc. abræv. — οδτοι, i. e. ol ίππει̂s implied in the foregoing. — et τι, cf. el δέ τι και άλλο, 1, 5, 1. — γένει, by birth. In 5, 2, 29, the same idea is expressed by το γένος, accus. synec. — τα πολέμια limits more definitely the meaning of λεγόμενοs. Gr. § 279, 7. — και πρόσθεν πολεμήσαs, having even before been at war, i. e. with Cyrus. — καταλλαγείς δέ. Hertlein and Krüger following Reiske punctuate thus. With karallayels, cf. surallayers 1, 2, 1, and karalûsas 1, 1, 10.

§ 2. robs $i\pi\pi i$ as, the object of $\kappa\pi\pi axd\pi\sigma_i$; $d\nu$ is expressed with this verb, because it would be required if the sentence were changed into the oratio recta. See Gr. § 345, 4; it is to be understood with the optatives which follow in this sentence; for, according to the principle laid down by Krüg. Spr. 69, 7, 4., when two or more verbs follow each other in the same grammatical construction, if $d\nu$ is expressed with the first, it may be omitted with the rest, but must be supplied mentally. $---\kappa\omega\lambda\delta\sigma\epsilon\epsilon\epsilon \dots$ $i\pi_i\delta\tau ras, would restrain (them) in advancing from burning etc. The object of <math>\kappaai\epsilon\omega$ is to be gathered from the first section, where it is expressed. For the government, see Gr. § 271, 2. ---- $\pioiforeise \delta\sigma\tau\epsilon$; $\pi oisi' is usually followed by the infin. alone. The intended result is expressed here more emphatically by using <math>\delta\sigma\tau\epsilon$. $---i\delta\sigma\tau s \dots \deltaurryei\lambdaai, having seen the army of Cyrus to convey the tidings to the king. <math>\delta u\alpha$, in comp. with $\lambda\gamma\gamma\epsiloni\lambdaai$, signifying through, has reference to the intervening space. Cf. in Latin intervantium esse. See also $\delta uarrye\lambda \partial j$, 2, 3, 7.

§ 8. 571, to the effect that, introduces the substance of the letter expressed in the orativ obligue. — is dr d. $\pi\lambda$ elsrous, as many as possible. Súryrau, subjunct. instead of optat. which the general rule would require. Gr. § 327^a, 1 and 2. — inéleur, sc. rdr β ariléa; opdrau dependent on inéleure and irodéxerbau on opdrau. airór, him, i. e. Orontes.

§ 4. ἀναγνούs, having read; from ἀναγιγνώσκω. —— ἐπτά belongs to τοὺs ἀρίστουs. —— Séσθαι τὰ ὅπλα: cf. note on 5, 14.

§ 6. $\texttt{kv\deltapes} \ \phi(\lambda o_i; \text{ of. } \texttt{kv\delta. } \sigma\tau patierat, 1, 3, 9; \texttt{kv\deltapes} \text{ was the com$ mon mode of respectful address. We have no one word so generally used. $<math>---\pi posc. \text{ gen.}; \text{ a common form of asseveration, more solemn than } phy$ $or <math>\mu \texttt{d}$ with the accus. $\pi poss \ \Re e \hat{w} r$, in the presence of the gods, in the view of the gods. $----\tau ovrov \texttt{l}$. For the demonstrative l at the end of $\tau o \texttt{orvov}$, see Gr. § 95, (e). For the omission of the article, see Gr. § 246, Rem. 1.

(b). — abros, always intensive in the nom. and in the oblique cases when in apposition with another pronoun or with a noun. — $\epsilon \pi o(\eta \sigma \alpha \kappa. \tau. \lambda.,$ lit. I effected that it seemed good to him to cease etc. — $\delta \epsilon \xi i d\nu$, right-hand, given in token of a solemn promise; hence by meton. promise, pledge.

§ 7. μ erd $\tau a \partial \tau a$; Cyrus here turns directly to Orontes. — $d \pi e \kappa \rho f$ - $\mu a \tau \sigma \delta \tau_i \ o \delta', he replied, "no;" <math>\delta \tau_i$ is often used as the sign of a direct quotation, where we use only quotation marks; $o \delta = o \partial \kappa \ \delta \sigma \tau \nu$. $a \partial \tau \delta s$, see note § 6 sup. — $o \partial \delta \delta \nu$, in nothing, accus. synec.; more emphatic than the simple negative $o \partial \kappa$. — $d \pi o \sigma \tau d s$ els, an abbreviated, but common form of expression for $d \pi o \sigma \tau d s$ els, an abbreviated, but common form of expression for $d \pi o \sigma \tau d s$ $\kappa a d \pi \epsilon \Lambda \theta d \nu \ els$. — The Mysians like the Pisidians inhabited a mountainous country and maintained their independence against the Persians. Cf. 3, 2, 23 and 24. $\delta, \tau i \delta \delta \nu \sigma$, sc. $\kappa a \kappa \partial s \tau o i \epsilon \delta \nu$, $i n \ v h a tever you were able (to do injury). —$ $<math>\delta \phi n = \delta \mu o \lambda \delta \gamma \epsilon_i$, for outes said, yes. — $\tau \eta \nu \ldots \delta \delta \nu a \mu \nu$, your our power (i. e. as the connection implies), how insufficient it was. — $\tau \hat{\eta} s' \Lambda \rho \tau \epsilon' - \mu \delta \sigma_s$; probably the Ephesian Artemis (Diana), a divinity quite distinct from the Grecian Artemis, and especially worshiped among the Persians, (Diodor. 5, 77.)

§ 8. $\phi a\nu e\rho \delta s$, manifest; more conveniently translated as an adv. openly (plotting against me). Cf. note on $\delta \eta \lambda os \ \eta \nu$, 1, 2, 11. — $\delta \tau \iota$ before où $\delta \epsilon \nu$, and où δ ', sign of a direct quotation and consequently not to be translated. Cf. note on $\delta \tau \iota$ § 7. — où $\delta \epsilon \nu$ $\delta \delta \iota \kappa \eta \theta \epsilon (s, sc. <math>\epsilon \pi \iota \beta ov \lambda \epsilon \delta \omega \nu \sigma o \iota$ $\phi a \nu \epsilon \rho \delta s$, $\gamma \epsilon \gamma o \nu a$. — ^{*}H $\gamma d \rho$, yes for; ^{*}H is in sense equivalent here to $\delta \mu o \lambda \circ \gamma \tilde{\omega}$, I acknowledge (it); hence the force of $\gamma d \rho$. — $\delta \nu d \gamma \kappa \eta$, sc. $\epsilon \sigma \tau i$. With $\delta \nu d \gamma \kappa \eta$, we often find $\epsilon \sigma \tau i$ omitted. — $\gamma \epsilon \nu o \iota \mu \nu$, sc. $\phi (\lambda os \sigma o \iota \kappa a)$ $\pi \iota \sigma \tau \delta s$. — Who has not seen the character of Orontes reproduced, on a smaller scale, in what we call "a spoiled child ϵ "

§ 9. $d\pi\delta\phi\eta\nu\alpha\iota$ (from $d\pi\phi\alpha\ell\nu\omega$) $\gamma\nu\omega\mu\eta\nu$, express an opinion; $\delta\sigma\tau\iota$ s and $\delta, \tau\iota$ in an indirect question instead of $\tau\ell_s, \tau\ell_s - - \tau d\delta\epsilon$, as follows. Observe the distinction here made between $\tau d\delta\epsilon$ and $\tau\alpha\nu\tau a$. With $\tau\alpha\nu\tau a$, compare $\tau o\iota\alpha\nu\tau a$, $\tau o\sigma\alpha\nu\tau a$, and $o\nu\tau\omega s$; with $\tau d\delta\epsilon$, compare $\tau o\iota d\delta\epsilon$, $\tau o <math>\sigma d\delta\epsilon$, and $\delta\delta\epsilon$. See Gr. § 303. $- \tau o\nu\tau o\nu$ $\phi\nu\lambda d\tau\tau\epsilon\sigma\theta a$, to be on our guard against this man. Whereas $\phi\nu\lambda d\tau\tau\epsilon\nu \tau \nu\nu d$ signifies to guard any one. For the force of the Mid. voice ($\phi\nu\lambda d\tau\tau\epsilon\sigma\theta a$), see Gr. § 250. $- \tau \delta$... $\epsilon I \nu a\iota$, so far as relates to this man; accus. of limitation. Gr. § 279, 7; $\epsilon I \nu a\iota$ has in such formulas, says Hertlein, a limiting sense like $\gamma \epsilon$, at least.

§ 10. $\xi\phi\eta$: sc. $K\lambda\dot{\epsilon}a\rho\chi os$: (as Clearchus afterwards) related. $---\tau\eta s$ $\zeta\dot{\omega}\nu\eta s$, by the girdle, gen. of part. Gr. § 273, 3. (b). This is said to have been among the Persians a sign of condemnation to death. $---\kappa al$ of $\sigma\nu\gamma$., even his relatives. --- of $\pi\rho\sigma\sigma erd\chi\theta\eta$, lit. they to whom it was appointed led etc. Krüger reads of $\pi\rho\sigma\sigma erd\chi\theta\eta$, to the place where it was appointed (to

w. -

them to lead him). — offer, the very persons who; — rep is intensive the antecedent of offer is the subject of eldor. — in Savaror, after a vert of motion, denoting direction towards; in Savaro denotes the object or end without the idea of motion.

§ 11. ούτε...ουδείs...no one ever beheld Orontes either etc.; for the negatives, see Gr. § 318, 6. —— είδώs, knowing, in opposition to the idea of εἰκάζων, conjecturing. — ... ἕλλοι ἕλλωs, some conjectured one thing; some, another. It is suggested on the strength of a passage in Herod. (7. 114.), that he may have been buried alive in the tent.

CHAP. VII.

§ 1. µégas vóntas is used in the plur. says Krüger, because reference is had to the several parts (qulanal) into which the night was divided .els thy en. Eu, on the following morning; cf. 2, 3, 25; 4, 1, 15. The notion of direction towards is contained in these expressions. ---- our to στρατεῦματι; cf. 1, 8, 1; σύν is not commonly expressed with this idea. Here however perspicuity requires it; for if the dat. stood without ovr, it might be connected either with µaχούμενον denoting the army of Cyrus; or with #{tew denoting the army of the king. ---- µaxobueror, fut. particip. denoting purpose. —— képus, for the government, see Gr. § 275. 1. - τοῦ δεξ. κέρως, and τοῦ εὐωνύμου : the right and the left wing of the Greeks is meant; cf. 1, 8, 4. The whole Grecian force constituted the right wing of the army of Cyrus; this place having been assigned them as the post of honor. It was also the post of danger in a Grecian army; for in case they were outflanked, the right side, not being covered with the shield, was more exposed than the left would be. ---- abros, he himself, i. e. Cyrus.

§ 2. $\eta\mu\epsilon\rho\eta$, governed by $\delta\mu\alpha$ used as a preposition. Gr. § 289, Rem. — $\pi\hat{w}s$, the direct interrogative, here used in an indirect question instead of $\delta\pi\omega s$; cf. τl instead of $\delta,\tau l$, 1, 4, 18. — $ab\tau ds \pi apfirel Sappbrus$ $<math>\tau old\delta\epsilon$, he himself; encouraging, advised (them) as follows. $\pi apfirel$ from $\pi apauré\omega$; $\tau old\delta\epsilon$, such things as follow; $\tau od\delta\epsilon\epsilon$, so many things as follow; $\tau d\delta\epsilon$, the following things. Cf. also note on $\tau d\delta\epsilon$, 1, 6, 9.

§ 3. οἰκ ἀνθ.... βαρβάρων, not because I am in want of barbarian men etc. For the government of ἀνθρώπων, see Gr. § 273, 5. (b). — ἀμείνονας καὶ κρείγτους, better and braver, a pleonasm employed for emphasia.

258

— προσάλαβον, sc. δμα̂s. — δπως... άνδρες, see therefore that ye be men etc. Gr. § 330, 6. and Rem. 4. — fs instead of $h\nu$ by attraction. Gr. § 332. 6. — ύπλρ fs, for which, is thought to be the only instance of ύπέρ and the gen. instead of the gen. alone with εἰδαιμονίζω. — ἀντὶ ῶν ἔχω πάντων, in preference to all that I have. The antecedent πάντων is here drawn into the relative clause, instead of ἀντὶ πάντων & ἔχω. Cf. δ εἰχε στράτευμα 1, 2, 1.

§ 4. The learner will distinguish between $\epsilon i \delta \hat{\eta} \tau \epsilon$ (from olda) and $l \delta \eta \tau \epsilon$ (from eldor). — $\gamma d\rho$, epexegetic; see L. & S. under $\gamma d\rho$, II. — $\tau \delta$ $\pi\lambda\eta\theta\sigma$, sc. $\epsilon\sigma\tau i$. —— $d\nu d\sigma\chi\eta\sigma\theta\epsilon$; for the force of the aor. subjunct. with är, see note 1, 4, 15. ---- τὰ άλλα . . . olous, in respect to the other things, I seem to myself to be even ashamed (considering) what sort of etc. It is usual to explain the construction of olovs by supposing an ellipsis of *hoyi-*Cómeros or eroupouperos. Would it not be simpler and more natural to supply mentally the antecedent of olovs, namely rowbrois arepárois, or ύπερ τοιούτων ανθρώπων (for this construction see Plat. Crito 45. ε.)? Thus: I seem to myself to be even ashamed on account of (or, in behalf of) such men as you shall know those who are in our country (to be). ---- $\eta \mu \hat{\mu} \gamma$ is the ethical dat.; i. e. the dat. of the person who experiences joy or sorrow in view of the fact which is stated. Gr. § 284, (10). (d.) - droper. Observe how marked a distinction is made between this word and arthoriπous in the last sentence. ---- τοîs σίκοι ζηλωτόν, an object of envy to those at home. ----- $\tau d \pi a \rho' d \mu o \kappa \tau \lambda$, to choose the things with me in preference to those at home. Two otros from the nom. Tà otros; Tois otros (just above) is masc. from the nom. of olkou.

§ 6. $\delta\lambda\lambda d$ is often used by Xen. at the beginning of a speech made in reply to something going before. $----\frac{\delta}{\delta\sigma\tau} \cdot \dots \cdot \pi\rho\deltas \dots \mu\delta\chi\rho\iota$: a verb of rest with a construction implying motion: cf. $\epsilon i\sigma(\nu 1, 2, 7;$ reaches southward to the region where etc. $----\delta id\chi \chi\epsilon \mu \hat{\omega}\nu a$, sc. où $\delta\delta\nu a\nu\tau a\iota$ olaciv $\delta\nu\sigma\rho\omega\pi\sigma\iota$. $-----\tau o\delta\tau\omega\nu$, these limits; dependent on $\mu\delta\sigma\varphi$. Cf. 3, 4, 20.----- $\tau\lambda$... $\pi\delta\mu\tau a$ seems here to be the direct object of $\sigma\alpha\tau\rhoa\pi\epsilon\delta o\nu\sigma\iota\nu$; but as this verb regularly governs the gen., perhaps $\pi\delta\mu\tau a$ should be considered

a remote object, accus. of limitation, and the verb should be understood as used absolutely. Cf. $\tau \dot{a} \pi d \tau \tau a 2$, 1, 1.

§ 7. In the idea of $\frac{1}{2}\mu\epsilon\hat{i}s$, Cyrus would very naturally include those whom he was addressing, ss well as himself; but by $\frac{1}{2}\mu\hat{a}s$ before $\delta\epsilon\hat{i}$ he must mean himself alone. The plural instead of the singular both of the first and second persons is almost as common in Greek as in English; and the changes from one number to the other are remarkably abrupt in Greek. Observe here the sudden change from $\frac{1}{2}\mu\hat{a}s$ to $\frac{5}{60}\mu\epsilon a$, $\frac{5}{2}\chi\omega$, $\delta\hat{a}$. $---\tau o\dot{\tau}$ wer, these domains (above mentioned). For the government of $\tau o\dot{\tau} \tau \omega \tau$ by $\frac{2}{\gamma}\kappa\rho a\tau\hat{\epsilon}s$, see Gr. § 275, 1. --- $\varepsilon \sigma \tau \epsilon$ followed by the indic. denotes a consequence or result, as something actual, and if made negative takes $o\dot{v}$; followed by the infin., it denotes a consequence or result merely as a thing supposed, and if made negative, takes μh . $----\delta\epsilon\delta oura$, μh , like the Latin vereor ne. Gr. § 318, Rem. 6. ---- kal $\sigma \tau \dot{\epsilon}\phi arov \chi_{0}vo\hat{v}v$, a golden crown even among the republican Greeks was often given as a reward for distinguished services.

§ 8. oi dè taûra ànobrarres, and those who had heard these things; not, and they having heard these things. —— $\ell_{\rm they}^{\rm e}\gamma\gamma\epsilon\lambda\rho\sigma$, sc. taûra. — $\ell_{\rm they}^{\rm e}$ of te orpatyyol. These words seem to be an interpolation, inasmuch as the generals are mentioned in § 2, as being present with Cyrus; and it would seem unnatural that they should repair to him again, after promises so flattering. —— $\sigma\phi/\sigma\nu$ distinguished from éautoîs, Gr. § 302, Rem. 3. — d dé ... the Greek could say either the mind of all. In such a connection, the Greek could say either the $\gamma\nu\phi\mu\eta\nu$, or the $\gamma\nu\phi\mu\mu$.

§ 9. $\mu \eta$ $\mu d\chi e \sigma \theta a \iota$, not to fight, i. e. not to engage personally in the battle. — $\epsilon a \nu \tau \tilde{\omega} \nu$: dependent on $\delta \pi \iota \sigma \theta \epsilon \nu$. Gr. § 273, 3. (b). — $\delta \delta \epsilon \pi \omega s$, somehow as follows. — $\tilde{\eta} \rho \epsilon \tau o$, referred to $\epsilon \rho \omega \tau d\omega$, as a pres. tense corresponding in sense. Of $\epsilon \iota$, 2d pers. sing. of $\delta \iota \rho \mu a \iota$; always used by the Attic writers instead of $\delta \eta$; so also $\beta o \delta \iota \lambda \epsilon \iota$ and $\delta \psi \epsilon \iota$ irom $\beta o \delta \iota \lambda \rho \mu a \iota$ and $\delta \psi o \mu a \iota$. Gr. § 116, 11. — $\epsilon \mu d s$ $\delta \epsilon \lambda \delta \epsilon \iota \lambda \phi \delta s$, being without the article, is indefinite : a brother of mine ; $\delta \epsilon \mu d s \delta \epsilon \lambda \phi \delta s$ would mean my brother: $\delta \epsilon$ in this clause stands without $\mu \epsilon \nu$ in the preceding clause; so regularly, when two kindred qualities or designations are predicated of one person. Cf. $\phi \nu \gamma d s \Xi d \mu u o s$, $\pi \omega \tau \delta s \epsilon \lambda \delta \rho \phi s$, 1, 7, 5. — $\tau a \tilde{\nu} \tau a$, these things, i. e. this power, this kingdom.

§ 10. $\delta\sigma\pi is$ by meton. for those who carried the $\delta\sigma\pi is$; i. e. $\delta\pi\lambda irat$, heavy-armed men. By comparing the numbers here given with those in 1, 2, 9 and 1, 4, 3, deducting the number lost 1, 2, 25., it will appear that the heavy-armed were considerably diminished and the targeteers increased. Some of the heavy-armed men may in the mean time have

been equipped as targeteers; some from sickness, or other causes, may have been withdrawn. $----\tau d$ excort, for the use of the article with numerals, see Gr. § 246, 9.

§ 11. $i\kappa\alpha\tau\delta\nu$ κal $\epsilon'\kappa\sigma\sigma\iota$ μυριάδεs: probably an exaggeration. Plut. Artax. 13. represents Ctesias (who was present with Artaxerxes as his physician), as saying that the number present in the battle amounted to only forty myriads. — $\delta\lambda\lambda\omega\iota$ $\delta\epsilon$ $f\sigma\alpha\nu$, and there were others; or as we should say, and there were besides. Cf. $\delta\lambda\lambda\omega\iota$ 1, 8, 9. — $\pi\rho\delta$ adroû $\beta\alpha\sigma\iota$ - $\lambda\epsilon\omega s$, in front of the king kimself; the article is wanting before $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\epsilon\omega s$, because it has the force of a proper noun. Gr. § 244, 7.

§ 12. καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡγεμόνεs. Krüger following Weiske questions whether these words belong to the text; yet they are retained by other editors. — μυριάδων ἕκαστος, sc. ἕρχων. — τῆs μάχης, dependent on ύστέρησε. Gr. § 275, 1. — ἡμέραs; the dat. would be more usual, cf. 1, 2, 25. — Why Abrocamas, who is said (1, 4, 18.) to have been before Cyrus, was too late for the engagement does not appear from the narrative. It is not improbable that he intentionally loitered, till the contest between the two candidates for the throne was decided.

§ 13. in c. gen. out of, out from among; maps c. gen. from the side of, from the presence of (in Attic prose with the name of a person); $\dot{a}\pi\delta$ c. gen. from (in a general sense; usually with the name of a thing). $\tau \hat{w} \pi \alpha \lambda \epsilon \mu (\omega r)$ (the second) dependent on the antecedent of of: those of the enemy who etc. — $\tau a \dot{v} \tau \dot{a}$, the same things; observe how this word differs in form from $\tau a \hat{v} \tau a$ just above.

§ 14. $\tau\hat{\varphi}$ $\sigma\tau\rho\alpha\tau\epsilon\dot{\psi}\mu\alpha\tau_i$, dat. of accompaniment. Gr. § 285, Rem. 2. Sometimes, though less frequently, $\sigma\dot{\psi}\nu$ is expressed with the dat. in this sense. Cf. 1, 7. 1. — $\delta\rho\nu\kappa\tau\eta$, artificial (in opposition to the idea that it was produced by any natural cause). The fact of his meeting with this ditch indicated to Cyrus that the forces of the king were near and prepared for battle. Hence the force of $\gamma\dot{a}\rho$ after $\kappa\alpha\tau d$. — $\delta\rho\gamma\nu\iotaal$. The more usual construction would be the gen. limiting $\tau\dot{a}\phi\rho\sigmas$; cf. $\sigma\taua\deltal\omega\nu$ 1, 4, 11; $\pi\lambda\dot{\epsilon}\theta\rho\sigma\nu$ 1, 4, 9 and 1, 4, 4; also just below § 16, $\pi\sigma\delta\omega\nu$ limiting $\pi\dot{a}\rho\sigma\delta\sigmas$. Here $\dot{\delta}\rho\gamma\nu\iotaal$ is grammatically in apposition with $\tau\dot{a}\phi\rho\sigmas$. Cf. 3, 4, 7; 4, 8, 16.

§ 15. $\epsilon \pi i$, denoting extension over. Gr. § 296. 111. (b). One might rather expect the accus. without a prep. here. $---\mu \epsilon \chi \rho i \tau \sigma \tilde{v}$ Mndias $\tau \epsilon i \chi \sigma v s$, as far as to the wall of Media. This was built by one of the last Babylonian kings (before Babylon fell into the hands of the Persians), as a defence to the open country against the Medes; who after the fall of the Assyrian empire had possession of the upper Tigris. It extended entirely across from the Euphrates to the Tigris. It is still at the present day in some places from fifty to sixty feet wide, and from thirty to forty feet in height. It is called by the Arabs, Sidd-Nimrûd, i. e. Nimrod's wall The part nearest to the Euphrates was probably dilapidated in the time of Xen., and not seen from the line of march; so that the distance, twelve parasange, was something which was merely reported to him; the use of $\mu \epsilon \chi \rho \iota$ is at all events geographically inaccurate. The sentence included in brackets is evidently an interpolation, as was first shown by Rennel. It is the gloss of some person who had an indistinct idea of the four great canals which lower down the river, flow from the Euphrates into the Tigris (not, as here stated, in the opposite direction); and who confounded these canals with the ditch mentioned by Xenophon. Such in substance is the note of Kiepert. On the other hand Grote in a note on chap. 70, remarks, "subsequent observations, recently made known by Colonel Rawlinson to the Geographical Society, have contradicted the views of Dr. Ross," (the same with those of Kiepert,) "and have shown that the wall of Media, in the line here assigned to it, has no evidence to rest upon." "As our knowledge now stands, there is not a single point mentioned by Xen. in Babylonia which can be positively verified except Babylon itself,-and Pylae, which is known pretty nearly as the spot where Babylonia proper commences." For a more full discussion of the subject, see Grote, ch. 70. -----διαλείπουσι ... παρασάγγην, and are a parasang apart; ξκάστη, in apposition with the subject of dialel movor.

§ 16. $\pi d\rho o \delta os$ or ref. The completion of the ditch through this remaining space of twenty feet, was doubtless postponed by the king till the last moment, in order that the trade on the N. E. bank of the river might not be stopped before necessity required. That it was not already completed before the arrival of the army indicates that Cyrus had surprised the king by his rapid march. — $\pi o \epsilon \epsilon i$, historic pres.; the Eng. idiom requires here the pluperf. Cf. 3, 4, 12. — $\pi \rho o \epsilon \epsilon \Lambda a' roor \epsilon \pi$, particip. after a verbum sentiendi. Gr. § 310. 4. (a).

§ 17. παρῆλθε καὶ ἐγένοντο : observe the sudden change in number. Cf. ἐγένετο καὶ ἐσκήνησαν 4, 2, 22 ; γίγνεσθαι with local adverbs or prepositions (ἐν, ἐs, κατά, ἐπί, ὑπέρ) is often translated to come. — μέν, the correlative of δέ § 20. — ὑποχωρούντων agrees with Ἱππων καὶ ἀνθρώπων. — ἦσαν, cf. 1, 2, 23.

§ 18. $\tau \delta \nu' \lambda \mu \beta \rho \alpha \kappa \iota \delta \tau \eta \nu$, the Ambraciot. Ambracia was a city in Epirus; it is now called Arta. $---\delta \tau \iota \ldots \pi \rho \delta \tau \epsilon \rho \sigma \nu$, because on the eleventh day before (reckoning back) from that day. $---\delta \tau \iota$ before $\beta a \sigma \iota \lambda \epsilon \delta \nu$ introduces the oratio recta. Cf. note on $\delta \tau \iota$ 1, 6, 7. $---\delta \epsilon \kappa \alpha \eta \mu \epsilon \rho \delta \nu$, within ten days. See Gr. § 273, 4. (b). $---\epsilon \tau \iota$, after that, at all. $----\delta \iota \mu \alpha \chi \epsilon \ell \tau \tau$. A conditional clause always requires the neg. $\mu \eta$; hence Krüger reads $\epsilon \ell \mu \eta \kappa. \tau. \lambda$., omitting où before $\mu \alpha \chi \epsilon \ell \tau \alpha \iota$; but the reading in the text seems to be genuine, -- and où $\mu \alpha \chi \epsilon \ell \tau \alpha \iota$, as a repetition of the words

of the soothsayer, seems natural and forcible. We must understand ob, not as qualifying the whole conditional clause, but $\mu \alpha \chi \epsilon i \tau \alpha$ alone. See Gr. § 318, Rem. 1. —— $\epsilon i \alpha \tau \delta$, $\delta \lambda \eta \theta \epsilon t \sigma \eta s$, conditional fut. perf. Cf. note 1, 4, 15. —— ai δ . $\eta \mu$., the ten days, i. e. those above mentioned.

§ 19. ἀπεγνωκέναι τοῦ μάχ-, had abandoned the idea of fighting. For the government of τοῦ μάχεσθαι, see Gr. § 271. 2.

§ 20. τὸ πολύ, cf. note on 1, 4, 13. — aἰτῷ, Gr. § 284. (10). ἀνατεταραγμένον, without military order ; from ἀναταράττω. — τοῦs στρατιώταιs, dependent on ήγοντο as dat. commodi. Gr. § 284, Rem. 4.

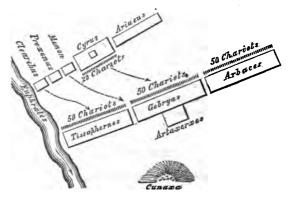
CHAP. VIII.

Battle of Cunaxa and death of Cyrus.

§ 1. Kal $4\delta\eta$ $\tau\epsilon \dots \kappa al \dots And already not only \dots but \dots$ See Gr. § 321, 1. (a). — $\dot{a}\mu\phi \dot{a}\gamma\rho\rho\dot{a}\nu \pi\lambda\eta\theta$: about (the time of) full market; i. e. from 10 A. M. to 12 M. — δ $\sigma\tau a\theta\mu\delta s$, here used in the strict sense, the station, the place where they were to halt. — $\kappa\alpha\tau a\lambda\dot{b}\epsilon\nu$, to put an end to (the march), to halt. Cf. 1, 10, 19. — $\tau\hat{u}\nu \pi\iota\sigma\tau\hat{u}\nu$, depends, as is often the case with the gen., directly on the proper name, without the expression of τls : cf. $\tau\hat{u}\nu \dot{a}\mu\phi l \kappa.\tau.\lambda.$, 1, 2, 3. — $\dot{a}\nu\dot{a}\kappa\rho\dot{a}\tau s$, at full speed, $\mu e\tau\dot{a} \pi d\sigma\eta s \sigma\pi o\nu d\eta \dot{s}$, Suid. — $\tau\hat{\varphi} \ l\pi\pi\phi$, see Gr. § 285, Rem. 2. — $\dot{e}\beta\delta a$, from $\beta od\omega$. — $\delta\tau_1$, here again not to be translated, since it is followed by the oratio recta. — $\sigma\dot{v}\nu \tau\hat{\varphi} \sigma\tau\rho\alpha\tau e\dot{\nu}\mu\alpha\tau_1$, cf. 1, 7, 1. — $\dot{\omega}s$ els, as if for, apparently for. Cf. 1, 8, 23.

§ 2. airíka qualifies ἐπιπεσεῖσθαι. — ἐδόκουν οἰ ^{*}Ελληνες καὶ πάντες δέ, the Greeks and also all imagined; δέ we translate and; καί, also. Cf. δὲ καί, 1, 2, 2 and 7, and 8, and 9. — ἐπιπεσεῖσθαι, sc. βασιλέα, that the king would fall upồn them etc. — The battle, about to be described, was fought in the autumn of 401, B. C., not far from the village of Cunaxa (as we learn from Plut. Artax. 8.); and hence it is called in history the battle of Cunaxa. According to 2, 2, 6., this place was three hundred and sixty stadia (about fifty miles) from Babylon. Plutarch, however, in the passage above referred to, says it was five hundred stadia from Babylon.

§ 3. Kûpós $\tau \epsilon \dots \tau o \hat{s} \tau \epsilon$. These clauses are connected and made correlative by $\tau \hat{\epsilon} \dots \hat{\epsilon} i \ell \delta v$ (from $\hat{\epsilon} v \delta \dot{\omega}$) put on. — $\tau \hat{\alpha} \pi a \lambda \tau \dot{a}$, cf. note 1, 5, 15. — $\hat{\epsilon} \hat{\epsilon} \sigma \pi \lambda (\hat{\epsilon} \sigma \theta a , to equip themselves fully.$ It appears from 1, 7, 20. that a portion of the heavy armor which was necessary for a full equipment had been laid on the wagons and beasts of burden. — $\hat{\epsilon} \kappa a \cdot \sigma \tau \sigma r$, subject of $\kappa a \theta | \sigma \tau a \sigma \theta a .$

PLAN OF THE BATTLE OF CUNAXA.

§ 4. $\tau \lambda$ δεξι λ τοῦ κέρατος ἔχων, occupying the right (parts) of the wing. The whole Grecian force constituted the right wing of the army (see note on 1, 7, 1.); and of this wing Clearchus occupied the extreme right. See plan of the battle. —— ἐχόμενος, being next. See L. & S., B. 2. — Μένων δὲ καὶ τὸ στράτευμα, and Menon and his army.

§ 5. eis, to the number of. Gr. § 290, 2. (1.) (b.) — $\pi a \rho d$, near. Gr. § 297, 111. (c.) — $\xi \sigma \tau \eta \sigma a \nu$. For the difference between the 1st and 2d aor. of this verb, see Gr. § 173, Rem. 2.

§ 6. Kûpos dè kal ol immeîs, sc. čornoav, which is expressed above § 5. It is conjectured also that karà rò µéoov has been dropped from the text; since we should expect that his position in the army would be mentioned here. Cf. § 22 below. — airoi, they themselves, i. e. the men in distinction from their horses, which also had defensive armor (§ 7). — $\psi_i \lambda h \nu$, unarmed; not absolutely bare, but without helmet. He had on a ridpa, according to Plutarch; who in describing the death of Cyrus (Artax. 11.) says $d\pion(\pi rei de rijs \kappa e \phi a \lambda i s i ridpa roi Kúpov. —$ $<math>\lambda é yerai$, see Introduction § 6.

§ 7. In the treatise on horsemanship (De re eq. 12, 8), Xen. says, it is necessary to equip the horse also with frontlet ($\pi po\mu eram(blor)$), and breastplate ($\pi po\sigma repr(blor)$), and cuisses ($\pi apa\mu np(bla)$; for these at the same time serve as cuisses for the rider also. These last words explain the reason why the $\pi apa\mu np(bla, which are mentioned in § 6, are not again mentioned in$ $this section. — <math>\mu a \chi a (pas ... E \lambda n p v k ds, Grecian swords$. The $\mu d \chi a \mu a$ was alightly curved and used for striking; the $\xi (\phi os was straight and$ pointed, and was used like a dagger.

§ 8. $\tau \not{\epsilon} \dots \kappa a \ell$. See note 1, 8, 1. — $\chi \rho \delta r \psi \dots \delta \sigma \tau \epsilon \rho o r$, sc. $\dot{\epsilon} \phi d r \eta$, and in no considerable time afterwards, it appeared etc. — τ ls after $\mu \epsilon \lambda a r \ell a$ and also after $\chi a \lambda \kappa \delta s$, denotes the indistinctness with which they were seen, owing to the distance. — $\dot{\epsilon} \pi \ell$ $\pi o \lambda \psi$, reaching afar off. — $\dot{\epsilon} \gamma \gamma \psi$ - $\tau \epsilon \rho o r$, like other adverbs of place, is often used with $\epsilon \ell r a \iota$ or $\gamma (\gamma r \epsilon \sigma \theta a \iota a s$ $an indeclinable adjective. Cf. <math>\pi \lambda \eta \sigma (or 1, 8, 1; and \dot{\epsilon} \gamma \gamma \psi \tau \epsilon \rho o r 4, 7, 23.$

§ 10. Éphara, sc. éropetero, which had just before been expressed. diale(rorra $\sigma v \chi \nu \delta \nu$, a considerable space apart. — ék $\tau \tilde{\omega} \nu \ldots \delta \pi \sigma \tau e \tau a$ $\mu \ell \nu a$ (from $\delta \pi \sigma \tau e \ell \nu \omega$), projecting out from etc. — els $\pi \lambda d \gamma_{10} \nu$, in an oblique direction. — kal . . . $\beta \lambda \ell \pi \sigma \tau \pi$, and (others) pointing (lit. looking) towards the ground. — $\dot{\eta}$ dè $\gamma \nu \omega \mu \eta$ $\ddot{\eta} \nu$, and the plan was. — $\dot{\omega} s$ els . . . $\ell \lambda \tilde{\omega} \tau \tau a$, apparently to drive into etc. $\ell \lambda \tilde{\omega} \tau \tau a$, fut. act. particip. from $\ell \lambda \omega \dot{\nu} \omega$. The fut. $\ell \lambda d \sigma \omega$ instead of $\ell \lambda \tilde{\omega}$ is extremely rare except in later writers. (Gr. § 158, 3.) $\ell \lambda \tilde{\omega} \tau \tau a$ and $\delta_{iak} \delta \psi \sigma \tau \tau a$ re in the accus. absol., with $\tau d \delta \rho e$ - $\tau \pi \omega \tau \eta \phi \delta \rho a$ $\ell \mu \omega \tau a$ understood. For the two principal forms of the accus. abs. see Gr. § 312, 5 and 6.

§ 11. elver, 1, 7, 4. — $\tau \sigma is$ "EAAn σi belongs in idea both with $\kappa a\lambda \dot{\epsilon}$ oras and $\pi a \rho \epsilon \kappa \epsilon \lambda \epsilon' \epsilon' \sigma a$. When two connected verbs take a common object, but require a different case, the object is expressed but once, and commonly in the case which the nearest verb requires. Krüg. Sprachlehre § 60, 5. — $\sigma r \gamma j$ is avortór, as silently as possible (not as L. & S. sub avortór render, as stilly etc.); $\sigma r \gamma j$, in silence, opposed to the idea of shouting and screaming ($\kappa \rho a v \gamma j$); $\eta \sigma v \chi j$, quietly, opposed to the idea of noise of any kind.

§ 12. $\tau \hat{\varphi}$ K $\lambda \epsilon d\rho \chi \varphi \epsilon \beta \delta a$ $\delta \gamma \epsilon \iota \nu$, cried aloud to Clearchus to lead. $\epsilon \beta \delta a$, as frequently $\lambda \epsilon \gamma \epsilon \iota \nu$ and $\epsilon i \pi \epsilon i \nu$, contains the idea of $\kappa \epsilon \lambda \epsilon \delta \epsilon \iota \nu$ and hence takes the infin., cf. $\delta \lambda \epsilon \gamma \epsilon$, 1, 3, 8. — $\kappa \alpha \tau d$, against, Gr. § 292. II. (1.)(a.) — $\eta \mu i \nu$, for the government, see Gr. § 284. (11.) — $\pi \epsilon \pi \sigma \delta \eta \tau a \iota$. The perf. expresses the certainty of the future action, by representing it as already completed.

§ 13. τb µésov. For the difference between µésos before and µésos after the article, see Gr. § 245, Rem. 5; $\sigma \tau \hat{\rho} \rho s$, a body of men in close array; $\delta \rho \hat{\omega} v \kappa \tau . \lambda$., beholding the central body in close array; i. e. $\tau o b s$ étantoxixlous inveis, 1, 7, 11 and 1, 8, 24. — à koolwav Kopou, hearing from Cyrus; for the different constructions of à koolwav Kopou, hearing from Cyrus; for the different constructions of à koolwav Kopou, hearing from Cyrus; for the different constructions of à koolwav Kopou, hearing from Cyrus; for the different constructions of à koolwav Kopou, hearing from Cyrus; for the different constructions of à koolwav Kopou, hearing from Cyrus; so the different constructions of à koolwav Kopou, hearing from Cyrus; so for the different constructions of a koolwav Kopou, hearing from Cyrus; so for the different constructions of a koolwav Kopou, hearing from Cyrus; so the different constructions of the secure and infin.) after verba sentiendi, see Gr. § 310, 4. — $\tau \hat{\omega} * \hat{\omega} v \sigma \hat{v}$, lit. of those of himself, i. e. of his own forces. Cf. $\tau o b s \hat{\epsilon} a v \tau \hat{v}$, 15. — $\lambda \lambda^2$ and the repetition of $\delta K \lambda \hat{\epsilon} a x \tau \lambda$. $-\delta \mu \omega s$, nevertheless; i. e. although Cyrus commanded it, nevertheless Clearchus refused etc. — $a b \tau \hat{\omega} \mu \hat{\kappa} \omega_i$, it would concerne him, i. e. he would take care. — $\delta \pi w s \kappa \lambda \hat{w} s \hat{\kappa} \chi \omega_i$, that it should be well; $\hat{\kappa} \chi \omega_i$ is impers.

§ 14. $\delta\mu\alpha\lambda\hat{w}$, in an even line, cf. $\epsilon\nu$ is ψ § 11 above. — $\epsilon\tau_i \epsilon\nu$ $\tau\psi$ abr ψ µ $\epsilon\nu\sigma\nu$, still remaining in the same (place). — $\epsilon\kappa$ $\tau\hat{w}$ $\epsilon\tau_i$ προσιόντων, of those still coming up, i. e. from the march. — où πάνυ πρόs, not very close to,—the adv. here qualifying the preposition; cf. ω s qualifying els § 1 above. — κατεθεάτο . . . ἀποβλέπων, he took a view in each direction looking away etc.

§ 15. Heropŵr 'Adnraîos, Xenophon an Athenian is here mentioned for the first time in the Anabasis; and, as always hereafter, in the 3d person. Cf. Introduction § 6. — $\delta\pi\epsilon\lambda d\sigma as$ (from $\delta\pi\epsilon\lambda a\delta rw$), having rode up. — $\epsilon\pi\iota\sigma\tau h\sigma as$ sc. $\tau \delta r$ innor, having halted. It appears from mapehabrer just above, that he was previously riding along. — $\tau \lambda$ iepd, the omens from the entrails of the victims; $\tau \lambda$ $\sigma\phi d\gamma ua$ the omens from the motions of the victims. The repetition of ward is emphatic. With iepd and $\sigma\phi d\gamma ua$ understand $\epsilon \eta$.

§ 16. $\delta \tau_i$ is here again followed by the oratio recta. — $\tau b \sigma \delta \nu \delta \eta \mu a$, the war-cry, as Krüger interprets it; or, as it is commonly understood, the watch-word. From what follows in this connection as well as from Cyr. 3, 3, 58., it appears that the watchword $(\sigma \delta \nu \delta \eta \mu a)$ was first communicated along the ranks to the extreme lines and then back again; and that the paean (the battle-song) was then sung. The $\sigma \delta \nu \delta \eta \mu a$ answered a double purpose :—first, it expressed some sentiment calculated to inspire courage before the battle; and secondly, it was used as a watchword in the engagement if the different ranks of the same army at any time came in collision with one another. — wal δs , and he, refers only to a person; and is used only in the nom. case; the corresponding accus. would be wal $\tau \delta \nu$ instead of wal $\delta \nu$. — $\delta \delta \epsilon$, and he, i. e. Clearchus; or if instead of $\delta \delta \delta K K \delta a \rho \chi os$ should read $\delta \delta \delta \epsilon$ Heroofŵv $\epsilon I \pi \epsilon \nu$ (with Krüger and others), then of course $\delta \delta \epsilon$ before $\delta \pi \epsilon \nu \sigma \sigma \nu$ would mean Xenophon. — Zebs $\sigma \omega \tau h \rho \kappa \sigma \nu \tau \delta \nu \sigma \nu$

Some expression denoting good fortune would naturally be chosen for a watchword. Thus in 6, 5, 25. we have Zebs $\sigma \omega \tau \hbar \rho$, 'H $\rho a \kappa \lambda \eta s$ $\hbar \gamma e \mu \omega r$; in Cyr. 3, 3, 58. Zebs $\sigma \omega \mu a \chi os$ κal $\hbar \gamma e \mu \omega r$; and in Cyr. 7, 1, 10. Zebs $\sigma \omega \tau \hbar \rho$ κal $\hbar \gamma e \mu \omega r$.

§ 17. 'AAAd denotes the sudden turn in his thoughts, from the doubt which filled his mind when he asked "what the noise was" in the Grecian ranks, to the animation with which he said, "I both accept it, and let it be" (thus). With dAAd in this place, cf. dAAd 1, 7, 6. $\delta\ell\chi_{0\mu\alpha\alpha}$ is the proper expression of one who recognizes a favorable sign and appropriates it to himself. Cf. Herod. 9. 91; cf. also accipio in Latin. Virg. Acn. 12. 260. —— $\tau o \tilde{\nu} \tau o$, this (i. 1. $\sigma \omega \tau \eta \rho (a \kappa a) \nu(\kappa \eta)$. —— $\tau \dot{\omega} \phi dAa\gamma\gamma\epsilon$: one might expect $\tau \dot{a} \phi dA\lambda$. as the noun is fem.; but the fem. form τd occurs only a few times and that in the poets; $\tau a \tilde{\nu}$ in the gen. and dat. is more common than τd and found even in prose; but $\tau o \tilde{\nu} \nu$ for the fem. as well as masc. and neut, is much more common than $\tau a \tilde{\nu}$. —— $\pi \rho \sigma h \chi \omega \tau \sigma$, before the barbarians belonging to the army of Cyrus) to go etc.

§ 18. ropevoultwar, gen. abs. sc. abrar. — τb érilles mómeror, the part which was left behind, in allusion to $\xi\xi\epsilon\kappa\delta\mu$ aure (projected forward as a surge rises from a great body of water). — $\delta\rho\delta\mu\varphi$ Seir, to hasten at a running pace. — oldrmep, in such a manner as, or more simply, as — 'Erválues, commonly considered another name of 'Apps. — $\delta\lambda\epsilon\lambda l \omega$ and the synon. word $\delta\lambda\alpha\lambda d \omega$ are from $\delta\lambda\epsilon\lambda\epsilon\hat{v}$ and $\delta\lambda\alpha\lambda d$, the actual words which were ahouted in marching against the enemy, after singing the $\pi audx$. — $\lambda \ell\gamma ovoi$, cf. § 6 above, and Introduction § 6. — τois impose, the horses here spoken of were attached probably to the scythe-bearing chariots (§ 10 above), which went in front of the enemy and were intended to break the ranks of the Greeks.

§ 19. ἐξικνεῖσθαι, sc. αὐτῶν ; for the infin. after πρίν, see Gr. § 337. 9. —— κατὰ κράτοs, lit. according to their power, i. e. with all their might. Cf. ἀνὰ κράτοs 1, 8, 1.

§ 20. $\dot{\epsilon}\phi\dot{\epsilon}\rho\sigma\tau\sigma$ with the neut. plur. Cf. $\dot{f}\sigma\sigma x$ 1, 2, 23. — $\tau\dot{\alpha}\mu\dot{\epsilon}y$... $\tau\dot{\alpha}$ $\delta\dot{\epsilon}$, some ... others, distributive clauses in apposition with $\tau\dot{\alpha}$ $\dot{\epsilon}\rho\mu\alpha\tau\alpha$. — $\dot{\eta}\nu\dot{\epsilon}\chi\sigma\nu$ dependent on *kevd*. Gr. § 271, 3. — $\pi\rho\sigma\dot{\delta}\sigma\epsilon\nu$, sc. $\tau\dot{\sigma}$ $\ddot{\epsilon}\rho\mu\alpha\tau\alpha$. — $\dot{\epsilon}\sigma\tau\iota$ $\dot{\sigma}$ ' $\delta\sigma\tau\iotas$, now and then one however (of the Greeks). For the analysis of the expression, see Gr. § 381, Rem. 4. — $\dot{\epsilon}\kappa\pi\lambda\alpha\gamma\epsilon\prime s$ (from $\epsilon\kappa\pi\lambda\eta\tau\tau\omega$), having been terrified, and thus losing self-possession. — $\sigma\dot{\sigma}\dot{\delta}\dot{\epsilon}$ $\tau\sigma\dot{\nu}\tau\sigma\nu$, not even this one suffered etc. Instead of $\tau\sigma\dot{\nu}\tau\sigma\nu$, one would rather expect $\tau\sigma\dot{\nu}\tau\sigma\nu s$. See however $\tau\sigma\dot{\nu}\tau\varphi$ 3, 3, 18. — $\sigma\dot{\sigma}\dot{\delta}$ ' $\dot{\epsilon}\lambda$ - $\lambda\sigma\sigma$ $\dot{\delta}\dot{\epsilon}$... $\sigma\dot{\nu}\dot{\delta}\dot{\epsilon}\dot{s}$, and not even any other etc. $\sigma\dot{\nu}\dot{\delta}\dot{\epsilon}$, in a negative correspond to $\kappa\alpha$)— $\delta\dot{\epsilon}$ in an affirmative clause.

§ 21. rd kal' abrovs, that which was opposed to themselves. ---- obd

55, not even thus; 55 in the sense of obvis is not uncommon after κal , obde, and $\mu\eta\delta \delta i$; observe that it is anytone in this sense, but in every other an atonic. — $\delta \xi h \chi \partial \eta$ (from $\delta \xi h \chi \partial \eta$), was be induced. — $\sigma vreo \pi \epsilon \iota \rho a \mu \ell r \eta r$, (from $\sigma v \sigma \pi \epsilon \ell \rho d \omega$), drawn closely together ; agrees with $\tau h r \ldots \tau d \xi \iota r$. All which intervenes between $\tau h r$ and $\tau d \xi \iota r$ is of the nature of an adjective qualifying the noun $\tau d \xi \iota r$. — $\ell \pi \epsilon \mu \epsilon \lambda \epsilon \hat{\iota} \sigma \epsilon \ldots$. Basi $\lambda \epsilon \ell \kappa \delta r$, he narrowly watched what the king would do. By the general rule (Gr. § 327*, 1.) we should expect the optat. This verb is another added to the many examples already pointed out, of a sudden transition from a dependent to the form of an independent construction. — $\beta \delta \epsilon \iota$ (from $\sigma \delta \sigma a \partial \tau \partial r \delta \tau \iota$, lit. he knew him that ; another instance of anticipation. Cf. 1, 1, 5 and 1, 6, 5. — $\mu \ell \sigma \sigma r$; one would naturally expect $\tau \delta \mu \ell \sigma \sigma r$; yet $\mu \ell \sigma \sigma r$, like $\delta \epsilon \xi \iota \delta r$ and $\epsilon \delta \sigma \nu \mu \sigma r$, denoting a part of the line of battle, often stands without the article. Cf. 1, 8, 13 and 1, 8, 23.

§ 22. $\tau \delta$ shows that $a\delta \tau \partial \nu$ is grammatically connected with $\mu \epsilon \sigma \sigma \nu$; their own centre : $\hbar \gamma \sigma \partial \nu \tau a u$. Several editions have $\hbar \gamma \sigma \partial \nu \tau \sigma$; Hertlein, following Dindorf, has the pres. tense. — $\kappa a l \dots \kappa a l$, not only . . . but also. — $\epsilon \nu \ \delta \sigma \phi a \lambda \varepsilon \sigma \tau d \tau \phi$, in the safest (position). — $\hbar \nu \dots \epsilon \kappa \alpha \tau \epsilon \rho \omega \theta \varepsilon \nu$, if their force may be on both sides of them; $a \nu \tau \partial \nu \to \delta \nu \phi$ being dependent on the adv of place. Krüger reads $\hbar \nu \ \hbar$ lox $\delta s \ a \delta \tau \partial \nu \nu \phi$ is $\epsilon \kappa \sigma \tau \epsilon \rho \omega \theta \varepsilon \nu$, if their own strength may be on both sides. — alobd $\nu \varepsilon \sigma \theta a \nu \tau \delta$ $\sigma \tau \rho d \tau \varepsilon \nu \mu a$ dependent on $\nu \rho \mu (\zeta \sigma \tau \epsilon s.$

§ 23. Et ω dyévero, lit. became without, i. e. extended beyond —— ék roû dyrlov, from the opposite side. —— adrô and adroû mean the king; adroû is dependent on éµπροσθεν, and roîs rerayµévois on èµdxero.

§ 24. Seloas μh , having feared that ; Seloas from Seloux which though perf. in form, is present in meaning. $----\gamma \epsilon \nu \delta \mu \epsilon \nu \sigma \sigma$, so. $\beta a \sigma \iota \lambda \epsilon \dot{\nu} s$. $\kappa a \tau a \kappa \delta \dot{\nu} p$, the general rule would require the optat. here. See note on $\pi o \epsilon h \sigma \epsilon s$ 21 above. $---- \tau o \delta s$ étanox $\iota \lambda lovs$, being thrown to the end of the sentence, presents the contrast to étanorlous more strikingly.

§ 25. els το διώκειν δρμήσαντες, having rushed on in the pursuit. σχεδόν, chiefly; ol όμοτράπεζοι, table companions, called also (1, 9, 81.) συντράπεζοι.

§ 26. καθορῷ, he descries. — oùn ἡνέσχετο, he did not contain himself. πalει, strikes (him), with the spear, according to Ctesias (see Plut. Artax. 11.); although the verb πalει does not necessarily imply any thing more than the use of a missile. See Cyr. 7, 1, 84. Concerning Ctesias, see Introduc. § 7. — καl... φησι; an independent added to a relative sentance; cf. καl... δέ... ἀπέδειξε, added to $ξ_5... ἐποίησε, 1, 1, 2.$

§ 27. $\mu \alpha \chi \delta \mu e \nu o \iota$. One would expect here the gen. abs. The nomin. can however stand, says Hertlein, because the following subject $\delta \pi \delta \sigma o \iota$ constitutes a part of those of whom $\mu \alpha \chi \delta \mu e \nu o \iota$ is predicated. Cf. Séµevou 2,

2, 8. and каталіто́ятез 5, 2, 21. — о́по́ого... Ктро́аз ле́уеі, how many etc. Ctesias relates. — èkeíro, i. e. $\tau \hat{\varphi}$ βασιλεî. — ěkeíro, like the Lat. jacere, lay (dead).

§ 28. $\delta \dots$ Sepáraw, the attendant most devoted to him of (all) his officers. — $\pi \epsilon \rho i \pi \epsilon \sigma \epsilon \hat{\nu}$, dependent on $\lambda \epsilon \gamma \epsilon \tau a$. The preposition ($\pi \epsilon \rho i$ -) suggests that he threw his arms around the body of Cyrus.

§ 29. Kúpp dependent on $i\pi_i$ - in composition. — of δi , sc. $\phi a \sigma i$. $i\pi_i \sigma \phi d i a \sigma \theta a_i$ instead of $i\pi_i \sigma \phi d i a$ which occurred in the last clause. See Gr. § 250. We have here $iav \sigma \delta r$ as the object of $i\pi_i \sigma \phi d i a \sigma \theta a_i$. It is added both for perspicuity and for emphasis :—he (himself) slew himself ; the expression being almost equivalent, says Krüger, to airds $iav \sigma h r a r a$.

CHAP. IX.

Character of Cyrus.

§ 1. $\tau \hat{\omega} \cdot \ldots \gamma \epsilon \nu o \mu \epsilon \nu v \omega h ave lived since the elder Cyrus,—the$ founder of the Persian empire; the subject of Xenophon's Cyropaedia.What he says here of Cyrus the Younger is the highest possible eulogy. $— <math>\pi a \rho d$, c. gen. in connection with the pass. occurs chiefly with verbs of saying or communicating. Gr. § 251, Rem. 4. — Kúpou $\epsilon \nu \pi \epsilon \rho q$ $\gamma \epsilon \nu \epsilon \sigma \sigma u$, to have been in intimate acquaintance with Cyrus. Kúpou depends on $\pi \epsilon \rho q$. Cf. the synonymous expression $\epsilon \mu \pi \epsilon \rho \omega s a \delta \tau o \delta \epsilon \chi \epsilon u$, to be intimately acquainted with him, 2, 6, 1.

§ 2. πρώτον μέν, a correlative with ἐπεὶ δέ § 6. — πάντων πάντα, of all in all respects. For a similar paranomasia, see 2, 5, 7. πάντη ... πάντα ... πανταχŷ πάντων; 2, 6, 7. πανταχοῦ πάντες; 4, 1, 28. πολλαχοῦ πολλοῦ.

§ 3. al $\beta a \sigma i \lambda \ell \omega s$ Súpai was the common expression for the court of the (Persian) king. — For the accentuation and meaning of $\ell \sigma \tau i$, see Gr. § 35, 1.

§ 4. ἀκούουσι connected by καί to ℑεῶνται, behold and hear of; καl τοὺς τιμ... και άλλους, both those who are honored etc., and others etc.
— εἰθὺς παῖδες ὅντες, immediately being (yet) boys, i. e. from their boyhood onward. — ἄρχειν. This they learn through the example of the king.

§ 5. alonµovéστατος μèν πρώτον, instead of πρώτον μèν alonµ.; the present arrangement gives more prominence to the adjective. — πείθεσθαι with its clause is in the same construction with εlvaι, to which it is connected by $\tau \epsilon$: καl... µ $a\lambda\lambda\lambda\sigma$, even more than those who were inferior to himself (in rank); ϵ avro \hat{v} governed by the comparative immediately following. — With $\phi_{i\lambda}$ ιππότατος supply from the preceding clause $\epsilon\delta\delta\kappa\epsilon$ s elva: ; and with $\chi \rho \eta \sigma \theta a$., $\ell \delta \delta \kappa \epsilon i$. — $\ell \kappa \rho \mu \sigma \sigma i$ is most naturally explained by Krüger as impers.; like $\lambda \ell \gamma \sigma \nu \sigma i$ and $\phi a \sigma l$, Gr. § 238, 5. (c.): men judged him to be etc. (In German, man urtheilte.) — $\tau \tilde{\omega} \nu \ldots \ell \rho \gamma \omega \nu$ depends on $\phi i \lambda o \mu a \theta \ell \sigma \tau a \tau \sigma \epsilon \ell r a i$ in the same way as the gen. on verbs denoting a state or affection of the mind. Gr. § 274, 1; in respect to the actions etc., to be most fond of learning etc. — $\tau \sigma \ell \mu \kappa \eta s$ and $\ell \kappa \sigma \nu \tau \ell \sigma \epsilon \omega s$ are in apposition with $\ell \rho \gamma \omega \nu$.

§ 6. $\epsilon \pi i \phi \epsilon \rho \omega \rho \epsilon' \tau \eta$, attacking (him). — $\sigma \nu \mu \pi \epsilon \sigma \omega r$ (from $\sigma \nu \mu \pi i \pi \tau \omega$), $\epsilon a ving grappled with (it). — <math>\tau a \ \mu e r$ $\epsilon \pi a \theta \epsilon r$, he suffered some things. The strict antithesis to this would be $\tau a \delta^*$ $\epsilon \pi o (\eta \sigma \epsilon r, b \omega the achieved other things;$ and such a clause would be followed by a specification of what he did. The actual construction is briefer; instead of $\tau a \delta \delta^* \kappa \cdot \tau \cdot \lambda$, we have $\tau \epsilon \lambda o s$ $\delta \epsilon$, but finally; and then the statement of what he did. — $\kappa a \tau \epsilon \kappa a r \epsilon$ from $\kappa a \tau a \kappa a \epsilon i r \omega \cdot \dots - \pi o \lambda \lambda o \hat{s}$ $\mu a \kappa a \rho i \sigma' \tau r$, most happy in the view of many. For the construction of this dat., see Gr. § 284, (10).

§ 7. $i\pi el \delta i$ kare $\pi i \mu \varphi \theta \eta$; in the year 407, B. C. — $\Phi \rho \nu \gamma (a \dot{\eta} \mu e \gamma d \lambda \eta$, so called to distinguish it from $\Phi \rho \nu \gamma (a \dot{\eta} \pi a \rho)$ 'EAA howorrow. The chief city of the former was Celaenae. See map. — kal $\pi d \nu \tau a \nu$, of all also ; not only of the forces of his own satrapy, but of all also who etc. — ols kath here, on whom it is incumbent, i. e. who are required. — els Kao. πe - $\delta (a\nu)$. The plain of Castolus seems to have been the rendezvous of the military forces from the greater part of western Asia Minor. Such places were appointed throughout the Persian empire. Cf. Oecon. 4. 6. — $\mu e \nu$, after $\pi \rho \tilde{u} \tau o \nu$, is a correlative of δt after $\phi a \nu e \rho \delta$, § 11 below. — $\pi e \rho l$ $\pi \lambda e (\sigma \tau o \nu, of the greatest importance. Gr. § 295, 3, 1. (d). — e i . . . our$ boîro, if he made peace with any one, and if he made a treaty with any one. $<math>\sigma \pi e \nu \delta \rho \mu a \nu$, says Krüger, implies previous hostility, $\sigma \nu \tau f \theta e \mu a$ suggests no such collateral notion. Observe the difference in form between the dat. of τls which we have in this clause, and the dat. of the article. — $\mu \eta \delta t \nu$ $\psi e \nu \delta e \sigma \theta a u depends on <math>\pi o \iota o \tau r$.

§ 8. κal γdρ oδν, and (there was proof of this) for on this account, etc. These words are used to connect sentences (*ral*), which express a fixed fact (oδν), as a proof (γdρ) of that which goes before. — of ärdpes, sc. *emtrpenduevou*: not only the cities, but the (individual) men etc. — mapd, contrary to. Gr. § 297, 111, (1.) (b.) — dν matter (fut. in meaning), that he would suffer. See Gr. § 260, Rem. 10.

§ 9. τοιγαροῦν has the same force as καl γὰρ οἶν with the exception that τοί is intensive and καί connective. — πῶσαι al πόλειs, all the cities, i. e. in Ionia; cf. 1, 1, 6. — ἀντί, instead of, Gr. § 287, 1. (2.) (b.) τοὺς φεύγοντας προέσθαι, to abandon the exiles. Cf. 1, 1, 7 and 1, 2, 2. προέσθαι from προίημι. The exiles whom Cyrus had received were the political enemies of the dominant party in Miletus, and hence the ground of their fear. Probably the exiles belonged to the aristocratic party.

§ 10. καί before γdp is a correlative of καί before $i\lambda e \gamma e r$, —not only, but also. — $\delta \tau \dots \pi pooîro,$ that he would never abandon (any), so. $\tau w ds$, or better perhaps $\tau w d$, (cf. $\tau ls \dots a b \tau o v ds$, 1, 4, 8.) — $\delta \pi a \xi$, once for all. — $\delta \tau \dots \mu e lovs$, still fewer. — $\delta \tau \dots \pi p d \xi e a v$, and should be still less fortunate; κακώς πράττειν, to be unfortunate; εδ or καλώς πράττειν, to be fortunate; κακώς ποιεῦν, to do harm (to some one); εδ or καλώς ποιεῦν, to do good (to some one); so also à γαθόν, or κακόν with ποιεῦν τινα, to do good, or, ill to any one; cf. § 11.

§ 11. ϕ avepos δ^* $\tilde{\eta} \cdot \ldots v$ usâr $\pi \epsilon_{i\rho}\phi\mu_{eros}$, lit. he was plain attempting to surpass (him); i. e. it was plain that he etc. Cf. note on $\delta\tilde{\eta}\lambda$ os $\tilde{\eta}r$, 1, 2. 11. — For the two accusatives with $\pi orifore \iota eros$, see Gr. § 280, 2. — $\epsilon^i\chi\dot{\eta}r$ airoû, a prayer of his, indefinite; $\tau\eta r$ $\epsilon^i\chi\eta r$ airoû would be rendered his prayer; is $\epsilon^i\chi_{orro}$, that he prayed etc. — $\epsilon^i\sigma\tau\epsilon$ $v\iota\kappa\phi\eta\ldots d\lambda\epsilon\xi\phi\mu\epsilon vos,$ until, in requiting, he should surpass etc. This was a common sentiment among the Greeks, cf. Isocra. 1. 26. How different and how much better is the Christian principle ! $\xi_{ij} \in \{i_j \in \{i_j\}, i_j\}$

§ 12. $\pi\lambda\epsilon_0^2\sigma\tau\omega$ &h. The superlative is often strengthened by &h. Cf. 1, 9, 18 and 20. See Gr. § 315, 2. — $a\dot{\nu}\tau\hat{\varphi}$ & $\nu'\gamma\epsilon$ $\dot{a}\nu\delta\rho l$, lit. to him one man at least. The English idiom requires some change of construction in rendering; e. g. A far greater number desired . . . to him than to any other one man. — $\tau\hat{\omega}\nu$ & $\dot{\phi}^{\dagger}$ $\dot{\eta}\mu\hat{\omega}\nu$, of those contemporary with us, limits $\dot{\epsilon}\nu i$ $\gamma\epsilon$ $\dot{a}\nu\delta\rho l$; for $\dot{\epsilon}\pi l$ c. gen., see Gr. § 296, (2). — $\pi\rho o \dot{\epsilon}\sigma \delta \omega$, (to give up, to surrender,) is here used in a connection somewhat different from that in § 9 above.

§ 13. où $\mu \partial \nu$ dh oùdé, lit. not indeed not even, or more simply and in an Eng. idiom, nor indeed. $\mu \delta \nu$ in this clause is considered synonymous with $\mu \eta \nu$; so also in the phrases $\lambda \lambda \lambda \mu \partial \nu \delta \eta$, $\kappa \lambda \mu \partial \nu \delta \eta$, où $\mu \partial \nu \delta \eta$, cf. 2, 2, 3; 3, 2, 14. — eta from $\delta d\omega$. — $\kappa \alpha \tau \alpha \gamma e \lambda \partial \nu$; some supply $\alpha \partial \tau o \hat{\nu}$, i. e. Kópov; others, $\tau \partial \nu \nu \delta \mu \omega \nu$; but it seems more natural and forcible to consider it as absolute. See L. & S. — $\sigma \tau e \rho o \mu \delta \nu o \omega$, nearly = $\delta \xi \eta \nu$, it was permitted. — $\delta \chi o \nu \tau i \dots \tau \rho \sigma \chi o \rho o \eta$, having whatever might be convenient, so. to him to have; $\delta \chi c \nu \nu$ with $\pi \rho \sigma \chi o \rho o \eta$ is suggested by $\delta \chi o \nu \tau i$. Schneider's interpretation, which is followed by Krüger, seems too forced and is consequently not given here.

§ 14. τούς γε μέντοι ἀγαθούς, but those at least who were good; μέντοι is here as usual intensive and slightly adversative; that which follows being opposed to the idea of severity contained in the preceding section. els πόλεμοr, for war, Gr. § 290, 2. (3.) (a.) — πρώτον μέν belongs in meaning to ἅρχοντας ἐποίει, as though the intervening clause were in a dependent construction, πολέμου αὐτῷ ὅντος. Clauses logically subordinate are not unfrequently made coordinate. Cf. 3, 1, 26; 3, 2, 4. καl αυτός, himself also, not merely his army. — έώρα (from όράω), see Gr. § 167, 4. — καί before άρχοντας a correlative of καί before άλλη. — ής κατ. χώρας, for τῆς χώρας ήν κατ. : cf. ής άρχοι χώρας, 1, 9, 19; and the note on δσον ην εὐτῷ στράτευμα 1, 2, 1.

§ 15. ὥστε φαίνεσθαι... ἀξιοῦν, so that he appeared to think it proper, etc. —— Κῦρον αἰσθ-, more expressive than αὐτὸν αἰσθήσεσθαι.

§ 16. eis, in respect to; cf. 2, 6, 30. — $\gamma \ell$, thus united with $\mu \eta \nu$, presents with more point and emphasis than $\delta \ell$ a transition to another and important thought. Cf. § 20 below. — $\ell \pi \iota \delta \epsilon (\kappa \nu \upsilon \sigma \theta a. (\text{mid.})$ to exhibit himself, to be conspicuous. — $\pi e \rho l$ $\pi a \nu \tau \delta s$, all-important; cf. $\pi e \rho l$ $\pi \lambda \epsilon \ell$ orou, § 7 above. — $\tau o \ell \tau o \nu \sigma v s$ referring to τls ; cf. 1, 4, 8. a $\nu \tau o \ell s$. $\ell \kappa \tau o \tilde{\nu} \delta \delta (\kappa o v, by unjust means, unjustly;$ cf. $\epsilon \kappa \tau o \tilde{\nu} \delta \iota \kappa a (ov, § 19.$

§ 17. $\&\lambda \lambda a \ \tau \in \ \tau \circ \lambda \lambda a$... κal , not only many other things... but especially; when $\tau \notin \ldots \kappa al$ are correlative, the second member is joined emphatically to the first. Cf. Lat. quum—tum. Gr. § 321, 1. (c.)— $\delta \iota \kappa a \& s \ a \flat \tau \phi \ \delta \iota e \chi$ —were accomplished for him justly; $a \flat \tau \phi$, for him, not as dat. of agent by him; $\delta \iota \kappa a \& s \ s$ predicated of the just actions, not of Cyrus, but of those who served him. — $\& \lambda \eta \theta \iota v \phi$, true, genuine, in opposition to the idea of spurious or counterfeit; $\& \lambda \eta \theta h s$, true, in opposition to the idea false or untrue. — $\& \pi \lambda \epsilon v \sigma a \nu$. Xen. evidently has in mind the Grecian soldiers particularly. — $\& \ell \nu a \iota$; for the difference between the infin. and particip. after $\gamma \epsilon \gamma \nu v \& \sigma \kappa \omega$, see Gr. § 311, 4. — $\kappa a \tau \lambda \mu \eta \nu a$, monthly, payment being made by the month; cf. 1, 3, 21.

§ 18. ἀλλὰ μήν, but further, used to denote a transition to some new topic. — ἀχάριστον, without thanks, i. e. unrequited, qualifies προθυμίαν. — κράτιστοι δή, see note on πλεῖστοι δή, § 12 above. There were said to arise to Cyrus the very best supporters (servants) in every enterprise.

§ 19. el dé tura... dinalou, and if he saw that any one was skilful as a manager on the principles of justice; deuvóv, able, skilful; én toù dinalou, cf. én toù ddinou, § 16 above. — nal... té... nal, and not only... but also. — As koxou xápas = thr xápar, As koxou. — du defeltero denotes repetition or habit. Gr. § 260, (2), (3.): he would never take (any thing) away from any one. Hertlein supplies in this clause aùthr, i.e. thr xápar; but this is not so natural in connection with the next clause. — $\pi \lambda e [\omega$, acc. plur. neuter. — ènémaro (πdoµau), a poetio word, but used several times by Xen.

§ 20. $\phi/\lambda ovs$ is not perhaps the object of Separebew, as it stands without the article, but is rather to be considered a part of the relative clause with Scovs, and instead of having its regular position after mothoauto, stands first for the sake of emphasis. $\gamma \neq \mu h v$, cf. note § 16. ---5, τi \cdots karepydecova, in that which he might perchance desire to accomplish

٠.

For $\tau v \gamma \chi dre$ with the particip., see Gr. § 310, 4. (1.) $\rightarrow \tau \rho \delta s$ with the gen., after pass. verbs, is unusual in Attic prose.

§ 21. Kal $\gamma d\rho \dots \xi_{\infty}$. The simplest construction of this clause is as follows:—For (it was) this very thing; on account of which HE thought he needed friends, that he might have helpers; others construe thus, aird roiro is ξ_{∞} our our epyods (roirow) obmer ëveka abrds ëero deîsdau $\phi(\lambda wr.$ (It was) for this (purpose) that etc. — kal airds émeiçãro $\kappa.\tau.\lambda$; thus he set an example of what he thought a friend should be. — roirow depends on our epyors, drow on émultipura. For the accus. and particip. instead of the accus. and infin., see Gr. § 310, 4. (a.)

§ 22. els ye du du fu limits the superlative $\pi \lambda \epsilon \hat{i} \sigma \tau a$, lit. he being one man at least received etc., i. e. in an Eng. idiom, he received more gifts than any other one man; cf. $\epsilon v i \gamma \epsilon \, \Delta r \delta p i \tau \hat{w} v \epsilon \phi^{*} \eta \mu \hat{w} v$, limiting $\pi \lambda \epsilon \hat{i} \sigma \tau o i \S 12$ above. $---- \pi d \mu \tau \omega v \delta h$ limits the subject of $\delta \iota \epsilon \delta (\delta o v, he of all men etc.; for the$ $force of <math>\delta \eta$, see note on $\pi \lambda \epsilon \hat{i} \sigma \tau o i \delta \eta \S 12$ above. $---- \delta \iota \epsilon \delta (\delta o v, used to give$ $apart (<math>\delta \iota a$ -), i. e. used to distribute. $---- \kappa a l$ (sc. $\sigma \kappa \sigma \pi \hat{w} v$) $\delta \tau o v$, and taking into consideration that which etc. To correspond with $\pi \rho \delta s$ $\tau o \delta s \tau \rho \delta \pi o v s$ $\delta \kappa d \sigma \tau o v$, one might expect $\pi \rho \delta s \tau \eta v \delta v \delta v \delta \sigma \tau o v$, having regard for the habits and the wants of each one.

§ 23. is els, intended for, cf. 1, 8, 23. — $\kappa \alpha \lambda \lambda \omega \pi i \sigma \mu \delta \nu$, personal adorning in distinction from the implements of warfare. — $\lambda \epsilon \gamma \epsilon i \nu \alpha \nu \tau \delta \nu$ $\epsilon \phi \alpha \sigma \alpha \nu$, they (the persons from whom Xen. obtained his information; cf. 2, 1, 14; 2, 6, 10.) affirmed that he used to say. — $\phi (\lambda o \nu s \kappa \alpha \lambda \hat{\omega} s \kappa \kappa \kappa \alpha - \sigma \mu \eta \mu \epsilon \nu \sigma \nu s, sc. \epsilon l \nu \alpha \iota$, that friends well adorned were etc.; cf. $\nu o \mu l \zeta \omega \delta \mu \hat{\alpha} s$ $\epsilon \mu o l \epsilon l \nu \alpha \iota \kappa \tau . \lambda$, 1, 3, 6.

§ 24. $\tau \delta$ belongs to the whole member of the sentence ending with **rowsta**, the whole being the subject of $\delta \sigma \tau l$ understood. — $\tau \lambda \mu \epsilon \gamma \delta \lambda a$, adverbial, greatly. — $\tau a \vartheta \tau a$ is plural because two ideas precede :—the fact that he surpassed his friends in care (for them), and (the fact that he surpassed them) in the desire to confer favors, these things etc.

§ 25. Observe the difference in this section between $\xi \pi e \mu \pi e$ and $\xi \pi e \mu \mu e$. $\longrightarrow \lambda \epsilon' \gamma \omega \nu$, saying, not in person, but by means of his servant who conveyed the present of wine. Cf. $\xi \lambda e \gamma e$, 1, 3, 8. $\longrightarrow \tau o b \tau o \upsilon \hbar \delta l o \upsilon \iota$, more delicious than this (wine). $\longrightarrow \xi \pi e \mu \psi e$, observe here the transition from the oratio oblique to the oratio recta. $\longrightarrow \xi \kappa \pi \iota e \tilde{\iota} \nu$ from $\xi \kappa \pi \ell \nu \omega$. $= \sigma \upsilon \nu \tau o \ell \tau o \iota s$, over δs . See Gr. § 332, 6. and the ex. $\pi \rho \delta s$ of $s \ell \kappa \tau \ell \mu$ say $\sigma \mu \tau \sigma r \sigma$, Pl. Gorg. 519. a.

12*

NOTES.

§ 27. πdsv is here placed after the adjective which it qualifies. This unusual position increases its force; cf. $l\sigma\chi v\rho\omega s$, 1, 2, 21 and 1, 7, 15. abros... $\epsilon\pi i\mu\epsilon\lambda siar$ is parenthetical and hence the verb ($\epsilon\delta i\nu a\tau o$) is indic. instead of optat. — kal did the $\epsilon\pi i\mu\epsilon\lambda siar, and on account of their care$ $(for him as prince). — <math>\delta s \mu h \pi \epsilon i \nu \omega r r s, sc. of 1 \pi \pi o i.$ — $\delta \gamma \omega \sigma i \nu$ instead of $\delta \gamma \sigma i r, so the result of the start of the start$

§ 28. 'EAAhrow and BapBdpow, depend on out fra.

§ 29. $\pi a \rho \lambda \mu \epsilon \nu$; we should expect here $\pi a \rho \lambda \mu \epsilon \nu \gamma d \rho$, as introducing after $\tau \epsilon \kappa \mu \hbar \rho \iota \rho \nu$ a statement of the proof; other instances however like this occur. — δούλου öντos, being a subject; cf. 2, 5, 38; 3, 1, 17. — ούτos, i. e. Orontes. — $\delta \nu$, relating to $a \delta \tau \delta \nu$, i. e. the faithful servant to whom Orontes had entrusted the letter to the king; cf. 1, 6, 8; $\delta \nu$ being placed before its antecedent is made far more prominent in the sentence; cf. $\delta \delta s$ $a \delta \tau \sigma \delta s$, 6, 4, 9. — $\kappa a l \delta \delta \tau \sigma \iota \mu \epsilon \nu \tau \sigma \delta \tau a \tau \delta \mu \epsilon \nu \sigma \sigma \delta \tau c$. $\delta \tau \sigma \pi \delta \mu \epsilon \nu \sigma \delta \tau c$. in apposition with $\delta \delta \tau \sigma \iota$, and in the same construction with $\pi \sigma \lambda \lambda \delta \iota$. — $\delta \nu \tau \nu \gamma \chi d \nu \epsilon \nu$, they would obtain etc., dependent on $\nu o \mu l \langle \rho \tau \tau \epsilon s$.

§ 80. τδ . . . αὐτῷ γενόμενον, that which happened to him (Cyrus) etc. ; μέγα τεκμήριον (ἦν) ὅτι κ.τ.λ., was a striking proof that etc.

§ 31. παρ' abrów, near him, on his side. —— καl το στρ.; not simply alone but having also all the army which etc. Cf. καl τούς Sepáπorras πάντας ξχων, 3, 3, 2.

CHAP. X.

Movements of both armies immediately after the death of Cyrus, at the close of the battle. The Persians, after plundering the camp of Cyrus, having advanced against the Greeks, retreat precipitately.

§ 1. Kúpou ... $\chi elp \dot{\eta} \delta \epsilon \xi \iota d$: Plutarch (Artax. 13) says this was done kard $\delta \dot{\eta} \tau \iota va r \delta \mu ov$ Περσών. Cf. 3, 1, 17. — διόκων εἰσπίπτει agrees with the principal subject, as $\lambda a \mu \beta d v \epsilon \iota$ in § 2 below. — oi $\mu \epsilon v$. To this corresponds that which in substance is contained in § 3, oi $\delta \delta$ "E $\lambda \lambda \eta v \epsilon s$ $d v \tau \iota r a \chi \theta \epsilon r r s$. — els $\tau \partial v \sigma \tau a \theta \mu \delta v$: cf. 2, 1, 3; the station where they had last encamped. $\sigma \tau \rho a \tau o \pi \epsilon \delta o v$, the place where the attendants of the army remained during the battle.

§ 2. Φωκαίδα ; from Phocaea in Ionia according to Athenaeus, 13. 576., πρότερον Μιλτά καλουμένην, 'Ασπασίαν μετονομασθήναι.

§ 3. $\gamma \nu \mu \nu \delta s$, like nuclus, often means without the outer garment, clad only with the $\chi \iota \tau \delta \nu$; cf. 4, 4, 12. — $\pi \rho \delta s$ $\tau \delta \nu$ 'E $\lambda \lambda \eta \nu \omega \nu$ of: $\pi \rho \delta s$ governs the omitted antecedent of of which would be $\tau o \delta \tau \sigma v s$: to those of the Greeks who etc. The omission of the antecedent in similar cases is extremely rare. — of $\delta \delta$ wal abrôv, and some of them, i. e. the Greeks who had

Digitized by Google

.

arms in their camp. — $\tau a b \tau \eta v = \tau h v M \lambda \eta \sigma (av. — <math>\delta \lambda \lambda a$ b so do a, the more common order would be b so do a $\delta \lambda \lambda a$. — $\delta \tau \sigma b s$ a $\delta \tau \sigma \delta \sigma a$, the more common order would be b so do a $\delta \lambda a$. — $\delta \tau \sigma b s$ and $\delta \tau \sigma \sigma \sigma \sigma s$ seems here to be emphatic, although similar repetitions occur where no special emphasis seems to be intended. Cf. $\delta x a \beta a (ve, \delta x \beta \eta, 1, 1, 2; \eta \gamma \gamma \epsilon \lambda \lambda o v$ repeated, 1, 7, 13; $\delta \pi e \chi \omega \rho \eta \sigma a v$, 3, 4, 15; $\delta \epsilon \hat{i}$ repeated, 3, 4, 85.

§ 4. of "EAAques here denotes the main army of the Greeks; not the sume that were mentioned in the last section. — of $\mu \ell \nu$ here refers to of "EAAques. In like manner $\delta \mu \ell \nu$ not unfrequently refers to the nearer, and $\delta \delta \ell$ to the more remote object. — kab advoids, opposite to themselves; cf. 1, 8, 21. — of $\delta \ell$ instead of $\delta \delta \ell$ because Xen. has in mind not merely *Bacileús*, but also of odv advô. In a similar way, advoids § 7, and beras § 10 below. — dos fion madures, as if already all, i. e. all the Persiana, even those who were opposed to the Greeks and were already routed.

§ 5. ein and vixõev, oratio obliqua. Observe the force of the imperf. optat. (vixõev, were conquering), as distinguished from the aor. optat. eis $\tau \delta$ πρόσθεν, forwards. — o'(χονται, lit. have gone; pres. in form, perf. in meaning. One might expect the optat. to correspond with vixõev. For a similar change, cf. $\tau \rho \epsilon \psi o \sigma \tau a$ and $\epsilon \chi o \epsilon v$, 3, 5, 13; $\pi \epsilon \mu \pi \epsilon \epsilon$ and $\phi a (voiro,$ $2, 1, 2; <math>\tau \epsilon \theta \sigma \tau \rho \epsilon$ and $\epsilon \eta$, 2, 1, 3. — $\epsilon \pi h$ $\tau \delta$ $\sigma \tau \rho$. $\delta \rho h \xi o \tau \tau es, to the camp$ to render assistance.

§ 6. Kal $\beta a \sigma i \lambda \epsilon v s$, the king also; as the Greeks had purposed to attack him, so the king also was now coming to make an attack on them. —— is is in the connected in idea simply with $\delta \pi i \sigma \theta \epsilon v$. —— $\sigma \tau \rho a \phi \epsilon v \tau \epsilon s$, having faced about; $\sigma v \sigma \tau \rho a \phi \epsilon v \tau \epsilon s$ (the reading of some editions) would signify, having brought their ranks together. —— is $\tau a \delta \tau \eta \pi \rho \sigma i \delta \sigma \tau s$, so $\beta a \sigma i \lambda \epsilon s s$:— $\kappa a \epsilon$ connects here a particip. in the gen. with a particip. in the nominative. Not unfrequently $\kappa a \epsilon$ and $\delta \epsilon$ and the corresponding negative connectives unite a gen. abs. with some other case of a particip.; cf. 5, 6, 32; 7, 1, 27. In 2, 4, 22, the case abs. is connected to a governed case. —— $\frac{1}{5} \delta \epsilon \kappa \tau \tau \lambda$. (see 1, 8, 23.) but where he passed along etc. — kal $\tau \delta s \cdot s \cdot a \delta \tau \sigma \mu \delta \lambda \sigma \sigma \sigma \tau s$, and those who (being) over against the Greeks had deserted in the battle ; cf. 2, 1, 6.

§ 7. $\delta_i \eta \lambda a \sigma e_i$, marched through. Tissaphernes being on the left wing of the Persians (1, 8, 9.) would be opposed to the right wing of the army of Cyrus. Here Clearchus was posted (1, 8, 4.); and on his right, the Grecian targeteer force (1, 8, 5.), which skilfully gave way so as to allow Tissaphernes to pass along between themselves and the river. Cf. 2, 3, 19. ——"E $\lambda \eta \mu a_5$, here used adjectively; cf. $\Theta \rho \tilde{\mu} \kappa a_5$ and $K \rho \tilde{\eta} \tau a_5$, 1, 2, 9. The names of nations with nouns denoting persons are often thus used. ——*κατάκανε* from κατακαίνω = κατακτείνω. — αὐτούs = Τισσαφέρνην καὶ τοὺs σὺν αὐτῷ. Cf. note on oi δέ § 4 above. — 'Aμφιπολίτηs, from Amphipolis, a city in Thrace on the Strymon. — $\phi \rho \delta r \mu os$ $\gamma er \ell \sigma \theta a \iota$, to have been prudent and skilful, inasmuch as he contrived to avoid the overwhelming force of the enemy, receiving no harm from them, but inflicting considerable damage.

§ 8. ω_s . . . ἀπηλλάγη, after he withdrew being worsted. μεῖον ἐχειν, to have less, to suffer disadvantage, to be worsted. ἀπηλλάγη from ἀπαλλάττω. — όμοῦ qualifies ἐπορεύοντο.

§ 9. $\tau \partial \epsilon \dot{v} \dot{\omega} \nu \mu \nu \nu$, the left, according to the first arrangement, but now, since the Greeks had faced about (§ 6 above), the right wing. — $\dot{\alpha} \nu a \pi \tau \dot{\sigma} \tau$ $\tau \epsilon \nu (\dot{\alpha} \nu a - back, \pi \tau \dot{\nu} \tau \epsilon \nu, to fold) \tau \partial \kappa \dot{\epsilon} \rho as, to bend the wing around. By$ this movement the army would front the enemy, while the rear would rest $on the river (<math>\pi o_i h \sigma a \sigma \theta a_i$ $\ddot{\omega} \pi_i \sigma \theta \epsilon \nu$ $\tau \partial \nu$ $\pi \sigma \tau a \mu \dot{\nu} \nu$, lit. to make the river in the rear).

§ 10. iv §... ibouleborro, but while (the Greeks) were deliberating on these things. The movement spoken of in the preceding section was only contemplated (idokei). — kal dh, even now, nearly = $\hbar \partial_1$. — mapaµenµdµeros, having passed along by, = mapeldor. — art(ar, sc. $\tau o \hat{v}$ 'Ellanvikoû. — eis τd adrd $\sigma \chi \hat{\eta} \mu a$, bornep, in the same form, as etc. µaxodµeros, fut. part., see Gr. § 154, 5. — bras, sc. Basiléa kal rods sdy adrd; ; cf. oi dé, § 4 above.

§ 11. $\epsilon \kappa \pi \lambda \epsilon \sigma roots$, lit. from a greater distance, i. e. they began to flee at a point still farther from the Greeks. $--- \tau \partial \pi \rho \delta \sigma \theta \epsilon r$, 1, 8, 19.

§ 12. $\dot{\alpha}\nu\epsilon\sigma\tau\rho d\phi\epsilon\sigma\alpha\nu$ ($\dot{\alpha}\nu d$, back, or about, and $\sigma\tau\rho \dot{\epsilon}\phi\omega$, I turn), faced about. — $\pi\epsilon \langle 0 \rangle$ (in grammatical apposition with of $\dot{\alpha}\mu\phi h$ $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\dot{\epsilon}\alpha$) $\mu\dot{\epsilon}\nu$ $\sigma\dot{\nu}\kappa\dot{\epsilon}\tau_1$, ... $\delta\dot{\epsilon}$, footmen no longer, but; or more clearly, not however footmen, but; $\sigma\dot{\nu}\kappa\dot{\epsilon}\tau_1$, non item, not after the same manner = but not, not however. — $\dot{\epsilon}\nu\epsilon\pi\lambda\eta\sigma\theta\eta$ from $\dot{\epsilon}\mu\pi i\pi\lambda\eta\mu\iota$: for the gen. with this word, see Gr. § 273, 5. (b.) — $\tau\delta$ $\pi\sigma\iota\sigma\dot{\mu}\mu\nu\sigma\nu$, much less frequent in this sense than $\tau\delta$ $\gamma_{i}\gamma\nu\delta\mu\epsilon\nu\sigma\nu$, that which was being done, or more simply, what was going on. — $\dot{\epsilon}\pi i$ $\pi\dot{\epsilon}\lambda\tau\eta$ s, on a spear, in which signification the word $\pi\dot{\epsilon}\lambda\tau\eta$ seldom occurs. Cf. Cyrop. 7, 1, 4. $\bar{\eta}\nu$ $\delta\dot{\epsilon}$ $\tau\dot{\phi}$ $K\dot{\rho}\phi$ $\tau\delta$ $\sigma\eta\mu\epsilon\dot{\epsilon}\sigma\nu$ $\dot{\epsilon}\pi\delta$ $\delta\dot{\rho}\mu\sigma\sigmas$ $\mu\alpha\kappa\rho\sigma\dot{\nu}$ $\dot{\alpha}arera\mu\dot{\epsilon}\nu\sigmas$ (with expanded wings).

§ 13. $\ell \nu \tau a \hat{\nu} \theta a$ denotes more commonly rest in a place, but also very often motion to a place instead of $\ell \nu \tau a \nu \theta o \hat{i}$; so here. — $\dot{a} \lambda \lambda o i$ $\dot{a} \lambda \partial \theta e \nu$ expresses more briefly than our idiom will admit of the promiscuous dispersion of the horsemen; cf. Lat. *alii alio*: some (went) one way, some another; $\dot{a} \lambda \lambda \partial \theta e \nu$ (which means strictly, from another place) is here translated like $\dot{a} \lambda \lambda o \sigma e$, to another place, the writer assuming in mind for his stand-point the place towards which the enemy were fleeing. — $\ell \psi i \lambda \hat{o} \tilde{v} \sigma$ (from $\psi i \lambda \delta \omega$); observe the force of the imperf., was becoming bare; $\ell \psi i \lambda \delta \theta \eta$, was made bare, would be inconsistent with the next clause. — kal $\pi d \sigma \tau$ $\tau e s$, all also; cf. 1, 8, 2. § 14. $dre\beta (\beta a \zeta er, sc. \tau \delta \sigma \tau \rho d \tau ev \mu a, did not conduct (the army) upon etc.$ $<math>--- \delta \pi \delta a \delta \tau \delta r$; an expression implying motion with a verb of rest. The idea is, conducting the army to the foot of it (the hill), and commanding it to halt, he sends etc. --- $\kappa \epsilon \lambda \epsilon \delta \epsilon ev,$ sc. $a \delta \tau \sigma \delta \delta s \cdots - \kappa \pi \tau \delta \delta \sigma \tau a s \cdots \tau t$ e $\sigma \tau v$, lit. having looked down on the things beyond the hill, what (there) is; τt in the sing. denotes the complete view of the several objects denoted by τd ; cf. τt obv $\tau a \delta \tau \tau u$, 2, 1, 22.

§ 15. $\sigma_{\chi}\epsilon\delta\delta\nu$ δ' $\delta\tau\epsilon$, and about the time when. — kal $\Re\lambda\iotaos$ $\epsilon\delta\delta\iota\epsilon\tauo$, the sum also was setting; $\Re\lambda\iotaos$ often stands without the article, when the Eng. idiom requires it; so also other objects and appearances in nature which are from their very character single; cf. obparoû, 4, 2, 2; $\Re\lambda\iotaos$, 5, 7, 6; $\beta op\epsilon as$ and $\nu \delta \tau os$, 5, 7, 7.

§ 16. άμα μέν. Instead of a corresponding άμα δέ, the construction is changed, owing to the introduction of explanatory clauses, and we have in the correlative sentence § 17. και αυτοι έβουλεύοντο κ.τ.λ. — αυτόν τεθνηκότα, Gr. § 310, 4. (a.) — καταληψόμενόν τι, to seize upon something, perhaps some important military point. — προεληλακέναι, had marched forward; from προελαύνω.

§ 17. αὐτοί, they themselves, they on their part in contradistinction from Cyrus. — aὐτοῦ, adv. there ; ἐνταῦθα, cf. § 18 above, with note. aὐτοῖs ἀπιέναι, that they themselves should go away, in opposition to the idea of bringing the baggage to them; were there no antithesis implied, aὐτοῖs would be unnecessary. — δόρπηστον, chiefly poetic, instead of δείπνον.

§ 18. $\tau a \delta \tau \eta s \mu \delta v \dots \delta \gamma \delta \nu \epsilon r \delta s$ and $\delta \mu \delta v s$. An eventful day; and destined to exert an important influence on the future history of the world. For on that day the Greeks learned their superiority to the Persians, even in the heart of the empire. The conquests of Alexander, with all of their weighty results, may be traced directly to the lesson which was learned in the battle of Cunaxa. $-\tau \tau \delta \dots \kappa al$, not only, but especially. Gr. § 321, 1. (c.) $-\mu \epsilon \sigma \tau \delta s$: obsa is here omitted; cf. $\xi \mu \epsilon \tau \rho \sigma v$, sc. δv , 3, 2, 16; and $\delta \rho \theta (a, sc. obsa, 4, 1, 20. ---- \delta s \epsilon \lambda \epsilon \gamma \sigma \nu \tau \sigma$ has respect to the preceding word. The personal instead of the more common impersonal construction is used here. Cf. $\epsilon \delta \delta \kappa \sigma v$, 1, 4, 7. ---- $\kappa al \tau a \delta \tau a \delta \tau a$ repeats with emphasis the idea of $\tau \delta s \delta \mu d \delta s s$: even these.

§ 19. καταλύσαι, cf. 1, 8, 1. — For the meaning of *Έριστον* and δείπνον, see Dic. Antiqq. art. coena.

BOOK SECOND.

"Οσα έπεὶ Κῦρος ἐτελεύτησεν ἐγένετο ἀπιόντων τῶν Ἑλλήνων σὺν Τισσαφέρνει ἐν ταῖς σπονδαῖς.—Movements of the Greeks after the Lattle of Cunaxa, until the treaty which they ratified with the Persians was broken.

CHAP. I.

Negotiations of the Greeks with Ariaeus, Persian commander under Cyrus, to whom they offer the throne of Persia; and of Artaxerxes with the Greeks whom he attempts in vain either to overreach or to intimidate.

§ 1. A recapitulation of the principal events in the last book. —— 'As $\mu \lambda \nu$ obv. How therefore ; $\mu \ell \nu$, correlative with $\delta \ell \S 2$. —— Kópp, dat. com. Gr. § 284, 3, Rem. 4. — $\ell \nu \tau \eta$ $\delta \nu \delta \eta = \ell \nu \tau \eta$ $\delta \nu \alpha \beta d \sigma \epsilon_1$, (3, 1, 1.); cf. note on $\ell \nu \omega$ 1, 2, 1. — $\ell \lambda \delta \delta \nu \tau \epsilon_5$, having gone back; cf. $\ell \lambda \delta \epsilon i \nu$, 5, 7, 15; also $\hbar \xi \omega$, 2, 1, 9; $\hbar \kappa \epsilon$, 2, 1, 15; $\hbar \kappa \sigma \nu$, 2, 3, 6. — $\tau \lambda \pi d \nu \tau a$, see Gr. § 246, 5. (β .) —— $\nu \iota \kappa \partial \nu$, does not mean that they were conquering; but rather, that they have conquered, that they are victorious. In this sense it is often used; cf. 1, 8, 12; 1, 10, 4. Gr. § 255, Rem. 1. Krüger takes $\tau \lambda$ $\pi d \nu \tau a$ as subject-accus of $\nu \iota \kappa \partial \nu$, but it seems much more natural to take it as the object. See Gr. § 278, 2. — $\delta \epsilon \delta \hbar \lambda \omega \tau a$ has for its subject the several clauses introduced by δs .

§ 2. $\ell\mu\alpha \ \tau \hat{y} \ \eta\mu\epsilon\rhoq$, at break of day; $\ell\mu\alpha$ is often thus used as a preposition. Gr. § 289, Rem. — $\sigma\eta\mu\alpha\nu\sigma\hat{v}\tau\alpha$, fut. act. particip. denoting purpose, from $\sigma\eta\mu\alpha\mu\nu\alpha$. — $ab\tau\delta s$, ipse, always intensive in the nominative without the article. — $\pi\epsilon\mu\pi\epsilon\epsilon$ — $\sigma\alpha\nu\sigma\sigma$. The same change of mood occurs § 3, $\tau\epsilon\theta\tau\eta\kappa\epsilon\nu$ — $\epsilon\eta$, —— ϵ is $\tau\delta \ \pi\rho\delta\sigma\theta\epsilon\nu$, cf. 1, 10, 5. —— $\sigma\nu\mu$ - $\mu\ell\xi\epsilon\iota\alpha\nu$, should join with; $\mu\ell\gamma\nu\nu\mu\mu$ is again used intransitively in 2, 3, 19, and in 3, 5, 16.

τέθνηκεν... είη; the indic. is more positive than the optat.; the death of Cyrus therefore is reported as a fixed fact. — iν τφ σταθμφ must be connected with είη, as πεφυγώs would require εἰs τὸν σταθμών. — τỹ προτεραίq, sc. ἡμέρq. — τỹ ἄλλη, on the other = on the next (day); cf. 3, 4, 1; in this sense τỹ ὑστεραίq is more common. — λέγοι and φαίη, sc. 'Αριαΐοs. — έπὶ 'Iωνίas, towards Ionia. For the difference between ἐπί with the gen. and ἐπί with the accus., see Gr. § 273, Rem. 8.

§ 4. 'AAA', cf. note 1, 7, 6. — $\delta\phi \in \lambda \in ... \langle \eta \nu$, would that Cyrus were alive. For the precise meaning of this form of wish, see Gr. § 259, Rem. 6; $\delta\phi \in \lambda \in ...$ of $\delta\phi \in \lambda \infty$. — $\eta\mu \in \mathfrak{s}$, $\delta\mu e \mathfrak{s}$, not expressed in the nom. except for some particular emphasis or for perspicuity. Gr. § 302, 1. Yet cf. note § 12 below. — $\kappa a \vartheta e \hat{\iota} \nu$, Att. fut. infin. of $\kappa a \vartheta (\boldsymbol{\zeta} \boldsymbol{\omega}, to cause to sit down, i. e. to set, to place. See Gr. § 117.$

§ 5. τοὺς ἀγγέλους; those mentioned in § 3 above. —— ἐβούλετο, 80. ἀποστέλλεσθαι.

§ 6. oi $\mu \epsilon \nu$, an asyndeton for κal of $\mu \epsilon \nu$; cf. 1, 2, 25. For the general subject of asyndeton, see Gr. § 325. — $\kappa \delta \pi \tau \sigma \nu \tau \epsilon$ refers to $\sigma \tau \rho \delta \tau \epsilon \nu \mu a$ as a collective noun. — $\xi \delta \lambda \alpha \epsilon \nu$, for wood, in apposition with oloroois $\kappa.\tau.\lambda$. — ob, to the place where. — $\epsilon \kappa \beta \delta \lambda \lambda \epsilon \nu$, to cast away, probably from their quivers. The deserters from the king were retaken; cf. 1, 10, 6. — $\delta \sigma a\nu \phi \epsilon \rho \epsilon \sigma \theta a\nu$, there were to be brought, i. e. which might be brought (for fuel). — $\epsilon \rho \eta \mu \omega \epsilon$, empty, because they had been plundered; 1, 10, 18. — $\kappa \rho \epsilon a$ belongs as object both to $\epsilon \nu \sigma \nu \tau \epsilon$ and $\delta \sigma \epsilon \nu \epsilon$.

§ 8. $\nu i \kappa \hat{\omega} \nu \tau \nu \gamma \chi d \nu \epsilon_i$. For the construction, cf. note on mapor $\dot{\epsilon} \tau \dot{\delta} \gamma \chi a \nu \epsilon_i$ 1, 1, 2. — $\dot{\delta} \dot{\delta} \nu \tau a s \dot{\epsilon} \pi \dot{\epsilon} \ldots S \dot{\delta} \dot{\rho} a s$, going to the doors of the king; a common form of expression to denote the suit of the poor and the weak before the rich and the powerful; cf. 1, 2, 11. — $\dot{\epsilon} \dot{\delta} \rho i \sigma \kappa \epsilon \sigma \theta a_i$, to try to obtain; cf. 7, 1, 31. — $\dot{a} \nu \delta \dot{\delta} \nu \omega \nu \tau a_i$, if they can, sc. obtain any advantage; $\dot{a} \gamma a - \dot{\theta} \dot{\rho}$ belongs as a complement with $\epsilon \dot{\delta} \rho i \sigma \kappa \epsilon \sigma \theta a_i$ and also with the conditional clause.

§ 9. $\delta\mu\omega s$ $\delta \epsilon \ K\lambda \epsilon a \chi x os, but Clearchus nevertheless, i. e. although he was$ equally indignant with the others. — <math>ob; the position of the negative, not before $\epsilon i\eta$ but before $\tau \hat{w} r \mu \kappa \dot{w} \tau \omega r$, should be noticed: to deliver up their arms belonged not to the victorious, implying the antithesis $\dot{\alpha} \lambda \lambda \dot{\alpha} \tau \hat{w} r$ $\dot{\eta} \tau \tau \omega \mu \dot{\epsilon} \tau \omega r$. — $\dot{\epsilon} \phi \eta$, continued he; a common use of the word. Cf. 8, 2, 9; 8, 3, 12; 8, 5, 6. — $\dot{\epsilon} \chi z \tau \epsilon$, so. $\dot{\alpha} \pi o \kappa \rho i \pi a \sigma \theta a$. — $\dot{\eta} \xi \omega$, will return; cf. note on $i\lambda$ 660rres, 2, 1, 1. \dots $\tau \lambda$ less less multiply (from likely in, the entrails which had been taken out (from the victim); since from the entrails, especially from the liver, they supposed future events might be known. \dots Subjectors, sacrificing, the mid. voice adds the idea, for himself, i. e. as the word often means, to take the auspices. Cf. 1, 7, 18.

§ 10. Kledswop, doubtless the same who in 2, 5, 87. is called an Orchomenian and a general. See note 1, 2, 9. — $\pi\rho\delta\sigma\theta\epsilon\nu$... $\pi\alpha\rhoa\deltao(n\sigma\alpha\nu$, they would sconer die than deliver up their arms; a familiar idiom in many languages; $\pi\alpha\rhoa\deltao(n\sigma\alpha\nu)$: with the exception of the common word $\epsilon n\sigma\alpha\nu$ (see 1, 1, 5.) this is an extremely rare form of the optat. of verbs in $-\mu\iota$, instead of $\pi\alpha\rhoa\deltao(\epsilon\nu)$. — $\beta\alpha\nu\mu d'_{\delta\nu}$, $\pi\delta\tau\epsilon\rhoa$, I wonder whether. This verb often contains in itself not only the notion of wonder, but also of desire to know, and hence may be followed by an indirect question. — $\delta\hat{\omega}\rhoa$, sc. $al\tau\epsilon\hat{\epsilon}$. — $\epsilon l \ \mu\epsilon\nu \ \gamma d\rho$, sc. $al\tau\epsilon\hat{\epsilon}$. — $\kappa al \ldots \epsilon\lambda\theta\delta\nu\tau a$, and not (much rather) to come and take (them); lit. having come to take.

§ 11. $abr\hat{\psi}$, sc. $\tau\hat{\varphi}$ Baoi $\lambda\epsilon\hat{i}$, depends on $arrivoi\epsilon\hat{i}\tau ai$, perhaps as dat. incom.; Gr. § 284, Rem. 4; for who is there that lays claim to the government against him? — éavroû elvai, belong to himself, i. e. are his property. — éxwr, sc. $\hat{\nu}\mu\hat{a}s$. — $\mu\acute{e}\sigma\gamma$, cf. $\mu\acute{e}\sigma\sigma\nu$, 1, 2, 7. — κal . . . $\acute{e}rr\acute{o}s$, and (having you) within etc. — $oid\delta$ ', el mapéxoi $\hat{\nu}\mu\hat{i}\nu$, not even if he should give them up to you, sc. to be slain; i. e. should they not fight at all, there would be too many even for the Greeks to slaughter.

§ 13. $\phi i \lambda o \sigma \delta \phi \varphi$, used here in contempt, as of one who does not recognize the actual, but sees only the imaginary. —— $\delta o i \kappa a_{\lambda} d \rho_i \sigma \tau a_{\lambda}$ what is not unpleasing, ironical. —— $i \sigma \theta \iota . . . \delta \nu$, be assured that you are, Gr. § 310, 4. (a.) —— $o t \epsilon_i$, the form always used by Attic writers as 2d pers. sing. of $o t \circ \mu a_i$; cf. $\beta o i \lambda \epsilon_i$ and $\delta \psi \epsilon_i$ from $\beta o i \lambda \circ \mu a_i$ and $\delta \psi \circ \mu a_i$. Gr. § 116, 11.

§ 14. Éφασαν, cf. note, 1, 9, 23. — $\delta s \kappa al \ldots \delta \gamma \acute{e} v \delta v \sigma r \sigma \kappa al \ldots \delta r \ldots$ γένουντο, that they both were ... and might become ...; see Gr. § 321, 1. — πολλοῦ, see note on 1, 3, 12. — $\epsilon i \tau \epsilon \ldots \epsilon i \tau \epsilon$, whether ... or. — $\delta \lambda \lambda \sigma \tau i$, in something else, as distinguished from an expedition to Egypt. — συγκαταστρέψαυντο (comp. σύν, κατά, στρέφω) δν αὐτῷ, they would together with him subjugate (it). § 15. ὑπολαβών εἰπεν, breaking in, said. — Οῦτοι... ἕλλος ἕλλα λέγει; the verb agrees with ἕλλος which is in apposition with οῦτοι; cf. the construction of ἐπορεύετο, 1, 8, 9; we may render, of these, one says one thing, another (says) another. — τί λέγεις, what you propose.

§ 16. $\&\sigma\mu e vos$ is much more common than $\&\sigma\mu \acute{e}vos$, where an adverb might be expected. Cf. $\&\kappa \&v$, $\&\kappa \&v$, $\&\ell \partial e \lambda o \acute{o} \sigma vos$, $\&\kappa o \acute{o} \sigma vos$, $\partial \mu a v$ often stands as here without any influence on the construction; still, the accus. $\tau o \dot{v} s \& \lambda$. $\pi d v \tau a s$, would be admissible; cf. Plat. Prot. 314, b. $o l \mu a v \delta \& \kappa a l$ $H \rho \delta i \kappa o v \kappa . \tau . \lambda$.; with the construction of $o l \mu a v$ here, compare $e \delta i \sigma \theta v$ and similar expressions. — $o \dot{v} \& \lambda \lambda o v \pi d v \tau e s$, sc. $\sigma e \& \sigma \mu e v o \dot{v} \& w d \kappa a \sigma v v$. — $\dot{\eta} \mu e \dot{s}$, sc. ${}^{*}E \lambda \lambda \eta v \dot{e} s \dot{e} \sigma \mu e v$. — $\pi e \rho l \& v = \pi e \rho l \tau o \dot{v} w \delta$.

§ 17. $\pi\rho\delta s$ Se $\hat{u}\nu$, in the presence of the gods, a solemn form of asseveration. Gr. § 298, 1. (2.) (c.) — $d\nu a\lambda e\gamma\delta\mu e\nu o\nu$, expresses no fitting idea, says Hertlein; Krüger translates it with els $\tau b\nu$ ëxerta $\chi\rho\delta\nu\nu\nu$, when handed down to coming time, making $d\nu a\lambda e\gamma\delta\mu e\nu o\nu$ agree with δ ; but such a meaning of the word, he says, is not to be found elsewhere, at least in Attic writers. Hence various conjectural readings have been proposed; — e. g. $d\nu \lambda e\gamma\delta\mu e\nu o\nu$, in which case $\lambda e\gamma\delta\mu e\nu o\nu$ would agree with $\chi\rho\delta\nu\nu$, time, that tell all things. — $\xi\delta\nu$, older Attic form of $\sigma\delta\nu$. — $\xi\nu\mu\beta\sigma\nu\lambda\epsilon\nu\rho\mu\acute{e}\nu\sigma$ s $\xi\nu\nu\epsilon \betao\lambda\epsilon\nu\sigma\epsilon\nu$ airois, advised them on consulting with him; the marked difference between the act. and mid. will not escape notice.

§ 18. ταῦτα ὑπήγετο, briefly expressed, says Hertlein, for ταῦτα λέγων ὑπήγετο, in these things he made an artful suggestion to lead (Phalinus) on. — ὑποστρέψαs, having artfully turned. The notion, artful, sly, in both of these verbs, is expressed by ὑπό. — παρά, contrary to. — αὐτοῦ, i. e. τοῦ Κλεάρχου. It will be perceived that Greek met Greek in this interview.

§ 19. $\tau \bar{\omega} \nu \mu \nu \rho i \omega \nu$. For the article here, cf. 1, 7, 10, and Gr. § 246, 9. — $\sigma \omega \theta \bar{\eta} \nu a_i$, depends on $\delta \lambda \pi i \delta \omega \nu$, hopes of being saved. After $\delta \lambda \pi i s$ $\delta \sigma \tau \omega$ the infin. aor. is not unfrequently used without $\check{\alpha} \nu$, denoting a future event; less frequently after $\delta \lambda \pi i (\epsilon \nu \nu \dots \pi \sigma \lambda \epsilon \mu \sigma \bar{\nu} \tau \sigma \sigma s$ agrees with the implied subject of $\sigma \omega \theta \bar{\eta} \nu a_i$. The dat. agreeing with $\delta \mu \bar{\nu} \nu$ would also have been grammatical; cf. note on $\lambda \alpha \beta \delta \nu \tau a_i$, 1, 2, 1. — $\check{\alpha} \kappa \rho \nu \tau \sigma s$, cf. note 1, 8, 17. — $\check{\sigma} \pi \eta \delta \nu \nu \alpha \tau \delta \nu$, lit. in what way it is possible, i. e. in the best way possible.

NOTES.

§ 22. $\delta \pi \epsilon \rho \kappa a \ell$. When two ideas, expressed in a demonstrative and relative clause, are compared, the Eng. word *also* is regularly placed only in the demonstrative clause, but the Greek word $\kappa a \ell$ stands also in the relative clause, sometimes even when it is not expressed in the demonstrative; cf. $\kappa a \ell$ before $\delta \mu \epsilon s 1$, 3, 6. Consequently in translating, we cannot well render $\kappa a \ell$ in the relative clause: to us also the same things seem expedient as to the king. $---\tau \ell \tau a \tilde{\nu} \tau a$, cf. note 1, 10, 14. $----\delta \pi e \kappa \rho \ell \nu a \tau \sigma$, notice the asyndeton. $----\sigma \pi \sigma \nu \delta a \ell$, sc. elot.

§ 23. $\tau a \dot{\nu} \tau d$, do not confound with $\tau a \dot{\nu} \tau a$. With $\mu \dot{\epsilon} \tau o \nu \sigma \iota \nu$ and the other participles in the dat. plur., understand $\frac{1}{2}\mu \hat{\iota} \nu$. The diplomacy of Clearchus appears to be quite a match for that of Artaxerxes.

CHAP. II.

The Greeks joining Ariaeus resolve to return with him to Ionia. After a day's march, they arrive at some Babylonian villages. In the night, they are seized with a groundless panic, which is allayed through an ingenious pleasantry of Clearchus.

§ 1. of $\delta \epsilon$ mapà 'Apialou; see 2, 1, 3 and 5. — abroî mapà 'Apialo, there with Ariaeus; abroî is often in this way more exactly defined by a preposition with its case, cf. 4, 3, 6; 4, 3, 28; 4, 2, 22. — $\beta \epsilon \lambda \tau lovs$, better, i. e. in respect to birth and rank. — obs (sc. $\phi a(\eta) \dots \beta a \sigma \iota \lambda \epsilon v or$ ros, who would not endure his being king; we should expect here instead $of the accus. and infin. of oix år åras <math>\chi \circ i r \sigma \kappa. \tau. \lambda$; but in indirect narration (oratio obliqua) we sometimes find the infin. after a relative pronoun, also after ás, öre, ènel, èneld. Cf. 5, 7, 18. See Gr. § 345, 6; abroî depends on åras $\chi \circ \sigma \delta a$, Gr. § 275, 1. — $\kappa \epsilon \lambda \epsilon v \epsilon_i$, sc. $\tilde{\nu} \mu \hat{a}s$. — abrós belongs to the subject of ån iera, that he himself will go away. Gr. § 307, 4.

§ 2. $ob\tau\omega$ regularly refers to what precedes; but it denotes what follows when used as a correlative before $\delta\sigma\tau\epsilon$ or $\delta\sigma\tau\epsilon$, and also before an epexagetical clause; as here. Cf. 4, 6, 10'; 5, 6, 12 and 32. — $\pi \sigma \epsilon \epsilon r$, so. $b\mu \hat{\alpha}s$. — Before $\delta\sigma\pi\epsilon\rho$ $\lambda \epsilon'\gamma\epsilon\tau\epsilon$, understand, from the foregoing, $\chi\rho\eta$

molecular π out $\delta \epsilon$ - robrous, not even to these, as he had also concealed his intention from Phalinus and his fellow ambassadors, 2, 1, 23.

§ 3. iévai depends not on Suopéro, but on oix évipreto tà iepá, sc. kald, cf. 6, 6, 36; 7, 2, 17; kald is omitted with pipretoai also in 6, 4, 13, and 16, and 17, and 19, and 25; and in 6, 5, 2. — & for, manifestly; it is used similarly in 4, 2, 15. — où pèr ôth, cf. note 1, 9, 18. — oĭor te, possible, sc. éoti; olos with te annexed has regularly the meaning, able, possible; and it often stands as here without the verb. — tà étithéai, the requisite means of subsistence. — Éotir, see Gr. § 35, 1. iévai, dependent on kald.

§ 5. $\tau \delta \lambda \partial \iota \pi \delta \nu$, as to the rest, i. e. from that time forth. $---\frac{\pi}{2}\rho \chi \epsilon \nu$ is spoken of the chief command. $--- \delta \iota \chi \epsilon \lambda \delta \mu \epsilon \nu o \iota$, not having chosen him for the commander in chief. $----\delta \epsilon \iota \tau \delta \nu \epsilon \rho \chi \sigma \nu \tau a$, sc. $\phi \rho o \nu \epsilon \iota \nu$.

§ 6. As Krüger remarks, this section is wholly out of place here; like a considerable number of similar passages it is very likely an interpolation from some other work. — $\frac{d\rho}{d\rho}\frac{d\rho}{d\rho} \tau \hat{\eta}s \ \delta \delta \hat{\sigma}\hat{\sigma}, a \ reckoning \ of the way; cf.$ $<math>\pi\lambda\hat{\eta}\theta os \ \tau \hat{\eta}s \ \kappa a\tau a\beta d\sigma \epsilon \omega s \ \tau \hat{\eta}s \ \delta \delta \hat{\sigma}\hat{v}, 5, 5, 4.$ — $\frac{d\chi\eta}{d\chi\eta}, \ battle-field$, so in 5, 5, 4. — $\sigma \tau a\theta\mu ol \ \tau \rho \hat{\epsilon}\hat{s} \ \kappa al \ \ell \nu e \eta \hbar \kappa \sigma \tau a$: only eighty-four stations from Sardis to the battle-field are mentioned in the first book, but it will be perceived that the distance from Ephesus purports to be given here. — $\ell \hat{\epsilon} \hbar \kappa \sigma \tau \pi \kappa al \ \tau \rho \iota a \kappa \delta \sigma \sigma \eta, cf.$ note 1, 8, 2.

§ 7. τών πεζών Θρακών, mentioned 1, 2, 9. as being in all 800 peltasts. The Thracian horsemen are mentioned in 1, 5, 13. — ηδτομόλησε from αδτομολέω.

§ 8. κατὰ τὰ παρηγγελμένα, according to the directions which had been announced, § 4 above. — την ἐκείνου στρατιάν = την στρατιάν αὐτοῦ, only that ἐκείνου is more emphatic than αὐτοῦ; ἐκεῖνοs not unfrequently as here refers to an object in immediate proximity with it, instead of denoting an object somewhat remote; cf. 1, 2, 15; 1, 3, 1; 1, 8, 26. μέσαs νύκταs, cf. note 1, 7, 1. — ἐν τάξει, a construction denoting rest with a verb of motion; instead of which one might expect εἰs τάξιν (cf. 2, 2, 21; 5, 4, 11). But ἐν and the dat, with a verb of motion involves

the idea of the rest which succeeds, an idea not distinctly suggested with ea and the accus.; cf. Gr. § 300, 8. (a.) — Séµeroi, sc. of "Ελληνε, not simply of στρατηγοί. Cf. note on $\mu a \chi \delta \mu eroi$, 1, 8, 27. — Séµeroi τὰ δπλa, cf. note 1, 5, 14. — $\mu \eta \tau \epsilon$ —τε; so in Latin sometimes neque—et: may be rendered, not only not—but also; cf. 2, 5, 4; 3, 1, 30; 4, 8, 6. — προσώμοσαν, swore in addition (προσ-).

§ 9. Demosthenes (23, 68) mentions $\kappa d\pi \rho os$, $\kappa \rho \iota \delta s$, and $\tau a \tilde{v} \rho os$ as being used for a solemn sacrifice; compare also the *suovetaurilia* of the Romana. The wolf seems to have been added to the sacrifice as an animal held sacred among the Persians to Ahriman, the god of darkness. —— els domiða, so that the blood ran *into the shield* (Hertlein); cf. els $\tau \partial \nu \pi \sigma \tau a \mu \delta \nu$, 4, 3, 18. For the form of the domis, see Dic. Antiqo. art. Clipens.

§ 10. "Αγε δή, come now, age vero. — άπιμεν (80. την όδον) ήνπερ ήλθομεν, shall we withdraw by the way that we came etc. For the government of ήνπερ, see Gr. § 278, 1, 2.

§ 11. $d\pi i \delta \pi \tau s$ sc. $\tau h \nu \delta \delta \delta \nu$: also, with $\mu a \kappa \rho \sigma \tau \delta \rho a \nu$ below, understand $\delta \delta \delta \nu$. — $\delta \pi \delta$ with the gen. (when not used in a local sense) denotes regularly the agent or doer; then also the acting cause; cf. 1, 5, 5. — $\delta \pi \tau a \kappa a \delta \delta c$, for in seventeen of the nearest marches; $\sigma \tau a \theta \mu \delta \nu$ denotes here the notion of time within which something takes place, and hence is put in the gen. Gr. § 273, 4. (b.) — $\delta \delta \delta \delta \delta \rho o \, \delta \delta \sigma \rho o \, \delta \sigma \sigma e \sigma n$ in coming hither etc.; much less would they be able to obtain provisions from the same country in a second march over the same route. — $\delta \sigma \delta \sigma \sigma \rho c$ is either a demonstrative or a relative adverb; here the latter: but where there was any thing, we etc. — $\delta \pi \sigma \rho \eta \sigma \sigma \mu \sigma \nu$, instead of $\delta \pi \sigma \rho \rho c \nu$ by a change of construction similar to the one in 1, 8, 15., $\pi \epsilon (\sigma \sigma \mu a \nu)$ instead of $\pi \epsilon \omega \delta \mu \sigma \nu \sigma$.

§ 12. πορευτέον; for the construction of the verbal in τέος, see Gr. § 284, 8. (12.) — Δποσπασθώμεν, Gr. § 130. (c), σπάω. — Ξπαξ, cf. note 1, 9, 10. — οὐκέτι μὴ Lύνηται. The strengthened negation οὐ μή takes almost always the subjunct. aor. or fut. indic.; here by the use of δύνηται the fut. event is contemplated as already present. — σπανιεί Att. fut. from σπανίζω; cf. καθιεῖν, 2, 1, 4. — ταύτην is here a predicate : this as my opinion.

§ 13. $\frac{1}{7}\nu$ duraméry, signified, meant ; the particip. with $\frac{1}{7}\nu$ is considered = $\frac{1}{6}\delta\nu aro$; cf. 6, 1, 6, $\frac{1}{7}\nu$ memorelies, and 6, 4, 24, $\beta\in\betaon\eta\eta\kappa\delta\tau\epsilons$ $\frac{1}{3}\sigmaav$. $\frac{1}{3}\lambda arodparai$ $\frac{1}{3}\lambda arodpury \epsilon i \nu$, than to escape by secret or by open flight. Cf. 1, 4, 8. — $\frac{1}{2}\nu$ define $\frac{1}{2}\chi$ - rdv $\frac{1}{3}\lambda \omega \nu$, i. e. towards the north, since it was not far from the autumnal equinox, when the sun rises exactly in the east.

§ 14. τοῦτο, in this; cf. 1, 8, 11. — ἔτι δέ, furthermore. — ἔδοξαν δρῶν, they imagined they saw. — τῶν Ἑλλήνων depends on the subject

284

of ideor, the antecedent of oil, those of the Greeks who etc. —— èrérparo, Gr. § 161, 22.

§ 15. $eloiv \ldots véµourro.$ For a similar change of mood, cf. 2, 1, 2 and 8; 3, 5, 13; 4, 5, 10 and 28. — véµourro with the neut. plur., cf. $f_{\sigma av}$, 1, 2, 23. — $e_{\sigma r \rho a \tau \sigma w \epsilon \delta \epsilon e^{-\sigma r}}$, the mood but not the tense of the oratio recta is here retained; cf. f_{V} , 1, 2, 21; $e_{\phi \rho \delta r \epsilon i}$ and $f_{\sigma av}$, 2, 2, 5; $f_{\sigma av}$, etc. 3, 1, 2; e_{Vev}^{T} , 7, 8, 2. — $\kappa al \gamma d\rho \kappa al$, etenim etiam, unusual in Attic writers; and (the king was doubtless encamped somewhere near) for a smoke also etc.

§ 16. $\dot{\alpha}\pi\epsilon_i\rho_i\kappa\dot{\sigma}\sigma_s$ ($\dot{\alpha}\pi\dot{\sigma}$, $\epsilon'i\rho_i\kappa\alpha$), fut. $\dot{\alpha}\pi\epsilon\rho\dot{\omega}$, aor. $\dot{\alpha}\pi\epsilon'i\pi\sigma\nu$; in 1, 5, 3, $\dot{\alpha}\pi\alpha\gamma\rho\rho\epsilon\dot{\omega}\omega$ is used as a corresponding pres., wearied out, exhausted. — $\delta\nu\tau\alpha s$ after a verbum sentiendi, Gr. § 310, 4. (a.) — $\epsilon\dot{\sigma}\theta\dot{\omega}\omega\rho\nu$, forthwith, an unusual word. — $\dot{\alpha}\gamma\omega\nu$ (and above $f_i\gamma\epsilon\nu$) used absolutely, marching. — $\tau \sigma bs$ $\pi\rho\dot{\omega}\tau\sigma\nu s$, the first, the foremost, i. e. the van. — $\kappa\alpha l$ abrà tà $\xi\dot{\sigma}\lambda\alpha$, even the very timbers. — $\tau\dot{\alpha}$ $\dot{\alpha}\pi\dot{\sigma}$ $\tau\dot{\omega}\nu$ olki $\dot{\omega}\nu$ $\xi\dot{\sigma}\lambda\alpha$, an abbreviated expression which we can easily render into English; expressed in full = $\tau\dot{\alpha}$ $\dot{\epsilon}\nu$ $\tau\alpha\hat{i}s$ olklais $\xi\dot{\sigma}\lambda\alpha$ $\dot{\alpha}\pi\dot{\sigma}$ $\tau\dot{\omega}\nu$ $\sigma\dot{\delta}\lambda$, 1, 2, 3; $\tau\dot{\omega}\nu$ mapà $\beta\alpha\sigmai\lambda\dot{\epsilon}\omega s$ = $\tau\dot{\omega}\nu$ mapà $\beta\alpha\sigmai\lambda\dot{\epsilon}$, 1, 1, 5. See Gr. § 300, 4.

§ 17. $\delta\mu\omega s$, nevertheless, notwithstanding the fact that the villages were plundered and laid waste by the king. — $\sigma\kappa\sigma\tau\alpha\hat{i}oi\pi\rho\sigma\sigmai\delta\tau\tau\epsilon s$, coming up in the darkness; adjectives denoting time very often, those denoting place less frequently, stand instead of adverbs. Gr. § 264, 3; so also in Latin, And & St. Gr. § 215, Rem. 15. — $\dot{c}s$ $\dot{\epsilon}\tau\dot{\sigma}\gamma\chi\alpharor$ $\ddot{\epsilon}\kappa\alpha\sigma\tau\sigma i$, as they severally happened, sc. $ab\lambda_i (\dot{\delta}\mu\epsilon\tau oi. - \kappa\rho\alpha\nu\gamma h\nu \dot{\epsilon}\pio(ovr; one would sconer ex$ $pect <math>\dot{\epsilon}\pi\sigma_0\hat{\omega}\tau\tau\sigma$, yet the act. is found with $\kappa\rho\alpha\nu\gamma h\nu$, Cyr. 3, 1, 4; Hel. 6, 4, 16. — $\ddot{\omega}\sigma\tau\epsilon$ followed by the indic., denoting an actual consequence or result, may be rendered wherefore. Cf. note 1, 7, 7.

§ 18. $\xi \xi e \pi \lambda d \gamma \eta$ from $\xi \kappa \pi \lambda \eta \tau \tau \omega$. ----- kal $\beta a \sigma i \lambda \epsilon u \delta s$, the king also; not simply of $\xi \gamma \gamma \psi \tau \sigma \tau a \tau \hat{\omega} r \sigma \delta \tau \mu (\omega r \S 17. ---- ols \tau \hat{\jmath})$ for the line of the sext day. See 2, 3, 1.

§ 19. οίον, sc. βόρυβον και δοῦπον, the subject of γίγνεσθαι, dependent on eiκós, sc. ἐστι, such as it is natural should arise etc.

§ 20. $\tau \vartheta \nu \tau \delta \tau \epsilon$, sc. $\kappa \eta \rho \delta \kappa \vartheta \nu$. — $\tau \sigma \vartheta \tau \sigma \nu$, in apposition with $T \sigma \lambda \mu l \vartheta \eta \nu$, ' is expressed for the sake of perspicuity on account of the intervening clause. Cf. $\kappa \alpha l \tau \alpha \delta \tau \alpha s$, 1, 10, 18; $\tau \alpha \delta \tau \eta \nu$, 2, 5, 11. — $\sigma \epsilon \gamma \eta \nu \kappa \alpha \tau \alpha \kappa \eta \rho \delta \xi \alpha \tau \tau \alpha$; heralds always proclaimed silence before they made any announcement. Cf. Hel. 2, 4, 20. — $\tau \partial \nu \ \delta \phi \epsilon \sigma \tau \alpha$. . $\delta \pi \lambda \alpha$, the one who let loose the ass among the heavy armor; $\tau \delta \nu$ before $\delta \nu \sigma \nu$ implies that the ass had been the cause of the uproar,—a joke invented by Clearchus to quell the panic. $\tau \lambda \delta \pi \lambda \alpha$ denotes here the place (the front of the camp) where the arms were stacked. Cf. 2, 4, 15; 3, 1, 83; 5, 7, 21.

NOTES.

\$ 21. Free, in what manner, as. — elzor, used absolutely, they had themselves, they were drawn up. Cf. 6, 4, 11, elze; Cyr. 6, 3, 21, fzere.

CHAP. III.

Further negotiations between the Persians and Greeks, ending in a treaty, the terms of which were that the Persians should faithfully conduct the Greeks back to Ionia, providing them with a market; and that the Greeks in turn should purchase their supplies or obtain them without damage to the country.

§ 1. "O... $\xi\gamma$ payla, 2, 2, 18. — $\tau_{j}\delta\epsilon$, in the following manner. — $\pi\epsilon\mu\pi\omega\nu$, without object ($\dot{\alpha}\gamma\gamma\epsilon\lambda\sigma\nu$ s) as often; cf. 1, 1, 8; 8, 1, 27. — $\eta\lambda(\varphi)$, see note 1, 10, 15.

§ 2. $\delta \chi \rho_i \, \delta \nu \, \sigma \chi \circ \lambda d\sigma p$, instead of $\delta \chi \rho_i \, \sigma \chi \circ \lambda d\sigma e_i \varepsilon \nu$, as the clause depends on a historic tense of the indic., until he should be at leisure; a haughty reply, but it appears from the context to have been well-timed, and judicious.

§ 3. $\&\sigma\tau\epsilon \ldots \pi\nu\kappa rh\nu$. In this clause, Hertlein proposes to govern $\delta\rho\tilde{a}\sigma\theta a$ by $\pi\nu\kappa rh\nu$, but acknowledges that the position is unusual. Krüger supplies sai before $\delta\rho\tilde{a}\sigma\theta a$. Why not govern $\delta\rho\tilde{a}\sigma\theta a$ by $\kappa a\lambda\tilde{w}s$ (Gr. § 306, 1. (d.)? and render, so that it presented a fine appearance (lit. so that it was beautiful to be seen) (being) on all sides a dense phalanx. Instead of $\delta\rho\tilde{a}$ - $\sigma\theta a$, the act. $\delta\rho\tilde{a}\nu$ with this construction would be more common. Gr. § 306, Rem. 10. — $\mu\eta\delta\epsilon\nu a$ rather than $o\lambda\delta\epsilon\nu a$ because $\&\sigma\tau\epsilon$ is here followed by the infin.; cf. note 1, 7, 7.

§ 4. πρὸς τοῖς ἀγγέλοις, near the messengers. Gr. § 298. II. άνδρες... ἕσονται, being men who were competent etc. — ἔσονται, the form of the oratio recta, in the midst of oblique narration. Many instances of this sort have already been noticed.

§ 5. άριστον ... έστιν, for there is not a breakfast. — ούδ' ό τολμήσων, nor is he the person that will dare etc. — μη πορίσαs : the particip. with μή denotes a condition. Gr. § 318, 5.

§ 6. $\bar{\eta}\kappa\sigma\nu$, came back ; cf. $\bar{\eta}\xi\omega$, 2, 1, 9 ; $\bar{\epsilon}\lambda\theta\delta\nu\tau\epsilon$ s, 2, 1, 1. — $\bar{\phi}$, by which, wherefore. — elkóra, things that were reasonable. — $\bar{\delta}\sigma\kappa\sigma\tilde{\epsilon}\nu$ has the same subject as $\bar{\epsilon}\lambda\epsilon\gamma\sigma\nu$; $\bar{\eta}\kappa\sigma\epsilon\nu$ (like $\bar{\eta}\kappa\sigma\nu$), had come back. — $\bar{\epsilon}d\nu$... $\gamma\epsilon'\nu\omega\tau\tau\alpha$, fut. perf. in meaning. Gr. § 255, Rem. 9. — $\bar{\epsilon}\nu\theta\epsilon\nu = \bar{\epsilon}\kappa\epsilon\tilde{\epsilon}\nu\epsilon$ $\bar{\epsilon}\nu\theta\epsilon\nu$, to that place from which ; cf. $\bar{\delta}\theta\epsilon\nu$, 1, 3, 17.

§ 7. δ $\delta \xi$, i. e. Clearchus. — $\sigma \pi \ell \nu \delta \sigma \nu \sigma$, should conclude a treaty. abroîs roîs àvôpdor, with the men themselves, with the men alone, to the exclusion of those whom they represented. As this expression is not sufficiently defined, an exceptical clause is added, roîs loûor nal àrioûor, those coming

4

and going away, i.e. the Persian commissioners. —— Exacut, so. Ecourto ormordal. In this whole conference, Clearchus affects for himself and the Greeks a perfect indifference to the treaty; thus placing the king as far as possible in the attitude of a suppliant.

§ 8. μεταστησάμενος, having removed. Notice the force of μετά in composition; L. & S., sub voce, G. IN COMPOS. VIII. —— èdokei, it seemed (expedient). —— καθ' ήσυχίαν, quietly, i. e. undisturbed by the enemy. —— èπí, after, i. e. in order to get and bring; cf. 5, 1, 5; 6, 2, 2; 7, 6, 2 and 3. In the next section, πρός means simply to.

§ 9. $\delta \nu$ downbourd, shall have become uneasy, afraid. — $\delta \pi \sigma \delta \delta \xi \eta$, it may seem inexpedient. — $\pi \sigma ch \sigma a \sigma \theta a$. With verbs containing the notion of fearing, hindering, denying, refusing (here $\delta \pi \sigma \delta \delta \xi \eta$), the accompanying infin. regularly takes the negative. Cf. 1, 3, 2. See Gr. § 318, 8; there are however many exceptions to this rule, as here; after $\kappa \omega \lambda \delta \epsilon \nu$, $\mu \eta$ is more frequently omitted.

§ 10. $\tau d\phi \rho ois$ kal addition, ditches and canals; the latter denoting something larger than the former. These had been made for the purpose of irrigating the land; cf. § 13 below. — $\delta s = \delta \sigma \tau \epsilon$ as in 1, 5, 10. — $\delta i a \beta d \sigma \epsilon i s$ a distinguished from $\gamma \epsilon \phi v \rho a i$, regularly constructed bridges, denotes a temporary means of crossing; and may be rendered here temporary bridges; cf. 3, 5, 9. — $\tau o b s \delta \epsilon$, but others, corrects the too general statement of $\beta \sigma a r \epsilon \kappa \pi e \pi \tau \sigma \kappa \sigma \tau s$; they used not simply the palm-trees which were already fallen, but they also cut some down. Cf. of $\delta \epsilon \kappa a(1, 1, 5, 13;$ and note on 5, 4, 31.

§ 11. Κλέαρχον ... ἐπεστάτει, lit. to learn Clearchus how he governed, by anticipation (πρόληψις) for καταμαθεῖν ὡς Κλέαρχος ἐπεστάτει, to learn how Clearchus governed. Cf. 1, 1, 5, note on τῶν βαρβάρων ἐπεμελεῖτο κ.τ.λ. — βακτηρίαν. Flogging was not uncommon in the Spartan armies, and hence the Spartan generals were in the habit of carrying a stick. Cf. πληγὰς ἐνέβαλεν, 1, 5, 11. — πρὸς τοῦτο, i. e. διαβάσεις ποιεῖσθαι. — τὸν ἐπιτήδειον, the one who deserved (it, i. e. παίεσθαι). — ἐπαισεν ὡν, cf. note on ἀν ἀφείλετο, 1, 9, 19. — μή is here prefixed to οὐ συσπουδάζειν on account of the notion of refusing implied in alσχύην είναι. Gr. § 318, 8. The Eng. idiom does not admit of our rendering it.

§ 12. of $\tau pidkorta$ $\xi \tau \eta$ $\gamma e \gamma orb \tau es,$ those who had become thirty years of age, including without doubt all the soldiers who were younger that that. Hence Krüger's conjecture of els or of otro τp . $\xi \tau$. $\gamma e \gamma$. is very probably the true reading.

§ 13 ola $\tau \delta$ mediov kodew, such as to, or suited to irrigating the plain. It was now near the middle of autumn. The fields were irrigated in the summer to prepare them for the sowing in the early autumn. — $\delta \phi \epsilon_{\ell}$ néra: (from $\delta \phi(\eta_{\mu})$, in like manner we say in English to have let etc. § 14. olros φοινίκων, cf. 1, 5, 10. — δξος κ.τ.λ., a sour drink made from the same by boiling.

§ 16. $\tau \partial r$ $\dot{\epsilon} \gamma \kappa \dot{\epsilon} \phi a \lambda or$, the pith, taken from the young shoots. $---\tau \eta r$ lotoryra $\tau \eta s$ $\dot{\eta} \delta$., its peculiar and delicious flavor. With the meaning of $\tau \eta s$ $\dot{\eta} \delta or \eta s$, cf. $\dot{\eta} \delta t$ § 15, $\eta \sigma \theta \eta$, 1, 9, 26.

§ 18. $\lambda\mu\eta\chi$ ara, inextricable, predicated of evils or dangers against which no remedy or defence can be found. — $\epsilon\delta\rho\eta\mu a \epsilon \pi oin\sigma d\mu\eta\nu$, I considered it an unexpected good fortune. Cf. $\epsilon\pi oin \delta\nu\tau o$, 6, 1, 11. — $al\tau h$ savau do $\delta\nu\tau a$: $\epsilon\mu ol$ $\lambda\pi\sigma\sigma\omega\sigma a$; for a similar accumulation of infinitives, see 7, 6, 30: to obtain by request that he would grant to me to conduct in safety. — $\Delta\nu$ oùk is uncommon instead of oùk $\Delta\nu$; by the present order the negative is connected immediately with $\lambda\chi a\rho(\sigma\tau\omega s.$ — With $\lambda\chi a\rho(\sigma\tau\omega s.$ $\epsilon\chi\epsilon \iota\nu$, to be without gratitude, compare $\epsilon\nu\sigma\iota\kappa\omega s$ $\xi\chi\epsilon\iota\nu$, 1, 1, 5; $\kappa\alpha\kappa\omega s$ $\xi\chi$. 1, 5, 16; $\epsilon\nu\tau(\mu\omega s \xi\chi$, 2, 1, 7. — $\pi\rho\delta s$, on the part of.

§ 19. air $\hat{\psi}$ Küpov èxistratevorta, that Cyrus was marching against him; the accus. and particip. with arréthan is much less frequent than the accus. with the infin. $\longrightarrow \pi\rho\hat{\omega}\tau_{05}$ fryeila, see 1, 2, 4. $\longrightarrow \delta_i\eta\lambda_{asca}$, 1, 10, 7. $\longrightarrow air\hat{\psi}$, sc. $\tau\hat{\psi}$ fasile.

§ 20. βουλεύσασθαι, see note 1, 2, 2. — έρέσθαι, to ask, to enguare of;
 a defective verb, the tenses which are wanting being supplied by έρωτάω.
 — διαπράξασθαι, to bring about, to obtain.

§ 21. μ eraorderes, cf. note on μ eraornod μ evos, 2, 3, 8; recollect also that the perf., pluperf., and 2d aor. of torn $\mu\mu$ are intrans. in the act. voice. —— $\xi\lambda$ ever, spoke, acted as speaker. Cf. 2, 5, 39; 3, 3, 3. —— $\epsilon\pi$ í, Krüger conjectures ás $\epsilon\pi$ í, cf. 1, 2, 1.

§ 22. $j\sigma\chi \circ r \theta \eta \mu e_{F}$: for the construction of $al\sigma\chi \circ \sigma \mu a_{I}$ with the accus, see Gr. § 279, 5: we felt ashamed both before gods and men etc.; for the difference between the particip. and the infin. with $al\sigma\chi \circ \sigma \mu a_{I}$, see Gr. § 311, 14. Cf. 2, 5, 39. — $\eta \mu \hat{a}s$ $a \partial \sigma \sigma \delta s$ is simply reflexive, no special emphasis resting on $a \partial \sigma \sigma \delta s$. — $\pi a \rho \delta \chi \circ \sigma \tau s$. . . $\pi \sigma \iota \epsilon \partial r$, lit. yielding ourselves (to Cyrus) to do well (by us); L e. suffering ourselves to receive favors from him. § 23. βασιλεί ἀντιποιούμεθα τῆς ἀρχῆς; cf. 2, 1, 11, αὐτῷ τῆς ἀρχῆς ἀντιποιεῖται; βασιλεί, like αὐτῷ, dat. incommodi. —— οὕτ^{*}... ἕνεκα, nor is there (any thing) for which; ἔστιν has for its subject the implied antecedent of ὅτου. —— ἀδικοῦντα, any person who injures (us), the object of ἀμύνασθαι. —— ὑπάρχη, begins, is first, as in 5, 5, 9. —— τούτου ἡττησόμεθα, we shall not be inferior to this one, or, behind this one. Gr. § 275, 1. —— εἰs, according to. Gr. § 290, 2. (3.)

§ 24. η_{KW} , cf. note on $\epsilon\lambda\theta\delta\nu\tau\epsilon$ s, 2, 1, 1. — $\mu\epsilon\nu\delta\nu\tau\omega\nu$, imperat. — $\delta\gamma\phi\rho\delta\nu$ mapé $\chi\epsilon\nu\nu$ is the regular expression signifying to furnish a market where provisions are sold. Cf. §§ 26 and 27 below; also 3, 1, 2.

§ 25. els, cf. note on els, 1, 7, 1. — διαπεπραγμένος παρά βασιλέως δοθήναι αυτῷ σώζειν, having obtained from the king that it should be granted to him (Tissaphernes) to rescue etc. With σώζειν τους Ελληνας, compare ἀποσῶσαι ὑμᾶs els τὴν Ἑλλάδα. — ἅξιον, worth the while, becoming, = πρέπον, as in 7, 3, 19. — ἑαυτόν, instead of αὐτόν, because βασιλεῖ is the subject of ἀφεῖναι on which the clause containing the reflexive is immediately dependent. — ἀφεῖναι (comp. ἀπό ῖημι), to dismiss, let go.

§ 26. $\tau \epsilon \lambda os$, finally, cf. 1, 10, 13. — $\hbar \mu h \nu$, surely, certainly, used particularly with oaths, asseverations, or solemn promises. Gr. § 316, 1. (a.) — $\hbar \mu h \nu \pi a \rho \epsilon \xi \epsilon \iota \nu$, that we will certainly guarantee. The subject of $\pi a \rho \epsilon \epsilon \xi \epsilon \iota \nu$ is $\hbar \mu a \delta s$ understood; $\phi \iota \lambda l a \nu$ is an adjective agreeing with $\chi \omega \rho a \nu$, used here as a predicate; Gr. § 245, 3. (b.) — $\delta \delta \delta \lambda \omega s$, in good faith, used very commonly in solemn promises and in treaties. Cf. 2, 2, 8; 3, 2, 24. — $\delta \pi o \nu \ldots \delta$, and wherever it may not be (possible).

§ 27. $\delta\mu\hat{a}s$ $\delta\mu\delta\sigma ai$ (from $\delta\mu\nu\nu\mu_i$), that you should give your oath. πορεύεσθαι by a rhetorical figure for πορεύσεσθαι, the fut being conceived of as already present. — $\delta_i \dot{a} \phi_i \lambda (as, sc. \tau \eta s \chi \omega \rho as, cf. 1, 3, 14.$ — Eteiv, according to Krüger, depends on $\delta\epsilon \eta \sigma\epsilon_i$, $\delta\mu\hat{a}s$ being understood as its subject.

§ 29. $\delta s = \pi \rho \delta s$ before the names of persons; cf. 1, 2, 4. — $i \pi \epsilon i \delta d r$ $\delta i a \pi \rho \delta \xi \omega \mu a i$, fut. perf. in meaning; Gr. § 255, Rem. 9. — & $\delta \epsilon \delta \mu a i$, cf. note on $\epsilon i \tau i \delta \epsilon \delta i \tau o$, 1, 3, 4.

CHAP. IV.

The Greeks suspecting the sincerity both of Ariaeus and of Tissaphernes march and encamp by themselves. Both armies cross over to the left bank of the Tigris, and proceed as far as the river Zabatas.

§ 1. ἀναγκαῖοι, kinsmen ; cf. ἐπιτήδειοs, and in Latin, necessarius. — Περσῶν τινες, sc. ἀφικνοῦνται. — ἕνιοι is considered as in apposition with πινέs ; cf. 5, 5, 11 ; 6, 6, 84. — δεξιὰς ἔφερον, brought assurances. They 13

§ 2. of $\pi\epsilon\rho$ l 'Apialor, Ariaeus and his men ; Gr. § 263, d. We learn from Hell. 4, 1, 27. that Ariaeus afterwards revolted a second time from the king. — $\pi\rho\sigma\delta\chi\rho\sigma\tau\epsilon s \ \tau\delta\nu \ ro\partial\nu$ with the dat., giving the mind to, attentive to. — kal did $\tau\partial\sigma\tau\sigma$, on this account also, aside from other reasons. — $\pi\rho\sigma\sigma\delta\sigma\tau\epsilon s$, 80. of $\pi\sigma\lambda\lambda ol \ \tau\partial\nu \ 'E\lambda$ -. — $\tau\sigma\hat{s} \ \mu\dot{e}\nu \ \pi\sigma\lambda\lambda o\hat{s}$, a correlative of K $\lambda\dot{\epsilon}a\rho\chi\sigma s \delta\dot{\epsilon}$, § 5 below. — $\tau\phi$ K λ -, dat. with $\delta\lambda\epsilon\gamma\sigma\nu$.

§ 8. η , instead of η , used chiefly in indirect questions; and in "such direct questions as follow a general question and suggest the answer thereto, like Lat. an" L. & S. — $\pi\epsilon\rho l \pi a \tau \sigma s$, cf. note on $\pi\epsilon\rho l \pi \lambda \epsilon (\sigma \tau \sigma v, 1, 9, 7. - - \sigma \tau \rho a \tau \epsilon \phi \epsilon v)$ instead of $\tau o \tilde{v} \sigma \tau \rho a \tau \epsilon \phi \epsilon v$, dependent on $\phi \delta \beta \sigma s$, cf. 3, 1, 18; but in 4, 4, 11, $\dot{a} v (\sigma \tau a \sigma \sigma t)$ without $\tau o \tilde{v}$ dependent on $\delta \kappa \sigma \sigma s$. — $\dot{\sigma} \pi \dot{\sigma} \gamma e \tau a$, he through deceit induces, cf. $\dot{\sigma} \pi \dot{\eta} \gamma e \tau o$, 2, 1, 18. — $a \dot{v} \tau \dot{v}$ dat. incom. with $\delta \iota e \sigma \pi d \rho \theta a \ldots$ — $\dot{a} \lambda \iota \sigma \theta \tilde{j}$ from $\dot{a} \lambda (\omega a poetic word.$ — $o \dot{v} \kappa \dot{\sigma} \tau v \sigma \sigma s o \dot{v} \dot{\kappa} \dot{\tau} n \eta \sigma e \tau a$, lit. there is not any way that he will not attack, i. e. he will certainly at all events attack; cf. 4, 5, 81.

§ 4. où ... β ouhfrerau, he will never consent, voluntarily at least etc. — τ orolôt means either so many or so few, the context alone determining which of these specific ideas it denotes; here, so few. — $i\pi$ raîs Súpaus abroû, a hyperbole as in 3, 1, 2. — κ arayeddoarres, cf. κ ara- $\gamma \epsilon \lambda \hat{a}$, 1, 9, 13.

§ 6. $\pi\sigma\tau\mu\mu\delta$ s is placed before el to give it more prominence and emphasis. Cf. $\epsilon\pi\ell$ $\tau\epsilon$ $\tau\eta$ s $\kappa\epsilon\phi\mu\lambda\eta$ s $\tau\lambda$ $\delta\pi\lambda\alpha$ $\epsilon\ell$ $\tau\iotas$ $\phi\epsilon\rhool, 4, 3, 6.$ $\delta\rhoalpha$, perchance, denoting that the gapposition is not improbable. $\delta\iota\alpha\beta\alpha\tau\epsilon$, that must be crossed; Gr. § 284, 3. (12.) δ $\delta\sigma\nu$, but at all events, presents a fixed fact contrasted with a mere conjecture; cf. 1, 2, 12. $\delta\eta$ othamev an unusual form instead of $t\sigma\mu\epsilon\nu$. $\delta\eta$ $\mu\epsilon\nu$ $\delta\eta$, cf. note on 1, 9, 13. $t\pi\kappa\epsilon$. They had already gone over to the Persians (2, 2, 7). $\mu\kappa\mu\nu\tau \epsilon$, in case we should conquer; the participle for the sake of

conciseness often takes the place of a conditional clause. So hrrnuérer, should we be conquered.

§ 7. $\beta a \sigma i \lambda \epsilon a$ is the subject of $\delta \mu \delta \sigma a i$, and $a \delta \tau \delta \nu$ is repeated for the sake of perspicuity, on account of the intervening clauses. $---\tau a \sigma \delta \mu \mu a \chi a$, the means of making an attack, the resources. $----\delta$, τi , in what respect, why; δ , τi instead of τi , because it is an indirect question. $------\delta \epsilon \delta r a i$, swear falsely by the gods; cf. 8, 1, 22; Gr. § 279, 4.

§ 8. eis olkov; to his province Caria. Hell. 8, 2, 12: Kapla, Erbarep § 7. TISTADÉPROUS OLKOS. —— én radue, not for marriage, but rather in marriage, i. e. as his wife; since the nuptials had doubtless been celebrated in Babylon; and in 3, 4, 13, the expression $\tau o\hat{v} \tau hr$ $\beta a \sigma i\lambda \ell \omega s$ $\delta vryar \ell \rho a$ Experso is used of Orontas. This can hardly mean any thing else than that he was already married. So Krüger.

§ 10. δφορῶντες (όπό and δράω), looking with suspicion upon. — abrow ἐφ' ἐαυτῶν, themselves by themselves. — ἡγεμόνας, guides. — εὐθὸς, immediately.

§ 11. ξυλιζόμενοι ἐκ τοῦ aὐτοῦ; like the Eng. idiom, while gathering wood from the same place. Expressed logically in full, it would be, ξυλιζόμενοι ἐν τῷ aὐτῷ καὶ ἐξ aὐτοῦ κομιζόμενοι; cf. ἐκ ταύτης ἡγόραζον κ.τ.λ., 1, 5, 10. — πληγὰς ἐνέτεινον, cf. πληγὰς ἐνέβαλεν, 1, 5, 11.

§ 12. καλούμενον, so called; cf. 1, 2, 13. ——είσω αἰτοῦ, within it, i. e. on the eastern side, towards Babylon. —— $\pi\lambda/\nu\thetaous ở\pi raîs, burnt bricks,$ in distinction from those which are dried in the sun. —— $iν & doφ d\lambda \tau \varphi$, which was very commonly used as mortar, and served an excellent purpose; cf. Herod. 1, 179. —— $\pi o \delta \hat{\omega} \nu$ depends on $\tau \epsilon \hat{\chi} \chi os$ the implied subject of $\bar{\eta}\nu$. —— This passage, says Kiepert, shows what cannot be inferred from the imperfect and somewhat careless account of the preceding marches (2, 1, 3), that the Greeks had gone back two or three days' march, by the way that they had come, along the bank of the Euphrates or near the river, and had already passed the Median wall, so as to be on the west side of it, the side towards Babylon or the eastern side. $\lambda \pi \epsilon' \chi \epsilon_*$ $\delta k Ba \beta \nu \lambda \tilde{\omega} ro \delta' \pi \sigma \lambda \nu'$ is a remark so idle and inaccurate that it can scarcely be considered any thing else than a gloss.

§ 13. $\tau h \nu \delta'$ is evynérne, lit the other joined together, Lat. junctam, i.e. the other being furnished with a temporary bridge consisting of seven boats. The Greeks said either (ευγνύναι ποταμών (διώρυχα) as here, or (ευγνύναι γέφυραν, as in § 24 below. — Πσαν από: it is not uncommon to unite elval with prepositions or adverbs expressing motion; cf. elole èk, 1, 2, 7. — κατετέτμηντο (κατά, τέμνω), there had been cut. — ὥσπερ, sc. κατατέτμηνται. — μελίνας here means fields on which μελίνη is grown.

§ 14. dévôpour is probably dependent on mapadeloou, since daous else-

NOTES.

where always takes the dative. The clause would then be read, near a large and beautiful and dense park (consisting) of etc. —— of $\delta \epsilon \beta d\rho \beta a \rho o_i$, sc. $\delta \sigma \kappa h r \eta \sigma \sigma v$.

§ 15. $\delta\pi\lambda\omega\nu$, cf. note on $\tau \lambda$ $\delta\pi\lambda a$, 2, 2, 20. — 1501, might see, i. e. have an interview with. — kal $\tau a \hat{\nu} \tau a$, and that too; cf. 1, 4, 12. — $\delta\nu$ agrees with the subject of $\delta\zeta/\tau \epsilon i$, $\delta\nu\rho\omega\pi\delta s \tau i s$.

§ 16. $\delta \tau_i$, cf. note 1, 6, 8. — $\delta \pi \epsilon_\mu \psi \epsilon$, in the sing., agrees with the nearest subject and is understood with the more remote; an idiom not uncommon. Cf. $\tilde{\eta}\nu$, 1, 2, 3; $\delta \pi a \mu \nu (\eta, 6, 1, 16.$

§ 17. $\tau h \nu \gamma \epsilon \phi \nu \rho a \nu$: the bridge of boats mentioned again § 24 below. In § 13 above, $\gamma \epsilon \phi \nu \rho a$ denotes a regularly constructed bridge in distinction from a mere bridge of boats, a pontoon. — δs before durve $\hat{\tau} rau$ is causal, since ; before $\mu h \partial t a \beta \hat{\eta} \tau \epsilon$, it is final, in order that. — $\tau \hat{\eta} s \partial t \delta \nu \nu \chi cs$, the one mentioned § 13, over which the bridge of boats was constructed.

§ 20. $\pi \delta \sigma \eta$ τ_{15} , about how large; τ_{15} is often joined in this way to adjectives denoting quantity. $----\chi \delta \rho a \eta$, see Gr. § 245, 3. (a.)

§ 22. $i\pi\sigma\pi\epsilon\mu\mu\mu\alpha\iota\nu$; $i\pi\delta$ in composition denotes, from the general idea under, the notion secretly. Instead of $\pi\epsilon\mu\mu\mu\alpha\iota\nu$, the other form $\pi\epsilon\mu\mu\mu\epsilon\iota\nu$ would be more common; Gr. § 116, 9. -- $\epsilon\nu\theta\nu\nu\mu\nu$... $\epsilon\nu\theta\nu\nu$, $\delta\epsilon$, on the one side... on the other side; cf. 3, 5, 7. -- $\tau\partial\nu$... $\epsilon\nu\delta\nu\tau\omega\nu$, there being in (it) persons who would till (the land); a clause in the gen. abs. connected to a gen. governed by a preposition; cf. note 1, 10, 6. --- $\epsilon\rho\gamma\alpha\xi\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$, to work, is used particularly to denote agricultural labor. ---- $i\sigma\sigma\sigma\tau\rhoo\phi\eta$ $\gamma\epsilon\nu\sigma\nu\tau\sigma$, it might become a place of refuge; $i\pi\sigma\sigma\tau\rhoo\phi\eta = \kappa\alpha\tau\alpha\phi\nu\gamma\eta$, as in 7, 6, 34.

§ 23. $\delta\mu\omega s$, nevertheless, i. e. although they thought there was no occasion for alarm or solicitude ; of. 2, 2, 17.

§ 24. is older the mathematical as much as possible; $\pi \epsilon \phi \nu \lambda \alpha \gamma \mu \ell \nu \omega s$, adv. being on their guard. $\dots \tau \tilde{\omega} \nu \pi \alpha \rho d$, cf. note 1, 1, 5. \dots dualaurbetwor, gen. abs.; the dat. dualairouse might have been expected here; cf. note on lorrwor, 1, 4, 12. $\dots \phi \chi ero$ duelairowor, he departed riding away, or simply, he rode away; duelairow added to $\phi \chi ero$ is not a mere tautology since it tells how he went away.

§ 25. skeiro, was situated; cf. note on skovµérnr, 1, 4, 1.

§ 26. els δύο, two abreast ; but in 7, 1, 23, els δκτά denotes the depth of the line. The depth of the line is also denoted by ἐπί with the gen.; e. g. ἐπὶ τεττάρων, four deep, 1, 2, 15 ; but in 5, 2, 6, ἐπί with the gen. denotes also the width of the line. Hence the connection must determine the precise meaning of both expressions. — άλλοτε καὶ άλλοτε ἐφιστά-ueros, kalting now and then. — τὸ ἡγούμενον, the van, (cf. 2, 2, 4); it is the object of ἐπιστήσειε, all the time that he made the van of the army to halt. — τὴν ἐπίστασυ, the halt.

§ 27. Myðías; the land on the eastern side of the middle Tigris. It was originally called Athûr (Hebrew and Phoenician Ashûr, whence the Greek $A\sigma\sigma\nu\rho/a$). After the Assyrian empire had been overthrown by the Medes, the country took the name of Myðía. Herod. calls it Marinyrh, whereas the name Assyria is applied by him exclusively to Babylonia. In the time of Alexander the Great and later, this country was again called Assyria. —— *Napvoáriðos káµas*. From the distance they had marched, these must have been somewhere near the mouth of the Lesser Zab, a considerable stream, the passage of which one would expect to find mentioned. This seems to have been forgotten in speaking of the pillage. —— Kópe éweyyehŵr (źri, żr, yeháw), insulting Cyrus, as an insult to Cyrus. —— $\pi\lambda hr$ avðparððæv, but not to reduce the inhabitants to servitude ; the full expression would be, $\pi\lambda hr$ došparðólýcerðau robs drôpárous obx éxérpeye.

§ 28. Kawaí, later in the Roman and Parthian wars, called Kanae, Maschane or Marchane, (probably the Assyrian commercial city Canneh, mentioned in Ezekiel 27, 23.) Its ruins are still in existence and some remains of Assyrian sculpture have recently been found there. $---i\pi r \sigma_X$. $\delta \iota \phi$ -, on rafts (made) of tanned skins. Arrian. Anab. 3, 29, 4, describes something similar. $----i\phi \sigma_V \sigma_X$, $\sigma_V \sigma_V$. Asyndeton is often employed in the enumeration of different objects. Cf. 3, 1, 3; 3, 4, 31; 4, 4, 9; 4, 5, 31; 6, 6, 1.

CHAP. V.

During a halt of three days at the river Zabatus (the Greater Zab), Clearchus seeks and obtains an interview with Tissaphernes. He is so far deceived by the wily Persian that he takes with him four other generals and twenty captains for a second interview. The Greek generals are made prisoners and the captains are put to the sword. Ariaeus repairs at once to the Grecian camp and demands an immediate surrender. Cleanor in behalf of the Greeks returns a reproachful answer.

§ 2. παῦσαι τὰς ὅποψίας connected by καί to συγγετέσθαι, and under stood with δύκαιτο. — ἐροῦντα (indic. ἐρῶ, the fut. of φημί), to say. αὐτῷ, i. e. τῷ Τισσαφέρκει.

§ 8. Τισσαφέρνη, instead of Τισσαφέρνεs. See Gr. § 71. A. — ήμâs dependent on φυλαττόμενον, guarding yourself against us etc.

§ 4. obre has for its correlative τi after $i\gamma \omega$; cf. note on $\mu \eta \tau e - \tau e$, 2, 2, 8. — alobeodal instead of aloddreodal is rare: the aorist infin. would be alodéodal. — $\tau 01000 \tau 0100$ obdér, any such thing, i. e. to do injury to you. — els $\lambda d\gamma 0000$ ool d $\lambda 0 e i v$, to enter into a conference with you. — $i \xi \epsilon \lambda \lambda 0 - \mu \epsilon v$, from $i \xi au \rho \epsilon \omega$, I take away from.

§ 5. $dr\theta\rho draves$, which denotes the whole is in the same case with rols $\mu \delta \nu$, and rols $\delta \delta$, which denote the parts, instead of the gen. $\delta \nu \theta \rho d\sigma \pi \omega \nu$. This kind of apposition is not uncommon. — of $\phi o \beta \eta \theta \delta \tau \tau \epsilon s \dots \delta \sigma \omega \lambda \delta \mu \epsilon \nu \omega \epsilon$. This kind of apposition is not uncommon. — of $\phi o \beta \eta \theta \delta \tau \tau \epsilon s \dots \delta \sigma \omega \lambda \delta \mu \epsilon \nu \omega \epsilon$. To avoid such an accumulation of participles, the present construction (unusual with olda) was chosen. — $\phi o \beta \eta \theta \delta \tau \tau \epsilon s$, having feared, is regularly used as aor. mid. — $\phi \theta d\sigma a \dots \pi a \theta \epsilon \tilde{\nu}$, wishing to anticipate (the others) before they suffered (any thing). — For the two accusatives $\kappa a \kappa \delta$, and rols $\kappa . \tau . \lambda$, with $\delta \tau o \delta \eta \sigma \omega s$, see Gr. § 280, 2.

§ 6. ἀγνωμοσύνας, a milder expression for ἀδιωήματα, as ἀγνώμων is used for άδικος, 7, 6, 23.

§ 7. $\pi\rho\tilde{\omega}\tau\sigma\nu$... $\mu\epsilon'\gamma\omega\tau\sigma\nu$, for (to speak of that which is) first and most important; cf. 1, 3, 10; 5, 6, 29. — $\mu\epsilon'\nu$ is correlative with $\delta\epsilon'$, § 8. of Se $\tilde{\omega}\nu$ $\delta\rho\kappa\sigma\iota$, our oaths to the gods; cf. 6, 1, 31, $\delta\mu\nu\tau\delta\omega$ Se $\delta\kappa\sigma$, I swear by the gods. — $\tau\sigma\delta\tau\omega\nu$, i.e. $\tau\tilde{\omega}\nu$ Se $\tilde{\omega}\nu$, depends on $\pi\alpha\rho\eta\mu\epsilon\lambda\eta\kappa\omega$ s. — $\tau\delta\nu$ Se $\tilde{\omega}\nu$ $\pi\delta\lambda\epsilon\mu\sigma\nu$, war with the gods, object of $\lambda\pi\sigma\phi\epsilon'\gamma\sigma\iota$. — $\lambda\pi\delta$ $\pi\sigma\delta\sigma$ $\tau\delta\chi\sigma\sigmas$, with what speed. In this and similar expressions the means seems to be conceived of as the beginning of the action, the starting-point; cf. 1, 1, 9; 2, 6, 5. — For the difference between $\lambda\pi\sigma\phi\epsilon'\gamma\omega$ and $\lambda\pi\sigma\delta\delta\rho\sigma\kappa\omega$, cf. note on 1, 4, 8. — $\lambda\pi\sigma\sigma\tau a'\eta$, with this also $\tau\delta\nu$ Se $\tilde{\omega}\nu$ $\pi\delta\lambda\epsilon\mu\sigma\nu$ may be supplied, nor how (fleeing) into a stronghold he might escape from the war with the gods. So Krüg. and Hert. Cf. $\lambda\phi\delta\sigma\tau\omega\tau a\iota$ $\tau\delta\nu$ $\lambda\omega\sigma\nu$ $\dot{\sigma}\kappa\sigmas$ in an indirect. For a similar change (from the indirect to the direct interrogative), see 3, 5, 13. — $\pi\delta\sigma\tau\eta$ $\pi\omega\tau\alpha$, $\pi\omega\tau\tau\alpha\chi\eta$ $\pid\tau\tau\omega\nu$, cf. note 1, 9, 2; cf. also $\pi\omega\tau \lambda$ $\hbar\pi\omega\tau\alpha$, 2, 4, 7. — forov, adv. alike, equally.

πονηρόν, 3, 4, 35; αλεεινόν, 4, 4, 11. See Gr. § 241, 2. — Notice the paranomasia φοβερός, φοβερώτατον; cf. 2, 4, 7, and § 7 above.

§ 10. $\mu \alpha \nu \epsilon \nu \tau \epsilon s$, aor. of $\mu \alpha \prime \nu \rho \mu \alpha \iota$, having become destitute of reason. — $\delta \lambda \lambda \sigma \tau \iota \lambda \nu \eta$, an elliptical expression with which one may supply mentally (before η) $\gamma \epsilon \nu \sigma \iota \tau \sigma$, would any thing else happen than; or perhaps $\pi \sigma \iota \sigma \iota \rho \iota \epsilon \tau$, should we do any thing else than. — $\epsilon \phi \epsilon \delta \rho \sigma \nu$ means properly the athlete who, when the number of combatants was uneven, had no one matched against him, and who consequently waited to contend with fresh strength against the already exhausted victor; hence it denotes secondarily a dangerous antagonist.

§ 11. $\tau \bar{\omega} \nu \tau \delta \tau \epsilon$, cf. 2, 2, 20; in this clause understand $ab\tau \delta \nu$ as the subject of $\epsilon l \nu a.$ $---- \tau h \nu \tau \epsilon \dots \epsilon \chi c \nu \tau a$, possessing both the military power and the country of Cyrus. Cf. Hell. 8, 1, 3. $---- \tau h \nu \delta \epsilon$ basiliers $\delta \delta \nu a \mu \nu \nu$, sc. $\delta \rho \bar{\omega}$. $----- \tau a \delta \tau \eta \nu$, cf. note on $\tau \sigma \bar{\nu} \tau \sigma \nu$, 2, 2, 20.

§ 12. Sorts, that he; cf. 7, 1, 28. — $\epsilon p \hat{\omega} \gamma d \rho$ kal, for I will tell also; $\gamma d \rho$ has reference to the thought implied after $\delta \lambda \lambda \dot{\alpha} \mu h \nu$, but furthermore (we can become useful to you) for etc.; cf. 3, 2, 11.

§ 13. tr mapa $\sigma\chi\epsilon\hat{i}\nu$ has the same subject as $ro\mu l_{\infty}^{\prime}$, when I think that I might render etc. — $triangle \delta rright render etc.$ — $triangle \delta rright rright render etc.$ — $triangle \delta rright rright render etc.$ — $triangle \delta rright rright rright rright render etc.$ — $triangle \delta rright rright rright render etc.$ — $triangle \delta rright rrigh$

§ 14. Observe the difference between $\tau \varphi$ dat. of τ ls, and $\tau \hat{\varphi}$ the dat. of the article. — δs before $\mu \epsilon \gamma \omega \tau \sigma s$ is intensive, the very greatest ; before $\delta \epsilon \sigma \pi \delta \tau \eta s$, it signifies as. — $\epsilon \eta s$, sc. $\xi \chi \omega \gamma \eta \mu as \delta \pi \eta \rho \epsilon \tau as.$ — $\delta \tau a \sigma \tau \rho \epsilon - \phi \omega \sigma s$, sc. $\delta \gamma$, you might conduct yourself as master etc. ; cf. 1, 6, 2, where $\delta \nu$ is expressed with the first optative (in the apodosis) and understood with the others. — $\tau \eta s \chi \delta \rho \iota \tau \sigma s$, supply $\xi \nu \epsilon \kappa a$ from the preceding clause. — ηs , object of $\xi \chi \sigma \mu \epsilon \nu$, attracted to the case of the antecedent.

§ 16. 'AAAd, see note 1, 7, 6. — $\check{a}\nu$ belongs to $\check{e}l\nu a\iota$; κακόνουs in the nom. agreeing with the subject of $\check{e}l\nu a\iota$; Gr. § 307, 4. — $\check{a}s$ δ' $\check{a}\nu$ $\mu d\theta \eta s$, but that you may perhaps ($\check{a}\nu$) learn. When $\check{a}s$ or $\check{b}\pi\omega s$ denoting a purpose, is followed by the subjunctive, if $\check{a}\nu$ is omitted, the notion of simple purpose is denoted, if $\xi\nu$ is expressed, the notion of contingency is added; (Hermann as cited by Hertlein). Cf. 6, 3, 18.

§ 17. $\dot{\alpha}\pi\sigma\rho\rho\hat{\nu}$ stands here without $\dot{\alpha}\nu$, since a fixed fact is expressed (oùr $\dot{\alpha}\pi\sigma\rho\rho\hat{\nu}\mu\epsilon\nu$); in § 18 it stands with $\dot{\alpha}\nu$ denoting possible cases (oùr $\dot{\alpha}\nu$ $\dot{\alpha}\pi\sigma\rho\rho\hat{\nu}\mu\epsilon\nu$). \rightarrow $\dot{\epsilon}\nu$ denotes here the means, Gr. § 289, 1. (3.) (a.) \rightarrow $\dot{\alpha}\nu\tau_{1}\pi d\sigma\chi\epsilon_{1}\nu$ depends on $\kappa'_{1}\nu\partial\nu\nu\sigma_{2}$, cf. 5, 1, 6.

§ 18. $\Delta\lambda\lambda d$ is best rendered here by the Eng. word or. See L. & S., sub voce II; cf. 5, 8, 4. — $\delta\iota \pi \sigma \rho \epsilon \delta \epsilon \sigma \theta \epsilon$, cf. note 2, 3, 27. — $\delta\nu \tau a$ instead of $\epsilon l \nu a \mu$, Gr. § 310, 4. (a.) — $\delta\nu \tau a \pi \sigma \rho \epsilon \nu \tau \epsilon a$, must be passed; with this belongs $\delta\mu l \nu$ as agent or doer; Gr. § 284, 8. (12.) — $\tau a \mu \epsilon \delta \epsilon \sigma \theta a$ $\dots \mu d \chi \epsilon \sigma \theta a \mu$, to divide off (after the manner of a steward) so many of you as we may wish to fight with; i. e. as the Greeks were crossing a river, they could attack either those who had already passed over or those who were left behind, as many or as few as they pleased. — $a \delta \tau \hat{\omega} \nu$, of them, i. e. the rivers. — $\delta\iota a \pi \sigma \rho \epsilon \delta \omega \mu \epsilon \nu$; notice the difference between $\pi \sigma \rho \epsilon \delta \omega$ and $\pi \sigma \rho \epsilon \delta \sigma \mu a \mu$.

§ 19. eì $\hbar \tau \tau \phi \mu \epsilon \theta a$ (optat.), if we should be defeated. — $\lambda \lambda \lambda$ $\tau \delta \gamma \epsilon$ $\tau \circ i \pi \hat{v} \rho$, yet at least ($\gamma \epsilon$) the fire is certainly ($\tau \circ i$) etc.; cf. $\lambda \lambda \lambda \lambda \ldots \gamma \epsilon$, 8, 2, 8.

§ 20. ξ_{XOPTeS} is conditional and hence takes $\mu\eta\delta\epsilon\nu a$ instead of $o\delta\delta\epsilon\nu a$, Gr. § 318, 3. — $\Delta\nu$ qualifying $\xi\xi\epsilon\lambda o(\mu\epsilon\theta a$ is repeated because the first is so far removed from the verb. — $\pi\rho\delta S\epsilon\hat{\omega}\nu$, cf. note on 1, 6, 6.

§ 21. à toper éort ... oltires ébéhousi, lit. it belongs to persons without resources etc. who wish ; a mingling of two constructions, à toper éort ... ébéheir, and atopol élsir ... oltires ébéhousi. — kal robrer torper, and still more (it belongs) to base persons. Cf. note on kal ravra, 1, 4, 12.

§ 22. $\ell\xi\delta\nu$, accus. absol.; Gr. § 312, 5; cf. 2, 6, 6; 3, 2, 26. — $\ell\pi$? $\tau\circ\tilde{\nu}\tau\circ\tilde{\eta}\lambda\theta\circ\mu\epsilon\nu$, we came upon this, i. e. we applied ourselves to this (cf. $\ell\pi$? $\pi\tilde{u}r$ $\ell\lambda\theta\circ\iota$, 3, I, 18). The clause reads, why indeed, when it was permitted to destroy you, did we not apply ourselves to this ? — $\tau\circ\delta\tau\circ\upsilon$, of this, (i. e. the fact that we did not undertake to destroy you,) depends on $d\tau\iota\circs$. — $\tau\circ\tilde{v}$ $\gamma\epsilon\nu\ell\sigma\theta u$ kal kara $\beta\eta\nu u$ depends on $\ell\rho\omega s$; my earnest desire to become faithful etc. (lit. desire of this that I become eto.); $\tau\circ\delta\tau\varphi$ is the antecedent of ξ , and the substantive $\xi\epsilon\nu\iota\kappa\varphi$ stands in the relative clause; Gr. § 332, 8; and my earnest desire to return, being strong through benefits (conferred), with that mercenary force, with which Cyrus came up etc. My earnest desire desire to easily earnest desire to a this ($\tau\circ\delta\tau\circ\upsilon$ at $\iota\circs$). $\mu\iota\sigma\theta\circ\delta\sigma\sigma$ as and $\epsilon\dot{\nu}\epsilon\rho\gamma\epsilon\sigma$ as are antithetical; they are in the plural, denoting that the actions signified were performed at different times.

,

this figurative language, Tissaphernes is thought to intimate that he himself secretly aspired to the throne. It is not necessary, however, to put this construction on the passage; since it may naturally signify that while the king wore the outward sign of authority, the real power would be in the possession of Tissaphernes if he were supported by the Greeks. After $\xi_{\chi 0i}$ supply $\delta \rho \theta \eta \nu$.

§ 24. elner, sc. $\delta \ K\lambda \epsilon a \rho \chi os.$ The aorist elner comprehends the following as one whole; the imperf. $\epsilon \phi \eta$ dwells on the presentation of the single and special (Krüger). Cf. 6, 1, 31; 7, 3, 24; 7, 6, 41. The Eng. idiom scarcely admits of our translating $\epsilon \phi \eta$. — $\tau oso \delta \tau wr$... $\delta \pi a \rho \chi \delta \tau \tau wr$, gen. aba., while such reasons exist etc. — $\pi a \theta e \tilde{v} r$, without $\tau o \tilde{v}$, dependent on $\delta \xi i os.$ cf. 1, 9, 1.

§ 25. of $\tau \epsilon$ στρατηγοί και οί λοχαγοί, in apposition with the subject of βούλεσθε, sc. $\delta \mu \epsilon i s.$ — Before $\epsilon \lambda \theta \epsilon i \nu$ Krüger supposes $\epsilon i s \lambda \delta \gamma o v s$ may have fallen from the text. In that case $\mu o \iota$ would limit $\epsilon i s \lambda \delta \gamma o v s \epsilon \lambda \theta \epsilon i \nu$, to come to an interview with me. Kühner connects $\epsilon \nu \tau \tilde{\psi}$ $\epsilon \mu \phi a \nu \epsilon$ with the foregoing and renders, mini in conspectum venire, to appear before me. With the text of Hertlein, if no ellipsis be supposed, $\mu o \iota$ must be considered as the dat. in reference to whom the action takes place (Gr. § 284, 3. (10).); since a Greek would not say $\epsilon \lambda \theta \epsilon i \nu \mu o \iota$, to come to me, but $\epsilon \lambda \theta \epsilon i \nu \tau \rho \delta s$ or $\pi a \rho \lambda \epsilon \mu \epsilon \ell$. — $\epsilon \nu \tau \bar{\psi} \epsilon \mu \phi a \nu \epsilon i$, according to Krüg. and Hert., openly. Cf. $\epsilon \nu \tau \bar{\psi} \phi a \nu e \rho i$, 1, 3, 21.

§ 26. ral—a3, see note 1, 1, 7. — $\delta\theta\epsilon\nu$, not from whom, since this word is not spoken of persons; but rather, whence, from what source.

§ 27. $\delta\eta\lambda os \, \eta\nu$ oldueros, manifestly supposed. Cf. $\delta\eta\lambda os \, \eta\nu$, 1, 2, 11. — $\phi\iota\lambda\kappa\omega s$ $\delta\iota\alpha\kappa\epsilon i\sigma\thetaal \tau\iota\nu\iota$ ordinarily means, to have a friendly disposition towards any one; here however in a wider sense it means, to sustain towards any one relations that are mutually friendly, the friendly disposition of Tissaphernes being the prominent idea. — $ot \ldots \delta\iota\alpha\beta d\lambda\lambda orres$, who should be convicted of calumniating (him, i. e. Tissaphernes). For the construction of $\delta\nu \, \ell\lambda\epsilon\gamma\chi\theta\omega\sigma\iota$, cf. note on $\ell\lambda\nu \, \mu\eta \, \delta\iota\delta\varphi$, 1, 3, 14. — The omitted antecedent of of is subject of $\tau\iota\mu\omega\rho\eta\theta\eta\nu$ aι, and the clause $\deltas \ldots \delta\tau ras$ is in apposition with it: on the ground that they themselves were traitors and evilminded towards the Greeks. Others consider abrovs the antecedent of of, and refer for a similar construction to 1, 9, 29; 6, 4, 9.

§ 28. $ab\tau \hat{\varphi}$, i. e. Clearchus. — \hat{j} instead of $\epsilon i\eta$; cf. note on $\delta i \alpha \beta \hat{\eta}$, 1, 4, 18.

§ 29. $\pi\rho\deltas$ éaurdu éxeur thu γνώμην, should direct their attention towards kimself, implying that they should be devoted to him. — $\Delta v t \epsilon \lambda e \gamma o v - ab \tau \psi$ µh lévau πduras, spoke in opposition to him, that all etc. should not go. For the use of µh before lévau, cf. note on the µh καταπετρωθήναι, 1, 3, 2.

§ 80. karterever, exerted himself, contendedat. The whole transaction • 13*

NOTES.

is differently related by Ctesias cap. 60, according to whom, Clearchus was with difficulty persuaded by Menon to go to Tissaphernes. —— &s eis dryopár, as if to market, consequently without their armor.

§ 31. 'Aylas has not been mentioned before; cf. note 1, 2, 9. $--- e^{\frac{1}{2}}$. Subpars without the article, as commonly when no qualifying clause is joined to it; cf. 7, 3, 16.

§ 32. $d\pi \partial \tau o \hat{v} a \partial \tau o \hat{v}$ on the same signal. Cf. $d\pi \partial \pi a \rho a \gamma \gamma \epsilon \lambda \sigma \epsilon s s$, 4, 1, 5. $---- \delta \tau \iota \nu \iota \ldots \pi d \nu \tau a s$, cf. note on $\delta \sigma \tau \iota s \ldots \pi d \nu \tau a s$, 1, 5.

§ 83. huppeyvoour, from dupeyvolu; for the augment see Gr. § 126, 1, and 3.

§ 85. Arar. Our idiom would hardly admit of the imperf. here, but to be exact we should employ the pluperf., had been. Cf. ἐπολιόρκει, and συνεπολέμει, had besieged etc., 1, 4, 2; ηνάγκαζον, had compelled, 2, 1, 6. Instances of this sort are not unfrequent.

§ 86. et τ_{15} , like $\delta\sigma\tau_{15}$, is used as a compound relative : ordered whatever one there might be . . . to approach etc. — $\delta\pi\alpha\gamma\gamma\epsilon\lambda\omega\sigma_i$, cf. note on $\delta\iota\alpha\beta\hat{j}$, 1, 4, 18. — $\tau \lambda \pi\alpha\beta\lambda \beta\alpha\sigma_i\lambda\delta\omega$ s, cf. 2, 3, 4.

§ 37. 'Opyopérios, not from the Bocotian, but from the Arcadian Orchomenus, since he is also called 'Aprds, 2, 1, 10; 3, 1, 47. — Eeropôw has been mentioned but once before, 1, 8, 15. — $\tau \lambda \pi \epsilon \rho l$ $\Pi \rho \delta \epsilon' row, the things$ relating to Proxenus, the fate of Proxenus. The common construction for $this idea would be <math>\tau \lambda \pi \epsilon \rho l$ $\Pi \rho \delta \epsilon' \epsilon v or,$ cf. 3, 2, 20; 1, 6, 8; but the gen. stands instead of the accus., owing to the proximity of $\mu d\theta o_l$, by a species of attraction, since $\mu a\theta \epsilon i \pi \pi \epsilon \rho l$ $\pi v os$ would be the regular construction. So Hert., Krüg., and Küh. explain it.

§ 38. $\xi \sigma \tau \eta \sigma a r \epsilon ls \epsilon \tau \eta \kappa o \sigma r$ a verb of rest followed by a clause denoting motion, (having gone) to a place within hearing distance they stood. — $\xi \chi \epsilon \iota \tau \eta r \delta(\kappa \eta r)$, has suffered punishment; cf. § 41 below; but in 7, 4, 24, $\xi \chi \epsilon \iota r \delta(\kappa \eta r)$ means, to receive satisfaction. — $\Delta \pi a \iota \tau \epsilon \hat{\epsilon}$; he does not say simply aireî. Cf. note on $\Delta \pi \eta \tau \sigma \upsilon r$, 1, 2, 11. — $\tau \sigma \hat{\upsilon} \epsilon \kappa \epsilon l r \sigma \upsilon \delta \delta \delta \iota \sigma \nu$, his slave; $\epsilon \kappa \epsilon l r \sigma \upsilon$ is governed by $\tau \sigma \hat{\upsilon} \delta \sigma \delta \lambda \sigma \upsilon$. — With $\epsilon l r \sigma \iota$ and $\eta \sigma \sigma r$ supply $\tau \lambda \delta \tau \lambda a$.

§ 39. $\ell_{\lambda eye}$, cf. note 2, 3, 21. — $alg_{\lambda eye}$ Scous, cf. note on $jg_{\lambda}'v$ - $\theta\eta\mu ey, 2, 3, 22.$ — $\eta\mu\hat{v}$ depends on $\tau obs \ ab \tau obs$, Gr. § 284, 3. (4.) $vo\mu e\hat{v}_{\lambda}$ to consider ; fut of $vo\mu(\zeta_{w}, cf. \kappa a\theta e\hat{v}, 2, 1, 4; to consider the same$ persons . . . whom we do. A common form of expression to denote an $offensive and defensive alliance. — <math>\delta s$ should not be expressed, but owing to his excitement Cleanor forgets that he had just used of rures. To the same excitement must be attributed $\pi po\delta e\delta w \kappa \delta \tau es$, while $\pi po\delta \delta \tau \tau es$ had just been expressed. By employing the same anacoluthon in English and by repeating the idea of $alg_{\lambda}'vec\theta e$, we may translate δs : are you not

298

Ł

ashamed that you have destroyed the very men to whom you gave your oath, and etc.

§ 40. $\gamma d\rho$ has reference to some thought not expressed, perhaps in this form,—we are not unjust for etc. Cf. note on ²H $\gamma d\rho$, 1, 6, 8.

§ 41. $\delta(\kappa a \omega \sigma)$ is here used impersonally; cf. 3, 1, 37. In like manner $\delta \eta \lambda \sigma r$, 3, 1, 16. With both these words, the personal construction is very frequent; cf. 1, 2, 11; 2, 5, 27; 2, 6, 21. — In $\delta(\epsilon \sigma \sigma \sigma)$ means grammatically they seem to be connected with the nearest verb, but logically, they seem rather to be the object of $\pi \epsilon \mu \psi \sigma \tau \epsilon$. We may imitate the expression thus, But in respect to Proxenus and Menon, since they are etc. Cf. $\eta \mu \epsilon \hat{s}$, 3, 3, 16.

CHAP. VI.

Character of the five generals; particularly of Clearchus, of Proxenus, and of Menon.

§ 1. is, see note 1, 2, 4. — àποτμηθέντες τàs κεφαλάs. From the active, àποτέμνειν τινί την κεφαλήν, comes the passive, àποτέμνεταί τις την κεφαλήν, the acc. of the thing being retained even in the Pass., Gr. § 281, 3. Render, having been bekeaded. — els is in apposition with στρατηγοί. — μέν, the correlative δέ occurs § 16 below. — δμολογουμένως έκ πάντων, by the admission of all; the construction of èκ πάντων seems to be determined by δμολογουμένως (which contains the notion δμολογούμενος) rather than by δόξας, having seemed, which would take πάσι. For èκ denoting the agent or doer, see note 1, 1, 6. — τŵν . . . έχόντων, those who were familiarly acquainted with him; cf. 1, 9, 1; aờroῦ depends on èμπείρως, by the same principle that the adjective έμπειρος takes the gen, Gr. § 273, 5. (e.) — καl πολεμικός and φιλοπόλεμος § 6.

§ 2. $\pi \delta \lambda \epsilon \mu os$, the Peloponnesian war, which commenced 431 B. C., and ended in the spring of 404 B. C., three years and a half before the death of Clearchus. — $\pi a \rho \epsilon \mu \epsilon \nu \epsilon \nu$, he remained, i. e. among the Lacednemonians. — τobs "EAN $\eta \nu as$, the Greeks who occupied the Thracian Chersonesus; cf. 1, 3, 4. — $\Pi \epsilon \rho (\nu \theta o \nu)$: Perinthus was a city in Thrace on the Propontis; it was afterwards called Heraclea and is now called Eregli.

§ 3. $\mu\epsilon\tau\alpha\gamma\nu\delta\nu\tau\epsilons \pi\omega s$, having in some way (or for some reasons) changed their mind. — $\xi\xi\omega$, away, i. e. away from Sparta. — 'I $\sigma\theta\mu\sigma\hat{v}$; the isthmus of Corinth, since that alone was commonly called ' $I\sigma\theta\mu\delta s$ without any qualifying word. — $\epsilon\nu\tau\alpha\hat{v}\theta\alpha$ imparts additional emphasis to the member of the sentonce before which it stands; cf. 1, 10, 5; 8, 4, 25. — $\delta\nu\kappa\epsilon\tau_i$, no longer, no more as he had previously done when he remained (§ 2 $\pi \alpha \rho \epsilon$ $\mu erer$) faithful to Sparta.

§ 4. $\tau \hat{\omega} \tau \tau \epsilon \lambda \hat{\omega} \tau$, nom. $\tau \dot{\alpha} \tau \epsilon \lambda \eta$, the magistrates, meaning particularly the Ephors. —— $\xi \pi \epsilon \iota \sigma \epsilon$ so. $\mu \upsilon \rho lovs$ dapeneous bounds bounds. —— $\xi \lambda \lambda \eta$ yéypa $\pi \tau a \iota$, has been described elsewhere; a mistake on the part of Xenophon, since neither in 1, 1, 9, nor in 1, 3, 3, nor any where else is any thing said on this point.

§ 5. $\dot{\alpha}\pi\dot{\sigma}\ldots\chi\rho\eta\mu\dot{\alpha}\tau\omega\nu$; cf. note on $\dot{\alpha}\pi\dot{\sigma}\ldots\tau\dot{\alpha}\chi\sigma\sigma$, 2, 5, 7. — $\dot{\alpha}\pi\dot{\sigma}$ $\tau\sigma\dot{\sigma}\tau\sigma\sigma$, ab eo tempore, inde, Küh. — Épépe καl $\dot{\eta}\gamma\epsilon$; so in Latin ferre and agere, the former being predicated properly of movable effects, the latter of cattle; hence when used together they mean, to rob and plunder utterly. They take as object in the accus. either the country or the inhabitants. — $\pi\sigma\lambda\epsilon\mu\hat{\omega}r$ $\delta_{i}\epsilon\gamma\epsilon'r\epsilon'r\sigma$, cf. $\dot{\epsilon}\sigma\theta'\sigma res \delta_{i}\epsilon\gamma r\rho\sigma root, 1, 5, 6.$

§ 6. δστις, see note on oltures, 2, 5, 21. — έξόν, see note 2, 5, 22.
 — δστε πολεμεῖν, under the condition that he may carry on war; Gr.
 § 341, 3. (d), Cf. 5, 6, 26. — δσπερ εἰς παιδικά, just as if upon a favorite.

§ 7. ταύτη, advorbial, in this respect. — πανταχοῦ πάντες, cf. note, 1, 9, 2.

§ 8. is durardy... elzer, as much as possible with such a character as he possessed ; in used somewhat like $\delta\pi\delta$, § 5 above ; kal before intervos as also before $\delta\lambda\lambda$ os in the next sentence cannot easily be translated into English. — is real $\delta\lambda\lambda$ os, cf. 1, 3, 15. — airif is ethical dat, Gr. § 284, 3. (10.) (d.). — iµmoiñvau, to impress upon. — is ... K $\lambda\epsilon d\rho\chi\varphi$, that Clearchus must be obeyed ; $K\lambda\epsilon d\rho\chi\varphi$ here is much more expressive than though he had said simply airif.

§ 9. $i\kappa \tau \sigma \hat{v}$ xalends elvas, from the fact that he was austere, or simply, by being etc.; xalends, see Gr. § 307, 4. — boûr στυγνός, repulsive in appearance; for the construction of the infin. boûr, see Gr. § 306, Rem. 10. — abrû μεταμέλειν, cf. 1, 6, 7. — έσθ' ότε more emphatic than ένίστε, as oùdè els is more emphatic than oùdels. — γνώμη, with judgment, considerately, in opposition to $\delta\rho\gamma\hat{y}$. — στρατεύματοs... ύφελος, cf. 1, 3, 11.

§ 10. έφασαν, cf. note 1, 9, 23. — φυλακάς φυλάξειν, Gr. § 278, 1. In English we should say, to keep guard; cf. 5, 1, 2. — φίλων ἀφέξεσθαι, to refrain from (doing injury to) friends.

§ 11. abroù à kouer, to hear to him, to obey him ; Gr. § 273, Rem. 18. —— $\sigma\phi\delta\delta\rho a$, implicitly, cf. $\sigma\phi\delta\delta\rho a$ πειθομένοιs, § 13 below. —— έν τοῦs προσώποιs, in his looks. The plural of πρόσωπον, used of a single person, is chiefly poetical.

§ 12. πρός άλλους, εc. στρατηγούς. — άρχομένους agrees with the subject of ἀπιέναι. For the accus. instead of the dat., cf. note on λαβόντα,

1, 2, 1. Render, and it was permitted (to the soldiers) to go away to serve under other (generals). $---\delta \iota \epsilon \kappa \epsilon \mu r \sigma \pi \rho \delta s$ air δr , were disposed towards kim; $\delta \sigma \pi \epsilon \rho \ldots \delta \iota \delta \sigma \kappa a \lambda \sigma r$. It is to be hoped that boys nowadays will not understand this comparison.

§ 14. $\tau \delta \ldots \sigma \tau \rho a \tau \omega \tau a s$, lit. the things making the soldiers with him to be useful. $--- \tau \delta \ldots \phi o \beta \epsilon i \sigma \theta a i a b \tau o \delta s$, the fact that they feared etc.

§ 15. où $\mu d\lambda a = \pi \kappa \iota \sigma \tau a$, a very common litotes. — $d\mu \phi$ tà $\pi \epsilon \mu \tau \pi$ конта, cf. note on $d\mu \phi$ tobs $\delta \iota \sigma \chi \iota \lambda \iota o v$, 1, 2, 9; see also § 30 below.

§ 16. εὐθὺς μειράκιον ών, cf. εὐθὺς παῖδες öντες, 1, 9, 4. — Γοργίας,
 a celebrated sophist and rhetorician from Leontini in Sicily. — έδωκε
 ... ἀργύριον ; in order to obtain instruction from him. 'Αργύριον διδόναι
 τινί often means, to receive instruction from any one ; cf. Symp. 3, 6.

§ 17. συνεγένετο ἐκείνφ, had associated with him, i. e. had received instruction from him. So συγγίγνεσθαί των is not unfrequently used; as also in Latin esse cum aliquo. — τοῖς πρώτοις, the first, i. e. the most distinguished men. — εὐεργετῶν (particip. of εὐεργετέω), cf. the construction of ἀλεξόμενον, 1, 9, 11.

§ 18. $\tau \sigma \sigma o \delta \tau \omega r \ldots \sigma \phi \delta \delta \rho a$, but while desiring so many things intensely. — ab, on the other hand. — area de $\tau o \delta \tau \sigma \sigma \tau \omega r$, but without these, i. e. without justice and honor. — $\mu \eta$, supply mentally the idea $\tau o \delta \tau \omega r \tau \tau \gamma \chi d$ - $\nu \epsilon \nu$; the position of $\mu \eta$ renders it particularly emphatic.

§ 19. έαυτοῦ objective gen. dependent on aiδῶ, respect for himself. $\epsilon \kappa \epsilon l \nu \varphi = a \dot{\nu} \tau \hat{\varphi}$, except that $\epsilon \kappa \epsilon l \nu \varphi$ is more emphatic. Cf. note on $\epsilon \kappa \epsilon (\nu o \nu, 2, 2, 8.$

§ 20. $\phi e \tau o \dots \delta o \kappa e i \gamma \dots e \pi a i \gamma e i \gamma$, and he thought it sufficient for boling and seeming (to be) competent to command that he should praise etc.

§ 21. $\delta\eta \lambda os \eta r i \pi i \theta v \mu v$, cf. $\delta\eta \lambda os \eta r \lambda r i \mu r v r v$, 1, 2, 11. — $\delta i \delta o \eta r$ $\delta k \eta r$, poenam dare, give satisfaction, i. e. suffer punishment, cf. 4, 4, 14; 5, 4, 20.

§ 22. So for raira So. — to aird the \cdot . . elva, the same (thing) with the being stupid, the same as stupidity. Cf. is rairy robros, 3, 1, 27.

§ 28. 'τούτφ depends on ἐπιβουλεύων. — καl... κατεγέλα implies that he was afraid of the enemy. — τῶν συνόντων πάντων depends on καταγελῶν but must be supplied mentally (in the dat. case) with διελέγετο: he always conversed with his associates as if he were making sport of them all.

§ 24. τà των φίλων, the (possessions) of his friends. — μόνος, an

adjunct of the subject of eldéral, cf. Gr. § 307, 4, he supposed that he alone (i. e. he especially, he better than any body else; Hert. renders µóros, unus omnium maxime) knew etc. — δr , particip. instead of infin. after eldéral, a verbum sentiendi; Gr. § 310, 4. — $\delta \phi \delta \lambda a \pi a$ belongs as a predicato to $\tau \delta \tau \hat{w} r \phi l$, because they were not guarded; see Gr. § 245, 3. (b.)

§ 25. The antecedent of *brovs*, namely $\pi d\nu \tau as$ understood is the object of $\epsilon \phi \alpha \beta \epsilon \hat{\tau} \sigma_{\alpha}$, and with this object $\delta \pi \lambda_{i} \sigma \mu \epsilon \nu \sigma_{\alpha}$ agrees.

§ 26. $\tau \psi$ éţamarâv δύνασθαι; $\tau \psi$ belongs to δύνασθαι, in the ability tr deceive. — πλάσασθαι from πλάσσω, an expressive word. — $\tau \psi$ àmaiδεύτων, connected with είναι, partitive genitive. — καl... κτήσασθαι, and those persons with whom he attempted to excel (to occupy the foremost place) in friendship, he thought it necessary to acquire by calumniating their best friends. διαβάλλων instead of διαβάλλοντα, by attraction of the subject of φero just as though δεῦν were not expressed. Examples of this sort are not uncommon. Cyrop. 5, 2, 17, ἐπὶ τῷ σίτψ σίονται δεῦν φρόνιμοι καὶ μέτριοι φαίνεσθαι. With τοὺς πρώτους supply from the foregoing φιλίq, those who are first in friendship, i. e. their best friends; τούτους, object of κτήσασθαι.

§ 27. $\tau \delta \ldots \pi a \rho \delta \chi \epsilon \sigma \theta \kappa i$ depends on $\delta \mu \eta \chi a \kappa \tilde{n} \sigma$, he contrived to render etc. — $\delta \kappa \tau \sigma \tilde{v}$... abrois denotes the means. — $\delta \kappa \sigma \sigma \tilde{v} \kappa \tau \epsilon \Lambda \epsilon - \gamma \epsilon v$, he recounted it as a beneficent act that he did not ($\delta \tau \ldots \sigma \delta \kappa \ldots$) etc. So $\kappa \alpha \tau \epsilon \Lambda \epsilon \gamma \epsilon v$ is commonly understood; but Krüg. interprets it thus, he spoke against, he spoke with complaint of his beneficent conduct in that he did not etc.

§ 28. 'Αριστίππφ, cf. 1, 1, 10, and 1, 2, 6. — 'Αριαίω depends on olkeιότατοs. — ήδετο, 50. 'Αριαίοs. — abros δέ, but he himself, i. e. Menon. — γενειώντα (particip. from γενειάω), having already arrived at manhood; agrees with Θαρύπαν. The disgusting vice here alluded to is described in the Epistle to the Romans, ch. 1, verse 27. An uglier portrait than that of Menon has seldom been drawn on a small scale.

§ 29. πεποιηκώς ούκ ἀπέθανε, 80. Μένων. — ἀποτμηθέντες τὰς κεφαλάς, cf. § 1 above. — ώς belongs simply to πονηρός not to λέγεται.

§ 30. Kal robrow, lit. these also, is most conveniently rendered by the Eng. word likewise; cf. kal robrows, 1, 1, 11. — els $\phi_i \lambda(a_x, in respect$ to friendship; i. e. for a want of fidelity in their relations to friends.

Οσα παραβάντος τὰς σπονδάς βασιλέως και Τισσαφέρνους ἐπολεμήθη πρός τοὺς Ἐλληνας ἐπακολουθοῦντος τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος.—Hostilities between the Persians and Greeks after the treaty was broken, with an account of the march from the river Zabatas to the Carduchian mountains.

CHAP. I.

The Greeks are in the greatest dejection. Xenophon, waking from a remarkable dream, rouses first the captains of Proxenus and urges them to immediate action. The other captains and the surviving generals are then called, and after deliberation in which Xenophon takes a conspicuous part, they conclude to elect new generals in place of those who were taken by the Persians.

§ 1. "Οτα... μάχης indicates the subject of the first book; δσα... σπονδαῖς, the subject of the second book. —— ἐν ταῖς σπονδαῖς, during the treaty, is to be joined with ἐγένετο.

§ 2. of $\sigma\tau\rho\sigma\tau\gamma\gamma\sigma i$; not all of the generals, but those only who are mentioned in 2, 5, 31. —— $\epsilon\tau i$ $\tau a \hat{s} \beta a \sigma$. Súpaus, cf. note 2, 4, 4. —— On $\beta\sigma a \nu$ (and the verbs in the following clauses dependent on $\epsilon \nu roo \hat{u} \kappa \nu \sigma i$), see note on the construction of $\epsilon \sigma \tau \rho a \tau \sigma \sigma \delta \epsilon \hat{v} \epsilon \tau \sigma$, 2, 2, 15. —— $\kappa \delta \kappa \lambda \varphi$ is not always to be taken in the strict sense (cf. 1, 5, 4), hence it is often joined with $\pi d \sigma \tau \gamma$, or $\pi a \tau \tau a \chi \hat{\gamma}$. —— $\pi \sigma \lambda \lambda d$ and $\pi \sigma \lambda \hat{\epsilon} \mu a u$ belong both to $\delta \theta \tau \eta$ and $\pi \delta \lambda \epsilon s$, there were around them on every side many both nations and cities (that were) hostile. When connected nouns have a common attributive, it is expressed with each only when perspicutity or emphasis requires; otherwise it is expressed but once, and agrees in form with the nearest noun; cf. Gr. § 242, Rem. 4. —— $\epsilon \gamma \rho \rho d \nu$, cf. note 2, 3, 24. —— $\mu \nu \rho \alpha \sigma \tau \delta \lambda \alpha$ i. e. by the most direct route; by the circuitous way in which they had come it was considerably more; cf. 2, 2, 6. —— $\nu \kappa \hat{\omega} \tau r s$, in case they should be victorious. $\eta \tau \tau d \rho \mu \alpha t$, I am vanquished, is regularly used for the pass. of $\nu \kappa d \alpha$.

§ 3. $\partial \lambda(\gamma o_i, few, \text{ not } a few;$ it belongs to $\epsilon \nu \nu o o \delta \mu \epsilon \nu o i$ as an apposition of the part to the whole. — ϵis , cf. note 1, 7, 1. — $\tau \partial \delta \pi \lambda a$, lit. the heavy armor, by meton, the place where the heavy armor was stacked, hence the encampment; cf. 2, 2, 20 — $\epsilon \tau \delta \gamma \chi a \nu \epsilon \nu$, happened to be. The particip. is often omitted with $\tau \nu \gamma \chi d \nu \epsilon \nu$, especially in relative clauses.

NOTES.

---- πατρίδων . . . παίδων; notice the asyndeton. Cf. note on άρτους κ.τ.λ. 2, 4, 28.

§ 4. abros is intensive (as always in the nom.); it belongs also to the subj. of $voul(\epsilon ur$ rather than to that of $\xi \phi \eta$; thus, whom he said that he himself deemed etc. $\dots \kappa \rho \epsilon (\tau \tau \omega, better, of more value, agrees with <math>\delta r$ which relates to $K \phi \rho \varphi$.

§ 5. $\mu\eta$, lest, or that, the notion of fearing being contained in $\delta\pi\sigma\pi\tau\epsilon\delta$ - σ as. $\mu\eta$... $\gamma\epsilon\nu\epsilon\sigma\sigma$ au, that the becoming a friend to Cyrus might be some occasion of accusation on the part of the city. $\delta\tau\iota$ introduces tho reason; because. $\sigma\nu\mu\pi\sigma\lambda\epsilon\mu\eta\sigma\alpha\iota$; particularly during the last years of the Peloponnesian war. $\delta\lambda\theta\delta\sigma\tau\alpha$, see Gr. § 307, 2. Cf. $\lambda\alpha\beta\delta\sigma\tau\alpha$, 1, 2, 1.

§ 6. $&\nu$ is repeated; cf. 4, 6, 13. $--- \tau h\nu$ $\delta\delta\delta\nu$, accus. of cognate meaning, Gr. § 278, 2. $---- \kappa a\lambda \hat{w}s \pi pd\xi as$, cf. note on $\pi pd\xi e a\nu$, 1, 9, 10. $---- \lambda e o \hat{s}$ instead of $\lambda e o \hat{s}$; an instance of inverse attraction. For the response of the oracle, see 6, 1, 22.

§ 7. où stands before $\tau o \hat{v} \tau o$ instead of $\eta \rho \omega \tau a$, because the points in the antithesis are où $\tau o \hat{v} \tau o - \lambda \lambda \lambda \dots \tau o \hat{v} \tau o \dots$; cf. note on où, 1, 4, 5. — $\tau o \hat{v} \tau o$ regularly refers to what precedes; but when an exceptical clause (introduced by $\delta \tau_1$, δs , or as here, in the form of an indirect question) is added to it, then it has reference to what follows. — $i \tau \epsilon o v \epsilon i v a v$, that he must go; Gr. § 284, 3. (12.) — $\eta \rho o v$ from $\eta \rho \delta \mu \eta v$, aor. of $\delta \rho \sigma \tau d s$.

§ 8. οἶs ἀνείλεν, εc. Σύεσθαι. — δρμῶν την ἅνω όδόν, to set out on the march upward, accus. of kindred signification; cf. ἕλθοι την όδόν § 6 above. — συνεστάθη (from συνίστημι), was introduced.

§ 9. $\sigma\nu\mu\pi\rhoo\lambda\theta\nu\mu\epsilon$ ito, joined in soliciting. — $\delta\tau\iota$... $\lambda\pi\sigma\pi\ell\mu\psi\epsilon\nu$. A clause introduced with $\delta\tau\iota$ or $\delta\sigma$ is occasionally by anacoluthon finished with an infinitive instead of a finite mode. Cf. $\delta\sigma$... $\pi\alpha\rho\alpha\delta\delta\sigma\epsilon\nu$, 7, 5, 8. $\ell\pi\epsilon\nu\delta\lambda\nu$ $\tau\delta\chi\nu\sigma\tau\alpha$, as soon as. — ϵ is $\Pi\nu\sigma\ell\delta\alpha$; cf. note 1, 1, 11.

§ 10. $5\delta\epsilon_i$, sc. δ Hobjeros. — $\delta\mu\omega s$, nevertheless, i. e. notwithstanding their fear and unwillingness. — of $\pi \circ \lambda \sim \delta_i$, the most (of them). Some according to 1, 4, 7, left the army at that time. — δ_i alogivry kal $\lambda \sim \lambda \to \infty$, from a feeling of shame both towards one another etc.; $\lambda \to \lambda \to \infty$ and Kópou are objective gen.; cf. note on $\delta a \sim \delta_i$, 19.

§ 11. $\delta\pi\nu\sigma\nu$ $\lambda\alpha\chi\delta\nu$ (from $\lambda\alpha\chi\chi\delta\nu\omega$); for the government of $\delta\pi\nu\sigma\nu$, see Gr. § 273, 3. (b.) (γ .) — $\delta\delta\sigma\xi\epsilon\nu$: an instance of asyndeton, such as is very common; when a sentence more fully explains what the foregoing expresses in general terms; cf. 4, 3, 8; 4, 7, 10. — $\pi\hat{\alpha}\sigma\alpha\nu$, sc. $\tau\eta\nu$ olklav: it seemed that all the house. To correspond with the foregoing personal construction, $\delta\delta\delta\epsilon\nu$... $\sigma\kappa\eta\pi\tau\delta s$, a thunderbolt seemed, we should have here $\pi\hat{\alpha}\sigma a$, all the house seemed. Cf. 1, 4, 18, $\delta\delta\delta\kappa\epsilon a$.

§ 12. $\delta x \eta \gamma \epsilon \rho \eta$ (from $\delta x c \gamma \epsilon \rho w$), was aroused, awoke. — $\pi \hat{y} \mu \epsilon \hat{y} \dots \pi \hat{y}$ $\delta \epsilon$, in one respect . . . but in another respect. — $\delta \epsilon \hat{v} \epsilon \delta \delta \epsilon$, he seemed to see, it appeared to him in a dream that he saw. — $\mu \eta$ où $\delta v \mu \pi s$, lest he should not be able, is to be connected with $\epsilon \phi o \beta \epsilon \hat{v} r o$.

§ 13. $\delta \pi \sigma \delta \delta \nu \tau \iota \kappa.\tau.\lambda$. But of what import it is to have (lit to see) such a dream, it is permitted to discover etc. — $\pi \rho \tilde{\omega} \tau \sigma \nu \mu \epsilon \nu$; the correlative clause is $\epsilon \kappa \tau \sigma \delta \tau \tau \sigma \psi$ § 15. — $\epsilon i \kappa \delta s$; $\epsilon \sigma \tau \ell$ is regularly omitted with this adjective. — $\epsilon \pi l \beta \sigma \sigma \iota \lambda \epsilon \tilde{\ell}$, cf. 1, 1, 4. — $\tau \ell \epsilon \mu \pi \sigma \delta \delta \nu$, sc. $\epsilon \sigma \tau \iota$, what is in the way, what hinders; this question is equivalent to $\sigma \delta \delta \epsilon \ell \mu \pi \sigma \delta \sigma \nu$; and hence it is followed by the two negatives $\mu h \sigma \delta$, which according to the English idiom we render simply that. Gr. § 318, 10; cf. $\mu h \sigma \delta \nu$, 2, 3, 11. — $\epsilon \pi \delta \delta \sigma \tau \sigma s$, having lived to see; cf. 7, 1, 30; 7, 6, 31.

§ 14. δπως κ.τ.λ., but how we shall defend ourselves etc. —— έξόν, cf. note 2, 5, 22. —— ποίαν ήλικίαν; see Introduction § 1.

§ 15. ϵ robrov, cf. note 1, 3, 11. — ϵ vores, cf. note 1, 3, 3. obre...obre, neither...nor; oddé, not even. — $\delta\mu\epsilon\hat{i}s$, bc. δ vorde kabeideux. — ϵ volous $\epsilon\sigma\mu\epsilon\nu$, in what (dangerous) circumstances we are.

§ 16. $\delta\eta\lambda\sigma\nu$ $\delta\tau\iota$ although written in two words is often employed as an adverb, in the sense manifestly; and is not unfrequently introduced in the midst of the clause; cf. § 35 below. — $\pi\rho\delta\tau\epsilon\rho\sigma\nu\ldots\pi\rho\ell\nu$, cf. note on $\pi\rho\delta\sigma\delta\epsilon\nu\ldots\pi\rho\ell\nu$, 1, 1, 10. — où ... $\epsilon\xi\epsilon\phi\eta\nu\alpha\nu$ (from $\epsilon\kappa\phi\alpha\ell\nu\omega$), did not declare. — $\delta\gamma\omega\nu\iotao\dot{\mu}\epsilon\theta\alpha$ (from $\delta\gamma\omega\nu\ell\dot{\omega}$), Gr. § 117.

§ 17. ύφίεσθαι, to be negligent, to yield. —— ἐπὶ βασιλεῖ, cf. note on $\epsilon \pi i \tau \hat{\varphi}$, 1, 1, 4. — 8s is causal, since he, or, from him who; it introduces the reason for the question, "what do we think we shall suffer ?" ----- kal $\tau o \hat{v} \dots \kappa a t \tau o \hat{v}$; the repetition of the article and also of the conjunction gives more prominence to each adjective. --- καl τεθνηκότος ήδη, even when already dead. This in the mind of a Greek would greatly heighten the abuse. Cf. Herodot. 7, 238. --- την χείρα; την δεξιάν, 1, 10, 1. ---- $\eta\mu\hat{a}s$ subject of $\pi\alpha\theta\epsilon\hat{i}\nu$. Regularly when the subject of the infin. is the same as the subject of the governing verb, it is omitted with the infin.; Gr. § 307, 4. Here however it is expressed and also stands first in the sentence as being the emphatic word; Krüg. and Hert. are inclined to consider the construction an anacoluthon, the sentence commencing as though it should have ended with ποιησαι αυτόν instead of παθείν;-an improbable explanation. ---- ἐστρατεύσαμεν δε κ.τ.λ.; an independent sentence joined to a relative clause. Render, who made an expedition against him etc. — $\omega s \ldots \pi och \sigma \sigma \sigma \tau \epsilon s$, cf. note on ωs , 1, 1, 2.

§ 18. $d\rho^{\circ}$ oùr... $\xi\lambda\thetaoi,$ would he not have recourse to every means; $\xi\pi\lambda$ $\pi\hat{a}\nu \ \xi\lambda\theta\epsilon\hat{i}\nu = \pi d\nu \tau a \ \pi oi\hat{\eta}\sigma ai$ at the end of the §, and in § 35. — alkiodµeros implies both ignominy and suffering: $\tau \lambda \ \xi\sigma\chi a\tau a$ alkiodµeros, having unsulted and tormented us to the lost degree; $\tau \lambda \ \xi\sigma\chi a\tau a$ is the object of alkio-. --- τοῦ στρατεῦσαι κ.τ.λ. depends on φόβον. ---- ἐπ' ἐκείνψ, cf. ἐπ. βασιλεῖ, § 17. ---- ποιητέον, see Gr. § 284, 8. (12.)

§ 19. $\delta \iota a \theta \epsilon \delta \mu \epsilon \nu o s \ldots \delta \chi o \iota \epsilon \nu$, considering in respect to them how extensive a country and what sort of a country they possessed; $a \delta r \tilde{\omega} \nu$ depends on the following relative clause considered logically as a single word. $\chi \rho \nu \sigma \delta \nu$ d $\delta \ell$, without a repetition of the relative $\delta \sigma \sigma \nu$; as in § 40. is $\delta \delta \ell - \mu \omega s \mu \delta \nu \ldots \delta \delta \ell \mu \omega s \delta \delta$. $\omega s \mu \delta \nu \ldots \delta \delta \ell \mu \omega s \delta \delta$. Into $\delta s \delta \delta \ell \mu \omega s \delta \delta \ell$. $\delta \sigma \theta \delta \eta \tau s$, like Latin vestis, Eng. apparel, has a collective signification.

§ 20. $\delta\pi\delta\tau\epsilon$ $\epsilon\nu\sigma\nu\muo(\mu\eta\nu, whenever I considered. The optat. is here$ $iterative; cf. note 1, 5, 2. — <math>\delta\tau\iota$... $\delta\nu\delta\epsilon\nu\deltas$ $\eta\mu$ ν $\mu\epsilon\tau\epsilon\eta$, that we shared in nothing of etc.; Gr. § 273, 3. (b.) — $\delta\tau\sigma\nu$, the means with which ; gen. of price; Gr. § 273, 2. (c.) — $\eta\delta\epsilon\iota\nu$ $\epsilon\chi\sigma\nu\tau\alpha s$, I knew that few longer possessed etc. — $\delta\rho\kappa\sigma\nu s$... $\eta\mu\hat{a}s$, sc. $\eta\delta\epsilon\iota\nu$, I knew that our oaths restrained us; $\pi\sigma\rho(\zeta\epsilon\sigma\theta\alpha u)$ with its complement depends on $\kappa\alpha\tau$ $\epsilon\chi\sigma\nu\tau\alpha s$. $\epsilon\nu/\sigma\tau\epsilon$ qualifies $\epsilon\phi\rho\delta\sigma\nu\mu\eta\nu$.

§ 21. $\tau a \tilde{v} \tau a \tau a d \gamma a \theta d$, these good things (above enumerated). — $d \theta \lambda a$ is a predicate: as prizes. Supply $\tau o \dot{v} \tau w v$ before $\dot{\sigma} \pi \delta \tau \epsilon \rho o_i$, (for those) whichever party of us etc. The allusion to their national games would be very inspiring to the Greeks.

§ 22. αὐτούς, them, i. e. the gods; ἐπιορκεῖν δεούς is analogous to δμνύναι δεούς. Gr. § 279, 4. — τῶν δεῶν δρκους, cf. 2, 5, 7. — πολύ qualifies μείζουι: cf. 1, 5, 2; 3, 2, 15.

§ 23. $\xi\tau_1 \,\delta\ell$, furthermore; cf. 3, 2, 28. — $\xi\chi_{0\mu}\epsilon_{\nu}$... $\xi\chi_{0\mu}\epsilon_{\nu} \,\delta\ell$ kal. In anaphora, $\mu\epsilon_{\nu}$ is generally wanting when the second member has $\delta\ell$ kal; when the second member has only $\delta\ell$, $\mu\epsilon_{\nu}$ is commonly expressed with the first. — $\psi\delta\chi\eta$ kal $\delta\delta\lambda\pi\eta$, cold and heat. The plural is used in Greek denoting what had been experienced at different times and in different degrees. — $\sigma\lambda\nu$ $\tau\sigma\hat{i}s$ $S\epsilon\sigma\hat{i}s$, with the assistance of the gods. The frequency and the apparent reverence with which Xen. refers to the gods are worthy of notice. — of $\delta\nu\delta\rho\epsilons$ is here spoken of the enemy.

§ 24. àdd belongs to μ à araµérwµer, but since others also are probably considering these things, let us not etc. — $\pi \rho \delta s$, Gr. § 298, 2. (c.) — $\pi a \rho a \kappa a \lambda o \tilde{v} r \epsilon s$, like $\sigma v \gamma \kappa a \lambda o \tilde{v} \mu \epsilon r$, § 46, is future; Gr. § 117. — $\tau o \tilde{v}$ èξορµ $\tilde{\eta} \sigma a depends on a ρξωµεr.$ Gr. § 271, 4. — $\phi d r \eta \tau \epsilon$: for a similar asyndeton, cf. $T \omega \mu \epsilon r$, 6, 5, 21.

§ 25. $i\gamma\omega$, $\sigma\psi$, $\eta\mu\epsilon$ is, and $\psi\mu\epsilon$ is are often much less emphatic than ego, tu, nos, and vos. Krüg. —— obdèr . . . $\eta\lambda\iota\kappa(ar, I do not allege my age as any$ $excuse ; cf. § 14. —— <math>i\rho\psi\kappa\epsilon\iota r$ is chiefly poetic.

§ 26. *fr βοιωτιάζων τῆ φωνῆ* · οἶτος δ' εἶπεν, instead of the simpler and more common form of expression βοιωτιάζων τῆ φωνῆ εἶπεν. Cf. nate 1, 9, 14. — άλλως πως ... *f*: cf. § 20 above. — σωτηρίας αν τυχεῖν, that he could obtain safety. — εἰ δύναιτο, sc. τὸν βασιλέα πεῖσαι.

§ 27. μ craft into $\lambda a\beta \omega r$, interrupting (him) in the midst (of his remarks). — oddi ... oddi (is far more emphatic than obre ... obre), not even ... nor indeed. — $\tau a \partial \tau \hat{\varphi}$ robrows, in the same place with these. Cf. note on $\dot{\eta} \mu \hat{\nu}$, 2, 5, 39. For an explanation of the allusion, see 2, 1, 8. — $\mu \dot{\epsilon} \gamma a$ $\phi porh \sigma as$, having become proud. — $\dot{\epsilon} \pi i$ robrow, on account of this,—the death of Cyrus.

§ 28. τl obx $\epsilon \pi o ly \sigma \epsilon r$, what did he not do, expresses in the form of a question the same idea as $\pi d r \tau$ $\epsilon \pi o l \eta \sigma \epsilon$ in a direct form. Cf. § 18 above.

§ 29. abroîs, i. e. roîs Πέρσαις, implied in βασιλεός expressed above. Cf. note on oi δέ, 1, 10, 4. — où rîr... δύνανται, are they not now, the wretched men, though beaten ..., unable even to die; being prevented, as he seems to imply, from putting an end to their existence by their being bound. — καl μάλ²... έρῶντες τούτου, even though passionately longing for it. τούτου, i. e. τοῦ ἀποθανεῖν. — πάλιν is comm. understood as qualifying πείθειν...ἰόντας; Grote however understands it as qualifying κελεύεις.

§ 80. $\mu\eta\tau\epsilon$... $\tau\epsilon$, cf. note 2, 2, 8. — $\pi\rho\sigma\sigma[\epsilon\sigma\theta ai$, to be admitted. ϵ is $\tau ab\tau \delta$ $\eta\mu\mu$ abtois: for the construction, cf. $\epsilon \nu$ $\tau ab\tau \psi$ $\tau obtois$ § 27 above. — $\delta \phi\epsilon\lambda o\mu\epsilon \nu out and <math>\delta \nu a\theta\epsilon \nu \tau as$ agree with $\eta\mu as$ understood, the subject of $\chi\rho\eta\sigma\theta ai$. — δs $\tau oio \delta \tau \psi$, as such a person; one on whom they had placed baggage ($\sigma\kappa\epsilon\psi\eta$ $\delta\nu a\theta\epsilon\nu \tau as$).

§ 32. of $\chi_{0i\tau_0}$, way gone ; of $\chi_{0\mu\alpha}$ and the though present in form are perfect in meaning.

§ 33. $\tau \delta$ πρόσθεν τῶν ὅπλων, the front of the encampment; the place where the arms were stacked; cf. note 2, 2, 20. — On έγένοντο and dµφl τοὺs κ.τ.λ., cf. note 1, 2, 9. — µέσαι νόκτες, cf. note 1, 7, 1.

§ 84. καl αυτοῖs συνελθεῖν, both to come together ourselves; aὐτοῖs in apposition with ἡμῖν. —— ắπερ ... ἡμᾶs, Βο. ἕλεξαs, the very things which (you said) to us also.

§ 85. $\tau a \tilde{\nu} \tau a \ \mu \epsilon \nu$ has nothing properly corresponding to it in what follows; since with $\eta \mu \tilde{\nu} \delta \epsilon$ a different turn is given to the sentence from what would have been suggested by $\tau a \tilde{\nu} \tau a \ \mu \epsilon \nu$. —— $\delta \tilde{\eta} \lambda \rho \nu \delta \tau \iota$, cf. note § 16 above

§ 36. μέγιστον . . . καιρόν, a most important opportunity. —— ἀθύμους, sc. öντas.

§ 87. Yows in courteous language was used by the Greeks even where

307

no actual doubt existed. — $\delta i \kappa a \iota or, cf.$ note 2, 5, 41. — $\delta \mu \hat{a} \hat{s} \dots \tau \sigma \hat{b}$ $\tau \omega r$, that we surpass them somewhat. — $\delta \mu \hat{e} \hat{s} \dots \delta \mu \hat{e} \hat{s}$: the anaphora without $\mu \hat{e} r$ and $\delta \hat{e}$ is far more emphatic than with these particles. — $\chi \rho \hbar \mu a \sigma i$: the officers received higher pay than the common soldiers; cf. 7, 2, 36. — $\tau \sigma \delta \tau \omega r$ depends on $\epsilon \pi \lambda \epsilon \sigma r \epsilon \hat{r} \epsilon$, Gr. § 275. 1. — $\delta \xi \iota \sigma \hat{v} r$ $\ldots a \delta \tau \sigma \delta s$, it is becoming that you consider yourselves etc.

§ 88. el... ἀντικατασταθώσιν, if you would see that instead of those who have perished... be appointed; δπωs after ἐπιμελέομαι, μέλει and verbs of similar meaning, is more commonly followed by the fut. indic.; yet here we have the subjunct. and in 1, 8, 18; 2, 6, 8; 7, 7, 44, the optat. ás συνελόντι εἰπεῖν, to speak briefly, to comprehend all in one word; properly to say it when one has brought the whole together into a small compase. With συνελόντι we are not to understand λόγφ, but rather the dat. of a person. See Gr. § 284, 3. (10.) (a.) έν δὲ δη....παντάπασιν, but above all in military achievements; supply mentally ἕνευ γάρ....γένοιτο.

§ 39. ἐπειδὰν δὲ κ.τ.λ... ἡν καὶ κ.τ.λ., but when you shall have etc. ... if you will also etc. For ἀν with the sor. subjunct., see Gr. § 255, Rem. 9. — πάνυ ἐν καιρῷ, very seasonably.

§ 40. àttimes dé, cf. note § 19 above. — $d\chi \acute{o}\tau wv$, cf. note on *iorrav*, 1, 4, 12. — δ , τ_1 : cf. note on τ_i , 1, 3, 18. — $\delta\acute{e}ot$ τ_i : sc. $\chi p\hat{\eta}\sigma\theta u$ with which τ_i is connected, as δ , τ_i with $\chi ph \sigma u \tau o$.

§ 41. $\tau \ell$ melsonrau. Recollect that melsonal from mass takes the accus.; but melson from melson, the dat.

§ 42. $\dot{\eta} \dots \pi oin \partial \sigma a$, that which achieves etc., is the subject of $\dot{\epsilon}\sigma \tau i r$, and is fem. on account of its proximity to $i\sigma\chi \dot{v}s$. It is easier in rendering it to follow the Greek order, that it is neither a multitude etc.... which achieves etc. — $\dot{\omega}s \dot{\epsilon}\pi i \tau \partial \pi o\lambda \dot{v}$, for the most part, generally. — où $\delta \dot{\epsilon}\chi or \tau a$, do not receive, i. e. the enemy do not sustain the attack of such persons.

§ 43. $\mu a \sigma \tau \epsilon' o v \sigma \iota$: a word chiefly poetic, which however Xen. employs several times. —— in marrds $\tau \rho \delta \pi \sigma v$, by every means, at all events. ($\eta \nu$ (from (dw), Gr. § 137, 3. —— $\tau \sigma \delta \tau \sigma v$ is the antecedent of $\delta \pi \delta \sigma \sigma v$ defined of $\delta \pi \delta \sigma \sigma v$ defined on the sevent sevent sevent sevents in some way rather (i. e. more frequently) arriving etc. —— $\delta u \delta \gamma \sigma \nu \tau \sigma s$, living, agrees with $\tau \sigma \delta \tau \sigma v$.

§ 44. aὐroús, is intensive, should not only be brave men ourselves but etc. —— παρακαλεῖν, εc. άνδραs ἀγαθοὐs εἶναι.

§ 45. τοσοῦτον... δσον, in so far... as. — 'Αθηναῖον εἶναι, sc. σε, that you were an Athenian. — δτι qualifies πλείστους; cf. note on δτι, 1, 1, 6.

§ 46. alpείσθε, imperat., do ye who need choose etc. —— συγκαλοῦμεν, cf. note on παρακαλοῦντες § 24 above.

§ 47. The Selerra, the subj. both of $\mu \epsilon \lambda \lambda o i \tau o$ and of $\pi \epsilon \rho a i root : that the necessary business might not be postponed but etc. — <math>\Delta a \rho \delta a r \epsilon \delta s$: from Dardanus, a city of Troas, south of Abydus. — K $\lambda \epsilon d r w \rho$ was already or paragry is according to 2, 5, 37. We are to suppose therefore that the soldiers of Agias were united with those of Cleanor.

CHAP. II.

The whole army being called together, Chirisophus and Cleanor first address the soldiers briefly, and after them Xenophon harangues the assembly at considerable length and with great skill; he concludes by proposing the order of march which is approved by all.

§ 1. τε... καί. Gr. § 321, 1. (c.) — δπέφαινε, intrans., cf. 4, 2, 7;
 4, 3, 9: day was almost beginning to dawn. — καταστήσαντας, cf. note on λαβόντα, 1, 2, 1. — πρώτον μέν corresponds with ἐπὶ τούτῷ § 4; cf. note on πρώτον μέν, 3, 1, 13.

§ 2. $\delta\pi\delta\tau\epsilon$ is here causal, since, inasmuch as. — $\sigma\tau\epsilon\rho\delta\mu\epsilon\thetaa$, are deprived of, have lost and are now destitute of. For the difference in meaning between this and the cognate forms $\sigma\tau\epsilon\rho\delta\muau$, $\sigma\tau\epsilon\rho\delta\sigma\muau$, see L. & S. sub $\sigma\tau\epsilon\rho\rho\muau$. — $\pi\rho\delta s$ d' $\epsilon\tau\iota$, and besides. In Attic prose only the preposition $\pi\rho\delta s$ is thus used without a case, i. e. as an adverb; Krüg. Gr.; cf. Cyrop. 2, 1, 31. — oi $\delta\mu\phi$ 'Apualor, 2, 4, 2.

§ 8. ἐκ τῶν παρόντων ... ἐλθεῖν, to go forth from the present (difficulties). — εἰ δὲ μἡ, but otherwise, i. e. εἰ δὲ μἡ καλῶς νικῶντες σωσόμεθα. — ἀλλὰ ... ἀποθνήσκωμεν, yet at least let us die nobly. — οໂα ... ποιήσειαν, quae utinam faciant.

§ 4. $d\pi i$ robre, after him; cf. 6, 1, 11; 7, 8, 14. — $\delta\sigma\tau is$, not the same as $\delta s: a$ man who, such a man that he. — $\gamma e(\tau wr \dots \tau \hat{\eta} s \ E\lambda\lambda d\delta os,$ cf. 2, 3, 18. — $\pi e \rho i \pi \lambda e(\sigma\tau ov, cf. note 1, 9, 7. - fr : the condition, to which this particle must be referred, lies particularly in <math>\sigma\hat{w}\sigma ai: eaging$ that he would make it an object of the highest importance to rescue us (if he should be able to rescue us). Cf. note 1, 6, 2. — $ab\tau cs$ (recollect that it is always intensive in the nom.) before $d_{d}\pi a\tau f \sigma as$ belongs in idea both to the verb and particip. Notice particularly the anaphora. — $\delta\mu\sigma\tau\rho d\pi e_{\delta}(s, see 2, 5, 27$. Thus he became a $\xi eros$ towards Clearchus, and hence his offence was particularly against Zebs $\xi eros.$ — $ab\tau os robros, by these very means.$

§ 5. βασιλέα καθιστάναι: cf. 2, 1, 4. — και έδώκαμεν και έλάβομεν: the Eng. idiom requires a fuller expression, e. g. (to whom) we gave and (from whom) we received etc.; cf. note on έστρατεύσαμεν, 3, 1, 17. και οδτος; cf. note on και ταύτας, 1, 10, 18. — έχθιστους: an adject. in the superlat. degree, used as a substantive ; and as such governing declarge, his bitterest enemies.

§ 6. άλλά . . . ἀποτίσαυτο, but may the gods punish them as they deserve ; ἀπό in comp. with τίσαυτο denotes the idea deserved or due; cf. ἀπήτουν, 1, 2, 11 ; ἀποθύουσυν, § 12 below.

§ 7. δρθώs έχειν, that it was right, depends on νομίζων. —— έν τούτοις, in these, i. e. in his most beautiful armor.

§ 8. did pullas lévau, lit. to go through friendship, i. e. to be friendly; did marros moléuou lévau, lit. to go through perpetual war, i. e. to be perpetually at war; Gr. § 291, 1. (1.) (b.) — robs or paragrobs . . . ola member dasur, seeing the generals what they have suffered (a construction called anticipation or prolepsis); in an Eng. idiom, seeing what the generals etc. Cf. note on two $\beta a \rho \beta d \rho wr$, 1, 1, 5. — obr toos $\delta \pi \lambda ous$, cf. note on obr robrous, 2, 1, 12. — $\delta r = robrow \delta$, for those things which; the gen. depends on $\delta (\kappa \eta \nu$.

§ 9. olaros, an omen. For an account of the various kinds of omens, see Dic. Antiqq. art. Divinatio, p. 517. The omen says Xen. occurred while we were speaking $\pi \epsilon \rho l$ $\sigma \omega \tau n \rho l as$, hence it was thought to be from Zeus Soter. ---- Toù Aids Toù TwTipos. An appellative attached to the name of a god is commonly placed after the name; and as the appellative is of the nature of an adjective, the article is either placed before both or is omitted with both. Hert.; cf. 4, 8, 25; 6, 1, 22; 7, 6, 44; yet 6, 2, 15, is an exception. For the construction of appellatives with other proper names, see Gr. § 244, 7, Rem. 5. --- eblaoval depends on donei. ----Snov, when or where ; it includes both ideas. Cf. Even, 5, 1, 1. ---- drarewarw the xeipa, let him raise the hand. The Greeks voted in all of the various ways which are common among us, by the voice, by raising the hand, by ballot, and by a division of the assembly. For the last-named method, cf. Thucyd. 1, 87. Raising the hand (xespororia, xespororeir, διαχειροτονία, διαχειροτονείν), being both the easiest and the most unequivocal method, was also the most common.

§ 10. $i\pi_{i\omega\rho\kappa\eta\kappa\alpha\sigma\iota}$, have been guilty of perjury, in that they took the oath with the intention of breaking it : $\tau obs \delta\rho\kappaous \lambda \epsilon\lambda\delta\kappa\alpha\sigma\iota\nu$, have broken their oaths, have actually carried into effect that which they intended to do when they took the oaths. $---i\chi\delta\sigma\tau\omega\nu$ gen. abs., things being thus. ---With $\epsilon i\kappa\delta s$, $\delta\eta\lambda\sigma\nu$, $\delta\delta\nu$ $\tau\epsilon$, used impersonally, $\epsilon\sigma\tau i$ is often omitted; and oftener still with $\delta\kappa\delta\gamma\kappa\eta$.

§ 11. Exerce $\delta \epsilon$. That which would naturally follow these words is joined by an anacoluthon to the sentence introduced by $\gamma d\rho$. — draµuµrhorw takes two accusatives $\delta \mu \hat{a}s$ and robs rubbivors. Gr. § 280, 3. observed tre... of drawled, and that the brave are delivered etc. — $\epsilon \lambda \theta \delta r$ row ... Repowr, for when the Persians came ; µér is here a correlative

310

1

of *ëmetra* § 18. Allusion is evidently made to the invasion in 490, B. C., when the Persians for the first time landed in Greece. — $\sigma\tau\delta\lambda\varphi$, cf. note on $\sigma\partial\nu \tau\hat{\varphi} \sigma\tau\rho\alpha\tau\epsilon\dot{\psi}\mu\alpha\tau\iota$, 1, 7, 1. — $\dot{d}\phi\alpha\nu\dot{v}\sigma\tau\rho\sigma\tau$ fut. of $\dot{d}\phi\alpha\nu\dot{\zeta}\omega$. Gr. § 117. — $\dot{\omega}s\ldots\dot{A}\theta\eta\nu\alpha s$, as if to blot Athens out of existence again ; adds not implying any previous destruction of the city, but simply that it should again become the same as it was before it had any existence.

§ 12. $\epsilon i \xi d\mu \epsilon \nu o i$ belongs logically to $\epsilon \delta o \xi \epsilon \nu$, as though perhaps $\epsilon i \eta \eta \phi (-\sigma a \tau \tau o \sigma some similar word were used. The anacoluthon is less notice$ $able, inasmuch as both <math>\kappa a \tau a \kappa d \nu o \epsilon \nu a \sigma a \epsilon^2 \chi o \nu$, had not (the ability), were not able. The number of Persians who fell in the battle of Marathon, according to Herod. 6, 117, was 6400; but according to the representation of Xen. it must have been much greater, else the Athenians would already have ceased making the annual offerings. $\delta \pi o \theta' \delta o \nu \sigma \nu$. The sacrifices had been promised to the goddess and hence were considered due ($\delta \pi o$ -). Cf. note on $\delta \pi \sigma r (\sigma a \nu \tau \sigma, \S 6$ above.

§ 13. $\tau h \nu$ (before $\dot{\alpha} \nu a \rho (\theta \mu \eta \tau \sigma \nu)$ the (well known), that. — $\bar{\eta} \lambda \theta \epsilon \nu$ in 480 B. C. — $\kappa a \dot{\alpha} \tau \delta \tau \epsilon$, then also (as well as in the battle of Marathon, ten years before). — $\epsilon \sigma \tau \iota$, Gr. § 35, 1. — $\dot{\alpha} \lambda \lambda d$, but only; cf. 1, 4, 18; 6, 4, 2.

§ 14. où $\mu \ge \nu$ δh : cf. note 1, 9, 13. — $\epsilon \rho \widehat{\omega}$ fut., comm. referred to $\phi \eta \mu i$ as a present. — $\lambda \lambda^{\prime} \dots \lambda \phi^{\prime}$ of, but there are not yet many days since; supply in this clause $\epsilon l \sigma(\nu,$ which in adverbial formulas of this nature is not commonly expressed.

§ 16. airŵv depends on $\check{a}\pi\epsilon_i\rho_{0i}$: Gr. § 273, 5. (e.) — $\check{a}\mu\epsilon\sigma\rho_{0v}$, sc. $\check{b}\nu$: cf. note on $\mu\epsilon\sigma\tau ds$, 1, 10, 18. — ϵ is airois properly signifies (says Krüg.), into the midst of them, stronger than $\check{\epsilon}\pi i$: cf. 4, 3, 29; 4, 5, 18. — $\pi\epsilon\hat{i}\rho a\nu$... $air\hat{u}\nu$: cf. note on Kúρov $\pi\epsilon i\rho q$, 1, 9, 1.

§ 17. $\mu\eta\delta\epsilon$... $\delta\delta\xi\eta\tau\epsilon$, nor imagine. In prohibitions, $\mu\eta$ is used with the present imperat. or aor. subjunct.; cf. 6, 6, 18. — $\mu\epsilonio\nu \xi\chi\epsilon\nu$, that you are inferior, that you suffer disadvantage; cf. $\mu\epsilonio\nu \xi\chi\omega\nu$, 1, 10, 8. — ϵi , that; see L. & S. ϵi , II. — oi Kúpeioi, the forces of Cyrus, meaning of course the barbarian forces. — $\gamma o \hat{\nu} \nu$ confirms the foregoing assertion by an undeniable fact. — $\pi\rho\deltas \epsilon\kappa\epsiloni\nuous$, i. e. $\tau o \hat{\nu}s \hat{\nu}\phi^* \hat{\eta}\mu\hat{\omega}\nu \hat{\eta}\tau\tau\eta\mu\epsilon\nuous$.

§ 18. ἐνθυμήθητε, do ye consider. We should expect, from the foregoing εἰ δέ τις . . . ἀθυμεῖ, the 3d pers. sing. ἐνθυμηθήτω.

§ 19. $\tau \hat{\omega} \nu i \pi \pi \ell \omega \nu$ is governed by the comparative degree. $----\pi \sigma \lambda \dot{\omega}$ qualifies $\dot{\omega} \sigma \phi a \lambda \epsilon \sigma \tau \dot{\epsilon} \rho \omega$; though removed from it by several words, the arrangement is not unusual. $-----\beta \epsilon \beta \eta \kappa \delta \tau \epsilon s$, standing firm; cf. Oecon. 8, 17, where this word is predicated of a house. $-----\delta \tau \sigma \omega$ depends on $\tau \epsilon \omega \dot{\zeta} \delta ------\dot{\epsilon} \nu \lambda \mu \delta \nu \omega$, in one thing alone. $-----\pi \rho \delta \dot{\chi} \omega \nu \omega$ regularly governs the gen., Gr. § 275, 1; yet in Eurip. Hippol. 1365, it also takes the accus. $\sigma \omega \phi \rho \rho \sigma \dot{\nu} \eta \pi d \nu \tau as \dot{\sigma} \epsilon \rho \dot{\xi} \omega \omega$.

§ 20. $\tau \circ \tilde{v} \tau o$, at this, viz. $\delta \tau i \kappa . \tau . \lambda$.; for the construction, cf. $ob\delta \delta i$, 1, 1, 8. — $\kappa \rho \epsilon \tilde{v} \tau \tau o v$, sc. $\epsilon \sigma \tau i v$. — $obs \ldots \delta x \delta \rho as = \tau obs \delta x \delta \rho as (\hbar \gamma \epsilon - \mu \delta r as s \delta x \delta v \sigma v)$ of s. For the antecedent in the relative clause, cf. note 1, 2, 1. — $\epsilon t \sigma o v \tau a$, see olda, Gr. § 195. — $\tau ds \delta a v \tau \hat{w} v \psi x ds \kappa al \sigma \omega \mu a \tau a$. When the gender of two connected nouns is different, the article is seldom omitted with the second noun.

§ 21. $\pi \delta \tau \epsilon \rho \sigma r$, sc. $\sigma \kappa \delta \psi a \sigma \theta \epsilon$, consider whether. — $\tilde{h}s$, object of $\pi a \rho \epsilon \tilde{i}$ - $\chi \sigma r$, but attracted to the case of the antecedent. — $\pi \sigma \lambda \lambda \delta \tilde{v}$ àpyuplou, for much money. Cf. the construction of $\delta \tau \sigma v$, 3, 1, 20. — $\delta \chi \sigma \tau \sigma r$ agrees with the subject of $\delta r \epsilon \tilde{v} \sigma \theta a u$, $\tilde{\eta} \mu \tilde{a}s$ understood. — $a \tilde{v} \tau \sigma \delta s$ is intensive, agreeing with the implied subj. of $\lambda a \mu \beta d x \epsilon u r$, or that we ourselves should take (provisions).

§ 22. el... $\epsilon p \epsilon i \tau \tau \sigma va$, lit. but if you know these things that they are better; cf. note on $\tau \hat{\omega} v \beta a \rho \beta d \rho \omega v \dots \dot{\omega} s$, 1, 1, 5. — $\epsilon \pi \sigma \rho \sigma v$: cf. note on $\phi \sigma \beta e \rho \omega \tau a \tau \sigma v$, 5, 9. — $\kappa a \dots \delta u a \beta d \sigma \tau e s$, and if you think that you have been greatly deceived in having crossed (them). — $\sigma \kappa \epsilon \psi a \sigma \theta \epsilon$, el: after verbs of doubting, considering and the like, the Greeks used simply el, not only to denote improbability, but also probability, where we should employ a negative: so here, whether the barbarians have not etc. — $\epsilon \rho a$, see Gr. § 324, 3. — $\pi \rho \sigma i \sigma \dot{\sigma} \sigma_i$, to (persons) advancing; Gr. § 284, 3, 10.

§ 23. $\mu\eta\tau e \dots \tau e:$ cf. 2, 2, 8. — $\delta i\eta\sigma ov\sigma i r$ from $\delta i(\eta\mu i, to allow to pass; cf. 4, 1, 8; 5, 4, 2. — <math>ov\delta$ ^{*} is: cf. note 1, 8, 21. — Mussis: cf. 1, 6, 7; 2, 5, 13. — äkortos: cf. note 1, 8, 17. — $i r \tau \hat{j}$ basilies $\chi dopa$ instead of $i r \tau \hat{j}$ $\chi dopa a v to \hat{v}:$ cf. the repetition of Kupov 1, 4, 12; $\tau \hat{w} \beta a \rho \beta d \rho w 4, 4, 21.$ — $\Pi i \sigma (\delta a s: cf. note 1, 1, 11.$ — $a v \tau \hat{o} t \sigma \delta \tau e \tau \delta r$, i. e. $\tau \hat{w} r \Pi e \rho \sigma \hat{w} r$, implied in $\beta a \sigma i \lambda e v s$, cf. note 3, 1, 29.

§ 24. $\frac{1}{2}\mu\hat{a}s$, subj. of $\frac{1}{2}\kappa a$, stands at the beginning of the sentence to give it more prominence. $\frac{1}{2}\kappa a$. $\frac{1}{2}\gamma a\gamma e$, I for my part should say. The particle $\frac{1}{2}\kappa s$ suggests the condition $\frac{1}{2}\mu a$ $\frac{1}{2}\frac{1}{$

§ 25. $\lambda\lambda\lambda\dot{\alpha}\gamma d\rho$, but (I do not advise that we actually make such preparation) for. — $\delta\pi\alpha\xi$, cf. note 1, 9, 10. — $\kappa\alpha\lambda\alpha$'s $\kappa\alpha$ µeyd $\lambda\alpha$ s, beautiful and stately. These two words are often united in the Greek writers, because the latter idea was considered an important element of perfect beauty. Cf. Odys. 15, 418; Xen. Mem. 2, 1, 22; Oecon. 10, 2. — µh, although expressed above, is repeated on account of the intervening clause. So el § 35 below; $\delta\tau$: 5, 6, 19. — ol $\lambda\omega\tau o\rho d\gamma ol$, the lotus-eaters. Allusion is made to the companions of Ulysses who ate of the lotus; Odys. 9, 94 etc.

§ 26. $\xi \xi \delta r$: cf. note 2, 5, 22. — robs... $\pi o \lambda tr \epsilon \delta o r rates, those who$ $now live at home (i. e. in Greece) without a fortune, object of <math>\delta \rho \hat{a} r$; $\pi \lambda o v - \sigma lovs$ is predicated of robs... $\pi o \lambda tr \epsilon \delta o r rates.$ $---- \delta r \partial \delta \delta \epsilon$ kould a kither, is commonly understood as referring to a $\delta r \sigma \hat{c}$; cf. note on $\lambda a \beta \delta \sigma rates 1$, 2, 1. — $\delta \lambda \lambda \lambda \gamma d \rho$, but (no more on this point) for.

§ 27. ήμων governed by στρατηγή. — έπειτα, cf. note 1, 3, 2. ____ δχλον παρέχουσιν, occasion difficulty. — άγειν depends on ὕχλον, Gr. § 306, Rem. 10.

§ 28. ἀπαλλάξωμεν, an exhortation, let us etc. — κρατουμένων depends on ἀλλότρια. Gr. § 271, 8. all things are forfield on the part of those who are conquered. — τοὺς πολεμίους, βC. εἶναι.

§ 29. $\delta\rho\hat{\alpha}\tau\epsilon \gamma d\rho$. This sentence states the reason for the following (introduced by $\delta\delta\nu$ § 30); cf. 5, 1, 8; 5, 8, 11; 6, 4, 8. When the reason denoted by $\gamma d\rho$ is thus placed first in order, $\gamma d\rho$ corresponds to the Eng. since. — kal $\tau obs \ \pi o\lambda e \mu (ovs, even the enemy; kal suggests the notion;$ if the enemy entertained such an opinion, how fully ought we also to be $convinced of the importance of order and discipline. — <math>\tau obs \ \pi o\lambda e \mu (ovs$ $\delta\tau\iota,$ another instance of anticipation, instead of $\delta\tau\iota$ kal of $\pi o\lambda$; cf. note 1, 1, 5. — $\pi\rho \delta\sigma\theta e \nu \ldots \pi\rho (\nu, cf. note 1, 1, 10.$

§ 31. $h\nu \psi \eta \phi(\sigma \eta \sigma \theta \epsilon$. The first conditional clause belongs to the following: and if you will resolve, in case any one shall be disobedient. The same arrangement occurs 7, 3, 37; cf. 3, 1, 39. — $\tau \partial \nu \ldots \epsilon r \tau \nu \gamma \chi d$ *vorta*: lit. that the one of you on each occasion (def) falling in (with him, i. e. $\tau \hat{\varphi} d\pi \epsilon \iota \theta \sigma \hat{\nu} \tau \iota$). — oùd' $\epsilon \nu i$ is more emphatic than obde $\epsilon \nu i$, not even one man.

§ 32. $\epsilon i \dots \beta \epsilon \lambda \tau \iota or$, so. $\delta o \kappa \epsilon i$: lit. if any thing else seem better than in this way. There would be more uniformity in the expression by substituting $\epsilon \lambda \lambda p$ for $\tau \iota \delta \lambda \lambda o$, or else $\tau a \tilde{\upsilon} \tau a$ for $\tau a \upsilon \tau p$. $\delta l \delta \iota \omega \tau p$, the common soldier; cf. 1, 3, 11.

§ 33. ofs by attraction instead of a. — κal aυτίκα, presently also, not simply now. — ανέτειναν: on the asyndeton, see note 1, 3, 20.

§ 34. προσδείν, impers., governs δv , what there is need of in addition. — $\delta \pi ov = \epsilon \kappa \epsilon i \sigma \epsilon$ $\delta \pi ov$, to that place where; cf. of 2, 1, 6. — $\pi \lambda \epsilon ov$: cf. note 1, 2, 11. — $\epsilon \pi \epsilon \chi o \delta \sigma as$, distant, agrees with $\kappa \delta \mu as$.

§ 35. $\epsilon i \dots \epsilon i$: cf. note on μh , § 25.

§ 86. $\delta\pi\lambda\omega\nu$: cf. note on $\tau\lambda$ $\delta\pi\lambda\alpha$, 2, 2, 4. — τ ira is the subj. of hyriodau and both depend on the impers. $\chi\rhoh$, who ought to lead, whose duty it is to lead etc. — τ iras, sc. $\chi\rhoh$. — $\pi\lambda$ alour signifies a hollow reotangle (not necessarily a square). It was the ordinary arrangement of 14 forces in a retreat through a plain country; especially where they were beset by cavalry and light-armed troops; cf. Hellen. 4, 3, 4. —— $e^{\pi} \tau \hat{w}r$ $\pi \lambda evo \hat{w}r$ éxarépar, upon each of the sides; one would expect here éxarépas. The plural seems to be used here, as also in § 37, because each side consisted of several ranks. —— $\tau o\hat{s}$ $\tau e \tau a \gamma \mu \acute{e} rois, those who have been arranged,$ those who have been appointed to their place.

§ 87. ἐπειδή ... ἐστι: he was entitled to the post of honor, because the Lacedaemonians at that time held the hegemony among the Greeks: cf. 6, 1, 26. — τὸ νῦν εἰναι, for the present at least; cf. note on τὸ ... εἰναι, 1, 6, 9.

§ 38. del, on each occasion ; cf. del § 31.

§ 39. µeµrhore...elraı, let him remember to be etc.; if it were &r instead of elraı, the idea would be let him remember that he is etc. Gr. § 311, 7.

CHAP. III.

Mithridates comes to the Greeks under the guise of friendship proffering his advice, while his real object is manifestly to ascertain their plans. The Greeks resolve to listen to no more terms from the Persians. After crossing the river Zabatas, being annoyed by the enemy's cavalry and light troops, they concert measures to supply this deficiency in their forces.

§ 1. $dx \ell \sigma \tau \eta \sigma a x$: cf. note 6, 2, 5. — Stov depends on $\delta \ell o t \sigma \sigma$ any one needed); it is limited by $\tau \hat{w} r \pi \epsilon \rho t \tau \hat{w} \gamma$, and its antecedent is the object of $\mu ere\delta loorax$. — els $\ell \pi h \kappa o x$: cf. 2, 5, 88.

§ 2. Kóp φ πιστόs: cf. 2, 5, 35. — εύνουs, sc. εἰμί, which is suggested by $\dot{\epsilon}\gamma\dot{\omega}, \ldots \ddot{\eta}\nu$, although as is often the case in ellipses the tense is different. The form to be supplied may also differ in number, person, and mood from the form expressed. Krüg. — $\delta\rho\phi\eta\nu$: for this form of the optat., see Gr. § 187, 4. — καl... $\dot{\epsilon}\chi\omega\nu$, having also, etc., i. e. not simply alone. — πρόs με differs from πρόs $\dot{\epsilon}\mu\dot{\epsilon}$ in that the enclitic με is less prominent than the orthotone $\dot{\epsilon}\mu\dot{\epsilon}$. Cf. Gr. § 35, 3. — $\dot{\omega}s \phi(\lambda o\nu : it is more comm$ to repeat the preposition (in this instance πρόs) when the comparison fol $lows as here. — <math>\phi(\lambda os opposed$ to the idea πολ $\dot{\epsilon}\mu\omega s$; εύνουs, to $\dot{\epsilon}\chi\theta\rho\deltas$.

§ 8. $\xi_{\lambda e\gamma e}$: cf. note 2, 3, 21. — τ_{is} , any one. The allusion is to Tissaphernes.

§ 4. $\tau \bar{w}r$ Tussapéprous τ_{15} olkelwr. For the same position of τ ls, see 2, 5, 82; 5, 7, 19. Cyr. 5, 4, 1; 7, 2, 8. Thuoyd. 1, 45. But $\tau \bar{w}r$ τ_{15} olkelwr without Tussapéprous would be only Ionic. Hert. — π lstens ëreka, for the sake of fidelity, to secure fidelity, i. e. the fidelity of Mithridates.

814

1

§ 7. $\dot{\epsilon}\gamma \dot{\epsilon}\gamma \dot{\epsilon}\gamma \sigma \tau \sigma$: Mulpidatns kal of our adv $\hat{\varphi}$. — $\tau \hat{\omega}\nu \ \delta\pi\lambda\omega\nu$: as in 3, 2, 36. — $\beta \rho a\chi b \tau \epsilon \rho a$ h is $\dot{\epsilon} \xi i \kappa \nu \epsilon \hat{i} \sigma \theta a :$ lit. a shorter distance than so as to reach ; in an Eng. idiom, too short a distance to reach ; Gr. § 841.

§ 8. ¿dianor has for its subj. the antecedent of of.

§ 9. obre... χωρίφ, nor were the footmen (the Greeks) able in a short space to overtake the footmen (the Persians) in fleeing from a point considerably in advance; with ἐκ πολλοῦ, compare ἐκ πλέονος 1, 10, 11.

§ 10. καl φεύγοντεs . . . εἰs τοῦπισθεν τοξεύοντεs, even while fleeing . . . by shooting behind. So in later times the Parthians. Cf. Plut. Crass. 24. iπέφευγον äμα βάλλοντεs οl Πάρθοι. Virg. Georg. 3, 31.

§ 11. $\delta\epsilon\lambda\eta$ s here means $\delta\epsilon\lambda\eta$ s $\delta\psi$ las, (*the later afternoon, evening.*) as the words $\tau\eta$ s $\eta\mu\epsilon\rho$ as $\delta\lambda\eta$ s show. For the different uses of $\delta\epsilon\lambda\eta$, see L. & S.; cf. 1, 8, 8. — τ às $\kappa\omega\mu$ as: mentioned above 3, 2, 34; hence the article. — o'dder $\mu\lambda\lambda\sigma$, none the more, i. e. no more than though he had remained with the phalanx.

§ 12. η_{τ_1} is not on isomorphic to and interpretation on the change of mood (η_{τ_1} is not and mapping), cf. note 2, 2, 15.

§ 13. ἀληθή λέγετε : a brief and lively expression for $\tau \hat{j}$ ἀληθεία ἐγένετο α λέγετε, in truth those things which you say took place.

§ 14. $\chi d\rho \iota s$, sc. $\xi \sigma \tau \omega$. Cf. Cyrop. 7, 5, 72; 8, 7, 8. So in Eng. the verb is often omitted: thanks to the gods that etc.

§ 15. Soor, as much as, here predicated of space: such a distance that neither etc. — of in $\chi eights \beta d\lambda \lambda orres$: same as of anorrioral § 7 above. — it investoral, to reach, often stands thus without any definite object. word belongs to $\chi w plor.$ — if $\delta \lambda \gamma \phi \ldots \beta b \mu a ros,$ and in a short space not even though a footman were fleet would he overtuke in pursuit a footman who had a bow-shot the start. is $\ldots \beta b \mu a ros$ is analogous to in $\pi \delta \lambda c \hat{v}$ § 9. Cf. in $\pi \delta (r)$ 1, 10, 11.

§ 16. $\frac{1}{\eta\mu\epsilon\hat{s}}$: we should expect here $\frac{1}{\eta\mu\hat{v}}$ depending on $\delta\epsilon\hat{\epsilon}$, but the case is determined by the nearest verb $\mu\epsilon\lambda\lambda\rho\mu\epsilon\nu$, being a species of attraction. Cf. note on $\Pi\rho\delta\hat{\epsilon}\epsilon\nuos$ 2, 5, 41. — $\sigma\phi\epsilon\nu\delta\sigma\nu\eta\tau\hat{\omega}\nu$ depends on $\delta\epsilon\hat{\epsilon}$, Gr. § 273, 5. (b.) — $\tau\eta\nu$ $\tau\alpha\chi(\sigma\tau\eta\nu$, cf. note 1, 3, 14. — $\sigma\phi\epsilon\nu\delta\sigma\nu\hat{\omega}\nu$ depends on $\delta\pi\lambda\Delta\sigma\iota\omega\nu$ used substantively. $\sigma\phi\epsilon\nu\delta\sigma\nu\eta$ here denotes by meton. the stone which is flung. So in 3, 4, 4; 4, 3, 29; 5, 2, 14. The clause reads, and their missile is borne even twice the distance of the stones from the Parsian slings.

§ 17. did rd... operdorar, from the fact that (the Persians) sling with etc.

NOTES.

§ 18. $abr<math>\hat{w}$ depends on $\tau i \nu es$. $\dots \pi i \pi a \nu \pi a \iota$, cf. note on $i \pi i \pi a \tau a$, 9, 19. $\dots \tau s i \tau v e$; as $\tau i \nu es$ was just before used, we should expect here the plural; but in using the sing. one person is presented as an example of what would be done for all. $\dots a i \tau \hat{w}$, for them, i. e. the slings. For the government, see Gr. § 275, 8. $\dots \tau \hat{\varphi} \dots i \theta i \lambda \sigma \tau i \lambda \epsilon$ and $i \star i \lambda \epsilon$ is willing being enrolled to act as slinger. $\dots i \lambda \lambda \sigma$ $i \star i \lambda \epsilon \sigma i \lambda \epsilon$, $i \star i \star i \sigma i \lambda \epsilon$ as a set immunity might perhaps be exemption from the duty of acting as sentinels.

§ 19. rods $\mu \notin \tau \imath \nu as$: cf. note on ras $\delta \notin \tau \imath \nu as 2, 3, 15.$ — $\tau \psi \in \mathbb{K} \times d\rho$ - $\chi \psi$, by Clearchus, dat. of agent; Gr. § 284, 3, 11. — els $i\pi \pi \notin as$ rara *okevdowner*, propare for horsemen, i. e. by equipping these horses with the armor suitable for the use of horsemen.

§ 20. idenuadonour, were approved; donudle is the common word for this idea.

CHAP. IV.

Contains an account of several days' march from the level country in the neighborhood of Nineveh into the hilly region bordering on the Carduchian mountains. The Greeks are at first attacked by Mithridates whom they easily repulse; afterwards, by Tissaphernes with a large army, from which they experience considerable annoyance.

§ 1. $\tau \hat{y}$ älly: ällo preceded by the article generally means (especially in the sing. numb.) the rest of, but that meaning cannot be assigned to it here. Cf. 2, 1, 3; 6, 1, 15, where $\tau \hat{y}$ älly means as here, on the next day. —— 49° \hat{y} , at which, connect in idea with $\epsilon \pi i \theta o \hat{y} \tau o$.

§ 2. $\delta \iota a \beta \epsilon \beta \eta \kappa \delta \sigma \iota$, after they had crossed over; the notion of time is the prominent idea of the particip. here; so also just above $\delta \iota a \beta a i v o \sigma \sigma \iota$, while crossing over. — $\delta v \ldots \lambda d \beta \eta$: cf. note on $\epsilon \delta v \mu \eta \delta \iota \delta \sigma 1$, 3, 14.

§ 8. παρήγγελτο κ.τ.λ., and orders had been given who of the targeteers should pursue etc. των πελταστών limits of s the subject of διώκειν. Sappoûσι, particip. agreeing with τοῖs ἰππεῦσιν; more conveniently rendered as an adv. to pursue boldly. bo

§ 4. κατειλήφει, sc. abrobs. — σφενδόναι: cf. note on σφενδονών 3, 8, 16. — ἐσήμηνε, sc. ό σαλπιγκτήs. Cf. note on ἐσάλπιγζε 1, 2, 17. έθεον . . . είρητο, they to whom orders had been given ran towards the same point, i. e. towards the enemy. — oi δέ; i. e. oi πολέμιοι.

§ 5. roîs $\beta a \rho \beta d \rho o s$, on the side of the barbarians; dat. incomm., limiting $\delta \pi \ell \theta a r o r$ and also $\ell \lambda \hbar \phi \theta \eta \sigma a r$. $\delta r \iota$ qualifies $\phi o \beta \epsilon \rho \delta r a r o r$, as shocking as possible. — $\delta \rho \hat{a} r$ depends on $\phi o \beta \epsilon \rho \delta r a r o r$, Gr. § 306, Rem. 10.

§ 6. ούτω πράξαντες, having fared thus, having experienced such fortune. With ούτω πράττειν, compare εδ πράττειν etc. Cf. note 1, 9, 10.

§ 7. $\Lambda d\rho_{1\sigma\sigma\sigmaa}$. This apparently Grecian name need not occasion surprise, since the numerous cities of this name in Greece are of Pelasgic, hence also of oriental origin. The meaning of the word Larissa is not yet settled, and in the present instance it is probably not the name by which the place went among the Persians. From its proximity to the Zab, it was evidently the city whose ruins are now called Athur (= Ashur) or Nimroud. Through the indefatigable exertions of Layard many remarkable relics of ancient Assyrian art have been recently discovered here, and are now among the most interesting objects in the British Museum. $----M\hat{\eta}_{\sigma}$ doi: cf. note on $M\eta\delta ias 2, 4, 27. ---- \tau \partial \epsilon \delta \rho s$ without $\mu \epsilon \nu$, as though fives δ^3 is kardor did not follow; cf. 4, 8, 9. $----- \tau \delta \cdot \sigma \rho i \delta \sigma s$, the entire circumference. $------\pi \lambda l \nu \theta \delta \sigma s$ is called a set of the set

§ 8. $\beta \alpha \sigma \iota \lambda \epsilon \dot{\nu} s$, i. e. Cyrus the Elder. —— $\hbar \lambda \iota \rho \nu \kappa.\tau.\lambda$; in this way certain Grecian philosophers also explained eclipses of the sun. —— $\ell \xi \dot{\epsilon} \lambda \iota$ wor, sc. $\tau h \nu \pi \delta \lambda \iota \nu$. Taking the eclipse as an unlucky omen, they were led to abandon their city.

§ 9. πapá, cf. note 1, 2, 18.

§ 10. $\pi\rho\lambda s$ $[\tau \hat{y}]$ $\pi\delta\lambda\epsilon i$. If the article is the true reading, then the meaning is near the city, i. e. the one to which the fort belongs. — $M\epsilon\sigma\pii\lambda\alpha$. This also, as in the case of Larissa, seems not to be the true name, but perhaps a corruption of the name given in the Aramaean rural dialect to the region of country or to the ruins. It is very surprising that Xen. did not learn what we so well know from the Grecian and Roman writers of a later period, and from the Arabic writers of the middle ages, as well as from the interesting discoveries of recent times,—the fact that he was among the ruins of Nineveh ($\dot{\gamma}$ Nivos), once the capital of the old Assyrian empire, a city described in the most glowing terms by the Greeks themselves. It was situated on the eastern bank of the Tigris, nearly opposite the modern city of Mosul; and was built almost entirely of the shelly marble ($\lambda l \cos \kappa \sigma \gamma \chi \nu \lambda d \tau \eta s$) in which the adjacent country abounded.

§ 11. $\delta \pi \delta$ $\Pi \epsilon \rho \sigma \hat{\omega} r$: this construction is employed because $\delta \pi \omega \lambda \epsilon \sigma a r$ $\tau h r \delta \rho \chi h r (= \epsilon \sigma \tau \epsilon \rho h \theta \eta \sigma a r \tau \eta s \delta \rho \chi \eta s)$ is pass. in idea :—lost the government, were deprived of the government ; cf. 7, 2, 22.

§ 12. $\chi\rho\delta\tau\varphi$, by time;—the means of subsistence being consumed by the length of the siege. — $\xi\mu\beta\rho\sigma\tau/\eta\tau\sigma\nus$, mad, insane ; or as others undorstand it terrified by a storm. — $\delta\delta\lambda\omega$ from $\delta\lambda(\sigma\kappa\sigma\mu\alpha u$: observe that all the parts of this verb are pass. in meaning, though some of the forms are in the act. voice.

§ 18. els... σταθμόν. The preposition is to be understood as in 1,

7, 1, since $\sigma\tau a\theta\mu\delta s$ here denotes the notion of time. — $\frac{2}{3}\lambda\theta\epsilon r$. The fact that he went up to Babylon with horsemen is mentioned in 1, 2, 4. Cf. also 2, 4, 8. $\xi\chi\omega r$ is to be repeated in mind, as though he had written $\xi\chi\omega r$ obs $\frac{2}{3}\lambda\theta\epsilon r$ $\xi\chi\omega r$, he appeared with $(\xi\chi\omega r)$ the horsemen that he himself came (up to Babylon) with $(\xi\chi\omega r)$, etc. So with $\frac{1}{4}r\theta\eta$ and $\frac{1}{6}\theta\sigma\eta\theta\epsilon r$, repeat $\xi\chi\omega r$ in mind. — $i\pi\pi\epsilon as$: antecedent in the relative clause; cf. note 1, 2, 1. — $\xi\chi\circ r\tau os$, in matrimonio habentis. — $\delta \ldots d\delta\epsilon\lambda\phi\delta s$, cf. 2, 4, 25. — $\pi\rho\delta s$, in addition to.

§ 15. $\Sigma \kappa t \theta a \iota$ evidently does not belong here. $\dots \pi \rho o i \theta \iota \mu e \hat{\tau} \tau \sigma$, sc. $\dot{a} \mu a \rho \tau d r e \iota r \delta r \delta \rho \delta s$. $\dots \delta i \delta i \gamma \delta \rho \cdot \ldots \dot{\rho} \delta i \sigma r \delta r$; because the enemy stood so close together. $\dots \delta r$ stands without δr , because the consequence was necessary and unconditional.

§ 17. kal... Hepoind, the Persian implements of archery also, as well as those of the Cretans. — $\tau \circ is$ Kpmoi belongs to $\chi ph \sigma_{i\mu\alpha}$. — τd $\tau \circ \xi e i$ $\mu \alpha \tau \alpha$ means the arrows; τd $\tau \delta \xi \alpha$, the implements of archery including bows and arrows. — $\delta i e \tau \epsilon i \wedge v \gamma \delta \mu e \nu \circ i$, they continually used; so $\delta i d \gamma \epsilon i \nu$ 1, 2, 11; $\delta i \alpha \gamma i \gamma \nu e \sigma \theta \alpha i$ 1, 5, 6; 2, 6, 5; 4, 5, 5. — $\epsilon \mu e \lambda \epsilon \tau \omega \nu \tau \sigma \xi \epsilon \delta \epsilon i \nu$, lit. they practised to shoot, i. e. as we should say in practising they shot. — $\delta \nu \omega i \epsilon \tau \tau e \omega \rho \alpha \nu \sigma \beta c$ (iii. casting (sc. their arrows) for upward). This was done that they might the more easily recover them, without being compelled to go far from the main army. — $\pi \circ \lambda \lambda d$ belongs both to $\nu e \tilde{\nu} \rho \alpha$ and $\mu \delta \lambda \nu \beta \delta o s$. Cf. note on $\pi \circ \lambda \lambda d$ 3, 1, 2.

§ 18. μείον έχοντες : cf. note 1, 10, 8.

§ 19. $\pi \lambda a \text{ for or } l \sigma \delta \pi \lambda \epsilon v \rho or$, a square ; cf. note 3, 2, 36. — $\sigma v \gamma \kappa \delta \pi \tau \eta$, bend together, i. e. approach each other. — τd $\kappa \epsilon \rho a \tau a$, the wings, § 22 al $\pi \lambda \epsilon v \rho a l$. — $\delta \delta \sigma \tilde{v} \sigma \tau \epsilon v \sigma \tau \epsilon \rho a s$. . . $\delta \rho \epsilon \omega r$. . . $\gamma \epsilon \phi \delta \rho a s$: these contingencies would now occur; for immediately north of Mosul the fruitful plain of Assyria becomes more hilly and is intersected by numerous brooks which flow down from the mountains of Kourdistan. — $. \epsilon \kappa \delta \lambda (\beta \epsilon \sigma \delta a u \tau \sigma b s \delta \pi \lambda t \tau a s$, that the heavy-armed men are thrown out of their ranks. The heavyarmed men in the van and the rear particularly would be thus disturbed. The targeteers also in the van and rear (see 3, 3, 8; 3, 4, 40 and 43) would in like manner be thrown into confusion, but the heavy-armed alone are mentioned because they constituted the principal part of the forces at the points in question.

§ 20. $\delta \iota a \sigma \chi \hat{\eta}$ (from $\delta \iota \epsilon \chi \omega$) is the opposite in meaning of $\sigma v \gamma \kappa \delta \pi \tau \omega$. $\tau \delta \mu \epsilon \sigma v \tau \hat{\omega} v \kappa \epsilon \rho \delta \tau \omega v$, the space between the wings. — $\delta \iota \delta \beta a \sigma v$, cf. note 2, 8, 10. — $\beta o v \lambda \delta \mu \epsilon v os$ $\phi \theta \delta \sigma a \tau \mu \hat{\omega} \tau os$, wishing to get over first. — $\epsilon \delta \epsilon \pi (\delta \epsilon \tau \omega r)$, it was easy to make an attack. The adjective joined to the impersonal $\frac{2}{3}\nu$ must be understood as a substantive predicate. Cf. $\pi\rho\sigma\sigma$ - $\beta\sigma\tau\delta\nu$ 4, 3, 12; and the plurals $\beta\delta\sigma\iota\mu\alpha$ 3, 4, 49; $\beta\sigma\tau\delta$ 4, 6, 17.

§ 21. $\xi \lambda \delta \chi outs$. Three of these were to constitute the van and three the rear of the square $(\pi \lambda a (\sigma \iota or); cf. \S 48$ below. Each $\lambda \delta \chi os$ consisted of two *merrymoorvées* (commanded by *merrymoorvipes*), and each *merrymoorvés* of two *èremoviai* (commanded by *iremovirypes*), and each *merrymoorves* of two *èremoviai* (commanded by *iremovirypes*), and each *merrymoorves* of two *èremoviai* (commanded by *iremovirypes*), and each *merrymoorves* of two *èremoviai* (commanded by *iremovirypes*), and each *merrymoorves* of two *èremoviai* (commanded by *iremovirypes*), and each *merrymovies* is a commanders of Pentekosties, and others as commanders of *Enomoties*; cf. note 1, 5, 5. — *obroi itemoviperoi*, and while they were on the march. We should expect here the gen. abs.; yet see note on *max/µeroi* 1, 8, 27. — *oi* $\lambda o \chi a \gamma oi$: these of course were attended by their companies ($\lambda \delta \chi o i$). So also § 23. — *Exolver view merfaver, apart from the wings*; i. e. as we learn from *infueror vorpoi*, *behind the wings*. Hence the definition of *mapipyor, they made the men march of sideways*, given by L. & S. referring to this passage, is not accurate. Translate thus, but *then they led* (their men) along behind the wings.

§ 22. $dv \notin \xi \in \pi (\mu \pi \lambda a \sigma a v)$: cf. note on $dv \doteq \phi e (\lambda e \tau o 1, 9, 19, \dots, \tau \delta \delta i \ell - \chi o v$, the vacant space. \dots ward $\lambda \delta \chi o v s$, with companies of a hundred men; so arranged that the lochus constituted but a single file of a hundred men deep. Thus there would be six men abreast. ward $\pi e \tau \tau$., in companies of fifty; so arranged that each company constituted but a single file of fifty men deep. Thus there would be twelve men abreast. ward $\pi e \tau \tau$, in companies of fifty five men; so arranged as to form a single file of each company. Thus there would be twenty-four men abreast, and they would consequently fill a vacant space in the line of the square ($\tau \delta \delta \iota \ell \chi o v$) four times as large as the companies of a hundred.

§ 23. $i\nu \tau \hat{\omega}$ µépei, in their turn; cf. 7, 6, 86. — τ_i , in any respect; it may be rendered perchance. — $\tau \hat{\eta} s \phi d\lambda a \gamma \gamma os$ depends on πov , as an adv. of place: and if perchance occasion required it (déoi, sc. $\tau o \dot{\nu} \tau o v$ $\pi a \rho \hat{v} \alpha v$), these were at hand (ready for assistance). — $\tau o \dot{\nu} \tau \phi \tau \hat{\omega} \tau \rho \dot{\sigma} \phi$ applies unquestionably not alone to the next four marches, but to those which followed. This thought was in the mind of the writer: in this manner they continued their march without meeting with any thing worthy of notice in the next four stages (Krüger).

§ 24. eldor $\beta a\sigma(\lambda ei\delta r \tau_i: they beheld a certain royal structure. This$ was seen from a distance, being situated on an eminence of the foremostrange of the Kourdish mountains. This range extends westward to theTigris. It is now called by the Kourds Tscha Spi; by the Arabs, Dschebel Abjad. Both signify white mountain. (Cf. §§ 30, 37, where it is called*Spos.* $) — <math>\tau o\hat{v}$ *bovs, the mountain*, i. e. the one in sight directly before them; hence the force of the article. — $\delta \sigma \mu eroi.$ Cf. note 2, 1, 16.

§ 25. ώs... ἀναβ., as if to etc.; cf. note 1, 1, 3. — τδν ἕτερον = τδν δεύτερον (cf. § 28). — ξβαλλον... ἐτόξευον. Notice the asyndeton. These three verbs denote the different modes of discharging missiles. namely with the hand, with slings, and with bows. — $\delta\pi\delta$ µaor(ywr (Gr. § 299, 1. (2.) (c).), under the lask; being constantly scourged. The Persian government resorted to this means of making the slavish people fight well. Cf. Herod. 7, 21, $\delta\rho\nu\sigma\sigma\sigma\nu$ $\delta\pi\delta$ µaor(ywr, they dug under the lash, spoken of the army of Xerxes at Mt. Athos. In other passages also Herod. mentions the same practice.

§ 26. 'EAA/proor, used adjectively. So regularly names of nations with nouns denoting persons. Cf. Adxora 5, 1, 15; 'EAApres 6, 5, 26. — $iv \tau \hat{v} \delta \chi \lambda \varphi$, among the attendants of the army; within the square of heavy-armed men.

§ 27. δπλίται ὄντες. The particip. expresses the notions of time, cause, and condition. Here the notion of cause is the prominent idea, and it may be rendered, because they were heavy-armed men.

§ 28. rairá must not be confounded with raîra. — $\pi \rho lr \dots drhya$ yor instead of draydyoier (until they should lead up); the construction drhyayor is as though oùr éxirnoar instead of μh xireîr had preceded. Krūg.

§ 29. of $\pi o\lambda \epsilon \mu uoi$: the first denotes the Persians, but the second, at the end of the §, denotes the Greeks. — $\frac{\partial \pi o\tau \mu \eta \theta e (\eta \sigma a\nu)}{\partial t}$. This form of the optat. 3d pers. plural is much less common than the termination - \hat{eiev} . Gr. § 116, 7. It occurs again § 35 below, and 4, 3, 21; 5, 7, 20. abrave, the Persians.

§ 30. κατά, along, over, Gr. § 292, II. (1.) (b.) — ol δέ: the targeteers § 28. — ἐπιπαριώντες: passing along on the mountain in a direction parallel to the main army and at no great distance from it; cf. 6, 3, 19. — εἰs τὰς κώμας: mentioned § 24, hence the article. — laτρούs: doubtless the same that Cyrus had previously employed. No doubt in Greece itself the necessity of surgeons connected with the army had long before been learned.

§ 31. Kal $\xi \mu a$ adds another reason; hence = $\kappa a l \cdot \xi \mu a \ \delta \tau i$, and at the same time because. $\tau \hat{\varphi}$ same time because. The satraps had to provide for the troops in their own satrapy. Cf. Cyrop. 8, 6, 3. Oecon. 4, 5 and 6.

§ 32. $\dot{\alpha}\pi\delta\mu\alpha\chi o_i$, away from the ranks. Three classes were not in a condition for fighting; the wounded, those who carried the wounded, and those who had taken the armor of the persons who carried the wounded.

§ 33. $\pi \circ \lambda^{\dagger} \ldots \delta_i \epsilon \phi \epsilon \rho \epsilon \nu \ldots \eta$: it was far otherwise than; or in our idiom, it was a very different thing to etc., from (what it was) to fight etc. $\epsilon \kappa \chi \omega \rho as \delta \rho \mu$ -, rushing out from a fixed position. Cf. $\epsilon \kappa \chi \epsilon \rho \rho \circ \rho \sigma o \delta \rho \mu$. 1, 1, 9.

§ 84. τοῦ Ἑλληνικοῦ depends on àπ-, and σταδίων on μεῖον. —— ἐπιθῶνται: cf. note on κατακόψη 1, 8, 24.

ļ

§ 37. xal abrol: et ipsi, cf. § 44. — $\chi \omega \rho lor imerodition \dots , 5$, a place on the right hand above (the way) where. — $\lambda \kappa \rho \omega rv \chi lar$, in apposition with $\chi \omega \rho lor.$ — $\delta \rho \sigma vs$, cf. note § 24. — $\delta \phi$ $\hbar r$: under which is an inadequate translation, since it does not express the notion of direction or extension contained in the accus. case; Gr. § 299, III. (1.) In German, it is expressed by unter dem kin. — $\pi e \delta lor$: the small level valley between the first range of mountains (cf. note § 24) and the principal range. Through it flows westward a tributary of the Tigris called Chabur. The same valley is meant by the expression $dr \tau \hat{g} \pi e \delta l \omega 3, 5, 2$.

§ 38. obpd: agmen extremum, the opposite of orbua (§ 42) agmen primum.

§ 39. ημω, dat. incommodi. Gr. § 284, 3, Rem. 4. — τούτους, these men, i. e. those by whom the eminence had been preoccupied.

§ 40. $\xi \rho \eta \mu a$, defenceless. — $\pi \hat{w}s$, cf. note 1, 7, 2. — $\tau \iota s$: indef. one, some one. As the reference was of course to themselves, the idea would be better expressed by the English we. — $\Delta \pi \epsilon \lambda \hat{q}$; for the form, cf. note on $\epsilon \lambda \hat{w} \pi a$ 1, 8, 10.

§ 41. abroù is intensive; lit. above their own army itself, i. e. above their very army. So ipse in Latin: e. g. Caes. B. G. 5, 43, sub ipso vallo; B. C. 3, 19, ad ripam ipsam fluminis. — éavrûr, i. e. the Greeks. — Boóke: for the three verbs which regularly take this form of the 2d pers. sing. in the Att. dialect, see Gr. § 116, 11. — µére... πορεύου: one would expect to find with these words σv µér as the proper antithesis of érrà δé. Krûg. and Hert. say in explanation that the words érrà δé were not contemplated when µére and πορεύου were uttered. It seems rather that Xen. by giving such prominence to érrà δé would indicate his own entire willingness either to go or to stay; cf. 7, 3, 36.

§ 42. $\epsilon i \pi \omega \nu$: an asyndeton like 4, 1, 20, and 4, 8, 6, where an answer follows immediately after a question or a proposition containing the substance of a question; and where the verb or particip. stands first. —— of, dat. from of, governed by $\sigma \nu \nu$ in composition with $\pi \epsilon \mu \psi \omega$; of the article is a proditic, of the plural of 5s (the relative pron.) is always orthotone,

14*

NOTES.

of the dat is an enclitic. — $\mu a \kappa \rho \delta r$, it was a long distance ; i. e. to e long a distance for the time allowed them, since their plan required the utmost dispatch.

§ 43. rols $d\pi d$ rol $\sigma\tau$. π .; cf. rols $d\kappa$ rol $\tau d\lambda ewe 1, 2, 3.$ ---- rols reakorlous . . . rol $d\pi i\lambda d\kappa \tau w\nu$; these were half of the six companies mentioned in § 21.

§ 44. ἀμιλλασθαι ἐπὶ τὸ ἄκρον, to vie (with the Grocks) in the attempt · to reach the summit.

§ 45. Suakehevouérer : cf. note on kóntortes 2, 1, 6.

§ 46. rῦr . . . rῦr : cf. note on ὁμεῖs 8, 1, 37. — την λοιπήν, se. δδόν. § 47. οὐκ ἰξ ἴσον . . . ἐσμέν, we are not on equal footing. — χαλεπῶs qualifies φέρων.

§ 48. not 3s: cf. note 1, 8, 16. — ξ_{XBF} , with (it; i. e. the shield of Soteridas). — Separa ... τdr invariant. The breast-plate of a horseman was heavier than that of a footman. Cf. Plut. Philop. 6. — indyeur, to lead slowly on. — $\tau ois ... \epsilon \pi o \mu \epsilon rous,$ and those behind though following (those in front) with difficulty, to pass along by (him).

§ 49. δ δέ, but he, i. e. Xenophon. — àraβás, sc. ἐπὶ τὸν ἴππον. βάσιμα . . . ἅβατα, sc. τῷ ῖππψ. Cf. note on εἰεπίθετον 3, 4, 20. ῆγεν is often used absolutely as here the accus. being omitted ; he led (his men), or simply he took the lead. — φθάνουσιν . . . πολεμίουs, they antisipate the enemy in arriving etc.; cf. 5, 7, 16.

CHAP. V.

The Greeks being still harassed by the Persians arrive at a point where the Carduchian mountains reach the Tigris, and hang precipitous over the river. After considerable deliberation and diligent enquiry from the captives, they resolve to attempt the passage of the mountains.

§ 1. dyabûr here denotes the means of subsistence. Cf. 8, 1, 20; 4, 6, 27; 6, 6, 1.

§ 2. kal $\gamma d\rho$ (cf. note 1, 1, 6,) explains the reason why the Greeks were dispersed in the plain for plunder. —— $\delta ia\beta a\beta a \delta derau$, lit. while being transported over, i. e. while their owners were transporting them over; it is to be connected with $\kappa a \tau \epsilon \lambda f \rho \theta \eta \sigma a \tau$ as a predicate.

§ 8. *έννοούμενοι* contains the notion of fear, and hence is followed by μ ¢ instead of öτι as in 3, 1, 2. — καίοιεν, sc. οί πολέμιοι. — έχοιεν, sc. οί ^πΕλληνες. — όπόθεν, any place from which. Cf. note on öθεν 2, 4, 5. — τὰ ἐπιτήδεια is the object of λαμβάνοιεν.

§ 4. ἀπήεσαν ἐκ τῆς βοηθείας, returned from rondering assistance, i. e. to the Greeks scattered through the plain and attacked by the enemy

822

(see § 2). It seems to be taken as a matter of course that assistance would be rendered to them, and hence the article before $\beta on \theta e las$; although no mention had previously been made of such assistance. (Hert.) — $\kappa \alpha \tau \ell \beta \eta$, descended, i. e. from the mountain; see end of ch. 4. — $\eta r l \kappa \alpha \ldots ol$ "ENAppes, when the Greeks (returning from the assistance, i. e.) after having rendered the required assistance met him (i. e. Xenophon) on their return. — ol "ENAppes, i. e. Chirisophus and his party, who had just been opposed to the enemy.

§ 5. $\delta \phi_i \epsilon_{FTAS}$, sc. $\tau obs \pi \sigma \lambda \epsilon \mu lovs$, that (the enemy) are giving up etc. It depends on $\delta \rho \tilde{\alpha} \tau \epsilon$; for the accus. and particip. instead of accus. with the infin., see Gr. § 310, 4. — $\mu \eta$ kalew... $\chi \phi_{\rho} \alpha x$ is eperceptical of $\delta \epsilon$: for what they stipulated (that we should not do, namely) that we should not set fire to the country etc. For the stipulation here alluded to, cf. 2, 3, 27. — $\nu \tilde{\nu} \nu \ldots \tilde{\alpha} \lambda \lambda \sigma \rho | \alpha v$, now they themselves do, setting fire (to the country) as though it belonged to another. — kalouos is a brief expression for $\pi \sigma \omega \tilde{\nu} \sigma v$ kaloures.

§ 6. βοηθεῖν ἐπί, to march against. — bs . . . ἡμετέρας, BC. χώρας, as if in defence of etc.

1

§ 7. $\sigma\kappa\eta\nu ds$: not properly tents, since these, according to 3, 3, 1, had been burned; but rather in general camp, or encampment, which in this instance was a village (§ 1 above). So $\sigma\kappa\eta\nu\epsilon\hat{\nu}\nu$ and $\sigma\kappa\eta\nu\epsilon\hat{\nu}\nu$ are often to be understood simply to encamp; cf. 3, 4, 32. — $\sigma\tau\rhoa\tau\eta\gamma\epsilon$ kal $\lambda\sigma\chi\alpha\gamma\epsilon$! without the article, as often when several names (particularly of persons holding office) are joined together. Cf. 4, 7, 25; 6, 5, 12; 6, 6, 30. — $\epsilon\nu\theta\epsilon\nu\ \mu\dot{\nu}$. . . $\epsilon\nu\theta\epsilon\nu\ \delta\epsilon$, cf. note 2, 4, 22. — $\tau\sigma\sigma\epsilon\hat{\nu}\tau\sigmas\ \tau\delta\ \betad\theta\sigmas\ \delta s$, lit. so much in depth that, = so deep that. — $\mu\eta\delta\epsilon$. . . $\betad\theta\sigma\nus$, not even the spears of (the persons) trying the depth rose above (the water). For an idea of the ordinary length of a Grecian spear, see Dict. Antiqq. p. 135.

§ 8. Kará is distributive, in companies of etc. Gr. § 292, II. (3.) (d.)

§ 9. $\delta\sigma\kappa\omega\nu$: cf. note on $\delta\iota\phi\theta\epsilon\rho as$, 1, 5, 10. — $\pi\delta\lambda\lambda\delta\kappa.\tau.\lambda.$, not I see these many sheep etc. This would require τd before $\pi\rho\delta\beta a\tau a$. Rather, I see here many sheep etc. $\pi\delta\lambda\lambda\delta$ $\pi\rho\delta\beta a\tau a$ is a predicate of $\tau a\hat{\nu}\tau a$ and hence the article is wanting. — $\delta \lambda\pi\delta a\rho\epsilon r a \kappa a \phi v \sigma\eta\theta\epsilon r a$; a brief expression for $\delta\nu\delta a\sigma\delta a\rho\epsilon r \omega\nu \tau a \delta\epsilon\rho\mu a \tau a \phi v \sigma\eta\theta\epsilon r a$. (Hert.)

§ 10. $\tau o b \tau o is$, i. e. $\tau o is$ $\delta \epsilon \sigma \mu o is$. — $\delta \rho \mu (\sigma as ... d \sigma \kappa \delta r$, lit. having anchored each skin, i. e. having made fast each skin. — $\lambda (0 \circ u \circ s \circ v)$ by tying stones (to them) and casting (these) as anchors into the water. — $\delta u \sigma \gamma \sigma v \circ v \circ v$. $\delta h \sigma as$, having conveyed (the leathern bottles) over (the river) and having bound (them) at both ends, i. e. on each bank of the river. His object was to make, not a mere raft, but a temporary bridge.

§ 11. μ dra elsesse (fut. of olda), you shall know for a certainty. — Eten, will hold, will prevent. In this sense the fut. $\sigma \chi h \sigma \omega$ instead of Etw is almost invariably used. — τοῦ μὴ καταδῦναι, from sinking. For the negative, cf. note on τὸ μὴ καταπετραθῆναι 1, 8, 2.

§ 12. $\tau \delta$ èrbúµµµa, the conception, the plan; $\tau \delta$ épyor, the execution. of ĸωλύσοντες, the persons that would hinder (the execution). Cf. the construction of δ τολµήσων 2, 3, 5. — τοῦς πρώτοις, the foremost, i. e. the first men who attempted the execution of the proposed plan.

§ 13. $\pi\rho\delta s$ Ba $\beta\nu\lambda\omega\nu a$: here of course denoting only the general direction, i. e. towards the south. — κατακαύσαs ένθεν. for they had burned down those from which etc. The participle is here causal, and ένθεν = ταύταs έξ ών. — δμοιοι ήσαν Sauμάζειν, seemed to wonder. Such a use of δμοιοι ήσαν in the sense of έφκεσαν or έδόκουν can scarcely be found elsewhere. — τρέψονται and έχοιεν: for a similar change of mood, cf. 2, 1, 2; 2, 2, 15; 4, 5, 10. — δποι and τί: the indirect and the direct interrogative in the same construction. Cf. ποΐον and δπωs 2, 5, 7.

§ 14. τίς έκάστη, sc. χώρα.

§ 15. $\tau \dot{a} \dots \epsilon i\eta$, the regions southward belonged to the (country) in the direction of Babylon etc. — $\dot{\eta} \dots \phi \dot{\epsilon}\rho oi$: here we must supply, instead of $\chi \phi \rho a$, $\dot{\delta} \dot{\delta} \dot{\delta} s$: the (way) castward would lead etc. — Sepl(sur and $\dot{\epsilon}a\rho \dot{\epsilon}$ (sur are to be understood in the inverse order ($\chi_{ia\sigma}\tau \hat{w}s$) of Suas and Ecbatana; as Septime is predicated of Ecbatana and $\dot{\epsilon}a\rho i(\epsilon_{iv} \sigma f Suas; cf. Cyrop. 8, 6, 22. — <math>\dot{\eta} \delta \dot{\epsilon} \delta_{ia}\beta d\sigma r_i$, but the way to one having crossed over etc. For the construction of $\delta_{ia}\beta d\sigma r_i$, see Gr. § 284, 3. (10.) Cf. 6, 4, 1. — $\delta \tau_i$: for a similar arrangement, cf. 6, 8, 11. — Kapõo' χ_{ovs} . The same that are now called Kourds; by the old Syriao writers called Kardu; and by the Armenian, Kordu, in the plural Kordukh (hence perhaps the Greek ending $-\chi_{oi}$). By the later Greek writers the country itself was called Kapõon $\rho r \dot{\eta}$, Kapõo $\sigma \rho r \dot{\eta}$, and also $\Gamma op \delta vaía.$

§ 16. $\beta \alpha \sigma i \lambda \dot{\epsilon} w \sigma \dot{\nu} \dot{\kappa} \dot{\kappa} \alpha \dot{\nu} \omega \nu$, did not hear to, i. e. did not obey the king. Gr. § 273, Rem. 18. —— $\dot{\epsilon} \mu \beta \alpha \lambda \dot{\epsilon} \hat{\nu} \ldots \sigma \tau \rho \alpha \tau i \dot{\sigma} :$ this clause is grammatically coordinate, though logically subordinate, as though it were $\dot{\epsilon} \mu \beta \alpha \lambda \dot{\sigma} \sigma \sigma s \ldots \sigma \tau \rho \alpha \tau i \dot{\alpha} s$, with the omission of $\delta \dot{\epsilon}$ after $\tau \sigma \dot{\epsilon} \tau \sigma \dot{\epsilon} \sigma \sigma s$. It would then read, but even on a certain occasion when a royal army of twelve myriads had made an incursion among them, no one of these returned etc. Cf. note 1, 9, 14. —— $\dot{\epsilon} \pi i \mu i \gamma \nu \dot{\sigma} \alpha s$, depends on $\dot{\epsilon} \phi \alpha \sigma x$; it is here used intransitively (cf. note on $\sigma \nu \mu i \dot{\epsilon} \epsilon \epsilon i \nu \omega s$, 1, 2), in which sense $\dot{\epsilon} \pi i \mu i \gamma \nu \sigma \sigma \delta u$ would be more common. —— $\sigma \phi \partial \sigma v$ and $\dot{\epsilon} \kappa \epsilon i \nu \omega s$, partitive genitives, dependent on $\dot{\epsilon} \pi c \alpha \sigma \delta s$ in that some of themselves transacted business with the Carduchians ($\dot{\epsilon} \kappa \epsilon i \nu \omega s$), but also that some of the Carduchians ($\dot{\epsilon} \kappa \epsilon i \nu \omega s$) engaged in business with them; $\sigma \phi \partial \sigma v$ and $\dot{\epsilon} \alpha \tau \sigma \sigma s$ being reflexives refer to the persons speaking, and thus remove the ambiguity which would arise from the use of so many pronouns in our language.

§ 17. inastaxos elderal, that they know the way in every direction ----

rebrows, i. e. robs Kapbobxows. — Epasar, sc. of Earsekbres. (The captives) affirmed that (the Greeks) having passed through these etc.

§ 18. $\tau \eta s$ depends on $\delta \pi \eta r | \kappa a$, at the very hour when it should seem expedient. — $\tau \eta r$ $\delta \pi \epsilon \rho \beta o \lambda \eta r$ $\tau \partial r$ $\delta \rho \epsilon a r$ here denotes the place for crossing the mountains, the pass; in 1, 2, 25, it denotes the act of crossing. We have here in the construction another instance of anticipation; cf. noto 1, 1, 5.

BOOK FOURTH.

Οσα έν τῆ πορεία τῆ μέχρι ἐπὶ δάλατταν τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, καὶ ὡς ἐπὶ Τραπεζοῦντα, πόλιν Ἐλληνίδα, ἀφίκοντο, καὶ ὡς ἀπέθυσαν ἀ εῦξαντο σωτήρια δύσειν ἔνθα πρῶτον εἰς φιλίαν γῆν ἀφίκοιντο.—From the entrance into the Carduchian country to the sea.

CHAP. I.

Narrative of several days' march among the Carduchian mountains. The Greeks suffer soverely from the ruggedness of the country, from the assaults of the Carduchians and from the severity of the cold. They are at last shut up in a deep valley, while the only apparent egress is occupied by the barbarians.

§ 1. Sou... $\epsilon \pi o \lambda \epsilon \mu \eta \theta \eta \pi \rho ds$ robs "Eulynvas, what hostile measures were adopted against the Greeks etc.

§ 2. $\xi \nu \theta a = \xi \kappa \epsilon \hat{v} \sigma \epsilon$ $\xi \nu \theta a$, to the place where. We may also in English omit the demonstrative before the relative adverb: when they arrived where the river etc. — $\pi d \rho o \delta o s$, passage along by the side (of the river). — $\delta \pi \delta - \tau o \mu a \dots \delta r \delta + \epsilon c$.

§ 3. $\tau \tilde{w}r$ άλισκομένων = $\tau \tilde{w}r$ έαλωκότων, from those who had been taken, from the captives. Several verbs in the present, besides their proper signification, have also a sort of perfect meaning; as $\phi\epsilon i\gamma \omega$, I flee, or I am banished; vucê and κρατῶ, I conquer, or I am conqueror; $\eta\tau rêµau$, I am being conquered, or I am conquered; àδικῶ, I do injustice, or I have done injustice, am δδικοs; so also àλίσκοµau, I am being taken, or less frequently I am taken. Krüg. Spr. 53, 1, 3. — περιίασι, (they might go around), corresponds in construction to $\delta ia\beta h \sigma v rau$, since elµu has a future signification. — βούλωνται: cf. note on tàν µħ διδῷ 1, 3, 14. — τàs πηγàs έλέγετο elva: a construction not less common than al πηγal έλέγοντο elva. Cf. 1, 2, 12; 1, 8, 6. — οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητοs is an inaccurate form of expression instead of où $\pi\rho\delta\sigma\omega$ $\tau\omega\nu$ $\tau\sigma\tilde{\nu}$ $\tau\sigma\tilde{\nu}$ $Ti\gamma\rho\eta\tau\sigma\sigma$, as is very common in comparisons. See note on $\eta\lambda\epsilon\kappa\tau\rho\sigma\omega$ 2, 3, 15. — $\kappa al \ldots \xi\chi\sigma\sigma$ and it is thus. Xen. had just spoken of it as being reported ($\epsilon\lambda\epsilon\gamma\sigma\sigma$), and he adds it is really thus. $\sigma\tilde{\nu}\tau\sigma\sigma$ $\tilde{\epsilon}\chi\epsilon\omega$, to have (itself) thus, to be thus.

§ 5. the redeutalar pular he. The Greeks divided the night into three watches, the Romans into four. — 5000 . . . wellow, lit. as much as that they might pass through the plain in the darkness; i. e. in an Eng. idiom, so much that they might etc. — σκοταίουs, cf. note on σκοταίοι 2, 2, 17. — $d\pi d$: cf. 2, 5, 32. — $d\pi d$ παραγγέλσεωs, at the word of command. The signal was not given in this instance by the herald or by the trumpeter, lest it attract the attention of the enemy.

§ 6. $\tau \delta \, d\mu \phi^*$ abrov, that (part of the army) around himself, i. s. his own men. — $\delta \pi \iota \sigma \theta o \phi \delta \lambda a \xi w$ belongs as an attributive to $\delta \pi \lambda (\tau a u s, with the$ $heavy-armed men who guarded the rear. — <math>\mu \eta$, that, lest; $\kappa (r \delta v r o s in the$ $preceding clause implies the notion of fear. — <math>\pi o \rho e v o \mu \ell r w v$ gen. abs., while they were going; cf. lortwor 1, 4, 12. — $\ell \pi (\sigma \pi o \tau o r \ell \phi \ell \pi o \mu u s)$.

§ 7. def is to be connected in idea both with $\dot{\epsilon}\phi\epsilon(\pi e\tau o$ and with $\dot{\delta}\pi ep-\beta d\lambda \lambda or$: and that part of the army constantly crossing over (the summit) followed on continually (after Chirisophus) etc.

§ 8. γυναίκαs... παίδαs: without the article; so commonly, cf. 1, 4, 8; 5, 3, 1; 3, 1, 8. — et πωs, if in any way, or expressing what is implied, to see if in any way; cf. § 21 below. — δuévau: cf. δthσουσιν 3, 2, 23. — φιλίαs it will be observed has the position of a predicate; Gr. § 245, 3. (b.) The idea is, through the country as if (it were) friendly.

§ 9. δτφ: cf. note on δστιs 1, 1, 5. —— obre ... δπήκουον, neither listened to (them) while calling etc.

§ 10. $\sigma\kappa\sigma\tau\alpha\hat{i}\sigma_i$: cf. § 5. — $\tau\nu\dot{\epsilon}s$ added to $\delta\lambda(\gamma\sigma_i)$ denotes the idea of indefiniteness, as we say some few ; $\delta\lambda(\gamma\sigma_i)$. . . $\delta\tau\tau\epsilon_s$, being some few (in number). Though they were but few, they had inflicted some wounds and even slain some of the Greeks. — $\dot{\epsilon}\xi$ daposoch($\tau\sigma_i$) ex improvise.

§ 12. $\tau \epsilon$ has for its correlative *xal* before $\delta \pi \delta \sigma a$, although the last clause (being modified by the intervening words *xaralimberas* $\tau \delta \lambda \lambda a$) does not altogether correspond logically to the first. —— $\delta \phi \epsilon \hat{i} \nu a$, to set at liberty, from $\delta \phi (\eta \mu i$.

§ 13. oi ἐπὶ τούτοιs ὅντες: those who were appointed over these (captives), i. e. to have charge of them. Cf. ἐπ' αὐταῖς 1, 4, 2. — ἀπόμαχοι, cf. 3, 4, 32. — δόξαν ταῦτα, when these things were resolved on ; acous. abs.; cf. ἰξόν 2, 5, 22. The particip. δόξαν is used with ταῦτα on the

same principle that the neut. plur. takes a verb in the sing. Besides this expression the Greeks used dófarra raûra, dofárrar roúrar, and dófarros roúrs. Gr. § 312, 5.

§ 14. et τ_1 : cf. note 1, 5, 1. — et τ_1 . . . àpeµéror, whatever they found (that was) not given up of the things mentioned. τ_{Wr} elempéror, cf. § 12. — of 8é, i. e. the soldiers. — $\pi\lambda\eta\nu$ el, unless. — $\epsilon\kappa\lambda\epsilon\psi\epsilon\nu$, passed any thing (τ) through secretly, or by stealth, which is the same metaphor as $\epsilon\kappa\lambda\epsilon\psi\epsilon\nu$. — of $\sigma\nu$, as for example. — τ_W einpensiv, gen. of the whole (often called partitive gen.) limiting maidós and $\gamma urauxós$; lit. having desired a boy or woman of those (that were) beautiful = having desired a beautiful boy or woman. — $\tau \lambda \mu \epsilon \tau \tau \dots \tau \lambda \delta \epsilon \kappa a$, partly . . . partly; $\tau \lambda \mu \epsilon \nu$, though plural in form, is not contemplated as such in idea, and hence the sing. τl is joined to it; cf. Hell. 7, 1, 46.

§ 15. els: cf. noto 1, 7, 1.

§ 16. àvaxd(ovres, returning. In 4, 7, 10, àvexd(ero. It is regularly deponent, the active form being (excepting Xen.) poetic.

§ 17. παρεγγυώνο, optat. imperf. of παρεγγυών. — τότε δέ, cut in this instance, the one to be related. — πρῶγμα, trouble, difficulty, as in 6, 3, 6, and in the common formulas πράγματα έχειν, πράγ. παρέχειν; cf. § 22, and 1, 1, 11. — παρελθόντι, to (him) in passing along, i. e. to Xen.

§ 18. Λακωνικός Κλεώνυμος : the common order would be Κλεών. Λακ., Cleonymus a Laconian. — διαμπερές els, 80. τοξευθείς, being shot entirely through (the helmet) into etc.

§ 19. Some elger, just as he was, without delay (as the connection shows that it means). Cf. Cyrop. 3, 1, 7, eùdis more berau Some elge mois rob Kûpor. —— àreléstau, Sdyau, sc. abrú: to take up and bury the dead was considered by the Greeks one of the most sacred and important duties.

§ 20. àmorphera: on the asyndeton, see note 3, 4, 42. — $\mu la...$ $\delta \rho \theta la:$ not, this one way which you see is steep; that would be $a \delta \tau \eta \dot{\eta}$ $\delta \delta \delta s \kappa.\tau.\lambda$. As it stands $a \delta \tau \eta$ is subject, $\mu la \delta \delta \delta s$ predicate; with $\delta \rho \theta la$ understand $a \delta \sigma a$; this which you see is (the) only way (being) steep. — $\epsilon \kappa \beta a \sigma \iota s$ means a pass with reference to the idea of going out ($\epsilon \kappa \beta a \ell \kappa \iota r \dot{\kappa} r \dot{\omega} r \dot{\kappa} \kappa \kappa a \ell \mu \nu \chi \dot{\omega} r \S 7$); $\delta \pi \epsilon \rho \beta o \lambda \eta$ (3, 5, 18) with reference to the idea of going over; $\epsilon l \sigma \beta o \lambda \eta$ (1, 2, 21), with reference to the idea of entaring in

§ 21. $\tau a \hat{\nu} \tau a$, for this reason; so also $\tau o \hat{\nu} \tau o$; as δ and \tilde{a} , on which account; and very often τl , on what account? why? —— et $\pi \omega s$, cf. note § 8 above. —— of $\phi a \sigma \omega$; cf. § 24, and note 1, 3, 1.

§ 22. δπερ, which very thing, .e. the lying in ambush. — aυτοῦ τούτου ἕνεκεν, for this very purpose τούτου here denotes what follows (δπως... χρησαίμεθα).

§ 23. οὐκ ἔφη, 80. elδéreu ἅλλην . . . φανεράν. — φόβων, reasons for fear, means of exciting fear.

§ 24. $abr\phi$ dat. of possessor, dependent on $\ell r b \gamma \chi a \nu \epsilon s.$ of σa . For the difference between the dat. and the gen. of the possessor, see Gr. § 284, 3, (9), Rem. 5. — $\pi a \rho$ à $r \delta \rho$ $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband (for she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband (for she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband (for she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband (for she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband (for she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband (for she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband (for she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband of the she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband (for she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband of the she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband of the she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband of the she had been) given in marriage (to him); $\ell \kappa \delta \epsilon \delta o \mu \ell r \eta$, with a husband of the she had been by a way (cognate accus. Gr. § 278, 2); that he himself would lead them by a way possible even for etc.

§ 25. 8 depends on $\pi\rho o\kappa a\tau a\lambda f \psi o \tau \sigma$. (Krüg.) It must be supplied with $\pi a\rho \epsilon \lambda \theta \epsilon \hat{\nu} \epsilon$. 8, as is often the case with a relative pronoun, is most conveniently rendered by a conjunction and demonstrative pronoun; and unless some one should previously occupy this, it would be etc.

§ 26. πελταστάs is to be taken as an attributive of $\lambda o \chi a \gamma o's$ (cf. note on δπισθοφύλαξιν § 6 above); hence = τŵν πελταστŵν. —— δποστάs έθελοντήs, having offered himself as a volunteer.

§ 27. iquioraran, offers himself (as a volunteer). Notice the asyndeton. Cf. note 1, 3, 20. Observe also that the verb is sing. Cf. note on $\xi \pi \in \mu \psi e$ 2, 4, 16. — Metudopieús : from Methydrium, a place not far from the later Megalopolis.

§ 28. $\tau \bar{\omega} \nu$ µèv $\delta \pi \lambda i \tau \bar{\omega} \nu$ (in § 27) would lead us to expect here $\tau \bar{\omega} \nu$ $\delta \dot{\epsilon}$ $\gamma \nu \mu \nu h \tau \omega \tau a \dot{\epsilon} i d \rho \chi \omega \nu$ 'A piot f as $\kappa. \tau. \lambda.$, but the repetition of $\dot{\epsilon} \rho \omega \tau \bar{\omega} \sigma i \nu$ occasions a change in the construction. — $\gamma \nu \mu \nu h \tau \omega \nu$ is an attributive of $\tau a \dot{\epsilon} i d \rho \chi \omega \nu$, cf. note on $\pi \epsilon \lambda \tau a \sigma \tau d s$ § 26. — $\pi \sigma \lambda \lambda a \chi o \hat{\nu}$ $\pi \sigma \lambda \lambda o \hat{\nu}$: cf. note 1, 9, 2.

CHAP. II.

The Greeks escape from the valley in which they were enclosed, being conducted by a captive over a circuitous route; and finally reach the river Centrites, which divides the Carduchian country from Armenia.

§ 1. ol $\delta \ell$, and they; i. e. Xenophon and Chirisophus. — $\epsilon \mu \phi a \gamma \delta r r as$: lit. having eaten in, i. e. (as Hert. thinks), having eaten in haste. Cf. 4, 5, 8; also $\epsilon \mu \pi \iota \epsilon \iota \nu$, Cyrop. 7, 1, 1. — $\sigma \upsilon r \tau \ell e r a \tau a$, they agree with (them). — $\tau h \nu r \upsilon \kappa \tau a$ belongs to $\phi \upsilon \lambda d \tau \tau \epsilon \upsilon v$. — $\phi \upsilon \lambda d \tau \tau \epsilon \upsilon v$ $\sigma \eta \mu a \ell \nu \epsilon \upsilon n$, and *lérau* (spoken of the party with the guide), $\sigma \upsilon \mu \beta \sigma \eta \theta h \sigma \epsilon \upsilon v$ (spoken of Xen. and Chiris.) all depend on $\sigma \upsilon r \tau \ell \theta \epsilon r a \tau a \sigma t a \ell r a \delta r \mu \epsilon \nu$ denotes the party with the guide. — $\delta r \omega \delta r r a s$, being above, i. e. after having arrived on the summit. — $a \upsilon r o \ell s$, they themselves, expressed for the sake of the antithesis. Cf. note on $a \upsilon r \delta s 4$, 1, 24.

§ 2. $\pi\lambda\hat{\eta}\theta\sigmas$: without the article, as is often the case with $\epsilon\hat{\upsilon}\rho\sigmas$, byos, $\betad\theta\sigmas$, and similar expressions. — $\delta\delta\omega\rho$ is obsaro $\hat{\upsilon}$: the whole expression means simply rain. Sometimes $\delta\delta\omega\rho$ is used alone and sometimes with $\delta\nu\omega\theta\epsilon\nu$ meaning rain. — $\kappa al \ldots \pi\epsilon\rho u\delta\nu\tau\epsilons$, and that those who were going around (with the guide) might escape notice as much as possible (from the fact that the enemy were turning their attention in another direction).

§ 8. $\eta\nu \ldots \epsilon \kappa \beta a l \nu \epsilon \nu$, which they must cross in order to go forth etc. The act denoted by $\delta \iota a \beta d \nu \epsilon \nu$, which they must cross in order to go forth etc. The act denoted by $\delta \iota a \beta d \nu \epsilon \nu$, and $\epsilon \nu c \delta \nu$ and

§ 5. is . . . Karéxorres, supposing they had possession of the height ; the height mentioned 4, 1, 25.

§ 6. of $\delta \epsilon$ refers here to the foregoing subject, which is common in Herod. but rare in the Attic writers. — $\dot{\eta}$ $\sigma \tau \epsilon \nu \dot{\eta}$ $\delta \delta \delta s$: $\delta \delta \sigma s$ can stand between the article and noun only when some other attributive follows just after the article. — $a \dot{\nu} \tau \delta \theta \epsilon \nu$, from the very place, from the place where they now were.

§ 7. $i\pi i \phi a uve$: cf. note 3, 2, 1. — $i\pi l$ robs $\dot{a}v \theta \rho a \pi o us$, against the enemy. Cf. of $i\nu \delta \rho e s$ 3, 1, 23; 3, 4, 40. — $\partial \lambda (\gamma o u : few;$ not a few; few perished; for etc.; the next clause assigning the reason why only a few perished.

§ 8. ἀνίμων (from ἀνιμάω) ἀλλ-, they drew one another up.

§ 9. $\tau o \nu s \ \eta \mu (\sigma \epsilon \iota s : \pi o \lambda \upsilon s \ in the three degrees of comparison, \eta \mu \sigma \upsilon s,$ and adjectives in the superlative degree, when used as partitives are mostfrequently assimilated in gender to the genitive of the whole; Gr. § 264, $Rem. 5. — <math>\Im \pi \epsilon \rho \ldots \& \chi \circ \tau \tau \epsilon s$, in the way in which the men with the guide (had gone). — $\epsilon \upsilon o \delta \omega \tau d \tau \eta$, sc. $\delta \delta \delta s$ which is implied in the foregoing $\Im \pi \epsilon \rho$.

§ 10. $\delta \nu \notin \pi o \rho \epsilon i \theta \eta \sigma a \nu$: instead of the corresponding conditional sentence (ϵi with a past tense of the indicative), an adversative sentence follows ($\tau \delta \delta \delta \pi o \zeta$.); cf. note on $\delta \nu \ldots \xi \gamma \omega \gamma \epsilon 3$, 2, 24. — $\tau \delta \delta \pi o \zeta \dot{\nu} \gamma \omega$ is the subject of $\delta \kappa \beta \eta \nu a i$, it was not possible that the beasts of burden should go out etc.

§ 11. $\delta\rho\theta$ lois $\tau o\hat{s} \lambda \delta\chi ois$, with their companies (of a hundred men) in columns, or in single file. Thus a hundred men would march one behind another, and between the files of men there would be vacant spaces; cf. 4, 3, 17; 4, 8, 10.

NOTES.

§ 12. $\tau \ell ws \ \mu \ell r$: for a while; strictly it means up to the time designated by the correlative member $\ell \gamma \gamma \delta s$ δ' ob $\kappa.\tau.\lambda$. — $\ell \kappa a \sigma \tau os$, in apposition with the subject of $\ell \delta \ell \sigma a \sigma \tau os$; we may render, where they severally were able; cf. 1, 7, 15. — $\ell \gamma \gamma \delta s$... $\pi pooler \tau o$, but they did not suffer (the Greeks) to come near themselves; cf. $\pi pooler \sigma a$ 3, 1, 30.

§ 13. irrohras μ h. Cf. note on irroobueros 3, 5, 8. — kal $\pi d\lambda u$, even again. — inl $\pi o\lambda b$ $\hbar v$, extended over a long space. — äre mopeubµera, because of (their) passing.

§ 14. $\delta \dots \delta \delta$ are real with the one above the guard that had been surprised at the fire in the night by the volunteers ; cf. § 5.

§ 15. δπάπτευον abrobs, they (the Greeks) suspected that they (the barbarians) left etc. This clause presents a transition to an independent construction. Cf. διετράφησαν 4, 7, 17. — πολιορκοῦντο: cf. note 6, 3, 12. — oi δ' ắpa, but they as it proved.

§ 16. ύπάγειν: cf. note 3, 4, 48. — Séσθαι τὰ δπλα: cf. note on έθετο τὰ δπλα 1, 5, 14. — elπe, told (them), bade (them). Cf. note on έλεγε 1, 3, 8.

§ 17. Sooi... àplicorro: lit. as many as not leaping down etc. In an Eng. idiom, as many as did not leap down from the rock and arrive at etc.

§ 18. $i\pi$... $\mu a \sigma r \hat{\varphi}$: $\lambda \delta \phi \sigma s$ means an eminence, a ridge, a hill of any shape (used as a generic word); $\mu a \sigma r \delta s$, spoken primarily of the breast, means a round hill. Hence we may render this clause, upon a kill over against the round kill; $\mu a \sigma r \hat{\varphi}$ has the article because it has been before mentioned §§ 6 and 14. — robs verpols $\delta \pi r j r \epsilon i$: cf. note 4, 1, 19. For the meaning of $\delta \pi a u r \epsilon i v$, cf. note 1, 2, 11.

§ 19. io if in condition that; followed by the infin.; cf. 4, 4, 6; 6, 6, 22. Gr. § 341, Rem. 5. $\rightarrow i y \delta$: in what time, i. e. while. The corresponding demonstrative clause is to be understood with marres $\kappa.\tau.\lambda$. While the rest of the army etc., (during this time) all (the enemy) from this region flocked together. of in robrow rob robrow = of is robrow rob rom is rest in robrow ouver-, cf. note on row maps basilies 1, 1, 5.

§ 20. $\eta \rho \xi a \nu \tau \sigma$, sc. of "EANηves. — $\xi \nu \theta a$ is here a relat. adv. where; $\tau \lambda \delta \pi \lambda a \xi \kappa \epsilon \nu \tau \sigma$, i. e. $\epsilon \nu \tau \varphi \delta \mu a \lambda \varphi \S 16.$ — $\kappa \epsilon \delta \sigma \theta a$ is in meaning a pasa. of Seoba (Hert.); cf. 7, 1, 24. — $\xi \chi \omega \nu \tau h \nu \delta \sigma \pi \delta a$, with the shield, i. e. carrying off the shield with him.

§ 21. Λουσιεύs: from Lusi (Greek Λουσοί), a town in the northern part of Arcadia. In 7, 6, 40. Λουσιάτης is used instead of Λουσιεύς. — προ άμφοῦν, before both, i. e. himself and Xen. — προβεβλημένος, sc. την άσπίδα. Cf. 1, 2, 17.

§ 22. αὐτοῦ ἐν: in that place in etc.; of. note on aὐτοῦ παρὰ 'Apıalφ 2, 2, 1. The preposition is understood with ἐπιτηδείοιs, in the midst of abundant provisions. —— ἐν λάκκοις κονιατοῖς: Sturz defines λάκκος, cella vinaria, a wine cellar ; and the Scholiast on Aristoph. Eccl. 154. (cited by Sturz) implies the same idea; $\lambda \Delta \kappa \kappa \sigma s$ meaning, not as some have understood it a cistern which was filled with wine, but a cellar in which wine was stored. For an account of the Grecian mode of preserving wine, see Dic. Antiqq. art. Vinum, and also art. Amphora. $\delta r \ldots \epsilon l \chi \sigma r$ then means which they kept in plastered cellars. Such cellars, with a circular mouth like a large well, increasing in size to the bottom (i. e. in shape a truncated cone), are still seen in great numbers in Piraeus.

§ 23. διεπράξαντο ώστε: negotiated so that. πράττειν and ποιείν are more commonly followed by the infin. without ώστε. Cf. note 1, 6, 2. ἐκ τῶν δυνατῶν: lit. according to those things which were possible, i. e. according to their means. — ώσπερ νομίζεται, εc. ποιείν, as it is customary (to do) etc.

§ 25. $\pi\rho$ ds τ ds η , towards the mountains, is explained by the clause dwart $\epsilon\rho\omega$... $\kappa\omega\lambda\nu\sigma\tau\omega\nu$, attempting to become higher up etc.

§ 26. ἐπιμέλοντο. Notice the form; less frequent by far in Att. than the contract ἐπιμελοῦμαι. Yet cf. 5, 7, 10.

§ 27. $\frac{3}{4\nu}$ batore, sometimes. Cf. note on $\frac{3}{4\nu}$ offs 1, 5, 7. $\frac{1}{6}$ or $\frac{1}{6}\nu$ (or where the connection requires it $\frac{3}{4\nu}$) is prefixed to many words in this manner imparting a general and indefinite signification; cf. Gr. § 331, Rem. 5. --- for $\epsilon \dots \delta m o \phi e \delta \gamma e i \nu$, so as to escape when fleeing from a point even near at hand. Notice the difference between $\phi e \delta \gamma e i \nu$ and $\frac{1}{6}m \phi e \delta \gamma e i \nu$. Cf. note 1, 4, 8.

§ 28. $\tau \delta \xi a$. From what follows it appears that the Carduchians made use of cross-bows. On this supposition the clause, they drew the bow-strings, when they would shoot, by stepping forward with the left foot on the lower part of the bow, becomes perfectly clear. The fact that the Greeks did not use the cross-bow is no objection to the above supposition. — $\lambda \kappa orr fors$ is in apposition with $a \delta r o s$: the Greeks used them (i. e. the arrows of the barbarians) as javelins. — $\delta \kappa a \gamma \kappa u \lambda \delta w r s$: by fitting poises to them. The javelin had a leathern strap fastened to it at the centre of gravity, showing to the thrower at once the point where the javelin was to be seized, and also no doubt aiding in the act of throwing. (Rüstow u. Köchly griech. Kriegew. cited by Hert.); cf. Dic. Antiqq. art. Hasta.

NOTES.

CHAP. III.

The Greeks experience much difficulty in crossing the Centrites; owing to the depth and force of the current; the Arminians who were ready to oppose them on the opposite bank; and the Carduchians in the rear, who were ready to attack them while crossing; but by the accidental discovery of a ford, and by a series of skilful manoeuvres, they get over the river in safety.

§ 1. Kertplithr. This name (which does not occur elsewhere) denotes the eastern arm of the Tigris, which rises among the highest peaks of the snow-clad mountains of Kourdistan. In size it is fully equal to the longer western arm which rises near the Euphrates; and by some ancient writers it was called Tigris. The modern name is Buhtan Tschai. Xen. gives the name Tigris to still another tributary, the northernmost of the three, now called Bitlis; cf. 4, 4, 3. — $\delta \sigma \mu \epsilon v o \iota$: cf. note 2, 1, 16. — $\delta \pi \epsilon i \chi \epsilon \cdot$ cf. note on $\frac{1}{2}\nu$ 1, 4, 6. — $\tau \hat{\omega} \nu Kap \delta o \chi \omega \nu$ limits $\delta \rho \epsilon \omega \nu$.

§ 2. $\mu d\lambda a$ holds, very gladly. The reason for this is given in the two following participial clauses. — $\pi o \lambda \lambda d$, many times, often ; it qualifies $urn\mu ore corres.$ — boa, so. $\xi \pi a \theta or$: lit. they suffered so many evils as they did not even (suffer) all being put together from the king and Tissaphernes. In an Eng. idiom, they suffered more evils than all which they experienced etc. — δs : cf. note 1, 1, 2.

§ 3. row $\pi \epsilon \rho a r$, somewhere in the other side, implying that their exact position was not very distinctly seen.

§ 4. 'Opóvrov: the satrap of Armenia 3, 5, 17. — Mapôóvioi, Persian Mardhunija, i. e. the manly, apparently an appellative which may have been given to different Persian tribes, ns was the case with Mápôoi, i. e. Men. — Xaldaîoi seems to be originally the same as Kapôoîxoi, but to denote here that northern tribe who were also called Xálußes and who dwelt among the mountains near the S. E. coast of the Euxine. — γέρρα, rectangular shields of wicker work.

§ 5. Somep xeiponolyros, just as if, i. e. apparently artificial.

§ 6. $\delta \pi \dot{\epsilon} \rho \tau \hat{\omega} \nu \mu a \sigma \tau \hat{\omega} \nu$, above their breasts ; $\mu a \sigma \tau \delta s$ is here used in the primary sense. — obve corresponds to $\tau \dot{\epsilon}$ after $\dot{\epsilon} \pi l$. Cf. note on $\mu \dot{\eta} \tau \epsilon$... $\tau \dot{\epsilon}$, 2, 2, 8. — $\epsilon l \ \delta \dot{\epsilon} \mu \dot{\eta}$ instead of $\epsilon l \ \delta \dot{\epsilon}$, as often after negative statements; cf. 7, 1, 8. The idea is in full, but if any one did hold his armor in the water etc. — The clause $\dot{\epsilon} \pi l$... $\delta \pi \lambda a$ is placed before $\epsilon t \tau_{ls}$ to give it a more prominent position; cf. note 2, 4, 6. — $\gamma \nu \mu \nu o l$ (spoken with reference to the shield), unprotected, exposed ; cf. $\psi_l \lambda \eta \nu 1$, 8, 6. It is in the plural, together with $\dot{\epsilon} \gamma (\gamma \nu \sigma \nu \tau o$, because of the collective meaning of τ^{ls} . — $\delta \nu$ is introduced here with a slight anacoluthon, as though the

332

preceding member were independent and not introduced by $i\pi\epsilon i$. — abrev, on the very spot, where they were. With abrov maps, cf. abrov ir 4, 2, 22.

§ 7. ένθα (relat. adv.), where. — πολλούs is here a predicate, many in number.

§ 8. idoter: cf. note 3, 1, 12, and on the asyndeton 3, 1, 11. — ir $\pi \epsilon \delta as:$ we might expect here simply $\pi \epsilon \delta as:$, with fetters, but ir $\pi \epsilon \delta as:$ is more common. — advau de, sc. idotar. — $\pi \epsilon \rho u \rho u \rho u \rho u$, to fall off from around him. — $\delta u \beta a l v e v \delta \sigma \sigma v$, to step as far as.

§ 9. καλώς έσεσθαι, that it would be well. Adverbs instead of adjectives may be joined with elras and γίγνεσθαι when these verbs do not simply unite (as a mere logical copula) the subject and predicate but when they contain within themselves a predication. — κal is τάχιστα, and as soon as; cf. 3, 1, 9. — έως ὑπέφαινεν, morning began to dawn; cf. 3, 2, 1. — έπι τοῦ πρώτου, sc. lepelou, at the first, or in full on the sacrifice of the first victim; cf. 6, 5, 2 and 8.

§ 10. abr $\hat{\psi}$ limits **poserbei**. One might expect the accusat here instead of the dat.; yet see Gr. § 284, Rem. 2. — kal kolor $\hat{w}ri$, both while breakfasting etc. — éxeryelparra, sc. ifeln rurd, it was permitted that any one having awaked him etc. Cf. note on $\lambda a\beta \delta rra 1, 2, 1.$ — ixo, sc. elweir.

§ 11. κal τότε, and on that occasion, or as we should express the idea, and so also on that occasion, introducing a particular illustration of what had been stated in general. Cf. 1, 8, 23; 7, 1, 33, and in a similar way κal νῦν, 1, 6, 28. — ώs is often prefixed to prepositions, denoting intention or purpose, (frequently also a pretended purpose); cf. § 21 helow. — airτόν: cf. note on airτοῦ 3, 4, 41. — ὥσπερ, just as if, apparently.

§ 12. δόξαι depends on έλεγον above. — οὐδὲ... τοῦτο, for it was not possible for the enemy's horse to approach at this point. Cf. note on eὐeπίθετον 3, 4, 20. — ώς νευσούμενοι, as if about to swim, expecting to swim. — διαβαίνειν, they proceeded to cross over; διαβῆναι, they crossed over; Gr. § 257. — πρόσθεν... πρίν... aἰδοῖα, before the water reached their loins.

§ 13. $\kappa al \ldots \epsilon \kappa \epsilon \lambda \epsilon v \epsilon$, and gave orders (to his attendants) to pour out (wine, i. e. to fill goblets with wine) for the youths. — $\delta v \epsilon \rho a \pi a$: the plural is here spoken of the single dream mentioned in § 8. This usage is common among the poets. The plural, says Krüg., directs attention to the several parts of the dream. — $\kappa al \ldots \epsilon \pi i \tau \epsilon \lambda \epsilon \sigma a i$ depends on $\epsilon \delta \chi \epsilon - \sigma \theta a$: that they would accomplish the remaining good things also.

§ 14. orrovods, libations. So 6, 1, 5.

§ 16. στάδιοι. The more common construction would be σταδίων, and it was a distance of about four stadia. Cf. note on δργιαί, 1, 7, 14.

§ 17. έθεντο τὰ δπλa, they grounded their arms; cf. note 1, 5, 14. -

àrodós, having taken off (the outer garment), so as to be less encumbered in the stream. Grote for reasons not very satisfactory, understands $\tau \partial \nu \sigma \tau \dot{\epsilon}$ paror after àrodós. — $\pi a \rho f \gamma \gamma \epsilon \lambda \epsilon$, sc. $\sigma \tau \epsilon \phi a \nu \omega \sigma a \mu \dot{\epsilon} \nu \omega s \kappa a$ à $\pi \sigma \delta \dot{\nu} \sigma \tau \dot{\epsilon}$ $\lambda a \mu \beta \dot{\delta} \pi \epsilon \nu \tau \dot{\epsilon}$ $\delta \pi \lambda a$. This was in accordance with the Lacedaemonian custom. Cf. Plut. Lycurg. 22. Xen. de Repub. Lac. 13, 8. κa $\mu \eta \delta \dot{\epsilon} \mu a$ $\Lambda a \kappa \epsilon \delta a \mu \rho \delta \nu \omega \tau \sigma \nu \epsilon \dot{\nu} \omega$. $\phi \rho \theta (\omega v s : cf. note 4, 2, 11.$

§ 18. els rdr noraµór : cf. note on els donida 2, 2, 9.

§ 19. ἀνηλάλαζον: cf. news 1, 8, 18. — δλολύζειν is used chiefly of women, and chiefly also on joyful occasions. (Krüg.)

§ 20. and reparts : cf. 1, 8, 1. $---\tau d\nu \dots \epsilon ls$, the one opposite the pass which led (up) among etc. ; cf. § 5 above.

§ 21. is $\pi p ds$, apparently for ; cf. note § 11. —— $\xi \tau \epsilon i r o r$, contendebant, they hastened.

§ 22. Λύκιοs : cf. 8, 3, 20. — Αἰσχίνηs : cf. 4, 8, 18. — εβόσν : cf. note 1, 8, 12. — μη ἀπολείπεσθαι, not to be left behind, i. e. behind the enemy.

§ 23. ката, along; cf. 3, 4, 30; 4, 2, 8. тдз προσηκούσαι δχθαι έπὶ τдν ποταμόν, the high banks extending to the river. The more common arrangement would be τдз έπὶ τдν ποταμдν προσηκούσαι δχθαι. Yet compare the position of μαστῷ 4, 2, 18. — τοὺς ἅνω: cf. § 8. — σφίσιν, see Gr. § 802, Rem. 8.

§ 28. anuly diébaire, were just now crossing over. ---- raphyreile ... φάλαγγοs, he gave orders to the Lochagi that each should form his lochus into enomoties, having led the enomoty towards the left so as to form a phalanx. We must understand that the lochi were in columns, and that, when divided into enomoties, those enomoties in the rear were marched forward to the same line with the foremost enomoties, filling up the spaces that had existed between the columns, thus forming an unbroken line, i. e. a phalanx. On Exactor and mapayayortas, cf. note on $\lambda a \beta orta, 1, 2, 1$. ----- wap' dowidas, towards the left, the shields being carried on the left arm. —— $i\pi$ $\phi d\lambda a \gamma \gamma os$, in the form of a phalanx, so as to form a phalanx; cf. 4, 6, 6. — πρόs, on the side towards; cf. 2, 2, 4. — oùpayoùs; the article is to be supplied mentally from the foregoing. The first man in each enomoty (beginning at the right of the front line) was the enomotarch, and the last man in each enomoty was the uragus (obpayos). This place therefore was filled by a person of more competency than an ordinary soldier; see Dic. Antiqq. p. 484.

§ 27. τοὺς ἀπισθοφύλακας... φαινομένους, the rear-guards left without the camp-followers, and (on this account) already appearing few (in number). With τοῦ ὅχλου ψιλομένους, compare ἐψιλοῦτο... τῶν ἰππέων 1, 10, 13. It does not seem natural to make τοῦ ὅχλου depend on ὀπισθοφύλακας as some explain.

1

§ 28. diaBalvorras: cf. note on $i\beta_{id}(ero 1, 3, 1. - abrow int, on the$ spot where they were upon etc. Cf. note on abrow maps 2, 2, 1. - abrow,they themselves, i. e. Xen. and his men. - ivartlows . . . iußalveur, thatthey should enter (the river) at the opposite bank, on both sides of Xen. and his $men (<math>\sigma\phi\omega\nu$). For the use of this reflexive ($\sigma\phi\omega\nu$), see Gr. § 302, Rem. 8. - $\delta_{iffykvlow}$ for the use of this reflexive ($\sigma\phi\omega\nu$), see Gr. § 302, Rem. 8. - $\delta_{iffykvlow}$ having passed the finger through the thongs of their javelins; cf. note 4, 2, 28. - $i\pi_{i}\beta_{e}\beta_{\lambda}\eta_{\mu}$ ivous, sc. rd rokeimar int raîs $revoaîs (cf. 5, 2, 12), having placed the arrows on the bow-strings. - <math>\pi\rho\delta\sigma\omega$ row $\pi\sigma\mu\omega\rho$, far in the river. See Gr. § 273, Rem. 4. (c.)

§ 29. σφενδόνη : cf. note 3, 3, 16. — καὶ ἀστὶs ψοφῆ, and a shield should ring, being hit by a missile from the enemy. — τὸ πολεμικόν, the signal for attack. — ἐτὶ δόρυ, to the right ; cf. παο' ἀσπίδαs § 26.

§ 30. ὑποζυγίων and the following genitives depend on ἐπιμελησόμενοι, to attend to.

§ 31. &s ... lkarws, for a mountainous region sufficiently etc.

§ 32. rararta, in the opposite direction. So in Hell. 3, 4, 12, rararta anorrhylas inopelere.

§ 83. alcohourson, having become aware (that the Greeks instead of pursuing had suddenly turned and were crossing the river).

§ 84. of imarthσarres, those who had come to oppose (the enemy), i. e. the targeteers etc., mentioned §§ 27, 28. — πορρωτέρω τοῦ καιροῦ, farther than was proper. So in Hell. 7, 5, 13.

CHAP. IV.

They march several days without difficulty through Armenia, pass the sources of the Tigris (cf. note 4, 3, 1.) and reach the Teleboas. Here they make a treaty with the satrap Teribazus, who soon shows himself to be faithless.

§ 1. $\frac{1}{2}$ Armenia over a plain wholly level and (after that) over smooth hills. $\pi \epsilon \delta (ay \ and \ \gamma \eta \lambda \delta \phi ovs)$ are accuse of space after $\frac{1}{2} \pi c \rho \epsilon \delta (ay \ a \eta \lambda \delta \phi)$ over smooth hills. $\pi \epsilon \delta (ay \ a \eta \lambda \delta \phi)$ altogether a plain, i. e. a plain wholly level; cf. 1, 5, 1.

§ 2. κώμην: antecedent in the relative clause; cf. note 1, 2, 1. Render, But the village into which etc. $--- \tau t \rho \sigma \epsilon_{is}$: perhaps for the defence of the inhabitants, during the marauding expeditions of the Carduchians.

§ 3. $T(\gamma\rho\eta\tau\sigma s:$ cf. note 4, 3, 1. It is surprising that Xen. says nothing in this place of the passage over the Taurus range of mountains, which are somewhat lofty and which separate southern from middle Armenia. See Introduction § 7. — $T\eta\lambda\epsilon\beta\delta as$. This must be the stream now called Karasu which flows westward through the high plain of Musch and empties into the Euphrates. The Greek-sounding name given it by Xen. is probably a corruption of the common Armenian word Telmot, which denotes a sluggish marshy stream.

§ 4. $i\kappa\alpha\lambda\epsiloniro$: cf. note on $i\gamma$ 1, 4, 6. — $5\pi\alpha\rho\chi os$ apparently = $\sigma\alpha$ rodarns, so that, while Orontes was the general satrap of Armenia (3, 5, 17), Teribazus would be satrap of the eastern part. — $\Delta x \epsilon \beta \alpha \lambda \lambda \epsilon x$, assisted in mounting.

§ 5. elπer, said, i. e. gave orders to say; a common idiom. Cf. έλεγε 1, 3, 8; 2, 3, 17. —— επήκουν: cf. 2, 5, 88.

§ 6. ἐφ' δ: cf. note 4, 2, 19. — abrós: nom. with infin. Gr. § 307, 4.

§ 8. $\chi \iota \delta \nu \pi e \lambda \lambda \dot{\eta}$: this may seem surprising, considering that they were in the 39th degree of latitude; but it must be recollected that the elevation is about 4000 feet above the level of the sea (Koch, der Zug der Zehntausend; cited by Hert.). — *ieover, in the morning;* strictly, from the (beginning of) the morning; cf. note 6, 3, $\frac{\pi}{2}$.

§ 9. lepeîa, animals for slaughter; cf. Cyrop. 1, 4, 17. On the asyndeton, cf. note 2, 4, 28. — των αποσκεδαννυμένων τινές, some of those who were scattered abroad.

§ 10. $\ell\delta\delta\kappa\epsilon\iota$ $\delta\iotaa\iota\theta\rho\iotad\zeta\epsilon\iota\nu$, it seemed likely to be fine weather, to clear up; $\delta\iotaa\iota\theta\rho\iotad\zeta\epsilon\iota\nu$, like $\delta\epsilon\iota\nu$, and $r\epsilon l\phi\epsilon\iota\nu$, is used without any definite subject. The preposition ($\delta\iotaa$ -), as in the Latin disserenascere, has reference to the breaking up and dispersion of the clouds.

§ 11. ἄπλετος is chiefly poetic. — Δυίστασθαι depends on the noun ὕκνος. Cf. φόβος στρατεύειν, 2, 4, 3. — κατακειμένων, gen. abs. ἀλεεινόν : cf. note on φοβερώτατον 2, 5, 9. — ὅτψ μὴ παραρρυείη, to (every one from) whom it did not flow off.

§ 12. $\gamma \nu \mu \nu \delta s$: cf. note 1, 10, 3. — τls kal $\check{a}\lambda \lambda os$, a certain other one also; not one and another. — $\grave{a}\phi \in \lambda \delta \mu \in \nu os$, sc. $\tau h \nu \dot{a}\xi (\nu \eta \nu)$ which idea is readily supplied from the clause $\sigma \chi (\xi \epsilon \nu \xi \delta \lambda a.)$ — $\grave{e}\chi \rho (\nu \tau o, anointed them$ selves; to make their stiffened joints limber. The Greeks were also accustomed to anoint themselves when very weary.

§ 13. $\chi\rho_i\sigma\mu$ is the generic word for ointment of any kind; $\mu b\rho\sigma\nu$ is specific in meaning, a fragrant ointment. —— $\pi_{i\kappa\rho}\omega\nu$, sc. $\lambda\mu\nu\gamma\delta a\lambda\omega\nu$ which is suggested by the adject. $\lambda\mu\nu\gamma\delta d\lambda\nu\sigma\nu$.

§ 14. $\delta \pi \delta \dots \delta \delta \delta \sigma \sigma x$, were punished by the open air, i. e. by being obliged to encamp in the open air; $\delta (\kappa \eta r \ \delta \delta \delta \sigma \sigma x)$, has the force of a passive, hence the construction with $\delta \pi \delta$ and the gen.

Digitized by Google

τὰ μή ὄντα ὡs οὐκ ὄντα : the first ὅντα is hypothetical, and hence the negative μή. Gr. § 318.

§ 16. $\pi o \rho \epsilon \nu \theta \epsilon i s \dots \epsilon \phi \eta$: a condensed expression, And having gone (and returned), he said that he did not etc. $--- \sigma d \gamma a \rho \nu$, a two-edged battleaxe. (Hert.) $--- \sigma l a \nu \pi \epsilon \rho \dots \epsilon \chi o \nu \sigma \nu$, such as the Amazons have, i. e. such as they were represented to have in the painting and statuary of the Greeks. Xen. presupposes that his readers were familiar with this representation.

§ 17. $\tau \delta$ modards ein, the well-known question, the common question, of what country he was. $---\tau \delta$ $\sigma \tau \rho d\tau \epsilon v \mu a$ is accus. $----\epsilon \pi i$ $\tau i \nu i$, for what purpose.

§ 18. X $d\lambda\nu\beta$ as: cf. note 4, 3, 4; also 4, 7, 15. — Ta $\delta\chi$ ous: cf. note 4, 7, 1. See also 5, 5, 17. — $\mu\nu\nu\alpha\chi\hat{\eta}$ qualifies $\hat{j}\pi\epsilon\rho$ considered as a relative pronoun, by which alone, where alone.

§ 20. το στρατόπεδον, the encampment, i. e. of the enemy.

§ 21. of $\lambda \rho \tau \sigma \kappa \delta \pi \sigma \iota \dots \epsilon l r a \iota$, those who professed to be pantlers and those who professed to be cup-bearers.

CHAP. V.

They suffer severely several days from the attacks of the enemy, from the want of food and from the severity of the cold; but they at length reach some villages abounding in provisions where they remain seven days.

§ 2. Edopdarn : the eastern arm of the Euphrates, now called Muradsu. The ancient Armenians called both this and the western arm Jephrat; sometimes also by the special name Aradzani (the Arsanias of the Grecian and Roman authors). The point of crossing according to Xen. was 30 parasangs = 6 days' march from the river Teleboas. Making all proper allowance for the difficulties of the march, the actual distance is much less than 6 days' march; so also the point at which they crossed the Euphrates was much farther from the source of the river than the words of Xen. imply. He probably judged from the size of the stream, which is always much smaller in the latter part of the autumn before the rains commence.

§ 3. $\dot{\alpha}\pi\omega\kappa a\omega\nu$ is here predicated of the severe cold, as also in 7, 4, 3. The Latin word *urere* is employed in the same way.

§ 4. elue, directed, gave orders; cf. $\xi \lambda \epsilon \gamma \epsilon 1, 3, 8$.

§ 5. διεγένοντο καίοντες: cf. note on διετέλουν χρώμενοι 3, 4, 17. _____ ξόλα πολλά. At the present day, owing to the devastations of the Turks and Kourds, the Armenian table-land is extremely destitute of wood, so

that the dried dung of cattle is now used for fuel. —— $\pi poorleoar$: $\pi poorleo$

§ 7. ¿βουλιμίασαν : from βουλιμιάω, they fainted from excessive hunger.

§ 8. διεδίδου, he distributed (the food); not indeed to those who had fainted, but to the persons who should convey it, as expressed in the next clause. — διδόρταs, giving, who gave. The fut. δώσορταs, who should give, would be a more common construction. Yet cf. ἐπιδεικτύντεs 1, 3, 13; σκοτών 2, 4, 24; ἀρχομένους 2, 6, 12.

§ 9. ἐκ τῆς κώμης, εc. οὕσας, join with γυναίκας. — πρὸς τῆ κρήνη, at the fountain, which belonged to the village, and was outside of the wall (ἕμπροσθεν τοῦ ἐρύματος).

§ 10. ein, anéxel. Cf. note 2, 2, 15.

§ 11. *εδυνήθησαν*, were able (to continue the march). Cf. § 12. διατελέσαι: cf. 1, 5, 7.

§ 12. For the construction of $\tau o v s \delta \phi \theta a \lambda \mu o v s$ with $\delta i \epsilon \phi \theta a \rho \mu \epsilon' r o i$, cf. note on $\tau a s$ $\kappa \epsilon \phi a \lambda d s 2$, 6, 1; $\tau o v s \delta a \kappa \tau v \lambda o v s \tau \delta v \pi o \delta w (their toes)$ is connected in a similar manner with the intrans. $\delta \pi o \sigma \epsilon \sigma \eta \pi \delta \tau e s$.

§ 13. $\tau \eta s$ xibros, objective gen. limiting $\epsilon \pi u \kappa o \delta \eta m \mu a$, a protection against the snow. $-- \tau \bar{w} r \delta \epsilon$ $\pi o \delta \bar{w} r$: the correlative clause $\tau o \hat{s} r \mu \epsilon r \delta \phi \theta a \lambda \mu o \hat{s}$ was apparently put in the dat. to avoid the construction of two genitives limiting the same noun ($\epsilon \pi u \kappa o \delta \eta m a$). $--- \delta \pi o \lambda' o \sigma \tau o$, took off his shoes ; the opposite of $\delta \pi o \delta \epsilon \delta \epsilon \mu \epsilon r \omega o$.

§ 14. $\delta\sigma\sigma_i$, supply mentally as antecedent $\tau o \delta \tau \omega \nu$ which limits $\pi \delta \delta as$. — $\pi \epsilon_{\rho i} \epsilon \pi \delta \gamma \nu \nu \nu \tau \sigma$: cf. note on $\beta \sigma a \nu$ 1, 2, 23. — $\kappa a \rho \beta \delta \sigma \nu a \alpha$, brogues made as Xen. says of raw skins. Those brogues were commonly worn by the natives of the country. According to Hesych. they consisted of one piece of skin. — $\beta \sigma \omega \nu$ by meton. for $\beta \nu \rho \sigma \omega \nu$, cf. 4, 7, 22; 5, 4, 12.

§ 15. διὰ τὰs τοιαύταs ἀνάγκαs, on account of such unavoidable difficulties, mentioned in § 12. — και τετήκει, and it had (actually) melted. For a similar repetition, cf. § 4, και σφαγιάζεται. Observe the omission of the syllabic augment in τετήκει. Cf. ἀναβεβήκει 5, 2, 15. See Gr. § 120, Rem. 2. — ἀτμίζουσα, sending forth warm vapor. This warm spring is supposed to have been discovered on the southern side of Mt. Bingoldagh, by Koch during a botanical tour through Armenia in 1843. —— $i\kappa\tau\rho\alpha\pi\delta\mu\epsilon\nuo\iota: i\kappa$ denotes the idea, aside from the way towards the warm spring.

§ 16. ξχων ὀπισθοφύλακαs: as the article τούs is not expressed, it means, with some of the rear-guards; the rest had very likely passed on. — πάση τέχτη καl μηχανῆ, with every art and device, a more emphatic expression than κατὰ πάντα τρόπον. Cf. 7, 2, 8. — καl τελευτῶν, and finally. Gr. § 312, Rem. 3. — δύνασθαι depends on some word understood, e. g. ξφασαν, which is suggested by ἐκέλευον.

§ 17. $\phi o \beta \eta \sigma a \iota$: observe the difference between the active and middle voices of this word. —— $\epsilon \pi (o \iota \epsilon r, sc. o i \pi o \lambda \epsilon \mu o \iota ...)$ $\delta v = \tau o b \tau a v \epsilon s i a \mu \phi i very seldom occurs with the gen. in Attic prose. —— <math>\delta \iota a \phi \epsilon \rho \delta \mu e r o \iota ,$ differing, quarreling.

§ 18. Set synchrones, inasmuch as they were well. — drampaybres (from drampd (ω) ... μ synctron, having screamed as loudly as they could. This was all done to increase the alarm of the enemy.

§ 19. $d\pi'$ abrows, for them, so as to convey them to the rost of the army. — $dx/\sigma \tau a\sigma ay$: cf. note on $d\beta_{1}d\zeta ero$ 1, 3, 1.

§ 20. $\delta \lambda o\nu \tau \delta \sigma \tau \rho \delta \tau \epsilon \nu \mu a$. This however was not true, for Chirisophus and the van had passed on to a village; cf. § 9 et seq.

§ 21. araor hours agrees with the subject of araynd (ev, he ordered (them, i. e. the youngest men) having made (the sick) stand up, to compel (them) to go forward.

§ 22. $\tau \hat{w}r \ldots \sigma \kappa \psi \circ \mu \dot{v} \circ v \circ s$, (some) of those from the village to see. of $\delta \dot{\epsilon} = \delta i \tau \epsilon \lambda \epsilon v \tau a \hat{\omega} \cdots \sigma \delta s \ldots \tau a \rho \dot{\epsilon} \delta \sigma \sigma a v$, delivered up the sick to these, i. e. the men whom Chirisophus had sent. — a $\dot{v} \tau \circ \delta \dot{\epsilon}$, but they themselves, i. e. $\delta i \tau \epsilon \lambda \epsilon v \tau a \hat{\omega} \cdot s$.

§ 23. διαλαχόντες (from διαλαγχάνω), having divided by lot. —— τους ξαυτών, their own (men).

§ 24. ἐπτακαίδεκα : from § 35, this number appears to be too small. —— ἐνάτην ἡμέραν, the ninth day, or as we should say, eight days.

§ 25. The description of these subterranean dwellings shows, says Kiepert, how little effect two thousand years have had on the habits of these Armenians, since the same description would answer for the present day. — $\tau \partial \mu \partial r \sigma \tau \partial \mu a \dots \phi \rho \delta a \tau \delta \mu$, the mouth was like (that) of a well. Kahner supplies $\partial r \psi$ with $\tau \partial \sigma \tau \delta \mu a$; Owen, following Bornemann and Matthiae, supplies $\delta \chi o v \sigma a \dots \tau \partial \delta r \phi \rho a \tau o \delta \tau \omega r$, the young of these (animals).

§ 26. olvos κρίθυνοs, barley wine, i. e. beer. — abrat... Ισοχειλεîs, the barley-corns themselves even with (or on a level with) the brim. Hence in drinking it was most convenient to make use of reeds, which of course must be without joints (γόνατα). § 27. Exparos, strong, sc. 5 olvos. —— orupuatori, to one having become accustomed to it. See Gr. § 284. (10.) (a.)

§ 28. $\sigma\tau\epsilon\rho\hbar\sigma_{0i\tau\sigma}$... $\lambda\pi\iota_{\alpha\sigma_{i}\nu}$: for a similar change of mood, cf. note on 3, 5, 13. — $\tau\hbar\nu$... $\lambda\pi\iota_{\alpha\sigma_{i}\nu}$, and that they would go away after having filled his house with provisions as a reward ($\lambda\tau\tau$ -). — $\epsilon\sigma\tau\epsilon$, until (in this sense when followed by $\gamma\iota\gamma\nu\rho\mu\alpha_{i}$; but followed by $\epsilon\iota\mu\iota$ it is rendered while).

§ 29. οίνον έφρασαν ένθα: by anticipation for έφρασαν ένθα οίνος. Cf. note 1, 1, 5. — κατορωρυγμένος, concealed in the ground. He probably means έν λάκκοις κονιατοῖς 4, 2, 22. — έν δφθαλμοῖς, in their sight.

§ 30. $\kappa al \ldots a \phi learner,$ and from no place did they (the barbarians) let them (the Greeks) go etc.

§ 31. οὐκ ∄ν δ' ὅπου οὐ, lit. and there was not a place where they did not etc. It is equivalent to and every where they placed etc. Cf. note on οὐκ ἕστιν ὅπως οὐκ 2, 4, 3.

§ 32. elarer, he drew him, denoting a friendly compulsion. popoûrra somep Boûr, sucking as an ox; popoûrra, as also enuchyarra, agrees with the subject of nireur: somep Boûr, by a sort of attraction instead of somep Boûs, sc. popeî, as an ox sucks. After somep and n, this species of attraction is not uncommon. Gr. § 342, Rem. 3.

§ 33. κἀκείνουs, them also, i. e. Chirisophus and his men. — $\sigma \kappa \eta$ νοῦνταs = εὐωχουμένουs § 30, banqueting, feasting. Cf. 5, 3, 9; 7, 8, 15. — έστεφανωμένουs. The wearing of garlands at their symposia was a common custom among the Greeks. On this occasion, because they could find nothing better, and perhaps also because such garlands might afford them the more merriment, they had made them of dried forage. — $\tau o\hat{\upsilon} \dots \chi \iota \lambda o\hat{\upsilon}$: the article is used because the forage had been mentioned above § 25. — παίδαs is connected by καί to ἐκείνουs and depends on κατελάμβανον. — ὥσπερ ἐνεοῖs, as to persons who were deaf and dumb; because they did not understand Greek.

§ 84. ei invo. The region on the eastern side of the Bingol mountains (where the Greeks probably were at this time) is still celebrated for its excellent horses. —— $Xd\lambda\nu\beta as$: the name of the people by meton. for the name of the country; cf. 7, 2, 32. He probably means here his neighbors towards the west, inhabiting the country at the sources of the western arm of the Euphrates: since the Phasiani and Taochi were his neighbors on the north; cf. 4, 7, 15. —— $\tau h\nu$ $\delta \delta \lambda \neq \delta \rho a \langle \epsilon \nu \ \delta \rangle$ $\epsilon i\eta$, by anticipation for $\delta \rho a \langle \epsilon \nu \ \delta \gamma \ \delta \delta s \epsilon i\eta$. Cf. elvor. . . $\eta \nu \ \delta 29$.

§ 35. $\kappa al \ldots olk \notin \tau as$, and at that time Xen. went conducting the governor of the village to his own domestics. $\ell avroü$ refers not to the grammatical subject of the clause but to the object $(ai\tau \delta r)$. Cf. 2, 3, 25. See Gr. § 802, 2. (b.) — $\delta r \in \lambda/\phi \in I$, which he had taken, probably on that occasion

840

when he gave the rest to the horsemen; cf. 3, 3, 19. — παλαίτερον somewhat old. For the comparative in this sense, see Gr. § 323, Rem. 7. — αὐτόν, i. e. τὸν Ἱππον: ἰερὸν τοῦ Ἡλίου, sacred to the sun ; see Gr. § 273, 2. — πώλων, partitive gen.

§ 36. $\pi o \lambda v$ is placed after the comparative which it qualifies and at the end of the sentence for the sake of emphasis.

CHAP. VI.

From the villages they are conducted on their way by a guide, who being abused by Chirisophus deserts them on the third day. After wandering without a guide several days, they reach the river Phasis. In two days more they reach a pass which had been occupied by the Chalybes, Taochi, and Phasiani. Having dislodged the enemy, they pass over into a plain and find some villages abounding in provisions.

1. $\frac{1}{2}\mu\epsilon\rho a \delta\gamma\delta\delta\eta$. The article is often wanting with ordinal numbers, where the English idiom requires it. Cf. $\delta\sigma\tau\epsilon\rho a \frac{1}{2}\mu\epsilon\rho a$, 6, 4, 9. $---\tau\delta\nu$ $\frac{1}{2}\gamma\epsilon\mu\delta\nu a \pi a\rho a\delta(\delta\omega\sigma)$, he (i. e. Xen.) delivers up the guide etc. The guide, as appears from the sequel, was the governor of the village where Xen. had encamped (cf. 4, 5, 28 et seq.). $---\frac{1}{2}\gamma^{2}\eta\sigma a\tau\sigma$, sc. $\delta \kappa\omega\mu d\rho\chi\eta s$.

§ 2. ηv : impers. it was etc. $\epsilon v \tau \hat{v} \tau \rho i \tau \varphi \sigma \tau a \theta \mu \hat{\varphi}$ being used to denote time; cf. 2, 2, 11. — $\epsilon \chi \alpha \lambda \epsilon \pi d \nu \theta \eta$, was angry, instead of the more usual act. form $\epsilon \chi \alpha \lambda \epsilon \pi \eta v \epsilon$. So also Cyrop. 3, 1, 38.

§ 3. àmospàs $\phi\chi$ ero, having escaped was missing, ran away and escaped. Cf. note 2, 4, 24. For the difference between àmostopdorkw and àmootopw, cf. note 1, 4, 8. — Sudpopor, an occasion of disagreement. — $\frac{1}{\eta}$... àµéλειa is in apposition with rouro. — πιστοτάτψ ἐχρητο, treated (him as a person) most faithful. Cf. the construction of πολεμία 2, 5, 11.

§ 4. $d\nu d$: used here distributively, at the rate of; Gr. § 290, 1. (3.) —— $\pi a\rho d$, along, on the banks of. —— $\Phi \hat{a}\sigma i\nu$. Not as in 5, 6, 36, the well known stream of this name which empties into the Black Sea, but the upper part of the Araxes, now called Pasinasu. The Greeks seem to have been led out of their course by this stream, having proceeded towards the N. E. instead of the N. W.

§ 5. X $d\lambda \nu\beta \epsilon s$, Ta $\delta\chi o \iota$, $\Phi a\sigma \iota a v o \iota$. Cf. note 4, 5, 34. The name Phasiani is derived from the name of the river just mentioned.

§ 6. κατὰ κέραs, in column. The same expression is used in a very different connection and sense 1, 10, 9. —— $i\pi i \phi d\lambda a \gamma \gamma os$, in the form of a phalanx; cf. 4, 3, 26.

§ 9. eikos, sc. éorí, takes the aor. infin. ($\pi \rho o \sigma \gamma e \nu \acute{e} \sigma \theta a$.) without a in the sense of the future, it is likely that others will come etc. Cf. note on **mabraodau** 1, 2, 2.

§ 10. δέ, after ἐγώ, used like ἀλλά 1, 7, 6; cf. note. So in 5, 5, 13;
 6, 6, 12; 7, 3, 30. — és... ἀποβάλωμων, and how we shall lose (lit. throw away) as few men (lit. bodies of men) as possible.

§ 11. $\pi \lambda \acute{e} \sigma \cdot ... \sigma \tau \acute{d} \acute{e} a$, lit. more than extending over sixty stadia, i. e. more than sixty stadia in extent. Cf. $\acute{e} \pi i \pi \sigma \lambda \acute{v} 4$, 2, 13. — $\sigma i \delta a \mu o \hat{v} \cdot ...$ $\grave{a} \lambda \lambda^* \acute{\eta}$, nowhere else than. Instead of $\grave{a} \lambda \lambda^* \acute{\eta}$, we should expect $\grave{a} \lambda \lambda^* \acute{\eta}$, yet see Gr. § 322, Rem. 10. — $\kappa \lambda \acute{e} \psi a \tau \iota$, to take possession secretly of some part etc.; cf. § 13. — $\lambda a \theta \acute{o} \tau r a$, having escaped observation, only expresses more fully the idea contained in $\kappa \lambda \acute{e} \psi a \ldots$ — $\kappa a \dot{a} \rho \pi d \sigma a \omega$ τa , and having anticipated (the enemy) to seize upon (it).

§ 12. δρθιον lévai ή δμαλές, to go up a steep (place) than on level ground. — μεθ' ήμέραν, in the day time, by day. — τραχεΐα, 80. δδός.

§ 13. $\delta s \dots map \notin \chi \epsilon \nu r$, so as not to occasion any notice (to be taken of us). — $\delta \nu$, which belongs to $\chi \rho \hat{\eta} \sigma \theta a$, is repeated, as in 3, 1, 6, and with $\mu \ell \nu o \epsilon \nu$ in the next clause, it must be supplied mentally.

§ 14. κλοπη̂s, the noun corresponding to the verb κλέψαι used above § 13. — συμβάλλομαι: the full expression συμβαλέσθαι λόγους occurs Cyrop. 2, 2, 21. — δσοι... δμοίων, as many as belong to the peers. Cf. Dic. Antiqq. p. 613. — εὐθὐς ἐκ παίδων, lit. immediately from children, i. e. even from childhood.

§ 15. νόμιμον άρα ύμῦν ἐστιν, it is accordingly enacted in your laws; άρα is manifestly ironical; cf. 5, 6, 29. — τοῦ ὅρους, partitive gen. = τοῦ ὅρους τι.

§ 16. Sensols, skilful, expert; Sensol in the next clause means terrible. For the connection between these different senses, cf. L. & S. — $\kappa\lambda \epsilon$ - $\pi\tau\epsilon\nu$ $\tau\lambda$ $\delta\eta\mu\delta\sigma\mu$ is the regular expression for the embezzlement of the public monies. The penalty for this, aside from the loss of property, was under certain circumstances nothing less than death. — $\delta\mu\mu\nu$ is here commonly considered as the agent or doer with $\lambda\epsilon\mu\nu\nu$: see Gr. § 284, 8, (11.)

§ 17. τούτων πυνθάνομαι, I learn from these. — νέμεται alξl, is pastured with goats etc. alξl and βουσίν are dat. of means; not of course dat. of agent. — βατά. Cf. note on εὐεπίθετον 3, 4, 20.

§ 19. *kal* stands before a direct question when it contains an objection or reply to the foregoing. —— $\lambda\lambda\lambda d$ is used because the preceding question is logically equivalent to a denial: It is not necessary that you etc.

§ 20. 'Αριστώνυμος Μεθ.: cf. 4, 1, 27. — Olraios. The Octacans, the same as the Aenianians (Alviares), dwelt in Phthia between Octa and Othrys.

§ 21. ¿ĸ, after.

ŝ,

§ 22. of ταχθέντες : those mentioned § 20. — αὐτοῦ, on the spot where they were. — ἐγρηγόρεσαν, 2d pluperf. of ἐγείρω. — διὰ νυκτός, through the night, all night long.

§ 24. τό πολύ: cf. note 1, 4, 13. - τούς πολλούς: the main bodies of both armies.

§ 25. of en rou mediou, cf. note 1, 1, 5; the whole, instead of being in the gen., is here put in the same case with the parts (of uer redraoral and Xeipisopos $\delta \epsilon$). — Bdonv is the antithesis of $\delta \rho \delta \mu \varphi$, but does not contradict $\tau a \chi i$: walking quickly, at a quick pace.

§ 26. 70 and, the part (of their army) above ; cf. § 24.

CHAP. VII.

They pass through the country of the Taochi where they take by force a stronghold, and obtain an abundance of provisions, on which they sub-

sist in their march through the country of the Chalybes. Having crossed the river Harpasus they march through the country of the Scithini and arrive at Gymnias, where they obtain a guide who conducts them to the summit of Mt. Theches. Here they have a view of the sea.

§ 1. ἐκ τούτων, sc. τῶν κωμῶν: the villages mentioned just above 4, 6, 27. ---- Taoxou: another form of the word was Tdou. (The ending -xou is to be explained as in Kapdoû you, see note 3, 5, 15.) The Taochi were known to the old Armenian writers under the name Taikh, to the Georgians (to whom they were allied by descent), under the name Tao; whence we are able to fix their locality, in the valley now called Taoskari, bordering on the river Akampsis (now called Dschoroch). ---- ev ofs araκεκομισμένοι: a condensed form of expression (cf. ξχομεν ήρπακότες 1, 3, 14); in full it would be, into which they had conveyed all their provisions and where they kept them.

§ 2. aυτόσε, to it. See Gr. § 235, 3, Rem. 3. --- κύκλφ: cf. note 1, 5, 4.

§ 3. eis radór, opportunely. So also eis radduoror Plat. Euthyd. 275. b. - 7à ਵੇਸ਼17/10eia : cf. note 2, 2, 3.

§ 4. µla abrn : cf. note 4, 1, 20. - obro diarlberal, is served thus. σκέλη καl πλευράs : cf. note on κεφαλάs 2, 6, 1.

§ 5. άλλο τι ή : cf. note 2, 5, 10. --- τούτους : cf. note 3, 5, 9.

§ 6. διελθείν has for its subject ήμαs understood. ---- ανθ' ων, properly over against which, opposite which; in this connection = behind which, a meaning of dvrl chiefly poetic.

§ 7. πολλοί, used as predicate ; Gr. § 245, 3, (b.) - aυτό, this very thing. ---- Erver, like Sver, 1, 3, 17. to a place from which. ---- µunpor TI, i. e. το λοιπον ημίπλεθρον § 6.

§ 8. robrov, this one, i. e. Callimachus. ---- drieboourdkow, used

adjectively, cf. 4, 1, 6. — $\kappa \alpha \theta$ ' $\tilde{\epsilon} r \alpha$, one by one, in opposition to the idea $\lambda \theta \rho \delta o \iota$.

§ 10. προέτρεχεν. Observe the asyndeton; cf. note 3, 1, 11. — δίο καl τρία βήματα: καί is very often used in designations of number, where we should use or; two or three steps. — $åre\chi d \leq ro$: cf. note 4, 1, 16. äμαζαι is used here simply as a designation of quantity, wagon-loads.

§ 11. τον Κ. & έποίει = & δ Καλ. ἐποίει, cf. note 1, 1, 5. — Λουσιέα : cf. note 4, 2, 21. — aὐτόs, himself, i. e. alone.

§ 12. $\tau \eta s$ it vos, by the rim of his shield; depends on $\epsilon \pi i \lambda a \mu \beta d y e \pi a \mu$. Gr. § 273, Rem. 7. — Aper ηs , a reputation for valor, depends on Apremolecular of the state of

§ 14. $\pi \circ \lambda \circ i$ is placed like $\partial \lambda i \gamma a$ 6; 3, 22. It qualifies $\pi \rho \circ \beta a \pi a$ as well as $\beta \circ i s$ and $\delta \circ i v \circ i$. Cf. note on $\pi \circ \lambda \lambda a$ 3, 1, 2.

§ 15. $Xd\lambda\nu\beta\epsilon$ s, below 5, 5, 17, called $Xa\lambda\deltaa\hat{a}\omega$. It is not possible to fix their locality with any degree of certainty, since no trace of their name has yet been discovered by modern travelers in this entire region. The position given on the map is conjectural and very doubtful. From this point till the Greeks reach the vicinity of the sea, their line of march is only conjectural. $dsimplifying \delta = \tau \delta i \hat{\eta} \lambda \theta \sigma x$. $dsimplifying \delta i \hat{\eta} \lambda \theta \sigma x$. $dsimplifying \delta i \hat{\eta} \lambda \theta \sigma x$ cf. 4, 3, 81. For a very different meaning of this expression, cf. 1, 2, 26. $---\pi\tau\epsilon\rho i\gamma\omega\nu :$ wings of the breast-plates, i. e. the extreme parts at the top and bottom of the breast-plates, which parts were flexible so as not to obstruct the motion of the body. $----\pi\nu\kappa\nu d$ and $\delta\sigma\tau\rho a\mu\delta\nu a$ qualify $\sigma\pi d\rho\tau a$, twisted ropes (set) close together.

§ 16. $\delta\sigma\sigma\nu$, as large as. $\lambda \neq \epsilon \pi \rho \epsilon \delta \sigma \nu \epsilon$ is e Gr. § 260, 2. (2.) (β .) $-\pi \eta \chi \hat{\omega} \nu$: the Attic form is $\pi \eta \chi \epsilon \omega \nu$, which Krüg. substitutes for the form contained in all the manuscripts, and which Hert. is inclined to adopt. $--\mu \mu (a\nu \lambda \delta \gamma \chi \eta \nu) \epsilon \chi \sigma \nu$, having one point. The spear used by the Greeks commonly had two points, the one at the hinder end (called $\sigma a \nu \rho \omega \tau \eta \rho$, or $\sigma \tau \delta \rho a \xi$) being used to fasten the spear in the ground. Cf. Dic. Antiqq p. 587, b.

§ 17. $\epsilon \nu \tau o \delta \tau \sigma s \delta \nu a \kappa \epsilon \kappa - \hbar \sigma a \nu$: $\epsilon \nu$ with the dat. instead of $\epsilon \delta s$ with the accus. in connection with verbs of motion occurs particularly with the perf. and pluperf. so that the motion may be contemplated as finished and the consequent rest may be indicated by the preposition and its case. ---- $\delta \iota \epsilon \tau \rho d \phi \eta \sigma a \nu$: a transition from the indirect narration of the preceding clause to direct narration.

§ 18. "Appraoros. This name has hitherto been applied with the greatest confidence to the northern tributary of the Araxes, now called in Turkish Arpa-su or Arpa-tschai, i. e. Barley-river. By the ancient Armenians however this stream was called by the totally different name Achurean; and it is only the resemblance of the modern name to the word

· Digitized by Google

Harpasus which has given rise to the supposition of their identity. After all the light which we have been able to obtain respecting the route of the Greeks, it is clear that the Harpasus must be sought much farther westward. In all probability it flowed through that deep valley which lies between the table-land of the Chalybians and the sea; which is now called by the Armenians and Georgians Dschoroch (Turkish Tschoruk-su), but was anciently called Akampsis, and near the coast Apsaros, of which Harpasus seems to be only a corruption. $--- \sum \kappa u \theta u v o'$. Kiepert conjectures that these may be the same as the Hesperitae ('Eomepiral) who dwelt in the valley of Dschoroch.

§ 19. $\epsilon avr \bar{\omega} r$ refers to $\delta \ldots \epsilon p \chi \omega r$ including the idea of his subjects. It depends on $\pi \circ \lambda \epsilon \mu (as \chi \omega \rho as considered as one idea, and may be rendered through their own enemies' country. Cf. <math>\epsilon avr \bar{\omega} r 3$, 4, 41.

§ 20. $\pi \epsilon \nu \tau \epsilon \dot{\eta} \mu \epsilon \rho \dot{\omega} \nu$: cf. note on $\delta \epsilon \kappa a \dot{\eta} \mu \epsilon \rho \dot{\omega} \nu 1$, 7, 18. — $\tau \epsilon \theta \nu \kappa \mu \epsilon \mu \epsilon \mu \epsilon \dot{\omega} \tau \sigma \dot{\omega} \tau \dot{\omega} \tau$

§ 21. $\tau \delta$ boos: the article is used because the mountain has been already alluded to in the word $\chi \omega \rho(or \in [0, 1])$ and $\tau = i r$. for $r \in [0, 1]$.

§ 22. $ab\tau \hat{\omega}r$ limits $\tau v ds.$ — $\beta o \hat{\omega}r$ is added to $\dot{\omega}\mu o\beta \delta \epsilon v a$, because in actual use, the last part of the compound adjective had nearly lost its force :—wicker shields covered with the untanned hides of shaggy oxen. — $\dot{a}\mu\phi$ 1 τd : cf. note on $\dot{a}\mu\phi$ 1 $\tau o s$ 1, 2, 9.

§ 23. $\pi\lambda\epsilon i\omega\nu$ kal $\epsilon\gamma\gamma\delta\tau\epsilon\rho\nu\nu$: kal not unfrequently connects an adjective with an adverb. (Hert.) —— $\epsilon\epsilon$, continually. —— $\delta\sigma\varphi$: the regular correlative $\tau\sigma\sigma\sigma\delta\tau\varphi$ is not expressed in the preceding clause, but instead of it $\pi\sigma\lambda\lambda\varphi$.

§ 24. Λύκιον: cf. 3, 3, 20. — παρεγγυώντων, beckoning, giving a signal, to those who were behind to hasten, that they might the sooner have a view of the sea.

§ 25. $\pi \epsilon \rho_1 \epsilon \beta a \lambda \lambda o \nu$, embraced. — $\sigma \tau \rho a \tau \eta \gamma o \dot{v} s$, cf. note 3, 5, 7. — Srov is in the gen. abs. with $\pi a \rho \epsilon \gamma \gamma \nu \eta \sigma a \nu \tau o s$, when some one (I know not who) had suggested it.

§ 26. κατέτεμνε: this was done that the shields might not be afterwards used; cf. 4, 6, 26. — διεκελεύετο, sc. κατατέμνειν.

§ 27. $\delta a \rho e i \kappa o \delta s$: cf. note 1, 1, 9. — robs $\delta a \kappa \tau v \lambda (ovs, the rings, i.e. those which they wore. "The free Greek, if not of the very poorest class, wore a ring not only as an ornament, but as a signet to attest his signature or for making secure his property." Becker, Charicles, p. 198, note 6.$

Digitized by Google

CHAP. VIII.

Passing through the country of the Macrones and of the Colchians, they reach Trapezus, where they remain a month, meanwhile making predatory excursions into the country of the Colchians and offering sacrifices to the gods.

§ 1. $\delta \rho_1 \zeta \epsilon$: cf. note on $\exists \nu$ 1, 4, 6. $----\tau + \nu$, sc. $\chi \omega \rho_2 \nu$. $---- M dx \rho_2 \nu \nu \epsilon s$: a people living on the northern slope of that part of the Pontic range of mountains which is still called Makur.

§ 3. λ (*bous*... *èpp(m+our*. This was done that they might approach nearer to the Greeks, so as to reach them with their missiles. —— of with an accent may stand before a vowel in antithesis (even when as here the sentence is not separated from the following); cf. 6, 5, 4.

§ 4. ταύτην is subject accus. before είναι; έμην πατρίδα is predicate. § 5. έρωτήσαντος, gen. abs. sc. αὐτοῦ. Cf. ἰόντων 1, 4, 12. — ἀντιτετάχαται = ἀντιτεταγμένοι εἰσίν. See Gr. § 116, 15.

§ 6. "Or: Kal $\delta\mu\epsilon$'s, because you also etc. The idea is, we are your enemies because you also are hostile to us, as appears from your coming against our country. — $\lambda\epsilon\gamma\epsilon\nu$. On the asyndeton, cf. 3, 4, 42. — $\delta\tau$: before the oratio rects; cf. note 1, 6, 7. — π oihoorres, sc. $\epsilon\rho\chi\delta\mu\epsilon\thetaa$, suggested by $\epsilon\rho\chi\epsilon\sigma\theta\epsilon$.

§ 7. el doîev av, whether they would give ; without av it would mean, whether they had given. — $\pi i \sigma \tau d$, cf. 1, 6, 7.

§ 8. όδον ώδοποίουν is a pleonasm similar to the one in 4, 7, 22. διαβιβάσοντες. The difference between βιβάζω and βαίνω will not be forgotten. κατέστησαν, 1st aor. and trans. Gr. § 173, Rem. 2.

§ 9. µéya without µév. Cf. 7d edpos 8, 4, 7.

§ 10. παύσαντας, sc. ήμῶς. — λόχους δρθίους. Cf. note 4, 2, 11. — τῆ μέν ... τῆ δέ, partly ... partly. Cf. note on πῆ μέν ... πῆ δέ, 3, 1, 12.

§ 11. $i\pi l$ πολλούs, many in depth; $i\pi'$ $\delta\lambda lywr, few deep.$ One would expect the gen. (which is far more common for this idea) in both clauses. The accus. has reference to the antecedent motion in forming the line; the gen., to the consequent rest. — περιττεύσουσιν ήμῶν, will outflank us. — $i\theta\rho dow \ldots \pi \sigma \lambda \lambda \hat{w}$, many, both weapons and men, is a dense mass.

۱

§ 12. διαλιπόνταs agrees with λόχουs, being separate, standing apart. Cf. διαλειπούσαιs 4, 7, 6. — τοῖς λόχοις is connected with κατασχεῖν, that having formed our companies into columns standing apart we should occupy with our columns so much space as that etc. — δσον. Cf. 4, 1, 5. — of έσχατοι λόχοι, in apposition with the subject of ἐσόμεθα, i. e. ἡμεῖς understood; the part being in apposition with the whole.

§ 13. $\tau \delta$ dialéiror, the intervening space, the interval. — Érber kal Érber : cf. 4, 3, 28. — Sphor belongs as predicate with π posibre, advancing in column. — oùdels $\mu\eta\kappa\epsilon\tau_i$: the double negative où $\mu\eta$ is used regularly with the subjunct. aor. or fut. indic. Gr. § 318, 7.

§ 14. $\tau \delta \epsilon i \nu a \iota$: "Many verbs and verbal expressions which are commonly constructed with an infin. merely, sometimes take also the infin. with the article $\tau \delta$, even when they would have their object if a substantive in the gen." Gr. § 308, Rem. 1. — For the negative $\mu \eta$, cf. note 1, 3, 2. — $\dot{\omega} \mu \omega \delta \kappa \kappa a \tau a \phi a \gamma \epsilon \hat{\nu}$, is a proverb drawn probably from Hom. II. 4, 85, and denoting complete destruction.

§ 15. in their places. — TOU DELIOU, SC. ELW.

§ 17. artimapabéortes, running along opposite to (the Greeks).

§ 18. $\delta ia\chi d(orras: cf. note 4, 1, 16.$ It evidently means separating, being drawn asunder, not as L. & S. define drawing back, recoiling. ol... $\pi \epsilon \lambda \tau a \sigma \tau a l$, the targeteers who were along by the Arcadian division; the same as $\tau o b s \kappa a \tau a \mu \ell \sigma o r$ § 15.

§ 19. ήρξαντο, sc. οί πελτασταί.

§ 20. $\tau \lambda$ $\lambda \lambda a$: accus. synec. — $\tau \lambda$ $\delta \epsilon \sigma \mu h \nu \eta \kappa.\tau.\lambda$. It has been commonly supposed that the honey of which the Greeks ate was made poisonous by being gathered from the flowers of the rhododendron. Koch (d. Zug d. Zehntausend s. 110. cited by Hert.) imagines that the injurious properties of the honey in this instance were owing to its not being suitably put up. — $\kappa \alpha \tau \omega \ldots \alpha b \tau o \hat{s}$, it passed through them. — $\pi o \lambda \psi$, so. $\epsilon \delta \eta \delta o \kappa \delta \tau \epsilon s$. — $\delta \pi o \theta \nu h \sigma \kappa o \sigma \omega \tau$, dat. plur. particip. depends on $\epsilon \phi \kappa \epsilon \sigma a \nu$ understood.

§ 21. τροπήs, a defeat, gen. abs. —— ἀνεφρόνουν, they gradually recovered their reason.

§ 22. $T\rho\alpha\pi\epsilon\langle o\hat{v}s:$ familiarly known at the present day under the name Trebizond (called by the Turks Tarabusun), an important commercial city. —— $oi\kappaov\mu\epsilon v\eta v$, cf. note 1, 4, 1. —— $\epsilon v \tau \hat{\psi} \ldots \Pi \delta v \tau \psi$, on the Euxine (Gr. § 289, 1); not, says Hert., that ϵv does not as usual signify *in*, within, but the name of the place with which it stands embraces much more, i. e. all which is adjacent.

§ 28. δρμώμενοι: cf. note 1, 1, 9.

§ 24. ovvolumpdriver $\ldots \delta \pi \epsilon_p$, and they joined in a negotiation in besalf of etc., i. e. the inhabitants of Trapezus assisted the neighboring

Digitized by Google

Colohians in ratifying a treaty with the Greeks. $----- \bar{\eta} \lambda \theta \sigma v$. Observe that it is predicated of something else than persons; cf. § 25.

§ 25. $\frac{1}{7}\nu \epsilon \delta \xi a \nu \tau o$: cf. 3, 2, 9. — $\frac{1}{2} \frac{1}{2} \frac{1}{$

§ 26. $\tau \lambda$ $\delta \epsilon \rho \mu \alpha \tau a$. These were to be used as prizes at the games. --- $\delta \pi \sigma v$: cf. note on of 2, 1, 6. $----\epsilon v \dots \delta \tau \sigma v$, in a place so hard and rough; o $\tau \sigma \sigma$ placed after the word which it qualifies, as in 2, 4, 7.

§ 27. $\sigma \tau d\delta i \sigma r$, accus. of cognate signification, Gr. § 278, 2. According to the Eng. idiom, in the stadium. For a description of the stadium and also for the length of the $\delta \delta h \chi \sigma s$ (commonly given at about 20 stadia), cf. Dic. Antiqq. art. Stadium. — $\tilde{\epsilon} \tau \epsilon \rho \sigma_i$, sc. $\hbar \gamma \sigma \nu i \langle \sigma \tau \sigma_i - \pi d\lambda \eta \nu \kappa. \tau. \lambda$. Cf. Dic. Antiqq. art. Lucta. — $\kappa \alpha \tau \epsilon \beta \eta \sigma \alpha \nu$, entered the contest, lit. went down, because the arena was lower than the position occupied by the spectators. — $\tilde{\kappa} \tau \epsilon$, because of, is here followed by the gen. abs.

§ 28. $\tau \partial \nu$ $\beta \omega \mu \delta \nu$. The point in the stadium from which the runners set out and to which they must return. —— $\delta \gamma \epsilon_i \nu$. Krüg. understands $\tau \partial \nu$ in $\pi \epsilon_a$ as the object of this word.

BOOK FIFTH.

From Trapezus to Cotyora.

CHAP. I.

While the Greeks are at Trapezus, Chirisophus is sent to obtain ships of the Spartan admiral Anaxibius that they may proceed by sea. While they are awaiting his return, Xenophon takes measures to obtain other ships, and also to improve the roads in case they shall be compelled to proceed by land. Dexippus is appointed to seize on coasting vessels, but deserts the army; and Polycrates is appointed to succeed him.

 § 1. μέχρι ἐπί. Cf. note on ἔστε ἐπί 4, 5, 6. — Sάλατταν... Πόντψ, lit. a sea, the one in the Euxine, i. e. a sea which was a part of the Euxine.
 — ἀπέθυσαν. Cf. note 3, 2, 12. — εὕξαντο : 3, 2, 9.

§ 4. ελθείν and ήξω. Cf. note on ελθόντες 2, 1, 1. — τριήρεις, warships ; πλοΐα, transports. — πλεΐν αὐτόν, that he should sail.

§ 5. ἐπὶ πλοῖα. Cf. note on ἐπί 2, 3, 8. — ποιεῖν depends on καιρός, a suitable time to do. — ἐν τῆ μονῆ, during our stay.

§ 6. δτου ώνησόμεθα εὐπορία, a supply of the means with which we shall purchase. Cf. note on δτου 3, 1, 20.

§ 7. ἀλλά, cf. note 4, 6, 19. — προνομαί, foraging parties in distinction from single persons engaged in foraging. — άλλωs, rashly, carelessly, temere. — ήμῶs, i. e. τοὺs στρατηγούs.

§ 8. $i\pi$ $\lambda \epsilon lav \gamma d\rho$: cf. note on $\delta \rho \tilde{a} \tau \epsilon \gamma d\rho$ 3, 2, 29. — $\delta \pi o_i$, sc. $\mu \epsilon \lambda \lambda \epsilon_i \epsilon \xi_i \epsilon van.$ — $\epsilon \gamma \chi \epsilon_i \rho \tilde{j} \pi o_i$, attempt any thing in any direction. In several instances $\epsilon \gamma \chi \epsilon_i \rho \tilde{\epsilon} v$ takes as here the construction of a verb of motion. Plat. Menex. 241, d. Thucyd. 8, 27. — $\epsilon \phi$, δs , understand $\tau o \delta \tau \omega v$, the antecedent of δs , of those against whom. Cf. note 3, 1, 21.

§ 9. kard is here distributive; kard $\mu \ell \rho os$, part by part, i. e. in turn, or by turns. $----\ell dx \dots \sigma \kappa \sigma \pi \tilde{\omega} \mu \epsilon \nu$, $\delta \ell \nu a \mu r$, $\delta t \mu$. The protasis $\ell d\nu$ with the subjunctive is followed by the indic. pres. or future when the consequence is positive, but by the optat, with $\delta \nu$, when it is probable.

§ 10. $\delta v = \tau o b \tau w x$ is there would be no need of those things which etc. — ab $\tau \delta \theta \epsilon v$, from the place itself, from this very region. — $\bar{\eta} v \dots \bar{\epsilon} \lambda \theta \eta$, for if he come back, i. e. with transports. — $\dot{\upsilon} \pi a \rho \chi \dot{\upsilon} \tau w v$, sc. $\pi \lambda o l \omega v$.

§ 11. παραπλέοντα, sailing by, sailing along the coast. — alτησάμενοι, having borrowed. — πλοῖα is sometimes used as a generic word, and thus may include the specific idea of triremes or war-ships (cf. 1, 3, 17); so also μακρὰ πλοῖα = τριήρεις. — κατάγειν, to bring into port, Lat. deducere. — τὰ πηδάλια παοαλυόμενοι, taking off the rudders, so that the sailors might not escape if they should desire. — κομιδῆς, means of transportation.

§ 12. ἐννοήσατε...εἰ, and consider, said he, whether it is not etc. Cf. note 3, 2, 22. — ναῦλον ξυνθέσθαι, to agree upon passage-money.

§ 13. άρα: cf. note 2, 4, 6. — δδούς δδοποιεῶν: cf. noto 4, 3, 8.

§ 14. ἐπεψήφισε οὐδέν, lit. he put nothing to vote, i. e. nothing pertaining to the going by land.

§ 15. § relates to πεντηκόντερον, over which they appointed etc. περίοικον. Cf. Dic. Antiqq. art. Perioeci. — πολυπραγμονῶν τι, while engaged in some intrigue.

§ 16. $\lambda \alpha \mu \beta d x oi$ is iterative. — $d \gamma d \gamma \mu \alpha$, cargoes. — Exapoly evol. This is the common word used to denote the unlading of a vessel. — els mapayaryhy, for privateering along the coast.

СНАР. П.

Being in want of provisions, the Greeks make an excursion into the country of the Drilae. They storm and take the principal fort belonging to these people.

§ 1. els $\Delta \rho i \lambda as$, into (the country of) the Drilae, a mountainous region farther from the coast than the country of the Colchians. — äre: cf. note 4, 2, 13. — $\pi o \lambda \lambda o i$ belongs as an adjective to oi $K \delta \lambda \chi o i$, the Colchians many in number were collected together.

§ 2. $\delta \pi \delta \theta \epsilon \nu$, cf. $\delta \theta \epsilon \nu$ 1, 3, 17. — $a \delta \tau \sigma \delta s$. The inhabitants of the region implied in the word $\delta \pi \delta \theta \epsilon \nu$.

§ 8. εμπιπράντες (from εμπίπρημι), sc. οί Δρίλαι.

§ 4. δορυφόροι, persons who carried long sticks or poles (δοράτια 6, 4, 23.) for the purpose of driving away and securing the booty. —— eis δισχάνθ-. The nominative would be the usual construction here; yet cf. 2, 5, 85; 6, 4, 23.

§ 5. of bé, and they, i. e. the enemy. Cf. note 3, 4, 4.

§ 6. $\dot{\epsilon}\phi$, $\dot{\epsilon}\nu\delta s$, in single file; $\dot{\epsilon}\pi$ with the gen. is used to denote not only the depth (cf. note 1, 2, 15), but also as here the width.

§ 7. δ . . . $\lambda \epsilon \gamma \epsilon_i$, and the person who went says (to Xen.). — $\delta \tau_i$. Cf. note 1, 6, 7.

§ 8. Storba: τà δπλα, to halt ; cf. note 1, 5, 14. — &s... χωρίου, as if (i. e. in the hope that) the place might be taken.

§ 9. obκ elvas, not to be possible. — ἀποδεδειγμένοι ήσαν is middle : had expressed the opinion.

§ 11. $\pi oi \pi \sigma a_i$, to form, to draw up; as in 4, 8, 10 and 14. In this sense the mid. is more common. Cf. 4, 8, 12; 5, 4, 22; 6, 5, 5 and 25. $---- \delta s \dots \delta \gamma \omega \nu_i \epsilon i \sigma \theta a_i$, as he supposed he might contend most bravely. On the construction, cf. note on $i \delta \nu \mu h$ $\delta i \delta \phi$ 1, 3, 14. $---- \delta i \lambda \delta \gamma \alpha \gamma \delta i$. Cf. 4, 1, 27; 4, 7, 9, et seq.

§ 12. διηγκυλωμένουs: cf. note 4, 3, 28. — σημήνη: cf. note 3, 4, 4. ωs δεήσον, as if it would be necessary, in the expectation that it would be

Digitized by Google

necessary. The particip. of an impers. verb in the accus. abs. Gr. § 312, 5. $----- \epsilon \pi_1\beta\epsilon\beta\lambda\eta\sigma\thetaau$: cf. note on $\epsilon \pi_1\beta\epsilon\beta\lambda\eta\mu\epsilon\nu\sigma\nus$ 4, 3, 28. $-----\tau \sigma \delta \tau \sigma \nu \epsilon \pi_1$ $\mu\epsilon\lambda\eta\theta\eta\nu\alphau$, to see to these things, i. e. all the orders specified after $\pi\alpha\rho\eta\gamma$ - $\gamma\epsilon\lambda\lambda\epsilon$.

§ 13. δh , accordingly; i.e. as a consequence of the crescent-form in which the forces were drawn up.

§ 14. $\epsilon \pi \epsilon i$ dé is repeated in consequence of the intervening parenthetical clauses kal $\delta \lambda \lambda h \lambda ous \ldots \tau d\xi_{15} \delta \mu \ldots \ldots \delta \mu_{a} \tau \epsilon$ introduces the principal clause. $\dots \sigma \phi \epsilon \nu \delta \phi a_{1}$: cf. note 3, 3, 16.

§ 15. $\Pi \epsilon \lambda \lambda \eta \nu \epsilon \delta s$: from Pellene, whether from the city of this name in Achaia or in Laconia is uncertain. —— κal άλλοs àraβεβήκει, and another had gone up (alone, οὐκ ἐλκόμενος).

§ 17. Kal $\xi \chi o \nu \tau e_s$: cf. note on Kal $\xi \chi o \nu$ 8, 3, 2. $---\tau d \chi a \delta \epsilon \tau i s$. The indefinite force of $\tau i s$ may be expressed thus, and now and then one perhaps (fied) etc.

§ 18. τον βουλόμενον: cf. note 1, 3, 9. — νικώσι... εἰσωθούμενοι, those (Greeks) rushing within surpass those (Greeks) who were coming out i. e. they compel them to return.

§ 19. ¿ξεκομίσαντο, sc. abrd.

§ 20. $\frac{1}{7}\nu$ is without a definite subject, $\sigma\omega\tau\eta\rho[a\ d\sigma\phi-$ being predicate: for thus there was a secure way of escape (to them). —— $o\delta\tau\omega$ s (instead of $o\delta\tau\omega$) may stand before consonants when it is particularly emphatic (as here, being used antithetically with $d\lambda\lambda\omega$ s).

§ 21. δ_{ij} pour, they took away. This was done to make more room and thus facilitate their retreat. —— καταλιπόντες, cf. note 1, 8, 27. It takes for its object the antecedent of ofs, i. e. τούτουs understood.

§ 24. κράνη Παφλαγονικά: according to 5, 4, 18, σκύτινα, according to Herod. 7, 72, πεπλεγμένα; hence it appears that they were woven or braided of leathern straps. —— iν δεξιξ δrov δη ένάψαντος, on the right of some one or other who had set fire to it. On the use of δrov, cf. note 4, 7, 25.

§ 25. τοῦτο ... τύχης, this thing (presented) by good fortune.

§ 26. ελύπουν, occasioned solicitude. Cf. Cyrop. 3, 3, 50. — Δμφl ... έχοιεν, might be busy about these things, i. e. in extinguishing the fires.

§ 29. $\kappa \alpha i$ before $\dot{\alpha} + h\rho$ introduces a fuller statement of what was just before only intimated.

§ 30. διορώντες = διαφαινόμενα δρώντες, seeing these things appearing at intervals. — &s... οδσαν, as if there were an ambuscade; accus. abs. Gr. § 312, 6. — iκανόν, a sufficient distance. — κal δs: cf. note 1, 8, 16.

§ 51. of $\delta\lambda\lambda oi$ Kp $\eta\tau es$, the others, namely the Cretans. Cf. note on obbe $\delta\lambda\lambda o$ 1, 5, 5. — $\delta\lambda lores \theta ai$, that they were overtaken. — $\delta\beta b a$; cf. note 1, 8, 12.

§ 32. $\epsilon \pi i \pi \delta \delta a$, backwards, i. e. with their faces towards the enemy.

NOTES.

CHAP. III.

Compelled by the want of provisions to leave Trapezus, the army resumes its march by land, after having placed the invalids and the campfollowers on board the transports which they could command. Having reached Cerasus, they divide the money arising from the sale of the captives, and distribute the tenth part among the generals to be consecrated to Apollo and Artemis. Xenophon describes in a charming manner the sanctuary which he afterwards consecrated to Artemis in the vicinity of his residence at Scillus.

§ 1. $\mu \epsilon \nu$ corresponds to $\delta \epsilon$ before $\epsilon \lambda \lambda o \iota$. — $\epsilon \pi o \rho \epsilon \delta o \nu \tau o$, sc. $\kappa a \tau \lambda \gamma \eta \nu$. § 2. $\kappa \epsilon \rho a \sigma o \hat{\nu} s$. A place in the lower part of a valley, which is now called Kerasun-Dere; distinct from the city Kerasonda or Kiresún situated farther westward, not mentioned by Xen. but known in ancient times, first under the name Kerasus, afterwards by the name Pharnacia. Both places receive their name from the abundance of cherries (called in Armenian Keras; in modern Persian and Turkish Kires) which grow wild in this region, and which were taken from this region to Italy by Lucullus. — $\tau o \nu \tau a \rho \omega$. Cf. note on $\sigma \kappa o \tau a \rho \omega$ 2, 2, 17.

§ 3. $\epsilon \nu \tau \sigma \hat{s} \delta \pi \lambda \sigma s$, under arms. This expression, says Krüger, is added because without it, the implication would be that they were mustered and numbered without their arms, as often happened. — $\delta \mu \phi l \dots \mu \nu \rho (\sigma v s)$, in round numbers about 10,000. Cf. note 1, 2, 9. — $\epsilon t \tau s$, now and then one, sc. $\delta \pi \phi \lambda \epsilon \tau o$.

§ 4. $\tau \delta \ldots \gamma \epsilon \nu \delta \mu \epsilon \nu \sigma \nu$, the money raised from (the sale of) etc. — $\tau \eta \nu \delta \epsilon \kappa d \tau \eta \nu$, sc. $\mu \epsilon \rho i \delta a$. The most common ellipses of the fem. gender are $\eta \mu \epsilon \rho a$, $\gamma \eta$ or $\chi \omega \rho a$, $\delta \delta \delta s$, $\mu o i \rho a$, $\chi \epsilon i \rho$, and $\mu \epsilon \rho s s$. — $\tau \delta \ldots \delta \epsilon o i s$, each one to preserve for the gods his part. — 'Asuvaios: from Asine, a oity in Laconia. — $\epsilon \lambda a \beta \epsilon$, sc. $\tau \delta \mu \epsilon \rho s s$.

§ 5. With $\tau \delta \tau \sigma \tilde{v}$ 'A $\pi \delta \lambda$, understand $\mu \ell \rho os$, as also § 6 with $\tau \delta \tau \tilde{\eta} s$ 'A $\rho \tau \ell \mu$.: having made (of) the part belonging to Apollo a votive offering, he consecrates it etc. — $\tau \hat{w} v$ 'A $\theta \eta v a \ell w v$ Эльтаирби. Athens like the other Grecian cities had its own treasure-chamber at Delphi.

§ 6. $\delta \tau \epsilon \ \delta \pi \eta \epsilon \iota \ \kappa. \tau. \lambda$. See Introduction § 1. —— $\tau h \nu \ldots \delta \delta \delta \nu$, accus of cognate meaning with $\delta \pi \eta \epsilon \iota$. — Meyd $\beta \nu \zeta \delta \sigma$ was not the individual, but the official name of the priests of Artemis at Ephesus. —— $\delta \nu a \theta \epsilon \hat{\iota} \tau a \iota$, see, $\epsilon \pi \epsilon \sigma \tau \epsilon \iota \lambda \epsilon \nu$. —— $\pi o \iota n \sigma d \mu \epsilon \rho o \nu$; cf. note on $\lambda a \beta \delta \rho \tau a$ 1, 2, 1.

§ 7. $\xi \phi \epsilon v \gamma \epsilon v$: cf. note on rods $\phi \epsilon t \gamma \rho v \tau as 1$, 1, 7. For an explanation of the allusion, see Introduc. § 1. —— $\delta v \sum \kappa i \lambda \lambda \delta \hat{v} r v$: see Introduc. § 1. —— $\delta \pi o v \ldots \Im \epsilon \delta s$, where the god in an oracle directed; δ Seds means Apollo, when an oracle is spoken of. § 8. διὰ μέσου τοῦ: cf. 1, 2, 7. — ἐν... ἐν. The same preposition repeated. Cf. eis ... eis 4, 4, 14. — βῆραι, sc. eἰσίν.

§ 9. $\sigma \kappa \eta \nu \sigma \tilde{\sigma} \sigma \nu$: cf. note on $\sigma \kappa \eta \nu \sigma \tilde{\nu} \tau as 4, 5, 33. - \tau \tilde{\omega} \nu \ldots \lambda d\chi os$, a share of the animals which were sacrificed from the sacred herd. $\lambda d\chi os$, chiefly poetic, occurs also 6, 3, 2.

§ 10. Φολόηs. A range of mountains between Elis and Arcadia.

§ 11. $\xi \sigma \tau_i$ de $\kappa.\tau.\lambda.$, and the place is where they go etc., i. e. in our idiom, and the place is on the road from etc. —— $\xi \nu_i = \xi \nu_i \sigma \tau_i$. —— ikavà ... $\tau p \epsilon \phi \epsilon_i \nu_i$, sufficient to support etc. —— $\epsilon \delta \omega \chi \epsilon \delta \sigma \theta \omega_i$ is here predicated of animals ($\tau \lambda$ $\delta \pi \sigma \zeta \delta \gamma \omega_i$).

§ 12. $\delta\sigma a$; a brief expression for $\tau o \dot{\nu} \tau \omega \nu$ or $\pi d \nu \tau \omega \nu$ $\delta\sigma a$, the supplied gen. depending on $\delta \dot{\epsilon} \nu \delta \rho \omega \nu$: trees (of all fruits) which when ripe are eaten raw. — $\chi \rho \nu \sigma \hat{\varphi}$: perhaps means only gilded instead of golden, since according to Pliny the image of Diana at Ephesus was of ebony, according to Vitruvius of cedar. It may be however that the image in the older temple (which was burned by Herostratus) was destroyed with the temple, and that this older image was actually made of gold.

§ 13. καταθύειν and $\tilde{\epsilon}\pi_i\sigma\kappa\epsilon_\nu d\zeta\epsilon_\nu v$ instead of the imperat., an idiom very common in the older Ionic, but found in Xen. only in this passage. — $\tau \tilde{j} \ \Im\epsilon \tilde{\varphi} \ \mu\epsilon\lambda h\sigma\epsilon_i$ is intended as a warning, it will concern the goddess, or the goddess will see to it.

CHAP. IV.

The march through the country of the Mossynoeci; a picture of their savage and disgusting manners.

§ 1. οίπερ και πρόσθεν : cf. 5, 3, 1.

§ 2. εἰs αὐτούs, like εἰs Δρίλαs 5, 2, 1. — ὡs διὰ φιλίαs: cf. note 4,
 1, 8. — διήσοιεν: cf. 3, 2, 23 and 4, 1, 8.

§ 3. of ... $\epsilon \pi \epsilon \kappa \epsilon_{\kappa \epsilon_{\kappa}} rac{1}{\kappa}$, those who dwell beyond; $\epsilon \kappa \tau \sigma \tilde{v}$, cf. $\pi \rho \delta s \tau \sigma \tilde{v}$, 2, 2, 4. — $\tau \sigma \delta s \kappa \epsilon_{\kappa} rac{1}{\kappa}$, the chief men (of the Mossynoecians who dwelt farther along (of $\epsilon \kappa \tau \sigma \tilde{v} \epsilon \pi \epsilon \kappa \epsilon_{\kappa} rac{1}{\kappa}$) than those who refused to let the Greeks pass through their country).

§ 5. $\delta i a \sigma \omega \theta \hat{\eta} v a \ldots$ 'EAAdda, to pass through in safety to Greece etc. Cf. $\delta \sigma \omega (ovro \pi \rho ds \tau d \sigma \tau \rho a \tau d \pi \epsilon \delta ov$, Cyrop. 5, 4, 16 Instead of $\pi \rho ds$, $\epsilon i s$ would be more common. (Hert.)

§ 6. πώποτε stands often in affirmative sentences, especially in those which are hypothetical. (Krüg.) — κal το λοιπον... τούτουs, and that these men henceforth be your subjects, depends on $\xi \xi \circ \sigma \tau u \circ \psi \mu u$.

§ 8. $\delta \epsilon_{\rho\chi\omega\nu}$: the principal man among the chiefs (§ 3, 4), who acted as speaker.

§ 9. $\tau i \dots \chi physical states, for what you will want to make use of us; instead of <math>\eta \mu \hat{\omega} r$, we should expect $\eta \mu \hat{\mu} r$ as dependent on $\chi \rho \eta \sigma \theta a$, but by a species of anticipation the pronoun is put in the case required by Schwerbe.

§ 10. Str.. Cf. note 1, 6, 8. — the two solutions to χ' open as an adjective clause.

§ 11. $i\pi i$ robros: cf. 3, 2, 4. — $\pi \lambda o i a$ µorófula, boats made of one piece of wood, i. e. canoes. — of $\delta b o$: the article is used because by giving the whole sum the part is consequently definite. According to our idiom the article would not be translated.

§ 12. Fornoar, they (i. e. the barbarians who remained) stood, — $\mu d\lambda \iota \sigma \tau a$, at most = about, since in approximate designations of number the highest estimate is given. — olor, as for example. — $\beta o \hat{v} r$: cf. note 4, 5, 14. — $\xi \dot{v} \lambda o v$ depends not on brucker but upon $\sigma \phi a \mu o e \dot{\delta} \dot{\delta} s$ and is gen. of the material :—and having at the hinder extremity the form of a ball made of the wood itself.

§ 13. inter yordraw, above the knees, i. e. they did not reach down to the knees. — $\lambda urov$ στρωματοδέσμου limits χιτωνίσκουs, and πdχos is accus. by synec.; cf. edpos and πλέθρων 1, 2, 23; lit. about of a linen bedsack in thickness, i. e. of about the thickness of a linen bed-sack. — τιαροειδή qualifies κράνη. — σαγάρειs: cf. note 4, 4, 16.

§ 15. $\dot{\omega}\kappa\epsilon\hat{v}\tau\sigma$: cf. note 1, 4, 1. — $\dot{\omega}\epsilon l$, at any time, a common meaning of $\dot{\omega}\epsilon l$ when placed between the article and particip. or adject. The account of this word in L. & S. is defective. — $\pi d\nu\tau\omega\nu$ depends on $\dot{\epsilon}\gamma\kappa\rho\alpha\tau\epsilon\hat{s}$.

§ 16. προσιόντων, sc. αὐτῶν. Cf. προϊόντων 1, 2, 17. — τέως μέν: cf. note 4, 2, 12.

§ 17. νόμφ τινί, in a certain tune.

§ 20. τφ δντι, in reality. — καl ήμας, ΒC. πολεμίους είναι. — άπερ, 8C. ἕπραξαν. — δίκην δεδώκασιν : cf. note on διδοίη δίκην 2, 6, 21. addıs, again, in future.

§ 21. obx $\delta\mu olors \ldots v \bar{v}v \tau \epsilon$ kal $\delta\tau \epsilon$, lit. they will not fight with similar men both now and when etc., i. e. in our idiom, they will not fight with the same men now as when etc.

§ 22. Karà raird, after the same manner as the Greeks, i. e. in column.

§ 23. $\frac{1}{3}\sigma a\nu \ldots ol,$ for some of the enemy. Gr. § 331, Rem. 4. — $\tau \sigma \bar{\sigma} s$ $\lambda(\theta \sigma s, with the stones, i. e. with such as they had, or with such as they$ $could pick up. — <math>\frac{1}{2}\omega r \sigma \tau \lambda \lambda \sigma r$, attempted to drive back. Cf. note on $\frac{1}{2}\beta_{1d}$ (ero 1, 3, 1. — $\pi \rho \bar{\omega} \tau \sigma r \mu \epsilon r$: the antithesis would be $\epsilon \pi \epsilon \iota \tau a \delta \epsilon \epsilon \mu \sigma \sigma \rho \delta s$ $\tau h \nu \mu \eta \tau \rho \delta \pi \sigma \lambda \nu$, instead of which another construction § 25 is substituted, owing to the intervening clause.

§ 25. $\tau o \hat{s} \pi a \lambda \tau o \hat{s}$. The article is used because $\pi a \lambda \tau a$ have already been mentioned § 12, as weapons used by the Mossynoeci. — $\delta \lambda \lambda s$

Digitized by Google

δόρατα, having other (weapons) also (namely) spears etc. Cf. note on άλλο δέrδρον 1, 5, 5. —— ἐκ χειρόs, by casting (these weapons) from the hand; cf. ἐκ χειρόs βάλλοντες 3, 3, 15.

§ 26. κal $\epsilon r \tau \epsilon \hat{v} \theta \epsilon v$, from this place also, as from the place mentioned § 24. — κal $\phi v \lambda d \tau \tau o v \sigma v$, and (whom) they guard. Mossyni reges suffragio deligunt vinculisque et artissima custodia tenent. Pompon. Mela 1, 19. (cited by Hert.) — $\epsilon v \tau \hat{v} \pi \rho \sigma r e \rho v al \rho e \theta \epsilon r \tau \chi w \rho | \varphi$: the place mentioned § 15, as being in front of the metropolis. — $\mu o \sigma \sigma \delta r o v$, a heteroclitic form of $\mu \delta \sigma \sigma v r$.

§ 27. $v \epsilon v \eta \mu \ell v \omega v$, from $v \ell \omega$, I pile up, or hoard up. — $\pi \alpha \tau \rho lovs$; Hert. understands this in the sense of $\pi \alpha \tau \rho \phi ovs$, handed down from their fathers, and supposes that something like ship-bread is described: Krüg. more naturally takes the word in its ordinary sense, such as they were accustomed to hoard up from the times of their forefathers. — al $\pi \lambda \epsilon i \sigma \tau a$, the chief part; assimilated to the same form with $\zeta \epsilon_{i} a \ell_{i}$; though we should expect $\delta \pi \lambda \epsilon i \sigma \tau o s$ as the form suggested by $\sigma i \tau o v$. In like manner in § 29 $\tau o \delta \tau \phi$ instead of $\tau o \delta \tau \sigma s$, so. $\kappa a \rho \delta \sigma s$.

§ 28. καρύα τὰ πλατέα, chestnuts, which grow in that region in great abundance. They were probably little known to the Greeks of that time.

§ 29. $\tau obr\varphi$, cf. note § 27. — $\pi \lambda \epsilon i \sigma \tau \varphi$ belongs to $\tau obr\varphi$ as predicate. These they made use of even in the greatest abundance as food etc. olvos: still made in the valleys of this region from the grapes which grow wild.

§ 30. $\pi \rho \sigma \epsilon \chi \omega \rho \sigma \nu \nu$, surrendered. — al $\delta \epsilon$, without a preceding al $\mu \epsilon \nu$, limits the too general statement which precedes : some more, some less.

§ 31. $\delta \nu \alpha \beta o \delta \nu \tau \omega \nu \ldots \xi \nu \nu \eta \kappa o \nu o \nu, and they mutually heard one another in shouting etc. — <math>\epsilon is \tau \eta \nu \ldots \epsilon \kappa \tau \eta s \ldots$: the common order would be $\epsilon \kappa \tau \eta s \ldots \epsilon is \tau \eta \nu \ldots$; yet cf. 6, 4, 2.

§ 32. $\tau \bar{\omega} r \epsilon i \delta a \mu \delta r \omega r$, like beatorum, $= \tau \bar{\omega} r \pi \lambda o \upsilon \sigma (\bar{\omega} r) \dots o i \pi \sigma \lambda \lambda o \bar{\upsilon}$ $\delta \epsilon \delta r \tau a r s$... $\epsilon i r a r$, lit. wanting not much to be, = a lmost. $----- \epsilon \sigma \tau r r \mu \epsilon r v \sigma r$ $\delta r \theta \epsilon \mu r a r r r h c s r r s r r h c s r r r r h c s r r r r h c s r r r r h c s r r r h c s r r r h c s r r h c s r r h c s r r h c s r r h c s r r h c s r r h c s r r h c s r h c$

§ 33. als by attraction instead of δs . —— $\sigma \phi(\sigma \iota$: the reflexive is used because the Mossynoeci are thought of as the logical subject.

§ 34. $i \lambda e \gamma o \nu$: see Introd. § 6. — $\tau o \dot{\nu} \tau o \upsilon s$ βαρβαρωτάτουs διελθεῖν, lit. that they passed through these the most barbarous, i. e. that these were the most barbarous people through whom they passed etc. — $\tau o \lambda \mu \hat{\rho} \epsilon \nu$, sc. $\pi o i \epsilon \hat{\nu} \nu$. — $\delta \mu o i a \dots \delta \nu \tau \epsilon s$, they did such things as (they would do) in the presence of others; these things he immediately enumerates. — $i \phi$, $i a \nu \tau \hat{\nu} \nu$, by themselves, i. e. when alone; a conjecture of Krüg. instead of $i \phi$, $i a \nu \tau \hat{\nu} s$, at themselves; cf. 2, 4, 10. — $\tau \delta \chi o i \epsilon \nu$, sc. $\delta \nu \tau \epsilon s$.

CHAP. V.

Passing through the country of the Chalybes they reach Cotyora. Here they remain forty-five days, subsisting meanwhile by plundering the territory of the Paphlagonians and also of Cotyora. The Sinopians complain of this, but are silenced by a decisive reply from Xenophon.

§ 1. $Xd\lambda\nu\beta as$: not the same as those mentioned above 4, 7, 15.

§ 2. $\kappa al \ldots \delta r \eta \theta \eta r al \tau i$, and that the army be benefited somewhat; instead of the pass. $\delta r \eta \theta \eta r al$, we should expect here the act. $\delta r \eta \sigma al$; for a similar change of construction, cf. 7, 8, 3. — $\eta \kappa \epsilon$, predicated of things, cf. 4, 8, 24.

§ 3. καταθυσάντων, sc. αὐτῶν. —— γνώμην: the singular number, though predicated of several persons: a common idiom in Greek as also in English. —— Κοτίωρα: now called Ordu. —— ἀποίκουs: in apposition with the collective noun πόλυν. —— ὕντας δέ: without a preceding µέν; cf. note or έμδς δέ 1, 7, 9.

§ 4. $\delta \pi \delta (\varepsilon \upsilon \sigma \varepsilon \nu, \text{ from } \pi \varepsilon (\varepsilon \upsilon \omega, ----- \pi \lambda \eta \theta os ... \tau \eta s \delta \delta o \tilde{v} : \text{Herod. 4, 123,}$ uses $\pi \lambda \eta \theta os$ in the same way; but in 1, 72, and 2, 11, he uses $\mu \eta \kappa os$ nstead of $\pi \lambda \eta \theta os$. Cf. note on $\delta \rho \iota \theta \mu \delta s \tau \eta s \delta \delta \delta \tilde{v} 2, 2, 6. ---- \delta \nu Ba \beta \upsilon \lambda \tilde{\omega} \nu \iota$ may be rendered in the neighborhood of Babylon. Cf. note on $\delta \nu \ldots \Pi \delta \nu \tau \omega$ 4, 8, 22. ----- $\delta \chi \rho \iota \epsilon \delta s$: cf. note 4, 5, 6.

§ 7. $\phi \circ \beta \circ \delta \phi = 0$, though it agrees grammatically with $\pi \rho \epsilon \sigma \beta \epsilon s$, in idea it is predicated of all the Sinopians. — $\phi \delta \rho \circ \sigma \epsilon \phi \epsilon \phi \circ \sigma s$: $\phi \upsilon \lambda d \xi \epsilon \upsilon 2$, 6, 10. — $\delta \epsilon \upsilon \delta s \ldots \lambda \epsilon \phi \epsilon \upsilon$, reputed to be an eloquent man.

§ 8. $\tau \nmid \ldots \ldots \not \delta \not \epsilon$ are here correlative. The adversative $\delta \not \epsilon$ indicates that the clause which it introduces contains a much more important statement than the preceding clause. $---- \xi vry\sigma \partial \eta \sigma o \mu \dot{\epsilon} roots$, to congratulate you etc.

§ 11. *ivious* is in apposition with $\delta\mu\hat{a}s$, the part in apposition with the whole: cf. note on $\lambda\nu\theta\rho\delta\pi\sigma\sigma s$, 5, 5. —— où $\pi\epsilon\ell\theta\sigma\sigma\sigma s$ after $\beta\ell q$ is pleonastic.

§ 12. ταῦτα... ἀξιοῦμεν, wherefore we do not consider these things proper. —— Κορύλαν: ruler of the Paphlagonians, cf. 6, 1, 2. —— ἅλλοι ὅντινα: cf. note on ἕλλα ὁπόσα 1, 10, 3.

§ 13. Hueis $\delta \epsilon$: cf. note on $\delta \epsilon$ 4, 6, 10. — $\delta \gamma \epsilon \mu r$ ral $\phi \epsilon \rho \epsilon \mu r$: cf. note 2, 6, 5.

§ 14. ϵv Tpa $\pi \epsilon \int \delta v \tau i \mu \epsilon v$. The correlative clause is Korvwpiras $\delta \epsilon \leq 19$. — $\delta v \theta^* \delta v = \delta v \tau i \tau o \delta \tau v v \delta$, since $\tau i \mu \delta v$ may take an accus. both of a person and of a thing; cf. 1, 3, 3. — $\delta v \tau i$ is expressed both in composition with the verb and also before the case. — $\tau o \delta \tau v v$ refers to the collective τi s : cf. a $\delta \tau o \delta s$ 1, 4, 8. — $\delta \gamma o \delta \tau \sigma$, iterative optative. § 15. $\frac{1}{2}\mu\omega\nu$ is the object of $\frac{1}{2}\tau\nu\chi\sigma\nu$, $\frac{1}{2}\sigma\sigma\sigma\sigma\nu$ is predicate; what sort of men they found us (to be).

§ 16. at $\tau e \dots a_r$ τe supply mentally the clause $\partial \partial \partial \partial r r e \dots \delta \chi a_r$

§ 17. καl μάλα : cf. note 1, 5, 8. — πολεμίους ἐκτησάμεθα, we acquired as enemies, i. e. we made (them) our enemies.

§ 18. Μάκρωναs : cf. 4, 8, 8. — τῶν ἐκείνων, of those things belonging to them ; cf. τοῦ ἐκείνου δούλου 2, 5, 38.

§ 19. Korvæpíras šé, But in respect to the inhabitants of Cotyora. We should naturally expect here the nominative as subject of $\epsilon l \sigma' \nu$. The accus. may be explained as an instance of inverted attraction to the case of the relative $\sigma \delta s$; or with Krüg. as an anacoluthon, the sentence commencing as though $\epsilon i \tau_i \, \dot{a} \phi_{1} \rho_{\mu} e \theta a$ were to follow.

§ 20. $\vartheta \dots \lambda \acute{e}\gamma \epsilon_{15}$, but as to what you say etc. We should expect $\epsilon \vartheta$ ison $\delta \tau_{1}$ $\dot{\eta}\mu\epsilon \hat{\imath}s$, instead of $\dot{\eta}\mu\epsilon \hat{\imath}s$ alone; cf. 6, 1, 29. $-\frac{\delta}{2}$... $\chi \omega \rho (or, where the place itself (from the nature of its situation) gave us admission.$ $<math>-\frac{\delta}{2}$ after skypoùsi, used like $\dot{\imath}\lambda\lambda\dot{\imath}$ 3, 2, 13. $-\frac{\delta}{2}\pi i$: cf. note 1, 1, 4. $-\frac{\delta}{2}$ koulsasta, to carry ourselves, i. e. to go. Cf. 3, 2, 26.

§ 21. of allow is in apposition with the subject of $\sigma\kappa\eta\nu\sigma\partial\mu\epsilon\nu$, but we the others etc. Cf. of $\sigma\tau\rho\alpha\tau\eta\gamma\sigma$ i 2, 5, 25. — $\delta\pi\alpha$ ilpros: cf. note on $\sigma\kappa\sigma$ -raîo: 2, 2, 17.

§ 22. $\eta\mu\epsilon\hat{i}s\,\delta\ell$. Through the word $\delta\ell$, the following part of the sentence exhibits an anacoluthon with respect to the beginning; as though it had commenced $\sigma\hat{v}\ \mu\hat{e}r\ \eta\pi\epsilon(\lambda\eta\sigma\alpha s.$ — $\pi\epsilon_{00}\delta\mu\epsilon\theta a$: the fut. would be the common construction. — $\tau\delta v\ \Pi a\phi\lambda a\gamma\delta va = \tau\delta v\ \delta\rho\chi or \tau a\ \tau\omega v\ \Pi a\phi\lambda a\gamma\delta va v.$

§ 24. τοῖs εἰρημένοιs, at those things which had been spoken, i. e. by their own orator Hecatonymus. — ξενίοιs, connect with δεξόμεθα, we will receive you with gifts of hospitality. — τοὺs ἐνθάδε, i. e. the Cotyorians.

§ 25. τi after *féria* is a correlative of *kal* before $\pi p \delta s$. —— $i \pi i \tau h \delta \epsilon i a$ = $\phi i \lambda i k d$.

CHAP. VI.

The Sinopians advise the Greeks to proceed by sea, and they agree to follow the advice on condition that the Sinopians furnish a sufficient number of ships for the purpose. The design of Xenophon to found a new city in Pontus is frustrated by the treachery of the soothsayer Silanus.

§ 1. χρήσιμοι... ήγούμενοι: the Sinopians seemed etc. It is more easily translated impersonally, it seemed that the Sinopians by acting as guides would be useful; by belongs to είναι. —— είτε κατά δάλατταν, so. δέοι πορεύεσθαι.

§ 2. καl ήξίουν ... ξυμβουλεύειν, and they demanded of (the Sinopians) as Greeks, that they should above all things receive (them) favorably in this way, in being friendly to Greeks and in giving the best advice; "Ελλησι depends on eirous, but is placed next to "Ελλησας όντας, on account of the paronomasia. Cf. note 1, 9, 2; τούτψ i. e. τψ elras κ.τ.λ. See Gr. § 304, 2.

§ 3. Effor . . . elvas, it being permitted to be friends to the barbarians. Cf. note 2, 5, 22.

§ 4. $\tau \approx \lambda \lambda \ldots \gamma \ell \tau \approx \tau \circ \tau$ a wish, would that etc. — $a \delta \tau \eta$ is subject; and as usual is assimilated in form to the following predicate: $\lambda \epsilon \gamma \circ \mu \ell \tau \eta$ $\epsilon l \tau a \iota$, said to be, a common method of citing a proverb. Gr. § 264, Rem. 1. The proverb alluded to was $l \epsilon \rho \lambda \tau \eta$ $\sigma \tau \mu \beta o \omega \lambda \eta$, advice is a sacred thing. We may render the clause somewhat freely, for this (fact), advice is a sacred thing according to the proverb, (this) seems now to be fulfilled, (lit. seems to be present with me.) — $\gamma d \rho$ after $r v \tau$ has reference also to the sentence ϵl $\omega k \tau \ldots \tau \delta r \omega \tau \tau i \epsilon$ so also in § 6 the second $\gamma d \rho$ refers to the same sentence as the first $\gamma d \rho$.

§ 5. rd $\pi\lambda o \hat{a}$, the boats; the article here does not imply that they have been mentioned, but means simply the requisite boats. —— $\eta r \ldots \sigma \tau \epsilon \lambda$ - $\lambda \eta \sigma \theta \epsilon$, but if you set out etc.

§ 6. λεκτέα & γυγνόσκω, I must tell you what I judge (to be best). For the construction of λεκτέα, see Gr. § 284, 8, (12).

§ 7. οὐ γὰρ ἔστιν, 80. την εἰσβολην ποιείσθαι. — - ἄλλη ή Š, any where else than where. — τῆs όδοῦ depends on ἐκατέρα. — ä depends on κατέχοντες. — καl πάνυ, even very.

§ 8. Kal $v\bar{v}v$, and now; doubtless on the occasion of the battle of Cunaxa. — $\mu e i \zeta ov \phi povei, is too proud, i. c. to obey the summons of the king.$

§ 9. $\kappa\lambda \dot{\epsilon}\psi a_1$: cf. note 4, 6, 11. — $\dot{\epsilon}\pi\lambda$ rods morapols, to the rivers; the article is used because they are to be mentioned immediately, so that we may render $\dot{\epsilon}\pi\lambda$ rods, to the following. — $\pi\lambda \dot{\epsilon}\theta\rho\omega\nu$ limits $\Theta\epsilon\rho\mu\dot{\omega}\delta\sigma rra$: cf. note 1, 2, 23. — $\tilde{\kappa}\lambda\lambda\omega$ s $\tau\epsilon$ kal $\pi\delta\lambda$ -, especially when at the same time enemies etc. Cf. 7, 7, 40. — $\tilde{\kappa}\beta$ aros, not fordable (Krüg.).

§ 10. oi: not only.

§ 11. Kopóλa: objective genitive limiting $\phi_1 \lambda (as.$ This Doric form of the gen. was used also by Attic writers in certain appellatives and in foreign proper names, especially Doric and Acolic proper names. Gr. § 44, Rem. 2. — δ obv: cf. note 1, 2, 12.

§ 12. obtom dè ξ_{Xei} , but the case is thus = but on this condition. — $\eta_{\mu}\epsilon$ is dé: cf. L. & S. under dé, 4. In such a connection we cannot well translate dé.

§ 13. xúpq : loco. Cf. 5, 7, 28.

§ 15. καl lππεîs... lkavovs: lit. and horsemen also (being) already even very skilful through discipline. —— ένθα... παρεσκευάσθη, where so great a force could not be collected with small means, i. e. in case any one should wish to found a colony in that region. ---- $a \partial \tau \hat{\varphi}$ is repeated for the sake of perspicuity, because $\exists erop \hat{\varphi} rr_i$ is so far removed. Cf. $a \partial \tau \delta r 2$, 4, 7.

§ 16. abraw, of themselves, i. e. Xen. and his men. — $\sum \lambda av \delta v$: cf. 1, 7, 18.

§ 17. έαντώ : cf. note on έαυτόν 1, 8, 29.

§ 18. τὰς δέκα ἡμέρας: the article is used because the δέκα ἡμ- are mentioned 1, 7, 18. — ἡλήθευσε: cf. note on ἀληθεῦσαι 4, 4, 15. — Κύρφ, for Cyrus, limits δυόμενος.

§ 19. $\delta \tau_i$ is repeated on account of the intervening clause. Cf. 7, 4, 5; and μ_1 in 3, 2, 25.

§ 20. $\xi_{\chi \in iY}$ depends on $\lambda \pi \delta \rho ous$, being at a loss etc. — δs oïkade, as if towards home, with the intention of going home. — $\tau \eta s \dots \delta s$ oïkouµ $\xi \gamma n s$, partitive gen. dependent on $\delta \kappa \lambda \epsilon \xi d\mu e rot.$ — $\kappa \alpha \tau a \sigma \chi \epsilon \tilde{v} r$, $\lambda \pi i \epsilon r a the <math>\mu \epsilon r \epsilon r$ were depend on $\beta o \delta \lambda \epsilon \sigma \theta \epsilon$; but the first is to be connected in idea with $\beta o \delta \lambda \eta \sigma \theta \epsilon$, the second with $\tau \delta r \mu \epsilon r \delta \epsilon \delta \epsilon \delta \epsilon$. $\lambda o r r a$. — $\delta \epsilon$ after $\pi \lambda \sigma \delta a$ is used in the same way as $\delta \epsilon$ after $\eta \mu \epsilon \tilde{s} s$ in § 12.

§ 22. ἄσμενοs : cf. note 2, 1, 16. — προσέχειν μονή, to direct attention towards staying, i. e. towards settling in this region.

§ 23. Κυζικηνόν, sc. στατήρα; was equal in value to the Daric, cf. 1,
1, 9. The name is from the island Cyzicus where this stater was coined.
Dic. Antiqq. art. Stater. — ἕκοντες, sc. ol πολίται implied in ή πόλις.
Cf. ἀποίκους 5, 5, 8.

§ 24. $\epsilon \nu \theta \epsilon \nu$, to a place where. Cf. note on $\delta \theta \epsilon \nu$ 1, 3, 17. — $\kappa al \tau \eta s$... $\pi d\sigma \eta s$, and all the government of Pharnabazus, i. e. the satrapy called Dascylitis, to which, besides the countries mentioned, Bithynia also belonged. — $\xi \nu \nu \epsilon \sigma \tau \rho a \tau \epsilon \hat{\nu} \sigma \theta a \kappa \cdot \tau \cdot \lambda$. This took place in 411 B. C. Cf. Thucyd. 8, 61 and 80.

§ 25. $\tau \hat{\varphi}$ βουλομέν φ is connected like advois with έσεσθαι just as though sore had not been expressed. It must be rendered as though it were $\tau \partial y$ βουλόμενον.

§ 26. την μισθοφοράν, the (requisite) pay. Cf. την before δίκην 1, 3, 20. — Ξστε: cf. note 2, 6, 6.

§ 27. ϵ is often stands with verbs of speaking, because (says Hert.) the speaker is conceived of as entering into the midst of the hearers; cf. 28, 87. $---\tau \delta$ κοινόν, the common authority having charge of the general interests; cf. 5, 7, 17.

§ 28. καl vŷv : cf. note on καl τότε 4, 3, 11.

§ 80. $d\phi$, $\delta \delta \dots \delta \sigma \tau \epsilon$, lit. whence it might take place so that, or in an Eng. idiom, how it might be brought about that etc. $\delta \sigma \tau \epsilon$ is not unfrequently used in this manner after $\gamma (\gamma \nu \epsilon \sigma \theta a \ldots \dots \tau \delta \nu \ \mu \epsilon \nu$, and $\tau \delta \nu \ \delta \epsilon$ are in partitive apposition with $\delta \mu a \delta s$. Cf. note 4, 6, 25. $\dots \tau \delta \nu \ \delta \epsilon \ \mu h \ \beta \sigma \nu \lambda \delta \mu \epsilon \nu \sigma \nu$, but the one not wishing (to sail away at once, might sail) after he had acquired etc.

§ 31. kal... ắνδραs, and see persons promising etc. The allusion is to Timasion and Thorax. — $\sigma \omega (\omega \mu \epsilon \nu o v s \epsilon \nu \partial a, arriving safely at the place$ $where etc. — <math>\beta o v \lambda \delta \mu \epsilon \theta a$: cf. note 5, 7, 6. — $\mu u \sigma \partial v \tau \eta s \sigma \omega \tau \eta \rho l as, pay$ for arriving in safety. Cf. $\mu u \sigma \partial v \tau \eta s \delta \sigma \phi a \lambda \epsilon l as, 7, 6, 30.$

§ 32. άν belongs to είναι and έχειν, cf. 5, 6, 1. — έν γὰρ... ήττόνων; for the same sentiment, cf. 3, 2, 28. — διασπασθέντες και γενομένη: cf. note 1, 10, 6. — χαίροντες, see L. & S. VII, 2.

§ 83. apára the xeipa : cf. note 3, 2, 9.

§ 34. την δίκην : cf. note 1, 3, 20.

§ 35. $\tau d \chi \rho h \mu a \tau a \dots \epsilon \psi \epsilon \nu \sigma \mu \epsilon \nu \sigma a$, deceived in respect to the money, did not keep their word in respect etc. —— $\tau \eta s \mu \mu \sigma \theta o \rho \rho \eta s$ limits $\tau d \chi \rho h \mu a \tau n$. The position of the gen. is no more strange than that of $\tau \partial \nu K a \rho - \delta o \nu \sigma \omega \nu$ (the second) 4, 3, 1.

§ 86. $\delta \nu \epsilon \kappa \epsilon \kappa o (\nu \omega \tau \tau \sigma)$: cf. 8, 1, 5. — $\Phi \hat{a} \sigma \iota \nu$: the well-known river of this name in Colchis; cf. note 4, 6, 4.

§ 87. els thy: cf. note § 27 above. — $\gamma \nu \omega \mu \eta \nu$: cf. note 1, 6, 9. obx exx $\lambda \eta \sigma i d (\epsilon \nu$: several manuscripts and editions have $\mu \eta$ ex. Kühner eays, utrumque aptum; $\mu \eta$, ne concionem convocarent; obx, se nolle convorere concionem. Cf. Thucyd. 1, 39. $\delta \mu \hat{\alpha} s \, \delta \xi_{10} \hat{\nu} \tau \epsilon s \, o \delta \xi_{10} \mu \alpha_{10} \epsilon \hat{\nu}_{10}$.

CHAP. VII.

Much excitement prevails in the army occasioned by the report that Xenophon is about to conduct them back to the Phasis. Xenophon calls the army together and eloquently defends himself; he then takes occasion to describe the conduct of a part of the army who had abused ambassadors sent from Cerasus. A resolution is passed that the affair be investigated.

§ 1. $\pi d\lambda i \nu$ eis $\Phi \hat{a} \sigma i \nu$, back to Phasis. It seems that Neon confounded the Phasis in Colchis to which the other generals proposed to sail with the Phasis which they had passed in Armenia. Cf. 4, 6, 4.

§ 2. ξύλλογοι, gatherings of the soldiers; κύκλοι, groups collocted around one person who acted as speaker. Cf. Lat. circuli. — καl μάλα φοβεροl hoar, μh, and they were causing much fear, lest; in other words. and it was greatly to be feared, that etc. — τούs: the article is used as if the events here alluded to, though not related till afterwards, were already known to the reader.

§ 3. dropdu is here used in the sense of $\delta \kappa \kappa \lambda \eta \sigma (a\nu)$, a use not common in the Attic writers.

§ 4. 8ri, that, saying that.

§ 5. aυτοîs χρησθε, treat them, use them.

§ 6. $\tau o \ell \mu \pi a \lambda i \nu \pi \rho \delta s$ $\tilde{\epsilon} \omega$: repeat from the preceding clause $\delta \epsilon \tilde{i} \pi o \rho \epsilon \delta \epsilon \sigma \sigma \delta \tilde{i}$. $\cdots \delta s \tilde{i} \lambda i o s \ldots \delta r \epsilon \tilde{i} \delta \epsilon \nu s$: that the sun rises at that point and sets yonder, while (in fact) it sets there and rises from thence. The meaning of this sentence would be rendered perfectly clear by the gestures of the speaker.

§ 7. Bopéas and $\nu \delta \tau \sigma s$: without the article, as the names of winds are often used; cf. 4, 5, 3. See also note on $\Re \lambda \iota \sigma s$ 1, 10, 15. —— $\xi \xi \alpha \pi \alpha \tau \beta \sigma \alpha \iota$. On this form of the optat. see Gr. § 116, 9. Notice also the difference in accent between this word and the infin. in § 6.

§ 8. $d\lambda\lambda d \gamma d\rho$: but (some one may say, I may deceive you) for.

§ 9. $\pi_{01}\hat{\omega}$, 1 make this supposition, I will suppose. — kal δh , and grant that. — $\pi\hat{\omega}s \dots \beta_{01}\epsilon_{00}\delta_{10}\epsilon_{00}$, how therefore could a single man suffer a worse punishment than by forming such plans etc.

§ 10. *èypŋyopérai* (from *èyelpw*)...*è#iµeλóµeror*, to watch, (while) caring for etc., i. e. to watch carefully etc. — $\pi ap(n\mu i, sc. hp \chi e i r, I give it up to him. The asyndeton adds greatly to the vivacity of the description. — <math>\mu \delta ror$, adv. only.

§ 11. $\dot{\alpha}\lambda\lambda\dot{\alpha}$ $\gamma\dot{\alpha}\rho$: cf. note 3, 2, 26. — $\ddot{\alpha}\lambda\lambda\rho\nu$ is the object of $\dot{\epsilon}\xi\alpha\pi\alpha$ - $\tau\eta\sigma\alpha$, with which supply $\ddot{\alpha}\nu$ from the preceding clause; or that I might deceive any other person etc.

§ 12. δταν... άλις έχητε, when you have enough of, are satisfied in respect to etc. — εἰ ἐπεισι καὶ ἐσται: cf. note on περιίασι 4, 1, 8. οΓον ὑποδείκνυσιν, such as it appears in the beginning (ὑπο-). — καὶ φίλων καὶ πολεμίων, in apposition with ἀνθρώπων.

§ 13. $\delta v = \tau o b \tau \omega v \, \delta$. —— $\delta o \kappa o \hat{v} \sigma_i \ldots \tau v \psi \hat{s}$, and some of you also seem to me; or thus, and I think that some of you also; $\delta \lambda \theta \delta v \tau \hat{s} \ldots \delta \pi \epsilon \lambda \theta \hat{\epsilon} \hat{v}$, having gone . . . returned back again.

§ 14. τοῦτο καταμαθών ὅτι, by anticipation instead of καταμαθών ὅτι τοῦτο: cf. note 1, 1, 5. — aὐτούς, i. e. τοὺς ἐν τῷ χωρίφ: cf. ἀποίκους 5, 5, 8.

§ 15. $\epsilon \lambda \theta \epsilon \hat{\nu}$: cf. note 2, 1, 1. — $\pi a \rho a \pi \lambda \epsilon \rho \tau \epsilon s$: in 5, 1, 16, $\pi a \rho a \gamma \omega \gamma h$ is used. It will be recollected that a part of the army (cf. 5, 3, 1,) was conveyed in boats along the coast. — $\epsilon \gamma \tau \iota$: cf. note 1, 5, 1.

§ 16. abrdν... γενομένη, day unexpectedly breaks upon him; cf. 3, 4,
 49. — of δέ τινες: cf. note 2, 3, 15.

NOTES.

§ 17. Seipo éteppuluev, we set out (to come) hither. $---- \tau \tilde{w} \pi \lambda \epsilon \delta \tau \tau w$: cf. 5, 4, 1. $---- \tau \delta$ kowder $\tau \delta$ hydrepor, our common authorities, the officers of our army; cf. 5, 6, 27.

§ 18. $\epsilon_{\pi\epsilon}$... $\epsilon_{\phi\alpha\sigma\alpha\nu}$, but when they declared, said they (the Cerasuntii); the accusative with the infin. or as here the nominat. $(\sigma\phi\epsilon\hat{s})$ with the infin. may stand even after conjunctions (as $\epsilon_{\pi\epsilon}$) just as after relative pronouns (e. g. 2, 2, 1.); $\sigma\phi\epsilon\hat{s}$, the subject of the infin. $\lambda\epsilon'\gamma\epsilon\omega\nu$, stands instead of $\sigma\phi\hat{a}s$ because the infin. and the governing verb $\epsilon\phi\alpha\sigma\omega\nu$ have the same subject. (Hert.) Still the construction of $\sigma\phi\epsilon\hat{s}$ $\lambda\epsilon'\gamma\epsilon\nu\nu$ is very unusual and there is some reason to doubt the correctness of the text. — $\epsilon\pi\lambda\epsilon\omega\nu$, by public authority. — $\kappa\epsilon\lambda\epsilon'\omega\nu$, in the same construction with $\lambda\epsilon'\epsilon_{\alpha}$ to which it is connected by $\kappa\alphai$. — τobs ... $\delta\epsilono\mu\epsilon'\nuous$, the persons asking this, i. e. the friends of the deceased. This clause is in apposition with advois and is the subject of $\lambda d\pi\tau\epsilon\nu$, that they themselves should take and bury the dead.

§ 19. τινές: cf. note 3, 3, 4. — του βαρβάρους όποι, instead of όποι οί βάρβαροι: cf. note § 14 above. — τοῦς λίθοις: cf. note 5, 4, 23. παρεκελεύοντο, 80. βάλλειν.

§ 21. των δπλων: cf. note on τα δπλα 2, 2, 20.

§ 22. is at : sc. $d\pi \circ \chi \circ \rho \circ i \epsilon r$, as they would (naturally) withdraw after having even witnessed etc.

§ 26. τούτους τί δοκείτε: what do you think of these persons? Hertlein supposes here an ellipsis of some infin. as δράσαι. ---- ηδίκουν has the force of a pluperf. So also άδικεί § 29 is perf. in meaning. Cf. note on νικών 2, 1, 1.

§ 27. ἀνελέσθαι depends on κύριοι, without τοῦ before the infin. Cf. note on ἀνίστασθαι 4, 4, 11. — of βουλόμενοι: the sing. would be more common. — τῶν ἰόντων limits λόγων.

§ 28. ἐν οὐδενὶ χώρα, in no position, i. e. will be without power. — ὑμῶν limits δν.

§ 29. καl διαπεπράχασιν, have also accomplished; i. e. consider not merely their guilt but also the unhappy condition into which they have brought us. —— On the position of οδroi, cf. note 4, 2, 6.

§ 30. ἀσφαλès εἶναι, so. ἀφικνεῖσθαι suggested by ἀφικνῆσθε. κῆρυξ, as herald, in apposition with τ(s.

§ 31. ἀλλά: cf. note 4, 6, 19. — ἡμεῖs, i. e. ol στρατηγοl. δοξάτω ὑμῶν, lit. let it seem good to you, i. e. ratify it by a formal vote. ὡs, on the ground that, in the expectation that; cf. 5, 2, 12.

§ 33. o δ , where ; the reference is to Greece. — $\pi d\mu \tau \omega \nu$ limits $\epsilon \pi a l \nu o \nu$. § 34. $\delta o \hat{\nu} a u$ having $\tau o \delta s \dots \delta \mu \epsilon \mu \epsilon \mu \sigma \sigma \delta$ for its subject depends on $\epsilon \lambda \epsilon \mu \sigma \nu$. Cf. note on $\epsilon \lambda \epsilon \mu \epsilon \eta \epsilon 1$, 3, 8. — $\tau o \hat{\nu} \lambda o m \sigma \hat{\nu}$, hence forth ; cf. 6, 4, 11. — $a \dot{\nu} \tau o \dot{\nu} s$ refers to $\tau l s$: cf. note on $a \dot{\nu} \tau o \dot{v} s$ 1, 4, 8. — $\epsilon \pi l$: cf. note 1, 6, 10. — $\epsilon \xi$ o δ , since.

Digitized by Google

CHAP. VIII.

§ 1. $\delta(\kappa\eta\nu \ \delta\pi\sigma\sigma\chi\epsiloni\nu$, should submit themselves to a trial. — $\delta_i\delta\delta\rho\tau\omega\nu$: sc. $abriv \ \delta(\kappa\eta\nu$. $\delta o \ddot{v} \nu a \ \delta(\kappa\eta\nu = \dot{v}\pi\sigma\sigma\chi\epsiloni\nu \ \delta(\kappa\eta\nu$. — $\tau \hat{\eta}$; $\phi \nu \lambda a\kappa \hat{\eta}$; as gen. of cause depends on $\delta\phi\lambda\epsilon$ (from $\delta\phi\lambda_i\sigma\kappa d\nu\omega$); Gr. § 274, 2. Observe that $\phi\nu\lambda a\kappa \hat{\eta}$ here denotes negligent guarding. Cf. the use of $\delta \delta\nu a\mu\nu$ 1, 6, 7. — $\tau \partial \mu ela\mua$ is also dependent on $\delta\phi\lambda\epsilon$ as accus. of cognate meaning; Gr. § 278, 1 and 2. $\mu\nu\hat{a}$; is in apposition with $\mu ela\mua$: was fixed, for negligently guarding the cargoes of the ships, twenty minae, the (amount of) the loss on the cargoes. $\tau\hat{w} \dots \chi \rho\eta\mu d\tau\omega\nu$ limits both $\phi\nu\lambda a\kappa\hat{\eta}$; and $\tau \partial$ $\mu ela\mua$. For the allusion, cf. 5, 1, 16. — $\chi o \phi a (\nu e \tau o s \delta \epsilon, sc. \ \delta\phi\lambda e.$ — $\delta\rho\chi\omega\nu$ alpedels: cf. 5, 3, 1.

§ 2. $\lambda \ell \xi$ arta, sc. $\pi a \ell \epsilon \sigma \theta a \iota$. --- kal after $\pi o \hat{\upsilon}$ imparts emphasis to the interrogative. Cf. kal after 5, $\tau \iota$ 1, 8, 16, after $\delta \pi \eta \nu \ell \kappa a$ 3, 5, 18. --- $\delta \pi \omega \lambda \lambda \dot{\upsilon} \mu \epsilon \theta a$, were perishing ; cf. 4, 5.

§ 3. olov: by assimilation instead of $\tau o i o b r \cdots \pi a \rho b r$: cf. note on $i \xi \delta v$ 2, 5, 22. — $\pi o \lambda \lambda \hat{w} r$ gen. abs. with $i \pi a \gamma o \rho \epsilon v \delta r r w r$. irw $\delta \beta \rho i \sigma \tau \delta \tau \epsilon \rho o s$: a proverbial form of expression, worse tempered than asses, which by reason of their bad temper do not, (as) men say, become weary.

§ 4. $\epsilon\kappa \tau (\nu os = \delta \omega \tau l$ § 12. After each of the following questions we must imagine a pause sufficiently long for an answer, which is supposed to be negative, and hence the force of $\delta\lambda\lambda\delta$. — For the difference between frour and $\delta\pi frour,$ cf. note 1, 2, 11. — After $\mu \alpha\chi \delta\mu e \nu os$, supply mentally $\epsilon\pi \alpha \delta \nu \sigma \epsilon$. — $\epsilon\pi \alpha \rho \phi \nu \eta \sigma \alpha$, from $\pi \alpha \rho o \nu \epsilon \omega$, commonly takes a double augment.

§ 6. τον κάμνοντα : cf. note on τούς 5, 7, 2.

§ 7. διέδωκα, sc. τὰ σκεύη. — ἀπό in composition with ἀγαγεῖν and the other verbs of this sentence, is to be understood as in ἀπήτουν § 4. — πρὸs ἐμὲ ἀπαγαγεῖν, to return them (i. e. τὰ σκεύη) to me.

§ 8. τοσοῦτον, ὅτι, only so far as this, that etc. Cf. note 1, 8, 14. — is έγὰ οἶμαι : cf. note 2, 1, 12.

§ 10. $\delta\pi\delta\sigma a \gamma \epsilon \beta o \delta\lambda \epsilon r a :$ an expression of indifference; as much as he pleases may he live, it does not concern me. — $\delta\lambda\eta\theta\eta$ $\lambda\epsilon\gamma\epsilon is$, stands independent of the grammatical construction, as often $\delta\mu a :$ cf. note 2, 1, 16. — $\epsilon\delta\sigma\epsilon as \kappa.\tau.\lambda.$, for you seemed to me to resemble a person who knew etc.

§ 11. Kal ydp, and since ; cf. note on ydp 3, 2, 29.

Digitized by Google

Investigation is also made into the past conduct of the generals. Several of them are fined for delinquencies. On the preferment of some charges against Xenophon, he defends himself with his accustomed ability.

§ 12. $\delta\lambda$ iyas, too little, sc. $\pi\lambda\eta\gamma$ ds.

§ 13. δσοις ήρκει, as many as it suited, as many as were pleased ; a sarcasm. —— lorrow, sc. ημων : cf. note 1, 4, 12.

§ 14. $\pi\rho ol \, \ell\mu e ror$ a $\delta \tau \, \delta r$: mid. voice with a reflexive pronoun as object, cf. note 1, 8, 29. $\dots \tau \, \hat{\varphi} \dots \chi e_i \mu \hat{\omega} r i$: the article is used because it was something well known, in vivid remembrance. $\dots \kappa \alpha \tau \, \epsilon' \mu \alpha \delta or$ draords, was aware that I rose up etc.; $\mu \delta \lambda is$ qualifies both draords and $\epsilon \kappa \tau \epsilon \, i r q s$. For the construction, see Gr. § 310, 4. (a.)

§ 15. όπότε ίδοιμι, is iterative; cf. βούλοιτο 1, 2, 7. —— ἐπουργόν τῷ ἀπο-, conducive to the etc.

§ 17. Kal ydp odr: cf. note 1, 9, 8. — i = i = i with the dat. cf. note 1, 1, 4. — $\tau i \mu i \neq \gamma a \dots \lambda a \mu \beta d r e v$, what so grievous thing might they have suffered as that (brow, lit. for which) they would think it proper to receive satisfaction. $\mu i \neq \gamma a \circ b \tau w s$: cf. note 4, 8, 26.

§ 18. γονείs, and διδάσκαλοι, εc. ὑπέχουσι. — καὶ γάρ, and (it often happens that for the good of others we give them pain) for etc.

§ 19. rῦr ἡ τότε: cf. note 3, 2, 30. — εἰδία: used figuratively for safety, as the antithetical χειμών means danger.

§ 20. Idiatra μ eydin $\dot{\epsilon}\pi_i\phi\epsilon_{\rho\eta\tau\alpha i}$; L. & S. render under $\dot{\epsilon}\pi_i\phi\epsilon_{\rho\omega}$, a creat sea dashes against (the ship); Kühner considers μ eydin as predicate, the sea is borne high; cf. Gr. § 264, 3. With this use of μ eydin, cf. Lat. magnum.

§ 21. κατεδικάσατε = έδικάσατε κατ' αυτών, decided against them. ----ξχοντεs : on the asyndeton, cf. note on ξδοξεν 3, 1, 11.

§ 22. abrôr, i. e. rôr àrarroirrar, since ròr àrarroirra is collective. ——olµaı has no influence on the grammatical structure of the sentence; cf. note § 10.

§ 23. γοῦν : cf. note 3, 2, 17. — διεμάχετο μὴ φέρειν, lit. fought (it) through not to carry, i. e. persisted in not carrying. — ἀποδέδωκεν, is here transitive, though in the perf. and 2d aor. act. it is regularly intrans. Gr. § 158, 2.

§ 24. $\tau dxart(a \dagger \ldots \pi o \iota o \vartheta \sigma \iota$: we cannot say, the contrary than they do, and must adopt an entirely different form of expression, the reverse of what they do etc. $\ldots \delta \iota \delta \epsilon a \sigma \iota$, from the poetic $\delta (\delta \eta \mu \mu = \delta \epsilon \omega$. $\ldots \tau \eta r \ r \delta \kappa \tau a$ differe, you will bind him during the night; most likely because he committed his depredations, such as those mentioned § 23, by night.

§ 25. ἀλλὰ γάρ : cf. note 3, 2, 26. — el δέ τφ ... ἐπεκούρησα, but if I protected any one against a storm ; χειμῶνα is constructed with ἐπεκούρησα as with ἀμύνειν or ἀλέξειν with which it is here synonymous. — ἀπήρυξα: cf. note on ἐρύκειν 3, 1, 25.

§ 26. $\pi \epsilon_{pleryérero} \dots \xi_{\chi \in P}$ lit. A resulted so as to be well, i. e. the result was in all respects favorable.

From Cotyora to Chrysopolis.

CHAP. I.

The Greeks entertain with a banquet embassadors from Paphlagonia and conclude a peace with their nation. On the next day, they set sail from Cotyora, and after a prosperous voyage reach Sinope. While here they conclude to give the sole command to a single general and offer the position to Xenophon. He prudently declines, and Chirisophus, who had now returned to the army, is appointed.

§ 1. $\epsilon k \lambda \delta \pi \epsilon vor: caught by lying in wait; an unusual word. <math>--\epsilon \delta$ $\mu d\lambda a$, very expertly. $---\pi \delta \lambda \epsilon \mu \kappa \delta \tau s$; $\epsilon \delta r \delta \kappa \delta s$; $\xi \chi$. 1, 1, 5; $\kappa a \kappa \delta s \xi \chi$. 1, 5, 16; $\delta \theta \delta \mu \omega s \xi \chi$. 3, 1, 3; $\pi \delta \lambda \epsilon \mu \kappa \delta \tau \delta \tau \delta s$ the superlative of $\pi \delta \lambda \epsilon \mu \kappa \delta s$. $---\epsilon \delta \kappa \tau \delta \tau \delta \tau \delta \tau$; ϵc . note 1, 3, 11.

§ 2. $\tilde{\epsilon}\tau oi\mu os$ like $\tilde{\epsilon}\delta oi\xi \in$ § 14, properly applies only to $\delta \delta i \kappa \epsilon i \nu$; to $\delta \delta i \kappa \epsilon i \sigma \delta a$ and $\kappa \epsilon i \sigma \delta a$ which is the less striking inasmuch as $\mu \hbar \tau \epsilon \delta \delta i \kappa \epsilon i \sigma \delta a$ expresses only the idea $\epsilon i \rho \hbar \eta \nu \mu \delta \tau \epsilon i \sigma \delta i \kappa \epsilon i \sigma \delta a$ (which would otherwise stand after $\delta \delta i \kappa \epsilon i \nu$) is to be explained.

§ 3. $\epsilon \pi i$ $\xi \epsilon \nu i q$, lit. to hospitality, i. e. they received them as guests. —— $\delta \nu \delta \rho \hat{\omega} \nu$ here refers to the Greeks. —— $\delta i \kappa a \omega \sigma \pi \sigma \nu s$, sc. $\pi a \rho a \kappa a \lambda \epsilon \hat{i} \sigma \theta a i$. We have here the personal construction. Cf. note 2, 5, 41.

§ 5. $\sigma \pi o \nu \delta a i$: libations and a pacan followed regularly after the meal was finished; cf. Conviv. 2, 1. — $\dot{\nu}\psi\eta\lambda d = \tilde{a}\lambda\mu\alpha\tau a \dot{\nu}\psi\eta\lambda d$. — $\tau\epsilon\lambda\sigma$ s: adv., cf. 1, 10, 13. — $\dot{\omega}s \dots \dot{\epsilon}\delta\delta\kappa\epsilon i$: $\dot{\omega}s = \breve{\omega}\sigma\tau\epsilon$, so that. — $\pi\epsilon\pi\lambda\eta$ - $\gamma\epsilon\prime\alpha\iota$ is somewhat doubtful, since this perf. seems not to have been used in a pass. sense till after the time of Xen., and to translate it as act. seems a little awkward. Butt. conjectures $\pi\epsilon\pi\lambda\eta\chi\theta a_i$; Küh. $\pi\lambda\eta\gamma\eta\nu a_i$; as distinguished in meaning from $\pi a(\omega$, it denotes here a fatal stroke.

§ 6. $\tau \partial \nu \Sigma_{i\tau} d\lambda \kappa \eta \nu$: a song in honor of Sitalces a Thracian king; perhaps the one mentioned by Thucyd. 2, 29. — $\eta \nu \pi \epsilon \pi o \nu \theta \omega s$: cf. note 2, 2, 13.

§ 7. µerd rouro without de corresponds to $\pi\rho\omega\tau\sigma\nu$ µév § 5; cf. § 9. See also note on $\pi\rho\omega\tau\sigma\nu$ µév 8, 1, 18. — Alviaves: cf. note 1, 2, 6. — Mayrates: a people of Thessaly. — the kapmalar kalouµérar, the Carpass as it is called.

NOTES.

§ 8. $\sigma\pi\epsilon[\rho\epsilon\iota \ \kappa al \ {\epsilon\nu\gamma\eta\lambda}a\tau\epsilon^2: this of course was merely represented in$ $pantomime. — <math>\pi\nu\kappa rd:$ adverbial, frequently. — $\lambda\eta\sigma\tau\etas$ $\delta\epsilon:$ for vivacity of expression instead of δ $\delta\epsilon$ is $\lambda\eta\sigma\tau\etas.$ — $\pi\rho\delta$ expresses here the two ideas of before and for (Krūg.) — $\tau\delta\sigma$ ärdopa belongs as object both to dhoas and àrdyei. — δ ${\epsilon\nu\gamma\eta\lambda}d\tau\etas$, sc. $\nu\iota\kappa\hat{q}$ which is implied in dhoas àrdyei.

§ 9. δto : gen. abs. with $\delta r \tau_1 \tau a \tau \tau_0 \ell r w r$: $\mu \mu \mu o \ell \mu \epsilon r v s$ stands without an object: acting in pantomime as if two persons were drawn up (and fighting) against (him). — $\ell \xi \epsilon \kappa \nu \beta (\sigma \tau a (\text{from } \ell \kappa \kappa \nu \beta \omega \tau a w), he turned a somerset; <math>\ell \kappa$ in comp. seems to denote here the act of throwing himself out of the circle in which he had whirled.

§ 10. δκλαζε (from $\delta κλάζω)$; hence this dance was also called according to Pollux δκλασμα.

§ 11. $\pi p ds \dots ab \lambda ob \mu e \nu o i$, having the flute played for them to the measure of the war-dance. — $\pi p ds \tau o ds$ Seobs, to the gods = to the temples of the gods; the former expression being used because the gods were conceived of as dwelling in their temples. — $\pi p d\sigma \sigma \delta o i$, solemn processions. — $\delta \epsilon w d$ émolowero, considered it extraordinary; moleñadu being used in this expression as with $\pi e p l \pi o \lambda \lambda o \hat{v}$ in the same sense as $\hbar \gamma e \tilde{v} \sigma \theta a$.

§ 12. $\pi \epsilon \pi d\mu \epsilon \nu o\nu$: cf. note on $\epsilon \pi \epsilon \pi \epsilon \pi a \tau o$ 1, 9, 19. — $\pi \nu \rho \rho (\chi \eta \nu$: a wardance in which according to Plato (Legg. VII, 815.) the various movements of combatants were imitated.

§ 13. abra: ... else, these were the persons that had driven etc.; a facetious exaggeration of what is related in 1, 10, 3.

§ 15. 'Apµhrn (or 'Apµérn) was a harbor in the territory of Sinope; hence $\tau \eta s \Sigma u \omega \pi \eta s$, as just before els $\Sigma u \omega \pi \eta r$, must be understood according to note on er $\tau \psi$... $\Pi \delta r \tau \psi$ 4, 8, 22. — $\kappa \epsilon \rho d\mu \mu a$. The principal measure of liquids among the Greeks was the Metretes, to which the common cask ($d\mu\phi\rho\rho e's$, $\kappa d\delta s$, or $\kappa \epsilon \rho d\mu \mu s$) was made to correspond. The Attic Metretes contained nearly nine gallons. Dic. Antiq. art. Metretes.

§ 16. Xeiploopos ADde : 500 5, 1, 4.

§ 17. eloyfet abrows: (the question) occurred to them; Snus with its clause is the logical subject of eloyfet, how they might arrive etc.

§ 18. in this renderns, sc. yrduns, according to the prevailing opinion. So in 6, 2, 12.

§ 19. Exceler : tried to persuade. Cf. note on eBidgero 1, 3, 1.

§ 20. $\pi \hat{j} \ \mu \ell \nu$: to this $\delta \pi \delta \tau \epsilon \ \delta \epsilon$ § 21 instead of $\pi \hat{j} \ \delta \epsilon$ corresponds; cf. 8, 1, 12. — $\tau \nu \chi \delta \nu$: accus. abs. like $\ell \xi \delta \nu$ etc.; render it, perchance.

§ 21. κal τhν... ἀποβαλεῖν, that he might even lose his previously acquired reputation.

§ 22. diaxpiral depends on diamopoundry. — domen partertos fir, the very one who was pointed out (to him) by the oracle etc.; the personal

instead of the impers. construction $\delta \pi \epsilon \rho$ (Seev) marrewords $\hbar v$: cf. note on $d\mu h \chi a vos 1, 2, 21$. For the allusion, cf. 3, 1, 6. — $\tau \delta$ stap 3, 1, 11. — $d\pi \delta$: proceeding from, sent from.

§ 25. $\xi \lambda \epsilon \gamma o \nu$: cf. note on $\xi \lambda \epsilon \gamma \epsilon$ 1, 3, 8. — $\pi \rho o \epsilon \beta d \lambda \lambda o \nu \tau o$ ab $\delta \nu \tau i \epsilon$: they proposed him (Xen.) for themselves, i. e. as their commander.

§ 26. $\epsilon t \pi \epsilon \rho$ $\delta \nu \epsilon \rho \omega \pi \delta s$ $\epsilon l \mu :$ if I am really a man, i. e. if he were not pleased with such an honor, he would not be a man; he would not have human sensibilities. — Aaxedau orlow $\delta \nu \delta \rho \delta s$: the reference is to Chirisophus. — obre corresponds to $\tau \epsilon$ after $\epsilon \mu ol.$ — $\tau \nu \gamma \chi d \nu \epsilon \nu$, so. $\delta o \kappa \epsilon \delta \tau \epsilon$ suggested by $\delta o \kappa \epsilon \delta$. — $\pi a \rho$ $a b \tau \tilde{\omega} \nu : from them, i. o. from the Lacedae$ $monians. — od <math>\pi d \nu \nu$: a litotes. — $\tau \iota$: accus. synec.

§ 27. $\pi\rho\delta\sigma\theta\epsilon\nu\ldots\pi\rho\ell\nu$: cf. note 1, 1, 10. — $\delta\mu\rho\lambda\sigma\gamma\epsilon\dot{\nu}$: at the close of the Peloponnesian war 404 B. C. — $a\dot{\nu}\tau\hat{\omega}\nu$ refers to $\tau\dot{\eta}\nu$ $\pi\delta\lambda\mu\nu$ as a collective noun.

§ 28. $\epsilon \pi \sigma \lambda \iota \delta \rho \kappa \eta \sigma \sigma \nu$: cf. note 6, 3, 12. — $\epsilon \nu \sigma \omega \rho \mu h$: cf. note 3, 5, 3. The construction of $\delta \nu \sigma \omega \phi \rho \rho \sigma \iota \sigma \theta \epsilon \ell \eta \nu$ is not affected by the interposition of $\epsilon \nu \nu \sigma \omega \rho h$.

§ 29. 8: cf. note 5, 5, 20.

§ 30. $\epsilon i \ \delta \rho \gamma \iota o \hat{\nu} \tau a \iota \kappa.\tau.\lambda.$: this is presented as an example to show how ridiculous it would be for the Lacedaemonians to become angry should they not on all occasions obtain the precedence. —— $\sigma \nu \mu \pi o \sigma (a \rho \chi o \nu : cf.$ Dic. Antiqq. p. 1082, b. Charicles, Scene VI.

§ 31. $\pi\lambda\epsilon$ lovos èvôtor: that there was need of (something) more; rem pluribus verbis egere (Hert.); èvôtor, particip. instead of infin. after ôpów. &r. § 310, 4. — ôµrów with the accus. Gr. § 279, 4. — ϵi : to ascertain whether. Cf. 4, 1, 8. — iδιώτην: a private man, used here in contradistinction from a µdrrs. — äv stands with γνŵναι because in an independent sentence it would be $\hbar v$ έγνω, would have known.

§ 32. $\Delta \epsilon_{\xi;\pi\pi\sigma\sigmas}$: cf. 5, 1, 15. — airór after $\delta_i\epsilon_{\beta}a\lambda\lambda\epsilon_{\nu}$ and also after $\nu o\mu l \langle \epsilon_{i\nu}$ refers to Xen. — $T_{i\mu}a\sigma(i\omega\nu_i)$; cf. 3, 2, 37. — $\Delta a\rho\delta a\nu\epsilon_i$ $\delta\nu\tau_i$: in opposition to $\Lambda d\kappa\omega\nu_i$ $\delta\nu\tau_i$. The Greeks of Asia Minor had no high reputation for bravery.

§ 33. Ear $\pi \lambda o \hat{v}s \, \hat{J}$: if there may be a voyage = if the wind is favorable.

NOTES.

Cf. Thucyd. 1, 187. μέχρι πλοῦς γίγνεται. —— ἐκεῖσε κατασχεῖν, to land there.

CHAP. II.

The army sails to Heraclea, where a sedition arises among them, and they separate themselves into three companies. The largest, consisting of Arcadians and Achaeans, chooses ten new commanders; another company remains under the command of Chirisophus; and the third part attaches itself to Xenophon.

§ 1. The rivers here mentioned, as also the 'Iarovía à xrf, all except the Parthenius lay between Cotyora and Sinope and not between Sinope and Heraclea. This error arises from the fact that Xen. kept no exact record of the march after the arrival of the army in Armenia (as appears from his narrative), but wrote the greater part merely from recollection. See Introduc. § 7. — "Ipuos: this Ionic form of the gen. is also used sometimes by Attic writers in foreign words; cf. 1, 2, 12.

§ 2. $\delta \pi i$: cf. note 2, 3, 8. Others speak of the promontory of Taenarus in Laconia, others of Hermione in Argolis, and others still of Coronea in Bocotia as the place where Hercules descended to the under-world. $\dots \pi \lambda i or \, \delta i a$: cf. note 4, 6, 11.

§ 8. κεράμια: cf. note 6, 1, 15. — πλέθρων: cf. note 1, 2, 23.

§ 4. $\tau \hat{w} r \sigma \tau \rho \alpha \tau \eta \gamma \hat{w} r$, depends on $S \alpha u \mu d \langle \omega$. Gr. § 273, Rem. 20. où $\mu \eta$: cf. note on oùkéti $\mu \eta$ 2, 2, 12. — $\delta \pi \delta \theta \epsilon r \dots$ oùk éstur, and there is no place from which we shall be able to obtain provisions on the march. The principal idea lies in the particip. as often. — $\kappa u \langle u \eta r o \psi s :$ cf. note 5, 6, 23.

§ 5. $\&\lambda\lambda os \ldots \mu up lows$: a remark introduced parenthetically by Xen. into the speech of Lycon. — $\mu d\lambda a$ is not unfrequently added to $ab\tau lka$ as a strengthening particle. — $\kappa a \partial \eta \mu \ell r \omega r$: this is the ordinary word spoken of the $\ell \kappa \kappa \lambda \eta \sigma l a$, in which they were in the habit of sitting; cf. 3, 1, 33. Hence $a\nu l \sigma \sigma \sigma \sigma \partial a$ denoted the breaking up of the assembly; cf. 3, 3, 1.

§ 6. eloi 5' of: but some. Gr. § 331, Rem. 4. — of $\delta \dot{\epsilon}$: i. e. Chirisophus and Xen. — δ , $\tau \iota = \tau o \tilde{\nu} \tau o \delta$, $\tau \iota$, in that which etc.; $\tau o \tilde{\nu} \tau o$ accus. syn. with avayned few.

§ 10. $\forall \nu a \ A\theta$; the allusion is to Xen. — $\sigma \phi \hat{a}s$ and $\sigma \phi \hat{a} \nu$ are reflexive and refer to the logical subject of the sentence,—the persons speaking. — $\partial_{\nu} :$ cf. note on $\partial \sigma a \nu 1$, 4, 4.

§ 11. kal' éavroús, by themselves, alone.

§ 12. $i\kappa \tau \eta s r \kappa \omega \sigma \eta s$: cf. note 6, 1, 18. — $d\phi' \eta s = d\pi \delta \tau a \delta \tau \eta s \eta$.

§ 14. abrol: Neon and Chirisophus. — abrŵr, ipsorum; in this sense it may stand in this unusual position, between the article and noun (Krüg.). Kühner however reads abrŵr instead of abrŵr. Gr. § 245, Rem. 4. abrŵ: Ξενοφῶντι.

§ 15. ξ_{TI} : for a while. $\tau \hat{\varphi}$ frequence, cf. note 4, 8, 25; also note 3, 2, 9. $\lambda \hat{\varphi} or \kappa al$ $\xi \mu error:$ the common formula in consulting an oracle or a god. On the pleonasm, cf. note 1, 7, 8.

§ 16. of Kredp ou Opakes : see 1, 2, 9.

§ 17. $\tau \hat{\eta} s \Theta \rho \hat{\mu} \kappa \eta s$: Bithynia is here called Thrace, since the Bithynians were a Thracian tribe.

§ 18. ydp introduces the reason why he chose the least dangerous way.

CHAP. III.

The largest company set out first, and having arrived at the port Calpe, march out into the territory of the Bithynians for the purpose of obtaining booty. They meet with some success at first, but are at length surrounded by superior numbers and exposed to the most imminent danger. From this situation they are relieved by Xenophon and his party; after which both repair to Calpe, where they find Chirisophus already landed.

§ 2. K $d\lambda\pi\eta$: now called Kerpeh. — $\lambda\delta\chi ous$: denotes here and in § 4 and 5, the ten subdivisions of the Arcadian and Achaean forces, consisting of 4500 men (cf. 6, 2, 16). Hence the generals are called § 6 $\lambda\delta\chi \alpha\gamma ol.$ — $\tilde{\eta}\gamma ov$: sc. els $\tau \alpha\delta\tau\eta\nu$.

§ 3. $\sigma u re \beta d \lambda or \tau o$, they agreed upon. — $\delta \tau \epsilon$: cf. note 4, 2, 13. — $\pi \epsilon \rho \iota \epsilon \beta d \lambda \lambda or \tau o$: they secured to themselves.

§ 4. $\delta\iota \epsilon \phi \epsilon v \gamma o v$: being in the imperf. it denotes like $\delta\iota a \phi \epsilon i \gamma o v \tau \epsilon s$ what was repeated, perhaps at every village. $--- \tau \delta \sigma v \gamma \kappa \epsilon (\mu \epsilon v \circ v)$: the place agreed upon, cf. § 3.

§ 5. τέως μέν : cf. note 4, 2, 12. --- τρέπονται : sc. ol Θρậκες.

§ 6. $\pi p d\gamma \mu a \tau_3$: cf. note 4, 1, 17. —— É $\mu a \ \eta \mu \epsilon \rho q$ is much less common than $\sharp \mu a \ \tau j \ \eta \mu \epsilon \rho q$.

§ 7. ol δέ : cf. note 3, 4, 4. ---- ἐπίοιεν : sc. ol Ελληνεs.

§ 8. TELEUTOUTES : cf. note on TELEUTOV 4, 5, 16.

§ 9. τὰ άλλα: all the other things relating to a treaty except the giving of hostages. —— ἐν τούτφ ἴσχετο: at this point the negotiation stopped.

§ 10. $\pi o \rho \epsilon v o \mu \epsilon v \varphi$, while he was marching. The dat. of the particip. most frequently denotes the relation of time.

§ 11. $\delta \tau_i$ is here placed after a word of the clause to which it belongs, to make that word $(\nu \hat{\nu} \nu)$ more emphatic. For the same reason, $\epsilon_i \cdot d\nu$,

16*

and other similar conjunctions are sometimes postpositive. — πολιορκοῦνται... εἰεν: cf. note on τρέψονται... ἔχοιεν 3, 5, 13.

§ 12. πολιορκοῦνται: the idea of the first part of this compound is in actual use nearly lost. Cf. 4, 2, 15; also note on 4, 7, 22.

§ 15. Contains some explanatory remarks introduced parenthetically into the speech. —— et... $\kappa \alpha \theta o \rho \hat{\varphi} \epsilon v$, if they should descry any thing (coming) from any quarter. —— $\sharp \pi \alpha \nu \tau \alpha \delta \tau \varphi$: cf. note 1, 1, 5.

§ 16. ούδαμοî: an uncommon word, to no place, nowhere. — πολλή, 20. όδός. — Χρυσόπολιν: cf. note 6, 6, 38. — μένουσι: sc. hµiν. δέ after μένουσι corresponds to the foregoing ούτε: cf. note 5, 5, 8.

§ 17. $\tau ab \tau \delta v$: cf. $\tau \hat{v}$ $ab \tau \hat{v}$ 1, 8, 14. On the form $\tau ab \tau \delta v$ instead of $\tau ab \tau \delta$, see Gr. § 92, Rem. 2. — $\xi \chi \epsilon \sigma \theta a u$ with the gen. to cling to, be in earnest to secure. — $\delta s \ v \hat{v} v \ldots \hat{\epsilon} \sigma \tau v$, that it is now permitted (to us), that we may now.

§ 18. robs μ eyalityophoartas... ϕ poroûrtas, those who have talked proudly as if they were wiser (than we): $\pi\lambda$ éor ϕ poreûr means to be wiser, to be more cunning; on the contrary μ éya ϕ poreûr, to be proud. For the allusion, cf. 6, 2, 10. — robs ànd tŵr deŵr deµouérous, who begin (every enterprise) with (lit. from) the gods. — ω s är : cf. note 2, 5, 16.

§ 21. Exel raxiora, as soon as ; cf. 3, 1, 9.

§ 22. ἐλάνθανον ... γενόμενοι, unconsciously to themselves arrived upon the hill; or as we might say, sooner than they were aware (of it). — ἐπολιορκοῦντο is another of the many instances where the English idiom would require the pluperf. instead of the imperf. — καταλελειμένουs: cf. note 4, 7, 14.

§ 23. $d\phi$ ' écrépas: after evening set in. $d\pi d$ denotes the beginning of a transaction as éls denotes the termination (cf. 1, 7, 1). — Snov, sc. olxourro.

§ 24. $\epsilon i s \dots \lambda i \mu \epsilon \nu a$ is used because $\sigma \nu \mu \mu i \xi a i$ implies the idea to go.

§ 25. $\hbar\mu\epsilon\hat{i}s\ \mu\dot{\epsilon}r\ \gamma d\rho$: this clause implies something of this sort as going before, "but our conjectures were incorrect," for etc. —— $i\delta\delta\kappa ouv$: cf. note 1, 4, 7.

§ 26. $\xi\xi\hat{\eta}\kappa\epsilon\nu$, had expired. — $\tau \hat{\alpha} \pi \alpha \rho' \hat{\eta}\mu\hat{\nu}$, lit. the things with us, i.e. our situation.

CHAP. IV.

The soldiers refuse to encamp in Calpe, a place strongly fortified by nature, lest the generals contrive to detain them there and found a city. They prefer to remain in an exposed situation on the sea-shore. Afterwards they pass a decree that no one, under penalty of death, shall again propose to divide the army. Wishing to go out on a foraging expedition, they find the omens unfavorable. Neon nevertheless goes out with 2000 men, but is attacked and defeated by the cavalry of Pharnabazus. He is rescued from complete destruction by Xenophon.

§ 1. abroû ... êní: cf. note 2, 2, 1. — ànd roû στόματος roû Πόρrov is to be repeated in idea; beginning with the mouth of the Euxine, extends (ἐστίν) (from it) as far as etc. The στόμα roû Πόντου is the Thracian Bosphorus; cf. 7, 1, 1. — 'Ηρακλείας = 'Ηρακλειώτιδοs. Cf. note on ἐν τῷ ... Πόντφ 4, 8, 22. — εἰσπλέοντι: cf. note on προϊοῦσι 3, 2, 22.

§ 2. $\tau \rho \iota h \rho \epsilon \iota \ldots \kappa \omega \pi \alpha \iota s$, to a galley with oars. Not an unusual mode of denoting geographical distances among the Greeks. Cf. Thucyd. 2, 97. — $\hbar \mu \epsilon \rho \alpha s \ldots \pi \lambda \sigma \hat{\upsilon} s$: a very long day's voyage. The distance was 750 stadia. — $\lambda \lambda \lambda d$: cf. note 3, 2, 13. — $\epsilon \kappa \pi (\pi \tau \epsilon \iota r)$: to suffer shipwreck. Cf. 7, 5, 12 and 13. — $\delta \epsilon \iota r d$: is explained like $\tau \lambda \epsilon \sigma \chi \alpha \tau \alpha$ 3, 1, 18. — $\tau \sigma \vartheta s$ ~ EAAnvas: cf. note on $\epsilon r \tau \hat{\eta} \beta \alpha \sigma \iota \lambda \epsilon \omega s \chi \omega \rho \alpha$ 3, 2, 23.

§ 8. πλεόντων: of (persons) sailing. No subject is expressed because no definite subject is thought of. — $\epsilon v \tau j$ δαλάττη προκείμενον: a constructio praegnans for προτείνον (extending) εἰs την δάλατταν ὥστε κείσθαι ἐν αὐτį. (Hert.) — μάλιστα: cf. note 5, 4, 12.

§ 4. airij: cf. note on airoi 3, 4, 41. — $\tau \delta$ mpds $\delta \sigma \pi \epsilon \rho a \nu$: towards the west, on the west side. The expression is called adverbial by Küh. See Gr. § 279, Rem. 10. — $\check{a}\phi\theta o \nu o s$ is taken as predicate with $\check{\rho} \delta o \sigma a$, taking the place of an adverb. Cf. Thucyd. 2, 5. $\delta \gamma a \rho$ 'Asombs $\check{\epsilon}\rho \rho \acute{\eta} \mu \acute{\epsilon} \gamma a s$.

§ 5. $\epsilon v \tau \hat{\varphi} \lambda \mu \epsilon v i$: at the harbor. Cf. note 4, 8, 22.

§ 7. τὸ πόλισμα ἀν γενόμενον, i. e. τὸ χωρίον ὁ πόλισμα ἀν ἐγένετο, the place (cf. § 14, 21,) which might become a citadel. —— στρατοπεδεύεσθαι els, to go and encamp in etc.

render πολλά καl άγαθά πράττειν, did (or fared) extremely well; i. e. acquired a fortune.

§ 11. τοῦ λοιποῦ: cf. note 5, 7, 34. — μνησθῦ: cf. L. & S. μιμνήσκω-2. to mention. — κατὰ χώραν, in their respective places. — ỹπερ είχε; cf. note 2, 2, 21. — τὰ ἐκείνου, his place; cf. 5, 6, 36.

§ 12. The more law, governed by $\pi oint for.$ $---- f \pi ore$ hal allor: lit. if at any other time also; i. e. now if ever. Cf. as τis hal allors 1, 3, 15.

§ 13. $\delta \sum \lambda a \nu \delta A \mu$. Inasmuch as Silanus is already known to the reader, the article can be prefixed, although an apposition with the article immediately follows. — $\delta \pi o \delta e \delta \rho d \kappa \epsilon_i$: cf. 6, 2, 15. — $\epsilon \gamma i \gamma \nu e \tau_0$: cf. note 2, 2, 3.

§ 14. olkloau, from olklow. Observe the difference between this word and olklow.

§ 15. τη αύριον, sc. ημέρα. — τον βουλόμενον: cf. note 1, 8, 9.

§ 16. els tols : even to a third time ; cf. § 19 below.

§ 18. $\delta \rho a$: cf. note 2, 2, 3. — δs or $\delta \tau \iota$ should properly be omitted. (Krüg.) The fact that both are introduced is explained on the ground that two different constructions are united in one sentence. $\delta s \gamma \partial \rho \epsilon \dot{\gamma} \dot{\sigma} \dot{\eta} \kappa ov\sigma a \mu \epsilon \lambda \lambda \epsilon \iota$, and $\dot{\epsilon} \gamma \dot{\omega} \gamma \partial \rho \dot{\eta} \kappa ov\sigma a \delta \tau \iota \mu \epsilon \lambda \lambda \epsilon \iota$. Our idiom requires that we should adopt one or the other of these latter constructions in translating, for we cannot combine both. — The clause $\dot{a} \tau \partial \tau \sigma \hat{v} \ldots \dot{\eta} \kappa ov\sigma a \tau u \sigma s may be rendered, I heard by a certain person from the boat that arrived accidentally yesterday etc.; or <math>\dot{a} \pi \partial \tau \sigma \hat{v} a \dot{v} \sigma \mu d \tau \sigma v$ may be taken adverbially = $a \dot{v} \tau \rho \mu d \tau \omega s$, and $\dot{\eta} \kappa \sigma v \tau \sigma s \pi \lambda o (\omega would then be gen. absolute. — <math>\delta \dot{\epsilon} \kappa B \nu \zeta$. $\delta \rho \mu$. Cf. note 1, 2, 8.

§ 19. oùr $\xi\phi\eta$: cf. note 1, 3, 1. — For the force of $\mu\eta$ with the particip. see Gr. § 318, 5.

§ 20. $\sigma_{\chi}\epsilon\delta\delta\nu$ τ_i , nearly; τ_i is often joined thus to $\sigma_{\chi}\epsilon\delta\delta\nu$ and $\pi d\nu\nu$, modifying them and rendering them less positive. —— $\epsilon\kappa\nu\kappa\lambda\sigma\hat{\nu}\tau\sigma$, in the plural, because the subject is collective. Cf. $\kappa\delta\pi\tau\sigma\nu\tau\epsilon$ s 2, 1, 6.

§ 21. $\epsilon v \tau \hat{\varphi} \epsilon \rho \nu \mu v \hat{\varphi} \chi$; cf. § 3 and 4, and 7. — $\delta s \epsilon i s$: cf. note 1, 8, 1. — $\pi \rho \sigma \chi \omega \rho \delta \eta$: might be favorable. The word $\pi \rho \sigma \chi \omega \rho \delta \omega$ is not uncommon in this sense; cf. L. & S.

§ 22. $\delta \epsilon \sigma v$: accus. abs.; cf. note 2, 5, 22. — $\delta \pi \delta$ $\delta \mu d\xi \eta s$: lit. from under a wagon, or as we should say, from under the yoke. For the force of $\delta \pi \delta$ with the gen., cf. Gr. § 299, 1. — $\pi \rho o \theta v \mu \epsilon \delta \sigma \theta u$, to interest himself in the matter, i. e. to undertake the management of the sacrifices. — el,

(to ascertain) whether; τ_i is $\tau_0 \delta \tau_{ij}$ $\epsilon \tau_i \eta$, there might be any thing in this; i. e. to ascertain whether the sacrifices would be more favorable if another should preside over them instead of Xen. —— $\epsilon \gamma \epsilon \nu \epsilon \tau_i$ iepd.

§ 23. rods arboúrous &s: cf. note $\tau \hat{\omega} r \beta a \rho \beta d \rho \omega r \dots \hat{\omega} s, 1, 1, 5.$ is $\eta \gamma \epsilon \mu \delta ros \epsilon \sigma o \mu \epsilon rov, as if (promising that) there would be a guide; viz.$ $the Heracleote. — doparious: cf. note 5, 2, 4. — <math>\epsilon is \delta \omega x$. ard., cf. note 5, 2, 4.

§ 24. $\delta s \ \epsilon \pi i$: cf. note 4, 3, 11. — $\Phi a \rho \nu a \beta d \zeta o v$: the Persian satrap of lesser Phrygia. — $\pi \rho \tilde{\omega} \tau o i$: the Greeks were afterwards attacked by the Bithynians § 26. — $\mu \eta$ $\epsilon \lambda \theta \epsilon \tilde{\nu}$, from coming; on this use of $\mu \eta$, cf. note 1, 3, 2; but also 2, 3, 9. — $\mu \epsilon \tilde{\iota} o v$: cf. note on $\pi \lambda \epsilon o v$ 1, 2, 11. After $\mu \epsilon \tilde{\iota} o v$, $\pi \lambda \epsilon o v$, and $\epsilon \lambda a \tau \tau o v$, $\tilde{\eta}$ is often omitted before the numerals. Cf. 7, 1, 27. (Hert.) — $\tau \delta \delta \rho o s$: cf. note on $\tau o \tilde{\upsilon} \delta \rho o v s$ 3, 4, 24.

§ 26. κal $\hbar\delta\eta \ \mu\epsilon\nu$: it is conjectured that $\tau\epsilon$ should stand instead of $\mu\epsilon\nu$. Cf. note 1, 8, 1. — $\mu\epsilon\chi\rho\iota \ \epsilon\iotas$: cf. note 4, 5, 6.

CHAP. V.

The Greeks, alarmed by the dangers that surround them, consent to encamp in Calpe. As soon as the omens become favorable, Xenophon leads forth the army, and the barbarians are vanquished.

§ 2. $\delta \pi \epsilon \xi \delta \delta \iota a$ is commonly explained as = $i \epsilon \rho \dot{a} \ \delta \pi' \ \delta \xi \delta \delta \phi$: Hert. following Schneider thinks the true reading may be $\delta \pi' \ \delta \xi \delta \delta \phi$.

§ 4. $\tau o \hat{v} \tau o v$: this one with his soldiers. —— $\epsilon \pi i \sigma \tau \rho a \tau o \pi \epsilon \delta v$: an uncommon construction instead of $\sigma \tau \rho a \tau o \pi \epsilon \delta v$, at the encampment. The Greek article is omitted as often happens in designations of place ($\pi \delta \lambda is$, $\delta \sigma \tau v$, $\delta \gamma \rho \delta s$ etc.), especially when joined with prepositions.

§ 5. τοῦ κέρατος, of the army marching in column. — ποιησάμενοι κατά, having placed...near. — όπόσους...τδ κέρας, as many as the army had within its reach, as many as the army extended over.

§ 7. $\eta\mu\epsilon\rhoas$ is gen. abs. with $\mu\epsilon\sigma\sigma\delta\sigma\etas$, and $\pi\epsilon\rhoa$ is an adv.; we may render the clause, after the middle of the day. —— 8, $\tau\iota$ refers to $\epsilon\pi\iota\tau\eta\delta\epsilon\iotaa$ as in 4, 1, 9; cf. note 1, 1, 5. —— $\epsilon\tau\tau\deltas$: cf. note 1, 10, 3. —— $\epsilon\kappa$ $\tau\sigma\hat{v}$ $\epsilon\nu\sigma\tau\deltau$: cf. note on $\epsilon\kappa$ $\tau\sigma\hat{v}$ $\epsilon\tau\sigma\hat{v}$.

§ 8. enl roû mpárou: cf. note 4, 3, 9.

§ 9. λόχους φύλακας: reserve companies, φύλακας has the same grammatical construction as δπισθοφύλαξιν 4, 1, 6.

§ 10. $\tau h\nu$, sc. $\delta \delta \delta \nu$, in the way towards etc.; cf. note 2, 2, 10. — $h\xi \omega$: cf. note 2, 1, 9. — $\tau o \dot{\nu} s \tau \epsilon \lambda \epsilon \nu \tau a lovs \lambda \delta \chi o \nu s$, the reserve companies mentioned § 9.

NOTES.

§ 11. $\frac{1}{3}\sigma\nu\chi_0$: this adject. is seldom so used. Hert. cites Cyrop. 5, 3, 55. $\frac{1}{3}\sigma\nu\chi_0^2$ is far more common. — $\frac{1}{3}\nu\lambda$ has here the distributive meaning; cf. 3, 4, 21. — $\frac{1}{7}\nu$ µéν, so. $\tau d\xi \nu$. — $\frac{1}{7}\lambda$ δέξιον ἐπέτρεψεν directed towards the right. — $\frac{1}{6}\phi\epsilon\pi e\sigma\thetaau$ $\frac{1}{3}\pi\sigma\lambda_1\pi\delta\nu\tau as$, so as to follow having left an interval of etc.; $\frac{1}{3}\pi\sigma\lambda_1\pi\delta\nu\tau as$, cf. note on $\kappa\delta\pi\tau\sigma\nu\tau$ es 2, 1, 6. — $\tau h\nu$ δè µlar, but the remaining one.

§ 12. τδ rdπos: on the repetition of this noun instead of a pronoun, cf. note 8, 2, 23. — στρατηγούs: cf. note on στρατηγοί 8, 5, 7. ήγούμενον: cf. note 2, 2, 4.

§ 13. $\delta r_1 \ldots \epsilon i_n$, that it was not worth the while to consider; i.e. it was clear without further deliberation that they ought not to do it.

§ 14. ἰθελούσιον belongs to με. Cf. note 2, 1, 16. —— εἰs ἀνδρειότητα is to be connected closely with δόξης, reputation for bravery; cf. note 2, 6, 80.

§ 16. προβαλλομένουs : cf. note on προβαλέσθαι τὰ δπλα 1, 2, 17. The opposite in meaning is μεταβαλλομένουs.

§ 17. τούτους ... αὐτούς : cf. note on βασιλέα ... αὐτόν 2, 4, 7. δάξασθαι : cf. note on σωθήναι 2, 1, 19. — ἀπιόντων, sc. ἡμῶν; cf. note on ἰόντων 1, 4, 12.

§ 18. $\chi \alpha \lambda \epsilon \pi \delta \nu$, difficult to pass; as in 4, 8, 2, and 5, 1, 17. — $\delta \rho^{\circ}$ obx1... $\delta \xi_i \omega \nu$, is it not worth the while even to seize hastily the opportunity (instead of avoiding it)? — $\delta \pi \delta$ $\tau o \hat{\nu} \chi \omega \rho low \delta i \delta d \sigma \kappa \epsilon \sigma \theta \omega$, to take occasion from the place to become convinced. 'And denotes with pass. verbs the occasion for an action; $\delta \pi \delta$ denotes the action as being accomplished. (Hert.)

§ 19. πω̂s δέ: sc. διαβατά έσται. —— ά . . . δρη for τὰ δρη ά.

§ 20. Schoel Sé, K.T.A., but if we arrive there the sooner, it will be necessary the sooner etc.

§ 21. *iepd* and σφάγια: cf. note 1, 8, 15. — *iωμεν*: for a similar asyndeton, cf. φάνητε 3, 1, 24.

§ 22. In the root, sc. Herophirta. — nal δs : cf. note 1, 8, 16. — $\tau o\hat{v}$ ratious depends on \hat{y} . — $\check{a}v$ belongs to yerévolu. Cf. 5, 6, 1. — $\hat{\eta}$ el ... it supports, than if they defiled over the bridge etc.

§ 23. in) rais Supars : cf. note 2, 4, 4.

§ 24. $\frac{1}{2}\gamma\epsilon\mu\delta\nu$ is a predicate: Hercules as leader. — $\frac{1}{2}\delta\delta$ is predicated of the whole sentence, it is pleasant etc. — $\frac{1}{2}\lambda\sigma\rho\epsilon\delta\nu$ τ_i kal kalor: the object of $\frac{1}{2}\kappa\sigma\nu\tau\sigma$ and $\pi\sigma\iota\eta\sigma\sigma\sigma\tau\taua$. — $\mu\nu\eta\mu\eta\nu$... $\frac{1}{2}\kappa\sigma\nu\tau\sigma\nu$, to occasion a remembrance of himself (among those) among whom one wishes (to be remembered). Supply τ_i s with $\frac{1}{2}\delta\epsilon_i$.

§ 25. $\pi a \rho \eta \gamma \gamma \epsilon \lambda \lambda \epsilon \tau o$: impers. orders were given. — $\epsilon \pi i \tau \partial v \ldots \epsilon \chi \epsilon u \epsilon$: a verb of rest accompanied with a construction implying motion: that (having placed) their spears on the right should or they should hold (them there). Cf. note on $\pi a \rho \hat{\eta} \sigma a r \epsilon is 1, 2, 2.$ $\sigma \eta \mu a | rot: cf. note on <math>\hat{\epsilon} \sigma d \lambda$. $\pi r \gamma \xi \epsilon 1, 2, 17.$ \dots $\kappa a \theta \hat{\epsilon} r \tau as; sc. <math>\tau \lambda$ dopara, having lowered their spears, i. e. having taken them from their shoulders where they rested; cf. § 27. \dots $\sigma \delta r \theta \eta \mu a:$ without the article because it is predicate. \dots $\pi a \rho \hbar \epsilon i:$ passed along (the ranks); cf. 1, 8, 16. \dots $\kappa a \lambda \delta r \xi \chi \epsilon i r \tau \delta \chi w \rho | or = \kappa a \lambda \delta r$ $\epsilon I rai \tau \delta \chi w \rho | or \delta \xi \chi o i \epsilon r.$

§ 26. of Ελληνες πελτ.: cf. note on Ελλήνων 3, 4, 26.

§ 28. is $\delta\lambda/\gamma oi$ bres: considering that they were few, i. e. with their small number; about forty horsemen; cf. 6, 2, 16. —— $\kappa\alpha\theta$, β : opposite which. —— $\delta\tau\epsilon$: cf. note 4, 2, 13.

§ 29. Non: at once; often used in this sense, cf. 1, 3, 11; 3, 1, 46.

§ 30. ἀπειρήκεσαν μέν, ὅμως δέ: lit. they had become weary, but still etc. It would be more natural for us to say, although they had become weary, still etc. <u>b</u> ώς ... ἀναπαύσαιντο, that (the enemy) might not recover confidence by rest.

§ 31. 8 does not, says Krüg., refer to $\nu d\pi \sigma s$, but to the whole clause, which fact. —— $\delta i \omega \kappa \sigma \nu \tau \epsilon s$: the particip. is used because $\pi \rho \sigma a \pi \epsilon \tau \rho d \pi \sigma \nu \tau \sigma = \epsilon \pi a \delta \sigma a \nu \tau \sigma$.

§ 32. *Ev0a*: cf. note 4, 1, 2.

CHAP. VI.

The Greeks obtain much booty from the country of the Bithynians. Meanwhile Cleander the Spartan governor of Byzantium arrives in company with Desippus, by whom he had been greatly prejudiced against the army. This prejudice is removed by Xenophon. The command of the army being offered to Cleander, he declines it, as the omens are not favorable. The army marches under its former commanders through Bithynia, and arrives with much plunder at Chrysopolis.

§ 1. είχον ἀμφί: cf. note 5, 2, 26. — πυρούς . . . σῦκα: on the asyndeton, cf. note 2, 4, 28.

§ 2. $\epsilon \lambda d\mu \beta avor$: held possession of that which they took; as the connection indicates that it means.

§ 3. ἀφικνοῦντο: predicated of inanimate objects; cf. ῆλθον 4, 8, 24.
 — ἄσμενοι: cf. note 2, 1, 16.

§ 4. $\pi o\lambda i \langle \epsilon i \nu :$ not used elsewhere by Attic writers; found in Hom., Herod., and later writers. — $\delta \epsilon o i$ is as usual impers. and the remainder of the clause δ , $\tau i \dots \epsilon i \nu a i$ is the logical subj. of $\delta \epsilon o i$. We may render thus, what they must do to be friends. — $\epsilon \pi \epsilon \delta \epsilon i \kappa \nu v \epsilon \nu$, showed, presented; to convince the army how important the new city might become.

§ 5. Κλέανδρος : cf. 6, 4, 18. — καλ έπλ λείαν . . . είς τό δρος : thus

interpreted by Kühner, and some (happened) to have gone for booty (in the plain); others in another direction to the mountain; with $olx \delta\mu evol$ supply from the foregoing $\ell \tau \delta \gamma \chi a v or$; and as it is evident from the foregoing narrative that the Greeks had plundered chiefly the level country; so the writer adds $\delta \lambda \lambda o$: $\delta \lambda \lambda \gamma$ els $\tau \delta$ $\delta \rho os$ (sc. $\epsilon \pi l \lambda e lar olx \delta \mu evol. <math>\epsilon \tau \delta \gamma \chi a v or)$. $---\tau \delta$ $\delta \rho os$: on the article, cf. note 3, 4, 24. $----\Delta \epsilon \epsilon l \pi \pi \varphi$: cf. 5, 1, 15.

§ 7. $dva\kappaa\lambda o \hat{v} \tau \tau s$ is frequentative in meaning. The common word, used to denote an opprobrious epithet, is $d\pi o \kappa a \lambda \hat{\epsilon v}$. $---- \tau \partial v \pi \rho o \delta \delta \tau \eta v$: not simply a traitor, but emphatically the traitor.

§ 8. $\delta \tau_i$ oùdèr ein pràqua, that it was a matter of no importance. — $\tau a \tilde{v} \tau a \gamma \epsilon r \epsilon \sigma \theta a i depends on airtor after the analogy of the expression airtos$ $<math>\tau_i$ (cf. § 15); the occasion of these things taking place.

§ 9. is, on the ground that they were, sc. bras.

§ 11. Sid $\tau \epsilon \lambda outs:$ always, constantly. —— $\epsilon \xi \circ \delta$: in consequence of which, i. e. because he was a constant friend of Xen. —— $\delta i \epsilon \beta a \lambda \epsilon \nu a \partial \tau \delta \nu$, calumniated him; reported to Cleander that Agasias was the person who commenced casting stones. —— $\pi a \rho$, $\delta \lambda (\gamma o \nu \epsilon \pi o i o \hat{\nu} \tau o$, made light of; $\pi a \rho$, $\delta \lambda (\gamma o \nu$, means properly by the side of i. e. like a small affair.

§ 12. $\ell\mu ol$ $\delta \epsilon$: cf. note 4, 6, 10. — ϵls $\epsilon \kappa a \sigma \tau os$ is in apposition with the implied subject of $\epsilon l \sigma l$, i. e. ol $\Lambda a \kappa \epsilon \delta a \mu \delta \nu i os$. Cf. note on $\epsilon \kappa d \sigma \tau \eta$ 1, 7, 15.

§ 14. ένδs ἀνδρόs, alluding to Agasias. — ἀπέχεσθαι, should be kept away.

§ 15. $i\gamma \omega$ $\mu i\nu$ obv is repeated on account of the parenthetical clause. $---\tau_i$, in any respect, modifies at row.

§ 16. έαυτὸν παρασχεῖν κρῖναι: cf. note on παρέχοντες 2, 3, 22. ἀντὶ δέ: we cannot translate δέ here; it is used because this clause is an antithesis to the preceding olóμενοι... τεύξεσθαι......οὐδ ὅμοιοι instead of μηδ ὅμ. because the negative does not belong to the whole clause, but to the particular word which it precedes...... εἰρξόμεθα has a pass. meaning.

§ 17. $\delta\mu\sigma\lambda\sigma\gamma\hat{\omega}$ is independent in gram. construction : cf. note 5, 8, 10.

§ 20. $\epsilon \kappa \epsilon \lambda \epsilon v \sigma \epsilon \ldots \kappa \rho (rarta \sigma \epsilon a) \tau \delta r$: a repetition of the personal pronoun after an intervening clause is not uncommon: exhorted you... that having yourself placed us on trial you should use us as you please etc.

§ 22. $\Delta \epsilon_{\xi;\pi\pi\sigma\sigma}$... $alp\epsilon\theta \epsilon_{r\tau a}$, and I know that Dexippus was chosen etc.; acc. and particip. Gr. § 310, 4. The remaining participles of this sentence are in the same construction and consequently to be rendered as finite

.

verbs. —— ήτησάμεθα : cf. note 5, 1, 11. —— ἐφ' ὅτε : cf. note 4, 2, 19.

§ 23. $\tau \delta \in \mathbb{R}^{1}$ τούτφ, as far as depended on this person. — $\delta \pi \sigma \lambda \delta \lambda \lambda \alpha \mu \epsilon s$ expresses the fact more positively than $\delta \pi \sigma \lambda \delta \lambda \epsilon \mu \epsilon \nu \delta \sigma \pi \epsilon \rho \quad \tilde{\eta} \mu \epsilon \tilde{s} :$ it was not however till after the flight of Dexippus that they first learned this fact; cf. 5, 6, 9. — $\tau \delta \tilde{\nu} \tau \sigma \nu \tau \sigma$ refers to Dexippus, and another accus. ($\tau \delta \nu \delta \sigma \rho \sigma$) is understood as the immediate object of $\delta \phi \epsilon i \lambda \delta \mu \eta \nu$.

§ 24. $\hbar\gamma\epsilon s$, had been conducting (him away). $---\tau \delta \nu \ldots \delta \pi \sigma \delta \rho d \tau \tau \omega \nu$, sc. $\tau is. ---- \nu \delta \mu i \langle \epsilon \text{ commonly takes the infin., but here like <math>\epsilon \delta$ for δi it takes the particip. : consider that you put to death etc.

§ 25. ἀξιοῦτε: Β^C. κριθέντες τῆς δίκης τυχεῖν. — τῆς δίκης: cf. note 1, 3, 20.

§ 26. τόνδε τόν άνδρα, i. e. Agasias.

§ 27. ἄγεσθαι, in being led away. Supply after this, the idea, be assured.

§ 28. τδ μέρος, his part. — τοῖς λησταῖς : cf. § 5 above. — βήτραν : a Laconian word for law, or decree.

§ 30. πέμψανταs: cf. note on λαβόντα 1, 2, 1. — Δρακόντιον: mentioned 4, 8, 25.

§ 31. $i\phi\epsilon\hat{v}\tau\sigma$: submitted (it) to you. —— $i\beta\sigma\delta\lambda\sigma\nu$, instead of $\beta\sigma\delta\lambda\epsilon\iota$, is assimilated to the tense of $i\phi\epsilon\hat{v}\tau\sigma$. —— $ai\tau\sigma\hat{v}\tau\tau a\iota$ rad $\delta\epsilon\sigma\tau\tau a\iota$: the urgency of the entreaty is more fully denoted by the use of both words.

§ 33. παραγενόμενον και άρξαντα έαυτῶν, having come and being commander of themselves etc.

§ 34. val $\tau \dot{\omega}$ si is Laconian instead of vh $\tau \dot{\omega}$ Sec: by the twin gods. — $\pi a \rho a \delta i \delta \tilde{\omega} \sigma i v$, sanction (it) by favorable omens. — $\delta v \tau i o i f$: cf. note on $\tau \dot{a} v a v \tau i a$ f 5, 8, 24. — $\dot{e} v (\omega v$ is in apposition with $\delta \mu \tilde{\omega} v$.

§ 36. οὔκ ἐτελέσθη τὰ ίερά seems to be Laconian for οὐκ ἐγίγνετο τ. ί. ----- ἐκεῖσε : εἰs Βυζάντιον.

§ 38. οὐδενί is neuter: no booty. — τοὕμπαλιν ὑποστρέψαντες: cf. note 4, 3, 32. — έκταῖοι: cf. note 5, 3, 2. — Χρυσόπολις: now called Uskudar (Scutari); the Asiatic suburb of Constantinople.

BOOK SEVENTH.

The remaining movements of the army till they are placed under the command of Thimbron.

CHAP. I.

The Spartan admiral Anaxibius, influenced by Pharnabazus, persuades the Greeks by false promises of pay to cross over to Byzantium. Again by false promises he induces them to evacuate the city. Exasperated by such treatment, they rush back into the city by force and are on the point of further violence; but being appeased by Xenophon, they leave the city a second time. Coeratades a Theban makes proposals to the army to which they accede, but being unable to fulfil his promises, he voluntarily relinquishes the command.

§ 1. Expatar and Explore are used here without any important difference of meaning. —— $\xi_{\delta\omega} \tau \sigma \tilde{\nu} \sigma \tau \delta \mu a \tau \sigma \tilde{\nu}$. To $\tilde{\nu} \Pi \delta \tau \tau \sigma \nu$: $\xi_{\delta\omega}$ is used with reference to the place where the army had been; taking Greece as the point of observation, it would have been elow.

§ 2. φοβούμενος τό στράτευμα μή = φοβούμενος μή τό στρ., cf. note 1,
 1, 5. ---- δέοι, 80. ποιείν Φαρνάβαζον.

§ 4. ourdia Bárra, sc. $\tau \hat{\varphi}$ or pare by art. ----- Éxeira obrws : afterwards thus; Éxeira, as also obrws, is not unfrequently used after a particip.; but both together can scarcely be used thus. (Hert.)

§ 5. $\mathbb{Z}\epsilon\iota\theta\etas$: cf. 7, 2, 82. — $\epsilon\phi\eta\ldots \delta\tau\iota$: the particle $\delta\tau\iota$ after $\phi d\nu a\iota$ is very rare; $\phi d\nu a\iota$ comm. takes the accus. with the infin.; on the position of $\delta\tau\iota$, cf. note 6, 3, 11.

§ 6. $\lambda\lambda\lambda d$: cf. note 1, 7, 6. $----\tau \epsilon\lambda\epsilon i\tau \omega$: sc. $\Xi\epsilon i\theta\eta s$. $-----\epsilon\pi i\kappa a \omega \rho ious$, spoken of persons it means *influential*, the chief persons, referring here to the generals.

§ 7. ἐπισιτίζεσθαι, in order to purchase provisions, with which to etc. Cf. κομίζειν 4, 5, 22.

§ 8. ξένος γεγενημένος : cf. 6, 6, 35. — μη ποιήσης : cf. note 6, 6, 18. — el δè μη : cf. note 4, 3, 6. — εξέρπει in the Laconian dialect = εξέρχεται. (Hert.)

§ 10. πορευσόμενον : cf. note on λαβόντα 1, 2, 1.

§ 11. 571 abrds abrdy alridgeral: that he himself might blame himself for the consequences of not being present at the military review.

§ 12. 'Ετεόνικοs: a prominent Lacedaemonian who figured in the Peloponnesian war. Thucyd. 8, 23; Xen. Hell. 1, 6, 26, and often.

Ŀ.

r

§ 13. τάλλα τὰ ἐπιτήδεια: the other things the provisions, i. e. the other means of subsistence; τὰ ἐπιτήδεια being in apposition with τάλλα. —— Κυνίσκος: a Lacedaemonian as appears from 7, 2, 2 and 15.

§ 14. διαγγέλλει agrees in form with the nearest subject, but belongs also in idea to the more remote τινές. —— lepdr δροs: a mountain, which as appears from this passage and from 7, 8, 5, lay on the way from Byzantium or Perinthus to the Cherronesus. —— κύκλφ: by a circuitous route; cf. 4, 2, 5.

§ 15. $\delta_{1e\lambda} \epsilon'_{\gamma \nu \tau \tau \sigma}$: sc. of $\sigma \tau \rho a \tau \eta \gamma o'$. —— is eloibrtes, as if with the intention etc.; cf. note on $l \epsilon' \nu a \iota 1$, 8, 1. § 17, $\tau h \nu \chi \eta \lambda \eta \nu$: the breakwater. The stones which were cast up in front of the wall on the side towards the sea, to prevent the violence of the waves from doing injury to the wall, were called $\chi \eta \lambda \eta$. (Scholiast on Thucyd. 1, 63, cited by Hert.) —— $\tau a \iota s$ à $\xi (\nu a \iota s)$: these and other similar implements were carried with the army on wagons or beasts of burden. (Hert.) —— $\tau a \iota s \lambda \epsilon \iota \partial \rho a$, the fastenings, the bars, seems here to denote the same thing as $\tau \delta \nu \mu o \chi \lambda \delta \sigma$ above. Commonly $\tau a \kappa \lambda \epsilon \iota \partial \rho a$ is thought to denote the vertical bolts at the base of doors or gates; and $\delta \mu o \chi \lambda \delta s$ the horizontal bar extending across them. Cf. Dic. Antiqq.

§ 19. Evdov, within doors, in their houses. —— iv raîs $\tau p:hp\epsilon\sigma_i$: one would expect here iv airaîs. For similar repetitions, cf. note 8, 2, 23.

§ 20. την άκραν = την άκρόπολιν.

§ 21. $\delta \nu \delta \rho i$: used emphatically as we often use the corresponding Eng. word. $----\delta \chi \epsilon_i s \ldots \delta \chi \epsilon_i s$: cf. note on $\delta u \epsilon_i s \ldots \delta u \epsilon_i s 3, 1, 37$.

§ 22. Bouldheros autous κατηρεμίσαι is closely joined with an ϵ -

§ 23. els durd: eight men deep. This appears to have been at that time the ordinary depth of the line for heavy-armed men. (Rüstow u. Köchly Gesch. d. gr. Kriegsw. S. 118. cited by Hert.)

§ 24. olor qualifies the following superlative, in the same manner as &s and $\delta\tau_i$. — $\kappa a \lambda o \delta \mu e \nu or$: cf. note on $\kappa a \lambda o \nu \mu e \nu \eta$ 1, 2, 13. — $e \kappa e \nu \tau o$: cf. note on $\kappa e \hat{i} \sigma \theta a 4$, 2, 20. — $\sigma \nu \gamma \kappa a \lambda e \hat{i}$: so that they should form a ring around him.

§ 25. ούδέν is constructed like τι 6, 6, 15. — & έσται ἐντεῦθεν: what will be from thence, i. e. what will be the consequences.

§ 26. $\pi o\lambda \not \mu \mu o \iota \mu \not e \nu$: one would expect here $\gamma d \rho$ epexegetic. — $\tau \lambda$ $\nu \hat{\nu} \nu \partial \eta$ $\gamma e \gamma e \eta \mu \not e \nu a$: the things which have even now taken place; referring to the Peloponnesian war, which ended four years previous to this time, i. e. in 404 B. C.

§ 27. $\delta \pi a \rho \chi \delta \nu \tau \omega \nu \delta \dot{\epsilon}$: cf. note on κai 1, 10, 6. — $\dot{\epsilon} \nu \tau \hat{\eta} \pi \delta \lambda \epsilon i$. Thucyd. in speaking of the same thing says $\dot{\epsilon} \nu \tau \hat{\eta} \dot{\alpha} \kappa \rho \sigma \pi \delta \lambda \epsilon i$, the Acropolis being the place where the treasures of the city were preserved. $\tau \dot{a}$ $\dot{e}r\partial\eta\mu a$ denotes the domestic products on which duties were laid. — $\dot{\eta}$ $\dot{\sigma}\pi epopla:$ foreign lands. The tribute from the Athenian allies according to Thucyd. 2, 13. amounted at the beginning of the Pelopon. war to 600 talents.

§ 28. άν before olóμεθα belongs to παθεῖν. Cf. άν 5, 6, 1. — άνω : cf. note 1, 2, 1. — δστις : cf. note 2, 5, 12.

§ 80. $\ell\pi\iota\delta\epsilon\hat{\nu}$: cf. note 3, 1, 13. — $\ell\mu\ell$, the subj. of $\gamma\epsilon\nu\ell\sigma\thetaa\iota$ denoting the same person as the subj. of $\epsilon\delta\chi\sigma\mu\alpha\iota$, would not by the general rule be expressed (Gr. § 310, 8); hence a special emphasis is imparted to the word by expressing it in so unusual a connection (Gr. § 310, Rem. 1). — "EXAppear $\delta\nu\tau$ as: cf. note on $\lambda\alpha\beta\delta\sigma\tau$ a 1, 2, 1.

§ 31. πέμψαντας: cf. note 2, 3, 1. — δτι: cf. note 1, 6, 7. αλλ' ην... εύρίσκεσθαι: supply mentally εύρησόμετοι. — αλλά: still, yet; cf. 3, 2, 3.

§ 33. $\kappa \alpha \partial \eta \mu \epsilon \nu \omega \nu$: cf. note 6, 2, 5. — $\phi \epsilon \nu \gamma \omega \nu$: cf. note 1, 1, 7; $\tau \eta \nu$ 'Ellador is considered by Krüg. and Küh. as dependent on $\pi \epsilon \rho n \gamma \epsilon \alpha$. $\tau \delta \tau \epsilon$: cf. note 4, 3, 11. — $\Delta \epsilon \lambda \tau \alpha$: the triangular peninsula of Thrace in the neighborhood of the Bosporns, and northward from Byzantium; cf. 7, 5, 1. — $\mu \delta \lambda \omega \sigma \iota \nu$: a poetic word (from $\beta \lambda \omega \sigma \kappa \omega$). — eis àphorlar = àphorlows. Cf. note 4, 7, 8.

§ 35. eis thy : cf. note 1, 7, 1.

§ 36. $\pi \epsilon \pi \rho a \sigma \rho \mu a$: used as simple fut. pass. instead of $\pi \rho a \theta h \sigma \rho \mu a$, which is not Attic.

§ 87. ελαιών τρείs : in full τρείs φέροντες ελαιών φορτίον δσον μέγιστος εδύναντο. — ώς επί : cf. note 4, 3, 11.

§ 39. $\lambda \epsilon \gamma \epsilon \mu r$: a transition to the oratio oblique. —— $\epsilon \kappa \epsilon \lambda \epsilon \nu \epsilon \mu r$: sc. Ara $\xi (\beta \iota o s.$

§ 41. $\pi \circ \lambda \lambda \hat{w}$ (80. $\epsilon \pi i \tau \eta \delta \epsilon (\omega r)$) $\epsilon r \epsilon \delta \epsilon i a \dot{r} \hat{\psi}$: and when he lacked much provision etc.

CHAP. II.

Many of the soldiers now leave the army, and a considerable number are sold as slaves by Aristarchus who had succeeded Cleander as governor of Byzantium. The army wishes to return to Asia, but is prevented by Aristarchus, who also attempts to get Xenophon into his power. Xenophon is thus induced to repair by night to the Thracian chief Seuthes and ascertain on what terms he will take the army into his service.

§ 1. The persons here mentioned are first spoken of as commanders in 3, 1, 47. Phryniscus alone has not been before mentioned. That he was a general appears partly from the way in which his name is here introduced; partly from § 29 and from 7, 5, 4 and 10. It is surprising that the name of Cleanor is not mentioned with the others.

§ 2. ταὐτὰ ἐβούλοντο: wished the same things, i. e. to cross over into Asia; cf. 7, 6, 12.

§ 3. ἀποδιδόμενοι, selling. —— κατὰ τοὺς χώρους: in the country, in the villages.

§ 4. διαφθειρόμενον το στράτευμα is explanatory of ταῦτα.

§ 5. διάδοχος Κλεάνδρφ : successor of Cleander. —— δσον οὐ : almost.

§ 6. $dva\gamma\kappa d f \omega v$ olkiq $\int dx (x \sigma v d u) = competiting (the inhabitants) to receive$ them into their houses; olkiq in the singular is predicated of many persons $by an idiom not uncommon in our language. Cf. <math>\gamma \nu \omega \mu \eta \nu$ 1, 7, 8; $\kappa \lambda l = \mu \alpha \kappa s$ 4, 5, 25; $\int \omega r \eta \nu$ 4, 7, 16; $\pi \alpha \lambda \tau \delta \nu$ 5, 4, 12.

§ 7. Πάριον: a city in Mysia on the Propontis eastward from Lampsacus. —— κατά τὰ συγκείμενα: cf. 7, 1, 2. It is probable that money had been promised and that he now demanded it.

§ 8. $\Xi\epsilon\nu\sigma\phi\hat{\omega}\nu\tau a$: it seems that he had accompanied Anaxibins, as proposed 7, 1, 39. — $\pi d\sigma \eta \tau \epsilon \chi \nu \eta \kappa a \mu \eta \chi a \nu \hat{\eta}$: cf. note 4, 5, 16. — $\Pi\epsilon \rho \mu \nu \theta \sigma \nu$: a city in Thrace on the Propontis, afterwards called Heraclea, now called Eregli. — $\tau \sigma \hat{s}$, with the requisite etc. — $\epsilon \pi i \tau \delta \sigma \tau \rho d\tau \epsilon \nu \mu a$: which according to § 28 was at Selymbria.

§ 10. $i\pi_{10}$ xvolueros ... π_{6} (set : promising him that in saying which he thought he should persuade (him); cf. § 25.

§ 11. àmoondoas, sc. robs éauroû, which is implied in the connection.

§ 12. $d\pi\epsilon i\pi\epsilon \mu \eta$: for the use of $\mu \eta$, cf. note 1, 3, 2.

§ 13. $\delta \tau_i$: cf. note 1, 6, 7. — $\tau_{0i}rvv$: therefore, to prove to you that I have a right thus to act. Cf. note 5, 1, 2. — $\tau_{ij}\delta\epsilon$: in this place. He was Harmost in Perinthus as well as in Byzantium; cf. 7, 6, 24.

§ 14. προπέμπεται: sends them forward away from himself, i. e. to Perinthus. — airos belongs to βούλοιτο. § 15. τοῦ κωλύσοντος refers to Aristarchus. — ἔνθα : ἐν Χερρονήσφ. ---- τῷ ἐκεῖ ἄρμ. : τῷ Κυνίσκῷ 7, 1, 18. — ἀνάγκη : 80. ἦν.

§ 16. # KOPTES : cf. note 2, 1, 9.

§ 17. lénu: cf. note 2, 2, 3. — Néwros: he had withdrawn from the army (§ 11).

§ 18. iphuois : having no sentinels near them.

§ 19. el : BO. eln.

§ 20. àranedhoarres: 80. énl rois Innovs. —— édlwkor: they hastened away to tell Seuthes.

§ 21. εγκεχαλινωμένοιs : with bridled (horses). Cf. note on alt 4, 6, 17.

§ 22. Thens: perhaps the same whom Thucyd. mentions (2, 29) as the father of Sitalces, and as the one who made the kingdom of the Odrysae more powerful than all the rest of Thrace. $b\pi \partial \tau o \delta \tau \omega \tau \sigma r \omega \tau \delta r \delta \rho \omega r$: by these men, i. e. by the men dwelling in this region. — $\mu d\lambda \iota \sigma \tau a r \nu \kappa \tau \delta s$: especially by night.

§ 23. $\mu \delta \nu$ πρώτον instead of the usual order πρώτον $\mu \delta \nu$; cf. note 1, 9, 5. — κατὰ τὸν Θράκιον νόμον belongs simply to κέρατα, not to προύπινον; since the drinking to one another's health was also a Grecian custom.

§ 24. Erreutas : 7, 1, 5.

§ 25. αδθιs: § 10. — τά... χωρία: more definitely mentioned 7, 5, 8.

§ 26. 10. rvv: the more poetic form r/v (instead of $r\hat{v}v$) occurs in prose particularly after imperatives. —— $\xi\phi\eta$: sc. $\Xi\epsilon vo\phi\hat{\omega}v$.

§ 27. Connect airos with aniévas. Cf. 4, 1, 24.

§ 28. $\tau i \gamma d\rho$: Krüg. suggests that δi should perhaps stand instead of $\gamma d\rho$, since this clause stands in no causal relation to the foregoing. Hert. approves of the suggestion. — $\xi \phi \eta$: sc. $\Xi \epsilon \nu \sigma \phi \bar{\omega} \nu$. — $\Xi \eta \lambda \nu \mu \beta \rho l a \nu$: a city on the Propontis between Byzantium and Perinthus, now called Siliwri. — $\kappa a \tau d$, in the neighborhood of. — $\delta \iota a \beta a (\nu \epsilon \nu \tau)$ so $\chi \rho \eta \nu a \nu$, which is suggested by the opposite expression $\sigma \delta \nu \ldots \sigma \delta \sigma$ the species of brachyology is common in Greek, see Gr. § 346, 2, c.

§ 30. $\tau \dot{a} \, \delta \pi \lambda a$ is the object of *katalineiv*.

§ 31. $\sigma v \gamma \gamma e v e i s$: kinsmen; according to an ancient myth. $----\delta$, τi is to be connected with $\chi \rho \hat{\eta} \sigma \theta a i$. Cf. note 1, 3, 18

§ 82. $\frac{3}{4}\nu$ agrees with the predicate $\frac{d\rho\chi h}{d\rho\chi h}$ — rowsiv is not unfrequently predicated of the affairs of a state. — $\frac{d\kappa \pi \epsilon \sigma \delta \nu}{d\rho \kappa}$: being driven into exile; cf. note 1, 1, 7. — $\frac{\beta \alpha \sigma \omega \kappa}{d\rho \kappa}$: $\frac{\tau \omega}{d\rho}$ 'Obpursiv.

§ 83. ἐνδίφριος = όμοτράπεζος, as in § 88. — δοῦναι depends on ἐκαθεζόμην ἰκέτης, I sat down as a suppliant.

§ 36. τῷ στρατιώτη : cf. note 1, 3, 21. — Κυζικηνόν : ΒΟ. τοῦ μηνός ; cf. note 5, 6, 23. — διμοιρίαν : cf. note 7, 3, 10.

\$ 37. ταῦτα πειρώμενοι, sc. διαπράττειν, i. e. to conduct the army to Seuthes. — την σεαυτοῦ, sc. χώραν.

§ 88. kal... $\gamma \epsilon$: cf. note 3, 2, 24. — $\Theta \rho \alpha \kappa (\varphi \ \nu \delta \mu \varphi)$. Herod. 5, 6, says of the Thracians, "they purchase their wives of the parents at a great price." — $B_{i\sigma} d\nu \theta \eta \nu$: a city on the European side of the Propontis (cf. 7, 5, 8), afterwards called Rhaedestus, now called Rodosto.

CHAP. III.

The offers of Seuthes are reported to the army and accepted by all but Neon and his men. Seuthes entertains the generals in Thracian style. Having deliberated with the Greeks respecting future operations, he

leads them against his enemies and obtains much booty.

§ 1. degids : cf. note 2, 4, 1.

§ 2. ¿âoai: to neglect, to disregard.

§ 3. $\xi \xi \pi \pi \sigma \tau \eta \sigma \epsilon \sigma \theta a \iota$ has a pass. signification. Notice also the change of subject with the infinitives $\pi \omega \lambda \eta \sigma \epsilon \iota \nu$, $\xi \xi \pi \pi \sigma \tau \eta \sigma \epsilon \sigma \theta a \iota$, $\lambda \eta \psi \epsilon \sigma \theta a \iota$, and $\pi \epsilon \rho \iota \delta \psi \epsilon \sigma \theta a \iota$. It is plain that Xen. did not intend to conciliate the army towards Aristarchus, as there is a manifest bitterness in his language.

§ 4. $\delta \kappa \epsilon \tilde{\nu} \sigma \nu$: cf. note 1, 2, 15. — $\tau \sigma \tilde{\nu} \tau \sigma$: respecting this, i. e. the question whether to obey Aristarchus, or to go to Seuthes. — $\delta \pi a \nu \epsilon \lambda$ - $\theta \delta \nu \tau \epsilon s$: to the villages mentioned 7, 2, 1.

§ 5. lio_{01} : of Aakedaupóvou. — of $\pi\tau$ ous denotes the Thracian villagers. — τ_{15} : the reference is to Aristarchus and Seuthes.

§ 6. avéreivar : cf. note 3, 2, 9.

§ 7. $\xi \pi \epsilon_i \theta o p$: tried to persuade ; cf. note on $\ell \beta_i d \zeta \epsilon_{i \sigma}$ 1, 3, 1. — δ_{τ_i} : qualifies the superlative $\pi \lambda \epsilon_i \sigma \tau \omega r$.

§ 8. $\tau \hat{\omega} r \tau \hat{\omega} \hat{\lambda}$ Aakwriko \hat{v} : $\tau \hat{\omega} r$ is neuter; if it were masculine, it would be $\tau \hat{\omega} r$ mapà $\tau \hat{\omega} \hat{\kappa} \tau \cdot \lambda$.

§ 9. àdpóas : cf. note 4, 8, 11. ---- 8000 : cf. note 6, 3, 14.

§ 10. τd rout $\zeta \phi \mu \epsilon ra$: that which is customary, i. e. twice as much to the captains and four times as much to the generals, as he paid to the soldiers. Cf. 7, 2, 36.

§ 13. **\delta r \tau \omega r \lambda \gamma a \theta \hat{\omega} r \tau \sigma \sigma o \delta \tau \omega r**: when there were so many good things (particularly, provisions) (with Seuthes). Krüg. would prefer $\xi \chi \theta \rho \hat{\omega} r$ instead of $\delta \gamma a \theta \hat{\omega} r$: when there were so many enemies (around them). — $\epsilon \delta \rho \eta \mu a$: cf. note 2, 3, 18.

§ 14. articleyes: has any thing to say in opposition. —— $\epsilon \pi \omega \eta \eta \omega (\epsilon \tau \omega :$ so. τvs , which with such imperatives is sometimes omitted. Cf. $\pi \rho o \sigma \epsilon \nu \epsilon \gamma -$ κάτω, Conviv. 5, 2. — Notice the repetition of ταῦτα three times in succession, and compare above § 13 the repetition of $\epsilon i\eta$.

§ 16. Mapureirys: from Mapúreia, a Grecian colony on the Thracian coast eastward from Abdera. — ofortwas refers to the collective ℓv $\ell x d \sigma \tau \varphi$. — Haptarob's: from Parium. Cf. 7, 2, 7. — $\pi \rho \hat{\omega} \tau \sigma \tau \mu \ell v$: the correlative clause is addus d ℓ § 18.

§ 17. διακείσεται = $\ddot{\epsilon}\xi\epsilon_i \tau \dot{\alpha} \pi \rho \dot{\alpha} \gamma \mu \alpha \tau \alpha$.

§ 18. $\delta\omega\rho\epsilon\hat{\alpha}\sigma\thetaai$: should make presents. —— $\kappa \alpha \tau \alpha \gamma \alpha \gamma \epsilon \hat{\nu}$: to restore. Timasion was an exile; cf. 5, 6, 23; 7, 2, 2. —— $\tau \sigma \iota \alpha \hat{\nu} \tau \alpha \pi \rho \sigma \dot{\nu} \mu \nu \hat{\alpha} \tau \sigma$: the accus. is used because the notion $\lambda \dot{\epsilon} \gamma \omega \nu$ is contained in the verb; cf. note 2, 1, 18.

§ 19. άλλοι: Alcibiades is especially referred to. Hellen. 1, 5, 15; 2,
 1, 25. — άξιον: cf. note 2, 3, 25.

§ 20. [§]Xwr el µh : having (any thing) except. — 500r épódior : enough (money) for travelling expenses.

§ 21. $\kappa a \theta \eta \mu \epsilon \nu o s$: the Greeks, on the contrary, after the heroic age reclined on conches at table. $---\tau \rho (\pi o \delta \epsilon s : tables with three feet.$

§ 22. al τράπεζαι: by meton. the dishes of food which were placed on the tables. —— δσον μόνον: only enough.

§ 23. το διαρριπτειν εία χαίρειν: let the distribution take care of itself. —— τριχοίνικον: the χοινιξ of corn was considered a day's allowance for a man; hence we may render this three days' allowance.

§ 24. $\pi \epsilon \rho i \epsilon \phi \epsilon \rho o r$: (they) carried around. The subject is indefinite.

§ 26. où µh : cf. note on oùkeri µh, 2, 2, 12.

§ 28. Iva κal έγώ: that I also, like others. —— τιμάν: sc. σε.

§ 29. flon . . . $\epsilon \tau b \gamma \chi a \nu \epsilon \nu$: for he happened already to have drank somewhat freely.

§ 30. $i\gamma i$ δi : others present other gifts, but I etc. — $\tau ob\tau ous$: on the arrangement, cf. note 4, 2, 6.

§ 32. συνεξέπιε καl κατεσκεδάσατο μετὰ τοῦτο τὸ κέραs: drank off (a cup with Xen.), and after this cup poured (wine) over (the guests). Cf. Plat. Leg. 1, 637, e. Instead of μετὰ τοῦτο, Kūh. reads μετ' αὐτοῦ, and Krüg. τῶν μετ' αὐτοῦ. — κέρασι ... αὐλοῦντεs: (persons) blowing with horns such as they use in giving signals; is the subject of the sentence. — καl σαλπίγξιν ... σαλπίζοντεs: and sounding with trumpets made of raw ox-hide, both in time and as if with the magadis; þυθμούs depends on σαλπίζοντεs as accus. of kindred signification; μαγάδι is an irregular dat. instead of μαγάδιδι: this instrument seems to have been a lyre with twenty strings. Cf. Dic, Antiqq. art. Lyra.

§ 33. πολεμικόν : cf. 4, 3, 29.

§ 34. $\delta \tau : \beta \rho a$: sc. $\epsilon \tau \eta$. —— $\delta \pi \omega s$ seldom stands after verbs of commanding and of similar meaning. They comm. take the infin. —— of τe

 $\gamma d\rho \dots \rho (\lambda o_i$ seems to be most naturally rendered thus, for not only those who are enemies to us, but you who are our friends are Thracians. Hence they could not easily be distinguished by night.

§ 35. οὐδέν τι: not at all. ---- aὐτούs, alone.

§ 36. $dva\mu\epsilon v\epsilon i\tau\epsilon$: the fut. is a milder and in this connection a more courteous expression than the imperative.

§ 37. etmep ... el: cf. note 3, 2, 31, and also 3, 2, 22.

§ 39. $\sigma \acute{\nu} r \theta \eta \mu a$: cf. note 6, 5, 25. — $\epsilon i \pi \sigma \nu$: Senthes and the Grecian generals. — 'Aθηνaίaν: an Ionic form, used also by the Attic writers instead of 'Aθηνâ which gradually took the place of the other, older form. — $\sigma v \sigma \gamma \acute{r} \kappa \epsilon_{\alpha} \nu$: of the Athenians and Thracians; cf. note 7, 2, 31.

§ 40. vúkras: cf. note 1, 7, 1.

§ 41. rois l'anois = rois innevo.

§ 43. τοις ίπποις: without σύν; cf. τφ ίππφ 1, 8, 1; and τφ στρατεύματι 1, 7, 14.

§ 45. kal 5s: cf. note 1, 8, 16.

§ 47. $\tau d\delta \epsilon \ \delta \eta$: sc. $\epsilon \sigma \tau i \nu$ or $\gamma i \gamma \nu \epsilon \tau a \iota$. The remark of Xen. to which Seuthes here alludes is not found in the foregoing narrative. —— $\dot{a} \lambda \lambda \dot{a} \gamma d\rho$: but (I am not without apprehension) for. —— $\ddot{a} \lambda \lambda os \ \ddot{a} \lambda \lambda p \ \delta \iota \dot{a} \kappa \omega \nu$: cf. note 2, 1, 15.

§ 48. $\pi\rho\delta\beta\alpha\tau\alpha$ $\delta\lambda\lambda\alpha$ $\mu\delta\rho\alpha$: other things (such as) sheep in great numbers; cf. note 1, 5, 5.

CHAP. IV.

Further operations against the enemies of Seuthes, who are finally reduced to submission.

§ 1. oīa: a brief expression for ἐνθυμουμένοις ola: cf. note on olous 1, 7, 4.

§ 2. Strues by $\gamma \notin \nu o i \tau o$: $\delta \nu$ denotes that the attainment of the object was conditioned, depending on circumstances; cf. note 2, 5, 16.

§ 3. aneralorto: cf. note 4, 5, 3.

§ 5. $\tau \tilde{\omega} \nu$ algualárau: partitive gen., some of the captives. $\delta \tau_i$: cf. note 5, 6, 19. κ_i robrau: of these also, as he had done to those mentioned § 1. $\delta \tau_i$ of $\delta \tau_i$ implies motion, Gr. § 299, 111, went and encamped etc. So in § 11. Cf. $\delta \phi$, $\delta \nu$ 3, 4, 37.

§ 8. décrai is not contracted, like décobai 7, 7, 31.

§ 10. ἀντ' ἐκείνου: i. e. τοῦ παιδόs. Cf. note 1, 2, 15. — μηδὲ ἔτεου is stronger than μηδέτερον. Cf. οὐδ' ἐνί 8, 2, 81.

§ 11. καλουμένοις : cf. note 1, 2, 18.

§ 13. apa: cf. note 4, 2, 15.

§ 14. els: cf. note 1, 7, 1.

§ 15. ξφασαν, sc. of Θυνοί. The Thynians affirmed this in their threats.

§ 16. Маке́отноs: from Макеотоs, or Макнотоs in Elis. —— дктака дека appears to be too small a number. Küh. conjectures дкта каl жентрконта.

§ 17. $\delta \pi \iota \sigma \delta \epsilon_{F} \dots \tau \Delta s$ $\pi \epsilon \lambda \tau \alpha s$: casting their targets around behind them. It is conjectured that they may have been fastened on with straps, and hence, in leaping over the fences, some were caught on the stakes.

§ 18. τούς παρατρέχοντας ... σκότους: two statements condensed into one, τούς παρατρέχοντας ηκόντιζον, and els τὸ φῶς ἐκ τοῦ σκότους ηκόντιζον.

§ 19. τοῖs πρώτοιs: the first that were ready. — ήσθετο: became aware of what was going on. — έβοήθει: was coming for assistance.

§ 20. abrý and abróv refer to Xen. —— éâsai, sc. stparebestai.

§ 21. $\tau \rho_i \pi \lambda a \sigma lar$, three times as large as before the arrival of the Greeks.

§ 24. $\delta(\pi\eta v: satisfaction.$ On the contrary in 2, 5, 38, it means pumishment. $\xi_{\chi \in iV}$ has the same subject as $vo\mu(\zeta_{i0})$.

CHAP. V.

Seuthes fails to fulfil his engagements with the army, but they continue in his service. They finally become dissatisfied with Xenophon, on account of the conduct of Seuthes.

§ 1. δπερβάλλουσι : without object as in 6, 5, 7. — Δέλτα : cf. note 7, 1, 83. — Mauσdδov : cf. 7, 2, 32.

§ 2. 'Ηρακλείδηs . . . παρην : from Perinthus ; cf. 7, 4, 2.

§ 3. τοίνυν: cf. note 5, 1, 2; also § 10 below. — και αδθιs: even at some future time, not now. — τοῖς στρατηγοῖς is in apposition with τούτοις.

§ 4. τῶν ζευγῶν: Krüg. suggests the reading τῶν μèν ἡμιονικῶν ζευγῶν. — πλεῖον: i. e. from the booty which he sold.

§ 5. $\delta a v \tau o \hat{v} = \sigma a v \tau o \hat{v}$. The reflexive of the 3d pers. is not unfrequently used by Xen. for that of the 1st or 2d pers.

§ 8. τέωs: up to that time. — ώs... παραδώσειν: cf. note 3, 1, 9. — καl τοῦτο διαβεβλήκει: had uttered this calumny also.

§ 9. έτι άνω is equivalent to *ἀνωτέρω*, farther upward. —— σφεῖs: this unfrequent word is chiefly confined to indirect narration.

§ 10. αν μέλλη, στρατευσαίμην αν: cf. note 5, 1, 9.

§ 12. Melurophynov: doubtless so named from their principal article of diet ($\mu e \lambda (\nu \eta)$). — Zal $\mu v \delta \eta \sigma \sigma \delta s$: now called Midia. —— $i \kappa \pi (\pi \tau \sigma v \sigma c)$: cf. note 6, 4, 2.

§ 13. $\pi \rho l \nu \, \delta \rho (\sigma a \sigma \theta a \iota is explanatory of \tau \, \epsilon \, \omega s.$

§ 14. βίβλοι γεγραμμέναι: an important testimony to the traffic in books among the Hellenic colonies of the Euxine. — ταῦτα: these regions, as in § 18, κατὰ ταῦτα.

§ 15. del: continually, on each occasion; cf. note 4, 1, 7.

CHAP. VI.

Xenophon defends his own conduct by a striking presentation of the facts in the case. He declines the invitation of Seuthes to remain longer with him, and resolves to accompany the army into Asia, where it had been invited by the Lacedaemonians to join with them in a war against Tissaphernes.

§ 1. $\sigma\tau\rho\alpha\tau\epsilon\dot{\nu}\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$: this was to secure the freedom of the Ionian cities.

§ 2. $\epsilon \pi i$: cf. note 2, 3, 8.

§ 3. $\pi a \rho d \gamma \epsilon u v$; to introduce them, i. e. the Lacedaemonian embassadors. $\tau \epsilon$ after $\rho (\lambda os$ is used to connect this clause with the foregoing.

§ 4. The dupp = noise dupp, what sort of a man. — $\chi \epsilon \hat{\rho} \rho \nu$: worse than if he were not percentions. — $d\lambda\lambda$? $\hat{\eta}$: an ergo.

§ 5. $d\rho a \ldots \mu \eta$: this question indicates some solicitude. $---\tau \eta s$ $d\pi \alpha \gamma \omega \gamma \eta s$: the gen. denoting in what respect. $---\tau \delta \nu \mu \iota \sigma \delta \delta \nu$: the article is used because the subject was mentioned above § 1.

§ 7. 871: cf. note 1, 6, 7.

§ 8. ἐπηκόφ : cf. note 2, 5, 38.

§ 9. οὐδὲν πεπαύμεθα: cf. note 4, 2, 4. —— τοὐς ἡμετέρους πόνους: lit. our toils, i. e. the results of our toils.

§ 10. 8 $\gamma \in \pi \rho \hat{\omega} \tau os$ $\lambda \dot{\epsilon} \gamma \omega \nu \dot{\epsilon} \gamma \dot{\omega}$, at least I the first one speaking, the subj. of dok $\hat{\omega}$. $\dots \quad \hat{\omega} \nu = \tau o \dot{\tau} \tau \omega \nu \, \&$. $\dots \quad \check{\omega} \lambda \lambda os$ cal $\check{u} \lambda \lambda os$: cf. 1, 5, 12.

§ 11. $d\lambda\lambda d$... $\mu \ell \nu$: cf. note 1, 7, 6; $\mu \ell \nu$ apparently $= \mu h \nu$. $\pi d \nu \tau a$: every thing, every sort of fortune. $d \pi e \tau \rho a \pi \delta \mu \eta \nu$: 7, 1, 4; 7, 2, 8.

§ 12. 80ev: cf. note 1, 3, 17. For the allusion, cf. 7, 2, 8 et seqq.

§ 13. $\delta \pi \epsilon \rho \ldots \eta \nu$ is predicated of what follows.

§ 15. el $i\pi\alpha\nu\hat{\omega}$: the pres. indic. is used, because Xen. does not wish to indicate his own judgment of the truth of the supposition, but to leave that entirely to the army. (Krūg.) — $\pi\epsilon\rho$) $\delta\nu = \tau o \nu \tau \omega \tau \pi\epsilon\rho$! $\delta\nu$.

§ 16. ξχοντα: 80. ἐμέ. — οἶμαι: cf. note 2, 1, 16. — ἐπὶ τούτφ ... δπωs: on this condition, that etc.

§ 17. πράττειν τινά τι: to demand any thing of any one, without signifying whether it is for one's self or for another. If this latter notion is to be added, the mid. πράττεσθαί is used. (Hert.) — $\beta \epsilon \beta \alpha i \hat{\omega} = \epsilon \mu \pi \epsilon \delta \hat{\omega}$, confirm, secure.

§ 18. πολλοῦ δεῖν: to lack much, to be far from ; cf. δλίγου δεῖν 1, 5, 14. — σύνοιδέ μοι: lit. knows with me, i. e. knows as well as I.

§ 19. µh rolver µndé: a strong denial, no indeed not even etc.

§ 20. $\delta\sigma\varphi$... $\pi \epsilon play$: lit. by as much more as I should together with this man bear the poverty of that time.

§ 21. βσχυνόμην: äv is omitted to impart more life to the expression; see Gr. § 260, Rem. 3. — φίλφ öντι: for any one being a friend, limits afσχιον.

§ 22. et γε... φυλακή: if at least there is any protection to friends. πάσαν, sc. φυλακήν: accus. of cognate meaning with φυλαξαμένουs.

§ 23. τὰ ἐνέχυρα : the requisite securities. —— τούτου depends on ἐναντίον, in the presence of.

§ 24. Stor: gen. of price; cf. Stor 3, 1, 20.

§ 25. επί, on the borders of. —— εν πολεμία είναι : sc. ανάγκη ήν.

§ 26. δτφ δè, connect with our hν huiν, but there was not to us any force with which etc. —— συνεστηκόs : regular, organized.

§ 29. μηδαμή : cf. note on το μή καταπετρωθήναι 1, 3, 2.

§ 80. $\mu \iota \sigma \theta \delta \nu \tau \eta s$ dopalelas: cf. note 5, 6, 31. $---- \tau \sigma \tilde{\nu} \tau \sigma \ldots \pi d \theta \eta \mu a$, is this the cruel suffering that you speak of, etc.? Spoken with bitter irony.

§ 81. ού : sc. ἀπέρχεσθε.

§ 32. $\pi\rho$ is in addition to those things, i. e. in addition to the reputation which you have acquired in Asia; in the interval of the plural may refer to it τ_i as collective. —— $\tau_0 i \tau_{00} r$: for those things, dependent on $\chi d\rho_{10}$ elbéral and the antecedent of $\delta \nu$.

§ 33. àπηρα from àπαίρω, I set out.

§ 34. πρός Λακεδαιμονίους must be connected with διαβεβλημένος. ἀποστροφήν: cf. note 2, 4, 22. — καταθήσεσθαι: to secure (to one's self').

§ 85. καl ταῦτα πολὺ κρείττοσιν ἐμαντοῦ: and that too with persons far more powerful than myself. — πραγματευόμενός τε ὑμῖν, instead of καl οἶς πραγ.

§ 36. $\ell \nu \tau \hat{\varphi}$ $\mu \ell \rho \epsilon_i$: cf. note 3, 4, 23. — $\tau \rho \delta \pi a_{ia} \beta a \rho \beta \delta \rho \omega \nu$: trophies commemorating victories over barbarians. — $\ell \delta u \nu d \mu \eta \nu$: a recurrence to the 1st pers. although $\delta \nu \delta \rho a$ above is 3d pers. — $\pi \rho \delta s \delta \mu \hat{a} s$: in respect to you, for you.

§ 87. και γαρ οδν: cf. note 1, 9, 8. — δμείs stands as though καιρόν

rouldere followed instead of rauphs done? $\delta \mu i \nu$; another anacoluthon. — $\delta \tau \iota$: because ; spoken with extreme bitterness. — $\pi \lambda \dot{\epsilon} \epsilon \tau \epsilon$: not contracted; cf. note 7, 4, 8.

§ 38. οὐ μήν : οὕτως ἐδόκει ὑμῖν. ---- μνημονικώτατοι is ironical. ----οδτοι : Charminus and Polynicus.

§ 39. οὐ τὰ σιώ : cf. note 6, 6, 34. ---- ἐρωτῶντοs ἐμοῦ : cf. § 4 above.

§ 40. Λουσιάτης: cf. note 4, 2, 21. — τοῦτο depends on στρατηγῆσαι as an accus. of cognate meaning, to lead on this expedition, and of this ἀναπρῶξαι is epexegetical, to exact from Seuthes etc.

§ 41. τὰ γιγνόμενα: the proceeds. — πέπαται: cf. note on ἐπέπατο 1, 9, 19. — ἐξόμεθα αὐτοῦ: we shall keep hold cf him.

§ 43. τὰ χωρία: cf. 7, 5, 8. — ἐν ἀπορρήτφ ποιησάμενος: under seal of secresy.

§ 44. $\dot{\epsilon}\phi$, $\delta s = \dot{\epsilon}\pi i \tau o \dot{\epsilon} \tau s \dot{\epsilon}$. $\dot{\epsilon} \dot{\epsilon}$ avaup $\dot{\epsilon} i$: this word is often used to denote the response of an oracle, or other divine response. On the asyndeton, cf. note 1, 3, 20.

CHAP. VII.

The army plunders certain Thracian villages belonging to Medosades. In reply to the expostulations of Medosades, Xenophon defends the conduct of the army. He is then induced by Medosades to repair again to Seuthes; who is finally persuaded to furnish the means for paying the army.

§ 1. $\epsilon \sigma \kappa h \eta \sigma a v \epsilon is$: a condensed expression for $\epsilon \pi o \rho \epsilon b \theta \eta \sigma a v \epsilon is \ldots \kappa a$ $\epsilon \sigma \kappa h \eta \sigma a v \epsilon v \ldots$

§ 3. Mydókov: cf. 7, 2, 32; 7, 3, 16. — $\lambda \lambda \epsilon \xi \delta \mu \epsilon \theta a$ is occasionally used elsewhere as here for the fut.

§ 4. Kal anokpivaoba: only to reply; Gr. § 321, Rem. 5.

§ 6. έγκεχαλινωμένοιs: cf. note 7, 2, 21.

§ 7. $v \hat{v} v \delta \epsilon$: this $\delta \epsilon$ is only an emphatic repetition of the $\delta \epsilon$ at the beginning of the sentence, now indeed. —— ката кратоs: by force, by right of conquest.

§ 8. obx 8 mws : not only not ; Gr. § 321, 3. (b.)

§ 10. τi kai: cf. note 5, 8, 2. — oùdèr èµè... à modudous: not even having called me in (as an adviser), O most admirable men l so that, as I incurred their ill will when I led the army to you, so also now by delivering it up (to them, i. e. the Lacedaemonians) I might secure their favor; $\delta \pi \omega s$ must be closely connected in idea with oùdèr... $\pi a \rho a \kappa a \lambda \ell \sigma a r r s$.

§ 13. αὐτῷ, i. e. τῷ Ξενοφῶντι: BC. προεῖπον. —— ἀπιέναι ἐκ τῆς χώρας is epexagetical of ἕπερ. § 14. In belongs to $\delta \pi \circ \lambda a \beta \in \mathcal{V}$. $\neg \neg \tau d \delta kaua$: what they have a right to demand.

§ 15. εἰ μὲν σύ τι ἔχεις . . . λέγειν : 80. λέγε ὅή. — ἔχομεν : 80. λέγειν.

§ 16. rods $\phi(\lambda ous \ \eta \mu \mu \gamma e \gamma e \gamma u \mu e \nu ous:$ i. e. the inhabitants of the villages in which the Greeks were quartered; cf. § 1 and 18.

§ 17. robrous and robrous refer to of raira built kara π pdfarres; i. e. the Greeks. —— érdérde àpfóµela: we shall begin from hence, i. e. we shall begin with you etc.

§ 18. is $\delta r \tau \tilde{p} \chi \delta \rho q$, in whose country. —— before a by $\psi \eta \phi | \sigma \omega r \tau a$ is dependent on $i \pi_{1\tau} r \phi \psi a_1$, to leave to these men the decision of the question, whichever way they shall have decided, whether it was suitable, etc.

§ 22. $\pi\rho\hat{\omega}\tau\sigma\nu$ $\mu\epsilon\nu$: the second reason is given § 27 et seqq. $\mu\epsilon\tau\lambda$ $\tau\sigma\deltas$ Scods... $\kappa\alpha\tau\alpha\sigma\tau\eta\sigma\alpha\nu\tau\alphas$: that these persons next to the gods have placed you in an eminent position.

§ 23. $\tau o \iota o \upsilon \tau \psi \ldots \dot{a} v \delta p l$ limits $\mu \dot{\epsilon} \gamma a \epsilon \dot{l} v a \iota$: to be an important thing for such a man. — $\epsilon \dot{\delta}$ $\dot{a} \kappa o \upsilon \epsilon \iota v \dot{\upsilon} \pi \delta$, to be well spoken of by ; $\dot{\upsilon} \pi \delta$ with the gen. is used because $\epsilon \dot{\delta}$ $\dot{a} \kappa o \upsilon \epsilon \iota v$ has the force of the pass. voice. — $\sigma a v \tau \delta v$, and $\lambda \dot{\epsilon} \gamma \sigma \iota s$: a transition from the 3d pers. with which the sentence commenced to the 2d pers. — δ , $\tau \iota$: in respect to what.

§ 24. πλανωμένους: wandering, i. e. failing in their object. — σωφρονίζειν, to render obedient; corresponds to σωφρονεῖν (§ 30), to be obedient. — άλλων τδ...κολάζειν: the custom of others to inflict punishment at once.

§ 26. $\tau \delta$ kal... karepyasdµeror: that which also secured to you the kingdom. — $\tau \delta \tau \omega \tau \tau \delta \tau \omega \tau \chi \rho \eta \mu d \tau \omega \tau$: for this money, the money due from Seuthes to the soldiers; gen. of price.

§ 27. $\pi \hat{\omega}s \ \mu \hat{\epsilon} \gamma a \ \hat{\eta} \gamma o \hat{v}$: does not mean, how important an object you deemed it (that would be $\hat{\omega}s$ instead of $\pi \hat{\omega}s$); but how you deemed it an important object etc.; that is, $\pi \hat{\omega}s$ qualifies the whole sentence, not simply $\mu \hat{\epsilon} \gamma a$.

§ 28. apxhy, as to a beginning, i. e. at all, used with negations.

§ 29. $\tau \hat{\eta} \sigma \hat{\eta}$ is here objective, friendship for you.

§ 30. $\sigma\omega\phi\rho\nu\nu\epsilon\bar{\nu}$: cf. note § 24. — $\tau\dot{\alpha}$ mpòs $\sigma\dot{\epsilon}$: in their relations to you. — $\ddot{\alpha}\lambda\lambda\sigma$ ous $\tau\epsilon\ldots\pi\alpha\rho\alpha\gamma\epsilon\nu\dot{\epsilon}\sigma\theta\alpha$, depends on $\nuo\mu(\zeta\sigma\epsilon\nu)$ or some word of similar meaning suggested by $\delta\rho\phi\epsilon\nu$. — $\tau\sigma\dot{\nu}\tau\omega\nu$: from these (Greeks); depends on $\dot{\alpha}\kappa\sigma\delta\sigma\nu\tau\alpha$ s. — $\mu\eta\tau\epsilon\ldots\tau\epsilon$: cf. note 2, 2, 8.

§ 81. ήμῶν λειφθέντες : inferior to us. — κίνδυνος μή : cf. note 4, 1, 6. ἀναπράξωσιν : sc. οἱ Λακεδαιμόνιοι. § 35. ἀλλὰ γάρ: at enim, but you may forsooth say something in reply for. — πολὺ ἕλαττον, a much less difficult thing.

§ 36. § Spi(wv: which determines.

§ 39. End to so or particitates : for the sake of the soldiers, i. e. to conciliate the soldiers towards you.

§ 40. μηδέ ἀποδιδόντοs : not even had you offered (it). —— κακῶς ἔχοντα agrees with τd.

§ 41. $\pi \rho \delta s$: in comparison with.

§ 45. $\delta \hat{\omega} \rho \alpha$: object of $\xi \chi \epsilon i \nu$.

§ 46. ἀποκεῖσθαι: should be laid up, should be preserved. — ὑπισχνούuevos οὐκ ἐνεπίμπλασο: were not satisfied in promising, were not weary in promising.

§ 49. aropolus... $\delta \tau \epsilon$: not being in the same standing in the army now as when etc.; cf. 5, 4, 21.

§ 50. τà χωρία: 7, 5, 8.

§ 53. rods two downsdrtwr se buppous : cf. 7, 4, 14 et seqq., and 7, 4, 20 et seqq.

§ 55. airtoîs : Xen. and his companions. —— $i\lambda d\sigma o \nu \tau as$: elsewhere Xen. like the other Attic writers uses the fut. $i\lambda \hat{\omega}$. —— $\pi o \lambda \lambda \eta \nu$. . . $airta \nu$ they-received much censure, i. e. for fraud in distributing the money.

CHAP. VIII.

The army crosses over to Lampsacus. Xenophon having taken to himself none of the pay for the army, finds himself in want. He proceeds with the army to Pergamus and is hospitably entertained by Hellas the wifo of Gongylus. By her advice he attacks the neighboring castle of Asitades a Persian, and having got possession of it, obtains a large amount of booty. The army is delivered up to Thimbron and incorporated with the forces which were raised to prosecute the war against Tissaphernes.

§ 1. Aduptaros: a city on the Hellespont N. E. from Abydus; now called Lampsaki. — $\Phi \lambda \iota d\sigma \iota os$: from Phlus ($\Phi \lambda \iota o \delta s$), a city between Argolis and Achaia. — $\tau o\hat{v} \dots \gamma e \gamma \rho a \phi \delta \tau o s$: these words have been explained in different ways, according as $\gamma \rho d \phi \epsilon w$ has been taken in the sense to paint or to write; thus, the one who painted in the Lycaeum the dreams, or, the one who wrote the (work entitled) dreams in the Lycaeum.

§ 4. δ Ze δ 's δ Mei λ .: under this name Zeus was worshipped especially at Athens, at the festival called $\Delta i d\sigma i a$. (Thucyd. 1, 126.)

§ 5 'Oppiviov: a city of Troas, not far from Dardanus. $---\tau \varphi \pi \pi \sigma$ $\tau \rho \mu \varphi$ seems to be spoken of $\omega \lambda \rho \kappa a \delta \tau \epsilon i$. It was not usual to consume by fire the whole victim in sacrifices, except in the case of those which were offered to Zeus Milichius.

§ 6. Bion and Euclides were sent by Thimbron. This Euclides is not the same as the one mentioned in § 1. —— $\pi \epsilon \nu \tau \tau h \kappa \rho \tau a \delta a \rho \epsilon i \kappa \hat{\omega} r$: this price (not far from \$200), appears to have been an ordinary price for a good horse. (Hert.)

§ 7. τη̂ς Λυδίας... πεδίον: sc. ἀφικνοῦνται. —— Θήβης πεδίον: called also Θήβη.

§ 8. 'Ατραμύττιον: a city opposite Lesbos, on a gulf of the same name. —— Κερτονίου: perhaps it should be written Κυτονίου; it corresponds in situation with the modern Grecian city Κυδωνιαΐs. —— ξενοΰνται, is hospitably received and entertained; on the contrary in § 6 ξενοῦνται τῷ Εενοφῶντι, they establish friendly relations with Xen.

§ 9. autóv, after έφη, means Xenophon.

§ 11. τε connects λαβών and δειπνήσαs. — βιασάμενοι : having forced themselves into the company. — ώs έτοίμων : sc. ὕντων.

§ 12. $\tau \hat{\eta} s \tau \dot{v} \rho \sigma \iota os$ depends on $\pi \dot{\epsilon} \rho \iota \xi$. This word often governs the gen. in Herod.; seldom in Attic writers.

§ 14. $\epsilon \pi i$: cf. note 1, 2, 15 and 5, 2, 6. $---\delta i\epsilon \phi dx\eta$: impers., an opening appeared through. $----\beta ov\pi \delta \rho \phi \delta \beta \epsilon \lambda (\sigma \kappa \phi$: with an enormous spear.

§ 15. Κομανία: perhaps a castle in the neighborhood. —— 'Υρκάνιοι. They dwelt on the eastern coast of the Caspian sea. —— πελτασταί: in apposition with ἕλλοι. Cf. note on ἕλλο δένδρον 1, 5, 5. —— Παρθένιον and 'Απολλωνία: cities in the neighborhood of Pergamus.

§ 16. $\lambda \alpha \beta \delta \nu \tau \epsilon s \dots \dot{\alpha} \nu \delta \rho \dot{\alpha} \pi \sigma \delta a$: having taken as many oxen and sheep and slaves as there were, they drove them away etc. With the position of $\hbar \lambda a \nu \nu \sigma \nu$, compare that of $\delta \iota \hbar \rho \pi a \sigma a \sigma 1$, 2, 26; and $\dot{\alpha} \pi f \epsilon i$ 7, 1, 41. — $\sigma \delta \tau \sigma v$: Kühn. reads $\xi \tau i$. — $\epsilon i \dots \dot{\alpha} \pi (\sigma i \epsilon v)$: cf. note 8, 4, 35. § 17. kal abrós: himself also, as well as those mentioned § 15. _____ $\beta(a: in spite of, against the will of. ____ Прокл<math>\hat{\eta}s \dots \delta \hat{\alpha}\pi \delta \Delta$.: cf. 2, 1, 3.

§ 18. $\kappa \delta \kappa \lambda \varphi$: in the form of a circle. Thus the arrows of the enemy would strike their shields obliquely. Krüg. conjectures that the shields on one side of the circle would be carried on the right arm. $---\pi \rho \delta$: before, so as to ward off.

§ 19. Scor: enough for; cf. 7, 3, 20. The expression implies that there were but few.

§ 20. μ akpord $\tau\eta v$: 80. $\delta\delta\delta v$. —— $\tau\eta$ s Audias depends on μ akpord $\tau\eta v$, as far as possible into Lydia. —— els $\tau\delta$... à $\phi\nu\lambda$ aktev: so that the enemy might not fear on account of the fact that the Greeks were near, but might be off their guard. els $\tau\delta$, to the end that, so that. Some editions have bore.

§ 21. $i\pi^{*}$ air δv , i. e. $i\pi^{*}$ $r\hat{\psi}$ $i\epsilon vai i\pi^{*}$ $air \delta v$. —— $i\chi ob \sigma as$: extending, seldom thus used. (Krüg.)

§ 22. $\lambda \pi \epsilon \beta \eta$: were fulfilled. $\tau \lambda$ is ρd , the signs discovered in the sacrifices.

§ 23. $\tau \delta v$ Seóv: $\tau \delta v$ $\Delta ia \tau \delta v$ Meilixior, § 4 et seqq. § 10. — italpera: choice portions of the booty.

§ 24. $\epsilon \kappa \tau o \psi \tau o v$: in the spring of 399 B. C.

§ 25. This section and the following are supposititious. — $i\pi\eta\lambda\theta_{0-\mu\epsilon\nu}$: see Introduc. § 6. — $\Lambda\nu\delta(as\ldots\Phi\rho\nu\gamma(as.$ Much rather, Cyrus and afterwards Tissaphernes were satraps of these provinces; cf. 1, 9, 7 and 2, 5, 11. The same remark is true of Cappadocia. — 'Eomepîrau: cf. note 4, 7, 18. — $Xd\lambda\nu\beta\epsilons$ kal $Xa\lambda\deltaa\hat{c}oi$: in the Anabasis these are one and the same people. — Koîrau: not elsewhere mentioned. — $Z\epsilon \nu\theta\etas$ is improperly mentioned as one of the $\delta\rho\chi\rho\nu\tau\epsilons$ $\tau\hat{\eta}s$ $\betaa\sigmai\lambda\hat{\epsilon}\omega s$ $\chi\omega\rho as.$

§ 26. $\delta\rho\iota\theta\mu\sigmas$: cf. note 2, 2, 6. — $\delta\epsilon\kappa\alpha\pi\epsilon'\rho\tau\epsilon$ instead of $\pi\epsilon\rho\tau\epsilon\kappa\alphai\delta\epsilon\kappa\alpha$: such forms occur only in the later writers. — $\kappa\alpha\tau\alpha\betad\sigma\epsilon\omega s$: only to Cotyera, as appears by a comparison with 2, 2, 6 and 5, 5, 4.

THE END.

Digitized by Google

A First Greek Book and Introductory Reader.

BY PROF. A. HARKNESS, PH. D.,

OF BROWN UNIVERSITY, AUTHOR OF "ARNOLD'S FIRST LATIN BOOK," ETC.,

12mo. 276 pages. 75 cents

This work embraces, in one small volume, the leading features of the author's two Latin books. It is designed to conduct the pupil in a series of Lessons and Exercises through the Forms and Syntax of the language, and to give him sufficient practice in translating, first classified sentences and then easy connected discourses in the form of fables, anecdotes, and legends, to prepare him to enter with ease and success upon the consecutive study of such a work as the Anabasis of Xenophon.

A Greek Grammar FOR SCHOOLS AND COLLEGES.

BY JAMES HADLEY, PEOFESSOE IN VALE COLLEGE 12mo. 366 pages. \$1 25

Professor Hadley's long-expected Grammar is presented to the public in the confident belief that it will, in every respect, meet the wants of Academies and Colleges. It displays a thorough acquaintance with the labors of English and German critics, while the original researches of its author, with special reference to the wants of American students, impart to it a peculiar value. Its masterly treatment of the Greek particles, as variously construed with the different moods and tenses of the verb, is worthy of particular attention. It will be found clear in its language, accurate in its definitions, judicious in its arrangement, and sufficiently comprehensive for all purposes, while it is free from that cumbrous array of details so fepulsive to the student.

Virgil's Æneid.

WITH EXPLANATORY NOTES.

BY HENRY S. FRIEZE, PROFESSOR OF LATIN IN THE STATE UNIVERSITY OF MICHIGAN. 12mo, Illustrated. 598 pages. \$1 25.

The appearance of this edition of Virgil's Æneid will, it is believed, be hailed with delight by all classical teachers. Neither expense nor pains have been spared to clothe the great Latin epic in a fitting dress. The type is unusually large and distinct, and errors in the text, so annoying to the learner, have been carefully avoided. The work contains eighty-five engravings, which delineate the usages, costumes, weapons, arts, and mythology of the ancients with a vividness that can be attained only by pictorial illustration. The great feature of this edition is the scholarly and judicious commentary furnished in the appended Notes. The author has here endeavored, not to show his learning, but to supply such practical aid as will enable the pupil to understand and appreciate what he reads. The notes are just full enough, thoroughly explaining the most difficult passages, while they are not so extended as to take all labor off the pupil's hands. Properly used, they cannot fail to impart an intelligent acquaintance with the syntax of the language. In a word, this work is commended to teachers as the most elegant, accurate, interesting, and practically useful edition of the Æneid that has yet been published.

From JOHN H. BRUNNER, Pres. Hindasses Coll.

The typography, paper, and binding of Virgil's Æneid, by Prof. Freize, are all that need be desired; while the learned and judicious notes appended, are very valuable indeed.

From PRINC. OF PIRDHONT (Va.) ACADEMY.

I have to thank you for a copy of Prof. Frieze's edition of the Æneid. I have been exceedingly pleased in my examination of it. The size of the type from which the text is printed, and the faultiess execution leave nothing to be desired in these respects. The adherence to a standard text throughout, increases the value of this edition.

From D. G. MOORE, Princ. U. High S. Rutland.

The copy of Frieze's "Virgil" forwarded to me was duly received. It is so evidently superior to any of the other editions, that I shall unhematingly adopt it in my classes.

Arnold's Latin Courfe.

- FIRST AND SECOND LATIN BOOK AND PRACTICAL GRAMMAR Revised and campeoulty Commercial, by J. A. SPENCER, D. D. 12mo 859 pages. Price 75 cents.
- II PRACTICAL INTRODUCTION TO LATIN PROSE COMPOSITION. REVISED AND CAREFULLY CORRECTED, BY J. A. SPENCER, D. D. 12ma. 856 pages. Price \$1.
- III. CORNELIUS NEPOS. WITH QUESTIONS AND ANSWEES, AND AN IMITATIVE EXERCISE ON EACH CHAPTEE. WITH NOTES BY E. A. JOHNSON, PEOP. OF LATIN IN UNIV. OF NEW YORK. NEW EDITION, ENLARGED, WITH A LEXICON, HISTORICAL AND GEOGRAPHICAL INDEX, &C. 12mo. 850 pages. Price \$1.

Arnold's Classical Series has attained a circulation almost unparalleled, having been introduced into nearly all the leading educational institutions in the United States. The secret of this success is, that the author has hit upon the true system of teaching the ancient languages. He exhibits them not as dead, but as living tongues, and by imitation and repetition, the means which nature herself points out to the child learning his mother tongue, he familiarizes the student with the idioms employed by the elezant writers and speakers of antiquity.

The First and Second Latin Book should be put in the hands of the beginner, who will soon acquire from its pages a better idea of the language than could be gained by months of study according to the old system. The reason of this is, that every thing has a practical bearing, and a principle is no sooner learned than it is applied. The pupil is at once set to work on exercises.

The Prose Composition forms an excellent sequel to the above work, or may $b_{\rm e}$ used with any other course. It teaches the art of writing Latin more correctly and thoroughly, more easily and pleasantly, than finy other work. In its pages Latin synonymes are carefully illustrated, differences of idiom noted, cautions as to common errors impressed on the mind, and every help afforded towards attaining a pure and flowing Latin style.

From N. WHEELER, Principal Worcester County High School.

"In the skill with which he sets forth the *idiomatic peculiarities*, as well as in the directness and simplicity with which he states the facts of the ancient languages, Mr. Arnold has no superior. I know of no books so admirably adapted to awaken an *interest* in the study of language, or so well fitted to lay the foundation of a correct scholarship and refined taste."

From A. B. RUSSELL, Oakland High School.

"The style in which the books are got up is not their only recommendation. With thorough instruction on the part of the teacher using these books as text-books I am confident a much more ample return for the time and labor bestowed by our yonth upon Latin must be secured. The time certainly has come when an advance must be made upon the old methods of instruction. I am glad to have a work that promises so many advantages as Arnold's First and Second Latin Book to begin."

From C. M. BLAKE, Classical Teacher, Philadelphia.

"I am much pleased with Arnold's Latin Books. A class of my older boys have ust finished the First and Second Book. They had studied Latin for a long time sfore, but never *understood* it, they say, as they do now."

Lincoln's Livy.

CELECTIONS FROM THE FIRST FIVE BOOKS, TOGETHER WITH THE TWENTY-FIRST AND TWENTY-SECOND BOOKS ENTIRE: WITH A PLAN OF BOME, A MAP OF THE PASSAGE OF HANNIBAL, AND ENGLISH NOTES FOR THE USE OF SCHOOLS.

By J. L. LINCOLN,

PROFESSOR OF THE LATIN LANGUAGE AND LITERATURE IN BROWN UNIVERSITY.

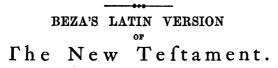
12mo, 329 pages. Price \$1.

The publishers believe that in this edition of Livy a want is supplied which has been universally felt; there being previous to this no American edition furnished with the requisite aids for the successful study of this Latin author. The text is chiefly that of Alschefski, which is now generally received by the best critics. The notes have been prepared with special reference to the grammatical study of the language, and the illustration of its forms, constructions, and idioms, as used by Livy. They will not be found to foster habits of dependence in the student, by supplying indiscriminate translation or unnecessary assistance; but come to his help only in such parts as it is fair to suppose he cannot master by his own exertiona. They also embrace all necessary information relating to history, geography, and antiquities.

Lincoln's Livy has been highly commended by critics, and is used in nearly all the colleges in the country.

From PBOF. ANDERSON, of Waterville College.

"A careful examination of several portions of your work has convinced me that, for the use of students, it is altogether superior to any edition of Livy with which I am acquainted. Among its accellencies you will permit me to name the close attention given to particles, to the subjunctive mood, the constant reference to the grammars, the discrimination of words nearly synonymous, and the care in giving the lo eslities mentioned in the text. The book will be hereafter used in our college."

12mo. 291 pages. Price 75 cents.

The new acknowledged propriety of giving students of languages familiar works for translation—thus adopting in the schools the mode by which the child first learns to talk—has induced the publication of this new American edition of Beza's Latin Version of the New Testament. Ever since its first appearance, this work has kept its place in the general esteem; while more recent versions have been so strongly tinged with the peculiar views of the translators as to make them acceptable to particular classes only. The editor has exerted himself to render the present edition worthy of patronage by its superior accuracy and neatness; and the publishers fistter themselves that the pains bestowed will insure for it a preference over other editional

Latin Classical Works.

Germania and Agricola OF CAIUS CORNELIUS TACITUS, WITH NOTES FOR COLLEGES.

BY W. S. TYLER,

PROFESSOR OF THE GREEK AND LATIN LANGUAGES IN AMHERST COLLEGE.

12mo. 193 pages. Price 62 Cents.

Tacitus's account of Germany and life of Agricola are among the most fascinating and instructive Latin classics. The present edition has been prepared expressly for sollege classes, by one who knows what they need. In it will be found: 1. A Latin text, approved by all the more recent editors. 2. A copious illustration of the grammatical constructions, as well as of the rhetorical and poetical usages peculiar to Tacitus. In a writer so concise it has been deemed necessary to pay particular regard to the connection of thought, and to the particles as the hinges of that connection. 8. Constant comparisons of the writer with the authors of the Augustan age, for the purpose of indicating the changes which had already been wrought in the language of the Roman people. 4. An embediment in small compass of the most valuable labors of such recent German critics as Grimm, Günther, Gruber, Kiessling, Dronke, Roth, Ruperti, and Walther.

From PROF. LINCOLN, of Brown University.

"I have found the book in daily use with my class of very great service, very practical, and well suited to the wants of students. I am very much pleased with the lafe of Tacitus and the Introduction, and indeed with the literary character of the book throughout. We shall make the book a part of our Latin course."

The Hiftories of Tacitus.

By W. S. TYLER.

WITH NOTES FOR COLLEGES.

12mo. 453 pages. Price \$1 25.

The text of Tacitus is here presented in a form as correct as a comparison of the best editions can make it. Notes are appended for the student's use, which contain not only the grammatical, but likewise all the geographical, archeeological, and historical illustrations that are necessary to render the author intelligible. It has been the constant aim of the editor to carry students beyond the dry details of grammar and lexicography, and introduce them to a familiar acquaintance and lively sympathy with the author and his times. Indexes to the notes, and to the names of persons and places, render reference easy.

From PROF. HACKETT, of Newton Theological Seminary.

"The notes appear to me to be even more neat and elegant than those on the Germania and Agricola." They come as near to such notes as I would be giad to write myself on a classic, as almost any thing that I have yet seen."

Latin Classical Works.

The Works of Horace.

WITH ENGLISH NOTES, FOR THE USE OF 5CHOOLS AND COLLEGES BY J. L. LINCOLN,

PROFESSOE OF THE LATIN LANGUAGE AND LITPRATURE IN BROWN UNIVERSITY.

12mo. 575 pages. Price \$1 25.

The text of this edition is mainly that of Orelli, the most important readings of ether critics being given in foot-notes. The volume is introduced with a biographical aketch of Horace and a critique on his writings, which enable the student to enter intelligently on his work. Peculiar grammatical constructions, as well as geographical and historical allusions, are explained in notes, which are just full enough to aid the pupil, to excite him to gain a thorough understanding of the author, and awaken in him a taste for philological studies, without taking all labor off his hands. While the chief aim has been to impart a clear idea of Latin Syntax as exhibited in the text, it has also been a cherished object to take advantage of the means so variously and richly furnished by Horace for promoting the poetical taste and literary culture of the tudent.

From an article by PROF. BAHR, of the University of Heidelberg, in the Heidelberg Annals of Literature.

"There are already several American editions of Horace, intended for the use of schools; of one of these, which has passed through many editions, and has also been widely circulated in England, mention has been formerly made in this journal; but that one we may not put upon an equality with the one now before us, inasmuch as this has taken a different stand-point, which may serve as a sign of progress in this department of study. The editor has, it is true, also intended his work for the use of schools, and has sought to adapt it, in all its parts, to such a use; but still, without losing sight of this purpose, he has proceeded throughout with more independence. In the preparation of the Notes, the editor has faithfully observed the principles (laid down in his preface); the explanations of the poets words commend themselves by a compressed brevity which limits itself to what is most essential, and by a sharp precision dictionaries, &c., are not wanting.

SALLUST'S

Jugurtha and Catiline with NOTES AND A VOCABULARY BY NOBLE BUTLER AND MINARD STURGUS.

12mo. 397 pages. Price \$1.

The editors have spent a vast amount of time and labor in correcting the text, by a comparison of the most improved German and English editions. It is believed that this will be found superior to any edition hitherto published in this country. In socordance with their chronological order, the "Jugurtha" precedes the "Catiline." The Notes are copious and træsly expressed; they display not only fine schelarship but (what is quite as necessary in such a book) a practical knowledge of the difficul the which the student encounters in reading this author, and the aids that he requires. The Vocabulary was prepared by the late WILLIAM H. G. BUTLER. If will be found an able and faithful performance.

Selections from Herodotus;

COMPRESING MAINLY SUCH POETIONS AS GIVE A CONNECTED HISTORY OF THE EAST TO THE FALL OF BABYLON AND THE DEATH OF CYEUS THE GREAT.

BY HERMAN M. JOHNSON, D. D.,

PROFESSOR OF PHILOSOPHY AND ENGLISH LITERATURE IN DICKINSON COLLEGE.

12mo. 185 pages. Price 75 Cents.

The present selection embraces such parts of Herodotus as give a connected his hory of Asiatic nations. These portions are not only particularly interesting in themselves, but open to the student a new field, inasmuch as the other Greek and Roman authors commonly put into his hands leave this period of history untouched.

Herodotus is peculiarly adapted to academical reading. It has charms for the student which no other text-book possesses, on account of the simple elegance of the style and the liveliness of the narrative. In preparing his notes, the editor has borne In mind that they are intended for learners in the earlier part of their classical course; he has therefore made the explanations in the former part of the work quite full, with frequent references to such grammars as are in the hads of most students.

The notes proper are purely explanatory and grammatical. Other remarks, in the way of criticism or investigation, are appended to the several chapters, for the sake of awakening reflection and inciting to further inquiry.

A condensed treatise on the Ionic Dialect and the peculiar forms of declension and conjugation used by Herodotus, removes one of the most serious difficulties that has heretofore embarrassed the student in reading this author. If this chapter is learned in advance, the dialectic forms, otherwise so froublesome, will be recognized without the slightest difficulty.

The text is printed in large, bold type, and accompanied with a Map of the regions described.

SOPHOCLES'

Œdipus Tyrannus.

WITH ENGLISH NOTES, FOR THE USE OF STUDENTS IN SCHOOLS AND COLLEGES.

BY HOWARD CROSBY, A. M.,

PROFESSOR OF THE GREEK LANGUAGE AND LITERATURE IN THE NEW YORK UNIVERSITY.

12mo. 138 pages. Price 75 Cents.

The object had in view in this publication is to furnish to college-students the masterpiece of the greatest of Greek tragic poets in a convenient form. No learned criticism on the text was needed or has been attempted. The Tauchnitz edition has been chiefly followed, and such aid is rendered, in the way of notes, as may assist, not render needless, the efforts of the student. Too much help begets indolence; 'noo little, despair: the author has striven to present the happy mean.

The inviting appearance of the text and the merit of the commentary have made this volume a favorite wherever it has been used.

Arnold's Greek Course.

REVISED, CORRECTED AND IMPROVED.

BY THE REV. J. A. SPENCER, D. D.

LATE PROFESSOR OF LATIN AND ORIENTAL LANGUAGES IN BURLINGTON COLLEGE, M. 1

FIRST GREEK BOOK, ON THE PLAN OF THE FIRST LATIN BOOK. 12mo. 297 pages. Price 75 cents.

PRACTICAL INTRODUCTION TO GREEK PROSE COMPOSITION. 12mo 287 pages. Price 75 cents.

SECOND PART TO THE ABOVE. 12mo. 248 pages. Price 75 cents.

GREEK READING BOOK. CONTAINING THE SUBSTANCE OF THE PRACTICAL IN-TRODUCTION TO GREEK CONSTRUING, AND A TREATISE ON THE GREEK PAR-TICLES; ALSO, COPICUS SELECTIONS FROM GREEK AUTHORS, WITH CRITICAL AND EXPLANATORY ENGLISH NOTES, AND A LEXICON. 12mo. 618 pages Price \$1 25.

A complete, thorough, practical, and easy Greek course is here presented. The beginner commences with the "First Book," in which the elementary principles of the language are unfolded, not in abstract language, difficult both to comprehend and to remember, but as practically applied in sentences. Throughout the whole, the pupil sees just where he stands, and is taught to use and apply what he learns. His progress is, therefore, as rapid as it is intelligent and pleasant. There is no unnecessary verblage, nor is the pupil's attention diverted from what is really important by a mass of minor details. It is the experience of teachers who use this book, that with it a given amount of Greek Grammar can be imparted to a pupil in a shorter time and with far less trouble than with any other text-book.

The "First Book" may with advantage be followed by the "Introduction to Greek Prose Composition." The object of this work is to enable the student, as soon as he can decline and conjugate with tolerable facility, to translate simple sentences after given examples and with given words; the principles employed being those of imitation and very frequent repetition. It is at once a Syntax, a Vocabulary, and an Exercise book. The "Second Part" carries the subject further, unfolding the most complicated constructions, and the nicest points of Latin Syntax. A Key is provided for the teacher's use.

The "Reader," besides extracts judiciously selected from the Greek classics, con tains valuable instructions to guide the learner in translating and construing, and a complete exposition of the particles, their signification and government. It is a fluting sequel to the earlier parts of the course, everywhere showing the hand of an acute critic, an accomplished scholar, and an experienced teacher.

From the REV. DR. COLEMAN, Professor of Greek and Latin, Princeton, N. J.

"I can, from the most satisfactory experience, bear testimony to the excellence of your series of Text-Books for Schools. I am in the daily use of Arnold's Latin and Greek Exercises, and consider them decidedly superior to any other Elementary Works in those Languages."

Xenophon's Anabasis.

WITH EXPLANATORY NOTES FOR THE USE OF SCHOOLS AND COLLEGES IN THE UNITED STATES.

BY JAMES R. BOISE,

PROFESSOR OF GREEK IN THE UNIVERSITY OF MICHIGAN.

12mo. 393 pages. Price \$1.

A handsome and convenient edition of this great classic, really adapted to th wants of schools, has long been needed; the want is here met by Professor Boise in a manner that leaves nothing to be desired. Decidedly the best German editions, whether text or commentary be considered, have appeared within the last few years; and of these Mr. Boise has made free use; while, at the same time, he has not lost sight of the fact that the classical schools of this country are behind those of Germany, and that simpler and more elementary explanations are therefore often necessary in a work prepared for American schools. Nothing has been put in the notes or the sake of a mere display of learning,—pedantry is out of place in a school-book; and nothing has been introduced by way of comment except what can be turned to practical use by the reader.

An historical introduction, which will enable the pupil to enter on his task intelligently, is prefixed. An abundance of geographical information, embodying the latest discoveries of travellers, is supplied; and the whole is illustrated with Kiepert's excellent map, showing the entire route of the ten thousand on their retrest.

From Dr. WILLIAM SMITH, London, Author of "History of Greece," "Dictionary of Antiquities," &c. &c.

"I am very much obliged to you for a copy of your edition of Xenophon's Anat asis, which I have carefully inspected, and think to be decidedly the best edition c the work I have hitherto seen, for school and college purposes."

Xenophon's Memorabilia of Socrates

WITH NOTES AND AN INTRODUCTION.

BY R. D. C. ROBBINS,

PROFESSOE OF LANGUAGES IN MIDDLESEX COLLEGE, VERMONT.

12mo. 421 pages. Price \$1.

This will be found an exceedingly useful book for College classes. The text is large and distinct, the typography accurate, and the notes judicious and scholarly. Instead of referring the student to a variety of books, few of which are within his reach, the editor has wisely supplied whatever is necessary. An admirable treatise n the Life of Socrates introduces the work, and English and Greek Indexes render it easy to refer to the text and notes.

From PROF. HARRIBON, University of Virginia.

"The Notes contain, in much detail, the grammatical and other explanations, which it would be convenient for the learner to have placed before him, instead of having to refor to various books. I have no doubt that the Notes are very carefully prepared, and in accordance with the best authorities."

SHORT AND COMPREHENSIVE

Greek Grammar.

By J. T. CHAMPLIN.

PROFESSOR OF GREEK AND LATIN IN WATERVILLE COLLEGE

12mo. 208 pages. Price 75 cents.

In compiling this grammar, Prof. Champlin has drawn upon the best critics and grammarians, and with the results of his research has interwoven much original mat ter suggested during several years' experience in teaching, and editing Greek authora. His design is to exhibit the essential facts and principles of the language in the clearest, briefest, and most practicable form possible. With this view, all theories and complications belonging to general grammar have been avoided, and only their results used. The amplification and illustration of principles have been carried only so far as is necessary to their comprehension. In this way all the real wants of the Greek student are met, while his attention is not distracted by unnecessary and embarrassing details. Materials for oral exercises are supplied, and a sketch of Greek versification is given in an appendix.

From the Rev. Mr. ANDERSON, New Orleans.

"I believe the author has fully accomplished what he proposes in his preface. To those wishing to study Greek, I am satisfied he has presented a book which will much tend to simplify the study to beginners—and at the same time, without being zoo voluminous, presents as lucid and full an expectition of the principles of the language, as can be contained within so small a compass.

Kuhner's Greek Grammar,

TRANSLATED BY

PROFESSORS EDWARDS AND TAYLOR.

Large 12mo. 620 pages. Price \$1 50.

Kuhner's is universally acknowledged to be the most accurate, comprehensive, sizer, and practical grammar of the Greek language now extant. It is the work of one who devoted his life to Greek philology, and spent years of patient labor in porfecting this work. Too full and learned for the beginner, it is just what is needed for the college curriculum, containing all that a book of reference should contain. The student will never appeal to its pages in vain. In fulness of illustration, copiousness of reference, and philosophical analysis of the various forms of language, it a unsurpassed, we might say unequalled.

The present translation is made by two distinguished American scholars, whe have revised the whole, verified the references, and appended an original treatise of their own on Greek versification. As now presented to the public, it is believed to be as perfect a grammar of the Greek language as enlightened research and profound scholarship can produce.

Latin Classical Works.

Cæsar's Commentaries on the Gallic War.

WITH ENGLISH NOTES, CRITICAL AND EXPLANATORY; A LEXICON GEOGRAPHICAL AND HISTORICAL INDEXES, A MAP OF GAUL. &c.

By REV. J. A. SPENCER, D.D.

12mo. 408 pages. Price \$1.

In the preparation of this volume, great care has been taken to adapt it in every / respect to the wants of the young student, to make it a means at the same time of advancing him in a thorough knowledge of Latin, and inspiring him with a desire for further acquaintance with the classics of the language. Dr. Spencer has not, like some commentators, given an abundance of help on the easy passages, and allowed the difficult ones to speak for themselves. His notes are on those parts on which the pupil wants them, and explain, not only grammatical difficulties, but allusions of every kind in the text. A well-drawn sketch of Cæsar's life, a map of the region in which his campaigns were carried on, and a Vocabulary, which removes the necessity of using a large dictionary and the waste of time consequent thereon, enhance the value of the volume in no small degree.

Quintus Curtius:

LIFE AND EXPLOITS OF ALEXANDER THE GREAT.

BY WM. HENRY CROSBY.

12mo. 385 pages. Price \$1.

Curtius' History of Alexander the Great, though little used in the schools of this country, in England and on the Continent holds a high place in the estimation of classical instructors. The interesting character of its subject, the elegance of its style, and the purity of its moral sentiments, ought to place it at least on a par with Cæsgr's Commentaries or Sallust's Histories. The present edition, by the late Professor of Latin in Rutgers College, is unexceptionable in typography, convenient in form, scholarly and practical in its notes, and altogether an admirable text-book for alasses preparing for college.

From PROF. OWEN, of the New York Free Academy.

"It gives me great pleasure to add my testimonial to the many you are receiving in favor of the beautiful and well-edited edition of Quintus Curtius, by Prof. Wm, Henry Crosby. It is seldom that a classical book is submitted to me for examination, to which I can give so bearty a recommendation as to thia. The external appearance is attractive; the reper, type, and binding being just what a text-book should be, neat, clean, and durable. The notes are brief, pertinent, scholarlike meither to exuberant nor too meagre, but happily exemplifying the golden means is is a very difficult of attainment."

Greek Ollendorff;

REING & PROGRESSIVE EXHIBITION OF THE PRINCIPLES OF THE GREEK GRAMMAR.

BY ASAHEL C. KENDRICK,

PROFISCOR OF THE GREEK LANGUAGE AND LITERATURE IN THE UNIVERSITY OF ROCHESTER.

12mo. 371 pages. Price \$1.

The present work is what its title indicates, strictly an Ollendorff, and aims te apply the methods which have proved so successful in the acquisition of the modern languages to the study of Ancient Greek, with such differences as the different genius of the Greek, and the different purposes for which it is studied, suggest. It differs from the modern Ollendorffs in containing exercises for reciprocal translation, in confining them within a smaller compass, and in a more methodical exposition of the principles of the language.

The leading object of the author was to furnish a book which should serve as an *instroduction* to the study of Greek, and proceede the use of any grammar. It will therefore be found, although not claiming to embrace all the principles of the Grammar, yet complete in itself, and will lead the pupil, by insensible gradations, from the simpler constructions to those which are more complicated and difficult. The exceptions, and the more idlomatic forms, it studiously avoids, aiming only to exhibit the regular and ordinary usages of the language as the proper starting-point for the student's further researches.

In presenting these, the author has aimed to combine the strictest accuracy with the utmost simplicity of statement. His work is therefore adapted to syounger class of pupils than have usually engaged in the study of Greek, and will, it is hoped, win to the acquisition of that noble tongue many in our academies and primary schools who have been repelled by the less simple character of our ordinary text-books.

EXERCISES IN Greek Composition.

ADAPTED TO THE FIRST BOOK OF XENOPHON'S ANABASIS BY JAMES R. BOISE,

PROFESSOR OF GREEK IN THE UNIVERSITY OF MICHIGAN.

12mo. 185 pages. Price 75 Cents.

These Exercises consist of easy sentences, similar to those in the Anabasis, in having the same words and constructions, and are designed by frequent repetition te make the learner familiar with the language of Xenophon. Accordingly, the chapters and sections in both are made to correspond. No exercises can be more improving than those in this volume; obliging the student as they do, by analysis and symthesis, to master the constructions employed by one of the purest of Greek writers, and imbuing him with the spirit of one of the greatest historians of all antiquity.

Digitized by Google

t

Select Orations of M. Tullius Cicero

WITH NOTES, FOR THE USE OF SCHOOLS AND COLLEGES.

BY E. A. JOHNSON,

PROFESSOR OF LATIN IN THE UNIVERSITY OF NEW YORA.

12mo. 459 pages. Price \$1.

This edition of Cicero's Select Orations possesses some special advantages for the sindent which are both new and important. It is the only edition which contains the improved text that has been prepared by a recent careful collation and correct deciphering of the best manuscripts of Cicero's writings. It is the work of the celebrsted Orelli, Madvig, and Klotz, and has been done since the appearance of Orelli's complete edition. The Notes, by Professor Johnson, of the New York University, have been mostly selected, with great care, from the best German authors, as well as the English edition of Arnold.

From THOMAS CHASE, Tutor in Latin in Harvard University.

"An edition of Cicero like Johnson's has long been wanted; and the excellence of the text, the illustrations of words, particles, and pronouns, and the explanation of various points of construction and interpretation, bear witness to the Editor's familiarity with some of the most important results of modern scholarship, and entitle his work to a large share of public favor."

"It seems to us an improvement upon any edition of these orations that has been published in this country, and will be found a valuable aid in their studies to the lovers of classical literature."-Troy Datly Whig,

Cicero de Officiis,

WITH ENGLISH NOTES, MOSTLY TRANSLATED FROM ZUMPT AND BONNELL

By THOMAS A. THACHER,

OF YALE COLLEGE.

12mo. 194 pages. Price 90 Cents.

In this edition, a few historical notes have been introduced in cases where the Dictionary in common use have not been found to contain the desired information; the design of which is to aid the learner in understanding the contents of the treatises, the thoughts and reasoning of the author, to explain grammatical difficulties, and inculcate a knowledge of grammatical principles. The Editor has aimed throughout to guide rather than carry the learner through difficulties; requiring of him more study, in consequence of his help, than he would have devoted to the book without it.

From M. L. STOEVEE, Professor of the Latin Language and Literature in Penn. College.

3

"I have examined with much pleasure Prof. Thacher's edition of Cicero de Officia, and am convinced of its excellence. The Notes have been prepared with great cars and good judgment. Practical knowledge of the wants of the student has enabled the Editor to furnish just the kind of assistance required; grammatical diffisulties are removed, and the obscurities of the treatise are explained, the interest of the learner is elicited, and his industry directed rather than superseded. There can be but one opinion with regard to the merits of the work, and I trust that Professor Thacher will be disposed to continue his labors so carefully commenced, in this department of classical learning."

Latin Classical Books.

Second Latin Book;

COMPRISING AN HISTORICAL LATIN READER, WITH NOTES AND BULES FOR TRANS LATING, AND AN EXERCISE BOOK, DEVELOPING A COMPLETE ANALTRICAL STR-TAI, IN A SERIES OF LESSONS AND EXERCISES, INVOLVING THE CONSTRUCTION, ANALTER, AND EXCONSTRUCTION OF LATIN SENTENCES,

BY ALBERT HARKNESS, A. M.

SENIOR MASTER IN THE PROVIDENCE HIGH SCHOOL.

12mo. 862 pages. Price 90 cents.

This work is designed as a sequel to the author's "First Latin Book." It comprises a complete analytical syntax, exhibiting the essential structure of the Latin tanguage, from its simplest to its most expanded and elaborate form.

The arrangement of the lessons is decidedly philosophical, gradually progressive, and in strict accordance with the law of development of the human mind. Every new principle is stated in simple, clear, and accurate language, and illustrated by examples carefully selected from the reading lessons, which the student is required to translate, analyze, and reconstruct. He is also exercised in forming new Lata sentences on given models. This, while it gives variety and interest to what would otherwise be in the highest degree monotonous, completely fixes in the mind the subject of the lesson, both by analysis and synthesis.

The careful study of this volume, on the plan recommended by the author, will greatly facilitate and pupil's progress in the higher departments of the language. Such is the testimony of the numerons institutions in which Harkness's improved edition of Arnold has been introduced.

From J. A. SPENCEE, D. D., late Professor of Latin in Burlington College, N. J.

"The present volume appears to me to carry out excellently the system on which the late lamented Arnold based his educational works; and in the Selections for Reading, the Notes and Rules for Translating, the Exercises in Translating into Latin, the Analyses, de., I think it admirably adapted to advance the diligent student zot only rapidly, but soundly, in an acquaintance with the Latin language."

From PROF. GAMMELL, of Brown University.

"The book seems to me, as I anticipated it would be, a valuable addition to the works now in use among teachers of Latin in the schools of the United States, and for many of them it will undoubtedly form an advantageous substitute."

From PROF. LINCOLN, of Brown University.

"It seems, to me, to carry on most successfully the method pursued in the First Book. Though brief, it is very comprehensive, and combines judicious and skilfully brmed exercises with systematic instruction."

From J. J. OWEN, D. D. Professor of the Latin and Greek Languages and Literature in the Free Academy, New York.

"This Second Latin Book gives abundant evidence of the author's learning and act to arrange, simplify, and make accessible to the youthful mind the great and funlamental principles of the Latin language. The book is worthy of a place in every lassical school, and I trust will have an extensive sale."

From PROF. ANDERSON, of Lewisburg University, Pennsylvania.

⁴ A faithful use of the work would diminish the drudgery of the student's earlier statues, and facilitate his progress in his subsequent course. I wish the work a wide streulsion."

100010

Digitized by

. . ized by Google

Digitized by Google

Standard Text-Books.

Among the peculiar merits of this work, besides its simplicity, are the conciseness of its rules and definitions; its close and logical reasoning, which calls the powers of the learner into active exercise; and the great number and variety of its examples, which afford every opportunity for extended practice.

II. TREATISE ON ALGEBRA : Embracing, besides the elementary principles, all the higher parts usually taught in Colleges; containing, moreover, the new method of Cubic and Higher Equations, as well as the development and application of the more recently discovered Theorem of Sturm. 8vo. Sheep. 420 pages. Price \$1 50.—Adapted to the use of Academies and Colleges. It will be seen, from the title given above, that it is comprehensive and complete. The principles of the science are combined and arranged on a new plan, which renders the increase in difficulty exceedingly gradual.

Perkins' Geometrical Series.

I. ELEMENTS OF GEOMETRY, with Practical Applications. 12mo. 320 pages. Price \$1 00.—In these Elements it is aimed to strip Geometry of its difficulties, and render it an attractive study. This is effected by giving a practical bearing to every thing that is taught. This original feature invests Geometry with an interest of which its apparently abstract character has heretofore deprived it.

II. PLANE AND SOLID GEOMETRY: to which are added, Plane and Spherical Trigonometry and Mensuration, accompanied with all the necessary Logarithmic and Trigonometric Tables.

Digitized by Google